

NEMES CSALÁDOK NAGYKÖRÖSÖN 1848 ELŐTT.

LESZÁRMAZÁSI TÁBLÁKKAL ÉS CZIMEREKKEL.

IRTA:

BENKÓ IMRE.

NYOMATOTT
AZ ELSŐ NAGYKÖRÖSI OTTINGER E. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1908.

Előszó.

alán időszerűtlennek tűnik föl némelyek előtt, hogy a *demokrata* huszadik században egy *város nemes családjainak* történetével foglalkozom: de meggyőződéseim szerint a demokracia nem zárja ki az *ősök* tiszteletét, a *családunk multja iránti* érdeklődést. Ha mi talán tulzottnak tartjuk is a japánok gondolkozását, a kiknél — legalább a művelt osztályok legtöbb tagjánál — a vallást is az *ősök kultusza* helyettesíti; s ha nincs is meg — sajnos — a magyar közönség nagy részénél az elődök s a család multja iránti az a meleg érdeklődés, amit a művelt külföldön, pl. Németországban sokszor a polgári családoknál is megtalálunk: bizonyára vannak nálunk is sokan — különösen az ezredéven át nemzetfenntartó nemesi osztály leshármazói között — a kik a geneologia, a családtörténet iránt érdeklődnek.

„A lelkes eljár ősi sírlakához
S gyűjt régi fényről új szövétneket“

írja a költő; s ilyen szövétneket — vagy inkább csak egy szerény mécesest — kívánok én is gyűjtani s ezzel megvilágítani a városunkban élt nemes családok multjának egy pár századát. Úgy vagyok meggyőződve, hogy ezzel nemcsak a család történetét, a geneológiát szolgálom, de segítök egyúttal városunknak eddig még meglehetősen félhomályban levő multjára is nagyobb fényt deríteni, mert könyvem lapozása meggyőzheti az olvasót arról, hogy a mint nemzetünk sorsának intézése és vezetése egy ezredéven át csaknem

kizárólag a nemesi osztály kezében volt: úgy városunk vezetésében is azon egy pár század alatt, a melyről könyvemben szó van, kiváló része volt az itt lakott nemes családoknak. Talán közéletünk mai szereplői közül is némelyek, akik olyan nagyon szeretik a »jött-ment«-ekkel szemben a »benszült«-eket hangsúlyozni, gondolkozóba esnek, ha látják a Beretvások, Nyáryak, Kalotsák, Pókák stb. stb. példájából, hogy mit köszönhet e város ezen szerintük »jött-ment« családoknak.

Évek óta gyűjtöm az adatokat e munkához. Nem a Horatius-féle *nonum prematur in annum* elv értelmében emelem ezt ki, vagyis nem azért, mintha könyvemet hibátlannak tartanám; nagyon jól tudom s ösmerem magam is annak hiányait, a melyeknek egy részét további kutatásokkal, talán sikerült volna kipótolni; hanem inkább menteni akarom ennek fölemlítésével a mű gyengéit, ha rá mutatok, hogy ennyi adat fölkeresése és összegyűjtése is évek munkája volt, s hogy mivel *teljesen befejezettet* e téren akkor sem nyújthatnék, ha évekig várnék: közrebocsájtom az adatokat, úgy a mint azokat eddig összegyűjtenem sikerült, s a hézagok pótlását a későbbi szerencsésebb utódoknak hagyom fenn.

Adataimnak főforrása a helybeli városi és ref. egyházi levéltár. Minthogy azonban városunk jegyzőkönyvei csak 1631-től kezdődnek, ref. egyházunk anyakönyvei közül az esketési 1681-ben, a keresztelési 1715-ben, a halotti pedig csak 1736-ban kezdődik, — innen nyert adataim is csak mintegy 200 évre, — a 17-dik század közepétől a 19 század közepéig — vonatkoznak; a régebbi időkről csak az egyes családok leveles ládái s a megyei és országos levéltárak adnak némely családnál felvilágosítást. A városi levéltárban a jegyzőkönyveken kívül főleg az u. n. *fassionale protocolum*, a mely a régibb időben a mai telekkönyvet helyettesítette, s a birtok változások bevallásait tartalmazta, továbbá az ott nagy számban elhelyezett végrendeletek, s egy pár összeírás a taxás helyen lakó nemesekről a 18-ik század végéről s a 19-ik század elejéről, szolgáltatott adatokat. Az egyházi levéltárban az anyakönyveken kívül átnéztem a gondnoki számadásokat s a presbyteri, illetőleg régebben consistorialis jegyzőkönyveket. Sok adatot találtam a Beretvás,

Inárcsi Farkas, Nyáregyházi Nyáry és Jakabházy családok leveles ládáiban, nem csak az illető, hanem más rokon családokra vonatkozólag is. Átnéztem vármegyénk levéltárában a gazdag „nemesi anyag”nak városunk családjaira vonatkozó részét, sőt találtam egy pár adatot a szomszéd Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye levéltárának a Jász-Kun kerületekből származó részében is. Egypár családra nézve Dr. Pettkő Béla levéltárnok úr szívesességéből az országos levéltárból nyertem meg a kívánt felvilágosítást.

Levéltári kutatásaim mellett természetesen figyelembe vettem mindazon genealogiai adatokat, a melyek olyan munkákban jelentek meg, a melyekhez hozzájuthattam. Így a helyi érdekűek közül Balla Gergely Nagykőrösi Krónikája; Szilády és Szilágyi Török-magyarokori Okmánytár; Galgóczy Nagykőrös város Monografiája; Ádám-Joó A nagykőrösi ref. főgymnasium története; Ádám Gerzson Nagykőrösi Athenas; Galgóczy Pestvármegye Monografiája; Kőszeghy Nemes családok Pest vármegyében — adatait. Az általános genealogiai munkák közül Nagy Iván alapvető munkáján kívül a Nagy Iván folyóirat 3 évi folyamában, a Turulban s Orosz Ernő Heves és a volt Külső-Szolnok egyesült vármegyék Nemes családjairól szóló művében találtam számos felhasználható adatot.

A dolog természetéből folyik, hogy munkám nem lehet egyenletes; a tárgyalt, több mint 250 család közül némelyikről csak egy két adatot találtam, ezeket sem hagyom megemlítés nélkül; több családnál azonban — kivált a hol a családtagok segítségemre voltak kutatásaimban — a családnak, vagy legalább nagykőrösi ágának részletes történetét és leszármazását sikerült összeállítanom.

BEVEZETÉS.

török hódítás kora előtt a nemesség leginkább kint lakott falusi birtokain. A városok lakossága tulnyomóan idegen — leginkább német eredetű — volt, s a nemzetiségéhez is szívósan ragaszkodó polgárság nem szívesen fogadott be a városba állandó lakókul *magyar nemeseket*, s nem igen tűrte, hogy a város területén nemes ember polgári birtokot szerezzen akár vétel, akár örökség útján. Addig míg a török az országba be nem fészkelte magát, a nemesség nem is nagyon érezte ezt a visszásságot, s nem is törődött vele, hogy a városokból mintegy ki van rekesztve. Mikor azonban a török uralom hazánkban mindinkább terjeszkedett s mind több és több nemes családnak otthonát dúlta fel, vagy fenyegette állandóan; akkor a nemesség is a folyton veszedelemben forgó vidék helyett a török dúlásoktól meszebb fekvő felvidéken s a védettebb *városokban* keresett menedéket. Ekkor hagyta oda a Tisza-Duna közének, a Nagy Magyar Alföldnek, s a Szlavoniai síkságnak is sok nemes családja ősei birtokát — a legtöbb közülök örökre — s húzódott meg a védettebb helyeken, vagy lett földönfutó szabad hajdú. Ekkor kezdett a nemesség s az őket befogadni nem akaró városi polgárság között az ellentét mindinkább kiélesedni, a mely sok helyen évtizedekig tartó viszálykodásra adott alkalmat. A városi polgárság *privilegi-umaira* hivatkozott, a melyek szerint például *Korponán* magyar ember a város lakossága ellenére meg sem telepedhetett; míg a nemesség azzal érvelt, hogy a *törvény* előbb való a *statutumnál*, s hogy ő saját hazájában sehonnan sem lehet kizárva. Kolozsvár ennek daczára kimondja 1603 évi statutumában, hogy „Olyan ember

előtt ők nem zárkoznak el, aki születése szerint városi személy, de nemest semmi szín alatt se bocsátanak be, hogy egyességük meg ne bomoljon“. Sőt azt is kimondják: „hogy a mely özvegy-asszony vagy leányzó külső nemes személyhez megyen vagy ment, semmi városi ingatlant örökségképen a férfiúhoz ne vihessen, hanem csak ingó marha részét örökölhessen, sőt nemes ember az ily örökségbe meg se szállhasson Kolozsvárott“. Némely helyen, mint pl. Deésen és Rimaszombatban *egyezséggel* vetettek véget a viszálykodásnak, de ez csak kivétel volt, s 1647-ben az országgyűlésen 13 vármegye emelt panaszt a városi polgárság kihágásai ellen, melyeket a joghatóságuk alá nem tartozó nemes személyekkel szemben követett el. — Azonban az országgyűlés határozatainak s a nádor intézkedésének daczára az ellentét és viszálykodás sok helyen még ezután sem szűnt meg, így pl. Kézdivásárhely még 1703-ban is ilyen statutumot hozott: „A nemesek, mint privilegiumunknak, bevett régi jó ususainknak és nemes constitutióknak rontói és háborítói magistruale officiumukat soha se viseljenek városunkban“.

Nagykőrös — mint a legtöbb alföldi város — már eredetére nézve is különbözött a felvidéken és Erdélyben fekvő régi városoktól. Míg ugyan is ezek lakosságát királyaink jóval a honfoglalás után s a legtöbb esetben külföldről telepítették be: Nagykőrös már a honfoglaláskor is megszállott hely volt. Minthogy azonban a legrégibb időben és később is évszázadokon át fejedelmi, illetőleg királyi és királynői birtok volt, mint ilyen még falu — *possessio* — korában is több rendbeli kiváltságos szabadalmat szerzett, s így lakosai előnyösebb helyzetben voltak, mint a szomszéd kisebb községekéi. Ebből érthetjük meg, hogy Nagykőrös a különböző veszedelmek, mint pl. a tatárjárás idején sem pusztult el teljesen, sőt inkább a vész elmúltával a szomszédos kisebb elpusztult községek ide menekült lakosságával is gyarapodott. — Hogy mikor lett Nagykőrös *várossá*, nem állapíthatjuk meg. Zsigmond királynak egy 1435-ben kelt adománylevele Kecskemét mellett, a mely már akkor is *Oppidum*nak van írva, még mint falút — *Possessió*-t említi, de már Ali budai basa 1552-dik évi szabadalom levele a török császár számára rendelt *város*-nak nevezi.

Buda meghódolásával Nagykőrös is török uralom alá jutott. Kezdetben sokat szenvedett a város a Duna-Tisza közén kóborgó török csapatoktól, a melyek többször felégették és kirabolták, s népessége annyira lefogyott, hogy az 1552-ben történt összeíráskor csak 52 megszállott telket találtak benne.

A város azután úgy igyekezett magát a végpusztulástól megóvni, hogy még 1552-ben *védelem levelet* szerzett magának *Ali budai basától*, a mely elrendelte, hogy „az országból akármely emberek, jobbágyok Kőrösre mennek lakni, őket senki ki ne üzhesse, hanem a város hadd marradjon, mint a török császár számára való város, s hadd épüljön jobban“. — Ezen szabadalom levél kiadásának, s később többször is megújításának az volt az indoka, hogy e város lakosai a török császár, illetőleg a hadsereg számára salétromi főzésre voltak kötelezve; ez volt az oka, hogy mindég a „császár számára rendelt város“ maradt, s nem jutott egyes török urak birtokába.

Elkészült e közben a várost körülvevő *fal* is, a mely valami rendszeres ostromot nem állhatott volna ugyan ki, de a kisebb kóborló csapatok ellen kellő védelmet nyújtott, mint később is, még a 18-dik században a rácok támadásakor.

A város azonban a mellett, hogy így a töröknek salétromot főzött, s egyébként is adózott, adózott egyúttal „magyar részre“ is és *földes urainak* is. Ekkor ugyanis a város már nem királyi birtok volt, hanem több család volt földesura. Zsigmond király főntebb említett adománylevelében még 1435-ben Özdögei Besenyő Miklósnak adta a várost zálogba; arra nézve azonban, hogy a Besenyő családról hogy szállott a város földesúri joga a 17-dik században birtokos családokra, nincs semmi adatunk. A 17-ik században Szinthal Márton, Hamvay Ferencz, Kátay Ferencz, majd az ő jogát csere útján megszerezve a gróf Keglevich család, a gróf Forgách és a Mokcsay család szerepelnek mint a város földesurai. Minthogy azonban a földesurak a várostól mind távol laktak, a jobbágyok itt úrbéri szolgálatot sohasem teljesítettek, hanem csak *bért, taxát* fizettek az általuk birt telkek után. Ez a viszony megmaradt a török uralom alól való felszabadulás után a 18-dik szá-

zadban is. Az országos levéltárban van egy összeírás 1760-ból, a melyet Beniczky István alispán rendeletére Zlinszky József szolgabíró foganatosított, s a mely a város összes telkeire kiterjed, s a falon illetőleg kapukon belül négy tizedben — *Decad* — összesen 324 telket ír össze; egy egy telken azonban sokszor 3—4 ház is állt, s mindeniknél elvannak sorolva a benne lakók. E 324 telek közül a gróf Keglevich család birtokában volt 128, gróf Forgách családé 48, Mokcsay családé 35, gróf Sztáray családé 37, Ramocsaházy családé 19, Réteyeké 13, a Nyáregyházy Nyáry családé — részben Uza jogon — 11, a Beretvás családé 3, Dabasi Halászné 1, báró Döry családé 9, Batik családé 5, Inárcsi Farkas családé 4, Syposé 7, Papp családé 4, Szivósé 2, a Joó, Csete, Sigray, Kalotsa, Komoróczy és Vaikó családé 1—1; 5 teleknél nem tudták az összeírók megállapítani a tulajdonosokat. — Ezen családok voltak tehát a 18-dik század közepén városunk földesurai részint örökös, részint zálogos jogon. De e családok közül csak a Nyáry, Beretvás, Halász, Inárcsi Farkas, Sypos, Szivós, Joó, Csete, Sigray, Kalotsa és Vaikó család tagjai laktak városunkban. A város többi *nemes* lakosai épen úgy fizették lakóhelyeik után a taxát a földesuraknak, illetőleg sok esetben a földesúri jogot zálogba vevő városnak, mint a város többi polgárai. Megemlítendő azonban, hogy habár — mint a fentebb idézett összeírás bizonyítja, minden teleknek ki volt tüntetve a földesura, az egyes telkek és házak ennek daczára *szabad adásvétel tárgyát képezték* a lakosok közt, s a földesúr nem törődött vele, csak a taxát pontosan megkapja. A városi tanács is — mint különben is sok esetben a földesúri jog zálogba vevője — szintén szabadon rendelkezik a telkekkel, illetőleg házakkal, adja egyik vagy másiknak; így pl. 1743-ban Tóth Andrástól és feleségétől elvett egy házat s őket cselédjükkel együtt a városból »*exterminálja*« s az elvett házat Ns Kalmár Jánosnak adja el. — Hogy a város mint szerezte meg később az egyes családoktól a földesúri jogot: ezt bőven tárgyalja városunk monográfiája.

Mint a fentebbiekből kitűnik, városunk már *eredetére* nézve is különbözött a felvidéki és erdélyi városoktól; de különbözött abban is, hogy míg ez utóbbi városok polgárainak főfoglalkozása

az ipar és kereskedelem volt: addig városunk lakosai — habár természetesen akadtak közöttük is iparosok — túlnyomó részben gazdálkodással, leginkább szőlőműveléssel és *állattenyésztéssel* foglalkoztak, amit nagyban előmozdított a városunkat környező sok közelebb és távolabb fekvő *pusztá*, melyeket a város távol lakó tulajdonosaiktól csekély összegekért vett bérbe lakosai részére. — Városunk fejlődése nem is hasonlítható össze a fentebb említett városokéval, hanem csak azon alföldi városokkal, a melyek mint Debreczen, Kecskemét, Szeged, Halas stb. szintén a török hódoltság területén vagy annak torkában feküdtek.

A dolog természetéből folyik, hogy az ellentét egy részt a város lakossága, más részt a beköltözött nemesek között nálunk nem is élesedett ki annyira, mint a felvidéki vagy erdélyi városokban. Így pl. már a város legrégibb jegyzőkönyvei is azt bizonyítják, hogy a város ügyeinek intézésében már a 17-ik század legelején is jelentékeny része volt az itt lakó nemeseknek; részt vettek abban nem csak mint szenátorok, hanem sokszor mint fő- vagy másod bírák. Ennek daczára azonban itt is nem egyszer került összeütközésre a dolog a város nemes lakosai, s a város érdekeit képviselő városi tanács között. — A hódoltság ideje alatt ugyanis a vármegye, a mely közgyűléseit a távol fekvő Füleken volt kénytelen megtartani, csak *névként* gyakorolta felügyeleti jogát, s a városi tanács meglehetősen *önállóság*hoz szokott, s nemes lakosaival szemben sokszor túlkapásokra ragadtatta magát, azok nemesi jogait, kiváltságait nem tartotta tiszteletben. Épen azért nem sokkal Buda visszafoglalása s a „hódoltság“ felszabadulása után a városunkban lakó nemesek egy része a következő — eredetiben latin nyelvű — panaszos kérvénnyel fordult a királyhoz:

Császári és királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk!

Kénytelenek vagyunk keserves panaszkodással Felséged színe elé járulni most, amikor Felséged győzedelmes fegyverei által, a mi kedves hazánk, Magyarország a török torkából nagyobb részben kiragadtatott; mi, ámbár ezelőtt a boldogabb időkben úgy személyünket, mint házunkat és birtokunkat illetőleg nemesi kiváltságokkal ruháztattunk fel; mindamellett evvel nem törődve Kőrös

város bírása s tanácsa velünk szemben, épen úgy akarja gyakorolni hatóságát, amint saját polgáraival szemben, bennünket beszállásokkal terhelni s reánk kétszeres terhet kiróni meg nem szűnik s az érvényes törvények és a nemesi kiváltságok súlyos sérelmével nem akarja megengedni, hogy úgy személyeinket, mint nemesi birtokainkat illetőleg nemesi előjogainkkal élhessünk s azokat élvezhessük.

Amiért a legalázatosabban járulva Felséged trónja elé kérve-kérjük, hogy Felséged minket is, mint az ország egyéb nemeseit méltóztassék atyai kegyelmébe fogadni s úgy saját személyünket, mint nemesi birtokainkat illetőleg mindennemű, felettünk törvénytelenül hatalmat gyakorolni akarókkal szemben kegyelmesen megvédeni s részünkre védlevelet kegyelemben adományozni; kegyelmes rendeletét várva teljes erőnkkel azon igyekszünk, hogy Felséged eme kegyét és jóindulatát legalázatosabb szolgálatainkkal Felségedért utolsó csepp vérünk ontásáig megérdemeljük.

Császári és királyi Felségednek legalázatosabb és örökké hű alattvalói Szabó János, Beretvás János, Kovács István, Sepsei István, Ványi István, ... András, Kandó Ádám, Kovács János, Kovács Gergely, Ványi Gergely, Ványi . . . , Joó Gergely, Berkes István, Búz István, Kövér István és Szivos Mihály Kőrösön curialis házzal bíró nemesek.

A királyi Cancellária e kérvényt a következő leirattal küldte le Pestvármegye hatóságához:

Méltóságos, föltisztelendő, tekintetes, nagyságos és nemzeti uraink, legkedvesebb barátaink! Üdvöt és mindenkor kész szolgálatainkat. Hogy mi a panasza a Pestvármegyében levő Kőrös városában nemesi telket és házat bíró és birtokló nemeseknek említett város bírása és tanácsa ellen, bővebben megérthetik, uraim, eme nemeseknek kibocsátott és legalázatosabban ő Felsége elé terjesztett s másolatban csatolt emlékiratából. Mivel pedig a városiak és említett uraink között élő s ugyanazok hatóságának jogszolgáltatása alá eső nemesek közötti viszály fenáll, mielőtt a kérelmezőknek megfelelő jogorvoslással szolgálánk, erre vonatkozólag említett urainktól, felvilágosítást várunk. Minél fogva megkeressük mélt.

tóságos, főtisztelendő, tekintetes, nagyságos és nemzeti urainkat hivatalosan, hogy ezen ügyben körülményes fölvilágosítást és véleményt minél előbb hozzánk küldeni ne terheltesse. Egyébként tartós jó egészséget kívánunk mindnyájuknak. Kelt Bécsben, 1694. évi június hava 22-ik napján, czimzett uraiknak szolgáltrakész barátai a kancellár és a magyar királyi udvari kancellárja többi tanácsosai.

Méltóságos, főtisztelendő, tekintetes, nagyságos és nemzeti N. N. uraknak, a nemesek fő- és alispánjának, esküdteknek, végre Pest-Pilis- és Solt vármegyék főpapjai, bárói, főrendei és nemesei összeségének, kedves barátainknak. Pozsonyban, Budára.

1694. július 13-án Pest-Pilis- és Solt egyesült vármegyék Pest szabad királyi városban tartott közgyűlésében jelen levél felolvasatott.

Hogy a viszály ekkor mi módon lett elintézve, arra nincs adatunk; annyi azonban bizonyos, hogy a dolog el nem mérgesedett, mert már 1703-ban a város több *nemes* lakosa, s ezek között pl. a fentebbi kérvényt is aláírt Beretvás János, Kovács István s Sepsei István szíveségét veszi igénybe. Mint-hogy ugyanis Pótharasztja birtoka miatt a város sok háborgatásnak volt kitéve, a pusztát 1703. júl. 12-ikén a váci káptalan előtt *színel* eladta 740 frtért örökáron Siros Mihály, Sepsei István, Beretvás János, Kovács István, Pálffy Mihály, Csete Gergely és Inárcsi Farkas János nemes lakosainak. A vevők, illetőleg ezek jogutódai 1726-ban királyi adományt is eszközöltek ki a pusztára, de egyszersmind biztosító okmányt állítottak ki a város részére, hogy ők a pusztában sem maguk, sem utódai részére semmiféle jogot nem követelnek.

Nemsokára újabb összeütközésre került a dolog a városi tanács és a nemesek közt s 1738-ban a nemesek a következő — eredetiben latin nyelvű — panasszal fordultak a vármegyéhez, a melyből az is kitűnik, hogy a város helyesen számított, mikor a főbírói székbe vagy a szenátorok közé *nemeseket* választott be, mert ezek sokszor saját *nemes társaikkal* szemben is, készek voltak a város érdekeit megvédeni.

Pest-Pilis Solth törvényesen egyesült vármegyék tekintetes gyülekezetéhez, kegyelmes és tisztelendő urainkhoz alázatos folyamódványa a bentírt nemese'eknek.

Tekintetes Gyülekezet! Kegyelmes és Tisztelendő Uraink! — Igaz ugyan, hogy az elmúlt időkben e nemes ország némely vármegyéjében és így a mi városunkban is, minthogy török uralom alatt voltak, ebből folyólag a mi őseink s mi magunk is, mivel hazai törvényeinket nem ismertük, a városi parasztokkal együtt nem csupán a mi tehetségünk arányában, hanem még azon fölül is a bírók belátása szerint bizonyos terheket viseltünk, a melyek csupán a parasztokat illetik; s ekképen a mi nemesi kiváltságunk legnagyobb előnyétől szerencsétlen módon elestünk. Mivel azonban azoknak uralma törvénytelen volt, s kiváltképen a mostani első bíró Borotvás János úr, egyébként maga is nemes, gőgjétől üzetve magunkat a paraszti terhek viselésétől távol tartottuk. Ezért nevezett bíró úr és a városi esküdtek ellenünk engesztelhetetlen gyűlölettel teltek el s nem mulasztva el semmi alkalmat a mi ártalmunkra, nem annyira a törvényekben, mint inkább saját hatalmukban bizakodva keményebb dolgokkal is megfenyegetnek, hogy nyilván valóvá lett, hogy ámbár ismerik ami kiváltságunk létezését, miután a bíró a parasztságból némely keményebbeket összehívott, ellenünk titkos terveket szőttek s azokat manapság is még ápolják és hogy ugyan ez a bíró úr közvetve a népet csakhogy nem ellenünk zúdította (ha az okosabbak tanácsa ellene nem állott volna), mint a hogy ez már közölünk, a parasztságból kivettek közül egygyel, t. i. Bozóký Istvánnal, szerencsétlen módon megtörtént, aki más telkén lakik ugyan, de különben kétségtelen nemes; akit gyakori tiltakozása ellenére gyermekeivel és már már haldokló feleségével a keresztyéneknél hallatlan példa szerint ily hideg téli időben lakóhelyéről, sőt még a városból is erőszakkal rettentően kiűzött. Ezért támaszkodva hazánk egyenes törvényeire, legalázatosabban esedezünk a Tekintetes Gyülekezet, mint az igazságosan panaszkodók védője előtt, hogy ezt a hazai törvényeinkkel ellenkező merényletet megszülvlelni, ami igen súlyos esetünket megvizsgálni, s a parasztság segívezésének eddigi ürügye alatt atyai pártfogásaikban bizókat

úgy a parasztok, mint a nemesek kegyetlenségétől megmenteni s végül pedig a paraszti terhek viselésére szövetkezők törvénytelen törekvéseit megakadályozni s ekkép minket és a mieinket, a felséges cs. kir. Felségek kegyelme folytán szabadságba helyeztetettek, miként eme nemes ország többi nemeseit, a parasztok erőszakja és terhei ellen megvédeni méltóztassék.

A Tekintetes Gyülekezet eme kegyét és atyai pártfogását halálunk napjáig megérdemelni óhajtva vagyunk eme tekintetes gyülekezet legalázatosabb szolgálai Nagykőrös városában lakó nemesek: Borotvás István, Czira Gergely, Farkas János, 'Sigray Mihály, Halász János.

A vármegye e panaszra a következő határozatot hozta: V. 1738. év Október hó 16. napján Pesth-Pilis és Solth törvényesen egyesült vármegyék Aszód nemesi községben folytatólagosan tartott egyetemes gyűlésében nyilvánosan előterjesztetvén bentirt kőrösi nemesek jelen folyamodványa, erre nézve határoztatott: Ámbár a királyi kegyelmes oklevelekkel megerősített s egyenes hazai törvényektől támogatott nemesi előjog azt kívánná, hogy az avval felruházottak, mivel a kirovársra semmi törvényes alap nincs, minden a parasztságot illető terhektől, mint előfogat és szállás adástól örökre mentek és szabadok legyenek. Ennélfogva bentirt nemesek is, mint a kiknek ugyan olyan nemesi előjogaik vannak, mint Magyarország többi nemesi előjoggal felruházott nemeseinek, az elsorolt terhektől e gyülekezet által a hazai törvények értelmében *menteknek* és azok alól *kivetteknek* nyilváníttatnak és csak csekély adófizetésére köteleseknek mondatnak; úgy a magok mint érdektársaik ügye, (amenyiben nevezett Kőrös város közönsége részéről mindeddig jogtalanságot szenvedtek vagy ezután is jogtalanságot szenvednek), a bíró és az esküdtek ellen, együtt vagy egyenként, tekintve a maga útján és a törvényes formák között, hogy megindíttassék, egyszer s mindenkorra épségben hagyatván. — Kelt és kiadatott mint fent Kostyán Imre említett törvényesen egyesült nemes vármegyék esküdt Nótariusá által.

Ezen surlódások és ellentétek folyamánya volt azután, hogy a városi tanács a *nemeseknek* a városban való letelepedését

igyekezett lehetőleg meggátolni, sőt megakadályozta, ha csak lehetett, azt is, hogy vidéki földesurak a városban házat vagy más birtokot szerezzenek. Így midőn a közeli Tiszavárkony földesura Péli Nagy István, akinek anyja városunk főbirájának Ns. Gáll Istvánnak leánya volt, s aki ezen a jusson városunkban szőlőbirtokos is volt, 1772-ben városunkba akar költözni, s egyik szenátor jelentette a tanácsnak, hogy „Péli Nagy István úr Nagykőrösön lakni szándékozik és tiszt. Mocsy István úr házát árendálni“, ez ellen még a tanács nem tesz kifogást, s kimondja, hogy „árendálni szabad“. Mikor azonban 1777-ben „Ns Ónody István úr jelentette, hogy Patay József úr házát megvette tek. Pély Nagy István úr. T. Pély István úrnak Várkonyon küldött a N. tanács levelet, melyben az Urat kéri, hogy változtassa meg ezen szándékát, mivel itten zúgolódások vannak, hogy a házak nem adót fizető embereknek adatnak.“ Midőn 1804-ben Ns Dalmady János Tápió-Szent-Mártoni lakos, aki 1796-ban városunkból vette nőül Szelei Szabó István leányát Erzsébetet, kérte, hogy vétessék föl a város lakosai közé, s kérelmét azzal is indokolta, hogy özvegy napának gyámolra van szüksége: a tanács megtagadta a fölvételt, egyenesen kimondván, hogy a város *nemes* lakosainak számát nem kívánja szaporítani.

1809-ben Fitos János abonyi tiszttartó és bérlő, aki családjának 1793-ban nemes levelet szerzett, folyamodott a város lakosai közé leendő fölvételért. Kérvényében hivatkozik arra, hogy nagyatyja ügyis kőrösi volt, s neki magának is van itt egy szőleje. A városi tanács azonban ennek daczára azt határozta, hogy „A folyamodó kérése fontos okokra nézve nem teljesítettik“. Fitos János 1810-ben megújítja kérelmét, de a határozat most is elutasító. — Mikor 1800-ban Ns Szödényi Nagy János és felesége Ns Veress Anna Szabolcs vármegyébe Nádudvarra költöznek s házukat és telküket Abonyban lakó Ns Fitos Pálnak, a fentebb említett Fitos János fiának akarják eladni: a tanács tiltakozik ellene. Fitos János unokáját, Ns ifj. Fitos Jánost pedig 1816-ban csak oly feltétellel veszi föl a város lakosai közé, hogy a *polgári terheket* tartozik viselni. De a gyóni születésű Ns Hevessy Péternek — aki pedig szintén városunkból nősült — fölvételét 1817-ben már újból megtagadja.

A tanács ezen eljárásával szemben a beköltözni akaró nemesek sokszor úgy védekeztek, — mint pl. a Gállok, Jalsoviczyk stb. — hogy eltitkolták vagy legalább a fölvételt kérő beadványukban nem említik *nemes* voltukat s csak megtelepedésük után pár évvel érvényesítik jogaikat.

Bonyolultabbá tette a város és nemes lakosai közötti viszonyt az, hogy a földesurak egyrészétől maga a város vette zálogba jussukat, s így e révén nemes lakosaival szemben is *földesúri jogokat* gyakorolt. Így pl. mikor 1798-ban Nyáregyházi Nyáry Lajos s Inárcsi Farkas Ferencz — mindkettő donatarius nemes család tagja — malomhelyet kérnek a várostól, a tanács így határoz: „oly feltétellel applacidáltatik, hogy ezen colonialis helyekkel egybekötött terheket viseljék, s a censust a városnak, mint azon helyek földesurának cassájába esztendőnkint repartitio szerint fizessék.“

A földesúri jogokkal összekötött korcsmáltatás és húsmérés jogának gyakorlása is többször adott okot az összeütközésre. Már 1777-ben jelenti egyik szenátor, hogy „Némely nemes emberek, u. m. Csete János és Borotvás Gergely házuknál titkos *kurta korcsmát* mérnek“. — 1794-ben ismét az a panasz, hogy „Ns Póka Sándor *kurta széket* tart“. 1796 és 1797-ben újból pereskedik a vármegye hatósága előtt a városi közönség és a nemes „compossessorátus“, közbirtokosság; — 1802-ben a *székek* dolgában egyességet kísérelnek meg s a tárgyaláson a közbirtokosság részéről 27 nemes vesz részt; a pörlekedés 1807-ben királyi resolútióval ért véget, a mely a tanács hatáskörét a nemesekkel szemben szorosan körül írja. — De az ellentét ezzel sem szűnt meg, sőt nem sokkal ezután újból kiélesedett. 1821-ben ugyanis Sütő Sára, Inárcsi Farkas Ferenczné, Nyáry Lajos, Csete Gergely, Beretvás Mihály és Molnár János, mint az 1726-ik évi adományosok leszármazói pörrel támadták meg a várost, a királyi adomány alapján tulajdon jogot követelvén Pótharasztjára. Erre a városi tanács azzal felelt, hogy tőlük azon tanyás birtokokat a melyet — a városnak bizonyos évi bért fizetve — már elődök is birtak Pótharasztján, erőszakkal elakarta venni. A nemes birtokosok az erőszakot erőszakkal viszonyozták, s az új gazdákat, a kiknek a város e bir-

tokokat kiadta, onnan elűzték. — A város ekkor a vármegyénél jelentette föl az erőszakoskodó birtokosokat, s ebből természetesen újabb pör lett, s a nemesek viszon vádakát emeltek a tanács ellen. Ezt mondják többek közt beadványukban:

„A maga törvényes helyheztetésében fénni nem akaró Nagy-Kőrösi Tanács, hatalma határtalanra tétele tekintetéből veszedelmes és törvénytelen lépéseket készítvén magában, azt vélte, hogy célzott lépéseiben a helybeli Nemesség akadályára lehet: azért ennek elnyomására minden renden lévő Nemességet, Birtokost, Armalistát, akik magok között, és a köznéppel csendességben, békeségben, és oly szoros összeköttetésben éltek, hogy a nemesség és a köznép között lévő praerogativai különbség, nem hogy soha szóba nem jöhetett, de inkább lehet mondani rólla nem is tudtak. — 1796-ban igazságtalan feladásukkal, törvénytelen praetensiók kívánásával megtámadja a tanács.

Majd elpanaszolja tovább a beadvány, hogy a tanács „több helyben lakó Birtokos Familiák ellen Jussaikból kivetkőztető pereket is kezdett; nem csak, hanem a titkon, de bizonyosan megesküött üldözést már annyira vitte, hogy egyes Birtokosoknak fekvő Javait erővel elvenni szándékozott; névszerint Birtokos Ns Szivos Pált, hogy tulajdon régen tsendessen birt földjét a Tanácsi erőhatalommal való elvétele ellen oltalmazni merte — megkötöztette és úgy Pestre hurczoltatta; mellyért ellenek a T. Királyi Táblán folyik a per. — Birtokos Nemes Nyáry Lajos úr Földje elfoglalására Temp-lomból beparancsolt emberekkel mentek a Tanács némely tagjai; és hanem ha magát puskával védelmezte volna, azt is megkötöztették volna, aki ugyan felsőbbi közben vetésre a Tanácscsal meg-egyeezett: de a Tanács törvénytelen tettének jeléül megmaradt az, hogy Nyáry Lajos úr költségeit megfizette a Tanács az adózó nép Cassájából“.

A pörlekedés sokáig tartott, s végre is 1848-ban *egyességgel* ért véget, a mikor úgy a városi közönség, mint a közbirtokosság az egymás ellen kezdett és folytatott pöröket kölcsönösen megszüntette. — Hátra van még, hogy általánosságban szóljak valamit a városunkban élt nemes családokról.

A *nemesi előjogok* tekintetében nemes és nemes között különbség nem volt; már Werbőczy Hármaskönyvének első része 2-ik czime 1. §. világosan kimondja, hogy „Nincs is valamely úrnak nagyobb és valamely nemesnek kisebb szabadsága“, majd más helyen elsorolván, hogy kik értendők a nemesek alatt, ezt mondja „a kiket mindenkor egy és ugyanazon szabadság előjoga védelmez“. Felesleges lenne itt elsorolni azon — ma már nagy részben megszűnt — előjogokat, a melyek régen a nemességgel jártak, csak hivatkozni akartam arra, hogy ennek épen úgy részese volt a legszegényebb ármalista, a ki mint iparos vagy épen mint más zselére tartotta fenn inagát, mint a nagy birtokkal rendelkező *donatiós* nemes, s ez indokolja, hogy könyvemben nemcsak a *közbirtokosokkal*, hanem a városban élt összes nemes családokkal foglalkozom. Különbben is a városunkban élt nemes családok körében is számos példát találunk rá, hogy ősrégi donátios családok ivadékai — mint pl. a Csepicsányi és Muthnai Vladár, Dalmady, Csúzi Kelecsényi, Verebi Végh stb. családokéi, — mint tanítók vagy mint egyszerű iparosok települnek le városunkban, míg más egyszerűbb ármalista családok tagjai nem egyszer jelentékeny birtokot, sőt többször arra *donatiót* is szereznek.

A városunkban élt nemes családok között csak egy pár van olyan, a mely a környéken fekvő birtokairól a török dúlások által elűzve menekült városunkba. Ilyen első sorban az Inárcsi Farkas család, a mely az előnevét adó s pusztává lett Inárcsról költözött be; ilyen továbbá a Nyáregyházi Nyáry és a Jakabházy aliás Eötvös család, de ezen két utóbbi előbb a felvidék végváraiban húzódott meg, s csak később a 18-ik század elején került városunkba.

Mint lelkészek, illetőleg tanárok jöttek városunkba a következő nemes családok ősei: Balogh, Báthory, Budai Török, Csáthy, Dabi, Ráczkevi Eötvös, Nánási Fodor, Kecskeméthy, Medgyessy, Mészáros, Mocsy, Pathy, Batori 'Sigray, Szélessy, Várady, Szigethi Wargha. Mint tanítók jöttek: Bartók, Kelecsényi, Nagy és Szondy családok elődei. — Jegyzői voltak a városnak: a Baráth, Becze, Bensits Cseh, Dobrossy, Gubody, Pázmány, Kisjáczi Szeles, Szobonya és Veresegyházy családok ősei.

Mint iparosok települtek le: Bikkfalvy, Geréb, egyik Halász, Illés, egyik Sipos, Szarvas, Tasi Végh, Vladár családok.

Városunkban kaptak nemes levelet — közülük némelyek az illető földes úr felszabadítása (manumissiója) után — a következő családok: Balla (1759), Baracsy (1668), Beretvás (1667), Berkes (*ujított* 1697), Búz (1670), Cseplész (1712), Csete (1666), Czira (Szira Nagy 1718), Erdőssy (1668), Jeney (1695), Joó (1671), Molnár (1758), Oláh (1629), Pataky (1741), Pálffy (1691), Sánta (1702), Kőrösi Szabó (1690), Sepsei Szabó (1671), Szemere (1701), Szivos (1667), Szőrös (1678), Thenke Nagy (1796), Vaikó (1701), Vass (1667), Ványi (1690).

A városunkban élt nemes családok egy nagy része házassága útján került városunkba; több mint 50 olyan család van, a melynek őse innen nősült s nejével házat vagy szőlőt vagy egyéb birtokot kapván, itt települt le s így gyarapította városunk nemes lakosságát.

1. ANTAL.

E családra vonatkozólag csak alig egy pár adat fordul elő a városi levéltár jegyzőkönyveiben. Így meg van említve, hogy Ns Antal Mihály az 1751-iki nemesi insurgens kompániában közlegény volt. 1782-ben Mihály, János és András testvér atyafiak egyezkednek Ns Veres Pálnéval. 1823-ban Ns Antal Mihály városi cancellista és felesége Ns Fodor Zsuzsánna rétbirtokot vesznek, de Antal Mihály ezután nem sokára meg is halt, mert felesége 1830-ban már mint özvegy szerepel.

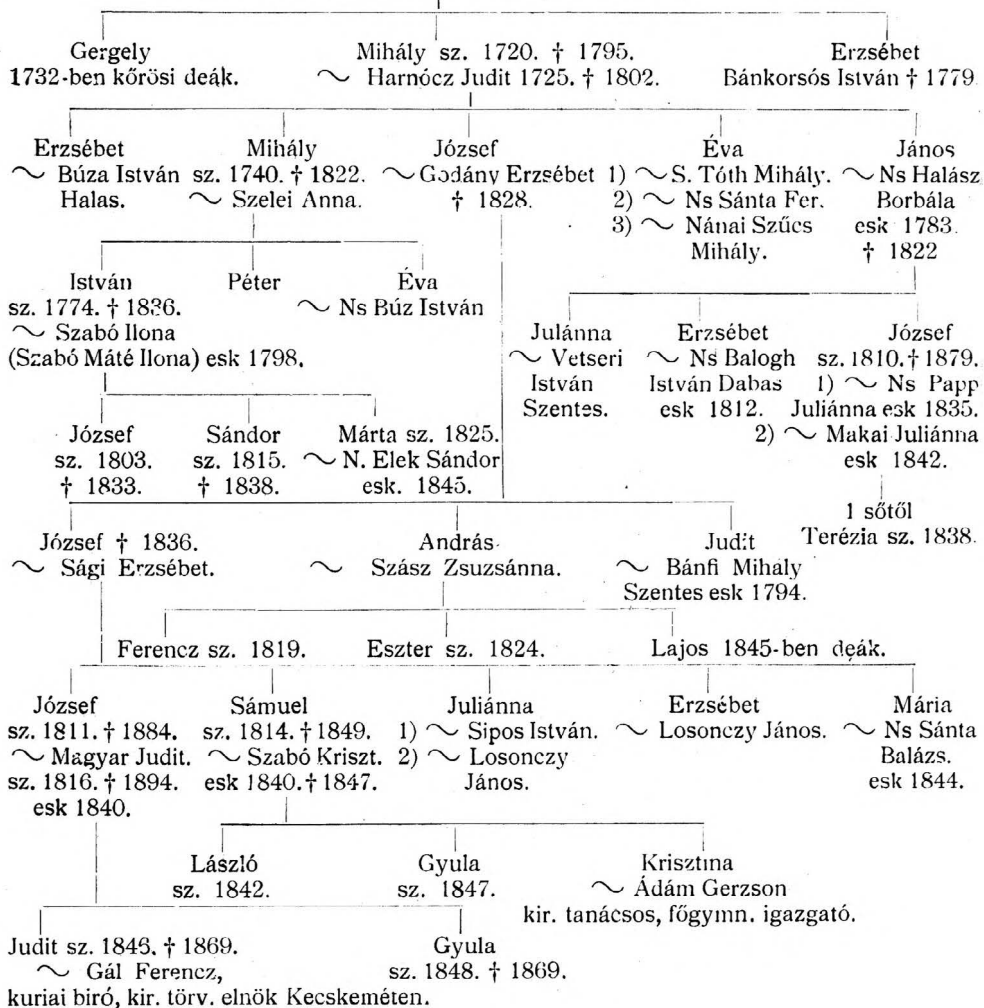
2. ACS.

A nemesség szerzők Ács István és neje Ujváry Judit, kik 1713-ban kaptak ármálist a következő czimerrel: kék paizsban zöld mező fölött vörös magyar ruhás gazdálkodó férfi áll szembe fordulva sárga csizmában, bal kezét csipejére teszi s jobbáiban érett szőlőfürtöt tart. Jobb lábával egy kigyó fejét, bal lábával pedig ugyanannak farkát tapossa. Sisakdisz: vörös ruhás jobb kar érett szőlőfürtöt tart. Takarók kék-arany, vörös-ezüst.

Már maga a nemesség szerző István is Pestvármegyében telepedett le s a megye nemesei közé jegyeztetett be, s egyik fia: Gergely 1732-ben a kőrösi főiskola diákja lett, másik fia Mihály pedig már nagykőrösi lakos volt, s mint ilyen fordul elő az 1754. évi országos nemesi összeírásban. 1751-ben az insurgensek között mint a kőrösi nemesi kompánia közlegénye vesz részt, s még később 1766-ban is vállalkozott a lázongók elleni elmenetelre. Ács Mihály is — úgy látszik házassága révén lett kőrösi lakos, innen vette ugyanis nőül Ns Harnótz (másképp Farkas) Juditot, akivel már 1742-ben házat vesz, később pedig szőlőt, feketei földet s több kisebb rétbirtokot szerez. Egy 1773-ik évi tanúkihallgatás alkalmával Ács Mihály 55, felesége pedig 50 évesnek vallja magát. Már akkor kiterjedt családjuk volt. Két leányuk közül Erzsébet, Búza Jánoshoz ment nőül Halasra, Eva pedig előbb Sánta Tóth Mihálynak, 2-szor Ns Sánta Ferencznek, 3-szor pedig Nánai Szűcs Mihálynak lett felesége. Három fiuk maradt: Mihály, József és László, kik mind hárman tovább terjesztették a családot. Utódaik mint kis birtokosok és iparosok éltek a városban s a város közéletében, nem igen vittek jelentékeny szerepet. A család leszármazását a ref. egyház anyakönyveiből meglehetősen teljességgel össze lehetett a következő táblázaton állítani. Egyes családtagokat azonban nem

sikerült a táblázaton elhelyezni; így pl. azt a Mihályt, ki 1832-ben Ns Mészáros Teréziát, 1839-ben pedig Papp Esztert vette nőül, azután Juliánnát, ki 1836-ban Molnár Lajosné, egymásik Juliánnát, ki 1839-ben Ambrús Mihályné, s egy harmadikat, ki 1841-ben ifj. Ványi Lajosné lett, továbbá Evát, ki 1833-ban Pápai Pálné, Máriát, ki 1842-ben Kállai Pálné és végre Sárát, ki 1840-ben Harsányi Györgyné volt.

Ács István és neje Ujváry Judit nemességszerzők 1713.

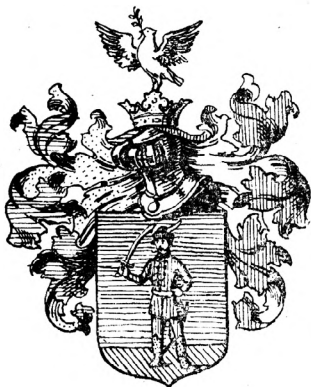

3. Á D Á M.

Több század óta városunkban élő család, a melyből *Gergely* már a 17-ik század elején a város szenátora, 1632-ben második birája volt. 1643-ban már fia *Márton* volt másodbíró — aki már előbb is szenátorságot viselt. Ugyanő 1641-ben egy ma is meglévő úrvacsorai ezüst tányért ajándékozott a helybeli ref. egyháznak a következő felirattal: „Ádám Márton az ő Öczével Ádám Mihálylyal együtt készíttette az Kőrösi Ekklezsiának Örökbe az Isten Asztalára tette Anno Domini 1641.“ Márton fia *Gergely* 1677-ben többek közt a Feketén volt birtokos. — *Gergely* fiától *Mihály*tól már hiteles anyakönyvi adatokkal mutatható ki a család leszármazása. E *Mihály* ugyanis 1740-ben vette nőül *Mészáros Ilonát*, akitől 1744-ben született szintén *Mihály* nevű fia, aki 1809-ben hunyt el. Ezen *Mihály*nak nejétől, *Tótfalusy Annától* — akit 1769-ben vett nőül — 3 fia maradt, u. m. *Mihály*, *József* és *Pál*.

E fiúk közül *József Békés* megyébe költözött, s utódai még a mult század végén is *Gyulán* laktak. A legifjabb fiú *Pál* a jogi pályára lépett, ügyvédi oklevelet szerzett, s a városnál előbb tanácsnok, majd 1846-ban főbíró is volt. Ő előtte a család városunkban élt tagjai — más itt élt nemes családokhoz hasonlóan — nem sokat törődtek a család *nemes* származásával, ő azonban unokaöcscseivel együtt igazolni kívánta nemes voltukat; a mult század harminczas éveiben meg is kezdte ez iránt az eljárást, de a közbejött szabadságharcz ennek is, mint annyi más ily nemű s még benem fejezett eljárásnak véget vetett. — *Ádám Pálnak*, illetőleg a családnak birtokában volt ekkor azon eredeti nemes levél, amit 1578-ban II-dik *Rudolf* király állított ki *Ádám Orbán*, *István* és *György* testvérek részére, s a mely 1580-ban hirdettetett ki *Szabolcs vármegye Nagy-Kállóban* tartott közgyűlésén. Ezen ármális szerint a család ezen alkalommal a következő czimert nyerte: Kék paizs alján hármas zöld halom középsőjén kiöltött nyelvű arany griff áll, s első lábaival egy félig ki ábrázolt vörös ruhás férfit tart átölelve, aki jobb kezében felhúzott kézijjat, baljában pedig nyil vesszőt tart. A paizs jobb felső szögletében arany csillag. Sisak disz: növekvő arany griff jobb lábában kivont kardot tart. Takarók kék-arany, vörös-ezüst.

A család azonban a leirttól eltérőleg a következő, itt rajzban is feltüntetett czimert használja már régebb idő óta:

Kék paizs alján zöld mező fölött vörös ruhás, sárga csizmás, fekete kalapos magyar vitéz áll szembe fordulva s jobb kezében kivont kardot tart, balját pedig csipőjére teszi. Sisakdisz: Repülni készülő fehér galamb csőrében zöld galyacskát tart. — Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A családi adatok szerint a nemeség szerző testvérek közül *Györgynek* fia volt azon Gergely, aki a 17-ik század első felében már városunkban szerepelt.

Ádám Pálnak feleségétől Seres Juliánnától egyetlen ma is élő leánya maradt, Julia. — Ádám Mihály és Tótfalusy Anna 3 fia közül a legidősebb volt az 1769-ik évben született Mihály. Feleségétől, az 1826-ban elhunyt Molnár Juliánnától két fia és három leánya maradt. A leányok közül Teréz Bődy Józsefhez, a ma is élő Erzsébet Somogyi Józsefhez, s Mária Kecskeméti Józsefhez ment nőül. A fiúk mindketten papi pályára léptek. György, kinek neje Nagy Zsuzsánna volt, gyermektelenül hunyt el, mint apostagi lelkész s esperes, s emlékéért főgymnasiumunknál tett két rendbeli alapítványával örököltette meg. — Mihály, ki 1801-ben született, előbb Izsákon, majd Tiszavárkonyon s végül Vezsenyen lelkészkedett, s ez utóbbi helyen hunyt el. 1828-ban vette nőül Ns Bikkfalvy Sámuel és Ns Molnár Juliánna 1812-ben született leányát Sárát, aki 1890-ben halt meg.

Ádám Mihálynak és Bikkfalvy Sárának 7 gyermeke maradt. Legidősebb fiuk Gerzson 1832-ben született Izsákon. Középiskoláit városunkban végezte s ugyanitt 1848-ban már az I. gymn. o. köztanítója (publicus praeceptor) volt. Mint nemzetőr részt vett a szabadságharcban, s jelen volt Ozoránál Roth és Philippovics fegyverletételénél, majd Üllő alatt Aulich táborához volt kirendelve. A szabadságharc után a jogot és theológiát együtt végezte Debreczenben, s letette a lelkészképesítő vizsgálatot, s egy évi segéd lelkészkedés után 1856-ban a dunamelléki ref. egyházkerület hívta meg főgymnasiumunkhoz az általa fenntartott tanszékre. Állását még ez évben elfoglalta, s egy évi szabadság időt leszámítva, — a melyet 1858/9 ben a külföldi egyetemeken töltött el paedagogiai tanulmányokkal — itt működött mint tanár, s több mint 25 éven át mint igazgató intézetünknel. Kiváló érdemei voltak úgy a fő-

gymnasium állandó évi államsegélyének, mint a gymnasiumi új épület felépítéséhez szükséges államsegélynek kieszközlése körül. Erdemei elismerésül a dunamelléki ref. egyházkerület már 1875-ben a tanítóképzőintézet igazgató tanácsosául, s a tanítóiképesítő bizottság tagjául, 1897-ben pedig egyházkerületi tanácsbíróvá választotta meg, 1900-ban pedig Ő felsége királyi tanácsosi címmel tüntette ki. Irodalmi téren is működött: cikkeket irt a helyi lapokba, a Prot. Egyh. és Isk. Lapba, a Vasárnapi Ujságba, stb. Önálló műként megírta Dr. Joó Imre kartársával együtt a Nagykőrösi főgymn. történetét, s nyugalomba vonulása után a „Nagykőrösi Athenás“-t vagyis a nagykőrösi írók életét. 1906 július havában hunyt el. — Nejétől Ns Ács Krisztinától, Ács Sámuel és Szabó Krisztina leányától egyetlen leánya maradt, Krisztina, Horváth József főgymn. tanár felesége.

Ádám Mihály és Bikkfalvy Sára második fia József 1835-ben született Tiszavárcsón. Ő is a papi pályára lépett, s tanulmányait Debreczenben elvégezván, s a lelkészsképesítő vizsgálatot letétén, bátyjával ő is külföldre ment, beutazta közép és déli Németországot és Helvéciát s egy évet a tübingiai egyetemen töltött württembergi kir. ösztöndíjat élvezve. Hazatérve 1861-ig egyházunkban volt segéd-lelkész, majd ez évben Szeremlére hivatott meg segéd-lelkésznek, s ott csakhamar rendes lelkésszé választott, s jelenleg is ott működik mint egyszersmind a solti egyházmegye tanácsbírája és alesperesse; ugyan ezen egyházmegye az 1891-iki debreczeni zsinatra pótképviselőjéül is megválasztotta. — Nejétől Balla Borbálától egyetlen fia maradt, Imre, jelenleg a kölkedi ref. egyház lelkésze.

A harmadik fiú, László 1837-ben született Tiszavárcsón. Ő mérnöki pályára lépett, s tanulmányait 4 éven át a budai József műegyetemen folytatta; majd 1859/60-ban Prágában az építészeti szakkal fejezte be. 1861-ben városunk *mérnökévé* választotta, s ezen állást 1871-ig töltötte be. 1880-ban a város *polgármesterévé* választott, s e nagyfontosságú állásban maradt 1888 július 15-ikéig, a mikor önként lemondott, s azután csak nagy kiterjedésű gazdasága vezetésével foglalkozik. Egyháza már előbb presbyterré, 1876-ban pedig főgondnokává választotta, s e tisztelet is kiváló buzgósággal 10 évig viselte. Erdemei elismerésül a kecskeméti egyházmegye tanácsbírájává, s a legutóbb budapesti országos zsinatra pótképviselőjévé, az egyházkerület pedig a helybeli tanítóképző intézet igazgatótanácsosává választotta. Nejétől, Nagyorosi Mocsy Francziskától, Mocsy László és Kalotsa Katalin leányától született

egyetlen leánya Emma, Muraközy Gyula nyug. törvényszéki bíró neje Kecskeméten.

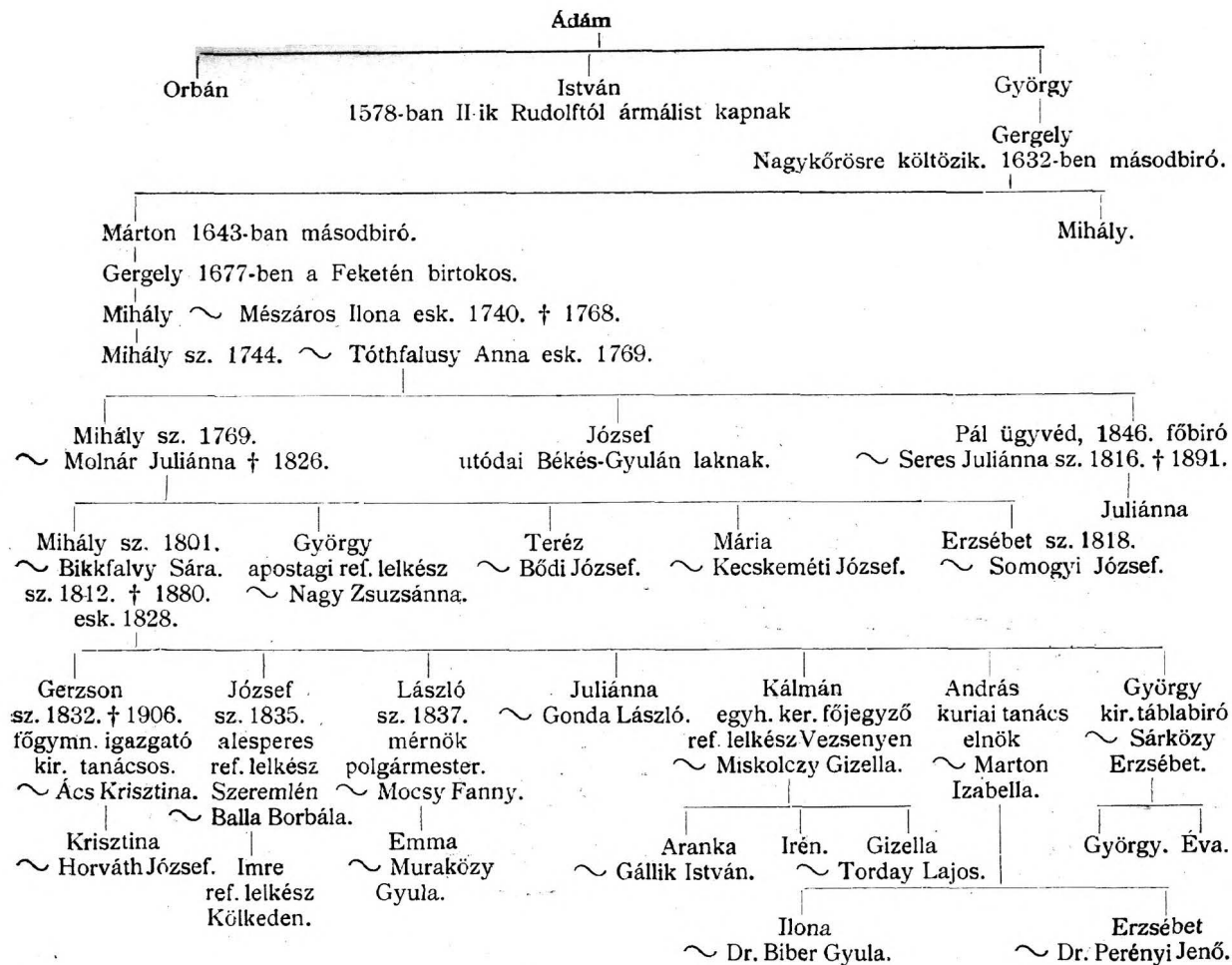
Ádám Mihály és Bikkfalvy Sára egyetlen leánygyermeké Juliánna Gonda László tanár, országgyűlési képviselő felesége lett.

A negyedik fiú Kálmán Tiszavezsényen született, ő is a papi pályára lépett, s tanulmányai végeztével a vezsenyi ref. egyház hívta meg édes atyja örökébe, s azóta is ott működik. A kecskeméti ev. ref. egyházmegye már több mint 25 évvel ezelőtt eszperésévé, s úgy a debreczeni, mint a legutóbbi budapesti zsinatra rendes képviselőjévé választotta, a dunamelléki egyházkerület pedig az 1904-ik évben a főjegyzői tisztséggel tüntette ki. Miskolczy Sziggyártó József tiszavárkonyi lelkész és neje Mészöly Klára leányát Gizellát vette feleségül, kitől 3 leánya született: Aranka, Gállik István községi jegyző felesége, Irén és Gizella, ki Torday Lajos reáliskolai tanárhoz ment nőül.

Az ötödik fiú, András a jogi pályára lépett, s Heves és Külső Szolnok vármegyék szolnoki törvényszékénél mint *ülnök* kezdte pályáját. A királyi bíróságok szervezésekor a karczagi kir. törvényszék bírójává neveztetett ki, de kiváló jogászi képzettsége csakhamar magasabb polczra emelte: előbb a budapesti kir. ítélőtábla bírása, majd kuriai bíró lett, s jelenleg a királyi kuria tanácselnöke. Mint testvérei, úgy ő is mindig kiválóan érdeklődött egyháza ügyei iránt, s nem csak a budapesti egyházban tölti be kiváló buzgósággal presbyteri és igazgatótanácsosi tiszteit, hanem az alsóbaranyabácsi egyházmegye is már 10 évvel ez előtt gondnokává választotta. — Nejétől Meszlenyi Marton Izabellától született leányai közül Ilona Dr. Biber Gyula kir. törvényszéki bíró, Erzsébet pedig Dr. Perényi Jenő kir. járásbíró neje lett.

Ádám Mihály és Bikkfalvy Sára legifjabb fia *György* szintén a jogi pályára lépett s előbb a pestvidéki kir. törvényszék bírása volt, jelenleg pedig a budapesti kir. ítélőtábla bírása, s egyszersmind a tápiószelei ref. egyház főgondnoka, s a kecskeméti egyházmegye tanácsbírója. — Nejétől Nagyócsai Sárközy Erzsébettől, Sárközy Pál és Rákóczy Erzsébet leányától két gyermeke maradt: György és Éva.

A család leszármazása a fentebbiek alapján a következőben állítható össze:

4. BAÁN.

Ns Baán Kata és Erzsébet testvérek 1716-ban eladják egy szőlejükét Ns Cseplész Jánosnak; 1774-ben pedig Baán István iskolánk növendéke. — Több adat e családról nincs, s az sem tudható, hogy melyik Baán családból származtak.

5. BAJOMI.

Hogy mikor költözött e család városunkba, arra nincs adatunk. A 18-dik század első felében már itt élt, mert 1734-ről fel van jegyezve a ref. egyház anyakönyvében, hogy Ns Bajomi Péternek fia Péternek kereszteltetett. Ugyancsak Bajomi Péter 1735-ben a Pero lázadás ellen fölkelt nagykőrösi nemes kompániában mint káplár vett részt, szintúgy az 1751-iki nemesi fölkelésben is. — 1737-ben már tanácsbeli — szenátor — volt, 1754-ben pedig polgártársai bizalma a város főbirói székébe ültette. Késő vénséget érve 1782-ben 98 éves korában halt meg s mindhaláláig szenátora volt városának. Egy év múlva 1783-ban hunyt el özvegye Varga Éva, aki második felesége lehetett, mert halálakor mindössze 59 éves volt. 1734-ben született fia — úgy látszik — kis korában elhalt, s más leszármazója sem maradt, mert a családról később sehol sincs említés téve.

6. BAKY.

Tulajdonképen kis kunsági család, melynek több tagja házasság útján jött összeköttetésbe városunk nemes családjaival. Így Nyáry Mihály és Erdőssy Erzsébet leánya Mária 1738-ban Baky Istvánhoz ment nőül Kunszentmiklósról, a ki később családjának ármálist is szerzett. Az ő leányokat *Máriát* viszont Nagykőrös város nótáriusa Kisjáczi Szeles János vette nőül 1774-ben s ő mint özvegy asszony is itt lakott a városban s 1828-ban 72 éves korában halt meg. Egy másik Baky Mária 1805-ben Ns Kiss Sámuel első felesége volt. 1771-ben Baky János Zombory Fejes György és Daby Éva 1737-ben született leányát Évát vette nőül. 1817-ben ismét Baky Antal Kunszentmiklósról vette nőül Nyáry Ferencz és Muraközy

Zsuzsánna leányát Zsuzsánnát. Végül 1847-ben Kiskun Halas város jegyzője Ns Baky József Ns Keszey István és Kerek Zsuzsánna leányát Zsuzsánnát vette nőül. — Iskolánk növendékei között is sokszor találkozunk Bakyakkal; 1718-ban András, 1723-ban Gergely, 1753-ban Mihály, 1812-ben pedig Kunszentmiklósról Ignác *»subscribált«*.

A család czimere a Baky Istvánnak és Nyáry Máriától született gyermekeinek adományozott ármális szerint: Kékkel és vörössel ötször vágott paizs, fönt kéken kezdve. A paizs alján három fehér szikla középsőjén kiterjesztett szárnyú piros nyelvű ezüst grift áll, szétterjesztett hátsó lábakkal, jobbában kardot, baljában török főt tartva; fölötte jobbról emberi arcot mutató arany nap, balról ezüst fél hold fénylik. A paizsra belül bibor szín, aranynyal szegélyezett s nyaklánczczal és éremmel körül kerített nyitott rostélyzatú sisak borul. Sisakdisz: két kiterjesztett fekete sas szárny között világos kék ruhás kar kardot tart, melynek hegyére vérző török fő van tűzve. Takarók: kék-ezüst, vörös-ezüst.

7. BALLA.

A Balla család városunknak tősgyökeres régi családja, mely azonban csak a 18-ik század elején kezd a város közéletében szerepelni. Az 1708-ik év őszén ugyanis a bácskai szerbek egy szegedi német „commendáns“ vezérsége alatt a város határára törtek sőt a földsánczok által védett városba is be akartak hatolni, hogy itt is prédát szerezzenek. A kőrösiek azonban előre értesülvén a ráczok szándékáról, védelemre készültek, s segítségükre érkezett Sötér Tamás „ezredes kapitány“ is három companiájával. A város ekkori védelmezői között volt Balla Gergely is, kinek megsebesülését illetőleg összevagdaltatását így írja le fia, Gergely, a „Nagykőrösi Krónika“ írója:

„A budai kapuból ismét a mezőségre, egymást szorítván keményen harczoltak egymásra, megfordulván egynehányan, kiket a sok ráczság környül fogott, és őket megszalasztották, kik között az én édes atyám is lévén Balla Gergely, mint város oltalmazására fenálló katoná, ezt különösen vévén a város alatt 5 rácz, hogy ötöt megölhetnék, mivel láták ők, hogy ő közülök az atyám is fegyver által sokat elhullata, rabul nékiek magát nem adá, hanem a szőlőkön kívül, midőn mégis mind az öt rácz kergetné, a puszkázás és bajvivás között a gógáni homokban lova elbotolván lová-

ról elesett, a ráczok ott lepték, holott a kardfogó kezét, melylyel magát oltalmazta és keze szárát megvagdalták. Ilyen formán kiesett a kard a kezéből; maga eldőlt, felvette egy rácz, azzal egy szúrást tett a hasán, köldökén felül, ott minden ruhájából kivetkőztették, és azokkal, lovával és fegyverével elmenvén, úgy hagyták ott, mint már meghaló embert, azután kevés idő múlván más kőrösi emberek vérben fetrengve helyén megtalálván, kocsira tették és a városba béhozták. — Hasára nézve meggyógyult ugyan, de kezein levő inak felsugorodtak, úgy hogy életében soha a kezével nem foghatott, és dolgozhatott nem is volt. — Melyre nézve meggyógyulása után Kőrösre visszahúzódott, a kőrösi nemes és becsületes tanács által abbéli példás szenvedése, hogy feledékenységgel ne temettették el, másoknak példájára determinálta volt, hogy portiozás alól kivétsessék és holtáig szabadságban tartassék.“

Balla Gergely ekkor kapott szörnyű sebei daczára még 1743-ban is életben volt. Az ő fia volt ifj. Gergely ki 1710-ben született, s ki családjának nemes levelet szerzett. Ő középiskolai tanulmányai végeztével jogi pályára lépett, s korának szokása szerint 1730-ban mint patvarista Pozsonyban, 1731–34. pedig Dömjén Gergely akkori ágens mellett Bécsben szerzett gyakorlati jogi ismereteket. Már ekkor kezdett hozzá nagybecsű könyvtára gyűjtéséhez, mely később mintegy 2000 kötetre szaporodott s a magyar, latin, német, franczia és olasz irodalom jelesebb munkáit tartalmazta. Tanulmányai befejezése után hazatért, s városa szolgálatába állott, s 1738-ban már a város nótáriusa volt. Később tanácsnok lett a városnál majd 1753-ban másod bíró, 1758-ban pedig főbíró, s később is még 7 ízben viselte a főbírói s ezzel együtt a ref. egyház főgondnoki tisztségét. 1751-ben a nagykőrösi nemesi compániában (noha maga akkor még nem is volt nemes) zászlótartó volt. Hivatalos elfoglaltsága mellett arra is talált időt, hogy irodalmi munkássággal foglalkozzék, s megírta többek között az u. n. „Nagykőrösi krónikát“, a melyben a magyarok bejövételétől kezdve előadja hazánk történetét főbb vonásokkal, s később különös részletességgel foglalkozik városunk 17-dik és 18-dik századbéli eseményeivel, egész 1758-ig, úgy hogy e tekintetben, különösen a 18-ik század első felének eseményeire nézve első rangú forrás munkának tekinthető. E munka sokáig csak kéziratban volt meg, míg a múlt század második felében, 1856-ban Szabó Károly és Szilágyi Sándor hírneves történettudósaink, — akkor mindketten a nagykőrösi ref. főgymn. tanárai, — fölismerván annak becsét, a városi levéltárban levő egykorú másolatról kiadták azt nyomtatásban is.

Balla Gergely már 1737-ben megnősült. Dabasról vette el Ns Halász Mihály leányát, Zsuzsánnát, kivel nagy számú családot alapított, s tekintélyes vagyont is szerzett. Már 1740-ben 45 talléron házat, 1742-ben pedig a Feketén földbirtokot vesznek. — Így vagyonban és tekintélyben is folyton gyarapodva Mária Thérézia királynőhöz nemes levélért folyamodott, s azt 1759. decz. 28 án meg is kapta. A nemes levélbe bevannak foglalva akkor már élő gyermekei is: Antal, Zsigmond, Gergely, Krisztina, Klára és Zsuzsánna. A nemes levél Pest megye közgyűlésén a következő évben hirdettetett ki. Ezen alkalommal a család a következő czimert kapta: hasított paizs jobb oldali ezüst felében zöld mezőből zöldelő kőrísfa emelkedik. A baloldali kék felében arany sörényű, patájú és szarvú ezüst egyszarvú ágaskodik, szakála és körmei aranyosak. Sisakdisz: a paizsbeli egyszarvú növekvően. Takarók: zöld ezüst, kék-arany.

Mint a nemes levélből láthatjuk, Balla Gergelynek és Halász Zsuzsánnának már 1759-ben 6 gyermeke volt; később még egy fiók születet, László. A leányok közül Krisztina, előbb 1760-ban Inárcsi Farkas Jánoshoz, majd 1787-ben Gombay Lászlóhoz ment nőül, s mint kétszeresen özvegy 1808-ban halt meg 67 éves korában. — A második leány, Klára 1768-ban ifj. Tóth Istvánhoz ment nőül Kecskemétre; a legifjabb leány pedig, Zsuzsánna 1781-ben Várady Ferencz praedicator neje iett s 1786-ban halt meg. Maga Balla Gergely 1774-ben halt meg 64 éves korában.

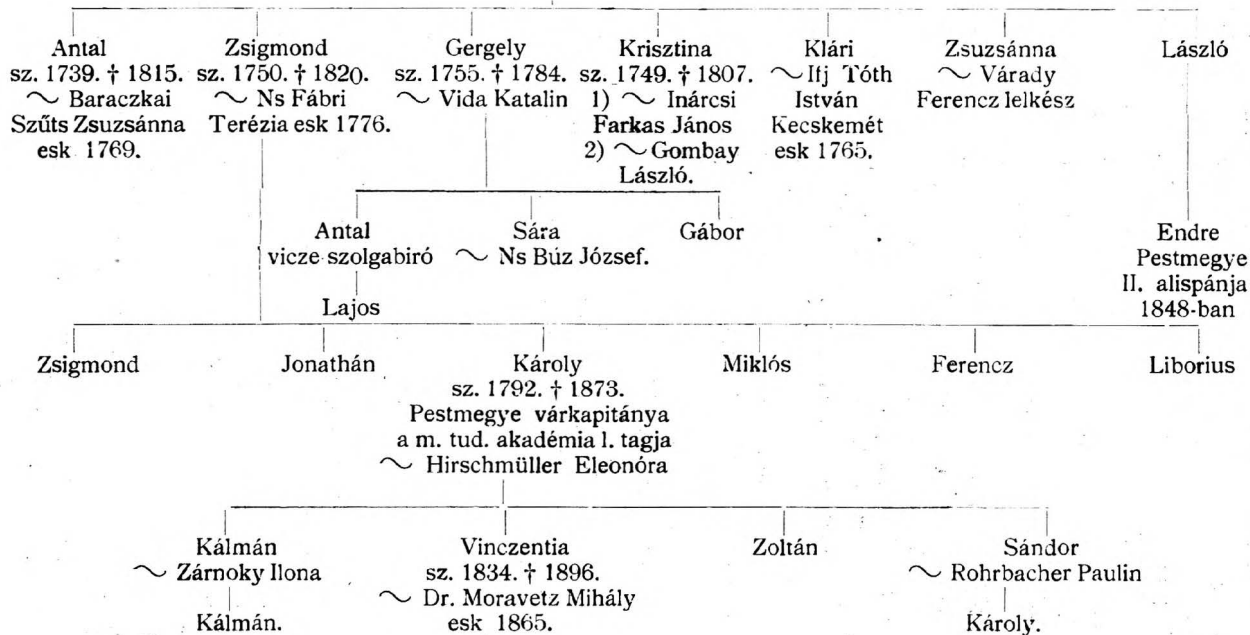
Balla Gergely és Halász Zsuzsánna fiai közül a legöregebb volt Antal, aki 1739-ben született. Ő mérnöki tanfolyamot végzett s 1784-ben Pest vármegye főmérnöke, majd táblabírája lett, a főmérnökségről azonban 1812-ben lemondott, s azután fölváltva Alsó-Nyáregyházán és Nagykőrösön lakott, s itt is halt meg 1815-ben. Széles látókörrel bíró, tudományosan képzett ember volt. Bizonyítják ezt nem csak latin nyelven megjelent, valamint kéziratban maradt s a magyar nemzeti muzeumban meglevő tudományos munkái, hanem nagy szabású tervei is. Ő volt ugyanis az első, aki föllépet azon tervvel, hogy Pestet és Budát a hajóhid helyett állandó köhiddel kellene összekapcsolni, s ugyancsak ő tervezte azt is, hogy a Dunát és Tiszát Pest és Szolnok között csatornával kell összekötni. Antal 1769-ben nősült meg, Ns Szűts Pál leányát Zsuzsánnát vette nőül Baracs-káráról. Vele családot is alapított, de leszármazói már nem városunkban laktak; 1852-ben unokája élt, aki akkor árvereztette el szép apjának Balla Gergelynek tekintélyes könyvtárát s kézíratainak megmaradt részét.

Balla Gergely második fia volt Zsigmond, aki 1750-ben született s iskolánkban 1766-ban subscribált. Ő mind végig Nagykőrösön lakott, de a város közügyeiben nem igen vett részt, csak a közbirtokosság — a compossesoratus — különféle gyűlésein, különösen az erdőgyűléseken. 1776-ban vette nőül Hont vármegyéből Klenóczról Ns Fábry István leányát Teréziát, kitől egy kiskorában elhalt leánya s 5 fia született: Zsigmond, Károly, Miklós, Ferencz és Liborius. Balla Zsigmond nem nagyon jó gazda volt, nemhogy gyarapította volna a szüleiről örökölt vagyont, hanem inkább azt részenként elidegenítette. 1815-ben a Bokroson levő aklát adja el Ns Jalsoviczky Mihálynak — kit sógorának nevez —, 1819-ben legidősebb fia ifj. Zsigmond érdekében, aki lakatos mesterséget folytatott s a műhely berendezéséhez pénzre volt szüksége, szőlejét adja el, ami ellen többi fiai tiltakoztak.

Zsigmond fiai közül Károly érdemel különös említést. Ő 1792-ben született s középiskolai tanulmányait itthon végezte el: 1806-ban subscribált, ezután a jogot a pesti egyetemen hallgatta. Már 1814-ben Pest vármegye szolgálatába lépett s 1818—1848-ig, 30 éven át a megye várkapitánya volt. Hivatalos teendői mellett a szépirodalommal is foglalkozott, s 1825-ben „Zsebtükör“ című verses kötetét, 1826-ban pedig egy újabb kötetet adott ki „Hősregék a magyar előidőkből“ címen, s számos verse jelent meg a 20-as és 30-as évek szépirodalmi zsebkönyveiben, az Aurórában, Hébében stb., s egyéb lapokban is írt jogtudományi és ismeretterjesztő cikkeket. — Irodalmi működése elismeréséül 1839-ben a magyar tud. akadémia levelező tagjává választotta. — Még megyei tisztségviselő korában, 1827-ben a város tulajdonát képező pótharaszti pusztából mintegy 1200 hold homokos és buczkás részt vett bérbe, 32 évre, holdankint 2 ezüst krajezárával, terület javítás és beruházás költése mellett. Ő lelkes buzgósággal fogott hozzá az addig úgyszólván használhatatlan terület termővé tételéhez, a sivatag tereket erdővel és szőlővel telepítette be, s midőn 1848-ban megyei hivataláról leköszönt, az általa épített majorba, Pótharasztjára húzódott vissza, s még nagyobb buzgósággal folytatta megkezdett munkáját. Midőn 1853-ban a 32 éves bérleti szerződés lejárt, a város méltányolva azon érdemeket, a miket Balla Károly a puszta földjének értékesebbé tétele által szerzett, a bérleti szerződést előnyös feltételek mellett megújította vele, úgy hogy mindvégig, 1873-ban bekövetkező haláláig az általa épített, s róla ma is *Balla major*-nak nevezett pusztai tuskulánumban lakhatott. Itt elvonulva leginkább mező- és közgazdasági tanulmányokkal foglalkozott, majd

Balla Gergely 1708-ban a ráczok összevagdalták.

Gergely sz. 1710. † 1774. nemesség szerző.
 ~ Ns Halász Zsuzsánna sz. 1720. † 1798.

különös előszeretettel a meteorológiát és időjósłást tette tanulmánya tárgyává, s ebbeli tapasztalatait, észleleteit több ízben közölte, s azok még Berlinben és Londonban is figyelmet keltettek. Önálló munkát is irt a meteorológiáról, ezt azonban többszöri átdolgozás után sem adta ki. A Balla major mögött levő dombon van eltemetve, s sirját a város emlékkövel jelölte meg s állandóan gondoztatja. — Nejétől Hirschmüller Eleonorától született gyermekei, illetőleg unokái a táblázaton láthatók.

Balla Gergely és Halász Zsuzsánna harmadik fia Gergely 1755-ben született 1774-ben subscribált, s aránylag fiatalon 1784-ben halt meg. Felesége Vida Katalin 1804-ben 62 éves korában hunyt el. Gyermekeik közül Sára Ns Búz Józsefhez ment nőül, Antal a vármegyénél vicze-szolgabíró volt s egy fia maradt Lajos; Gábor pedig ki 1789-ben irt alá iskolánkban, később elmeháborodott volt.

Balla Gergely és Halász Zsuzsánna legifjabb fia volt László, akinek fia Endre 1848-ban Pest vármegye másod alispánja volt.

Az eddigi adatok alapján a család leszármazását töredékesen a következő táblázaton állítottam össze. Megjegyzem azonban, hogy a családfa egyáltalában nem teljes, mert mint láttuk, már a nemesség szerző fiai közül legtöbbben elköltöztek a városból, s így természetesen az ő leszármazóikra vonatkozó adatok nem találhatók fel egyházunk anyakönyveiben. — Megjegyzem továbbá azt is, hogy városunkban a nemességszerző Balla Gergely leszármazóin kívül is éltek már a régibb időben is Ballák, s magának Balla Gergelynek is életben volt még 1777-ben egy testvére János, ki akkor Kecskeméti lakos volt.

8. BALOGH.

Csak a 19-dik század elején fordul elő városunk nemes családjai között először a Balogh család. 1808-ban hívta meg ugyanis ref. egyházunk iskolánkhoz a „humanoriák professorául“ Balogh Mihályt. Ő Érsemlyénben, Bihar vármegyében született 1777-ben s tanulmányait a debreczeni kollégiumban elvégezván, 1804—1806-ig ugyanott működött mint classis praeceptor. Iskolánkhoz Budai Ézsaiás ajánlotta őt tanáruł. 1814-ben a lelkészszé választott Nánási Fodor Gerzson helyébe ő lett iskolánk rector-professora. — Költői hajlamú férfi volt, s mint Csokonai kortársa és bámulója őt igyekezett utánozni. Nem csak halotti búcsúztatókat irt akkori általános szokás szerint, — a melyek írása különben is egyenesen

az ő tanszékéhez volt kötve — hanem tanítványai számára iskolai szindarabokat, és alkalmi költeményeket is, a melyek közül sok átment a népajkára is. Ilyenek különösen azon költeményei, melyekben „az új módit“ a tisztos magyar öltönynek és ősi szokásoknak elhanyagolását ostromozza. Ma is ösmeretes még a magyar tánczot dicsérő költeménye, melynek kezdő sorai: „Azt mondják, hogy nem illik A táncz a magyarnak.“

Balogh Mihály mindjárt a második évben azután, hogy Kőrösrre jött, 1809-ben megnősült, Ns Molnár Albert, városunknak több ízben volt főbirája és Nagy Zsuzsánna leányát Máriát vette nőül. A lakodalom költségeit az egyház fedezte s a kurátor számadás szerint elfogyott akkor: 4 pulyka, 11 kenyér, 4 font disznóhus, 10 font kolbász, 11 lúd, 2 frt 18 kr ára túró, 2 frt 22 kr ára tejföl, 5 font irós vaj, 3 itcze tej. Ezen kívül Pestről hozatott a kurátor 1 font kávé, 2 font czukrot, petrezselyem gyökeret, 4 pár citromot, zellert, 1 butellia brabantzia olajat, 20 font montlisztet és 9 frt ára „fűszerszámot“.

Balogh Mihály és Molnár Mária házasságából 3 gyermek maradt, úgymint az 1811 évben született Borbála, ki 1833-ban ifj. Nánási Fodor Gerzson neje lett, az 1813 évben született Antal, ki az ügyvédi pályára lépett, azonban 1836 nov. 27-ikén elhunyt édes atyját a tanárságban fél évig helyettesítette, s később Losonczon ügyvédkedett, és Imre, aki 1833-ban lépett iskolánk bölcsészeti osztályába s nőtelenül halt meg. — Az 1830-ik évben Balogh Mihály nemessége igazolására Komárom vármegyétől bizonyítványt kapott, az 1625-ben Balogh János, Mihály és István részére adományozott ármálisra vonatkozólag, s ennek alapján ő és fiai Antal és Imre, még ugyan ezen évben Pest vármegye nemesei közé bejegyeztettek.

Balogh Mihálynak itt ismertetett családján kívül is találunk még városunk és egyházunk levéltárában egy pár adatot, amely szintén nemes Balogh családbeliekre vonatkozik. Így 1840-ben Ns Balogh Ferencz özvegye gyanánt van említve Ns Fekete Zsuzsánna. 1847-ben Ns Balogh Istvánné leánya Borbála, Orosz Pál neje Rákospalotán, eladja örökségét, s ugyancsak 1847-ben Ns Balogh Zsuzsánna Ns Hevesi Péterné aklot ad el.

9. BARACSY.

A megyei levéltár adatai szerint Baracsy Balázs nagykőrösi lakos ármálisa a vármegye 1668 évi közgyűlésén kihirdettetett s ő a megye nemesei közé bejegyeztetett. — A városi levéltárban sem

magáról Baracsy Balázsról, sem általában a Baracsy családról nincs semmi adat, nevét azonban máig fenntartotta a „Baracsy-köz.“ Baracsy Balázs nemes levele a „Királyi Könyvek“be sincs bejegyezve.

10. BARÁTH.

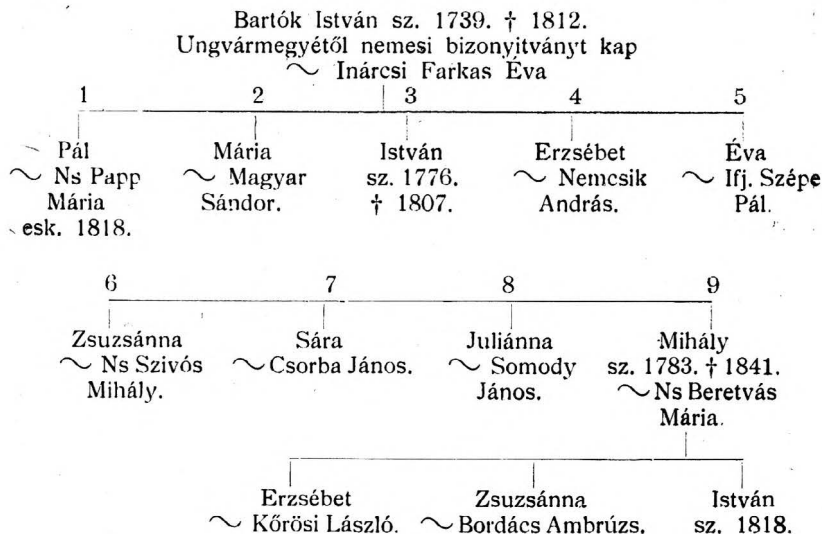
1732 a város hites nótárusa Ns és Vitézlő Baráth János volt, ki még ugyanezen évben megnősült, Beretvás János főbíró és Nagy Judit leányát Juditot vette nőül, s vele már 1733-ban házat és a Feketén kertet is szerzett. Később a városnál tanácsnok és 1744-ben másod bíró is volt. Hogy melyik nemes Baráth családból származott, nem tudható, s utódairól sincs semmi adat.

11. BARTÓK.

A Bartók család csak a 18-ik század második felében került városunkba. Ref. egyházunk már ezen időben 3 fiú és 3 leány elemi iskolát tartott fenn, s míg a fiú iskolában alkalmazott „publicus és privátus praeceptorok“ a 3-ad és 4-ed éves diákok közül kerültek ki, a leányiskoláknál már ekkor is állandó tanítókat, *praeceptorokat* alkalmazott. Ilyen *praeceptor* gyanánt jött városunkba Bartók István is, kinek családja Ung vármegyéből származott. Itt 1770-ben Inárcsi Farkas Pál és Ns Gáll Erzsébet 1751-ben született leányát Évát vette nőül. Vele családot alapított, s vagyoniilag is folyton gyarapodott, tekintélye polgártársai előtt is egyre emelkedett, úgy hogy már 1793-ban szenátorrá, 1803-ban pedig „surrogatus“ (helyettes) főbíróvá is megválasztották. Ugyan ezen évben Ung vármegyétől nemességéről bizonyítványt kért, s ennek alapján úgy ő, mint fiai: Pál, István és Mihály Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztettek. 1812-ben hunyt el, míg felesége 10 évvel élve őt túl 1822-ben halt meg.

Fiaik közül Pál 1818-ban vette nőül Papp Máriát, Ns Papp Sámuel és Ns Illés Éva leányát. Második fiúk István még szülei életében 1807-ben hunyt el 33 éves korában. Leányaik közül Erzsébet Nemcsik Andráshoz ment nőül, s mint özvegy 1850-ben halt meg 70 éves korában. Éva 1831-ben már ifj. Szépe Pál özvegye volt. Zsuzsánna 1818-ban ment nőül Ns Szivós Mihályhoz s 1877-ben halt meg 83 éves korában. Mária Magyar Sándor, Sára

Csorba János, Juliánna pedig Somody János felesége volt. Legifjabb fiúk Mihály 1783-ban született, 1797-ben subscribált iskolánkban s 1811–1820-ig a város hites jegyzője volt. 1820-ban másod bírónak választott, s ezentúl még 5 ízben viselte ezt a tiszteletet s miht a város szenátora halt meg 1841-ben 58 éves korában. Bartók Mihály 1813-ban vette nőül Beretvás Máriát, Beretvás János főbíró és Decsi Éva leányát. Tőle született 1818-ban István fia, továbbá Erzsébet leánya, ki 1840-ben már Kőrösi László városi hites jegyző felesége, és Zsuzsánna, ki 1842 már Bordács Ambrúshé volt. — Ezen adatokból a következő töredékes családfa állitható össze:

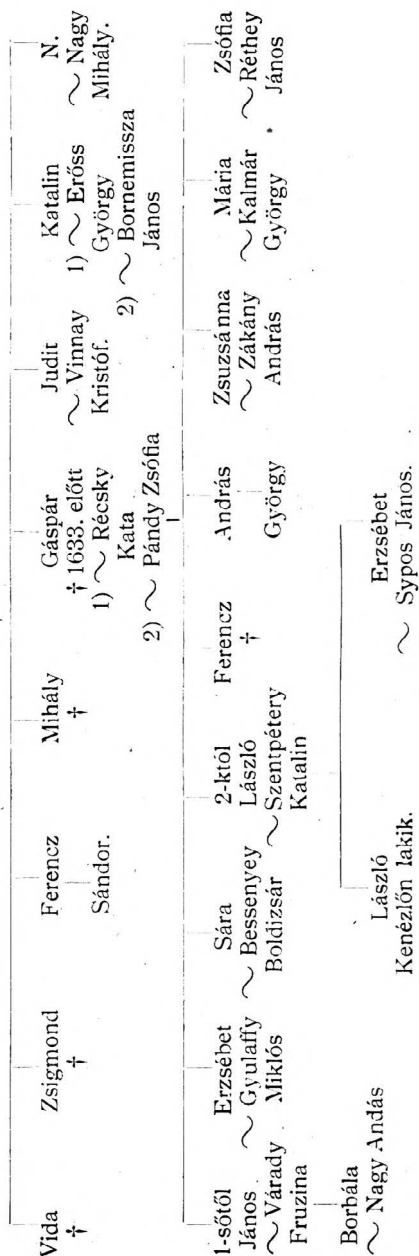

12. B A Y.

Városunk egyik földes úri családja, a mely úgy jutott itt földesúri joghoz, hogy a 17-ik század legelején Bay Gáspár, kinek első felesége Recsky Katalin volt, másodszer mint özvegy, Pándy György és Pesthy Zsuzsánna leányát, Zsófiát vette nőül. Pándy Zsófia 1633-ban mint özvegy egyezkedik nagykőrösi jobbágyaival, s 1641-ben halála után 6 gyermeke oszlozott 22 nagykőrösi telek kétharmad részén, 3 fia és 3 leánya. A leányok közül Zsuzsánna Zákány Andráshoz, Mária Kalmár Györgyhez, Zsófia pedig Réthey

Jánoshoz ment nőül. A fiúk közül Ferencz magnélkül hunyt el, Andrásnak egy fia maradt György, aki szintén magnélkül halt el. A harmadik fiú László Szentpétery Katalint, Szentpétery Mihály leányát vette nőül, kitől 1 fia maradt, László, és 1 leánya Erzsébet, Sypos Jánosné, akik 1701-ben osztozkodnak. Bay László Kenézlőn települt le s innen sokszor *Kenézlői Bay*-nak van írva; további leszármazóiról nincs adatunk. — A fentebbi adatokból nem állapítható meg, hogy ezen városunkban birtokos Bay család azonos-e az ősrégi Ludányi Bay családdal; annyi bizonyos, hogy ez is Szabolcs vármegyei birtokos volt. — Minthogy azonban eddig a Ludányi Bay családra vonatkozólag is csak nagyon kevés adat van publikálva, érdekesnek tartom ezen több helyen Kenézlőinek nevezett Bay családnak egy pár izre terjedő leszármazását itt közölni, úgy amint azt az Országos Levéltárban föltalálható adatokból össze lehetett állítani.

Bay Ferencz.

13. BÁTHORY.

A Báthory család csak a 19-ik században származott be Nagy-Kőrösre. Régi nemes család, a mely még 1629-ben II-ik Ferdinándtól kapott czimeres nemes levelet. A nemesség szerzője Báthory János volt s fia Zsigmond is be van foglalva az ármálisba. Az ekkor nyert czimer a következő: kék paizs alját zöld mező foglalja el s e fölött emberi arcot mutató arany negyed hold, balról 2, jobbról 1 arany csillaggal. Sisakdisz: egyenes kardot tartó vörös ruhás jobb kar. Foszladék: kék-arany, vörös-ezüst. A nemes levél Szabolcs vármegyének az 1630-ik évben Gyulaházán tartott közgyűlésén hirdettetett ki.

A nemesség szerző unokája — Zsigmond fia — István, családi adatok szerint, Joó Erzsébetet, Joó Ferencz gencsi birtokos és Körmendy Katalin leányát, Körmendy Péter tiszántúli ref. püspök unokáját vette el. Tőle született *Ferencz* nevű fia 1716 körül. Ő volt az, aki az eddig Szabolcs megyében székelte családot Pest vármegyébe telepítette át. Soltról nősült, Pintér Juditot vette el, s maga Solt város főjegyzője lett, s mint ilyen halt meg 1777-ben, s egy év múlva neje is követte. Két fiuk maradt: István, ki 1758-ban született s nőtlennül halt meg 1789-ben, és Gábor, a későbbi pesti lelkész és superintendes.

Báthory Gábor 1755. január 26-án született. A theológiát Debreczenben végezte, s ugyanott hosszabb ideig széniorságot viselt, majd 1785-ben a külföldi egyetemek látogatására ment. Haza jövének előbb 1789-ben Tasson, majd 1792-ben Dunapatajon lett lelkész, 1796-ban pedig a pesti ref. egyház nyerte meg papjául, s mint ilyennek kiváló érdemei vannak a pesti ref. egyház újra szervezése körül. 1814-ben a dunamelléki ref. egyházkerület superintendensévé választotta. Az 1838-ik évi nagy árvíz a pesti ref. lelkészlak egy részét is rombadöntvén: fiához költözött, ki ekkor már nagykőrösi lelkész volt. Az 1839-ik évben búcsúzott el végkép a pesti egyháztól, s ugyanekkor ünnepelte 50 éves papi s 25 éves superintendensi jubileumát. Ekkor egészen nyugalomba vonult s 1842. febr. 12-én halt meg. Nagykőrösön csak ideiglenesen temettetett el, s egy év múlva Pestre vitték s a templom alatti sirboltban tették örök nyugalomra.

I. Gábor 1794-ben vette nőül Dömsödi Hajós László és Sárközy Judit 1773-ban született leányát Évát, aki még férje előtt 1837-ben halt meg. 3 gyermekök maradt: Juliánna aki Tormássy

Lajoshoz, Békés vármegye főorvosához ment nőül, és két fiú: Gábor és István. Az ifjabbik, István, aki 1802-ben született 1827-ben dömösdi lelkész, 1836-ban pedig kecskeméti theologiai akadémiai tanár lett, s 1837-ben halt meg. Nejétől Maller Zsófiától két fia maradt Ferencz (1830—1880) és Zsigmond (1834—1865) kik mindketten nőtlennül haltak el.

Az idősebb fiú, ifj. Gábor 1798. jan. 27-én született Pesten. Tanulmányait Pesten, majd 1812—20-ig Debreczenben folytatta. — Lelkészi vizsgálatának letétele után külföldi akadémiákra kívánt menni, azonban útlevelet nem kapván Bécsnél tovább nem juthatott, s kénytelen volt visszatérni. — Egy évet atyja oldalánál töltvén, 1823-ban lelkészszé avattatott, s még ugyanezen évben dunaszentgyörgyi, majd 1824-ben fülöpszállási lelkész lett, végre 1835-ben Nánási Fodor Gerson halála után a nagykőrösi egyház hívta meg első lelkészül. Már 1836-ban a kecskeméti egyházmegye főespercséül, 1847-ben pedig a dunamelléki egyházkerület főjegyzőéül választotta, 1854-ben pedig Polgár Mihály halála után — minthogy az akkori viszonyok között nem lehetett a reformátusoknak superintendentst választaniok — mint hivatalára legidősebb esperes, ő vitte helyettesként a superintendensi hivatalt egész 1859 december haváig, mikor arról lemondott. 1860-ban a cs. kir. kultusz miniszteriumban miniszteri tanácsosi állást vállalt, de már másfél év múlva 1861 szeptemher havában nyugalomba vonult, s Budán lakott 1872-ben bekövetkezett haláláig. Már előbb is, de különösen nyugalomba vonulása után kedvencz tanulmányával, a klasszikus nyelvekkel és költéssel foglalkozott, maga is sokszor irt — nem közönséges tehetségre mutató — latin verseket, leginkább elégiákat. Így 1854-ben leánya Juliánna elhunyt felett érzett fájdalmának is hosszabb latin elégiában adott kifejezést, a mit ő maga magyarra is fordított, s úgy az eredetit, mint a fordítást sajátkezűleg bejegyezte ref. egyházunk halottas anyakönyvében. — Nyugalomba vonulása idején lefordította többek között latinra Vörösmarty „Cserhalom“ című hőskölteményét is.

Ifj. Gábor Peremartoni Nagy Dániel és Boros Juliánna leányát Juliánnát vette nőül, aki 1860 okt. 23-án hunyt el Bécsben, nem sokkal odaköltözésük után. 5 gyermekök volt: 1) Gábor, ki 1826. nov. 9-én született, iskolánkban 1840-ben subscribált, s 1874-ben hunyt el. Előbb szolgabíró, majd ügyvéd volt Ipolyságon; nejétől Holecz Máriától született gyermekei maradék nélkül haltak el. 2) István, sz. 1828. szept. 1. s 1842-ben lépett iskolánkban a bölcsészeti osztályba. A szabadságharczban mint honvéd hadnagy vett

Báthory János
1629. nov. 9-ikén II-ik Ferdinándtól nemes levelet kap, a mely Szabolcsmegye Gyulaházán tartott közgyűlésén 1630-ban hirdetetett ki.

Zsigmond
(befoglalva az ármálisba.)

István
~ Joó Erzsébet

Ferencz sz. 1716. † 1777.
Solt város főjegyzője
~ Pintér Judit † 1778.

Gábor sz. 1755. † 1842.
dunamelléki ref. superintendens
~ Dömsödi Hajós Eva sz. 1773. † 1837.

István
sz. 1758. † 1789.

Juliánna
~ Tormássy
Lajos.

Gábor sz. 1798. † 1872.
nagykőrösi lelkész helyettes
superintendens
~ Peremartoni Nagy Juliánna † 1860.

István
sz. 1802 † 1837.
~ Maller Zsófia

Ferencz
sz. 1830. † 1880.

Zsigmond
sz. 1834. † 1865.

Gábor
sz. 1826.
† 1874.
~ Holecz
Mária

István
sz. 1828. † 1904.
~ Varga Eszter
sz. 1838. † 1887.
esk 1859.

Juliánna
sz. 1830. † 1854.

Mária
sz. 1832.
~ Tanárky
Gedeon.

Dániel
sz. 1834.
baracskai
lelkész
~ Sohér
Petronella.

Géza
sz. 1862.
bíró Dunaföldváron
~ Tóth Katinka
esk 1890.

Béla
sz. 1866.
†

Béla
sz. 1868.
†

István
sz. 1874. † 1901.

Katinka
sz. 1891.

Eszter
sz. 1894.

Gábor
†

Mária
†

Gizella
†

Aladár
†

részt, azután a birói pályára lépett, s hosszú ideig működött előbb Kiskőrösön, majd Czeglédén, mint járásbíró; nyugalomba vonulván hazatért szülővárosába, s itt halt meg 1904-ben. Nejétől Varga Esztertől származott gyermekei közül kettő kiskorában hunyt el; az 1877-ben született István szintén nőtlenül halt meg 1901-ben. Legidősebb fia Géza — aki 1862-ben született, — jelenleg kir. járásbíró Dunaföldváron; 1890-ben vette nőül Tóth István és Tóth Etelka 1872-ben született leányát Katinkát Kunszentmiklósról, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. 3) Juliánna sz. 1830. s † 1854. az ő elhunytára írta édes atyja a fentebb említett latin elégiát. 4) Mária sz. 1832. Tanárky Gedeonnak, a későbbi közoktatásügyi államtitkárnak lett neje. 5) Dániel, ki 1834. jul. 14-én született s családja hagyományait követve a papi pályára lépett s 1864-ben dobori, 1868-ban pedig izsáki lelkész lett, 1869 óta pedig a baracska egyházban lelkészkedik, s a dunamelléki egyházkerület köztisztviselőjében álló tanácsbírája. Neje Sohér Petronella, Sohér Pál magyaralmási jegyző és Mészöly Apollonia leánya, gyermekük nincsen.

A család leszármazása a táblázaton látható.

14. B Á T K Y.

1807-ben Ns Nagy István özvegye gyanánt Ns Bátky Eszter (más helyen Erzsébet) fordul elő. Több adat a családra nézve városunkban nem található s a család vármegyénk nemesi összeírásaiban sem fordul elő.

15. B E C Z E.

A Becze család Nógrád vármegyei eredetű nemes család, a mely a 18-ik század közepe táján költözött városunkba. A nemes levelet 1625-ben kapta a család, és pedig a nemesség szerzői voltak Becze (de Losoncz) János és fiai Tamás és János s leánya Katalin, továbbá fivére Márton, István és Benedek fiaival, s végül unokafivére Gergely fia Tamás. A családnak ezen alkalommal adományozott címer a következő: Kék paizsban zöld mező fölött természetes színű kitátott szájú s kilógó vörös nyelvű leopárd áll a hátsó lábain, s első lábaival kivont egyenes kardot tart. Sisakdisz: kiterjesztett szárnyú koronás sas csőrében vörös tollat tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

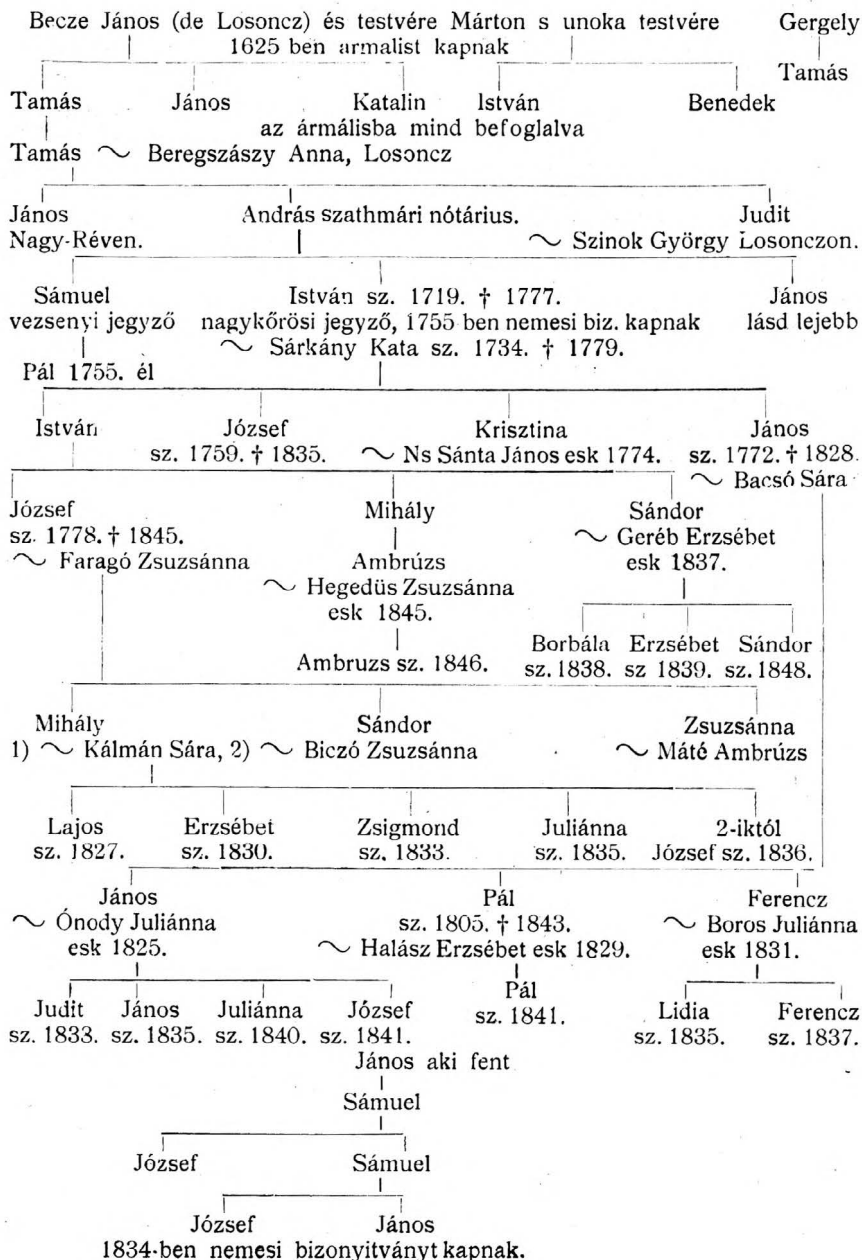
A nemességszerző János Tamás fiának unokája András szathmári jegyző volt. Az ő fiai közül Sámuel vezsenyi, István pedig nagykőrösi hites jegyző lett, s 1755 évben igazolván a fentebb említett s az ármálisba befoglalt Tamástól való leszármazásukat, Nógrád vármegyétől nemesi bizonyítványt kaptak, s ennek alapján úgy ők, mint Sámuelnek ekkor már élő Pál fia is Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztettek.

Becze István 1751-ben lett a város hites jegyzője, s már 1753-ban nőül vette Turkevéről Ns Sárkány Miklós leányát Katát, ki mint özvegy 1779-ben halt el 45 éves korában. Vele csakhamar családot alapított s vagyoniilag is mindinkább gyarapodtak, így már 1759-ben 101 talléron vesznek meg egy darab szőlőt a Feketei középső hegyen. (Érdekes adat ez arra vonatkozólag, — amit különben számos hasonnemű adat is bizonyít, — hogy még a 18-dik század közepén városunk *déli* oldalán a *Fekete* felől is szőlőskert, vagy amint itt már akkor is nevezték „szőlőhőgy“ környezte a várost.) — Becze István később szenátor lett a városnál, s mint ilyen halt meg 1777-ben 58 éves korában.

Becze István és Sárkány Kata unokái József és János — az István fiai — 1805-ben nemesség igazoló pört kezdtek, s minthogy ebben beigazolták az ármálisba befoglalt ifj. Tamástól való leszármazásukat, a pör — mint az a Királyi Könyvekbe is be van jegyezve — 1820-ban rájuk nézve kedvező ítélettel nyert befejezést. Hasonlóképen minden akadály nélkül megkapták a kért nemesi bizonyítványt Pest vármegyétől 1834-ben István testvérének Jánosnak Sámuel fiától származó unokái: József és Sámuel, valamint ezen utóbbinak fiai József és János is.

Becze István és Sárkány Katalin leszármazói városunkban kiterjedt és nagyszámú családot alapítottak. Fiaik közül István 1768-ban, József pedig 1776-ban subscribált iskolánkban, míg 1787-ben már unokájuk, István fia Mihály lépett a bölcsészeti osztályba. A család tagjai később mint iparosok és kis gazdák tartották fenn magukat, s a város közeletébe tovább nem folytak be. Az 1846/7 évi összeírás a család tagjai közül ezeket sorolja el, mint önálló felnőtt birtokosokat: Józsefné, Pálné, ifj. Sándor, Ambrúzs, Mihály és Ferencz. A család leszármazói ma is nagyobb számban élnek városunkban.

A fentebb említett nemesség igazoló pörből, továbbá a nemesi bizonyítványokból és ref. egyházunk anyakönyveiből a családnak meglehetősen teljes leszármazását sikerült összeállítani a következőkben, természetesen csak a múlt század közepéig. Egypár női

leszármazót azonban nem tudtam a családfán elhelyezni, így azon Zsuzsánnát, ki 1844-ben Földvári Kovács Istvánhoz ment nőül Czeglédre, továbbá azon Juliánnát, ki 1845-ben Erdélyi János felesége lett, valamint azon másik Juliánnát, ki 1846-ban Módra Jánosné lett.

16. BENEDICTY.

Nógrád vármegyei eredetű nemesi család, melynek egyik ága még a 18-ik században Pest vármegyébe származott át. A család 1646-ban kapott ármálist III-dik Ferdinándtól Benedicty János és Jakab személyében. Ezen alkalommal a következő czimert nyerte a család: Kék paizsban zöld mezőn fehér egyszarvú áll. Sisakdisz: görbe kardot tartó pánczélos kar. Takarók: Kék-ezüst, vörös-arany. — A család házasság útján lépett összeköttetésbe városunk nemes családjaival. 1807-ben Benedicty László pilisi lakos nőül vette Jalsoviczky Katalint, Schütz Leopold Jászapáti lakos özvegyét, Jalsoviczky Mihály és Pinka Katalin leányát, ki édes anyjával és Mihály és Sámuel testvéreivel a 18-ik század legutolsó éveiben költözött városunkba. 1830-ban pedig Ns Gömöry Sámuel vette el s hozta városunkba Pilisről Benedicty Pál és Ns Dinga Zsuzsánna 1811-ben született leányát Zsuzsánnát. — A család részletes történetét és leszármazását lásd: Nagy Iván Családtörténeti értesítő 1900. II. évfolyam. 4-ik füzet.

17. BENSITS.

Az 1753-ik évben lett városunk hites jegyzője Bensits József (Nagykőrös város Monographiában hibásan Bentsiknek van írva.) Származásáról nincs semmi adatunk, de az kétségtelen, hogy nemes családból származott; maga is legtöbbször *nobilis*nek írja magát s 1755-ik évi aláírása mellett czimeres pecsét van, melyen a paizs alak: korona fölött görbe kardot tartó kar, sisakdisz: összecsukott szárnynyal ülő madár. Bensits József 1762-ben hunyt el 50 éves korában, özvegye Szabó Sára pedig 1785-ben halt meg 65 éves korában. Utódaik, úgy látszik nem maradtak, leginkább a családról utóbb sehol sincs semmi adat.

18. BERETVÁS.

A Beretvás család szintén nem tartozik Nagykőrös benn szülött családjai közé. A 17-ik század közepe táján költözött be a városba Beretvás István, Varjason lakó Beretvás János fia. — Némii atyai örökséget is hozott magával, mert bátyja, János, ki Nádasdon lakott 1668 márcz. 15 én Nagykőrös város tanácsa előtt egyezséget köt vele, melyben elősmeri, hogy „az én atyámtól Beretvás Jánostól maradt hat ökrökrül (a kiket az én öcsém uram, most Kőrösön lakó nemes Beretvás István kihozott Kőrössé és eladta 30 tallérokön) és egyébbb jókrul is megegyezvén és alkuván, mátul fogván engemet mind azokrul megelégitett épen egészben, az atyai jókrul.“

Beretvás István Nagykőrösről házasodott elvévén Grabant Erzsébetet, s vele családot alapított, a városban házat és csakhamar tekintélyes vagyont is szerzett, s vagyoniilag mindinkább gyarapodván arra törekedett, hogy magát az ügyis csak névleges földesúri hatalom alól végleg fölszabadítsa, e végből gróf Keglevich Miklóshoz fordult, aki 1667. febr. 9-én 200 tallérért nemcsak azt ígérte meg, hogy őt felszabadítja a »*paraszt nemből*«, hanem azt is, hogy a nemes levelet maga eszközli ki részére. Közben járása folytán már 1667 május 19-ikén ki is adta Leopold király Luxemburgban a nemes levelet *Beretvás István* és neje *Grabant Erzsébet* s gyermekeik: *Mihály*, *János*, *Gergely*, *Zsuzsanna* és *Anna* részére. A család ez alkalommal a nemes levél szerint a következő czimert nyerte: Álló kék paizsban zöld alapon vörös ruhás kalpagos magyar vitéz áll a nézővel szemben, jobb kezében görbe kardot tart s balját csipejére teszi. Sisakdisz: görbe kardot tartó veres ruhás kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Ezen ősi czimert azonban ma már a család nem minden ága használja; a család egyes ágainál már a 18-dik században is — különösen pedig a 19-ik század elejétől kezdve a használt czimer következőleg módosult: a kék paizsban arany korona fölött az eredetileg sisakdiszül szolgált görbe kardot tartó kar van, de nem vörös ruhásan, hanem pánczélosan, a könyök: hajlásban arany csilaggal, sisakdisz pedig egy nyakán nyállal átlótt álló galamb.

A Nagykőrösön megtelepedett Beretvás István polgártársai előtt is mind nagyobb tekintélye tett szert, s már 1672-ben másodbiróvá majd két ízben is, 1675-ben és 1683-ban főbiróvá választották. A család tagjai később is folyton jelentékeny szerepet vittek a város közéletében, s 1848-ig a család 8 tagja 18 ízben viselt a városnál

fő- vagy másodbirói tisztet. Vagyonilag is folyton gyarapodott a család, s az egyes családtagok 3 ízben is nyertek királyi adományt. Először a nemesség szerző legifjabb fia István és leánya Anna több nagykőrösi nemessel együtt 1729-ben Pótharasztfjára nyert királyi adományt. Ez azonban tulajdonképen csak színleges volt, mert a pusztá megörökítése itt a város részére történt, csakhogy a város nem nyerhetvén *nemesi* birtokra adományt, azért történt annak megszerzése egyes nemes lakosok nevére, de az adományosok viszont biztosító írást adtak a városnak, hogy a pusztához sem ők, sem örököseik semmi just nem tartanak. — Másodszor egyenesen Beretvás István nejével Hajós Katalinnal együtt 1732. decz. 6-ikán Tctétlen egy részére nyer királyi adományt. — Végül a nemességszerző unokája II. János két társával 1750 ben a királyi fiscustól megszerzi a Pallagi örökösöktől a neoaquisitica comissió útján elvett három nagykőrösi fundust 300 forinton s erre nádori adományt kap. — A család részletes történetét és leszármazási tábláját lásd Nagy Iván Családtörténeti Értesítő II. köt. 120 füzet.

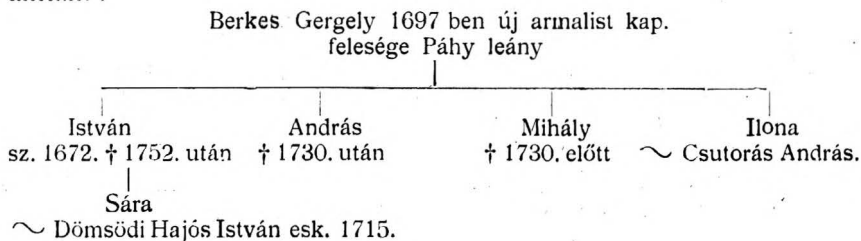
19 BERKES

A Berkes család városunk régi családjai közzé tartozik, s már a 17-ik században szerepelt városunk közéletében. Berkes Gergely 1663-ban, majd ismét 1678-ban másod bírāja volt a városnak, fia István pedig a 18-ik század elején a város tanácsnoka. A család már ekkor is nemesi jogokat élvezett, ami kitűnik nem csak abból, hogy Berkes Gergely egy 1671-ben kelt szerződést mint *Nobilis* ír alá, hanem abból is, hogy azon 8 telekből, a melyet Hagymási Erzsébet és férje Komoróczy György, — mint Perényi jogutódok — Nagykőrös városában 1659-ben 150 magyar forintért Geőcze Istvánnak elzálogosítottak, egyet Berkes Gergely szerzett meg földesúri joggal; 1694-ben pedig fia István több kőrösi nemes társával együtt a királyhoz folyamodik a városi tanács részéről szenvedett sérelmeik tárgyában. Úgy látszik azonban, hogy a család régibb okiratai elvesztek, mert Berkes Gergely nemes levelének *megújításáért* folyamodik, s azt 1697-ben megis kapja úgy maga, mint fiai: István, András és Mihály részére. — Az új ármálisban foglalt czímer a következő: Kék paizs alján hármás zöld halom, a középsőn korona fölött vörös ruhás kar 3 vörös rózsaszálat tart. Sisakdísz a paizsbeli kar a 3 vörös rózsával. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Berkes Gergely felesége azon Páhy Lukács leánya volt, aki még 1652-ben szerzett meg egy telket Szinthay Mártontól Nagy-

kőrös város akkori egyik földes urától, s kit Görei Szabó Istvánné — szintén egyik Színthay jogutód — fiaival együtt 300 magyar forintért a jobbágyság alól felszabadított. Berkes Gergely fia, István 1728-ban unoka testvérével Ns Búz Jánossal együtt 101 Rl. forintért adták el nagyatyjukról Páhy Lukácsról örökölt jussukat Ns Erdősy Mihálynak és Ns ifj. Farkas Istvánnak.

Az 1730-ik évi vármegyei nemesi összeírásban még Berkes Gergelynek 2 fia fordul elő: István és András, de 1734-ben már csak István van életben, s ő maga osztozik nővérével Ilonával, Csutorás Andrásnéval. Ekkor már ő is idősebb ember volt, mert egy 1738-ik évi tanúkihallgatás alkalmával 65 évesnek vallja magát, s leánya *Sára* már 1715-ben ment nőül Dömsödi Hajós Istvánhoz. Berkes István 1751-ben végrendelezik, s végrendeletében egyetlen gyermeke gyanánt Sárát említi, ki akkor Vecsésen lakott. 1752-ben még életben volt, — jelen volt egy egyházi gyűlésen, — később azután nincs róla semmi adat. — A családról általában nincs sem városunk sem egyházunk levéltárában több adat, s így nem deríthető ki az sem, hogy a városunkban ma is élő Berkes család ennek leszármazója-e? valamint az sem tűnik ki, hogy azon Berkes Judit, ki előbb Kecskeméten Gonda János felesége volt, 1777-ben pedig Ns Kalmár János Pest vármegye Ordinalis Comissáriusának második neje lett, e családból származott-e? A fentebbi adatok alapján a következő töredékes leszármazást lehet összeállítani:

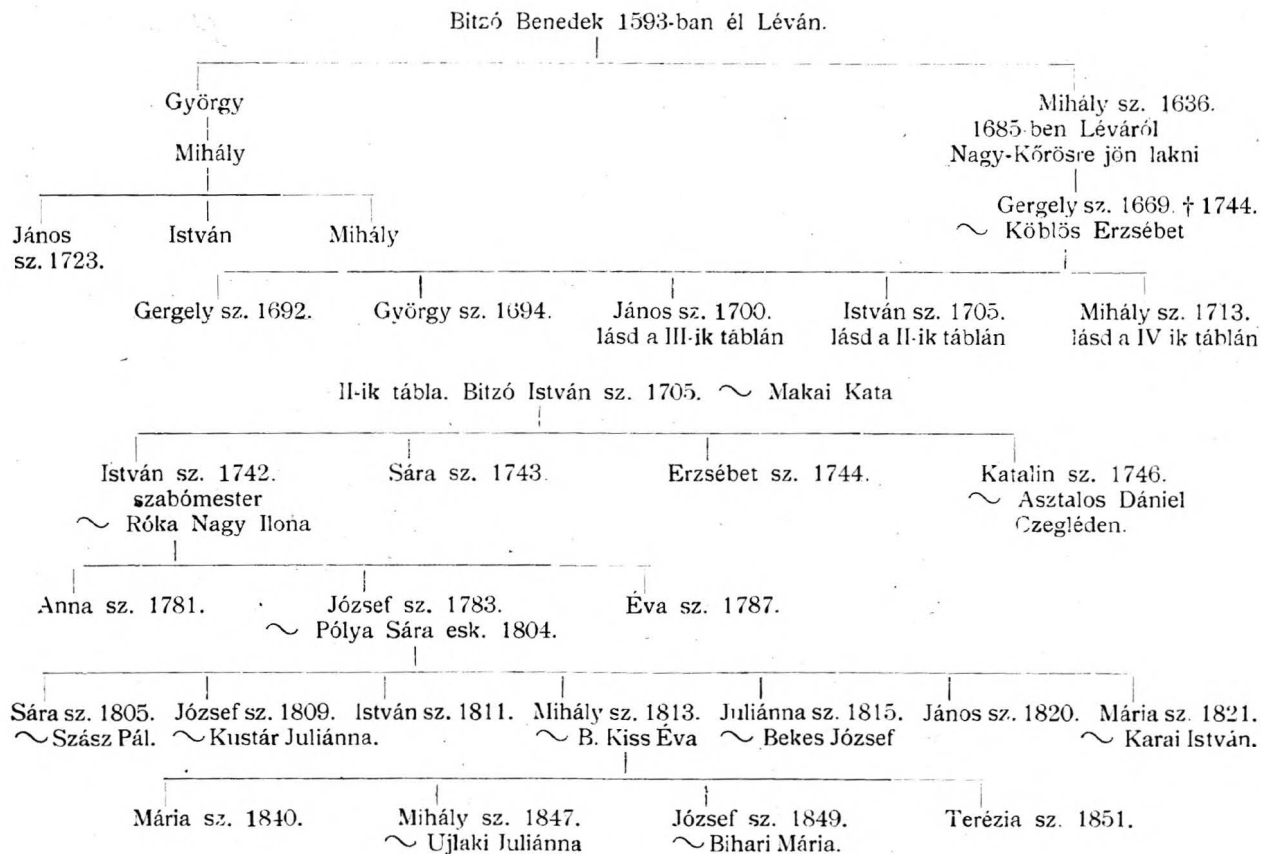
20. BICSKEY.

Az 1723-ik évben városunkban összeírt armálisták között fordul elő Bicskey István. Az 1724-ik évi vármegyei nemesi összeírásban úgy van bejegyezve mint „Stephanus Bicskey vero Fülöp“. 1746-ban már a városi jegyzőkönyv szerint Ns Bicskey István elmaradott özvegye Hartványi Ilona a piacon levő boltját eladja. — Több adatt e családról nincs sem városunkban sem egyházunk levéltárában.

21 BITZÓ.

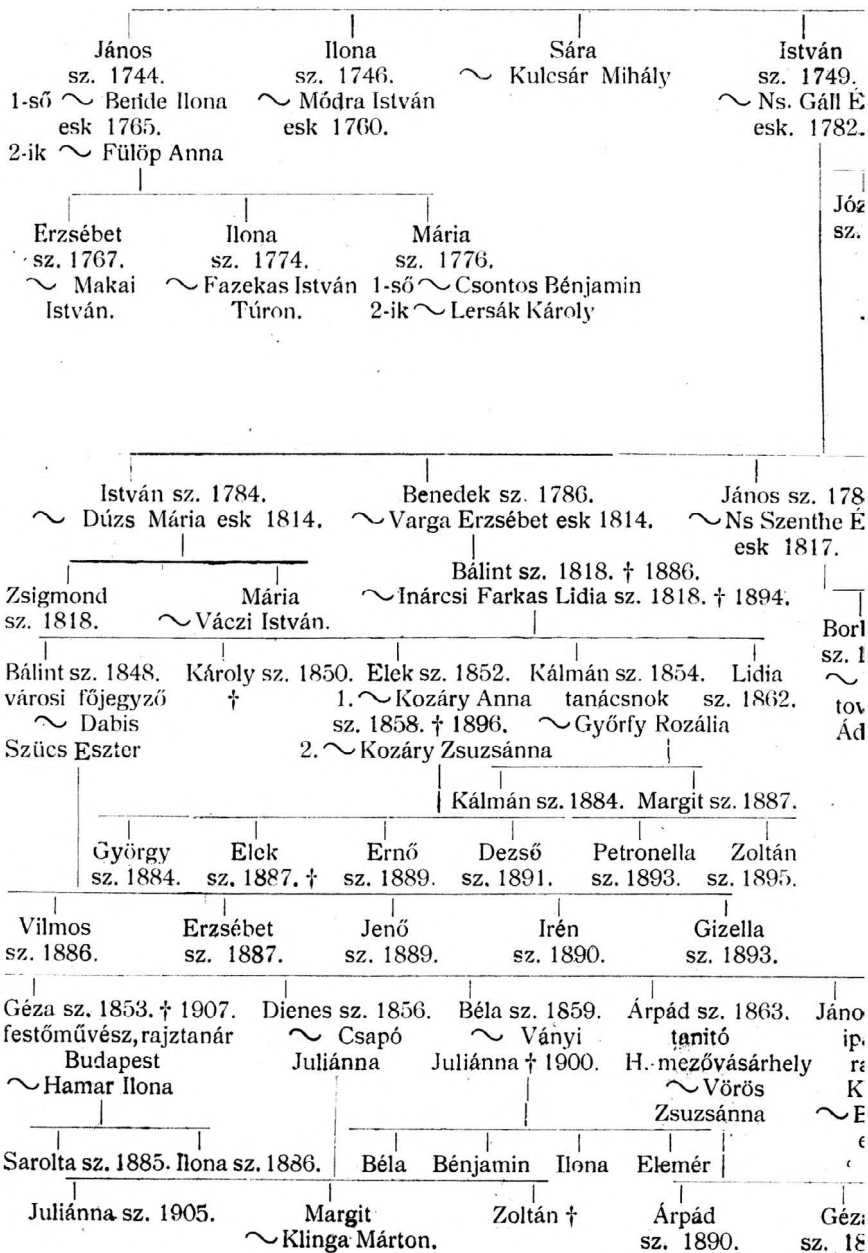
A Bitzó család szintén nem tartozik városunk bennszülött családjai közé; csak a 17-ik század végén Buda visszafoglalása és e vidéknek is a török uralom alól felszabadulása idején költözött be a család első tagja *Mihály* városunkba Léváról Bars vármegyéből. A család tehát a 17-ik században Bars vármegyében lakott, de a megye közéletére ott sem igen folyt be; sem az 1594-ik évi, sem az 1653-iki összeírásban a *birtokosok* között nem fordult elő, s így egyszerű ármalista volt. A 17-ik század közepe táján Debreczenben is találunk Bitzókat, így 1661-ben Bitzó István Debreczen város főbírája volt, de hogy ezek is a Bars vármegyei Bitzó családból származtak-e, s általában rokonok voltak-e a Kőrösre származott családdal, arra nézve nincsen semmi adatunk. A Nagykőrösre költözött Bitzó Mihálynak még Léván 1669 évben született fia volt Gergely, aki már Nagykőrösön 1744-ben halt meg. — Feleségétől Köblös Erzsébettől 5 fia született, u. m. Gergely, György, János, István és Mihály. — Közülök János, István és Mihály 1767-ben nemességük igazolása végett tanúkihallgatást eszközöltek. — Ezen tanúvallomások szerint a 17-ik század legelején élt Léván Ns Bitzó Benedek, s ennek fia volt a Nagykőrösre költözött Mihály. Bitzó Benedek másik fia György Léván maradt, s ennek Mihály fiától született unokái János, István és Mihály bizonyították a nagykőrösi rokonoknak közös őstől való leszármazását, s ennek alapján Bars vármegye ki is adta részökre a kért nemesi bizonyítványt, s ennek folytán Bitzó János, István és Mihály 1768-ban Pest vármegye kétségtelen nemesei közé be is jegyeztettek. — Az 1768-ban élt 3 férfi testvér mindegyike már akkor családos volt, s mindháromnak leszármazói ma is élnek városunkban. — A család tagjai leginkább mint kis birtokosok, továbbá iparosok — többnyire szabó vagy szűcs mesterek — tartották fenn magukat, e mellett azonban nemes voltakra mindig sokat adtak. — Így már 1781-ben Mihály gyermekei: Mihály, ifj. János, István, Anna, Gergely és Péter az atyjuknak 1768-ban kiadott bizonyítvány alapján a vármegyétől újabb bizonyítványt vesznek ki nemességükről. Majd 1828-ban az 1768-ban élt István unokája, József és gyermekei: József, Mihály, Sára, Juliánna és Mária; 1831-ben a fentebb említett Mihály fia Gergely, s ennek fia Gergely és unokái: Lajos, Sándor, Gergely és László, és ugyancsak Mihály fia Péter s ennek fiai Péter, Pál, Ferencz és József, végre 1845-ben János unokája Benedek s ennek fia Bálint kapnak Pest vármegyétől nemesi bizonyítványt.

Bitzó János
1-ső ~ M
2-ik ~ Győri János

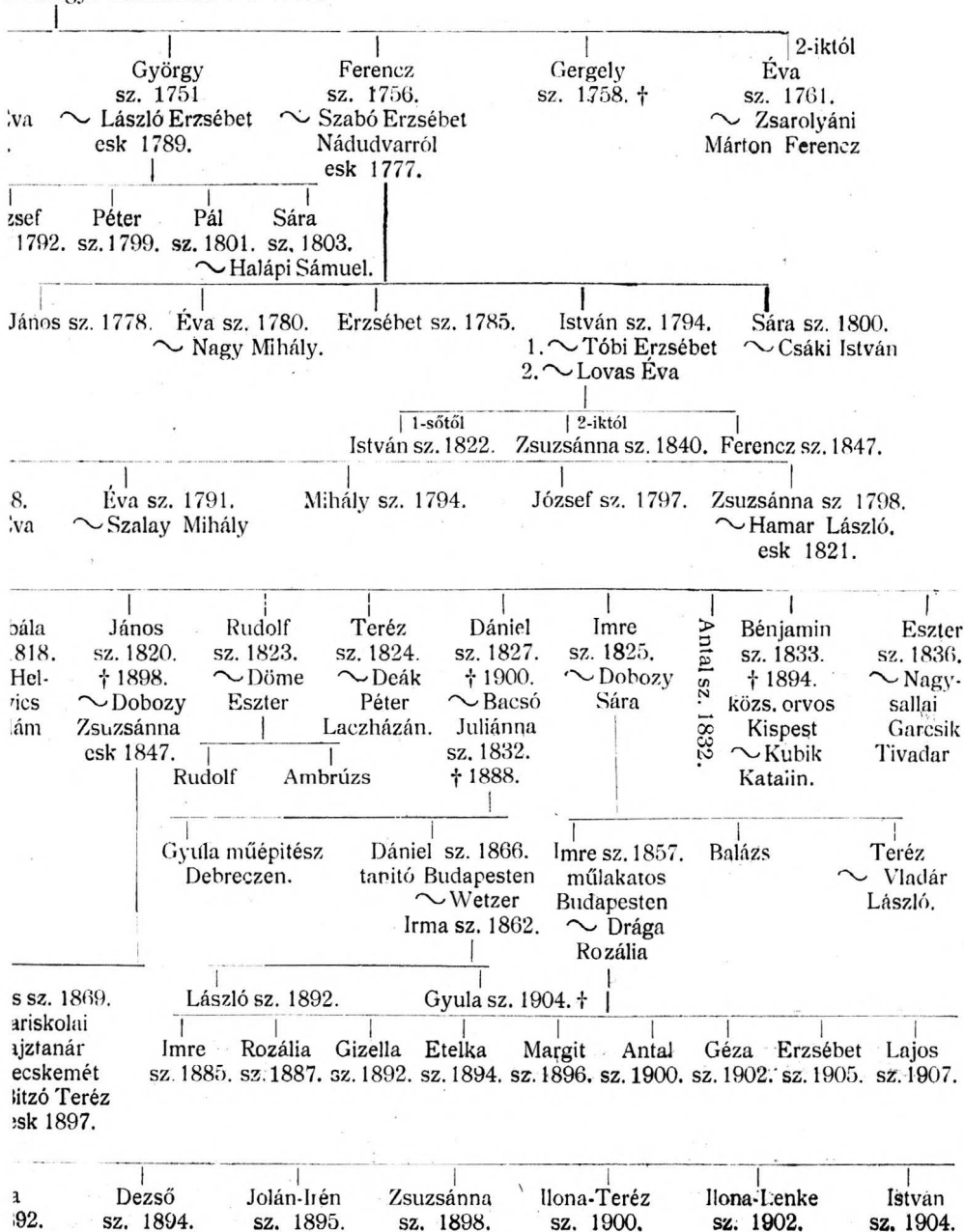

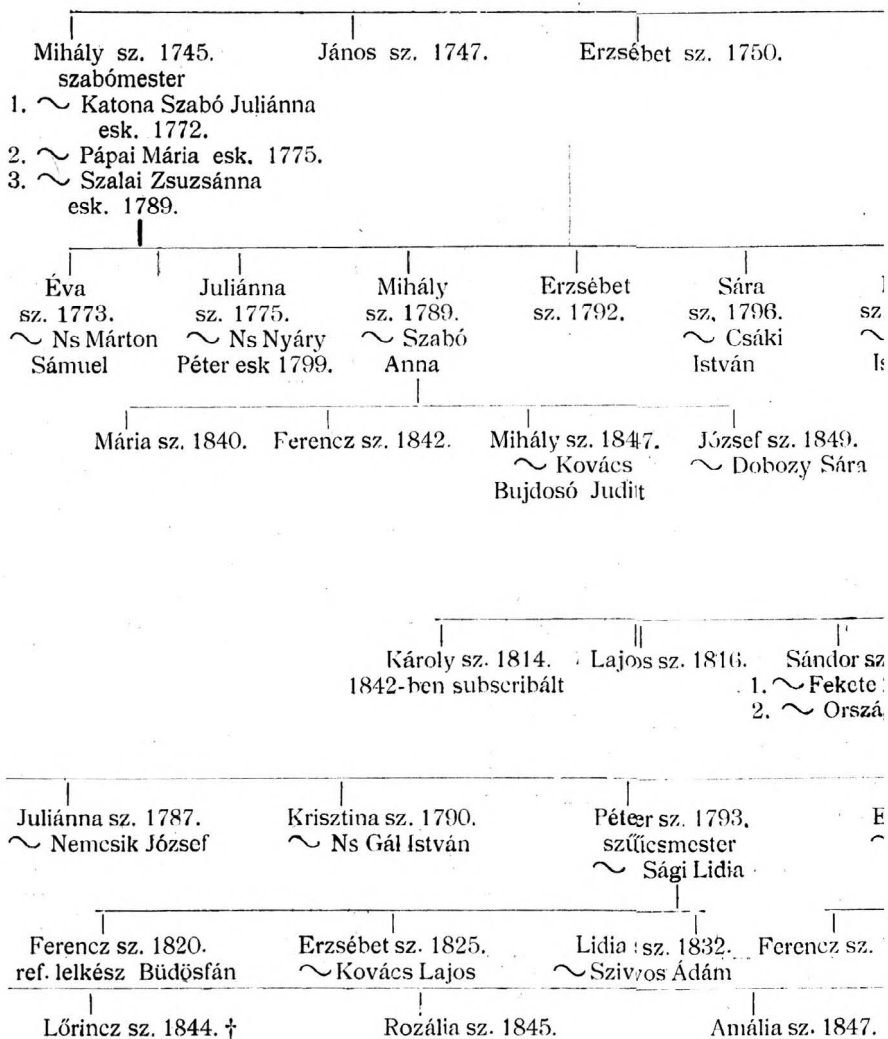
II-ik tábla.

sz. 1700, † 1772.

Éva sz. 1761.

özvegye Zsuzsánna esk 1759.

-ik tábla.

ihály sz. 1713.

Ivái Szabó Anna.

István sz. 1752.
~ Vágó Sára.

Anna sz. 1755.
1. ~ Simon Márton
ref. lelkész Tószegen
2. ~ Ns Papp József

Gergely sz. 1758.
1. ~ Fekete Sára
esk. 1786.
2. ~ Papp Juliánn
esk. 1796.

Péter sz. 1761.
szabómester
~ Harsányi
Juliánna esk. 1786.

Sára
sz. 1789.
~ Bozóky
József

Éva
sz. 1792.
1. ~ Sarkady
Ferencz
2. ~ Harsányi Mihály

Zsuzsánna
sz. 1794.
~ Ns Becze
Mihály

Dániel
sz. 1800.

Gergely
sz. 1787.
szücsmester
~ Szarka
Juliánna

Mária
sz. 1800.
~ Karai
István

Sára
sz. 1799.
~ Dér
Sándor

Zsuzsánna
sz. 1800.
~ Labát
József

István
sz. 1804.
1. ~ Czikora
Judit
2. ~ Tóth Judit

Erzsébet
sz. 1806.
~ Csákö
József

Pál
sz. 1812.
~ Molnár
Zsófia

Ferencz
sz. 1814.
1838-ban
subscribált

Éva sz. 1825.
~ K. Szabó István

Ferencz sz. 1827.

Pál sz. 1847.
~ Patik Anna

István sz. 1855.
~ Nagy Juliánna

z. 1819.
Zsuzsánna
~ Teréz

Gergely sz. 1821.
~ Hajdú Éva

Juliánna sz. 1825.
~ Somodi János

László
Bécsben
Sándor
hírlapíró Bécsben.

Téréz sz. 1830.

Erzsébet sz. 1797.
~ Pólya Sándor

Pál sz. 1800.

Ferencz sz. 1803.
~ Nagy Sára

József sz. 1806.
szabómester
~ Nemesik Terézia.

1833. Juliánna sz. 1834.
~ Somodi János

Zsuzsánna sz. 1836.

Mária. sz. 1841.

Károly sz. 1852.

Pál sz. 1850.
ref. lelkész
előbb Pátkán majd Kosdon
~ Papp Karola

Teréz sz. 1858.
~ Bitzó János
Kecskeméten

Eszter sz. 1860.

Teréz

József †

Pál

András

A család tagjai csak a legújabb időben a XIX. század második felében kezdtek az u. n. tudományos pályák felé fordulni, s a legújabb nemzedék tagjai közül került ki e családból művész, ügyvéd, orvos, tanár, pap, tanító, műépítész stb. Csak a legújabb időben vesz jelentékenyebb részt városunk közéletében is, így városunk nyugalmazott főjegyzője és elnöki tanácsnoka is e család tagjai közé tartozik. — Egyik legkiválóbb tagja volt e családnak Bitzó Géza festő művész, a ki legközelebb hunyt el. Ő 1853-ban született, mint Bitzó János és Dobozy Zsuzsánna legidősebb fia. Középiskoláit itthon elvégezvén az érettségi vizsgálat letétele után szaktanulmányait a budapesti rajztanárképző intézetben, majd a bécsi és müncheni akadémiákon végezte. Ezután a halasi főgymnázium hívta meg rajztanárul a hol 9 évig működött s művészi téren is szép sikert aratott népies tárgyú festményeivel, melyek közül legkiválóbbak voltak: az „Ujoncz“, „Csizmadia műhely“, az „Alku“ és „Majszter“ cziműek. 1880-ban főgymnáziumunkhoz nyert meghívást, de itt csak néhány hónapot töltött, mert állami ösztöndíjjal Münchenbe küldetett művészi továbbképzése céljából. Haza térvén a budapesti VII. ker. állami főgymnasium tanára lett, s ezután csak egy pár arczképet festett, mint pl. Szigeti Wurga Jánosét főgymnasiumunk gyűlésterme számára, s a képes lapok, különösen a Vasárnapi Ujság számára készített rajzokat. Utóbbi időben idegbaj vett rajta erőt s szanatóriumba kellett mennie, s itt töltötte elborult elmével utolsó éveit. Ő foglalkozott családjá leszármazásának összeállításával is, s az itt közölt 4 táblázat — a városi és egyházi levéltár adatainak tekintetbe vételével — legnagyobb részben az ő jegyzetei alapján van összeállítva.

A család a következő — itt rajzban is feltüntetett — czimert használja: Kék paizs alján zöld mező fölött kettős farkú arany oroszlán áll s első jobb lábában kivont kardra szúrt 3 ágú lófarkas vörös turbános törökfőt tart s ennek lecsepegő vérét kilógó nyelvével nyaldossa. Sisakdisz: arany sujtásos kék mentében vörös tetejű barna kucsmás növekvő magyar vitéz szembe fordulva jobb kezében kivont kardra szúrt vörös turbános törökfőt tart, melynek vére alá csepeg. Takarók: vörös-ezüst, kék-arany.

22. BIKKFALVI.

A Bikkfalvi — máskép Marháth de Bikkfalva — család csak a 18-dik század második felében jött városunkba Szabolcs vármegyéből, itt azonban csak pár nemzedéket ért, s azután kihalt. Az 1741 évben született Bikkfalvi István mint borbély települt le városunkban s itt 1772-ben nőül vette Tánczos Borbély Imre és Beesky Judit leányát Sárát. Vele családot alapított s vagyont is szerzett; 1730-ban már a Tázerdön szőleje volt, s 1732-ben házat is vett s vagyonát 1807-ben bekövetkezett haláláig folyton gyarapította. — 1790-ben nemessége igazolására Szabolcs vármegyétől bizonyítványt kért, s ennek alapján úgy ő, mint fiai István és Sámuel Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztettek. Özvegye 1820-ban halt meg 66 éves korában, de már előbb 1810-ben végrendekezett. Ekkor már István fia, ki iskolánkban 1796-ban subscribált, nem élt, s így ingatlan vagyonát mind Sámuel fiára hagyta, azon kikötéssel, hogy leányainak, névszerint Sárának, ki ekkor már Bakonyi Istvánné volt, továbbá Zsuzsánnának Dúzs Imrénének és végül az ekkor még hajadon Erzsébetnek, ki 1812-ben tisztt. Hagymási Péter káticsi ref. lelkész neje lett, fejenként 500 —500 forintot fizessen ki.

Bikkfalvi István és Tánczos Borbély Sára fia Sámuel, ki 1788-ban született, 1804-ben lépett iskolánk bölcsészeti osztályába, személyesen rész vett az 1809 évi nemesi fölkelésben. Unokái máig is őrzik ezen alkalommal használt kardját. Mig ő insurgált, egyik szomszédja Kiss Faragó István ingyen tartotta el a lovát, s ennek fejében Bikkfalvi Sámuel 1824-ben egy darab vetemény földjét adta el neki. Az insurrectióból hazatérve 1813-ban a város hadnagya lett. — De már előbb, 1811-ben megnősült, nőül vette Ns Molnár Mihály másodbiró és Inárcsi Farkas Sára 1793-ban született leányát Juliánnát, kitől egyetlen leánya született 1812-ben Sára. Bikkfalvi Sámuel 1831-ben halt meg, mig özvegye 40 évvel túlélve őt 1871-ben hunyt el. Leányuk Sára 1828-ban Ádám Mihály ref. lelkész neje lett s nagy kort érve, mint özvegy 1880-ban hunyt el. Ő volt városunkban a Bikkfalvi család utolsó sarja.

A leszármazás a következőkben állitható össze:

Bikkfalvi István sz. 1741. † 1807. Neje: Tánczos Borbély Sára sz. 1754. † 1820.
esk. 1772.

Sára	Zsuzsánna	István	Sámuel	Erzsébet
sz. 1772. † 1831.	sz. 1778. † 1875.	sz. 1779.	sz. 1788, † 1831.	~ Hagymássy
~ Bakonyi István.	~ Dúzs Imre.	† 1810 előtt.	~ Ns Molnár	Péter ref. lel-
			Juliánna	kész Kátics
			sz. 1793. † 1871. esk. 1811.	esk. 1812.
			Sára sz. 1812. † 1880.	
			~ Ádám Mihály.	

23. B Ó B I T S.

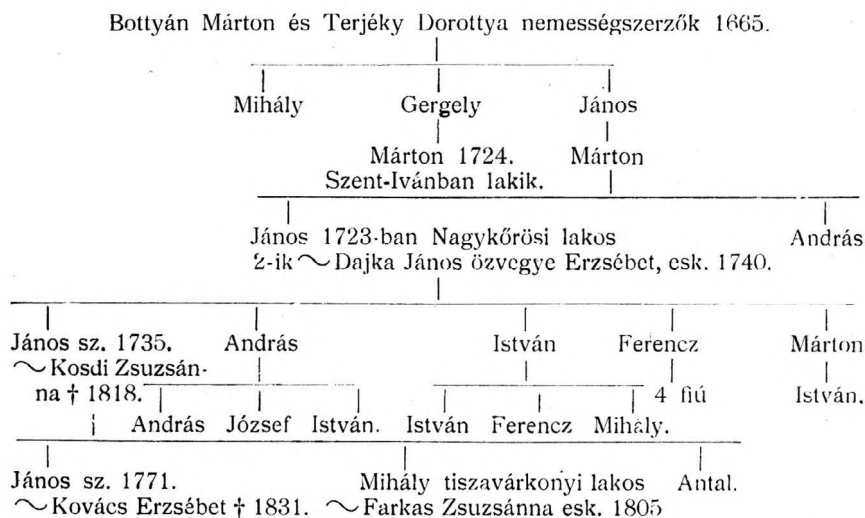
Ns Patay József felesége volt Ns Bóbits Erzsébet, ki 1802-ben 67 éves korában halt meg. A család neve néhol Bobisnak is van írva s czímere a következő: Ezüst színű paizs alján zöld mező fölött kék ruhás vörös sapkás, öves és csizmás magyar vitéz áll szembe fordulva, piros csizmával, s jobbájában kivont kardot tart. Sisakdisz: fiait keble vérével etető pelikán. Takarók: kék-ezüst, vörös-ezüst. Az ármálist Bóbits Gergely Pest városi tanácsos s általa gyermekei: János, Rozália és Éva-Erzsébet nyerték 1741-ben.

24. B O T T Y Á N.

A megyei levéltár adatai szerint a nemesség szerzői Bottyán Márton és Terjék Dorottya voltak 1665-ben. Ugyancsak a megyei levéltárban található fel az alábbi leszármazási táblázat, a melynek alapján János és Ferencz szegvári lakosok 1823-ban a vármegyétől nemesi bizonyítványt kaptak. — A családnak egyik tagja János már a 18-ik század elején városunkba települt le s az 1723-ik évi vármegyei nemesi összeírásban már Nagykőrös ármálistái között fordul elő. Már ekkor háza is volt, s több gyermeke van bejegyezve anyakönyvünkbe. 1740-ben másodszor is megnősült, Dajka János özvegyét Erzsébetet vette nőül. Fiai közül, úgy látszik csak az 1735-ben született János maradt városunkban, a többiek elköltöztek innen, mert később semmi adat sincs róluk. János 1766-ban vette nőül Kosdi Mihály leányát Zsuzsánnát, aki 1818-ban 87 éves korában halt meg. 3 fiuk közül ismét csak a legidősebb, János ma-

radt városunkban, ki 1803-ban vette nőül Kovács Évát. János még 1817-ben életben volt, de 1823-ban már özvegye adja el egyik szőlejét. Özvegye 1831-ben halt meg 60 éves korában, s gyermekei úgy látszik nem maradtak. János testvére Mihály már 1805-ben tiszavárkonyi lakos volt, s mint ilyen vette nőül városunkból Farkas Zsuzsánnát.

A megyei levéltárban feltalálható nemzedék rend, kiegészítve a fentebbi adatokkal, a következő:

A család czimere: Kék paizsban 3 fiókáját vérével tápláló pelikán. Sisakdisz: 2 szarvas agancs között 3 vörös rózsza. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

25. B O R Y.

1741-ben midőn Dabasi Halász János tetéltleni részbirtokába beigtattatott, mint szomszédos birtokos jelen volt Ns Bory István nagykőrösi lakos is. Ugyanő 1770-ben végrendekezett, de családi összekötetése végrendeletéből sem tűnik ki, s így nem állapítható meg, hogy vajjon az ősrégi Bori és Borfői Bory család sarja volt-e.

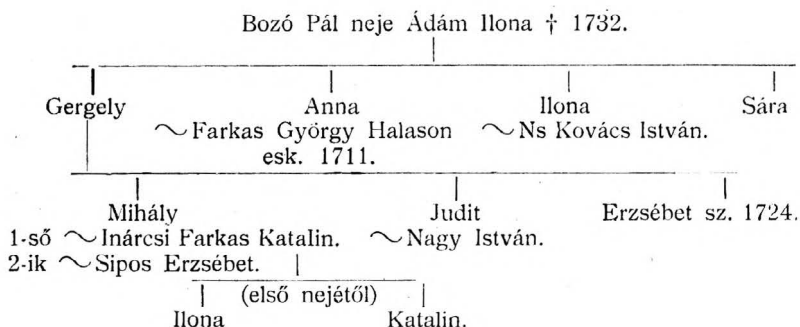
26. B Ó S A.

Bósa Anna Cseplész Jánosnak, II. Rákóczy Ferencz kurucz ezredesének volt felesége, aki 1712-ben kapott nemes levelet. Már mint özvegyet 1728-ban vejével Jeney Istvánnal és id. Beretvás Istvánnal együtt Csikváry, máskép Kalocsa Ádám, aki magának a II. Rákóczy Ferencztől elkobozott Tetétlen pusztá felére — a mai Felső-Tetétlenre — a fiscussal 2600 forintban kiegyezve donatiót szerzett, condonatoriusoknak vallja és vállalja a váczai káptalan előtt. Még 1741-ben midőn unokaveje, Jeney Isván leányának Erzsébetnek férje Dabasi Halász János tetétleni részbirtokába beigtattatott, az installation ő is jelen volt. 1745 nov. 8-dikán végrendelkezett, s a reformatus egyháznak két „negyedfű“ tinót hagyományozott, s egyik leányát, Cseplész Ilonát, Kálocsa Andrásné annyiban megkülönböztette, hogy külön hagyományozott néki egy száraz malmot és egy szőlőt, a többi vagyonára nézve pedig egyenlő osztályt rendelt gyermekei, illetőleg unokái között. 1746-ban halt meg 81 éves korában. — A Bósa család más sarjáról, ki városunkban élt voína, nincs semmi adatunk.

27. B O Z Ó.

A Bozó család tulajdonképen Heves vármegyei birtokos család. Bozó András és neje Kovácsy Anna nagyszámú gyermekeikkel illetőleg unokaikkal 1685-ben kapnak nemes levelet I. Lipót királytól, a mely Heves vármegyében még ugyanazon évben ki is hirdettetett. Ezen alkalommal a család a következő czimert kapta: kék paizsban zöld alapon követ tartó darú. Sisakdisz: zászlót tartó könyöklőkar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. Valószínűleg e családból származott azon Bozó Pál, ki a 17-ik század legvégén városunkból nősült, Ádám Ilonát vette el, s maga is városunkban telepedett le, s itt polgártársai nem sokára szenátorrá majd másodbíróvá is megválasztották. — Házasságából 4 gyermeke született, 1 fiú és 3 leány. A leányok közül Anna Farkas Györgyhöz ment nőül Halasra 1715-ben, Ilona helyben Ns Kovács István felesége lett, míg Sára hajadon maradt. Bozó Pál fia Gergely 1738-ban Nagykőrös egyik földes urától Geöcze Istvántól örökáron egy telket szerez. Ő is családos ember volt, de felesége nevét nem tudjuk; házasságából 3 gyermek

származott. Az 1724-ben született Erzsébet kiskorában elhalt; Judit, ki Nagy Istvánhoz ment nőül, és Mihály, ki már 1718-ban subscribált iskolánkban, s így a 18-ik század legelső éveiben született s 1753-ban a város szenátora volt. Bozó Mihály kétszer nősült. Első felesége Inárcsi Farkas Katalin, Inárcsi Farkas János és Vargha Ilona leánya volt, kitől két leánya születet: Ilona és Katalin, s ki 1750-ben hunyt el; 2-dik felesége Sipos Erzsébet volt, de ez a házassága magtalan maradt, s így ő volt városunkban a Bozó család utolsó férfi tagja. E városunkban mindössze 4 nemzedékben élt család leszármazása a következő:

28. B O Z Ó K Y.

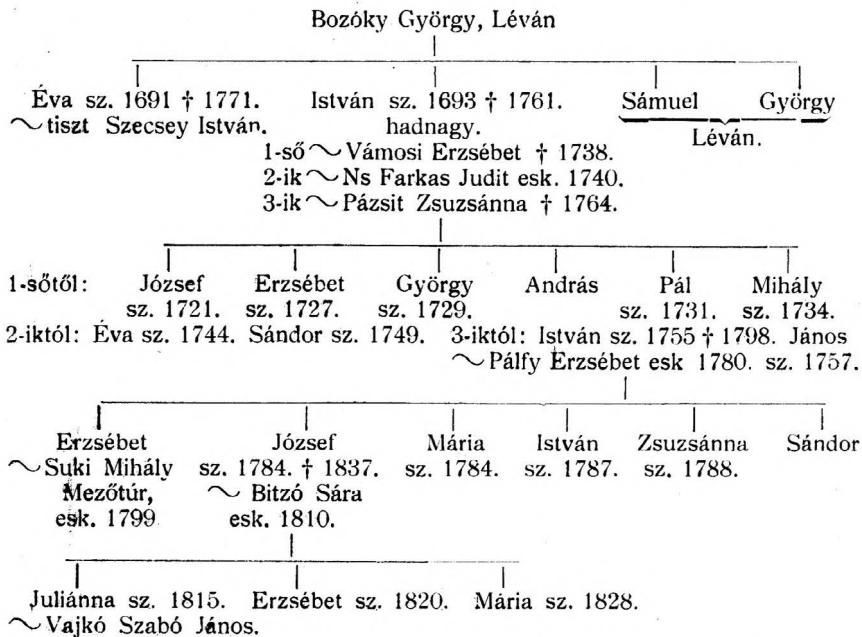
A 18. század elején költözött városunkba a Bars vármegyében Léván lakó Bozóky György egyik fia István. Testvérnénje Éva, mint tiszteletes Szecsey István özvegye szintén itt telepedett le, s itt adta férjhez leányát. Bozóky István csakhamar családot alapított, s első felesége Vámosi Erzsébet volt. Ebben az időben a Nagy-Kőrösön lakó nemesek a városi tanács részéről többféle zaklatásnak voltak kitéve, úgy hogy végre is 1738-ban kénytelenek voltak orvoslásért a vármegyei hatósághoz fordulni. A megyegyűléshez benyújtott folyamodványukban elpanaszolják a nagykőrösi nemesek, hogy a bíró és a tanács a paraszt népet ellenük zúditja, s hogy „mint a hogy ez már közülünk, a parasztságból kivettek közül egygyel t. i. Bozóky Istvánnal szerencsétlen módon megtörtént, a ki más telkén lakik ugyan, de különben kétségtelen nemes, a kit gyakori tiltakozása ellenére gyermekeivel és már-már haldokló fele-

ségével a keresztyéneknél hallatlan példa szerint ily hideg téli időben lakó helyéről, sőt még a városból is erőszakkal rettentően kiűzött". A megye 1738-ik év október 16-dikán Aszódon tartott közgyűlése védelmet ígért az erőszakoskodó, bíró és tanács ellen a nemeseknek, Bozóky István pedig, hogy nemessége jövőre kétségbe vonható ne legyen, a következő évben 1739-ben nemes voltának igazolására Bars vármegyétől bizonyítványt eszközölt ki, s ennek alapján még ugyan ez évben Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztetett. — Első felesége 1738-ban meghalt, s 1740-ben már újból meg is nősült, Komáromy János özvegyét Ns Farkas Juditot vévén nőül, mivel csakhamar házast is szerzett a városban.

Midőn Pest vármegye 1741-ben Mária-Therézia védelmére két lovasezredet állított fel, Bozóky István is belépett az egyikbe; mint *actualis hadnagy s locumtenens* (helyettes) kapitány, s mint ilyen volt jelen még ugyanazon évben Halász János tetétleni beiktatásán.

Bozóky István másodszor is özvegyen maradván újból meg-nősült, Boczkó György özvegyét Pázsit Zsuzsánnát vette nőül. — A háboruszkodásból szerencsésen hazatérve itthon halt meg 1761-ben 68 éves korában.

Három rendbeli házasságából 10 gyermeke született; első feleségétől József, Erzsébet, György, András, Pál és Mihály; a 2-diktől 1744-ben 1 leánya Éva, s 1 fia Sándor; a 3-diktől 2 fia István 1756-ban és János 1757-ben. Legtöbb gyermeke, úgy látszik kiskorában elhalt. — András még 1767-ben életben volt, s a megyétől nemesi bizonyítványt is kapott, de később nincs róla semmi adat. Csakis az 1756-ban született István leszármazóiról tudunk, aki 1788-ban szintén kapott nemességéről bizonyítványt a vármegyétől. Ő szűcs-mesterséget folytatott, s 1798-ban egy czéhgyűlésen egyik mestertársával Korsós Péterrel vitába elegyedvén, összevesztek, s ez oly szerencsétlenül szűrta őt zsebkésével hasba, hogy rögtön meghalt. Már ekkor családos ember volt, s 1780-ban vette nőül Pálffy János leányát Erzsébetet, kitől 3 gyermeke maradt, 3 pedig kis korában elhalt. Leányát, Erzsébetet 1799-ben vette nőül Suki Mihály Mező-túrról. Sándor fia még 1828-ban életben volt, de leszármazóinak nincs nyoma. József fia 1810-ben vette nőül Ns Bitzó Gergely és Ns Papp Juliánna leányát Sárát, kitől 3 leánya maradt, s így — úgy látszik — vele a Bozóky családnak városunkban fiágon magva szakadt. — Az itt elmondottak és egyéb anyakönyvi adatok alapján a család nagykörösi ágának leszármazását a következőkben lehet összeállítani.

A Bars vármegyei eredetű család egy másik ága szintén Léváról a Nagy-Kunságba, Kunszent-Mártonba szakadt. 1783-ban itt él Bozóky András, mint a Nagy-Kunság juratus assessora. Aláírása mellett — az 1783-ik évről — czimeres pecsét látható, a melyről a család czimerét következőben állapíthatjuk meg: Kék paizs közepén egyes bástya, nyitott kapúval, amelyben 3 levágott török fő látható. A bástya mellett két oldalt ágaskodó oroszlán. Sisakdisz: növekvő oroszlán kivont kardot tart.

29. BUBORI.

A 17-dik században szerepelt városunkban e család, a melyből Bubori György már e század közepén szenátor, 1655-ben pedig főbíró volt. Talán az ő fia volt *Balázs* aki 1676-ban és 1677-ben viselt főbírósgót, s a Török-Magyarkori Okmánytár szerint magát rendesen mint „Ns Bubori Balázs“ írta alá. — A megyei levéltár adatai szerint ezen Balásznak két gyermeke volt, u. m. Balázs és Erzsébet. — Balázs 1719-ben már nem volt életben s leánya — szintén

Bubori György 1655-ben főbíró.
Balázs 1676 és 1677-ben főbíró.

Balázs † 1719 előtt.
Erzsébet 1716 özvegy.
~ Somody István.

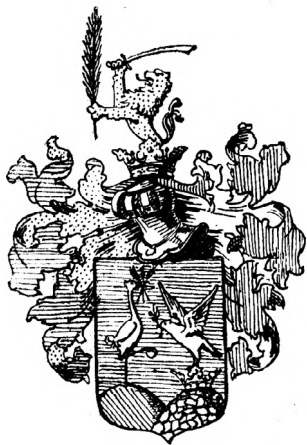
~Ns Szívós István.

Városunk régi — ma már kihalt — nemes családja, amely a 17-ik század folytán jelentékeny szerepet vitt városunk közéletében, 1610-ben és 1629-ben Buda Lőrincz, 1613-ban és 1625-ben pedig Buda Gergely volt a város főbirája. Buda Péter a 17-dik század közepén mint jegyző kezdte városát szolgálni, csakhamar tanácsnok, majd 1683-ban másodbiró, 1689-ben és 1694-ben pedig főbiró lett. 1687-ben már egyszersmind Pest vármegye juratus assessora s mint ilyent őt bizta meg Sötér Ferencz szolgabíró a hatalmaskodás miatt pörbe fogott Ns Urházy Péter javainak zár alá vételével. — 1702-ben még életben volt, s egy okmányon tanuskodik. — Első felesége Szarka Zsuzsánna — János leánya — volt, kitől egy leánya született, aki 1698-ban Seres Mihályné volt. De 1718-ban, mikor Buda Péter második felesége, s ekkor már özvegye, Egyedi Zsuzsánna végrendelkezik, csak egy nővére volt életben Buda Anna, Varga Istvánné. Úgy látszik Buda Péter volt családjának utolsó férfi sarja városunkban, mert később semmi adat sincs a családról.

A Búz család városunk régi családjai közé tartozik. Nemes levelet Búz István és neje Páhy Katalin szerzett 1669-ben I. Lipót

királytól, már akkor élő 2 fiukkal Istvánnal és Mihálylyal együtt. Az ármális Pest vármegyének Füleken 1670-ben tartott közgyűlésén

hirdettetett ki. — A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján egy zöld és egy sziklás domb. A zöld dombon természetes színű darú áll s jobb lábában kavicsot, csőrében pedig 3 gabona kalászt tart. A másik dombon királyi korona fölött az előbbivel szembe fordulva kiterjesztett szárnyú fehér galamb csőrében zöld galyat tart. Sisakdisz: jobbra néző kettős farkú oroszlán növekvően, bal lábában zöld pálmát, jobbában pedig kivont kardot tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst a mint azt a mellékelt rajz is mutatja.

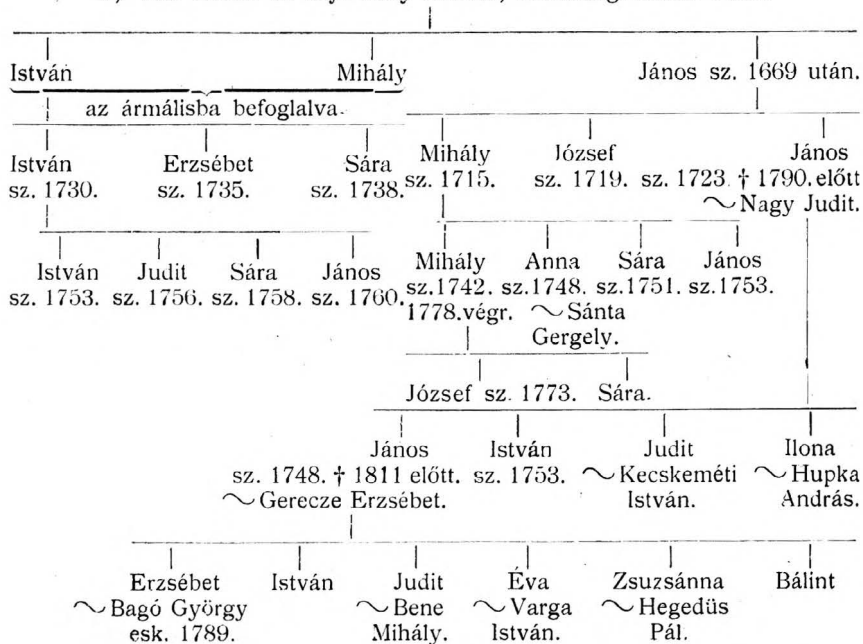
A nemesség szerző Búz István — úgy látszik — 1678-ban már nem volt életben, mert akkor fentebb említett fiai István és Mihály adják el a Török Istvánnétól szerzett mezei kertjüket Sepsei Istvánnak és Jánosnak, akik ifj. Búz Istvánnak sógorai voltak. — Azonban Búz Istvánnak és Páhy Katalinnak 1669 után még egy fiúk született *János*, aki 1728-ban unokatestvérével Berkes Istvánnal együtt 100 rh. forintért adta el Erdősy Mihálynak és ifj. Farkas Jánosnak a nagyatyjukról Páhy Lukácsról örökölt jussát. 1724-ben és 1730-ban a vármegyei nemesi összeírásban már csak ez a Búz János fordul elő. De a másik 2 testvérnek, vagy legalább Istvánnak szintén maradtak leszármazói. 1754-ben István fia István, s ennek fia szintén István, továbbá János fia Mihály s ennek fia szintén Mihály s végül János másik fia János s ennek fia szintén János kapnak Pest vármegyétől nemesi igazolványt. Majd 1765-ben újból János és fia István, s nagybátyjának Jánosnak fiai János és István, és Mihály fiai Mihály és János nyernek nemesi bizonyítványt.

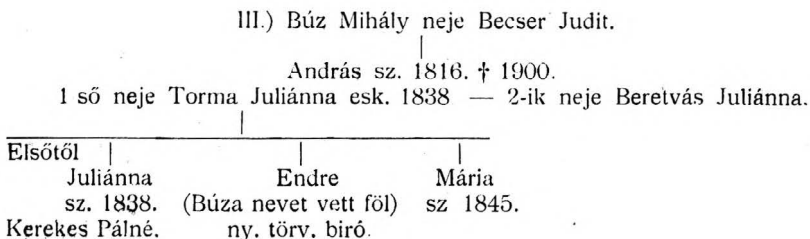
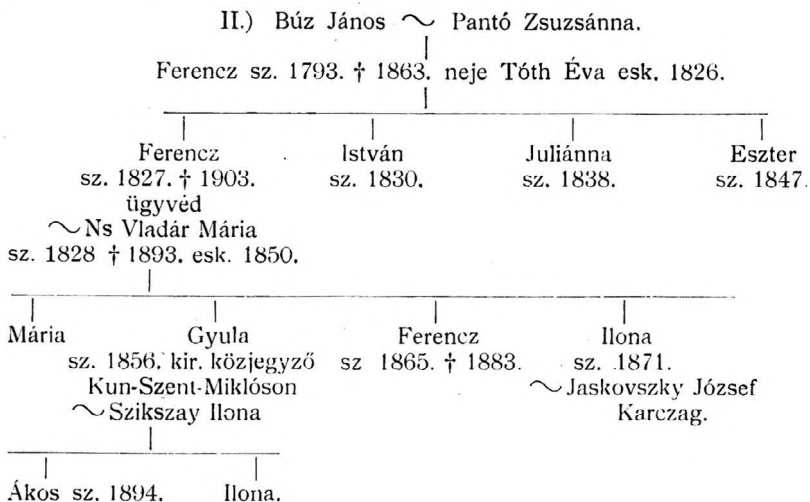
Ennyi férfi.leszármazó ivadékaiban a család városunkban nagyon elágazott; úgy, hogy az 1817-ik évi összeírásban már 11 nagykorú férfi családtag van mint birtokos elsorolva, névszerint: Mihály, 4 István, József, Pál, Sándor, 2 János, Ferencz. 1846/7-ben 13 birtokos családtag fordul elő az összeírásban, u. m. 2 Mihály, 2 Ferencz, 2 Sándor, id. és ifj. József, István, Pál, András, János, és János özvegye; ma pedig a Búz családnak 29 tagja szerepel

városunkban, mint ház vagy földbirtokos. Sajátságos azonban, hogy ily nagy elterjedtség mellett is, a család tagjai nem igen vittek jelentékenyebb szerepet városunk közéletében. Csak a mult század első felében fordul elő a szenátorok között Búz István, s kivülről csak a legutóbbi 2 nemzedékből kerültek ki ügyvédek, bíró és közjegyző.

Ily nagymérvű elágazás mellett a családnak *teljes* nemzedék rendjét összeállítani csaknem lehetetlen, különösen mikor a sok egyidőben élő azonos nevű (különösen sok István és János) egyén roppant megnehezíti az eligazodást. Megkellett tehát azzal elégednem, hogy a fentebbi nemesi igazolványok adataiból — tekintetbe véve a városi levéltárban levő egy pár végrendeletet is — a nemesség szerzőtől kezdve pár nemzedékre állítsam össze a családfát. — A későbbi időkből is közlök egy pár töredék nemzedék rendet, úgy a mint azt a végrendeletekből s egyéb adatokból össze lehetett állítani.

I) Búz István és neje Páhy Katalin, nemességszerzők 1669.

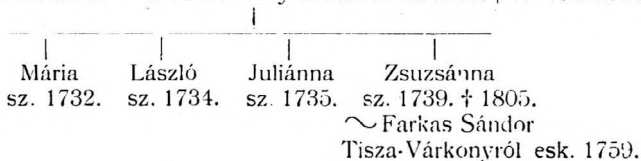

32. B Ü K K I (Bikki).

Úgy látszik Sopron vármegyei eredetű család, a melyből Mihály dorozsmai notárius 1731-ben vette nőül városunkból Ns Muraközy András és Kandó Mária leányát Erzsébetet. Valószínű, hogy később maga Bükki Mihály is városunkban telepedett le, mert gyermekeik — 1732-ről Mária, 1734-ről László, 1735-ről Juliánna és 1739-ről Zsuzsánna — itt vannak bejegyezve. Bükki Mihály nem sokára elhunyt, mert Muraközy Erzsébet már 1753-ban mint Bükki Mihály elmaradott özvegye van említve a jegyzőkönyvekben. — Ő sokkal túl élte urát, s 1787-ben hunyt el 72 éves korában. Gyermekeik közül csak Zsuzsánna ért ember kort, kit 1759-ben Ns Farkas Sándor vett nőül Tisza-Várkonyról. Farkas Sándor maga is Nagy-Kőrösön települt le, s utódai megkülönböztetésül Bikki Farkasoknak neveztettek.

A mindössze 2 izre terjedő családfa a következő:

Bükkí Mihály Dorozsmáról ~ Ns Muraközy Erzsébet sz. 1715. † 1787. esk. 1731.

33. BUZOGÁNY.

E családot Nagy Iván Zemplén vármegye nemes családjai között említi. A 18-ik század második negyedében Irsán lakó Ns Buzogány László nőül vette városunkból Ns Szivós István és Sepsei Szabó Erzsébet leányát Zsuzsánnát, kivel 1733-ban eladják Kálmán-hegyi szőlejükét Ns Erdősy Mihálynak és nejének Biró Erzsébetnek. Hogy vajjon Buzogány László lakott-e Kőrösön, arra adatunk nincs, annyi azonban bizonyos, hogy 1745-ben midőn Nyáry Mihály és társai több nagykőrösi Szinthey-féle telekre nádori donatiót nyertek s abba beiktattattak, a beiktatáson Buzogány László is jelen volt. 1749-ben Szivós Zsuzsánna — már mint özvegy — eladta atyjáról örökölt fundusát a piarista atyáknak, kik erre nádori beleegyezést is szereztek, de a rokonok az eladásnak ellen mondván, a beiktatás meg-hiusult. Később a Buzogány családnak nincs semmi nyoma városunkban.

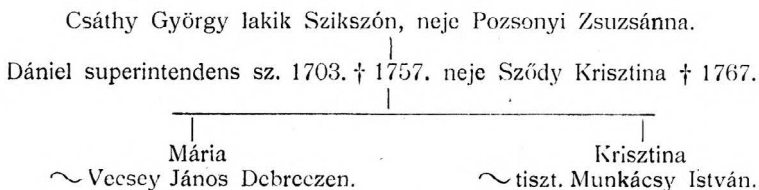
34. CSAJÁGHY.

1835-ben Ns Csajághy Dániel és neje Mihalovszky Katalin városunkban egy telket szereztek, de hogy tényleg idejöttek volna lakni, arra már nincs adatunk. A családról sem előbb sem utóbb nincs említés a városi és egyházi jegyzőkönyvekben.

35. CSÁTHY.

A Csáthy család szintén nem tartozik Nagykőrös bennszülött családjai közé. Csak 1747-ben jött városunkba Csáthy Dániel mint ref. egyházunk egyik lelkésze. — Ő Abaúj vármegyében Szikszón született 1703-ban Ns Csáthy György és Pozsonyi Zsuzsánna szü-

lőktől. Tanulmányait a debreczeni kollégiumban elvégezvén, előbb az akkori kor szokása szerint académika rectoriára (vagyis tanítónak) ment Püspökibe, majd egy kis költséget szerezvén a belgiumi és német országi egyetemeket látogatta meg. Hazájába visszatérve a csatári egyház — Bihar vármegyében — hívta meg lelkészének, s itt csakhamar meg is nősült, nőül vévén Szódy István debreczeni lelkész s egyházkerületi főjegyző leányát Krisztinát. Innen hívta meg őt 1747-ben Helmecky István püspöknek a lelkésziségről történt lemondása után a nagykőrösi ref. egyház lelkészének. Ő a meghívást el is fogadta s 1753-ban Helmecky halála után a dunamelléki egyházkerület őt választotta superintendenssé is. A püspöki tisztséget azonban nem sokáig viselhette, mert 1757-ben meghalt. Özvegyét Szódy Krisztinát 1763-ban Inárcsi Farkas János vette nőül, kinek ő már negyedik felesége volt. Már ekkor Csáthy Dánieltől született mindkét leánya férjnél volt, Mária 1752-ben Vecsey Jánoshoz ment nőül Debreczenbe, Krisztina pedig tisz. Munkácsy István neje lett. Szódy Krisztina 1767-ben hunyt el, s második férje Inárcsi Farkas János a Farkas család levéltárában levő nyugtatvány szerint még ugyan azon évben kiadta mostoha leányainak anyai örökségüket. — Ezen egy pár nemzedék családfája a következőben állítható össze:

36. CSEH.

1758-ban Cseh de Dobrony Mihály és János Abaúj vármegye bizonyítványa alapján vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztettek. Nem tudjuk, azonos-e ezen itt említett Cseh Mihálylyal az a Cseh Mihály, akit városunk 1762-ben nótáriussá választott. Annyi bizonyos, hogy Cseh Mihály jegyző valahányszor tanúskodik, mindig mint Ns Cseh Mihály írja magát alá, s ezimeres pecsétet használt. E pecséten a paizsalak: kivont kardot tartó könyöklő kar, s sisak disz ugyanaz. — Cseh Mihály 8 évi és 4 havi jegyzősködés után 1771. április 26-ikán halt meg, s a városi tanács érdemei

elismerésül közköltségen temettette el. — Utódairól, vagy csak arról is, hogy családott alapított volna, nincs semmi adat.

37. CSEPLÉSZ.

A nemes Cseplész család megalapítója a vitéz kurucz ezredes Cseplész János volt. Neve II. Rákóczy Ferencz szabadságharczában először 1705-ben tűnik föl, a mikor a fejedelem őt, mint „kiskun-sági kapitányt két zászlóalj kun katonákkal Bottyán János generális commandója alá assignálja, ki is által menjen ő kigyelmével a Dunán“. Nem sokára ezredes kapitány lett, de továbbra is Bottyán hadtesténél maradt, s a túl a dunai és a Tisza-Duna közti harcokban vett részt. Az 1709-ik évben összeütközése is volt generálisával, aki ellen a fejedelemnél tett panaszt. Mint a kihallgatott tanúk vallják 1709 augusztus havában Bottyán János generális colonellus Cseplész János ő kegyelmé vejét Nztos Hajós Györgyöt magához citáltatta Dömsödről s megarestáltatta, mert marhát hajtatott túl a Dunára. A marhákat is letartóztatta, s ezek között volt colonellus Cseplész János uramnak 68 darab hizott ökre. A panasz elintézése sokáig húzódott, s csak egy év múlva, 1710-ben lett az végkép elintézve a fejedelem parancsára békés uton Bottyán János özvegyével.

A szathmári békét Cseplész János is aláírta, meghódolt, s a béke megkötése után Nagykovácsoson telepedett le. 1712-ben itt kapott nemes levelet, a mely vármegyénkben még ugyan ezen évben ki is hirdettetett.

Cseplész Jánosnak midőn az ármálist kieszközölte, már három leánya volt. Minthogy fia később sem született, a Ns Cseplész családnak ő volt az egyetlen férfi tagja s az fiágon vele kihalt. Az ezen alkalommal kapott czimer a következő: Aranyszín paizs alján fűves zöld halom felett ezüst sisak arany és ékköves koronával; e fölött kék ruhás kar kivont kardot tart. Sisakdisz hármazászló: 1-ső kékeszöld, a 2-dik magasabb aranyárga, a 3-dik legmagasabb vörös és ezüst színű. Takarók: mindkét oldalon kék és arany. — Cseplész János nemcsak ármálist szerzett családjának, ha nem vagyonát is folyton gyarapította. Már 1712-ben Ns Baán Kata és Erzsébet szőlejét szerzi meg, majd egy telket a Somogyiaktól, amit ezeknek a gróf Keglevich család adott zálogba. Az 1724-ik évi vármegyei nemesi összeíráskor még életben van Cseplész János,

de már 1728-ban özvegye Bósa Anna folytatja, még pedig fokozottabb mértékben a vagyonszerzést. Ezen évben ugyanis Csikváry máskép Kalocsa Ádám — ki városunk notáriusa, majd szenátor volt — 2600 forintért megszerzi a királyi fiskustól a II. Rákóczy Ferencztől confiskált Tetétlen pusztá felét, s erre királyi adományt is eszközöl ki, azonban az egész összeget a maga erejéből nem győzván kifizetni, még ugyanezen évben a váci káptalan előtti Cseplész János özvegyét Bósa Annát, továbbá id. Beretvás Istvánt és Jeney Istvánt e pusztára condonatáriusoknak vallja, s így jutott Tetétlen felének negyedrésze a Bósa Anna birtokába. — Cseplész Jánosné Bósa Anna nagy kort ért; még 1741-ben jelen volt Tetétlener midőn unokaveje Dabasi Halász János a Csikváry Ádám magva szakadtával a fiscusra visszaszállott s általa magának megszerzett részbirtokba beiktattatott. 1746-ban végrendelkezett 81 éves korában s ugyan ezen évben halt meg.

Leányaik közül a legifjabbat Ilonát 1718-ban Kalocsa András vette nőül Kecskemétről, ki azután városunkban telepedett le, s itt szenátorságot, majd másod és főbiróságot is viselt. 1746-ban Cseplész Jánosné halála után gr. Keglevich Gábor Cseplész Ilonának és férjének Kalocsa Andrásnak inscribálja azt a telket, a melyet még Cseplész János a Somogyiaktól megszerzett. Cseplész Ilona nagy kort érve mint özvegy 1774-ben végrendelkezik, s magának nem lévén gyermekei, vagyonát testvérei gyerekeinek hagyja; de a ref. egyházzal sem felejtkezik meg: annak 200, az iskolának pedig 100 rh. forintot hagyományoz.

Cseplész János és Bósa Anna másik leánya Zsuzsánna, mint tudjuk, már 1709-ben Dömsödi Hajós Györgyné volt, — a 3-dik korra nézve középső leány pedig az 1694-ben született Erzsébet előbb Jeney Istvánnak, városunk notáriusának s később főbirájának volt felesége, majd özvegyen maradván 1732-ben Kalotsa Istvánhoz ment nőül Kecskemétre; másodszor is özvegyen maradván hazatért Nagykőrösre lakni s itt halt meg 1771-ben.

A Cseplész család nemzedékrendje a következőkben állitható össze:

Cseplész János, kurucz ezredes, nemességszerző 1712.

~ Bósa Anna sz. 1665 † 1746.

|
Zsuzsánna
~ Dömsödi Hajós György,
esk. 1709. előtt.

|
Erzsébet sz. 1694. † 1771.
1-ső ~ Jeney István,
2 ik ~ Kalotsa István
Kecskemét, esk. 1732.

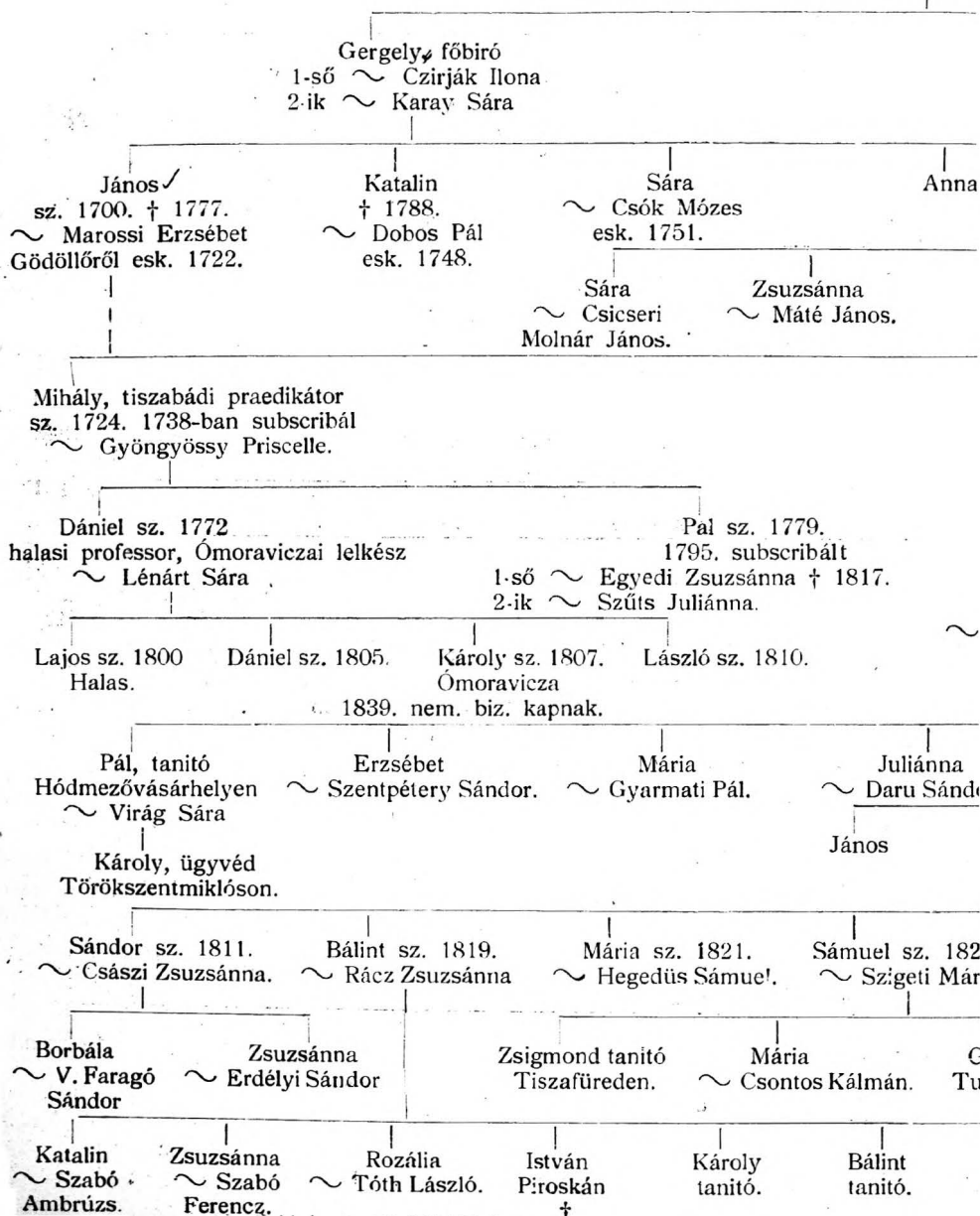
|
Ilona † 1774.
~ Kalotsa András
esk. 1718.

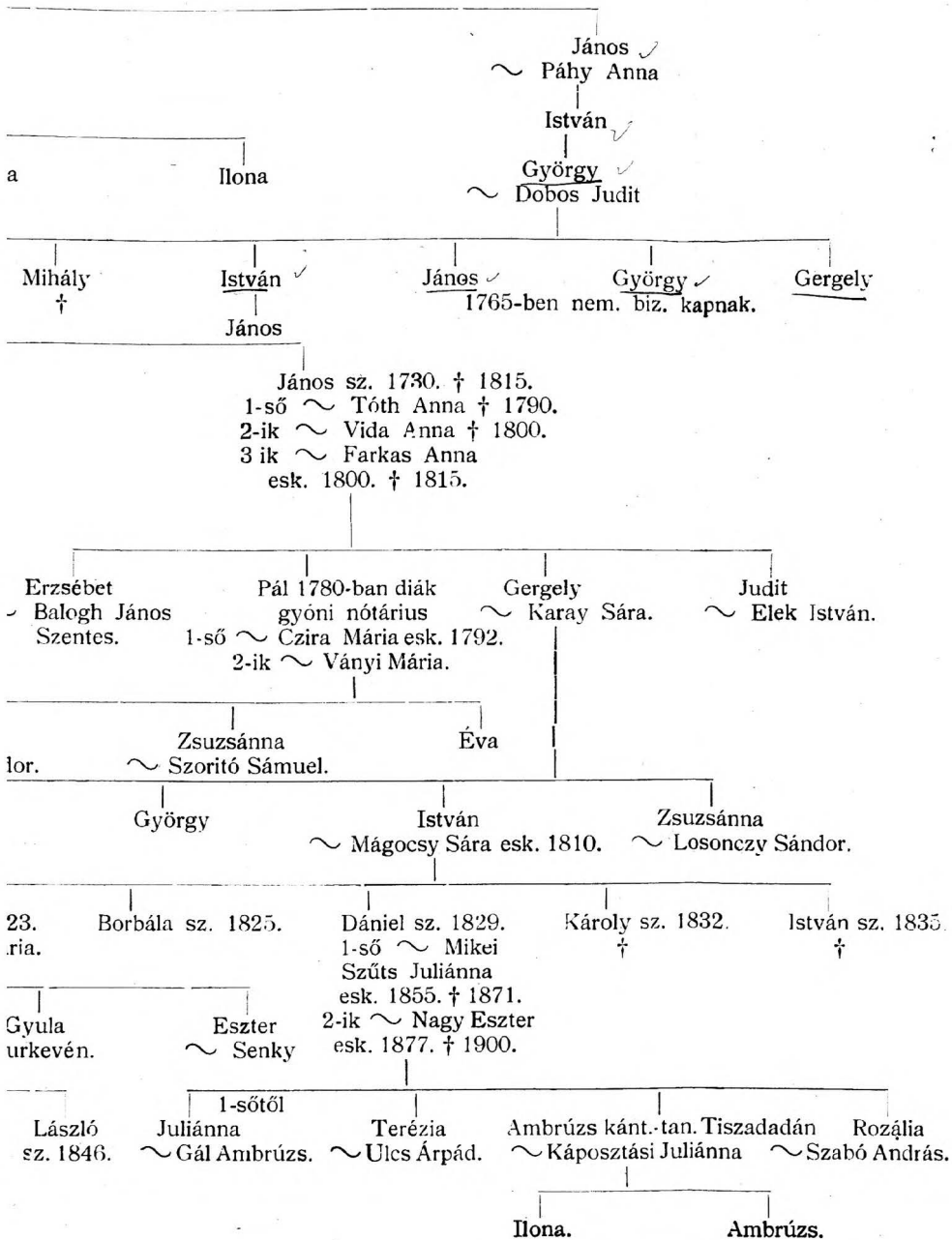

Csete Gergely, ner

1-ső ~ Rozsos Katalin. 2-ik ~ Patay

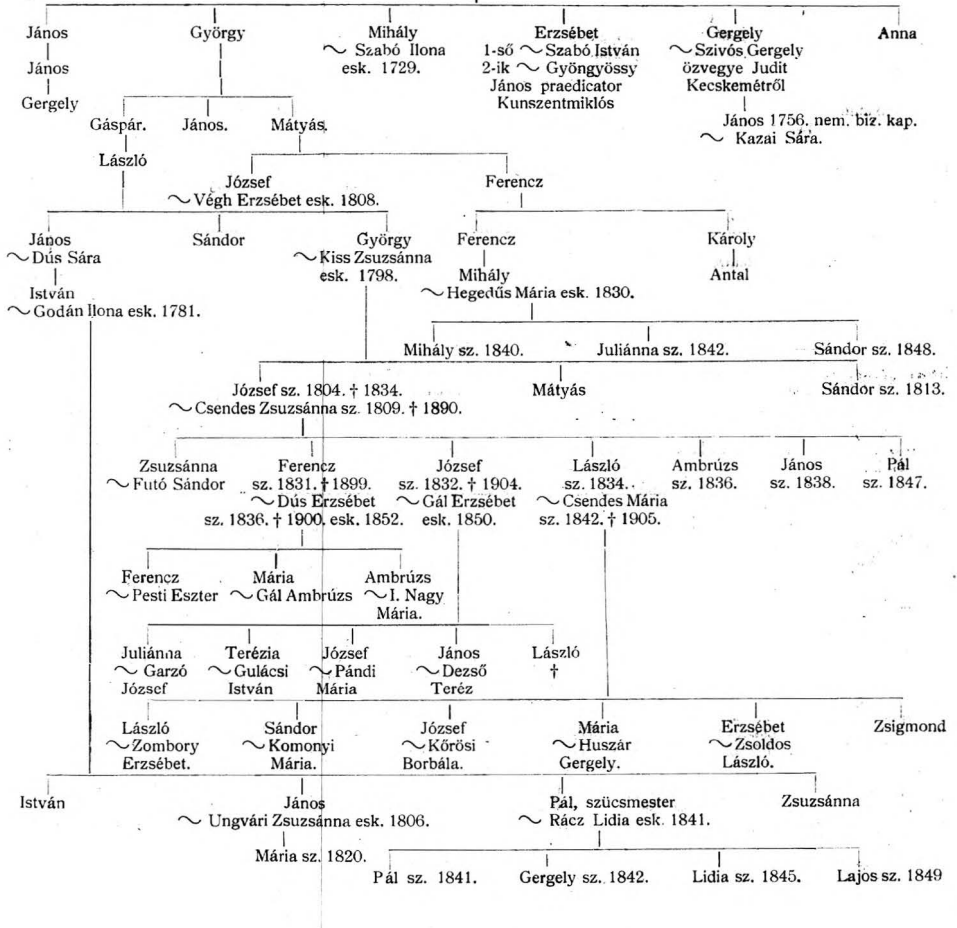

I.
mességszerző 1666.
y Zsuzsánna Nagykőrösről, esk. 1686.

II.

Csete Gergely, coimpetrator, az előbbi nagybátyja
~ Hegedűs Katalin.

38. C S E T E.

A Csete család 1666 ápril 15-dikén kapott nemes levelet. Az ármális szerzői voltak: Gergely és neje Rozsos Katalin, Gergely és János fiaikkal, továbbá az előbbi nagybátyja, szintén Gergely, feleségével Hegedűs Katalinnal és János, György, Mihály és Gergely gyermekeikkel. A családnak ezen alkalommal adományozott czímer: kék paizs alján zöld mező fölött szembe néző ökör fej. Sisakdísz: vörös ruhás kar három búzakalászt tart. A nemes levél Komárom vármegyében hirdettetett ki 1669-ben, s így, mint látszik, a család Komárom megyei eredetű; azonban már maga a nemesség szerző ifj. Gergely városunkban szerzett birtokot, s itt települt le, ugyanis 1665-ben Nagykőrös egyik földesura, Bárczay Anna fügedi lakos, ekkor Torina Tamás özvegye, 60 rh. forintért eladta örökáron azt a telkét, a melyen előbb Farkas Pál lakott Csethe Gergelynek és nejének Rozsos Katalinnak. Csethe Gergely másodszer 1686-ban városunkból is nősült, Patay János leányát, Zsuzsannát vette el, s fiai is itt alapítottak mindketten családot. Gergely először Czirják Pál leányát Ilonát, 2-szodszor pedig Karay Sárát vette nőül, aki mint özvegy Berei Mihály neje lett; János pedig Páhy Mihály leányát Annát vette feleségül.

Városunk közéletében a családból először Gergely vitt jelenléte szerepet. Már a 17-ik század végén a városnál tanácsnok, 1701-ben másodbíró, 1710-ben pedig főbíró lett, s később 1724-ig még három ízben viselte a főbírósgot, s Pest vármegyének is esküdtje — juratus assessora — volt. 1702-ben midőn a német lovagrendet, mint zálogos birtokost, a Kiskunság birtokába beigtatták, a város képviselőjében ő volt jelen a beigtatáson. 1703-ban a város, hogy Pótharasztja birtoklására nézve a még 1689-ben felállított Neoquistica Commissio zaklatásától meneküljön, *szinleg* eladta a pusztát a váczi káptalan előtt több *nemes* lakosának. A vevők között volt Csete Gergely is, aki azután vevőtársaival együtt a megvett pusztára 1726-ban III. Károlytól királyi adományt is kapott. Gergely fia, János pedig, aki 1722-ben vette nőül Marosi Mihály gödöllei praedicator leányát Erzsébetet, 1728-ban arra a nagykőrösi telekre eszközölt ki nádori adományt, a melyet Szinthy Márton és leánya Erzsébet még 1652-ben adott el nagyatyjának Czirják Pálnak. — A nemes levél másik szerzőjének, id. Gergelynek utódai közül is többen Nagykőrösön települtek le a 18-ik században, s közülök

Gergely fia Jánost, id. Gergely unokáját 1756-ban Pest vármegye rendei a birtokos nemesek sorába igtatják. — Később is kaptak a család tagjai a megyétől nemességükről több ízben bizonyítványt, így 1765-ben György nagykőrösi lakos fiai: István, János és Gergely, 1822-ben pedig Dániel praedicátor, Pál bagomeri, másik Pál nagykőrösi és Gergely szentesi lakosok. A család több ágra oszolva városunkban csakhamar nagyon elterjedt, úgy hogy az 1817-dik évi összeírásban már 8 nagykorú férfi családtag fordul elő s az 1846-ik éviben szintén ugyanannyi, ma pedig 21 ház és földbirtokos tagja van városunkban a családnak. De a későbbi családtagok városunk közéletében nem vittek jelentékeny szerepet, mint kisbirtokosok s mint iparosok tartották fenn magukat.

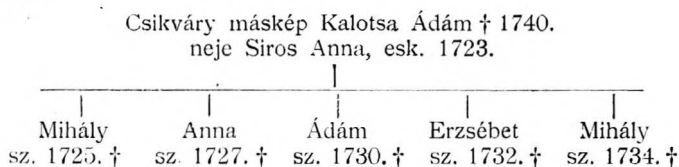
A család ilyen nagy mérvű elágazása mellett a *teljes* családfát össze állítani csaknem lehetetlen. — Minthogy azonban 1811-ben Csete Gergely utódai, a Pótharasztjára 1726-ban királyi adományt nyert többi nemes család utódaival együtt a város ellen Pótharasztja birtoka iránt pört kezdtek, s ezen pör iratai között meg van a családnak ott hitelesített leszármazási táblája, közlöm onnan ezen táblázatot, kiegészítve azon adatokkal, a melyek részint ref. egyházunk anyakönyveiben, részint a városi levéltárban levő végrendeletekben föltalálhatók, s a melyeket egyes családtagok közöltek velem.

39. Csikváry, máskép Kalotsa.

A 18-dik század legelején jött városunkba jegyzőnek Csikváry máskép Kalotsa Ádám. Hogy honnan származott, nem tudjuk, de hogy nemes ember volt, az bizonyos, mert már az 1724-dik évi vármegyei nemesi összeírásba fel van véve. Itt csakhamar meg-nősült, Siros Annát Ns Siros Mihály és Beretvás Anna leányát vette nőül 1723-ban, aki Csikváry Ádám halála után 1740-ben Alsókáldi Káldy Pál neje lett. 1728-ban Csikváry Ádám nejevel Siros Annával együtt nádori adományt kapott azon nagykőrösi telekre, a melyet még 1651-ben adott el neje nagyapjának Siros Jánosnak, Szinthey Márton és leánya Erzsébet. Ugyanezen évben szerezte meg a királyi fiscustól 2600 rh. forintért a II. Rákóczy Ferencztől confiscált Tetétleni pusztá felerészét, a mai Felső-Tetétlent (a pusztá másik fele Rákóczy Juliáé, gr. Aspermontnéé volt) s minthogy az egész összeget nem tudta maga kifizetni, még ugyan

ezen évben a váczi káptalan előtt a megszerzett pusztarészre id. Beretvás Istvánt, Jeney Istvánt és Bósa Annát — Cseplész János özvegyét — condonatariusoknak vállalja. — Siros Annával kötött házasságából több gyermeke született, de ezek mind korán elhaltak, úgy hogy midőn 1740-ben meghalt, törvényes örököse nem maradt, és tetétleni birtok részét, mint magvaszakadtával a fiscusra vissza szállót, Dabasi Halász János nagykőrösi birtokos kérte fel, s arra donatiót is nyert, s Siros Anna tiltakozása daczára be is igtattatott. Ez a körülmény is igazolja, hogy Csikváry máskép Kalotsa Ádám nem állott rokonságban azon kecskeméti származású Kalotsa családdal, a melyről később lesz szó, mert különben adományozott birtoka nem szállt volna vissza a fiscusra, hanem vérrokonaira.

E városunkban ily rövid ideig virágzott család családfája a következő:

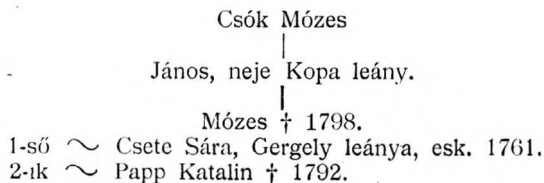
40. CSISZÉR.

1843-ban Ns Csiszér Zsuzsánna, Godány Mihályné szőlőt ad el.

41. CSÓK.

Biztos adat a család *nemes* voltára nézve nincs; a vármegyei nemesi összeírásokban nem fordul elő; azonban Csók Mózes, aki városunkban szenátor s 1798-ban perceptor volt, a városi jegyzőkönyvekben legtöbb helyen Nsnek van írva.

Ugyancsak a városi jegyzőkönyvekből állitható össze ez a kis töredékes nemzedék rend:

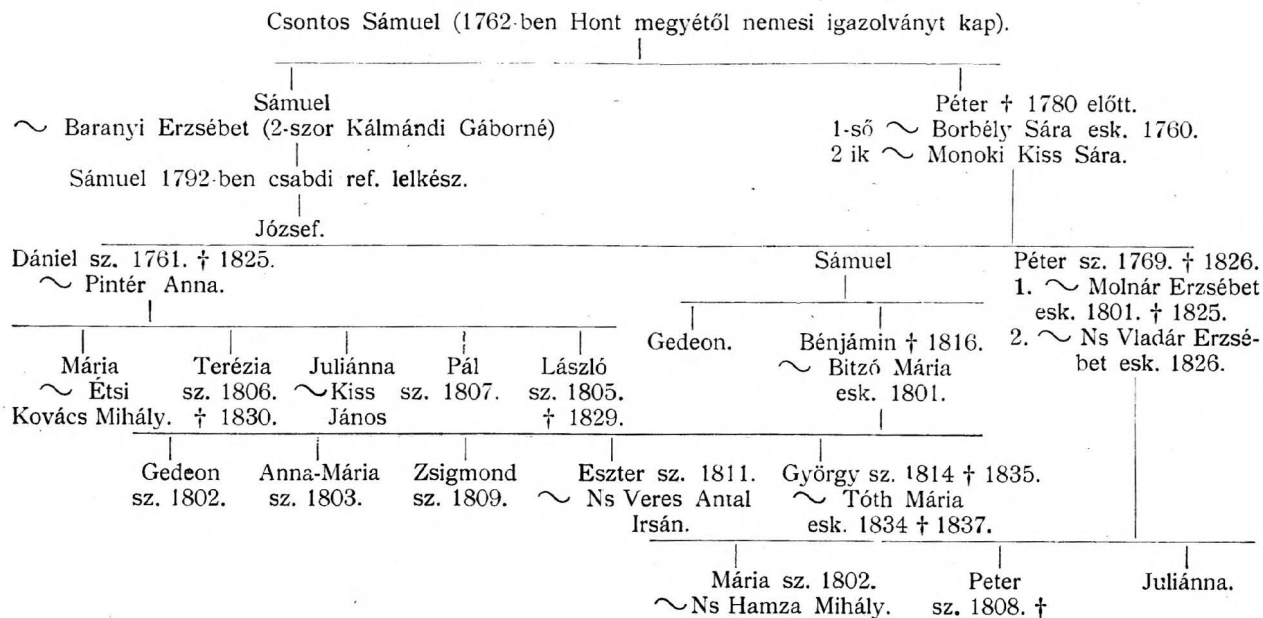

42. C S O N T O S .

A Csontos család csak a 18-ik században tűnik fel városunkban. Csontos Sámuel már a 18-ik század első felében városunkban lakik, mert fia 1745-ben, illetőleg 1749-ben subscribálnak iskolánkban. Ő 1762-ben kap Hont vármegyétől nemesi bizonyítványt, a mely szerint igazolta az 1625-ben kapott ármális szerzőjétől Csontos Mártontól való leszármazását, s ennek alapján Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztetett. A nemességét ekként igazoló Sámuelnek 2 fia volt; idősb fia szintén Sámuel Baranyai Erzsébetet vette nőül, aki másodszor Kálmándi Gáborné lett; — egyetlen fia Sámuel 1792-ben mint csabdi ref. praedicator atyjáról örökölt házáat eladta mostoha testvéreinek a Kálmándiaknak, s az eladásnál jelen volt fia József is. — A nemesség igazoló Sámuelnek ifjabb fia Péter először 1760-ben Borbély András leányát Sárát vette nőül, második felesége s 1780-ban már özvegye pedig Monoki Kiss Sára volt. Három fia maradt: Dániel, Péter és Sámuel. kik 1785-ben a vármegye igazolt nemesi közé bejegyeztettek s erről bizonyítványt kaptak. A legidősebb volt Dániel, aki 1761-ben született s 1825-ben halt meg. Ő órás és puskműves volt s 1788-ban vette nőül Ns Pintér János borbélymester leányát Annát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. Másik fiának Sámuelnek 2 fia volt, Gedeon aki helybeli „contractionalis comissarius“ és Pest vármegye esküdtje volt, és Bénéjamin, aki 1801-ben Ns Bitzó Máriát, Bitzó János leányát vette nőül, aki 2-szor Lersák Károlyné lett. Gyermekeik a táblázaton láthatók. A harmadik fiú Péter, aki 1769-ben született és 1826-ban halt meg, kétszer nősült. Először 1801-ben Molnár Erzsébetet vette feleségül, majd ennek 1825-ben történt halála után 1826-ban Ns Vladár Erzsébetet, Vladár István és Godány Erzsébet 1796-ban született leányát, akit azonban még ugyan azon évben özvegyen hagyott, s aki másodszor 1836-ban Váradi Pálhoz ment nőül. Csontos Péter és Molnár Erzsébet gyermekei is a táblázaton láthatók.

A család czimere a Csontos Gedeon esküdt aláírása mellett látható czimeres pecsét szerint: paizsalak: dombon álló jobbra néző griff jobb első lábában kivont görbe kardot tart. Sisakdísz: kiterjesztett sas szárnyak között 3 búzakalász.

A családfa a következőleg állitható össze:

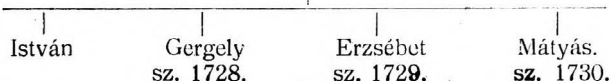
43. Czira (Szira) Nagy.

Úgy látszik kőrösi eredetű család, a melyből Gergely tüntette ki magát a 18-ik század elején. 1708-ban midőn a bácskai ráczság Nagykőröst is megtámadta, a város védelmére siető Sötér Tamás obester egyik kompagnijában mint hadnagy szolgált; 1718-ban nemes levelet kapott, a mely a Királyi könyvek XXXII-ik kötetének 238-dik lapján van bejegyezve, s melyben a család a következő czimert kapta: Kék paizsban széles zöld mezőn zöld takarós fehér lovon vörös ruhás prémes mentés sárga csizmás magyar vitéz nyargal, fejét veres fityegős prémes kalpag födi; jobb kezében lándzsát, baljával pedig a kantárt tartja. Sisakdisz: két kiterjesztett sas szárny. Takarók: vörös-ezüst, kék-arany.

Az ármális Pest vármegyének 1719-ben tartott közgyűlésén hirdettetett ki, s ennek alapján ő az 1724-dik évi megyei nemesi összeírásban is fel van véve. Később midőn 1735-ben a Péro lázadás ellen Halász Péter a kőrösieket is „felültette“ a nagykőrösi krónika szerint: „a második kompagniát adta Ns Czira Gergelynek, mint kapitánynak, zászlóval együtt“. Czira Nagy Gergely (aki sok helyen Szirának van irva), családot is alapított, felesége Kovács Judit volt, kitől több gyermeke született, mint a táblázaton látható. — Hogy melyik évben halt meg, nem tudjuk, 1733-ban végrendelkezett. — Hogy gyermekei közül valamelyik tovább folytatta volna a családot, arra nincs biztos adatunk. A 18-ik század végén ugyan, 1784-ben Czira Nagy István és Károlyi Judit gyermekei: Sándor, kinek neje Kovács Katalin, 2-szor Ns Papp Józsefné, továbbá János, István, Gergely és Erzsébet, Szalayné, osztozkodnak egymással a szülői örökségen s közülök Gergely, egy másik ágból származó Ádámmal, aki a városnál perceptorságot viselt, s kinek felesége Dobos Sára volt, 1799-ben nemesség igazoló pört kezdenek a vármegye előtt, mint-hogy Szira Nagy Gergely ármálisa már előbb, 1759-ben a megye levéltárába került, azon indokolással, hogy a familia deficiált. — A nemesség vitató pör egész 1818-ig tartott, s ekkor rájuk nézve kedvezőtlen ítélettel ért véget, s nemteleneknek nyilvánítottak, mert nem sikerült a nemesség szerző Czira Nagy Gergelytől való leszármazásukat kétségbe vonhatatlanul igazolni.

Czira Nagy Gergelynek csak két izre terjedő családfája a következő:

Czira Nagy Gergely ármalist kap 1718-ban, neje Kovács Judit,

44. DABI.

Az 1710—12-dik években iskolánk rectora volt tiszteletes Ns Dabi Sámuel, kiről főgymnasiumunk története csak annyit jegyez föl, hogy innen Utrechtbe ment s később dömsödi lelkész lett. — Feleségétől Ns Komáromy Annától született leányát *Lrát* 1733-ban vette nőül Ns Zombory György.

45. DALLOS.

Úgy látszik, komáromi eredetű család, a mely a 18-ik század első felében származott nőülés útján városunkba. 1725-ben vette nőül Dallos Albert Komáromból Ns Tóth Gergely és Borbély Kata leányát Zsuzsánnát, Ns Kovács Mihály özvegyét, s városunkban telepedett le. 1728-ban pedig Dallos Ádám Aczél János leányát Sárát vette nőül, de akivel, úgy látszik, csak nagyon kevés ideig élt együtt, mert felesége még ugyan az évben mint özvegy szerepel. Dallos Albertnek és Tóth Zsuzsánnának két gyermeke maradt, Sára, ki 1773-ban már Lukács Ádám özvegye volt, és István aki 1760-ban Szász János leányát Juditot vette nőül. További leszármazóiknak nincs nyoma. A mindössze két izre terjedő családfa a következő.

Dallos Albert Komáromból neje Tóth Zsuzsánna esk. 1725.

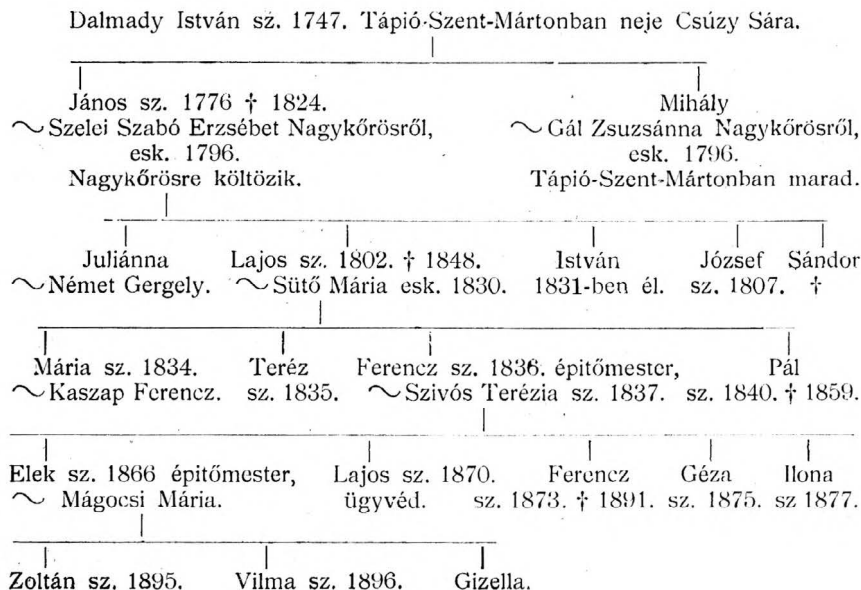
46. DALMADY.

A Dalmady család egyik ága csak a 19-ik század elején költözött házassága révén városunkba. Az 1796-ik évben Tápió-Szent-Mártonban lakó Ns Dalmady Istvánnak 2 fia nőült Nagykőrösről: János Szelei Szabó István leányát Erzsébetet, Mihály pedig Gál Zsuzsánnát vette feleségül. Ez a Tápió-Szent-Mártonban lakott Dalmady István Hont vármegye bizonyítványa alapján 1790-ben jegyeztetett be Pestvármegye kétségtelen nemesei közé; s így valószínű, hogy ő az ősrégi szintén Hont vármegyei Dalmady családból származott. Az bizonyos, hogy úgy ő, mint fiai, mindig nemeseknek írták magukat, s azoknak is tartattak. Nevezetesen midőn 1804-ben Dalmady

János a városi tanácshoz azért folyamodott, hogy a város polgárai közé fölvéttessék, s kérelmét azzal is indokolta, hogy özvegyen maradt napának gyámolra van szüksége: a városi tanács azon indokból tagadta meg a fölvételt, hogy a város *nemes* lakosainak számát nem akarja szaporítani. Dalmady János azonban ennek daczára városunkba költözött, s már az 1817—23 évi összeírásokban a birtokosok között találjuk. — Szelei Szabó Erzsébettel kötött házasságából 1 leánya és 4 fia született, kik közül azonban csak az 1802-ik évben született Lajos fia terjesztette tovább városunkban a családot; István a városból elköltözött. Dalmady Lajos 1830-ban vette nőül Sütő Máriát, kitől 2 leánya és 2 fia született. A leányok közül az 1834-ben született Mária Kaszap Ferenczhez ment nőül. Az ifjabb fiú Pál, aki 1840-ben született, fiatalon halt el 1859-ben. A másik fiú, a ma is élő Ferencz, aki 1836-ban született, Szivós Teréziát vette nőül, kitől született gyermekei és unokái a táblázaton láthatók.

A család a következő czimert használja: Kék paizsban zöld mező fölött könyöklő pánczélos kar kivont kardot tart; sisakdisz: szembe néző kiterjesztett szárnyú egy fejű sas. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A család nagykőrösi ágának leszármazása következőleg állítható össze:

47. DECSI

1792-ben Ns Decsi Éva Ns és vitézlő Beretvás János házastársa volt. Sem származására, sem a Decsi család nemes voltára nézve egyéb adat, sem a megyei, sem a városi levéltárban nem található.

48. DEMETER.

1782-ben Ns Budai Török István nőül vette Valkházáról, Bars vármegyéből Ns Demeter János leányát, az 1766-ban született Demeter Évát, ki azután városunkban 1815-ben halt meg. Talán az ő testvére volt az a Demeter Lajos, aki 1814-ben irt alá iskolánk törvényeinek. Több adat a Ns Demeter családról nem található sem levéltárunkban sem anyakönyveinkben.

A Demeter család czimere Enyi Demeter Dánielnek a vármegyei levéltárában található aláírása mellett látható czimerpecsét szerint: paizsalak: korona fölött kardot tartó pánczélos kar, sisakdisz ugyanaz.

49. DINGHA.

Nyitra vármegyei eredetű nemes család, a melyből József czeglédi lakos 1829-ben, Sámuel izsáki és János kiskőrösi lakosok pedig 1840-ben Nyitra vármegye bizonyítványa alapján Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztettek. — Ebből a családból származott azon Ns Dingha Mária, akit először városunkból Ns Szckerka János vett nőül, majd mint özvegy 1807-ben Ns Szakál Pál abonyi lakosnak lett felesége, aki azonban később szintén városunkba költözött. Dingha Mária, Szakál Pálné itt halt meg 1840-ben 76 éves korában. — Még egy adatot tartalmaz ref. egyházunk anyakönyve a Dingha családra vonatkozólag, t. i. itt van bejegyezve 1837-ről Ns Dingha József — talán a fentebb említett czeglédi lakos — és Ns Kontsek Mária leányának Johannának születése.

50. DINNYÉS.

Ezen család, melynek nemességét Dinnyés, másképp Sáska Jakab szerezte 1675-ben, tulajdonképen nem volt városunk lakosa, hanem Nyáregyházán és Dabason lakott, s csak két adat van róla ref. egyházunk anyakönyvében feljegyezve; az első az, hogy Ns

Dinnyés János leányát, Lidiát Nyáregyházán nőül vette Csatai József 1783-ban, a második pedig, hogy Nyáregyházán lakó Ns Dinnyés Márton 1841-ben Ns Martonyi Nagy Erzsébetet vette feleségül városunkból. Iskolánk növendékei között is többször találkoztunk Dinnyésekkel: így 1743-ban Mihály contrascriba volt, 1805-ben Pál és Lajos, 1806-ban Sándor és 1810-ben Zsigmond — mind a négyen Dabasról — irtak alá iskolánk törvényeinek.

51. DIÓSZEGHY.

1771-ben Ns Diószeghy Istvánné, Ns Dobos Anna pöröl anyai örökségeért Dobos Andrással és testvérével Jánossal. — Több adat a családról sem levéltárunkban, sem ref. egyházunk anyakönyvében nem található.

52. DOBOS.

A Dobos család — úgy látszik — a 17-ik század végén származott városunkba. Már 1702-ben Dobos Pál „tanácsbéli nömös személy“, 1708-ban pedig városunk másodbirája volt. Régi nemesi családból származott, a mely 1701-ben *újítt* nemes levelet kapott. Az újított nemes levél szerzője két testvér: Pál és István, s a nemeslevél elmondja, hogy édes atyjuk, ki nincs megnevezve, Érsekújvár ostrománál kitüntette magát. Az ármálisba be van foglalva Pál felesége Somodi Anna és gyermekei István és Anna, és István felesége Komáromy Anna s gyermekei Pál és Erzsébet is. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján, zöld mezőben arany korona fölött vörös ruhás kar fehér és vörös színű zászlót tart. Sisakdisz: kivont kardot tartó vörös ruhás kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Az 1702-ben városunk szenátoraként szereplő Dobos Pál, valószínűleg az ármálisba foglalt ifj. Pál volt. De úgy látszik *István* is városunkba költözött, mert ref. egyházunk anyakönyvébe van bejegyezve 1720-ról, hogy Dobos István leányát Ilonát nőül vette ifj. Szívós András. — Az 1723-ik évi városi összeírásban Dobos András és István vannak összeírva az ármálisták között, s ugyan ők szerepelnek az 1724-ik évi vármegyei nemesi összeírásban is. Közülök András egy 1731-dik évi tanúkihallgatás alkalmával 28

évesnek vallja magát, e szerint 1703-ban született, de hogy kinek a fia, az az adatokból nem tűnik ki. Ugyan ő 1730-ban a vármegyétől nemesi bizonyítványt kapott, s 1739-ben vette nőül Ns Vajkó Mihály leányát Anrát. — Úgy látszik azonban, hogy másodszor is nősült, mert 1753-ban már „meghagyatott özvegye“ Mészáros Ilona adja el piaczi boltját 70 rhenes forintért. — Ugyanezen idő tájban, 1742-ben Dobos Anna Olasz Jakab szenátor özvegye.

Az 1751-ik évben Dobos Pál szerepel, mint a nemesi kompánia közlegénye, s 1755-ben az ő nemes volta királyi határozattal approbáltatik. — Később 1785-ben ismét Dobos Pál és fia szintén Pál kap a vármegyétől nemesi bizonyítványt.

Ugyanezen időtáiban 1771-ben Dobos Anna, Ns Diószeghy Istvánné pöröl anyai örökségéért Dobos Andrással és testvérével Jánossal; replikáznak Dobos Pál és fia János. 1773-ról pedig a tanács jegyzőkönyvében „Dobos János causája Dobos Pál ellen“ van bejegyezve „néhai Dobos András portiójáért“.

Az elsorolt adatok nem elegendők arra, hogy azokból a városunkban élő Nemes Dobos család leszármazását össze lehessen állítani.

53. DOBOSSY.

Csongrád vármegyei nemes család, melynek egyes tagjai házasság útján jöttek városunk családjaival összeköttetésbe. — Így nevezetesen 1781-ben Ns Dobossy Mihály szentesi lakos Ns Fekete János leányát Juditot vette feleségül; 1783-ban Szépe Pál, későbbi szenátor, Ns Dobossy János leányát Katalint vette nőül Szentesről. 1785-ben Ns Dobossy Gergely szentesi lakos néhai tiszt. Ns Szalay György kabai, majd nagykőrösi s végül gyömrei praedicator leányát Ljdiát vette feleségül, s még ugyan ezen évben Ns Dobossy János ugyancsak szentesi lakoshoz ment férjhez Futó Nagy István özvegye Nagy Sára.

54. Dobrossy, máskép Madarász.

Gömör vármegyei eredetű család; ugyanis az 1663-ban Dobrossy máskép Madarász Benedek és testvérei Miklós, András, Máté, Mihály, István és Márton számára adományozott ármális itt hir-

dettetett ki; de már 1724-ben Péter és János Heves vármegyében Tisza-Szöllősen laknak s tanúvallomásokkal igazolják az ármális szerzőitől való leszármazásukat. A 18-ik század második felében már Tisza-földváron találjuk a Dobrossy családot, s már ekkor összeköttetésben volt városunkkal s ref. egyházunk anyakönyvében van bejegyezve 1759-ről özv. Dobrossy Jánosné elhalálózása, de minden közelebbi meghatározás nélkül.

Tisza-Földváron született 1780-ban Ns Dobrossy János és Ns Szikszay Sára szülöktől Ns Dobrossy János, ki középiskolai tanulmányait városunkban végezte el, s itt 1793-ban subscribált, azután a jogi tanfolyam hallgatására Debreczenbe, majd Pestre ment. Már a királyi táblánál volt juratus, midőn városunk tanácsa 1805-ben vizenotáriusnak hívta meg. 1809-ig szolgált e minőségben városunknál, a mikor is a nemesi insurrectióban részt vett, s azt mint főhadnagy szolgálta végig. — A háború végeztével 1810-ben már mint hites ügyvéd Debreczenben települt le s 1813-ban a főiskola jogtanárául választatott meg. 26 évig működött a hírneves főiskola jogi tanszékén s 1839-ben, 59 éves korában hunyt el. 1818-ban vette nőül Losonczi Farkas János révkomáromi ref. lelkész és esperes és Ns Már Eszter leányát Esztert, gyermekei azonban nem maradtak.

A Tisza-Földváron lakó Ns Dobrossy család még több ízben lépett városunk családjával összeköttetésbe; így 1804-ben Dobrossy Mihály Kopa Zsuzsánnát vette nőül; 1815-ben Dobrossy Sándor felesége Keresztúry Zsuzsánna volt szintén Nagykőrösről, végül 1842-ben Dobrossy Gábor tisza-földvári kovácsmester Barta Zsuzsánnát vette feleségül városunkból.

55. DOMOKOS (Domonkos).

Komárom vármegyei eredetű nemes család, a mely azonban nem azonos a szintén túl a dunai származású Zalakapolcsi Domokos családdal. 1690-ben Domokos András és neje Pákozdy Judit, s leányai Ilona és Judit, s testvére György fiaival, Mihálylyal, Györggyel és Istvánnal kapja az ármalist, a mely még ugyanazon évben ki is hirdettetett Komárom vármegyében. Domokos András csakhamar özvegyen maradt, s másodszor Ispán István leányát vette nőül. Már 1694-ben szerzett városunk határában birtokot, megvette Kovács György szőlejét 110 talléron. Majd midőn másodszor is özvegyen maradt,

s ismét megnősült, városunkból vette el Borbély György özvegyét, a hódmezővásárhelyi származású Nagy János Ilonát, városunkba költözött s megvette 1710-ben Ns Herczegh Gergely jászberényi lakostól azon ház helyet, a melyet néhai Ns Herczegh János birt városunkban. Harmadik feleségével is még 22 évig élt együtt, azonban mindhárom házasságából csak leánya származott, mint az alábbi táblázat mutatja.

Domokos András nemességszerző 1690-ben				
1-ső ~ Pákozdy Judit.	2-ik ~ Ispán István leánya.	3-ik ~ Nagy János Ilona.		
Iloná	1 sőtől	Judit	Zsuzsanna	Éva
~ Vass György.	~ Karay Gergely.	~ Szijj Pál	1727-ben	~ Tassy István
		esk. 1714.	hajadon.	Komáromból
				esk. 1728

56. D Ö M E.

Ns Döme Juliánna 1842-ben Módra Józsefné, Ns Döme Eszter pedig 1849-ben Ns Bitzó Rudolf borbély felesége. Származásuk helye nincs följegyezve az anyakönyvben, de valószínűleg azon Döme Gergely czeglédi lakosnak leányai, aki 1842-ben Tolna vármegye bizonyítványa alapján jegyeztetett be Pest vármegye igazolt nemesei közé.

57. D Ö M Ö K (Demeők).

Az 1741-ik évről ez a bejegyzés foglaltatik ref. egyházunk halottas anyakönyvében: „Dömők István úr felesége“. Valószínű, hogy Dömők Istvánné, kinek leányneve nincs kitéve, volt nagykőrösi származású, mert a Ns Dömők családra vonatkozólag sem levéltárunkban, sem anyakönyveinkben nincs több adat.

58. DÖMÖTÖR.

Csak a 19-dik század első felében tűnik fel városunkban e család; 1830-ban veszi nőül Ns Dömötör Gábor Ns Budai Török István és Demeter Éva 1792-ben született leányát Évát, s ő maga is városunkban telepszik meg. 1834-ben Borsod vármegye bizonyítványa alapján a vármegye igazolt nemesei közé jegyeztetik be, s 1837-ben tanácsnökká, s 1838-ban s ismét 1839-ben pedig főbi-

róvá választatik. 1854-ben hunyt el 69 éves korában. Feleségétől Török Évától egy fia született 1835-ben Vladimir, ki azonban kis korában elhalt.

Városunk közéletében jelentékeny szerepe volt még Dömötör Pálnak, Dömötör Mihály és Szivós Terézia fiának, ki 1819-ben született, s előbb a városházán tanácsnok, majd 1861—1865-ig főjegyző, 1865—1866-ban főpolgármester, majd ismét tanácsnok volt; a kir. bíróságok szervezésénél a helybeli járásbírósnál albiró lett, s mint nyugalmazott járásbíró 1901-ben halt meg; feleségétől Káldy Katalintól — Káldy Lajos és Beretvás Mária leányától — gyermekei nem maradtak. — Ő a fentebb említett Ns Dömötör Gábornak nem volt rokona, s családja nemes voltára nézve nincs is biztos adatunk.

59. Dubraviczai Dubraviczky.

Eredetileg Horvátországból származó ősrégi nemes család, a mely már a XV-ik században bírta az előnevét adó Dubravicza várát. Pest vármegyében is birtokos volt a család már a XVI-dik század óta, ősi birtoka volt a többek között Tápió-Szele a mely Dubraviczky Márk feleségével Uza Orsolyával, Mária királynő egyik palotahölgyével szálta a családra. Városunk családjával házasság útján lépett összeköttetésbe a Dubraviczky család több ízben. Így nevezetesen a 18-ik század második felében Alsókáldi Káldy Pál második felesége Dubraviczky Anna, Dubraviczky Péter Nógrád vármegyei szolgabíró leánya volt, kivel Tápió-Szelén kapott rész-birtokot s kinek kedvéért maga is Tápió-Szelére költözött s ott gazdálkodott. 1832-ben pedig Dubraviczky Miklós vette nőül városunkból Jalsovai Jalsoviczky Mihály és Behárfalvi Nemes Johanna 1815-ben született leányát Erzsébetet, ki mint özvegy ásszony városunkba tért vissza lakni, s itt halt meg 1888-ban 74 éves korában. Az ő leányukat, az 1840-ik évben született Dubraviczky Antóniát pedig városunkból vette nőül Dr. Bakos Miklós orvos.

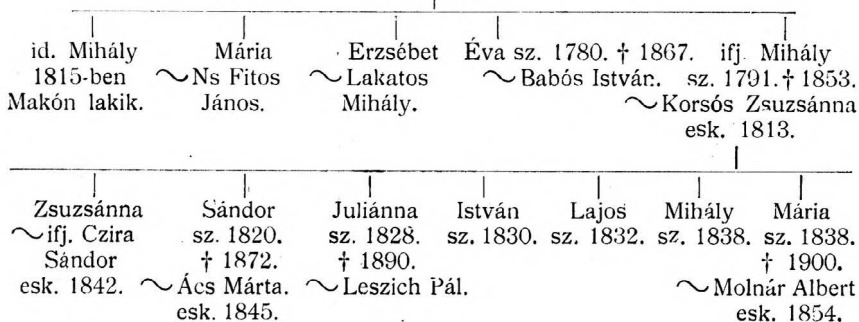
60. E L E K.

Csak a 18-ik század végefelé költözött városunkba Ns Elek István, aki Ns Csete János leányát Juditot vette nőül. 1774-ben testvéreivel Mihálylyal és Ferenczczel együtt Komárom vármegyétől

nemesi bizonyítványt kapott, s ennek alapján Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztetett. Ns Csete Judittal való házasságából 3 leánya és 2 fia született. A leányok közül Mária Ns Fitos Jánoshoz ment nőül, Erzsébet pedig Lakatos Mihályhoz, míg Éva, ki 1780-ban született s 1867-ben halt meg Babós István felesége lett. A fiúk mindketten *Mihály* nevet viseltek, a miből némi nehézség is származott, midőn a megyéhez nemesi bizonyítványért folya-
modtak; tanúkihallgatásokkal kellett igazolni, hogy az ekkor Makón lakó id. Mihály testvér bátyja a Nagykőrösön lakó ifj. Mihálynak, s csak évek múlva juthattak hozzá 1823-ban a kért nemesi bizonyítványhoz. — Ifj. Mihály Korsós Zsuzsánnát vette nőül, kitől származó gyermekei a táblázaton láthatók.

Elek István 1774 ben Komárom vármegyétől nemesi bizonyítványt kap.

~ Csete Judit.

61 EÖTVÖS (Ráczkevi).

Túl a dunai eredetű, leginkább Veszprém vármegyében birtokos nemes család, de a mely már a 17-dik században a Duna—Tisza közén is szerepel; nevezetesen 1636-ban Ráczkevi Eötvös Ferencz a kiskúnság ispánja volt. E családból származott Ráczkevi Eötvös Jánost, ki ekkor böszörményi lelkész volt 1733-ban a nagykőrösi ref. egyház második lelkészének hívta meg, s ő ez állást még ez évben el is foglalta. 1734-ben meg is nősült, Ns Gellért György leányát, Juditot vette nőül Tatáról. A városi tanács, lelkésze érdemeit méltányolva, neki s nejének 1735-ben egy bokrosi szőlőt ad. — Házasságából két fia született: 1736-ban János és 1739-ben István; azonban a városunkban 1739-ik évben dühöngő

pestis a buzgó lelkészt, Ráczkevi Eötvös Jánost is magával ragadta. Az 1740-dik évről be van jegyezve a tanács jegyzőkönyvében: „Ráczkevi Eötvös János özvegye, minthogy lakását mindkét árvájával máshova kívánja transferálni, eladja férje után birt szőlőjét Szűts Mihálynak és házas társának Eötvös Juditnak 300 rh. frtért.“ Az itt említett vevő, Eötvös Judit, vagy testvére, vagy esetleg első házasságból származó leánya lehetett Eötvös Jánosnak, mert az ő házassága is ref. egyházunk anyakönyvében van feljegyezve az 1733-ik évről ekképen: „Ráczkevi János leányát Juditot vette Os-koda Szűts Mihály“. Eötvös János özvegye azonban nem sokkal élte túl férje halálát, s úgy látszik nem is költözhetett el városunkból, mert elhunyt a ref. egyházunk anyakönyvében van feljegyezve 1741-ről. Fiai közül János 1749-ben irt alá iskolánk törvényeinek, későbbi sorsáról azonban — sem fivéréről — nincs tudomásunk.

62. ERDŐSSY.

Városunknak *Erdős* néven régi családja, melyből *Mihály* már 1622-ben és 1640-ben, András pedig 1661-ben a város főbirája volt. Ugyan e család tagja volt Benedek, ki 1627-ben a ref. egyháznak egy czin kannát ajándékozott. A kanna most is megvan, s e felirat van rajta: „Erdős Benedick atta Isten dicséretével 1627.“

E családból származott Erdős Mihály; ki már 1662-ben másod birája volt a városnak, 1669-ben és 1673-ban pedig főbiróságot viselt. Ő 1668-ban feleségével Balassa Katalinnal s már ekkor élő leányaival Ilonával és Annával *Erdőssy* néven nemes levelet kapott, a mely Pest vármegyének még ugyan ezen évben tartott közgyűlésen ki is hirdettetett. — Ezen alkalommal a család a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld mezőben egy szőlőfő áll s ezen természetes színű fenyőrigó ül. Sisakdisz: a paizsalak. Tarakók: Kék-arany, vörös-ezüst.

Erdőssy Mihály és Balassa Katalin házasságából a már fentebb említett két leányon kívül még két fiú is született, u. m. 1. János, ki 1700-ban a város főbirája volt. Ő 1690-ben vette nőül Polgár Jakab árváját Zsuzsánnát Kecskemétről, aki később özvegyen maradván 1715-ben Szilassy Györgyhez ment nőül Losoncra. Az ő fiuk lehetett azon legifjabb Erdőssy Mihály, ki 1756-ban jegyeztette be Pest vármegye igazolt nemesei közé. Erdőssy Mihály és Balassa Katalin második fia ifj. Mihály 1670-ben született s már

1702-ben Pest vármegye esküdtje volt s mint ilyen volt jelen ez évben Halason, midőn a német lovagrend a Kis Kunság zálogos birtokába beigtattatott. Az 1704-ik évben, midőn II. Rákóczy Ferencz fejedelem táborával Pest vármegye területére szállott s letette a vármegye Pesten maradt tisztikarát, a Kecskemétre összehívott megyei közgyűlés Erdőssy Mihályt is szolgabírónak választotta. — Városában először 1715-ben, s később 1734-ig még négy ízben viselte a főbírói tisztelet, s a közbe eső években is mindég a város szenátora volt, s mint ilyen ő is egyike volt azon nemeseknek, akik, hogy a városnak Pótharasztja pusztához való birtok jogát biztosítsák, e pusztára a magok nevére 1726-ban királyi adományt eszközöltek ki.

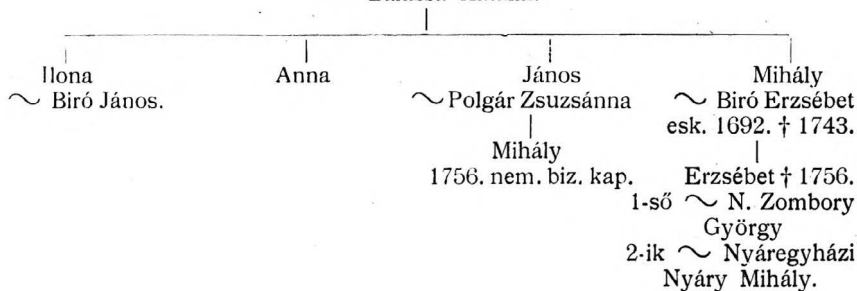
Ifj. Erdőssy Mihály 1692-ben nősült; Biró János leányát Erzsébetet vette feleségül Kecskemétről, ki mint özvegy 1743-ban halt meg. Házasságából csak egyetlen leánya maradt: Erzsébet, ki előbb Ns Zombory György, másodszor pedig Nyáregyházi Nyáry Mihály felesége lett, s 1756-ban hunyt el. — Erdőssy Mihály feleségével Biró Erzsébettel s leányával Erzsébettel 1728-ban nádori donációt eszközölt ki azon telekre, a melyet Szinthy Márton és leánya Erzsébet, még 1652-ben adott el Páhy Lukácsnak, s amit ő ez évben 100 rh. forintért szerzett meg Páhy Lukács unokáitól Ns Berkes Istvántól és Ns Búz Jánostól.

Erdőssy Mihály halála évét biztosan nem tudjuk, csak annyi bizonyos, hogy felesége 1741-ben egy tanúkihallgatás alkalmával már *özvegynek* mondja magát.

A család későbbi leszármazóiról nincs adatunk, s így a mind-össze pár izre terjedő családfát a következőkben állíthatjuk össze.

Erdőssy Mihály az ármális szerzője 1668.

~ Balassa Katalin.

63. Inárcsi FARKAS.

Az Inárcsi Farkas család egyike Pestmegye legrégibb nemesi családjainak. A család eredete okiratilag egész a 13-dik századig vezethető vissza.

A család előnevét adó Inárcs ma pusztja Pest vármegyében, azonban az Árpádok korában község volt, több oklevélben fordul elő mint *villa* s lakosai Fejérvár *várjobbágysai* voltak. V-ik István ifjabb király egyik 1263-iki oklevele szerint a község sokat szenvedett a tatár pusztitástól, a lakosság nagyrésze elszéledt vagy elpusztult. — Hogy ekkor szűnt-e meg mint község, vagy csak később, nem tudható; annyi bizonyos, hogy már a 14-dik században nem *várbirtok* volt, mert egy 1332-ben kelt osztálylevél szerint több nemes birtokos osztozik rajta. Az osztozkodók között van *Inárcsi Farkas fia Pál*. Ez az Inárcsi Farkas a család okiratilag kimutatható első őse; valószínű, hogy az ő neve származott át, mint családnév utódaira. — Az is valószínűnek vehető, hogy az Inárcsi Farkas család is, több más Inárcsi előnevű családdal együtt — mint az *Inárcsi Karácsonyok*, *Inárcsi Agostonok*, *Inárcsi Nagyok*, az ősi, ma már e néven kihalt *Inárcsi* családból származik, a melynek tagjai több 15-dik századbéli okmányban fordulnak elő mint az Inárcsi Farkasokkal és a fentebb említett többi családok tagjaival osztályos atyafiak.

Hogy az Inárcsi Farkas család mikor költözött városunkba, biztosan nem tudjuk. A 17-ik század elején Inárcsi Farkas Gáspár már többször szerepel, mint a város részéről megbízott s kőrösi birtokos. 1639-ben Szinthey Mártontól, Diós-Győr vára kapitányától és feleségétől Bakos Zsuzsánnától és leányuktól Erzsébettől fiaival együtt 32 talléron megvesz egy „házhelyet, melyet neveznek Kenyér György pusztájának“, minden tartozékával együtt. — Utódai később a 18-dik században a Szinthey család magvaszakadtával nádori adományt is szereznek ezen megvett telekre.

A török dúlások elől való menekülés közben — úgy látszik — a család okiratainak egy része is elveszett, éppen ezért látta szükségesnek Farkas István — a Kőrösre beköltözött Gáspár fia — hogy a maga, testvérei és unoka-öccseire részére *újított* nemes levelet eszközöljön ki. Ezen Pozsonyban 1647 márczius 19-én kiállított nemes levélben III. Ferdinánd király Farkas Istvánt, továbbá unoka-öccseit Jánost és Mihályt, a már akkor elhunyt János fiait, továbbá testvéreit Mihályt, Gáspárt és Ferenczet nemesi jogaik gyakorlásá-

ban, és a nemes levélben leírt czimer használatában megerősíti. Ezen czimer a következő: Álló kék paizsban hármias zöld halmon szétvetett hátsó lábain fölemelt farkkal természetes színű farkas áll szájában derekánál fogva bárányt tart s első lábait ragadozásra nyújtja ki. Sisakdisz: paizsalak növekvően. Takarók: kék-arany és vörös-ezüst.

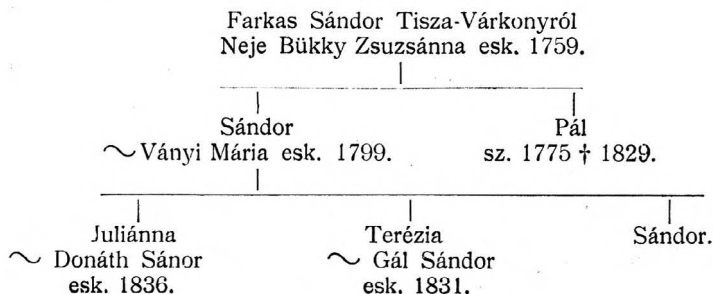
A családnak mai nemzedéke a Nagykőrösre beköltözött Gáspártól, illetőleg fiától Ferencztől jön le, s tőlük a nemzedékrend megszakitás nélkül összeállítható.

A városba beköltözés után már nem sokára szerepelnek a családnak egyes tagjai a város közéletében is. Már Gáspár fiai közül János több ízben járt Füleken a megye gyűléseken mint a város küldötte, István pedig már *szenátor* is volt. Ezután is századokon át a legujabb időkig sokszor adott a család a városnak fő- és másod bírót, s egyéb főtisztviselőket s a ref. egyháznak főgondnokokat, úgy, hogy a család élete a város közéletével a legszorosabban összeforrott.

A család részletes történetét és leszármazási tábláját lásd külön „Benkó Inre: Az Inárcsi Farkas Család Története Nagykőrös 1903” czimű művében.

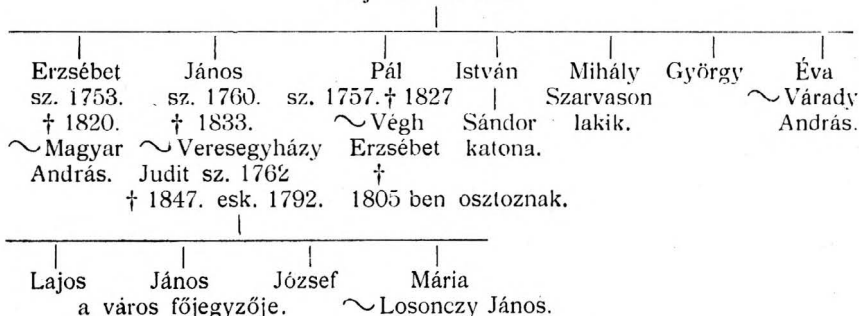
64. FARKAS.

Az Inárcsi Farkas családon kívül is több nemes Farkas család tagjai laktak városunkban. — Így 1759-ben Ns Bükky Mihály és Muraközy Erzsébet leányát Zsuzsánnát Ns Farkas Sándor vette nőül Tisza-Várkonyról, aki azután maga is városunkban telepedett le s utódai Ns Bikki Farkasoknak neveztettek. Leszármazóiknak töredék nemzedékrendjét a következőkben adhatjuk.

Egy másik szintén nemes Farkas család, a mely Sopron vármegyéjétől 1792-ben kapott nemesi bizonyítványt, Némedi előnévvel fordul elő, s ebből János-Gedeon 1838-ban a város főjegyzőjévé választatott s 1841-ig viselte e tiszte. E családról is összeállítható egy töredék nemzedék rend.

Némedi Farkas János sz. 1725 † 1800.
Neje Kokoli Éva.

Talán e családból származó *Pál* az, aki 1813-ban mint végrendeleti tanú aláírása mellé czimeres pecsétet tesz. Ezen: paizs alak, csőrében ágacskát tartó madár, feje mellett jobbról csillag. Sisakdisz: ugyan ez.

Egy harmadik nemes Farkas családból származott azon Pál és Sándor, akik 1833-ban Nógrád vármegyéjétől kaptak nemesi bizonyítványt. Közülük Pál a városnál seborvos volt s 1847-ben vette nőül Ns Muraközy Esztert, kitől 1848-ban János, 1849-ben pedig László fia született.

Ezen kívül egész csomó Farkas családbéliekre vonatkozó adatot találunk, a melyekről nem lehet eldönteni, hogy az itt felsoroltak közül melyik család tagjaira vonatkoznak. Ezeket a következőkben sorolom el:

1742-ben végrendelkezik Ns Farkas Mihály, s gyermekei Pál és Zsuzsánna Hamza Gergelyné.

1767-ben Ns Farkas Ilona, Ns Hamza István özvegye végrendelkezik, kinek testvérei István, Sándor és János.

1749-ben Ns Farkas István leányát Ilonát Ns Földy András veszi nőül Tisza-Várkonyról.

1786-ban Farkas István leányát Juliánnát Ns Gál János veszi feleségül Izsákról, 1787-ben pedig Farkas Gáspár leánya Lidia Szalay György izsáki praedikátor felesége lesz.

1801-ben Farkas Anna előbb Takács Székely István, 2-szor pedig Ns Csete János felesége.

1810-ben özvegy Farkas Jánosné leánya Terézia Sütő Bertalanhoz, 1815-ben pedig másik leánya Juliánna Szokolay József Bihar vármegyei praedikátorhoz megy nőül; fitestvérük József.

1828-ban Farkas György özvegyének Bakos Klárának meghaltalmazottja tanuló fia János, 1805-ben Farkas István Godány Máriát, 1814-ben egy másik István Gál Zsuzsánnát, 1831-ben József Ns Szívós Juliánnát, 1838-ban Sándor Erdélyi Zsuzsánnát s 1839-ben egy másik Sándor ácsmester, Kustár Erzsébetet veszi nőül.

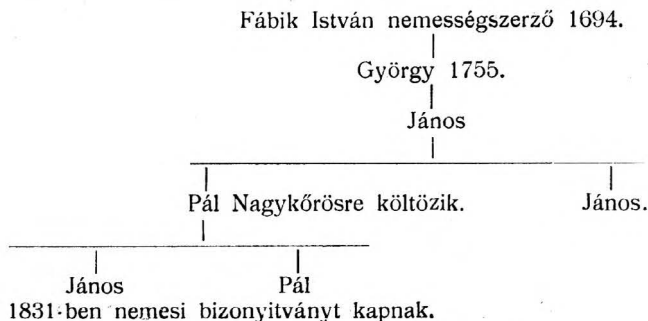
65 FARKASY.

1744-ben Ns Farkasy András és neje Ns Halász Juliánna megveszik Ns Kalmár János házát; hogy azonban tényleg városunkba jöttek-e lakni, arra nézve nincs semmi biztos adat. Pest vármegye nemes családjai között nem fordul elő a Farkasy család.

66. FÁBIK.

Nógrád vármegyei eredetű nemes család, a melynek Fábik István szerzett 1694-ben nemes levelet. Az 1755-ik évi vizsgálat alkalmával István fia, a Losonczon lakó György kétségtelen nemesnek ismertetett el. Ezen György unokája Pál a 19-ik század elején Losonczról Nagykőrösre költözött, s 1831-ben már ekkor élő fiaival együtt Nógrád vármegyétől nemesi bizonyítványt kapott, s ennek alapján Pest vármegye kétségtelen nemesei közé igttattott.

A családfa a következőkben állitható össze:

67. FEHÉR (Fejér).

Ily nevű nemes család is lakott városunkban a 19-ik század elején, nevezetesen 1818-ban Fehér Pál nagykőrösi lakos a vármegyére kétségtelen nemesei közé bejegyeztetett. Már előbb 1808-ban Ns Fehér István felesége gyanánt Jeszenszky Ilona, 1815-ben pedig Fehér József feleségeként Papp Erzsébet van említve. Ns Alsókáldi Káldy Pál második felesége is 1821-ben Ns Fejér Erzsébet volt. Hogy a nevezettek milyen rokonsági viszonyban állottak egymással s melyik nemes Fehér család tagjai, arra nézve nincs közelebbi adatunk.

68. FEKETE.

Városunknak legrégibb nemesi családjai közé tartozik. Már 1648-ban Fekete Márton és András „nömös személyek“ mint tanúk írják alá az Inárcsi Farkas család tagjai között kötött egyezséget. Még előbb 1643-ban Ns Fekete András Oláh Mihály, Farkas János, Kovács János és Szarka János kőrösi nemes társaival együtt megveszi a város részére Besnyői Fekete Gergelytől Pótharasztja pusztához való minden jussát. Az 1652-ik évben Fekete András és Márton „nömös személyek“ háza a Páhy Lukács fiait telkének szomszédságában fekszik. Ugyan ezen évben Fekete Márton egy újabb telket is szerez Nagykovács egyik földes urától Szinthy Mártontól és leányától Erzsébettől. Az 1653-ik évről a tanács jegyzőkönyvében Ns Fekete András és fia Pál egyezségéről van említés téve. Ugy Fekete András, mint Márton is városunk közéletében jelentékeny szerepet vitt, mindkettő szenátora volt a városnak s több ízben viselt másodbíróiságot is.

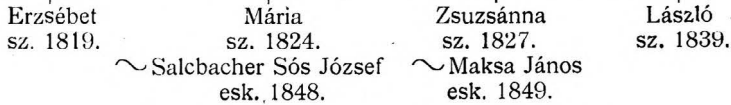
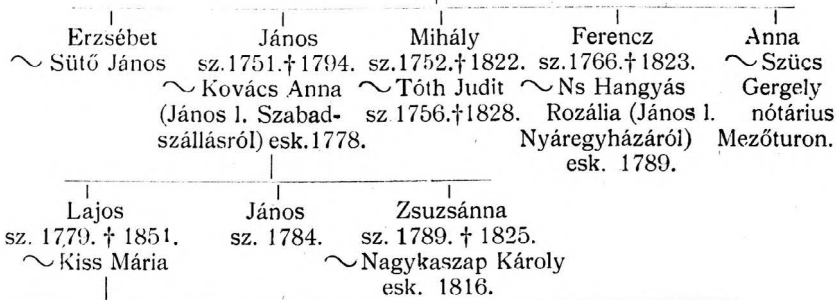
A család tagjai közül később még Fekete István szerepel a 18-ik században a város közéletében, ki előbb szenátor és perceptor, majd 1760-ban másodbíró, 1778-ban pedig és később még két ízben a város főbírája volt. Az ő 1762-ik évi aláírása mellett található czimeres pecsétről a következőkben állapíthatjuk meg a család czimerét: Paizsalak: Mellét tépő s fiait vérével tápláló pelikán. Sisakdisz: pánczélos alak jobb kezében kivont kardra szúrt török főt, bal kezében pedig buzogányt tart. — Ugyan ezen időben — a 18-ik század második felében — szintén a város szenátora volt Fekete János is, ki 1778-ban hunyt el 74 éveskorában.

A család városunkban nagyon elágazott, úgy, hogy már az 1817-ik évi összeírásban a családtagok közül mint nagykorú bir-

I. Fekete István főbíró, szenátor sz. 1717. † 1787.

1 ső ~ Oláh Erzsébet sz. 1725. † 1783.

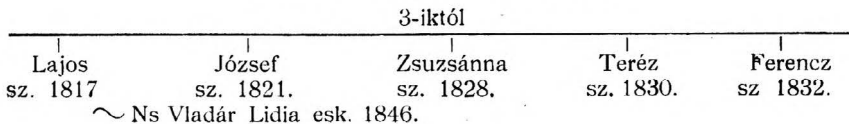
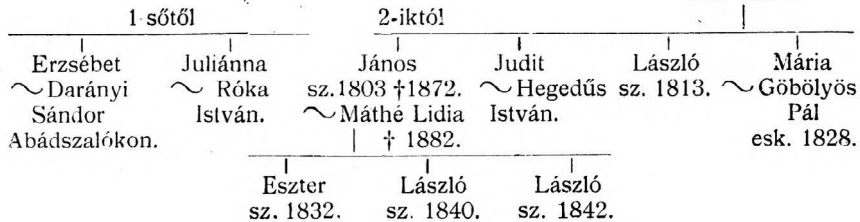
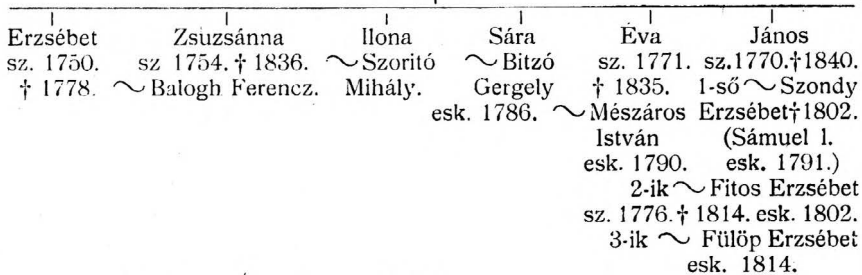
2-ik ~ Nagyody Sára sz. 1720 † 1790.

II. Fekete János szenátor sz. 1704. † 1778.

1-ső ~ Thenke Anna (Thenke Nagy András I.) esk. 1752.

2-ik ~ Molnár Anna sz. 1734 † 1819.

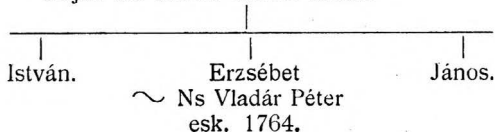

tokos 2 Jánosné, továbbá Mihály, 2 István, Ferencz, Lajos és János van megnevezve, az 1846/7-ik évi összeírásban is 8 nagykorú családtag szerepel, s ma is nagy számmal vannak e néven városunkban birtokosok, kik valószínűleg e család leszármazói. Mint-hogy azonban családi irásokat nem sikerült valamelyik családtagnál feltalálnom: a teljes leszármazást lehetetlen összeállítanom, s így megkell elégednem egy pár töredék nemzedékrenddel, a melyeket a 18-ik század végéről s a 19-ik század elejéről a városi levéltárban feltalálható végrendeletekből stb. sikerült összeállítanom.

69. FÉNYES.

A 18-ik század első felében származott e család — házasság után — városunkba. Ns Fényes István ugyanis Kőrösi Szabó János és Szörös Anna leányát Annát vette feleségül s városunkban települt le. 1773-ban fiaival Istvánnal és Jánossal együtt Csongrád vármegyétől kapott bizonyítványt nemes voltáról, s ennek alapján bejegyeztetett vármegyénk igazolt nemesei közé. — A fiúk közül István 1756-ban, János pedig 1771-ben irt alá iskolánk törvényeinek. Fényes István 1776-ban egy tanúkihallgatás alkalmával 63 évesnek vallja magát. Előfordul még az 1777-ik évi egyházi adó lajstromban is, de később már nem. — Egyébb adat egyházunk anyakönyveiben nem található a családról — csak még annyi, hogy Fényes István és Kőrösi Szabó Anna leánya Erzsébet Ns Vladár Péter felesége volt, — s így valószínű, hogy annak városunkba szakadt ága vagy kihalt, vagy elköltözött. A két nemzedékre terjedő töredék nemzedékrend a következő:

Fényes István 1773. nemesi bizonyítványt kap.
Neje: Ns Kőrösi Szabó Anna.

70. FERENCZY.

Csak a 19-ik században fordul elő a Ferenczy családnak egy pár női tagja, kik városunkba mentek férjhez. Így az 1832-ik évben hunyt el Ns Ferenczy Mária Bitzó Jánosné 75 éves korában. — 1853-ik évben pedig Ns Ferenczy Erzsébet, Dobos János felesége halt meg 66 éves korában. Minthogy Pest vármegyében, s így

különösen a szomszéd Kecskemét városában is több Ns Ferenczy család van, nem dönthetjük el, hogy az illetők melyikből származtak. — A 19-ik század második felében a nagy alapítványt tevő Kalocsa Balázs felesége Ferenczy Anna a szintén kecskeapáti Veszéki Ferenczy családból származott.

71. FITOS.

A Fitos családról már a 17-ik században találunk feljegyzéseket városunk és vármegyénk jegyzőkönyveiben. Így már 1654-ben jelen volt mint „fogott bíró“ városunkban a Pánczél Istvánné boszorkány pörének tárgyalásán Fitos György Abonyból; 1697-ben pedig a megyei jegyzőkönyv szerint Fitos Ferencz Pest vármegye főadószedőjévé választatott.

Hogy azonban ők ugyanazon családnak tagjai-e, a melyből Fitos János 1793-ban nemes levelet szerzett, arra nézve nincs adatunk. Az 1793 év december 15-én kelt ármális szerzője Fitos János abonyi tiszttartó és bérlő, már ekkor idősebb ember volt. A nemes levélbe be van foglalva felesége: Kiss Sára, és gyermeke: István — ekkor a Gyulay Sámuel ezredében katona — Gergely, János, Pál és Erzsébet neve. Elsorolja a nemes levél Fitos János elődeinek érdemeit, kiemeli, hogy nagyatyja Ferencz, kapitány volt, atyja István a Péro lázadás ellen harczolt 1739-ben, s a török elleni háborúban 300 mérő zabot és 100 aranyat adott „hadi segítségül“. A nemes levél 1794 márczius 10-kén Pest vármegye, ugyanazon év szeptember 3-án pedig a Jász kun kerületek közgyűlésén hirdettetett ki.

Az ármális szerint a család ekkor a következő czimert kapta: Álló kék paizs alján zöld mezőben arany koronás darú jobb lábában kavicsot tart, s csőrén babérkoszorút, fennt a paizs jobb sarkában ember arcú arany nap, bal sarkában pedig növekvő ezüst hold. A paizsra bíbor béléssel arany nyaklanczos nyílt sisak borul. Sisakdisz: Arany

koronából növekvő koronás arany griff pirosnyelvét kiöltve jobb lábában babér koszorús kivont kardot tart. Takarók: kék-arany, kék-ezüst, amint azt a mellékelt rajz is mutatja.

A nemességszerző családja tulajdonképpen nagykőrösi eredetű. Ő maga is folyamodott 1809-ben a városi tanácshoz, hogy vegyék be a város polgárai közé, mert hátralevő napjait itt óhajtván eltölteni, házat akar venni. — Hivatkozik kérvényében arra, hogy nagyatyja ügyis kőrösi volt, s ő is bir itt egy darab szőlőt. — A városi tanács azonban azt határozta, hogy „A folyamodó kérése fontos okokra nézve nem teljesítettik“. Aligha tévedünk, ha e „fontos okokat“ egy részt abban keressük, hogy a városi előljáróság éppen ekkor is — mint igen sokszor — viszálykodott a város *nemes* lakosaival, s így nem óhajtotta ezek számát szaporítani, másrészt pedig abban, hogy mivel a *közlegelőt* ekkor a város polgárai minden korlátozás nélkül közösen használták, attól tartott, hogy Fitos János, ki mint tisztartó és bérlő Abonyban tekintélyes vagyont szerzett: nagy számú jószággal kívánja a közös legelőt igénybe venni. 1810-ben Fitos János ismét megújítja kérelmét, de a tanács azt újból megtagadja.

Fitos János azért kívánczozott annyira városunk polgárai közé bevételni, mert már ekkor gyermekei és unokái közül is többen itt laktak. Leányát Erzsébetet — aki 1756-ban született, s 1815-ben halt meg — még 1772-ben városunkba hozta nőül Ns Keszei János. Gergely fiát, ki szijgyártó mester volt, még 1770-ben fölvette a tanács városi lakosnak. Ő városunkból nősült, Lajos Sárát vette el, aki Fitos Gergely korai halála után, másodszor Pintér János borbélyhoz ment nőül. Fitos Gergelynek és Lajos Sárának 3 gyermeke maradt. Leányuk Juliánna még 1793-ban Töltési Jánoshoz ment feleségül Kecskemétre. Idősb fiúk József 1804-ben Balogh Sárát vette nőül, ki 1775-ben született s 1852-ben hunyt el, jóval férje halála után, mert már 1820-ban mint özvegy van említve; egyetlen fiuk Lajos iskolánkban 1825-ben subscribált s az ügyvédi pályára lépett, s ügyvédi diplomáját 1838-ban hirdettette ki a városnál. Ifjabb fiúk: Lajos 1804-ben vette nőül Losonczy István professor unokáját, Losonczy Dániel és Bátorai Nagy Mária 1783-ban született leányát Máriát, ki 1846-ban halt meg.

Fitos János és Kiss Sára másik két fiának: Istvánnak és Jánosnak leszármazóiról nincs tudomásunk. Negyedik fia Pál Zoller Juditot vette nőül, aki mint özvegy asszony szintén városunkba költözött s itt halt meg 1832-ben 77 éves korában. Gyermekei 1833-ban osztoznak, s az osztálylevél szerint 8-an voltak, 4 leány és 4 fiú. A leányok közül Judit Patay Józsefné volt, s 1835-ben 53 éves korában halt meg; Erzsébet Kása Mihály szentesi kántor felesége lett; Juliánna Bordács Józsefhez, Sára pedig Sági Péterhez ment nőül.

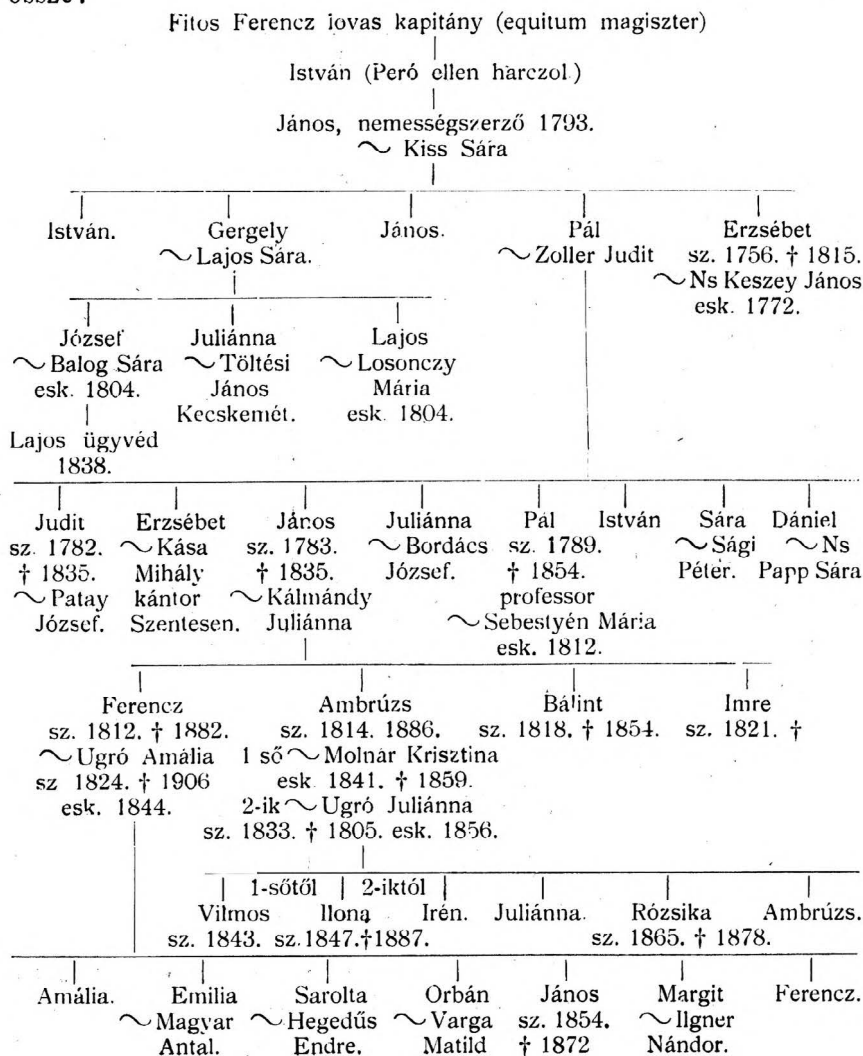
A fiúk közül *Pál* főiskolánk tanára lett. Ő 1789-ben született s 1803-ban irt alá iskolánk törvényeinek. Ezután a felsőbb tudományok hallgatására Debreczenbe ment. 1825-ben a helybeli „nemzeti iskola” tanítójául hívták meg, s e minőségben 2 évig működött városunkban, míg 1827 május 1-sején az abonyi ref. egyház hívta meg lelkészéül. Majd 10 évi lelkészkedése alatt úgy az egyházmegye, mint az egyházkerület tanácsbírójává választotta. Az 1837-ik év decz. 2-án iskolánk fentartóttestülete a bölcsészeti és történeti tanszékre hívta meg rendes tanáruul, s itt működött az intézett ujjá szervezése után is 1854-ben bekövetkezett haláláig. Irodalmi téren is működött: „Az erkölcsiség és annak próbakövei” című székfoglaló értekezésén kívül több halotti beszéde is jelent meg nyomtatásban. Még 1822-ben nőül vette Ns Sebestyén Máriát, Sebestyén Gábor és Földy Judit leányát, házassága azonban gyermektelen maradt.

Fitos Pál és Zoller Judit másik fia István 1795-ben subscribált iskolánkban. Ő is felsőbb tanulmányokat végzett, s 1833-ban az osztozáskor mint „tiszteletes” van említve, s már előbb 1824-ben mint „praedicator” kapott a megyétől nemesi bizonyítványt. Hogy azonos-e ő azon Fitos Istvánnal, aki előbb 1817-ben Szappanos Zsuzsánnát, ennek 1836-ban történt halála után pedig Ns Galgóczy Erzsébetet, Ujlaky Sámuel özvegyét vette nőül, s aki második feleségével együtt régi templomunk falát tetemes költséggel másfél öllel magasabbra emeltette, s kinek özvegye 1862-ben vagyonának jelentékeny részét főgymnasiumi ösztöndíj alapul (Fitos-Galgóczy alapítvány) hagyta, erre nézve nincs biztos adatunk.

A harmadik fiú Dániel — aki a legifjabb volt Fitos Pál és Zoller Judit gyermekei között — 1817-ben lett iskolánk bölcsészeti osztályának növendéke. Ő is városunkból nősült; Ns Papp Sámuel és Ns Illés Éva leányát, Sárát vette nőül; utódairól nincs tudomásunk.

Fitos Pál és Zoller Judit legöregebb fia az 1783-ban született János, 1798-ban irt alá iskolánk törvényeinek. Ő is városunkból nősült, Kálmándy Juliánnát, Kálmándy Ferencz szenátor leányát vette feleségül; 1816-ban föl is vétetett a város polgárai közé, de oly kikötéssel, hogy „a polgári terheket hordozza”. 1835-ben halt meg. — Házasságából négy fia született, kik közül a legifjabb az 1821-ben született Imre ifjan hunyt el. Az 1818-ban született Bálint, ki 1833-ban subscribált iskolánkban, szintén nőtlenül halt meg 1854-ben. A legidősebb fiú Ferencz 1812-ben született, s 1827-ben lépett iskolánk bölcsészeti osztályába. Ő 1844-ban vette nőül Ugró

A fentebbiek alapján a családfát a következőkben állíthatjuk össze:

Pál penzionátus kapitány és Ns Búz Juliánna leányát Amáliát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. — Fitos Ferencz 1848-ban városunk szenátorává választatott s hosszabb ideig viselte ref. egyházunkban a gondnoki tisztelet, s mint ilyen halt meg 1882-ben.

Fitos János és Kálmándy Juliánna második fia Ambrúzs 1814-ben született. Már előbb tanácsnökká, 1842-ben pedig másodbiróvá választatott. 1848/9-ben városunk főkapitánya volt, később újból tanácsnok, 1852-től pedig egész 1886-ban bekövetkezett haláláig a város főpénztárnoka volt. Ő kétszer nősült. Előbb 1841-ben Molnár Krisztinát Molnár Mihály és Vajkó Mária leányát vette nőül, aki 1850-ben hunyt el. Másodszor Ugró Pál cs. kir. pensionátus kapitány és Ns Búz Juliánna leányát Ugró Juliánnát vette feleségül. Első házasságából egy fia maradt: az 1843 dik évben született Vilmos, ki mint aljegyző 1867-ben lépett városunk szolgálatába, majd elnöki tanácsnok lett, később pedig városunk főkapitánya. — Második házasságból született gyermekei a táblázaton láthatók; közülök Ambrúzs jelenleg városunk árvaszéki ülnöke.

Megemlítjük még, hogy a nemesség szerző Fitos János és Kiss Sára leszármazóin kívül más Fitos családbeliek is éltek s élnek jelenleg is városunkban, s hogy Abonyban is több Fitos család van.

72. F O D O R (Nánási).

A Nánási Fodor család Szabolcs vármegye régi nemesi családjai közé tartozik. A nemes levelet Nánási Fodor Miklós nyerte 1629 junius 29 én, s az még ugyanazon évben kihirdettetett Szabolcs vármegye Gyulaházán tartott közgyűlésén. — Ezen nemes levélre való hivatkozással kapott az 1793-ik évben Nánási Fodor Pál hajdúböszörményi ref. lelkész Szabolcs vármegyétől nemesi bizonyítványt. Ezen Fodor Pálnak és Gönczi Zsuzsánnának fia volt Nánási Fodor Gerzson, iskolánk rectora, majd egyházunk lelkésze. — Ő Derecskén született 1763-ban s iskolai tanulmányait Debreczenben folytatta, hol szénioriságot és classis preceptorságot is viselt és Csokonai Vitéz Mihálynak is tanítója volt. Ezután egy évig Érsemlyénben volt iskola rektor, azután pedig gr Teleky Sámuel családjánál nevelősködött. Majd a genfi akadémiára ment, hol tökéletesen megtanult francziául, azután pedig több Német országi egyetemet látogatott meg, s hosszabb ideig tartózkodott Párisban, hol alkalma volt az uralkodó szabad eszmékkel megismerkednie. Már külföldön tartózkodása alatt több egyház meg-

hivta lelkészéül, de ő 1792-ben a nagykőrösi rector professorságot fogadta el, annyival is inkább, mert itt akkor épen jóbarátai Háló Kovács József és Medgyessy Pál — a rector professorságban elődje lelkészkedtek.

Nem sokkal ezután, hogy rector professori állását elfoglalta, meg is nősült. Molnár Mihály és Inárcsi Farkas Sára 1775-ben született leányát Máriát vette nőül az 1794-ik esztendőben, s ez által a város legtöbb intelligens családjával rokoni összeköttetésbe jutott. Épen azért városszerte általános részvétet keltett, midőn, mint alig pár hónapos fiatal házast az 1794-ik év decz. 11-én a Martinovics-féle összecsküvésben való részesség gyanúja miatt Budára fogságba hurczolták. E gyanút az a tudat keltette ellene, hogy ő hosszabb ideig Párisban tartózkodott, s ott a szabadabb eszmékkel megismerkedett és megbarátkozott s méginkább növelte az a körülmény, hogy ugyan ezen évben Szentjóni Szabó László nála itt látogatóban is járt. Hónapokig tartott budai fogsága s ez alatt nem csak hozzátartozói s jó barátjai aggódtak folyton sorsa miatt, hanem önmaga is a legrosszabbra volt elkészülve, s jó barátjaitól egy érzékeny versben vett búcsút, melynek kezdősorai „Kedvesim, Isten hozzátok! Nem találok többé rátok. Itt könnyezem le életemet, Felejtsetek el engemet!” — Hónapokig tartó szenvedés után végre 1795 május havában a királyi tábla és a kuria felmentő ítélete folytán kiszabadult s még 23-án hazajöhetett, de a szenvedés az aránylag még igen fiatal, alig 31 éves férfit megöszíté s annyira megviselte, hogy évek kellettek hozzá, míg egészen összeszedte magát. Elhurczoltatása után, s visszatérte után is mindaddig, míg végre a tanítást neki is újból megengedték, a tanári katedrán Bereczk Péter helyettesítette.

1797-ben özvegyen maradván, újból nősült 1799-ben s első feleségének testvér húgát, az 1781-ik évben született Molnár Sárát vette feleségül.

E közben úgy a tanítás terén, mint lelkészi működésében is kiváló sikereket ért el. — *A lelkészi működés terén* is, mert abban az időben iskolánk rector professorságával össze volt kötve a nevesebb halottak feletti beszédek s búcsúztatók mondása, s Nánási Fodor Gerzson e téren is kiváló munkákat alkotott, s halotti beszédei legnagyobb részben nyomtatásban is megjelentek. Ezen mindkét téren kifejtett munkássága elismerésül az egyházkerület előbb papi censornak s egyházkerületi tanácsbirónak, 1814-ben pedig egyházkerületi főjegyzőnek választotta meg. Midőn pedig 1815-ben ref. egyházunk egyik lelkészi állása Háló Kovács

Józsefnek Halasra történt eltávozásával megürült: a gyülekezet egyhangú bizalma őt ültette a lelkipásztori székbe, amit azután még 20 esztendeig töltött be nagy buzgósággal és szorgalommal, a gyülekezet előtt mindig nagy kedvességben állva. 1835 február 6-án halt meg 72 éves korában, halála előtt alig pár napig teljes erővel és buzgósággal végezve papi teendőit, s csak alig egy pár napig gyengélkedve.

Első házasságából csak egy leánya, az 1795-ben született Mária, élt emberkort, ki 1816-ban Mészáros Bénéjmin professor neje lett, s 1873-ban hunyt el. Második házasságából született legidősebb fia ifj. Gerzson 1821-ben lépett iskolánk bölcsészeti osztályába, s 1833-ban vette nőül Balogh Mihály rektor professor és Molnár Mária 1811-ben született leányát Máriát, kitől 1834-ben egyetlen leánya született Mária. — Ugyan ezen házasságból született leánya Sára előbb Czeglédy Mihály lelkésznek, majd Antal Mihály városi cancellistának lett felesége. Második fia az 1803-ik évben született, János magtalanul halt el. Harmadik fia az 1807-ik évben született Pál 1821-ben irt alá iskolánk törvényeinek s a lelkési pályára lépett s baranyai esperes lett. Nejétől Polgár Karolintól — Polgár Mihály kecskeméti ref. lelkész és superintendens és Ns Major Krisztina leányától — született gyermekei a táblázaton láthatók. Harmadik fia az 1809-ik évben született László 1824-ben subscribált, s az orvosi pályára lépett s az orvostudorság megszerzése után városunkban települt le mint gyakorló orvos, majd városunk első tiszti főorvossá választatott, azonban e minőségben nem sokáig szolgálhatott, mert 1850-ben szívszélhűdés következtében elhunyt. Nőtlen maradt s jelentékeny könyvtárát vagyonát öröklő testvérei a főgymnasiumnak ajándékozták.

Fodor Gerzson és Molnár Sára legifjabb fia Lajos 1814-ben született. Az 1850-ik évben Pál bátyjával együtt az 1793-iki nemesi bizonyítványra hivatkozással, a melyben atyjok neve is be volt foglalva, a vármegyétől nemesi bizonyítványt kapott. 1858—61-ig gyámpénztári ellenőr volt, 1867-ben pedig számvető. Beretvás Pál és Szalay Mária leányát vette nőül, kitől egyetlen leánya született 1848-ban: Mária.

A városunkban mindössze 3 igen át virágzott család leszármazási táblája a következő:

Nánási Fodor Pál ~ Gönczy Zsuzsánna.

Gerzson sz. 1763. † 1835. nagykőrösi rektor profesor, majd lelkész
1 ső ~ Molnár Mária esk. 1794. † 1797. — 2 ik ~ Molnár Sára esk. 1799.

| 1 sőtől Mária sz. 1795. † 1873. ~ Mészáros Bénéjmin esk. 1816.

2-diktól:

Gerzson	Sára	János	Pál	László	Lajos
~ Balogh	1 ~ Czeglédi	sz. 1803.	sz. 1807.	sz. 1809.	sz. 1814.
Borbála	Mihály	baranyai esperes	orvos doktor	~ Beretvás	
esk. 1833	2 ~ Antal Mihály.	~ Polgár Karolin.	† 1850	Mária.	
Mária sz. 1834.		Karolin	Pál	Ida	Károly.
					Mária sz. 1848.

73. FOLKUSHÁZY.

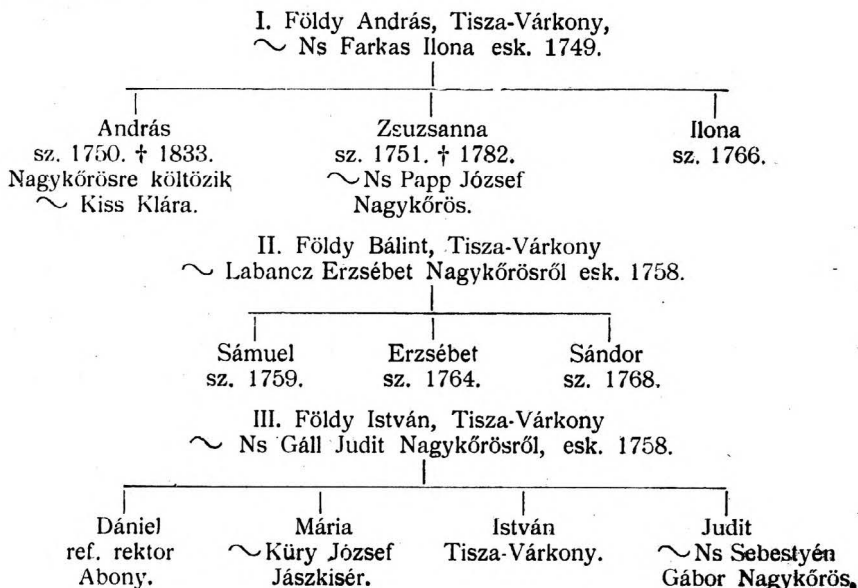
Turócz vármegyei eredetű család, mely Heves vármegyébe is átszármazott. Talán a Heves vármegyei ágból való volt azon Folkusházy Sámuel, aki 1821 évben mint gazdatiszt vagy bérlő Pótharaszttja pusztán lakott s nejétől Ns Marton Erzsébettől ez évben ott született fia Károly egyházunk anyakönyvében van bejegyezve. A családról városunkban ez az egyetlen adat.

74. FÖLDY.

Bars vármegyei eredetű nemes család, a melyből Földy Sámuel, András, Bálint, István és Péter tiszavárkonyi lakosok az 1750-dik évben jegyeztettek be Bars vármegye bizonyítványa alapján Heves és Külső-Szolnok vármegyék igazolt nemesei közé. — Ezek közül András 1749-ben városunkból nősült, Ns Farkas András leányát Ilonát vette feleségül. Tőle született fia András 1769-ben irt alá iskolánk törvényeinek. Ő is városunkból nősült, Ns Kiss Klárát vette el, s maga is városunkban telepedett le, s 1793-ban már mint nagykőrösi compossesor van megemlítve s itt is halt meg 1833-ban. 1794-ik évi aláírása mellett található pecsétjén a következő czímert használja: Paizsalak: Szemközt fordult kivont kardot tartó griff. Sisakdisz: a paizsalak növekvően. — Földy András további leszármazóiról nincs adatunk, de arról van, hogy nővére Zsuzsánna szintén városunkba ment férjhez Ns Papp Józsefhez s itt halt meg 1782-ben 31 éves korában.

A szintén Tisza-Várkonyon lakó Földy Bálint ugyancsak városunkból nősült: Labancz János leányát Erzsébetet vette nőül 1758-ban s tőle született 3 gyermeke, az 1759-ben született Sámuel az 1764-ben született Erzsébet s az 1768-ban született Sándor ref. egyházunk anyakönyvébe van bejegyezve. — Végül Földy István tiszavárkonyi lakos szintén Nagykőrösről nősült: Ns Gáll Gergely és Dömsödi Hajós Judit leányát Juditot vette el 1758-ban; leányuk Judit városunkba ment férjhez Ns Sebestyén Gáborhoz. — Földy Juditnak testvéreivel való osztálya be van jegyezve a városi tanács jegyzőkönyvébe, s testvérei is névszerint el vannak sorolva; közülök Dániel — később abonyi rektor — 1780-ban irt alá iskolánk törvényeinek.

Mínhogy Földy András, Bálint és István egymásközi rokonsági foka a fentebbi adatokból nem tűnik ki, mindhármójukra külön kellett összeállítani a töredék nemzedék rendet.

75. FÜLÖP.

Már a 17-ik században élt városunkban Fülöp András, ki az 1663-ik évben Pest vármegyétől nemességéről bizonyítványt kapott. Leszármazóinak azonban nyoma nincsen. Egy másik nemes Fülöp

család ivadéka volt azon szintén városunkban lakó Fülöp, másképp Bicskey István, aki 1724-ben nemességének igazolására köteleztetvén felmutatta a vasvári káptalannak bizonyítványát a dedatyjának Fülöp, másképp Bicskey Albertnek az 1663-ik évben adományozott ármálisra vonatkozólag. Az ő leszármazóiról sincs tudomásunk.

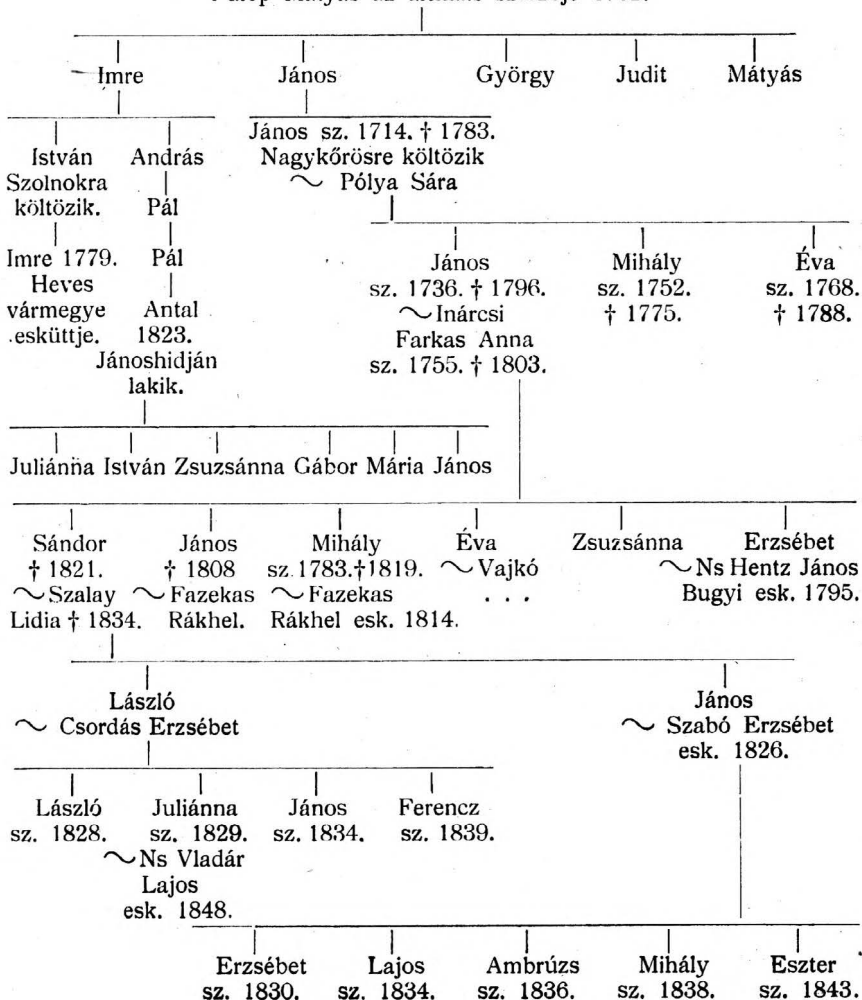
Egy harmadik Fülöp család volt az, a melyből Fülöp Mátyás és gyermekei Imre, János, György és Judit 1702-ben Lipót királytól kaptak ármalist. E család Nyitra vármegyében Alsó-Szöllősen volt birtokos, s innen „Fülöp de Alsó-Szöllős névvel is iratott.

A nemességszerző Mátyás egyik unokája: János fia János a 18-ik század első felében városunkba költözött, s itt Pólya Sárát vette nőül. Az 1756-dik évben Nyitra vármegyétől bizonyítványt kapott a maga és fiai János és Mihály nemes voltáról, valamint arról is, hogy Alsó-Szöllősen birtokosok, s ennek alapján Pest vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztetett. — Az 1774-ik évben mint tanú írja alá Ns Cseplész Ilona, Ns Kalocsa András özvegye végrendeletét, s aláírása mellett czimeres pecsét van, a melyről a család czimerét következőben állapíthatjuk meg: Paizsalak: jobbra fordult s jobb első lábában kivont kardot tartó, hátsó lábain álló oroszlán. Sisakdisz: Buzogányt tartó szembe néző pánczélos vitéz.

Fülöp János 69 éves korában hunyt el 1788-ban, gyermekei közül Mihály még apja előtt halt meg 1775-ben, 23 éves korában, leánya Éva pedig nem sokkal apja halála után halt meg 1785-ben mint 18 éves hajadon. — Csakis János fia alapított családot, aki Inárcsi Farkas Pál és Gáll Erzsébet 1758-ban született leányát Annát vette nőül. E házasságból 3 fia és 3 leánya született, u. m. 1. Sándor, ki 1821-ben hunyt el, s kinek felesége Szalay Lidia volt; tőle származott gyermekei és unokái a táblázaton láthatók. 2. János, aki 1783-ban irt alá iskolánk törvényeinek, s aki Fazekas Rákhelt vette feleségül s 1808-ban halt meg. 3. Mihály, ki 1783-ban született, s 1798-ban subscribált, 1819-ben hunyt el, s aki 1815-ben János bátyja özvegyét Fazekas Rákhelt vette feleségül. 4. Éva, aki Vajkóné lett. 5. Zsuzsánna, 1815-ben még hajadon és 6. Erzsébet, akit 1795-ben Ns Hentz János vett nőül. Bugyiról. — Nem lehet megállapítani, hogy melyiknek leánya volt azon Fülöp Erzsébet, akit 1814-ben Ns Fekete János vett nőül; továbbá Éva, ki 1829-ben Ns Gál Péter felesége volt, s az a másik Éva, aki 1830-ban Reszeli Józsefhez ment nőül, és Teréz, akit 1834-ben Nagy István vett feleségül, s végre azon Erzsébet, aki 1834-ben Danóczy József felesége lett.

Az Alsó-Szöllősi Fülöp család egy másik ága a nemességszerző Mátyás Imre fiának leszármazói Heves vármegyébe származtak át, s ebből az ágból 1779-ben Fülöp Imre Heves vármegye esküdtje volt, s ugyanezen ág ivadékai a múlt század elején, 1823-ban megyénkben, Jánoshidján is laktak; ezek leszármazása az említett időpontig vármegyénk levéltárában fellelhető lévén, az alábbi táblázaton a nagykőrösi ágával együttesen közlöm.

Fülöp Mátyás az ármális szerzője 1702.

76. G A L G Ó C Z Y.

Úgy látszik, Borsod vármegyei eredetű család, mely nevét e vármegyében fekvő Sajó-Galgóczi-ról vette, s melynek egyik ága a 18-ik század első felében származott városunkba. A nemeslevelet 1651-ben szerezte Galgóczi István, 7 fiával és 2 leányával, s az a következő évben Szabolcs vármegye közgyűlésén hirdettetett ki. A családnak ezen alkalommal adományozott czimer a következő: Kék paizs alján zöld mezőben fehér lovon páncélba öltözött ifjú harczos ül, strucz-tollakkal ékesített sisakkal, bal kezében levágott török főt, jobbában villogó görbe kardot tart. Sisakdisz: a paizs-belihez hasonló pánczélos harczos növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A nemességszerzőnek a nemeslevélben is felsorolt 7 fiától a családnak ma is virágzó 4 ága jön le. Ezek közül Mártonnak János fiától két unokája származott, akik közül István Erdélybe költözött, s az erdélyi ág törzse lett, amelyből származott Galgóczi Antal tábornagy is. A másik fiúnak, Mártonnak Lukács Zsuzsánnától született fia János 1747-ben városunkból nősült, Ns Papp Sárát — Papp István leányát — vette nőül, s ő maga is városunkba költözött, s így a Nagy-Körösön élő Galgóczi családnak ő a törzs-atyja. Házasságából 2 fiú és 2 leány született. A fiúk közül az idősebb, az 1749-ik évben született János 1773-ban vette nőül Ns Szarvas Mihály leányát Évát s leszármazói a táblázaton láthatók. Az ifjabb fiú, Gábor, ki 1753-ban született, felsőbb tanulmányait Debreczenben végezve előbb Ér-Semlyénbe ment rectoriára, majd 1781-ben a helybeli „magyar iskola“ vagyis mai elemi iskola tanítójául hivatott meg, majd rövid időre a kecskeméti ref. egyházhoz ment át hasonló minőségben, s innen 1801-ben gymnasiumunk alsó osztályainak classis praceptorául jött vissza. 1812-ben a közezső leányiskola tanítóságára lépett át, s ez állásban maradt 1825-ben történt haláláig. 1785-ben vette nőül Dúzs Ádám és Szabó Ilona leányát Erzsébetet, kitől 2 fia és 3 leánya született. A leányok közül a legidősebb, Erzsébet, ki 1788-ban született, előbb Ujlaky Sámuelhez, másodszor pedig Ns Fitos Istvánhoz ment nőül. Első házasságából született egyetlen leánya korán elhalt, második házassága pedig gyermektelen volt s így 1862-ben tett végrendeletében vagyonának jelentékeny részét jótékony célra: főgymnasiumunknál ösztöndíj alapítványra hagyta, Fitos-Galgóczi alapítvány czimen.

A második leány az 1794-ben született Zsuzsánna Végh Dánielhez, az 1802-ben született Mária pedig Szabó Pálhoz ment nőül.

Az ifjabb fiú, József, ki 1796-ban született, felsőbb tanulmányait Debreczenben 1819-ben elvégezve ügyvédi vizsgát tett, majd itthon városának szenátora s később másodbirája lett. Nőtelenül halt el 1870-ben.

Az idősebb fiú, az 1786-ban született Gábor szintén Debreczenben végezte felsőbb tanulmányait, de ő a papi pályára készült. Előbb Szabadszálláson volt rectorián, majd közben letévén a papi vizsgát s pappá szenteltetvén fel, 1813-ban Czeeglédén a grammatikai osztályokat tanította. Innen Tolna vármegyébe Lápafőre ment papnak, s itt nősült meg 1819-ben, Szikszay János esperes, fokszabadii ref. lelkész és Balogh Eszter leányát Esztert vette feleségül. Később Nagyszékelyen, Kőröshegyen, Somogytúron, majd Solton lelkészkedett, ez utóbbi helyen különösen nehéz körülmények között az 1831-iki nagy cholera idején. Ennek megszüntével leköszönt állásáról, s haza költözött Nagy-Kőrösre, hogy fiait itt könnyebben s kevesebb költséggel iskoláztathassa. Innen — rövid időre — a szomszéd Tószeg ref. egyházában töltötte be a papi állást, majd itthon az akkor alapított „Kopa-féle” iskola tanítói állását fogadta el s töltötte be odaadó buzgósággal, mind addig, míg előrehaladott kora nem kényszerítette a nyugalomba vonulásra. Nagy kort érve 89 éves korában halt meg 1875-ben.

10 gyermeke közül 5 kis korában elhalt, 4 fia és egy leánya élt emberkort. Leánya, Etelka, ki 1825-ben született, Somogyi János felesége lett. Fiai közül a legidősebb Gábor, ki 1821-ben született Lápafőn, öccsével Károlylyal együtt 1838-ban subscribált iskolánkban, az orvosi pályára lépett s tanulmányait a pesti egyetemen végezte. A szabadságharcban a magyar hadseregnél mint tábori főorvos működött, többnyire a kórházakban teljesítvén szolgálatot. A szabadságharc után előbb mint városi orvos Czeeglédén települt le, majd Békés vármegye főorvosa lett, s mint ilyen halt meg 1863-ban Békés-Gyulán. Közben azonban 1856-ban politikai fogságot is szenvedett, mert feladás folytán azon gyanúba keveredett, hogy a Noszlopy-féle mozgalomban részes, s több hónapba került, míg a felsőbb bíróság ítélete kiderítette ártatlanságát. — Nejétől, Bécsi Zsuzsánnától egyetlen fia született, Elemér, ki jelenleg az államvasutak főmérnöke, s neje Szentkirályszabadjai Mozságy Vilma.

A harmadik fiú, az 1832-ik évben született Dániel, 1849-ben mint alig 17 éves ifjú előbb a szabad csapatok közé, majd a Ká-

roly bátyja századába állott be mint önkéntes, s itt káplár lett. A fegyverletétel után 1849 őszén folytatta megakadt tanulmányait iskolánk bölcsészeti osztályában, majd különösen bátyja üldöztetését látva, elkedvetlenedett, s más pályára lépett, s előbb Pesten Vidacs István gépgyárában, majd Bécsben több nagy angol gépgyárban magát gazdasági gépészsze képezte ki, s 1863-ban Székes-Fehérvárott gépgyárat állított fel. 1866-ban ugyanitt meg is nősült, Csapó Máriát vette feleségül, kitől egyetlen leánya született, Ilona, aki Csitáry Béla neje lett.

A legifjabb fiú, János, 1838-ban született, a kereskedelmi pályára lépett, több biztosító intézetnek volt titkára, s több lap nemzetgazdasági rovatának dolgozó társa. Családot nem alapított, s 1893-ban nyugalomba vonult.

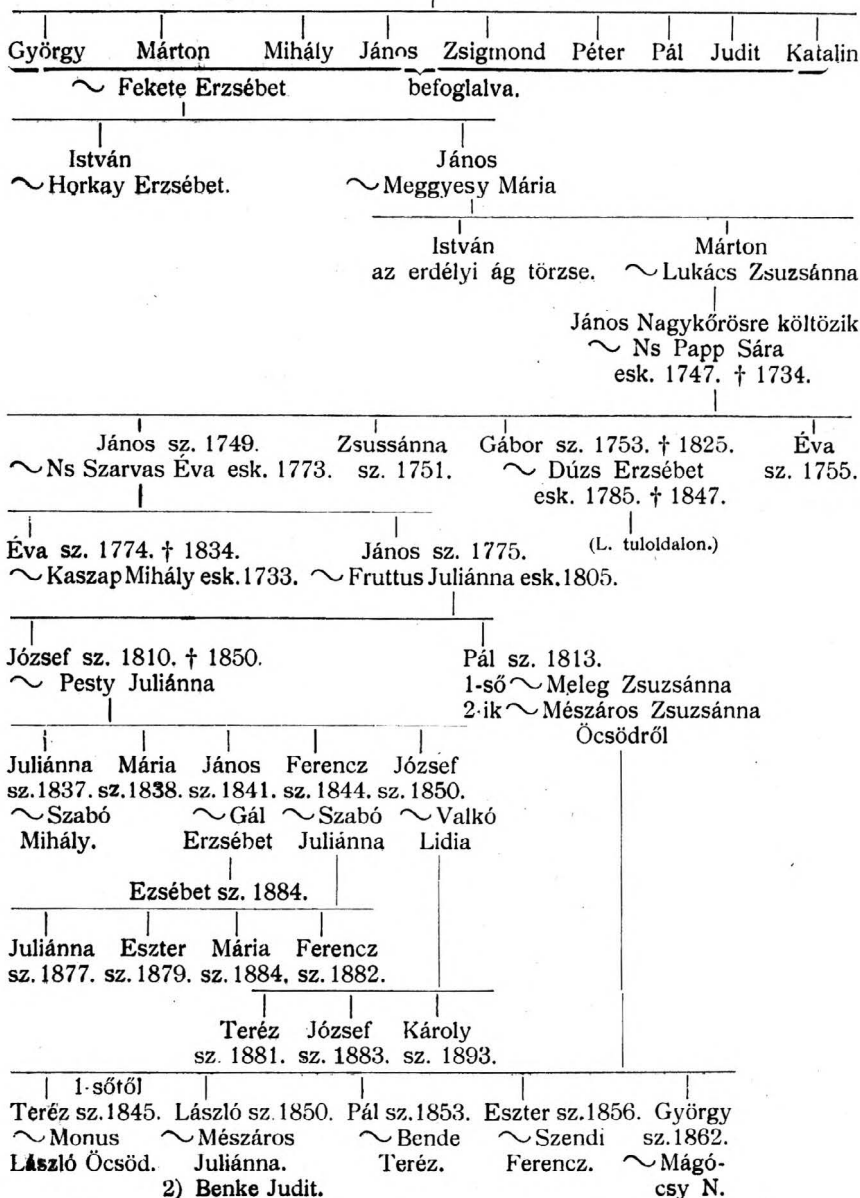
A család nagykőrösi ágának legkiválóbb tagja Galgóczy Gábor és Szikszay Eszter második fia, az 1823-ban született Károly. Középiskoláit — még atyja solti lelkész korában — Gyöngön kezdte, s iskolánkban — bátyjával együtt — 1838-ban subscribált, s már mint 3-ad éves bölcsész, a II-ik elemi osztály, 1841—42-ben pedig még egy évre az I-ső grammatikai osztály tanítója volt. Az 1842-ik évben a pozsonyi jogakadémiára ment. A jogi tanfolyam befejezése után — minthogy a gazdasági tárgyak kedvencz tantárgyai voltak, — 1843-ban beutazta az ország jelesebb uradalmait, s még ez év november havában a „Magyar Gazdasági Egyesület“ előtt az összes gazdasági tudományokból szigorlatot tett, s oklevelet nyert. Fényes Elek, a hirneves statisztikus, aki ekkor a Gazdasági Egyesület előadója volt, felismerte ez alkalommal a vizsgázó ifju fényes tehetségét, s maga mellé hívta segédül, s itt működött 1848. május haváig. Közben 1846-ban letette az ügyvédi vizsgát, s 1847-ben beutazta az ország 32 vármegyéjét, nemzetgazdasági s statisztikai adatokat gyűjtve Fényes Eleknek az ő segédletével tervezett nagy művéhez.

1848-ban az első magyar felelős miniszterium megalakulásakor Fényes Elek főnöksége mellett a belügyminiszteriumba a statisztikai osztály tagjává neveztetett ki. Később fegyverrel is részt vett a szabadságharczban, előbb mint nemzetőr, majd 1849. június végén mint főhadnagyi ranggal a Tisza vidékére küldött ujonczozási biztos, aki julius utóljára a X-ik hadtest tartalék csapata 6-ik századának századosává neveztetett ki, s mint ilyen részt vett a szőregi, óbessenyői, csatádi, kisbecskereki, s utoljára a Temesvár alatti vadászzerdői ütközetben, s társaival együtt aug. 20-án Borosjenőnél tette le a fegyvert.

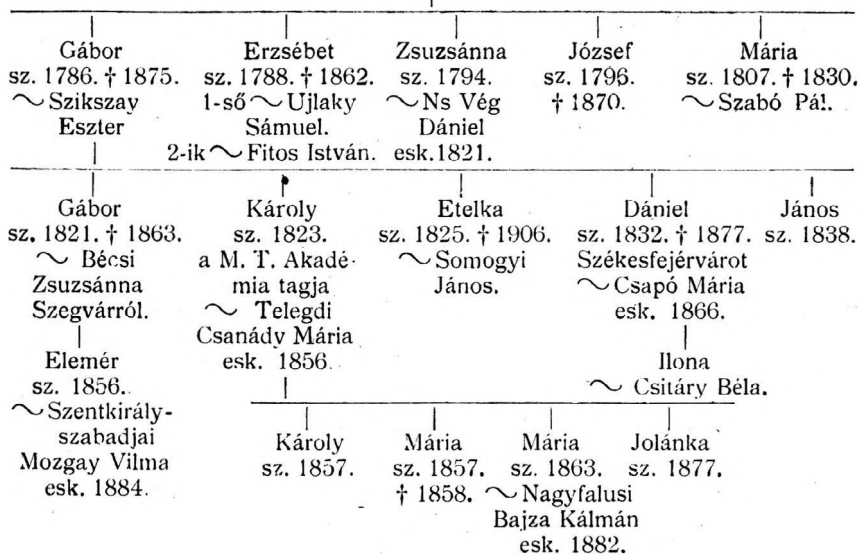
Alig pár héttel a fegyverletétel után, még ugyanezen év okt. első napjaiban iskolánkban a természetrajzi és mezőgazdasági tan-
széket foglalta el, melyre még 1848-ban Karika Pál eltávozásával
megválasztott. A tanítást azonban csak nagyon rövid ideig foly-
tathatta, mert ettől a politikai felsőbb hatóság által, mint a szabad-
ságharczban fegyverrel részt vett egyén, még ugyanazon év nov.
19-ikén kelt rendelettel eltiltatott. Haditörvényszék elé is állított, s
mire ennek fölmentő ítéletét 1850. júniusában megkapta, tanári
állása már be volt töltve. Ekkor pár évig bérleten gazdálkodott,
de már 1853. nyarán újból Pestre költözött, s ott egyrészt társa-
dalmi téren működött az Országos magyar gazdasági és az Or-
szágos iparegyesületben, másrészt pedig nagyszabású irodalmi
tevékenységet fejtett ki különösen a nemzetgazdasági téren. Ennek
meltánylásául a Magyar Tudományos Akadémia mindjárt amint a
szabadságharcz után működését újból megkezdhetette, 1858. decz.
15-ikén levelező tagjává választotta. Az 1859—60-ik évben a pesti
ev. ref. theológián a gazdasági tudományok tanára volt, 1860-ban
pedig az Adriai Biztosító Társulat hívta meg pesti vezérügynök-
ségéhez első titkárnak. 1865-ben a Kolozsvárt alakult Victoria biz-
tosító társaság vezérigazgatójának választotta meg, s ekkor Kolozs-
várra költözött, s ott 8 évig viselte e hivatalt, majd 1873-ban
visszaköltözött Pestre, s azóta ott leginkább a M. Tud. Akadémiá-
nak, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek s az irodalom-
nak szentelve tölti életét. Sok százra megy a különféle lapokban,
folyóiratokban, füzetekben megjelent — leginkább nemzetgazdasági
és statisztikai tárgyú — dolgozatainak száma, melyek közül sok
mint a M. Tud. Akadémia kiadványa látott napvilágot. Önálló kö-
tetekben megjelenő műveinek száma is mintegy 20, melyek közül
városunkat közelebbről érdekli: Megyénk és Városunk Monog-
rafiája. 1896-ban unokáinak ajánlva megírta családja történetét; s
a családra vonatkozó adatokat legnagyobb részt én is e munkájából
vettem. Még most is — a bibliai életidőn jóval túl — friss elmé-
vel és nem lankadó serénységgel munkálkodik, s épen jelenleg is
bennünket közvetlenül érdeklő művön, Bakos Ambrúzs hírneves
főbiránk életrajzán dolgozik. 1856-ban nősült meg, Telegdi Csa-
nády József és Magyar Zsuzsánna leányát Máriát vette feleségül
Álmosdról; gyermekei a táblázaton láthatók.

A Galgóczy család többi ágait mellőzve a család nagykőrösi
ágának leszármazását a nemességszerző őstől egész a mai napig
— Galgóczy Károly fentebb idézett művének alapján — a követ-
kező táblázaton állítottam össze:

Galgóczy István az ármális szerzője 1651.

Gábor neje Dúzs Erzsébet leszármazói

77. GÁLL.

Városunkban több nemes Gáll család lakott. Ezek közül egyik még a 17-ik század közepe táján került városunkba, s ebből *Mihály* már 1663-ban a város főbirája volt. Fia János 1689-ben másodbiróságot viselt s unokája István is 1712-ben, s később még 4 ízben volt a város másodbirája. A család, mikor a városba — alkalmasint a török dúlása elől menekülve — beköltözött, elhallgatta nemes voltát, hogy így annál inkább biztosítsa befogadását. Nem is kívánt a nemesi előjogokkal élni sem Mihály, sem fia János; meglegedtek azzal, hogy mint a város fő- illetőleg másodbirája úgy is előkelő helyet foglaltak el a város társadalmában. Gáll István pedig — mint ezt 1774-ben Ns Szabó János darvasi lakos bizonyítja — 1708-ban az ő édes atyjának Székudvari öreg Szabó Istvánnak zálogba adta a Gáll család nemeslevelét s azt csak 1774-ben váltotta ki tőle nevezett Gáll István unokája Gergely. A család birtokába így újra visszakerült s ma is meglévő nemeslevél 1632-ben kelt s szerzői Gáll András és testvérei István, Lukács, János és Menyhért.

Az ármálisban leírt czimer, amit a családtagok ma is használnak, a következő: Kék paizs alján hármás zöld halom, s ezek közül a középsőn, amely legmagasabb, fölfelé álló egyenes kard nyúlik fel csaknem a paizs felső széléig, amelynek hegyét fehér koszorú övezi. A paizs jobb felső sarkában ezüst fél hold, balról pedig arany csillag van. Sisakdísz: vörös ruhás jobb kar kivont görbe kardot tart. Takarók mindkét oldalon vörös-ezüst, amint azt a mellékelt rajz mutatja. A nemeslevél Borsod vármegyének 1632-ik évben Aszalón tartott közgyűlésén hirdettetett ki. A Gáll családnak városunkba települt őse, Mihály, az időrendet tekintve, a nemeslevélben felsorolt valamelyik testvér fia lehetett; de hogy melyiké, arra nézve nincs semmi okmányunk.

Gáll Istvánnak 4 fia és 2 leánya maradt. Az egyik leány: Anna 1724 ben Tisza-Várkony földesurához, Péli Nagy Jánoshoz ment nőül, míg a másik, Erzsébet, aki csak 1723-ban született, s 1778-ban hunyt el, Inárcsi Farkas Pál felesége lett. A fiúk közül a legifjabb, András 1793 ban már nem él, s csak egy leánya maradt, Zsuzsánna, aki Izsó Mihály neje lett. A másik 3 fiú testvér, István, Gergely és György 1743-ban nemességük igazolása végett tanúkihallgatásokat eszközölnek, s az ezekről fölvetett jegyzőkönyv meg is van a megyei levéltárban, de további lépéseket nem tettek, habár hogy édes atyjok is nemesi jogokat gyakorolt, ezt igazolja a váczi káptalannak egy 1726-ban kelt s ma is meglevő kiadványa is, amely bizonyítja, hogy „Egregius Stephanus Gáll“ nagy-kőrösi lakos Hartyán egy részét árendálja. — István és György 1751-ben a kőrösi u. n. nemesi companiában katonáskodtak, s István 1758-ban a városnak *másodbirája* is volt. Családot is alapítottak mindketten, s leszármazóik — 2 izig — a táblázaton láthatók. A legtöbb tudomásunk van a negyedik — illetőleg korra nézve második — fiútestvér Gergely leszármazóiról. Ő kétszer nősült; első felesége Dömsödi Hajós György és Cseplész Zsuzsánna leánya *Judit* volt, a második pedig Varga Éva. Első házasságából 2 leánya született: Anna, ki Pápay János szentesi nótárius felesége lett és Judit, ki Ns Földy Istvánhoz ment nőül Tisza-Várkonyba. Második feleségétől egyetlen fia maradt, Gergely, aki egy darabig szintén Tisza-Várkonyon lakott; s Gaál István szentesi ref. lelkész leányát, Erzsébetet vette nőül. Ő váltotta ki a

nagyapja által elzálogosított nemeslevelet. 1798-ban végrendelezik, s végrendeletében 5 gyermekét sorolja el, ú. m.: Istvánt, Gergelyt, Józsefet, Erzsébetet és Máriát.

A fiúk közül Gergely és József borbély mesterséget folytattak, s az ő leszármazóikról nincsenek biztos adataink; valószínű azonban, hogy Gergely azonos azzal a Gergelylyel, akinek örökségén 1812-ben négy gyermeke osztozik, u. m. István ref. lelkész Szakátsiban, Erzsébet Szász Istvánné, s András és János. — A legöregebb testvér, az 1766-ban született István jogi tanfolyaniót végzett, s a városnál előbb cancellista, majd szenátor volt s 1822-ben hunyt el. 1798-ban vette nőül Inárcsi Farkas Gáspár és Rétei Molnár Judit 1779-ben született leányát Évát, aki 1853-ban halt meg. — Házasságukból 4 gyermekük maradt; kettő, — az első Mihály és Gedeon — még kis korában elhalt. Legidősb fiuk Ferencz, ki 1799-ben született s 1855-ben hunyt el, vasáros volt s 1832-ben vette nőül Ns Medgyessy Pál helybeli ref. lelkész és Gonda Katalin leányát Teréziát, kitől 2 leánya és egy fia született. Idősebb leánya Katalin, 19 éves korában hunyt el mint hajadon 1852-ben; míg második leánya Terézia Ns Dobay János városi hivatalnoknak neje lett. Fia Ferencz, aki 1834-ben született, a jogi tanfolyam elvégzése után szintén a városnál kezdte meg hivataloskodását 1861-ben mint aljegyző és levéltárnok, majd mint tanácsnok. A kir. törvényszékek szervezésekor 1872-ben a kecskeméti kir. törvényszék elnökévé neveztetett ki, s mint ilyen kuriai birói rangot nyert és pár évvel ezelőtt ment nyugalomba. Ő kétszer nősült; először Ns Ács József és Magyar Judit leányát, Juditot vette nőül, aki 1846-ban született, s alig pár évi házasság után 1869-ben hunyt el, második felesége pedig Bánhidy Mária volt, Bánhidy István és Móczár Verona leánya Félegyházáról. Első házasságából született egyetlen fia Endre, jogtudor, kir. ügyész, jelenleg a pestvidéki kir. ügyészség vezetője, Láncki Láncki József és Buzáki Puky Matild leányát, Etelkát vette nőül.

Gáll István és Inárcsi Farkas Éva második fia Ambrúzs jogot végzett, s már 1837-ben a város tanácsnokává választatott. 1831-ben vette nőül Ns Vajkó János és Karay Judit leányát Borbálát, kitől született gyermekei és unokái a táblázaton láthatók.

Gáll István és Inárcsi Farkas Éva leánya Mária, Szabó Józsefhez ment nőül.

Gáll István és Inárcsi Farkas Éva legifjabb fia Mihály, 1814-ben született s 1903-ban hunyt el. Ő is jogot végzett, s ügyvédi

oklevelet is szerzett s 1848—1860. között a városnak tanácsnoka is volt, később a magánéletbe vonult vissza, s birtokain gazdálkodott. Alsódabasi Halász Ferencz és Beretvás Mária 1825-ben született leányát, Johannát vette nőül, aki 1887-ben hunyt el, s kitől született gyermekei és unokái a táblázaton láthatók.

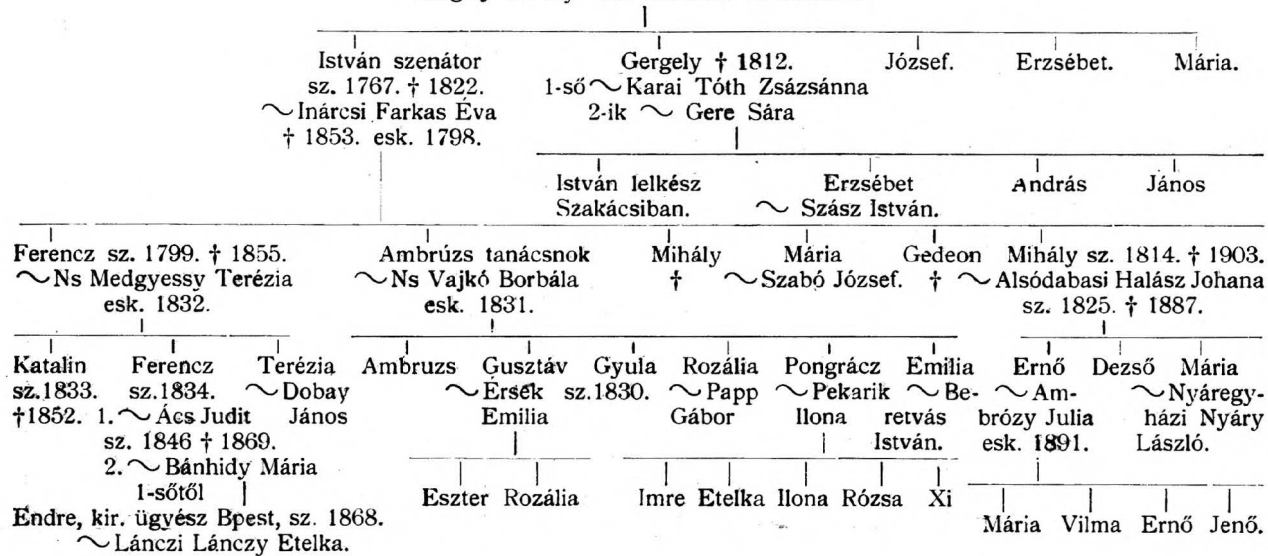
Az itt elsorolt, s egyéb, a családtagjaitól nyert adatok alapján a 17-ik században Nagykőrösre költözött Gáll Mihály leszármazóinak nemzedékrendjét, ha nem is teljesen, de legalább egy ágon egész a mai napig a következő táblázaton lehetett összeállítani:

Gáll Mihály 1663-ban főbíró

János 1689. másodbíró

János.	István 1712-ben főbíró	Mihály.	Katalin
		1-ső ~ Balogh N. 2-ik ~ Inárcsi Farkas Mihály	
	István	György	Anna Erzsébet András
János	Ilona István	Ilona Anna Sára József	sz. 1723.
Éva.	~ Futó Nagy Gergely	1-ső ~ Döm- sődi ~ Hajós Judit ~ Tóth János esk. 1722.	~ Péli Nagy János esk. 1724. Farkas Pál
István. József.	Erzsébet Sára	2-ik ~ Varga Éva Batsák Mihály.	~ Inárcsi Zsuzsanna ~ Izsó Mihály
	~ Rác ~ Szűcs János. Pál.	Eva ~ Molnár Pál.	Erzsébet Sára.
	Anna sz. 1730.	Judit	12-iktól
~ Pápai János nótárius Szentes.	~ Ns Földy István Tiszavárkony.	Gergely	Erzsébet Szentestől esk. 1767.
		(Lásd tuloldalon)	

Gergely és neje Gál Erzsébet leszármazói

78. G Á L L családbeliek.

A fentebb részletesen tárgyalt Gáll családon kívül még voltak városunkban más nemes Gáll családhoz tartozó lakosok is. Így 1835-ben Ns Gáll István özvegye Ns Szarka Mária eladja házát sógorának, Ns Gáll József táblabíró s megyei levéltárnoknak. Talán ugyanezen Gáll József az, ki 1835-ben mint megyei alügyész testvérével Máriával, Ns Kovács János feleségével egyezkedik a szüleikről Ns Gáll Józsefről és Papp Máriáról maradt örökségen, s aki egy 1831-ben irt levelén a következő czimeres pecsétet használja: Kék paizsban hármass zöld halom felett jobbra néző kettős farkú oroszlán áll hátsó lábain s jobb első lábával kivont görbe kardot tart. Sisakdisz: elmosódott. — Rajtok kívül is sokszor emlegetnek Ns Gállokat városunk és egyházunk levéltárának adatai. Így pl. 1821-ben Ns Gáll András özvegye Bakó Éva s gyermekeik: Zsuzsánna Ns Horváth Istvánné, István és Sándor Feketén birtokosok. 1823-ban egy Ns Gáll István felesége Ns Veres Mária, Veres István szenátor leánya, egy másik Istváné pedig Fitos Juliánna. 1820-ban Ns Gáll János, kinek felesége Kaszap Zsuzsánna, János és József fiaival együtt Pest vármegye fogházában raboskodik. Még 1795-ben egy Ns Gáll András hitvese Hegedüs Judit, 1804-ben pedig egy András felesége Gaál Mária, Gaál János és Habos Gál Mária leánya 1802-ben Ns Gáll János és felesége Papp Éva eladják szőlőjüket fiúknak Józsefnek többi gyermekeik: Éva, János, István, Zsuzsánna, Juliánna és Erzsébet. 1821-ben János és István, és János gyermekei János, Péter, István és Judit, 1830-ban pedig István és gyermekei Mária, Lajos és Benedek kapnak a vármegyétől nemességükről bizonyítványt, azonban a bejegyzésből sem egymáshoz való rokonságuk foka, sem az, hogy melyik Gáll családból származnak, nem tűnik ki.

79. G E L L É N (Gellénfalvi.)

Régi nemes család, amely a Nyitramegyei Gellénfalváról írja előnevét. A család egyik ága még a 17-ik század végén Nógrád vármegyébe szakadt, s ma is ott él és virágzik Losonczon. A családnak ezen ága jött városunk nemes családjával — házasság útján — több ízben összeköttetésbe. Legelőször is 1762-ben ifj. Halász János nőül vette Domonyból Gellén Gábor özvegyét, Kandó Ju-

ditot, akit szintén rokoni kötelékek fűztek városunk nemes családjaihoz, mert nagyatyja a Losonczon lakó Kandó Ádám még 1688-ban vette feleségül városunkból Ns Joó János özvegyét Ns Oláh Annát.

Majd 1765-ben Gellén Sándor Losonczról vette nőül városunkból Inárcsi Farkas János és Pázmándy Erzsébet leányát Évát, az ő fiuk Károly pedig 1796-ban Ns 'Sigray István és Sárközy Éva leányát Teréziát. — Inárcsi Farkas Éva utódai egész a múlt század közepéig birtak részbirtokot az ő jussán Tetétlenen, s azt csak a múlt század ötvenes éveiben adták el Inárcsi Farkas Eleknek, A családnak egy kis nemzedékrend töredéke:

Gellén Sándor Losonczon ~ Inárcsi Farkas Éva esk. 1765.

Károly ~ Bátori 'Sigray Terézia esk. 1796.

József.

A család czimere a következő: Kék paizsban szembe néző vörös ruhás magyar vitéz, jobbujában kivont kardot tart. Sisakdisz: paizsalak növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

80. GELLÉRT.

1734-ben ref. egyházunk második lelkésze Ráczevi Eötvös János nőül vette Tatáról Ns Gellért György leányát Juditot, aki azonban csakhamar özvegyen maradt, mert férjét elragadta az 1739-ben városunkban dühöngő pestis. Özvegye el akart költözni városunkból, mert a tanács jegyzőkönyvében az 1740-ik évről ez van be jegyezve: „Ráczevi Eötvös János özvegye, minthogy lakását mindkét árvájával máshová kívánja transferálni, eladja férje után birt szőlejét Szűts Mihálynak és házasság társának Eötvös Juditnak 300 Rh. frtért.“ Azonban az özvegy nem költözött el a városból, s nem sokkal élte túl férjét, mert már 1741. évről az ő halála is fel van jegyezve egyházunk anyakönyvében. A Gellért családról több adatunk nincs is.

81. GERÉB.

Csak a 19-ik század elején költözött városunka Szathmár vármegyéből özv. Geréb Andrásné, két fiával András szabómesterrel és Mihálylyal, akik 1836-ban Szathmár vármegyétől nemessé-

gökről bizonyítványt kaptak. A letelepülők itt csakhamar birtokot is szereztek, s Mihály már 1843-ban mint szőlőbirtokos fordul elő. Mindkét testvér családot is alapított; András 1836-ban Tancsa Juliánnát, Mihály pedig 1838-ban Gyarmati Sárát, Rab András özvegyét vette feleségül, aki azonban már 1839-ben elhunyt, s ekkor Mihály másodszor is megnősült: Dömötör Máriát vette el. Gyermekük a táblázaton láthatók.

Geréb András özvegye Nagykőrösre költözik.

Mihály
1-ső ~ Gyarmati Sára
esk. 1838. † 1839.
2 ik ~ Dömötör Mária

2-diktól
Mihály sz. 1840.   Ferencz sz. 1843.

András
~ Tancsa Juliánna
esk. 1836.

László sz. 1837.   Amália sz. 1839.   Ambrúzs sz. 1840.

82. GOMBAY.

Bars vármegyei eredetű nemes család, amelynek őse Gombay András *»aktuális kapitány«*, aki nejével Tar Erzsébettel együtt 1711-ben kapott czimeres nemeslevelet. A család ez alkalommal a következő czimert nyerte: Kék paizsban zöld mező fölött fehér lovon ülő vörös ruhás magyar vitéz, akinek sárga csizmája és panyókára vetett fehér mentéje van, oldalán fekete kardhüvely, jobbujában kivont kardot, baljában pedig a ló kantárját tartja. Nyeregtekercse zöld színű. Sisakdisz: vörös ruhás kar kivont kardot tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A nemességszerzőnek egy fia és 2 leánya maradt. A leányok közül Judit Veres János zászlótartó (vexilifer) neje lett, Erzsébet pedig Etsegi Jánoshoz ment nőül. A fiú, szintén András, Segesvári Szokonya Juditot vette feleségül, akitől egyetlen fia született 1713-ban, szintén András. Ezen harmadik András volt az, aki városunkba költözött. Ő előbb 15 éven át Jászkiséren volt nótárius, s már itt is jelentékeny vagyont szerzett. Midőn 1760-ban — nem tudván összeférni a község előjáróival, — kénytelen volt — mint maga mondja — állásáról lemondani: a jászkiséri határban és a pálosi pusztán levő portióját, redemptionális házát, szőlőjét és kertjét 3000 Rh forintért adta el Molnár János „görög“-nek. — Eltávozása alkalmából a Jász-Kun kerület nagyon dicsérő

bizonyítványt állított ki hivatalos működéséről. — Ekkor költözött Gombay András városunkba. Ő ugyanis Uzapanyiti Uza Ferencz leányát, Máriát vette nőül, s minthogy az Uza család — Bay jogon — városunk egyik földesura volt, felesége révén több telekhez nyert itt földesuri jogot s ezért 1760-ban városunkban telepedett le. 1762-ben új nádori donatiót is eszközölt ki maga és felesége részére ezen már előbb is birt nagykőrösi telkekre, s a beiktatás — több ellenmondás daczára — meg is történt. Feleségével együtt takarékos szerző ember volt, aki az ősi vagyont szépen gyarapította; már 1766-ban megszerezte Tornallyai Tornallyay Mihály egri viczekapitánytól azon részbirtokát, amelyet ez Nagykőrösön Uza és Rétey jogon birt; s folytatta a vagyonszerzést egész 1774-ben történt haláláig, úgy hogy özvegye, mikor 1793-ban végrendelkezett, az ősieken kívül a következő birtokait sorolja el: „Nagykőrös városában levő residentiális házamat, több épületeimet, malmaimat körülötte lévő Fundusokkal, Eseden, Feketén és Gógányban lévő szántó és kaszáló földjeimet, Földvári szőlőt mellette lévő földekkel, Kecskeméti útban szokott korcsmároltatást, Kőrösi határban engemet illető faizást, Hangácsi egész portiót ott lévő szőlővel“.

Gombay Andrásnak és Uza Máriának 3 fia és 2 leánya maradt. A két ifjabb fiú — László és István — apjuk halála után sok keserőséget okoztak édes anyjuknak, kivel felnőtt korukban is jó darabig együtt laktak. Egyidőben a czivódás annyira ment, hogy Uza Mária kénytelen volt fiai elleni panaszával a vármegyéhez fordulni. Ekkor a fiúk minden jót ígértek s édes anyjuk — a megyei kiküldöttek közben járására — ki is békült velük, s az egyezséget 1790-ben a megyei kiküldöttek előtt írásba is foglalták. A békesség azonban nem sokáig tartott, a két fiú továbbra is háborgatta édes anyját, úgy hogy ő épen e miatt mikor 1793-ban a kiküldött nádori ítélőmester előtt végrendelkezett, említett 2 fiát a fentebb elsorolt szerzeményi javakból kizárta s csakis a férje és saját maga által őseiktől örökölt vagyonszékben — ami a fentebb említett kőrösi ősi telkeken kívül a végrendelet szerint férje részéről 1000 frt, a maga részéről pedig száz arany készpénz volt — való részesedésre szorította, a szerzett javakat pedig András fiára és 2 leányára hagyta. — Ezen végrendeleti rendelkezés azután gyermekei között hosszantartó pörösködéssre szolgáltatott okot, ami végre is egyezséggel ért véget.

A két leány közül az idősebb 1772-ben Nadasdi Sárközy Józsefhez ment nőül Somogy vármegyébe, az ifjabbik pedig, aki

1758-ban született s 1806-ban hunyt el, 1775-ben Dabasi Halász Péter felesége lett.

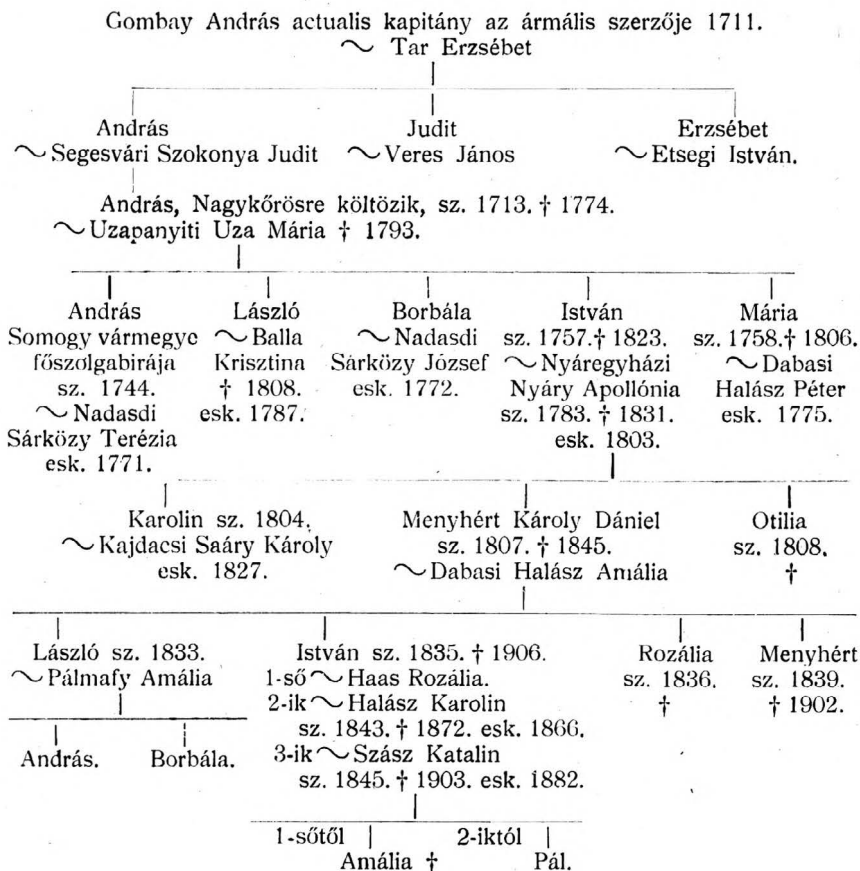
A legidősebb fiú András, ki 1744. táján született s iskolánkban 1759-ben subszcribált, 1771-ben vette nőül Kis-Korpádról Nadasdi Sárközy János leányát Teréziát. Ő is Somogy vármegyébe költözött, s előbb táblabíró, majd 1793-ban édes anyja halálakor már a vármegye főszolgabírája volt; még ugyanezen évben Pest vármegye is táblabírájává választotta. Leszármazóiról nincs tudomásunk.

A második fiú, László, 1787-ben vette nőül Inárcsi Farkas János özvegyét, Balla Krisztinát, Balla Gergely és Halász Zsuzsánna 1741-ben született leányát, aki mint másodszor is özvegy 1808-ban hunyt el; gyermekei nem maradtak.

A legifjabb fiú István, aki 1757-ben született, s iskolánkban 1773-ban írt alá a törvényeknek, szintén jogot végzett, s 1795-ben Pest vármegye őt is táblabírájává választotta. Ő csak 1803-ban nősült meg: Nyáregyházi Nyáry Apollóniát, Nyáry Mihály és Martoni Liszka Katalin 1783-ban született leányát vette feleségül. Ő maga 1823-ban, felesége pedig 1831-ben hunyt el. Házasságukból 2 leány és egy fiú született. Az idősebb leányt Karolint 1827-ben vette nőül Kajdacsai Saary Károly bőnyi birtokos és szolgabíró, míg az ifjabb leány Otília, ki 1808-ban született, fiatalon halt el.

Egyetlen fiuk Menyhért Károly Dániel 1807-ben született, már 1836-ban Pest vármegye táblabírája lett. Nejétől Dabasi Halász Amáliától Halász Péter és Nyáregyházi Nyáry Rozália leányától 3 fia és egy leánya született. A legidősebb fiú az 1833-ban született László, mint alig 15 éves ifjú részt vett a szabadságharcban s végül főhadnagyi rangot nyert. Feleségétől Pálmafy Amáliától született gyermekei a táblázaton láthatók. A második fiú István 1835-ben született s 1906-ban hunyt el; háromszor nősült; első felesége Haas Rozália volt, kitől egy leánya született: Amália; másodszor 1866-ban Dabasi Halász Karolinát, Halász Mihály és Roffi Borbély Johanna 1843-ban született leányát vette feleségül, kitől egy fia született: Pál; harmadszor pedig 1882-ben Szász Katalint vette nőül. A legifjabb fiú Menyhért 1839-ben született s nőtelenül halt meg 1902-ben; az egyetlen leány, az 1836-ban született Rozália hajadon maradt.

A család nagykőrösi ágának leszármazását a következő táblázat mutatja:

83 GÖBÖL.

Abauj vármegyei eredetű nemes család, a melynek őse *Gáspár* 1670-ben szerzett a családnak ármalist. E családból származott Göböl Gáspár kecskeméti ref. lelkész és esperes, aki testvérével Györggyel, együtt 1761-ben kapott Abauj vármegyétől nemesi bizonyítványt. — Göböl Gáspár 1777-ben született leányát *Máriát* 1794-ben vette nőül Háló Kovács József ref. egyházunk második lelkésze, aki 1830-ban hunyt el. Özvegye sokkal túlélte őt s 75 éves korában 1852-ben halt meg. Mivel egyetlen fiuk kis korában meghalt, több rokon gyermeket neveltek házuknál, mint fogadott

gyermeküket, ezek között Göböl György áporikai ref. lelkész leányát Máriát, akit az özvegy adott férjhez 1836-ban Ns Matyók Zsigmond gárdonyi közbirtokoshoz. Talán ugyancsak Göböl György fia volt Göböl Dániel, kinek 21 éves korában történt elhunytja az 1841-ik évről van bejegyezve ref. egyházunk halotti anyakönyvébe. Göböl Mária, már mint özvegy asszony 1839-ben 4200 rh. forintért adta el Kalocsa Lászlónak a nyársapáti pusztában fekvő azon 100 hold földjét, amit még férjével együtt szerzett.

84. GUBODY.

A 18-ik század vége felé származott a család vásosunkba Bars vármegyéből. Ugyanis Gubody Jánost, ki 1764-ben Nagy-Sarlón született, s középiskoláit Pozsonyban, a jogot pedig Debreczenben végezte, s ezután Tolna vármegyében vice-nótáriusságot viselt, a városi tanács 1790-ben városunk jegyzőjévé választotta; 8 évi hivataloskodás után 1798-ban tanácsnökká, majd árvagyámmá s az eklésia kurátorává választatott, s minden állásában kiváló buzgóságot fejtett ki, egész 1822-ben bekövetkezett haláláig. — Már 1791-ben családot alapított, nőül vévén Szokonyai Nagy István alcsúti praedikátor — később esperes — és Háló Kovács Erzsébet leányát Zsuzsánnát, kitől 12 gyermeke származott. A legidősebb — 1792-ben — született leány, Anna és a legutóbb 1815-ben született fiú Ferencz, kis korában elhalt, s így gyermekei közül tizen értek emberkort. A leányok közül az 1795-ben született Terézia 1816-ban Alsódabasi Halász József felesége lett; Zsuzsánna, ki 1800-ban született s 1877-ben hunyt el, Beretvás Lajoshoz ment nőül 1825-ben, az 1802-ben született Mária pedig 1834-ben Küry József felesége lett Jászksíeren. Juliánna, ki 1872-ben halt meg, Szalay József vármegyei pénztárnokhoz, az Első Hazai Takarékpénztár titkárához ment nőül, míg Krisztina Kucsinyi Rudolfné lett.

Gubody János és Nagy Zsuzsánna legidősebb fia, János, 1793-ban született. Ő 1821-ben vette nőül Inárcsi Farkas Ferencz és Beretvás Sára 1795-ben születet leányát Sárát, Szobonya János postamester özvegyét, s 1822-ben ő neveztetett ki postamesterré, s így ő reá szállott a város által ezen posta állomás fenntartására adományozott 68 hold feketei föld használata is, amit később még fia — s a postamesterségben utóda — is élvezett, s csak 1884-ben bocsátott vissza egyezség útján 2500 forintért a város birtokába. — Gubody Jánosnak és Inárcsi Farkas Sárának egy fia és négy leánya volt, kik közül két leány — mindakettő Zsuzsánna — kis

korában elhalt. A leányok közül Krisztina Ns Molnár Mihálynak, az 1827-ben született Terézia pedig Ns Molnár Lászlónak lett felesége. Gubody János és Farkas Sára egyetlen fia az 1822-ben született Gedeon, mint fentebb említettem, atyjának a postamesterségben utóda volt, s viselte e tisztelet a postahivatalnak 1884-ben bekövetkezett államosításáig. — E mellett városunk közigazgatásában is jelentékeny szerepe volt; már 1866-ban városunk tanácsnoka lett, 1871—72-ben helyettes polgármester, majd újból tanácsnok, 1880-tól 1886-ig főkapitány, 1886-tól kezdve pedig mint tanácsnok szolgálta városát egész 1898-ig. — Feleségétől Haska Amáliától gyermekei nem maradtak.

Gubody János és Nagy Zsuzsánna második fia Lajos 1796-ban született. Koszta Máriával kötött házasságából két fia született: Ottó, aki Kiskun-Félegyháza tiszti orvosa s Antal, ki 1847-ben született, s 1877-ben nőtelenül halt el. A negyedik fiú László 1804-ben született s vármegyénk táblabírája volt, s Gutten Emiliát vette nőül, kitől azonban gyermekei nem maradtak. Az ötödik fiú, Károly, nőtelenül halt meg.

Legjelentékenyebb szerepe volt városunk közéletében Gubody János és Nagy Zsuzsánna harmadik fiának, az 1798-ban született Sándornak. Középiskoláit itthon elvégezvén, 1814—15-ben Kézmárkon hallgatta a jogot, s egyszersmind egyik tanára, Adorján mellett, aki Szepes vármegye főügyésze is volt, patvaristáskodott. Majd mint jurátus, Pesten Szilassy József hétszemélynök és Bujanovits ügyvéd mellett gyarapította jogi ismereteit. Vármegyei szolgálatba akart lépni, de ettől elkedvetlenedvén, pályát változtatott s 1816-ban a mérnöki pályára tért át, s azt magánuton végezte el. Decsy János Pest vármegyei főmérnökhöz ment gyakorlatra, s vele együtt részt vett az ország nyugati részében végzett lejt mérési munkálatokban. Majd önállóan vállalt és végezett nagyobb mérnöki munkálatokat, s ezek között az abonyi 94 ezer holdas uradalom felmérését és szabályozását. Majd a központi vasúthoz osztálymérnöknek, 1848-ban pedig a magyar vasutak építési igazgatójának neveztetett ki. Még ugyanezen év nyarán Gróf Széchenyi István a közlekedési miniszteriumba tanácsossá nevezte ki, ezt az állását azonban nem foglalhatta el, mert Kossuth Lajos ő rá bízta a kecskeméti járásban a horvátok ellen vezetendő népfölkelés szervezését, s ő vezette városunk népfölkelőit Ozoráig, hol Róth és Filippovics serege letette a fegyvert.

A szabadságharc után visszavonult a magánéletbe, azonban polgártársai bizalma 1867—68-ban a polgármesteri székbe ültette,

s 1865-ben országgyűlési képviselővé is meg választotta; még két országgyűlésen — az 1868-ra és 1872-re összehívottakon — képviselte városunkat, előbb balközépi, majd 1848-as programmal, s ez utóbbi pártnak hosszabb időn át egyik vezérférfia volt, s az utolsó alkalommal ő volt a képviselőház korelnöke is. Mint képviselő tevékeny részt vett az országgyűlés munkálataiban, s a szakjába vágó kérdésekben sokszor felszólalt.

Egyházat is szolgálta e mellett, 1865-ben mint főgondnok, s később, csaknem haláláig mint presbyter s sokszor mint helyettes főgondnok.

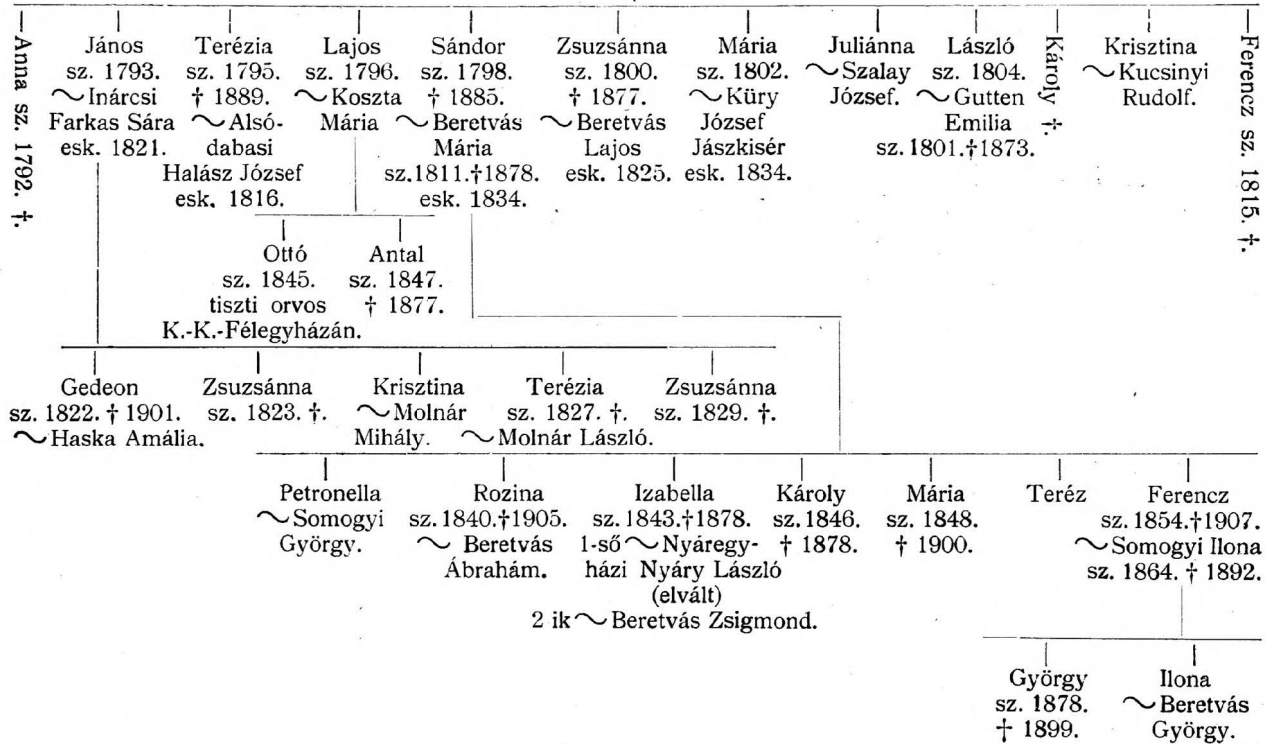
1875. után — 77 éves korában — visszavonult a közügyek vezetésétől, de azért nagy tudását és gazdag tapasztalását ezután sem vonta meg úgy városa, mint egyháza ügyeinek intézésétől. Ez időben írta róla Eötvös Károly, városunk akkori országos képviselője a következő jellemzést: „Hófehér hosszú, tömött szakáll és bajusz, hatalmas szemöldök, mely Deák Ferenczéhez hasonlított, szép metszésű tüzes szemek s az egész arczon az erőnek, önérzetnek, szellem-gazdagságnak s alaki szépségnek oly összhangzata, aminőt a festőművészek szoktak mintaképül választani. Őskori prófétának feje volt az övé.”

Irodalmi téren is működött; már előbb is kiadta nyomtatásban országgyűlési és programbeszédeit, nyugalomba vonulása után pedig városunk közügyeire vonatkozó több röpiratot bocsátott közre, s 1882-ben — 84 éves korában — egy nagyobb munkát „Historiai politikai elmélkedések nemzetünk multja, jelene és jövője felett. Nagykőrös, 1882.” czímen; sőt még ilyen előrehaladott korában lapszerkesztésre is vállalkozott, az 1883. év négy első hónapjában szerkesztette a „Nagykőrösi Lapok“-at. Szellemi frissességét és testi egészségét késő öregkoráig megtartotta; soha sem volt beteg; 87 éves korában elesett, lábát megütötte, s ez döntötte ágyba, amelyből többé nem kelt fel s 1885. augusztus 28-ikán hunyt el.

Gubody Sándor 1834-ben vette nőül Beretvás Péter főbíró és Molnár Zsuzsánna 1811-ben született leányát Máriát, aki 1878-ban hunyt el. Házasságukból 5 leány és két fiú származott. A leányok közül Petronella Somogyi Györgyhöz, Rozina pedig Beretvás Ábrahámhoz ment nőül. Izabella, aki 1843-ban született s 1878-ban hunyt el, először Nyáregyházi Nyáry László felesége lett, tőle azonban elvált s Beretvás Zsigmondhoz ment nőül. Mária és Terézia hajadon maradt.

Az idősebb fiú Károly, ki 1846-ban született, 1878-ban nőte-

Gubody János sz. 1764. Nagy-Sarlón † 1822.
 ~ Nagy Zsuzsánna sz. 1770. † 1835. esk. 1791.

lenül hunyt el. Ifjabb fia. Ferencz a jogi pályára lépett s előbb törvényszéki jegyző volt, majd Czegléd városa polgármesterévé választatott s azóta ezen állást töltötte be egész haláláig. Az 1906. évben városunk közönsége egyhangulag országos képviselőjévé választotta, ő azonban engedve Czegléd város kérésének mandátumáról lemondott s a polgármesterséget tartotta meg, s mint ilyen hunyt el 1907. július havában hirtelen halállal. Nejétől, Somogyi Ilonától, Somogyi György leányától, egy fia és egy leánya született. Fia György, mint honvéd huszár hadnagy fiatalon halt meg, leánya Ilona pedig Beretvás György földbirtokos felesége lett.

A család czimere a Gubody János 1753-ik évi aláírása mellett található czimeres pecsét szerint a következő: Vörös paizsban 3 arany golyó. Sisakdisz: kivont kardot tartó pánczélos kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

85. H A J Ó S (Dömsödi).

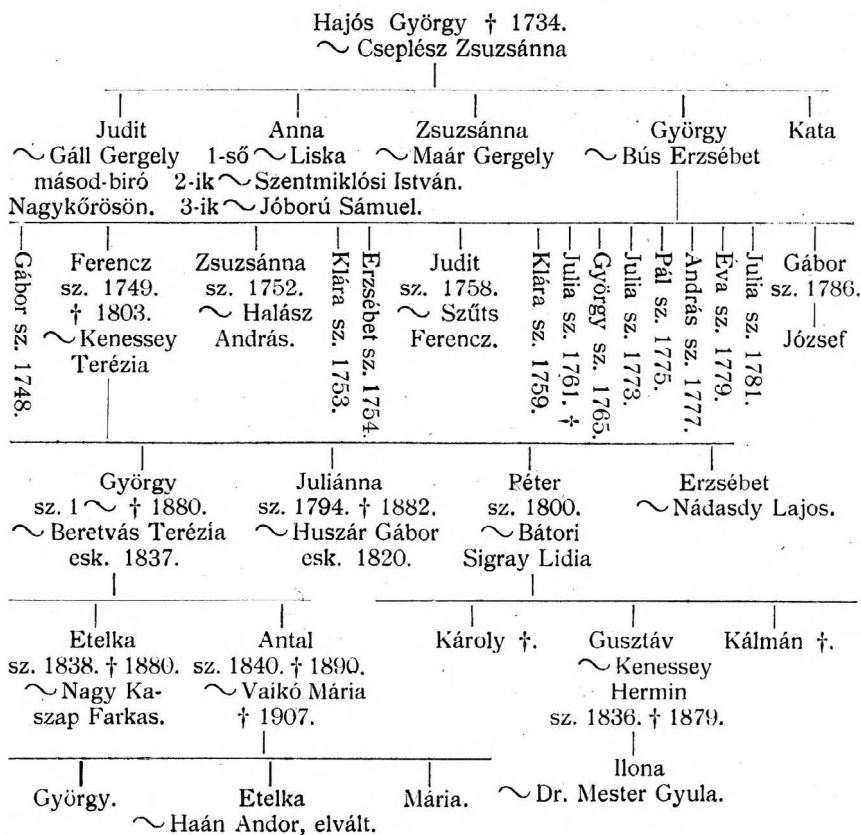
A Dömsödi Hajós család Pest vármegye régi nemes családjai közé tartozik, amely már a 16-ik században birtokos volt az előnevét adó Dömsödön és környékén, s amely vármegyénk közéletében úgy a régibb, mint az újabb időben is jelentékeny szerepet vitt. A család történetét részletesen megírta 1900-ban Dalmady Ödön, s e munka adatait is felhasználom itt, megpótolva és kiegészítve azokat saját kutatásaim eredményével.

A Hajós család ugyanis házasság útján, már a 17-ik század végén rokoni összeköttetésbe jött városunk nemes családjaival. Beretvás István és Grabant Erzsébet legifjabb leánya Judit ugyanis a 17-ik század végső éveiben Dömsödi Hajós István neje lett. Ezen Hajós István testvérének, Jánosnak leánya Katalin pedig a 18-ik század elején Beretvás István fiának, Istvánnak lett felesége, mivel 46 évig élt együtt s 1749-ben hunyt el. 1732-ben férjével együtt királyi adományt nyert Tetétlen pusztá $\frac{1}{8}$ -ad részére. Ugy látszik testvére, Ilona is náluk lakott, legalább ref. egyházunk anyakönyvébe van bejegyezve 1723-ról, hogy Hajós Ilonát, Molnár János özvegyét nőül vette Menszáros János aszódi postamester. Menszáros (máshol Mészárosnak is írva) János később nagyköroői postamester lett s itt is halt meg, s Hajós Ilona másodszor is özvegyen maradván, ismét testvére, illetőleg sógora házához költözködött, akik maguk gyermektelenek lévén, az ő kis fiát nevelték sajátjuk gyanánt, s őt akarták általános örökösükké tenni. A kis fiú azon-

ban elhalt, s Hajós Ilona is meghasonlott-nénje halála után sógorával, s Beretvás István későbbi végrendeletében más rokonaira hagyományozta tekintélyes vagyonát. — Hajós Ilona még 1759-ben életben volt, ekkor adta ugyanis el temetőhegyi szőlejét 300 Rh. forintért. Hajós Ilona és Katalin testvére volt Hajós György, kinek Dalmady munkája két feleségét említi, u. m. Mészöly Zsuzsánnát és Ónody Máriát. — Azonban a birtokban levő adatok szerint ezen Hajós György városunkból nősült és pedig Ns Cseplész Zsuzsánnát, Cseplész János, Rákóczi Ferencz ezredese és Bósa Anna leányát vette feleségül, még 1709. előtt. Ugyanis egy kezeim között levő s 1773-ban kelt okmány szerint Hajós György — a fentebb említett György fia — mint „Néhai Cseplész János Uram és Házasa Társa Bósa Anna“ unokája s „Cseplész Zsuzsánna asszony, Hajós Györgyné fia“ egyezkedik unokatestvérével Kalocsa Istvánnal a vérség jussán őket illető Tetétleni portióra nézve. Cseplész Ilona, Kalocsa András özvegye pedig, miután magának gyermekei nem maradtak, 1774-ben kelt s kezeim között levő végrendeletében vagyona nagy részét testvérei gyermekeire, s ezek között Hajós Györgyre és testvéreire, illetőleg ezek utódaira hagyta: így többek között a szüleiről reá szállott ősi Cseplész házat, azután 1500 frt készpénzt, juhait, marháit, s egyébbb instructióját stb.; míg tetétleni örökös portióját egyenesen csak Hajós Györgynek és Kalocsa Istvánnak hagyományozta. Hajós Györgynek 4 nőtestvére volt, akik, illetőleg utódaik 1776-ban a Cseplész Ilona, Kalocsa Andrásné végrendelete szerint reájuk jutott ősi Cseplész házhoz való jussukat 410 Rh. forintért eladták unokatestvérüknek, Kalocsa Istvánnak. Ezen — kezeim között levő — okmányt aláírják: Hajós György, Liska Katalin és Dániel, Maár András, mint Ns Hajós Zsuzsánna, Maár Gergelyné örökösének meghatalmazottja, azután Gáll Anna, Gergely és Judit, mint Gáll Gergelyné, Hajós Judit örökösei és Hajós Kata képében Hajós György. Dalmady könyve Hajós György testvérei közül Juditot tévesen Pál Gergelynének írja; a Liska testvérek anyját, kinek keresztnévét nem tudjuk, nem említi, valamint Hajós Katát sem; ellenben egy *Annáról* azt írja, hogy első férje Szentmiklóssy István, második pedig Jóború Sámuel volt; nem lehetetlen, hogy ezen Anna legelső férje volt a Liska testvérek atyja, mert a fentebbi eladásnál sem ezen Anna, sem ennek az említett két férjétől esetleg származott örökösei nem szerepelnek.

Ezen itt említett Hajós Györgynek feleségétől, Bús Erzsébet-től — Dalmady könyve szerint — 15 gyermeke született; ezek

közül Ferencz fiától s Kenessey Teréziától született unokája György, újra városunkból nősült s maga is itt települt le. 1837-ben vette nőül Beretvás János és Inárcsi Farkas Krisztina leányát Terézt, aki 1803-ban született s 1870-ben hunyt el. Gyermekeik közül: Etelka 1838-ban született, s Nagy Kaszap Farkas felesége lett, s 1880-ban halt meg; Antal, ki 1840-ben született s 1890-ben hunyt el, Vaikó Máriát vette nőül, aki 1907-ben hunyt el, s kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. — Ezen György testvérének, Péternek Gusztáv fiától és Kenessey Hermintől született unokája Ilona szintén városunkba ment férjhez, dr. Mester Gyula városi orvos felesége lett.

A Hajós családnak ezen u. n. Fejér vármegyei ága, amelyből a városunkba költözött családtagok is származtak, mint Hajós Györgynek a főntebb említett okmányokon levő aláírása mellett látható pecsét is mutatja, a következő czimert használta: Paizsalak: Jobbra néző s két hátsó lábán álló griff jobb első lábában kivont görbe kardot tart. Sisakdisz: paizsalak növekvően. Ettől eltérőleg a család másik ága más czimert használt, s újabban Hajós László megyei esküdtnek a 18-ik század végéről származó czimeres pecsétje alapján a család czimere gyanánt a következő czimer igazoltatott: Kék paizsban zöld mező fölött fészken ülő ezüst színű pelikán a fiókáját eteti. Sisakdisz: kivont kardot tartó pánczélos kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Az elágazott család többi ágait mellőzve, Hajós György és Cseplész Zsuzsánna leszármazóit a tulsólapon látható táblázaton állítottam össze.

86. HALÁSZ (Alsódabasi.)

Pest vármegye régi nemes családja, mely az előnevét adó községben Alsódabason, valamint a szomszédos Gyónon már a 17-ik század óta birtokos. A család nemeslevelét Dabasi Halász Ferencz szerezte 1669-ben nejével Fejszés Katalinnal, s gyermekeivel: Mihálylyal, Ferenczczel, Istvánnal, Erzsébettel és Katalinnal. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld mező fölött fészken ülő pelikán 3 fiát vérével táplálja. Sisakdisz: ballábán álló darú jobb lábában golyót s csőrében halat tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A család tagjai közül többen a hadi pályán tűntették ki magukat a 18-ik században, így a nemességszerző egyik fia Péter, ki előbb Rákóczi Ferencz testőrségénél volt kapitány, majd a szathmári béke után, amit ő is aláírt, a király szolgálatába állott s 1716-ban a török ellen harczolt, 1735-ben a Péro lázadása ellen ő vezette a „felülte-tett“ kőrösieket és kecskemétiakat, s ekkor szerzett érdemeiért a király arany nyakláncsal tüntette ki. Majd midőn Pest vármegye Mária Terézia védelmére 1741-ben két ezredet állított fel, egyiknek ezredese Halász Péter lett, s mint ilyen is kitüntette magát a porosz háborúban s 1741. június 7-ikén Teschinben, Sziléziában halt meg, s ott is van eltemetve. Fia Zsigmond az ő ezredében kapitány volt, később pedig porosz szolgálatba lépett s ott ezredes lett. Másik fia Péter szintén kapitány volt, s az ő fiai közül Péter alezredes,

Ábrahám pedig főhadnagy. Ezen először említett Péternek unokaöccse, tehát a nemességszerző Ferencznek unokája, János fiának fia volt azon 1701-ben született Halász János, aki városunkba költözött s az Alsódabasi Halász család nagykőrösi ágának megalapítója lett.

Halász János szintén házassága révén jött városunkba s lett itteni birtokos. Ő ugyanis 1731-ben Jeney István szenátor egyetlen leányát, Erzsébetet vette nőül; Jeney István pedig már ekkor Tetétlen egy nyolczadrészének, a mai Felső-Tetétlen negyedrészenek birtokosa volt. A Rákóczy Ferencztől elkobozott fél pusztát ugyanis 1728-ban Kalocsa, máskép Csikváry Ádám, Nagy-Kőrös város szénátora a királyi fiscustól 2600 Rh. frtéért megszerezvén, arra királyi adományt nyert, s még ugyanezen évben be is igtattatott. Ő azonban az egész összeget nem lévén képes maga kifizetni, még a beiktatást megelőzőleg a váczai káptalan előtt Beretvás Istvánt, Jeney Istvánt és Bósa Annát, Cseplész János kurucz ezredes özvegyét condonatáriusoknak vallja. Majd 1731-ben a nádori hivatal előtt elősmervén, hogy a nevezettek a királyi adomány felkérésében s a 2600 frt befizetésében is részt vettek, az adományul nyert fél pusztát egy negyedrészt Beretvás Istvánnak és feleségének Hajós Katalinnak, második negyedrészt az időközben elhunyt Jeney István leányának Erzsébetnek, s férjének Halász Jánosnak, a harmadik negyedrészt pedig Cseplész János özvegye Bósa Anna leányainak és pedig kétharmad részben Cseplész Ilonának és férjének Kalocsa Andrásnak, s egyharmad részben Cseplész Erzsébetnek, Jeney István özvegyének örökösen bevallja. Ezen örökbevallásra a szerzők 1732-ben királyi beleegyezést is nyertek, s a beiktatás az 1733-ik évben meg is történt.

Halász János csakhamar több birtokot is szerzett Nagy-Kőrösön, nem is említve a kisebb szőlőbirtokokat: 1734-ben Beretvás Istvánnal és Nyáry Mihálylyal együtt megszerezte a királyi fiscustól 500 frtéért azon 3 fundust, amely a Pallagi örökösöknek a neoquistica commissio által történt elmarasztalása folytán a fiscusra szállott, s a vevők — mindegyik külön-külön egy-egy fundusba — 1751-ben királyi parancs alapján be is iktattattak. Még jelenkényebb birtokot szerzett Halász János 1741-ben. Csikváry, máskép Kalocsa Ádám, Tetétlen eredeti adományosa ugyanis 1740-ben mag nélkül halt el, s ekkor Halász János az általa birt s a fiscusra visszaszállott tetétleni részt, a fél pusztát negyedrészt, — mintegy 700 holdat — és Nagy-Kőrös városában egy fundust fölkérte, s erre 1741-ben nádori adományt is kapott s még ugyanazon évben

be is iktattatott. A nádori adománylevél főlemli azon érdemeket, amelyeket úgy nagybátyja, az éppen ez évben elhunyt Halász Péter, mint maga Halász János is szerzett; Halász János ugyanis szintén részt vett a Péro-féle lázadás elleni harczokban 1735-ben mint a nagybátyja által „fölültetett“ nagykőrösi egyik kompánia zászlótartója. — Az adomány elnyerését azonban főleg Báró Grassalkovich Antal (a későbbi herczeg) personalis közbenjárásának köszönhetette, aki eredetileg maga számára akarta megszerezni Kalocsa Ádám tetétleni részét, de Halász János kérésére ezen szándékától elállott, s az ő érdekében érvényesítette befolyását, amiért azután Halász János a Pótharasztja pusztának azon hatod-részeről, amely néhai édesanyjok után fiait Jánost és Ádámot illetné, fiai nevében is a báró javára lemondott. E cessionak azonban Grassalkovich nem sok hasznát vehette, mert Pótharasztja pusztának 1726-ban Jeney István és társai által királyi adomány útján történt megszerzése csak színleges volt, s csak a város tulajdonjogának biztosítására történt, s az adományosok elősmervényt adtak a városnak az iránt, hogy sem ők, sem örököseik a pusztához semmi jogot nem formálnak.

Mint ebből a cessióból is kitűnik, Halász János ekkor már özvegy volt. Nemsokára azonban újból megnősült, 1744-ben Jánossy György özvegyét, Ns Kerékjártó Erzsébetet, Kerékjártó Mihály és Bodnár Borbála leányát vette feleségül Miskolcra. E második házasságából is több gyermeke született, Péter fia, ki 1748-ban született Toltsván és 3 leánya. — Második feleségének, Kerékjártó Erzsébetnek első házasságából is volt egy fia Jánossy György. Halász János első házasságából való fiai, s különösen az idősebbik, János, nem jó lábon éltek mostoha anyjukkal, s mostoha testvérükkel, s e miatt sok izetlenség volt a családban, úgy hogy id. Halász János 1766-ban kelt végrendeletében János fiát a szerzemény-javakból ki is zárta. — Ő még ugyanezen évben meg is halt, míg özvegye, Kerékjártó Erzsébet 1775-ben hunyt el.

Halász János után igen tekintélyes vagyon maradt. A tetétleni — most már 1400 holdat tevő — birtokának egy részét ugyan még ő zálogba adta Bogyay Jánosnak, de ezenkívül is Nagykőrös városában 2 fundus, az ezek után járó szántóföld és kaszáló rét, 2 „mezei kert“ a Feketén és 2 szőlő, továbbá az atyja után örökölt ősi részbirtokok Dabason, s a Babádi, Délegyházi és Ordasházi pusztákban.

A leányokat Tetétlenben — minthogy a donáció első sorban férfi ágra szólt, s leány ágra csak az inscriptionális összegig —

rész nem illetvén, a férfi testvérek készpénzzel fizették ki. A leányok közül Erzsébet 1768-ban Pátkay János vezsenyi praedicátor neje lett, Éva pedig 1775-ban Lázár Istvánhoz ment nőül Nyáregyházára; a harmadik leány Judit Gazdag István felesége lett.

A fiúk közül a 2 idősebb, János és Ádám, mostoha testvérrükkel Ns Jánossy Györggyel sehogy sem tudott békében meglenni, s egy izben őt erőszakkal meg is verték. E miatt Jánossy György perbe fogta őket, s „nagyobb hatalmaskodás“ bűnében el is marasztaltattak, s jelentékeny bírságra ítéltettek. Az idősebb, János — aki tetétleni részbirtokát időközben Vida István abonyi lakos, szolgabírónak adta zálogba, — nemsokára mag nélkül elhalt, s 1783-ban Halász Ádám, öccse Péter és Vida István egyeztek ki Jánossy Györggyel s vetettek véget a pörlekedésnek.

Halász Ádám még 1762-ben vette nőül Tápió-Szeléről Ns Makovinyi István leányát Annát, kitől egy fia született, János, s 4 leánya, Erzsébet, Éva, Judit és Juliánna. Ő öccsével Péterrel úgy egyezkedett, hogy a neki jutott kőrösi részbirtokokat ezer Rh forintért öccsének engedte át, s maga Dabasra ment vissza lakni s az ottani és a szomszédos pusztabeli részeket birta. Tetétlenül neki jutott az a rész, amit még édes atyja Bogyay Jánosnak zálogosított el, s amit továbbra is Bogyay János örökösei birtak, s ezen kívül egy másik rész is, amit tőle mostoha testvérének, Jánossy Györgynek özvegye Konkoly Thege Zsófia vett zálogba 2145 Rh forintban.

Élete vége felé azonban újra Nagykőrösre költözött; birtokait ugyanis átadta gyermekeinek, maguknak feleségével együtt egyik leányuknál Erzsébetnél — kinek második férje Tóth István volt — holtig való lakást kötvén ki; azonban vejével nem tudott jól kijönni, s ezért 1801-ben öccséhez Péterhez költözött, s miután öccse és felesége Gombay Mária neki és nejének holtig való tartást biztosított, cessiót adott öccsének az őt illető fentebb említett tetétleni birtokrészek kiváltására, s arra, hogy kiváltás után öccse és örökösei a zálogos birtokot 32 évig kiválthatlanul birtokolhassák, s ez után is a kiváltás úgy történhessék meg, hogy öccsének a zálogos összegben kívül a kiváltás körül fölmerült összes költségei is megtéríttessenek.

Halász Ádámnak és Makovinyi Annának, mint fentebb említettük 5 gyermeke maradt, 4 leány és 1 fiú; a leányok közül Erzsébet először Gállné volt, másodszor pedig Tóth Istvánhoz ment nőül; Judit Kecskésné, Juliánna pedig Nyékyné volt. Fia János, ki mint említettük Dabason lakott, 1791-ben vette nőül

Fitos István leányát Erzsébetet, kitől egy fia született: Pál, kinek egy „genealogica tabella” szerint 2 fia és 8 leánya maradt, akik a táblázaton láthatók.

Halász Jánosnak második feleségétől Kerékjártó Erzsébettől született fia Péter 1775-ben vette nőül Gombay András és Uza Mária 1758-ban született leányát Máriát, aki 1806-ban hunyt el. Feleségével is szép hozományt kapott, s maga is takarékos, szerző ember volt, ki a testvérei által zálogba tett tetétleni részbirtokokat kiváltogatta, s 1805-ben történt halálakor már az atyja által birt tetétleni részeket csaknem mind újból egyesítette. Négy leánya és 3 fia maradt. Leányai közül a legidősebb, az 1776-ban született Terézia Kalocsa Andráshoz ment nőül 1792-ben, az 1787-ben született Mária pedig 1812-ben Ns Patay Pál felesége lett, míg az 1784-ben született Juliánna és az 1789-ben született Zsuzsánna hajadon maradt.

A fiúk közül a legidősebb, az 1777-ben született József, aki 1842-ben hunyt el, 1816-ban vette nőül Gubody János szenátor és Nagy Zsuzsánna 1791-ben született leányát Teréziát, kitől 4 leánya és 2 fia született. Legidősebb leánya, az 1817-ben született Amália 1835-ben ment nőül Egresi Galambos Sámuelhez, míg az 1818-ban született Ida Fái Fáy Béla neje lett. Az 1819-ben született Teréz s 1821-ben született Emerencia hajadon maradt. Fiai közül Gusztáv, ki 1822-ben született, nőtelenül halt meg, míg az 1824-ben született Gedeon Hasenstáb Ceciliát vette nőül. Gyermekei azonban neki sem lévén, Ida nővére, Fáy Béláné fiát, Gedeont fogadta örökbe, ki ennek folytán királyi engedélylyel a Fáy-Halász kettős vezeték nevet viseli.

Halász Péter és Gombay Mária második fia az 1793-ban született Ferencz a katonai pályára lépett, de pár év múlva mint hadnagy quietált, s hazajött gazdálkodni. Itthon csakhamar meg-nősült: Beretvás János és Inárcsi Farkas Krisztina 1799-ben született leányát, Máriát vette feleségül. Minthogy házasságukból fiú nem született, a Tetétlenen neki jutott részbirtokot, mintegy 200 holdat, 1839-ben eladta ipának Beretvás Jánosnak. Ő maga 1854-ben, felesége pedig 1851-ben hunyt el s két leányuk maradt: az 1822-ik évben született Constantia, aki Mészáros Zsigmondhoz ment nőül s 1891-ben hunyt el, és az 1825-ben született Johanna, aki Gáll Mihály felesége lett s 1887-ben halt meg.

Halász Ferencznek ikertestvére volt Halász Zsigmond, aki szintén a katonai pályára lépett, s mint kapitány vonult nyugalmomba, s 1851-ben halt meg. Nejétől, Mensfeldi Mende Máriától,

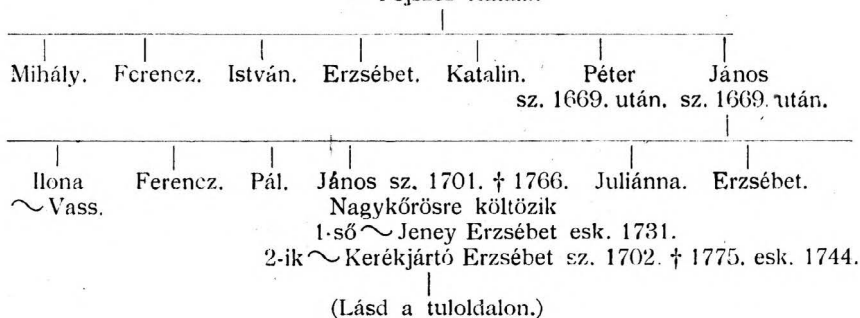
ki 1820-ban született s 1870-ben hunyt el, egy fia született: Gyula, aki tetétleni birtokán gazdálkodik s nőtelen, s két leánya, u. m. Matild, ki Mihalek Izidor felesége lett s Karolin, ki Sávold Ignác-hoz ment nőül.

Az Alsódabasi Halász család nagykőrösi ágának leszármazását a fentebbi adatok alapján a következő táblázaton állítottam össze.

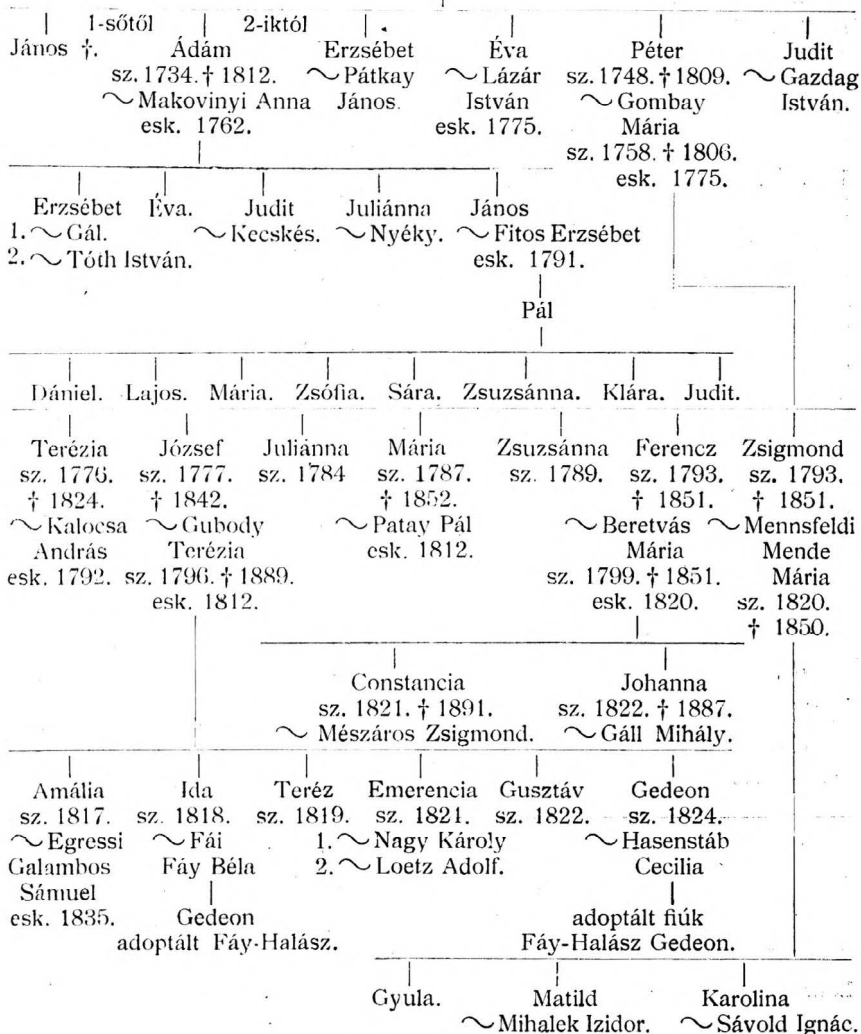
Megjegyzem azonban, hogy városunk nemes családjai úgy a régiebb, mint az újabb időben is, több ízben házasodtak össze a család Dabason székelő más ágaival is. Így mindjárt ifj. Beretvás Jánosnak 1733-ban elhunyt első felesége Halász István leánya, Zsuzsánna volt. 1737-ben Balla Gergely, városunk nótáriusa Halász Mihály leányát, Zsuzsánnát vette feleségül Dabasról. 1744-ben Ns Halász Juliánna férjével Ns Farkasdy Andrással megveszi városunkban Ns Kalmár János házát. 1763-ban Halász Anna, Halász Mihály leánya, Ns Szabó Mihályné megveszi unokatestvérétől, Ns Kovács Istvántól a Dabason, Délegyházán s Ordasházán neki Halász jusson jutott részbirtokokat. — 1773-ban Ns Jakabházy István Ns Halász Mihály leányát Zsuzsánnát vette nőül Dabasról, s maga is Dabasra költözött, s később leányát Zsófiát ugyanitt adta nőül Halász Györgyhez. — Dabasról vette nőül 1832-ben Gombay Menyhért is Halász Amáliát, Halász Péter és Nyáregyházi Nyáry Rozália leányát, valamint fia István is Halász Karolinát. — Végül 1868-ban Beretvás János ugyancsak Dabasról vette nőül Halász Móricz és Halász Erzsébet leányát Apollóniát.

Dabasi Halász Ferencz 1669-ben nemes levelet kap

~ Fejszés Katalin

János 1-ső neje Jency Erzsébet, 2-ik neje Kerékjártó Erzsébet leszármazói:

87. HALÁSZ.

Az Alsódabasi Halász családon kívül más nemes Halász család tagjai is éltek városunkban. Így a 19-ik század első éveiben települt le városunkban Halász István, ki 1821-ben Nyitra vármegyétől

van írva, de a vármegyei nemesi összeírásokban nem fordul elő, s így biztos adatunk nemes voltáról nincs. 1770-ben vette nőül Karay Gergely főbíró leányát Évát. 1781-ben Nagy-Harsányba ment lelkésznek, 1784-ben pápai lelkész, 1785-ban túl a dunai püspök lett; 1787-ben a kocsi egyház meghívását fogadta el, s mint itteni lelkész és püspök hunyt el 1793-ban.

88. HAMZA.

A 18-ik század első felében tűnik fel városunkban először a Hamza család. 1717-ben veszi nőül Ns Hamza Gergely Farkas Mihály leányát Zsuzsannát, aki még 1747-ben is életben volt. 1736-ban Ns Hamza Pál Patay Bénéjámín leányát Évát vette feleségül Dabasról. 1739-ben Ns Hamza István és felesége Ns Farkas Ilona Homolytáján szőlőbirtokosok; fiuk Ferencz pedig 1743-ban adja el feketei földjét. István özvegye Ns Farkas Ilona 1767-ben végrendelkezik, de ekkor már csak leányát Annát, Balogh Pálnét említi.

Hamza Imre gombkötő 1761-ben vette nőül Kulla István leányát Annát. Ugyanő fiaival Bénéjámínnal és Mihálylyal együtt 1771-ben Szabolcs vármegyétől kap nemességéről bizonyítványt, s ez az adat azt bizonyítja, hogy a család Szabolcs vármegyei eredetű, vagy legalább onnan származott városunkba. Hogy azonban Hamza Imre az előbb említett családtaggal milyen rokonságban állott, az nem tűnik ki. A megyei nemesi összeírásokban a család tagjai ezen egy adaton kívül nem fordulnak elő. Hamza Imréné Kulla Anna 1779-ben egyezkedik testvérével Ilonával, Ns Kovács Istvánnéval.

A 18-ik század végén többször szerepel Hamza András háztulajdonos, aki 1814-ben 78 éves korában halt meg. 1821-ben Hamza László Ns Bitzó Zsuzsannát vette nőül, s 5 gyermekük született, közöttük László, ki 1832-ben született, s 1893-ban hunyt el, s kinek felesége Várady Erzsébet volt. 1827-ben Hamza Mihály asztalos, a fentebb említett Mihály fia, Imre unokája, Máté Juliánnát vette nőül, ennek 1832-ben történt halála után Ns Csontos Péter és Vladár Erzsébet leányát Máriát. Id. Hamza Mihály 1843-ban végrendelkezett, s Mihály fián kívül maradt még egy leánya, Szabóné. — Egy másik Hamza László felesége 1836-ban Kálmán Sára volt, azé a Lászlóé pedig, aki 1904-ben 58 éves korában hunyt el, Szűcs Judit.

Ennyi adat található mindössze a Hamza családra vonatkozólag városunk és egyházunk levéltárában.

89. Hangyás (Kis-Mányai).

Nyitra vármegyei eredetű nemes család, a melyből János, Mátyás és György 1609-ben kapott ármálist. A család egyik ága már a 18-ik század elején Pest vármegyébe szakadt, s a családból István 1729-ben, Mihály 1759-ben, Dávid, Nyáregyházáról 1789-ben, László Alsó-Szöllősről szintén 1789-ben, Zsigmond és János — mindketten Alsó-Nyáregyházáról 1795-ben, illetőleg 1798-ban irnak alá iskolánk törvényeinek. Közülök Dávid később Pest vármegye főszolgabírája lett, s ugyancsak megyei tisztséget viselt a családból Dániel és Gedeon is.

1748-ban Hangyás János nyáregyházi lakos Nyitra vármegye bizonyítványa alapján jegyeztetett be Pest vármegye nemesei közé. Az ő leányát Juditot 1784-ben városunk notáriusa Szobonya István vette feleségül, aki 1794-ben elhunyt, s özvegye másodszor 1795-ben Ns Kiss Mihályhoz ment nőül Kecskemétre. Hangyás Judit testvérét Rozáliát 1789-ben szintén városunkból vette nőül Ns Fekete Ferencz. E két nővér testvére s így szintén Hangyás János fia lehetett Hangyás Dániel, aki mint fentebb megjegyeztem 1789-szubscribált iskolánkban, s ki később szintén városunkból nősült Batori Sigray István és Sárközy Éva 1780-ban született leányát, Évát vette feleségül. — Még egy adatot találunk egyházunk levéltárában a Hangyás családról, hogy t. i. Hangyás Juliánna 1833-ban Deák Sándorné volt.

A család czimere a következő: Kék paizs alján zöld mezőben sárga csizmás vörös ruhás magyar vitéz áll, jobb kezében kivont kardot tart hegyére szúrt török fővel, mellette balról természetes színű (szürke) kecske áll. Sisakdísz: paizsbeli férfi alak növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

90. HARNÓCZ.

Szabolcs vármegyei eredetű nemes család, a melynek őse Harnócz Lukács, fiaival Gergelylyel és Andrással és leányával Magdával együtt 1635-ben kapott nemes levelet, a mely Szabolcs vármegyében még ugyanazon évben ki is hirdettetett. A családnak ezen alkalommal adományozott czimer a következő: Kék paizs alján zöld mezőben természetes színű griff áll kilógó piros nyelvvel, első ballábát ragadozásra nyújtja, jobbában pedig kinyílt fehér lilomot tart zöld levelekkel. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Harnócz Lukács nemességszerző 1635.
(özvegye másodsor Farkas Andrásné.)

Gergely.

András Nagykörösrre költözik

Magda.

István

~ Szivós Anna sz. 1682. † 1762.

András 1762-ben nemesi bizonyítványt kapnak.
~ Nagy Anna 1778. végrendekezik.

Mihály

1-ső ~ —
2-ik ~ Sitva Zsuzsánna
esk. 1778.

Éva

~ Kaszap András.

István
sz. 1758. † 1793.
~ Juhász Zsuzsánna
esk. 1780.

Mihály
sz. 1760. † 1847.
~ Kiss Judit
esk. 1781.

András
sz. 1770. † 1849.
~ Labancz Éva
† 1864.

József
1. ~ Csür Anna
† 1818.
2. ~ Szépe
Erzsébet.
esk. 1818.

N.
~ Bán
Korsós
István.

István
sz. 1782.

Juliánna
~ Obsitos
Molnár Ferenc.

Éva
1. ~ Nagy Pál
2. ~ Csikós
Varga András esk. 1834.

István sz. 1794.
~ Gáll Zsuzsánna

Ferencz
sz. 1806.
† 1852.

József
sz. 1808.
† 1889.

Pál
sz. 1817.
† 1858.

István sz. 1818.
† 1905.
~ Hoffer
Juliánna
sz. 1825. † 1901.

Zsuzsánna sz. 1825.
~ Szöllősi
István.
esk. 1845.

Judit sz. 1826.
~ Tan-
csa Imre.
†

Juliánna sz. 1831.
~ Tan-
csa Imre.
†

Lukács sz. 1831.
†

~ Dezső
Erzsébet
esk. 1826.

~ Csorba
Mária
sz. 1817.
† 1887.
esk. 1835.

~ Szépe
Judit

Ferencz
sz. 1835.

Éva
sz. 1841.
~ Cs.
Kis József.

Lukács
sz. 1843.
† 1872.

Borbála
sz. 1849.
† 1874.

~ Dús Terézia

Rozália
sz. 1837.

Mária
~ Dömény
László.

Emilia
sz. 1840.
† 1893.

~ Nagy-
szöllősi Zsömböry György.

Lukács
sz. 1871.
† 1902.

Balázs
sz. 1872.
† 1894.

László
sz. 1839.

~ Német Eszter. † 1906.

Ferencz
sz. 1839.

Pál
sz. 1842.

Judit
sz. 1843.

Ilona
sz. 1857.

A nemesség szerző özvegye másodszor Farkas Andráshoz ment nőül s kisebbik fiával Andrással együtt Nagykőrösre költözött. Andrásra mostoha apjáról ráragadt a Farkas név, úgy hogy úgy ő, mint utódai is sokáig Harnócz-Farkas néven szerepelnek. Ezen Andrásnak fia volt István, aki Szivós Annát vette feleségül, ki 1682-ben született s 1762-ben hunyt el. Két fiuk maradt András és István, akik 1762-ben leszármazásuk igazolására tanúkihallgatásokat eszközöltek, s ezek alapján még ugyanezen évben a vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztettek. Andrásnak feleségétől Nagy Annától egyetlen leánya maradt, ki már 1776-ban Kaszap András felesége volt. Mihálynak, ki 1778-ban másodszor nősült, s Kovács András özvegyét Sitva Zsuzsánnát vette el Bugyiról, 4 fia és egy leánya volt: Bán Korsós Istvánné. A fiúk közül Mihály, ki 1760-ban született s 1847-ben hunyt el, Kiss István leányát, Juditot vette feleségül 1785-ben; leszármazóiról nincs tudomásunk. A másik fiú, József, előbb Csűr Annát, s ennek 1818-ban történt halála után még ugyanez évben Szépe Erzsébetet vette nőül, az ő leszármazóiról sem tudunk. A harmadik, — legöregebb fiú István 1758-ban született s 1793-ban hunyt el, 1780-ban vette nőül Czira István özvegyét Juhász Zsuzsánnát, kitől 3 gyermeke született: Juliánna, aki Obsitos Molnár Ferencz felesége lett, Éva, ki először Nagy Pálhoz, másodszor pedig 1834-ben Csikós Varga Andráshoz ment nőül, és István, akinek leszármazóiról nincs adatunk.

Harnócz Mihály negyedik fia András 1770-ben született és 1849-ben hunyt el. Feleségétől Labancz Évától 4 fia maradt. A legidősebb: István 1794-ben született s Gáll Zsuzsánnát vette nőül, kitől 2 fia és 3 leánya született. A legöregebb fiú István 1818-ban született s 1905-ben hunyt el, 1845-ben vette nőül Hoffer Juliánnát, Hoffer Sándor és Szentpétery Erzsébet 1825-ben született leányát, aki 1901-ben halt meg, gyermekeik nem maradtak; az ifjabb fiú Lukács, aki 1831-ben született, nőtelenül halt el. A leányok közül Judit Szöllősi Istvánné, Juliánna pedig Tancsa Imréné lett.

Harnócz András és Labancz Éva második fia Ferencz 1806-ban született s 1853-ban hunyt el; 1826-ban vette nőül Dezső Erzsébetet, kitől született gyermekei s Lukács fiától és Dúzs Terézről származó unokái a táblázaton láthatók. A harmadik fiú József 1808-ban született s 1889-ben halt meg; 1835-ben vette nőül Csorba Máriát, kitől 3 leánya született; közülök az 1837-ben született Rozália hajadon maradt; Mária Dömény Lászlóhoz, Emília pedig, aki 1840-ben született és 1893-ban halt meg, Nagyszöllősi

Zsömböry Györgyhöz ment nőül. A negyedik fiú, Pál 1817-ben született s 1858-ban halt meg; nejétől Szépe Judittól született gyermekei a táblázaton láthatók.

A felsorolt adatok alapján a család leszármazását a mellékelt táblázaton lehetett összeállítani, amely azonban épen nem teljes, mert pl. nem fordul elő rajta azon István, aki 1811-ben 75 éves korában hunyt el, azután Sámuel asztalos mester, aki 1785-ben Ns Farkas István leányát Zsuzsánnát vette nőül, azután az az István, kinek felesége 1804-ben Valkai Judit volt, továbbá Judit, ki mint Ács Mihály özvegye 1803-ban 88 éves korában hunyt el, sem Erzsébet, ki 1834-ben Karay Ferenczhez s Juliánna, ki mint Csáki János özvegye 1837-ben másodszor Tergenyei Istvánhoz ment nőül.

91. Helmeczy (Komoróczi).

Zemplén vármegyei eredetű család, melynek egyik kiváló tagja Helmeczy István, a későbbi püspök, 1723-ban jött városunkba. Ő Király-Helmecen született 1670-ben, s atyja Helmetzi János lelkész s anyja Boros Éva volt. Felsőbb tanulmányait 1688-tól kezdve Debreczenben végezte, s ott contrascriba is volt. 1695-ben Győrbe ment akadémikus rektornak, majd 1697-ben külföldre ment, előbb oderai Frankfurtban, majd a franékerai egyetemen hallgatta a nyelvészetet, bölcészetet és theológiát; 1700-ban Angolországba ment, hol doctori rangot is nyert, s csak 1702-ben tért vissza a hazába. Ekkor előbb Hadházán, majd Nagy-Kállóban lelkészkedett, 1712-ben pedig szathmári lelkész lett. Itt előbb esperesnek, majd 1721-ben egyházkerületi főjegyzőnek is megválasztották; azonban kiváló érdemei daczára is az egyenetlenkedő szathmári néppel nem tudott kijönni, mert mint egyik életírója mondja: „igazgatásra termett ember volt, Szathmár pedig sohasem szerette, ha igazgatták.” Épen ezért, midőn Nagy-Kőrös ref. egyháza 1723-ban első lelkészül meghívta, szívesen elfogadta a meghívást. Midőn Kőrösre jött, első neje, Szegi Erzsébet már nem élt, s az ötven éven már túllévő férfiú itt újból megnősült, Tóth Zsuzsánnát vette el Ráczekeviről. Választása azonban nem volt szerencsés, s utoljára is kénytelen volt hozzá nem illő házastársától elválni. Mindez a kelemetlenség azonban nem gátolta őt abban, hogy úgy iskolánk felvirágoztatása körül, mint az egyházi téren és az irodalomban is kiváló munkásságot fejtsen ki. Érdemei elismerésül a már 70

éves férfiút a dunamelléki egyházkerület közbizalma 1740-ben püspökké választotta, s e tisztét meg is tartotta még akkor is, mikor előrehaladott kora miatt 1747-ben a kőrösi egyház lelkészi állásáról lemondott. De még ezután is ünnepélyes alkalmakkor többször predikált egyházunk szószékéről a hatalmas termetű s erejű agg férfi, ifjúi tűzzel, csaknem mindaddig, míg a halál 1753-ban 83 éves korában elragadta. A ma már házhelyekül kiosztott régi temető elején levő domb oldalába ásott sírba temettetett el, ahol a „temető szín“ állott, s egyetlen leánya ennek egyik oszlopába helyezettett atyja emlékére díszes márvány síremléket, amit később egyházunk a régi temető kiosztásakor az új temetőbe vitetett át.

Helmeczy Istvánnak egyetlen leánya volt, első házasságából, Éva, aki 1728-ban Pataky Istvánhoz, városunk nótáriusához, s később főbirájához ment nőül. Mint 1798-ban kelt végrendeletében maga elmondja, első férjével 28 évig élt, majd 1756-ban özvegyen maradván, 1759-ben Sipos Gábor táblabíró felesége lett, kivel 23 és fél évig élt együtt s 1782-ben újra özvegyen maradt. Egyik házasságából sem lévén gyermeke, jelentékeny vagyonának nagy részét jótékony célra hagyta. Már előbb 1785-ben díszes úrvacsorai ezüst tányért csináltatott a ref. egyháznak, végrendeletében pedig az iskolának hagyja Lakatos nevű szőlejét — s ennek első esztendei munkáltatására külön 20 frtot, — ezenkívül egy száraz malmot és 200 frt készpénzt, s a professzor fizetésére kapitálisul ismét 100 frtot. Később a tanács a szőlőt 550 frtéért, a malmot pedig 537 frtéért adta el. Ezenkívül a Professzor úrnak 50. frtot, a nagyobb diákoknak 30 frtot, az inasoknak 15 frtot, s a kísérő ifjuságnak is 15 frtot hagyományoz.

E városunkban mindössze két nemzedéket ért család nemzedékrendje a következő:

Helmeczy János ref. lelkész Király-Helmeczen

~ Bors Éva.

|

István, püspök sz. 1670. † 1753.

1-ső neje Szegi Erzsébet.

2-ik neje Tóth Zsuzsánna.

|
1-sőtől

|
Éva sz. 1711. † 1798.

1-ső férje Pataky István esk. 1728.

2-ik férje Sipos Gábor esk. 1759.

92. HEVESSY.

Túl a dunai eredetű nemes család, amelyből Péter és István 1755-ben vétetnek föl a Pest vármegyei nemesek sorába, s István 1774-ben Komárom vármegyétől kap nemesi bizonyítványt. Városunkban csak a múlt század elején tűnik fel a család.

Az 1817—24. évi összeírásokban Ns Hevessy Péter fordul elő, kinek felesége Balogh Zsuzsanna 1840-ben szökött, 1847-ben pedig aklot ad el. Az 1846—7-ik évi összeírásban Hevessy Mihály és Pál fordulnak elő. Ref. egyházunk anyakönyvében az 1820-ik évről van bejegyezve, hogy Hevessy Miklós győri lakos Cseri Juliánnát vette nőül, s hogy Hevessy Mária 1844-ben Cseri Istvánné volt s végül ugyanott van bejegyezve Hevessy Miklós özvegyének Buday Flórának 71 éves korában történt halála az 1844-ik évről.

93. HOFFER (Nagy-Schavniczai).

Liptó vármegyei eredetű nemes család, amely előnevét e vármegyében fekvő Nagy-Schavniczáról írja. A család egyik ága a 17-ik század végén származott el Komárom vármegyébe, s onnan pár év múlva városunkba. Hoffer Sámuel két fia János és Gáspár 1674-ben kapott Liptó vármegyétől nemesi bizonyítványt, amely Komárom vármegyében 1786-ban hirdettetett ki. Gáspár Komárom vármegyében maradt, s ott élt fia Ferencz is a 18-ik század közepén, János azonban városunkba költözött, s itt alapított családot. Felesége nevét nem tudjuk, de valószínűleg városunkból nősült, s házassága révén települt le városunkban, mert fiai s unokái már itteni birtokosok.

Hoffer Jánosnak két fia maradt, kikben a család kőrösi ága ismét kétfelé ágazott.

Az idősebb fiú, Sámuel városunk közéletében nem szerepelt. Fia, szintén Sámuel 1762-ben a megyétől nemesi bizonyítványt kap, s 1796-ban végrendelkezik. Felesége Fruttus Sára 1816-ban halt meg 77 éves korában. 5 fiuk és 2 leányuk maradt. A leányok közül Sára Halász János felesége lett, az 1783-ban született Zsuzsanna, először Ns Szalay Györgyhöz ment nőül Kecskemétre, másodszor pedig Szöllősy József felesége lett, s 1836-ban hunyt el. — A fiúk mind iparos pályára léptek. A legidősebb, Sámuel, ki 1759-ben született, előbb Várpalotán lakott, azonban atyja halála

után 1797-ben haza költözött, s a városnál 1802—3-ban segédbíró-ságot is viselt. A második fiú István, ki 1767-ben született s 1834-ben hunyt el Kopa Ilonát vette feleségül, gyermekei a táblázaton láthatók. A harmadik fiú Sándor, előbb katona volt, majd miután hazajött, 1810-ben Nagy István leányát, Ilonát vette nőül Jászkisérrel. 3 leánya és 1 fia maradt. Leányai közül az 1820-ban született Eszter Ns Konecz Sándor asztaloshoz ment nőül Ó-Budára 1845-ben, Terézia pedig, ki 1824-ben született, 1846-ban Mágócsy Dániel felesége. Fia József 1847-ben született s utódok nélkül hunyt el.

A negyedik fiú, János Tályára költözött s 1822-ben kapott nemességéről bizonyítványt Pest vármegyétől. Végre az ötödik fiú József, ki 1781-ben született s 1814-ben hunyt el, Szépe Erzsébetet vette feleségül, aki özvegyen maradván, másodszor Beretvás Pálhoz ment nőül. Egyetlen leányukról van tudomásunk, az 1804-ben született Juliánáról.

A Nagykőrösre költözött Hoffer János második fia, András már jelentékeny szerepet vitt városunk közéletében. Már 1729-ben, majd újból 1737-ben, 1746-ban és 1752-ben a város másodbírájává választatott, s mint ilyen hunyt el 1752-ben. Egyetlen fiáról, Józsefről van tudomásunk, aki 1721-ben született s 1783-ban hunyt el. Ő unokatestvérével, Sámuellel együtt föl van véve vármegyénk 1754-ik évi nemesi összeírásába, s 1755-ben nemes voltáról bizonyítványt is kapott, majd 1762-ben fiával Istvánnal s unokatestvérével Sámuellel, s ennek hasonló nevű fiával *birtokos nemeseknek* igazoltatnak. Az 1749-ik évben a nagykőrösi u. n. nemesi kompániába mint közlegény állott be, de nem soká katonáskodott, hanem hazatérve családot alapított: Varga Katalint vette feleségül, kitől 3 fia és 3 leánya maradt. Leányai közül az 1752-ben született Ilona, aki 1788-ban hunyt el, Tóthfalusy Jánoshoz ment nőül, Erzsébet L. Szabó János felesége lett, míg az 1757-ben született s 1828-ban elhunyt Judit Módra Jánosné volt. Legifjabb fia Sámuel 1810-ben katona volt, majd hazatérve előbb Ágoston Annát, ennek halála után pedig 1829-ben ifj. Szabó Mihály özvegyét, Papp Erzsébetet vette nőül. Leszármazóiról nincs tudomásunk.

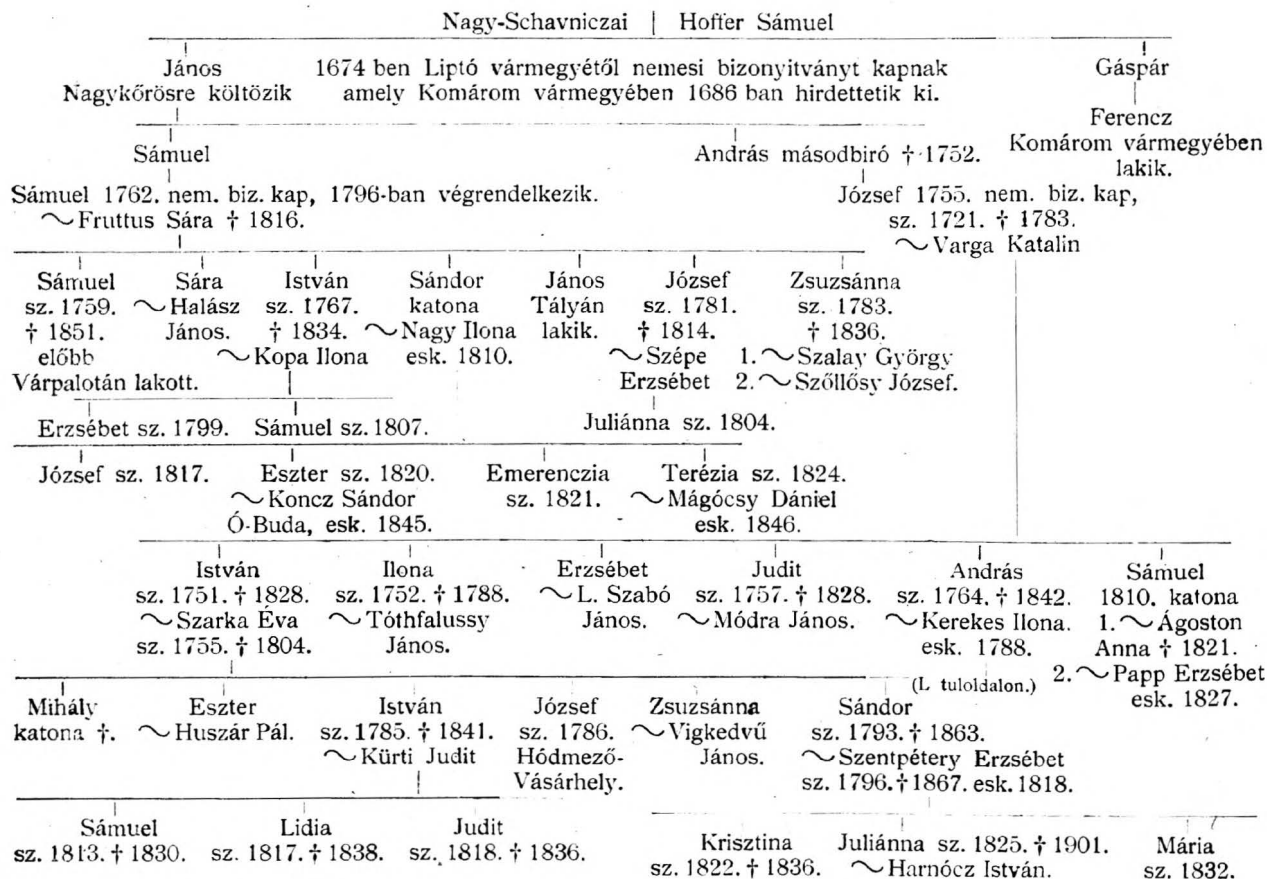
A legidősebb fiú István, ki 1751-ben született s 1828-ban hunyt el, Szarka Évát, Ns Szarka Mihály és Szűts Zsuzsanna leányát vette feleségül, aki 1755-ben született, s 1804-ben halt meg, kitől 4 fia és 2 leánya született. A leányok közül Eszter Huszár Pál, Zsuzsanna pedig Vigkedvű János felesége lett. A fiúk közül a legidősebb, Mihály mint a császár-huszár regiment kato-

nája halt meg, József pedig, ki 1786-ban született Hódmező-Vásárhelyre költözött, s nemes voltárol 1817-ben kapott a vármegyétől bizonyítványt; később 1829-ben vezsenyi lakos volt. István, ki 1785-ben született s 1841-ben hunyt el, Kürti Juditot vette feleségül, kitől származott, de fiatalon elhunyt gyermekei a táblázaton láthatók. A negyedik fiú, Sándor 1793-ban született s 1863-ban hunyt el; ő 1818-ban vette nőül Szentpétery Erzsébetet, aki 1796-ban született s 1867-ben halt meg. 3 leányuk közül az 1825-ben született s 1901-ben elhunyt Juliánna Ns Harnócz István felesége volt.

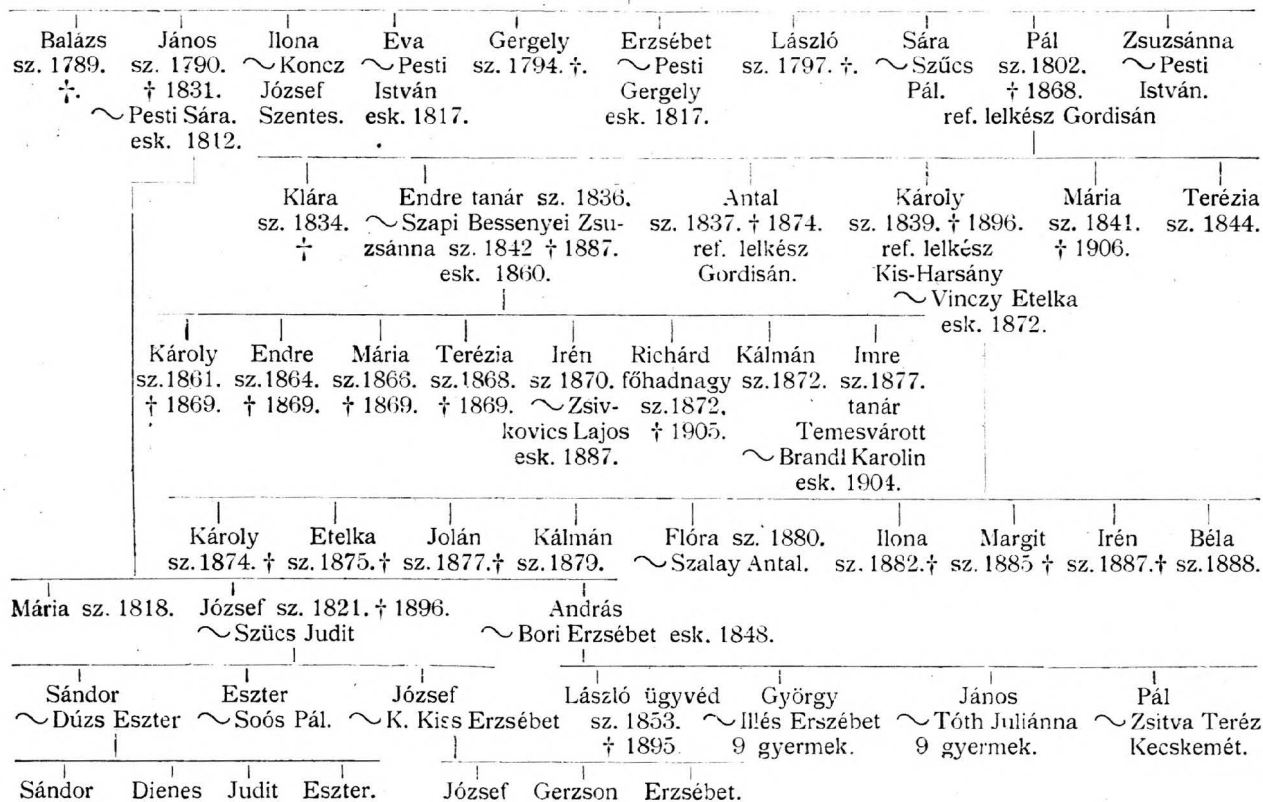
Hoffer József és Varga Katalin harmadik fia András, aki 1764-ben született s 1842-ben hunyt el, 1788-ban vette nőül Kerekes István leányát Ilonát, kitől a kis korukban elhunytakat nem említve, 2 fia és 5 leánya maradt. Leányai közül Ilona Koncz Józsefhez ment nőül Szentesre, Éva Pesti István, Erzsébet Pesti Gergely, Sára Szűcs Pál, Zsuzsánna pedig szintén Pesti István felesége lett. — Hoffer József 1839-ben fiaival Jánossal és Pállal, valamint testvérével, Istvánnal és ennek fiaival együtt a vármegyétől újabb nemesi bizonyítványt kapott.

Idősebb fiúk János 1790-ben született s 1831-ben hunyt el; ő Pesti Sárát vette feleségül, kitől egy leánya és 2 fia született. Fiai közül József, ki 1821-ben született s 1896-ban hunyt el, Szűcs Juditot vette nőül, kitől egy leánya és két fia maradt. Leánya Eszter Soós Pál felesége lett, fiai közül pedig Sándor Dús Esztert, József pedig K. Kiss Erzsébetet vette nőül, s gyermekeik a táblázaton láthatók. — Hoffer János és Pesti Sára ifjabb fia András 1848-ban vette nőül Bori Erzsébetet, kitől 4 fia született, kik közül László a jogi pályára lépett, s az ügyvédi oklevelet megszerezve ref. egyházunk ügyésze lett, s mint ilyen halt meg nőtelenül 1891-ben. Pál Kecskemétre költözött, s ott alapított családot, György Illés Erzsébetet, János pedig, aki Kocséron lakik, Tóth Juliánnát vette feleségül; gyermekeik a táblázaton láthatók.

Hoffer András és Kerekes Ilona 2-ik fia Pál, ki 1802-ben született, s 1868-ban hunyt el, 1819-ben írt alá iskolánk törvényeinek, s a papi pályára lépett. Előbb Búdösfán, (ma Rózsafa) majd Gordisán lelkészkedett, s ez utóbbi helyen hunyt el. 1832-ben vette nőül Karacs Ferencznek, a híres rézmetszőnek s első magyar mappa készítőnek leányát Máriát. Házasságából 3 leánya és 3 fia származott. Leányai hajadonok maradtak. Fiai közül Antal, aki 1837-ben született, a lelkesi pályára lépett s atyja utóda lett Gordisán, s nőtelenül halt meg 1874-ben. Másik fia Károly, ki 1839-ben született s 1896-ban halt meg, szintén a papi pályára lépett, s kishar-

Nagy-Schavniczai Hoffer András és neje Kerekes Ilona esk. 1788. leszármazói.

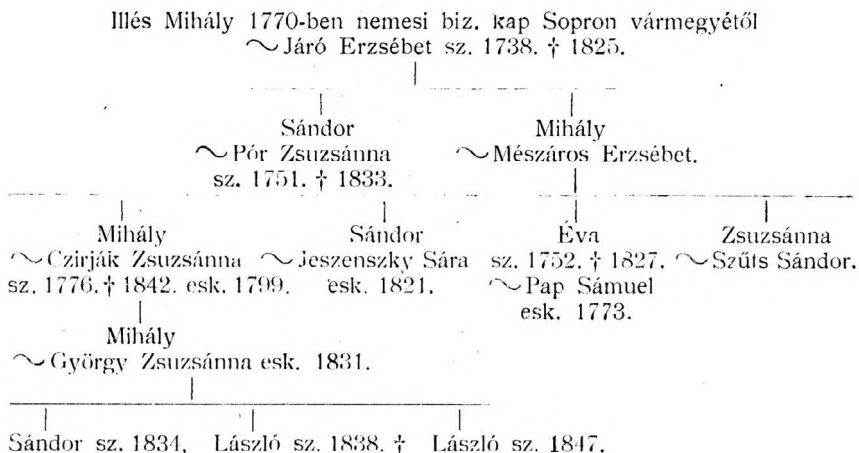
sányi ref. lelkész volt. 1872-ben vette nőül Vinczy Etelkát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. Legidősb fia Endre 1836-ban született, s középiskoláit helyben elvégezvén a theológiát Kecskeméten kezdve, az akkor keletkező pesti akadémián végezte fényes sikerrel, s 1859-ben lelkésszé avattatott. Már előbb 1856—57-ben Halason, majd 1857—60-ig Kecskeméten tanárkodott, ez évben pedig főgymnasiumunk tanárává hivatott meg, s itt működött 1874-ig; e közben a jogot magán úton elvégezvén, 1869-ben letette a bírói vizsgálatot is. 1874-ben a szegedi állami főreáliskolához neveztetett ki tanárrá, 1876-ban pedig ugyanezen intézet igazgatója lett, s mint ilyen vonult nyugalomba 1896-ban. — Az irodalmi téren is sikerrel működött, részint a hirlapokban és folyóiratokban megjelenő cikkeivel, részint önálló műveivel, amelyek közül legfontosabb 1877-ben megjelent Görög Nyelvtana és Gyakorló Olvasókönyve. Családot 1860-ban alapított, Szapi Bessenyei Zsuzsánnát vévén nőül Halasról, aki 1842-ben született s 1887-ben hunyt el. Tőle született gyermekei a táblázaton láthatók; közülök a négy első 1869-ben alig pár nap alatt ragadta el egy gyilkos ragály; az 1872-ben született Richárd mint főnadnagy hunyt el 1905-ben; az 1870-ben született Irén 1887-ben Zsivkovics Lajoshoz ment nőül; Kálmán, ki 1874-ben született, nőtelen, míg az 1877-ben született Imre, — jelenleg Temesvárott tanár — 1904-ben vette nőül Brandl Karolint.

A fentebbi adatok alapján a Hoffer család nagykőrösi ágának leszármazását a mellékelt 2 táblázaton lehetett összeállítani.

94. ILLÉS.

Túl a dunai eredetű nemes család, amely a 18-ik század közepén tűnik fel városunkban. 1751-ben Illés Mihály a nagykőrösi nemes kompánia kovácsa volt, s 1770-ben Sopron vármegyéjétől kapott nemesi bizonyítványt, s ennek alapján vármegyénk kétségtelen nemesei közé bejegyeztetett Mihály és Sándor fiaival együtt. A család tagjai mint iparosok s kisbirtokosok éltek városunkban, s városunk közéletében nem szerepeltek. A családnak egy pár izre terjedő nemzedékrendjét a ref. egyházunk anyakönyvében s a városi levéltárban található adatokból a következő táblázaton állítottam össze, amely azonban nem teljes, mert pl. nincs rajta az az *Anna*, aki először Ns Sebestyén István felesége volt, s másodszor 1791-ben Kiss Sámuelhez, harmadszor 1805-ben Kúti Ádám öcsödi

praedikátor és espereshez, negyedszer pedig 1810-ben Ns Muraközy Józsefhez ment nőül Kecskemétre, s mint ennek özvegye 92 éves korában halt meg 1848-ban; továbbá az a Mária, aki 1808-ban Ns Keszey Józsefhez ment nőül s mint özvegy 1874-ben halt meg 91 éves korában, továbbá Éva, ki mint Papp Dániel özvegye 1828-ban 67 éves korában hunyt el, s végül az a Mária, aki 1839-ben Baranyi Józsefhez ment nőül.

95. JAKABHÁZY (másképp Eötvös).

A Jakabházy család szintén nem tartozik Nagykőrös „benszülött” családjai közé. Első tagja a 17-ik század legvégén, vagy a 18-ik század elején költözött a városba. A család ma is él és tekintélyes birtokos a városban, s levelesládája sok érdekes régi iratot tartalmaz, amelyek felvilágosítás adnak a család multjáról.

A legrégibb adat szerint — amely a székesfejérvári káptalan-nál található bejegyzésre hivatkozik — 1428-ban Jakabházi Nemes László egy „sessió“-t adományoz Jakabházy Mihálynak Fejér vármegyében.

A családra vonatkozó, s meglevő okmányokkal igazolható első adat azonban csak a 16-ik századból való. A leleszi konvent által 1780-ban hiteles másolatban kiadott okmányok szerint ugyanis Zeleméry Mária — Zeleméry László leánya, — Parlaghy Antalné, 1488-ban megosztozván testvérével Zeleméry Mihálylyal, a Mátyás

király által jóváhagyott osztálylevél szerint Csongrád vármegyében Ellés, Máma, Zelemér, Bökény, Thenke, Körtvélyes, Soód, Dóocz, Szer, Pétermonostora, Anyás és Szeg községekben s egy pár Baranya vármegyei községben kapott birtokot. Az 1547-ik évben eszközölt tanúkihallgatások szerint Parlaghy László fiai — Antal unokái — Parlaghy György és Miklós midőn nővérükkel Katalinnal, előbb *Jakabházy Miklós* majd Zeleméri Kamarás János özvegyével megosztottnak, neki szintén a fentebb elsorolt helyeken adnak részjóságokat s a Jakabházy család e révén jut a felsorolt Csongrád vármegyei községek legtöbbjében birtokhoz. Habár ezen Jakabházy Miklóssal nem tudjuk megszakítás nélkül összekötni a később élt családtagok nemzedékrendjét, bizonyos, hogy a később szereplő Jakabházysok tőle származnak le, mert mint látni fogjuk, a családnak úgy férfi, mint női ági leszármazói évszázadokon át birtak ezen felsorolt, s később legnagyobb részben elpusztult Csongrád vármegyei helyeken. — Egy régi — de hitelesítés nélküli — családi feljegyzés szerint ezen Jakabházy Miklós, Albert fia és Simon unokája volt, és Jakabházy Miklós és Mihály már 1517-ben Felső-Győr Bars vármegyei helységben birtokosok voltak.

Több okmányban találunk még említést a 16-ik század végén és a 17-ik század elején szerepelt Jakabházysokról. Így, midőn 1656-ban Bábay Zsigmond és István nővéreikkel együtt beiktattatnak Bökény, Ellés, Máma, Szer stb. birtokába, ehhez való jussukat anyjuk, Lasztóczy Judit — Bábay Istvánné — jogán állapítják meg, aki Lasztóczy Istvánnak és *Jakabházy Borbálának* leánya volt, Jakabházy Borbála pedig ugyanezen okirat szerint Jakabházy Mihály leánya és András unokája volt. Jakabházy Borbálának egy másik unokája, Lasztóczy István tiltakozik is a beiktatás ellen úgy a saját maga, mint a többi érdekelt rokon nevében. Egy 1589-iki okmányban Jakabházy Borbála mint Pathvaróczy Dénes első felesége van említve.

Egy másik okmány a 17-ik század elejéről ismét három Jakabházy leányt említ. Ezek Jakabházy Gáspár és Salgai Anna leányai, kik közül Katalin Ramocsaházy Mártonné, testvére Frusina pedig 1610-ben Thuránszky Benedekné volt, a harmadik Anna, Poszor Istvánné már ekkor nem élt.

Egy 1573-iki okmány szerint Jakabházy András és Mihály mint felpörösök pörösködnek Tassy Jánossal Szajol és Tiszapüspöki birtoka miatt. Talán ugyanazon András és Mihály ez, akinek unokája, illetőleg leánya volt a fentebb említett Jakabházy Borbála, Lasztóczy Istvánné.

Mindezen eddig felsorolt Jakabházyaknak sem egymás közötti közelebbi rokonsági viszonyát, sem az első említett őstől, Miklóstól, mely ágon való leszármazását nem lehet megállapítani a meglevő okmányokból.

Ugyancsak egy 16-ik századbéli okirat, az egri káptalannak 1590-ben kelt kiadványa, mondja el azt, hogy Jakabházy Katalin, Czike Lázárné és Jakabházy Petronella, Kovács Józsefné, a káptalan előtt Nátkai Szabó Andrást nevezték meg Máma, Ellés, Bökény, Győ és Szer Csongrád vármegyei birtokaikban teljhatalmú megbízottjuknak. Ezen okmányban említett *Jakabházy Petronella* volt a ma is élő Jakabházy másképp Eötvös család ősné, s tőle a nemzedékrend egész a mai nemzedékig hitelesen összeállapítható.

Az 1642-ik évben ugyanis Pest-Pilis-Solt és Csongrád — akkor egyesült — vármegyék rendei a Jakabházy — másképp Eötvös — család leszármazására nézve tanúvallatásokat eszközölven, a kihallgatott 70–80 éves tanúk egyértelműleg azt vallják, hogy részben ösmerték még magát Jakabházy Petronellát, Kovács József (máshol Józsa) feleségét is, mint nagyon öreg asszonyt; az ő leánya Katalin, Eötvös Vinczéné volt, ennek leánya pedig Erzsébet Eötvös Jánosné, s ennek fiai Jakabházy Mihály, István, János és Gáspár, akik vagy csupán Jakabházy, vagy Jakabházy másképp Eötvös néven említetnek. Mint ebből láthatjuk, a mai Jakabházy — másképp Eötvös — család tulajdonképpen *leányágon* ered a régi Jakabházy családból; de már Eötvös János fentebb említett 4 fia is állandóan Jakabházy néven említetik — egyik, mint látni fogjuk, e néven is kapott királyi új adományt, — s csak ritkán van nevük mellett megemlítve az „alias Eötvös“ jelző, s azóta is évszázadokon át e nevet használták a család tagjai, úgy hogy az Eötvös név jóformán feledésbe is ment.

1637-ben még életben van Eötvös János és felesége is, mert fiuk Jakabházy alias Eötvös János édes anyja nevében tiltakozik ez évben az ellen, hogy Szer, Máma, Ellés és Győ birtokait a szomszédok bitangolják.

A család különben ez időben sok zaklatásnak volt kitéve a török hódoltság területén fekvő Csongrád vármegyei birtokaiban, úgy hogy maguk a családtagok nem is laktak itt, hanem a végvárakban, Szécsényben, Füleken, Egerben húzódtak meg. E mellett mások is igyekeztek az uraságuk által elhagyott és így uratlannak vélt birtokokat megszerezni, s arra maguknak adomány levelet eszközölni ki. Így 1640-ben gr. Eszterházy Miklós nádortól Woxith alias Horváth István szerez magának adomány levelet több társá-

val együtt Ellés-re és Szerre. A Jakabházy család nevében János mindjárt tiltakozik a beiktatás ellen, de 1642-ben még is kénytelenek az új adományosokkal olyan egyezsége lépní, hogy Pusztaszernek kétharmadát átengedik ezeknek, s csak egyharmada marad a család birtokában. 1646-ban Woxith Horváth István, Dienes György és Komjáthy Ábrahám özvegye Földváry Katalin, Jakabházy Eötvös Gáspárnak és Jánosnak Ellés és Bökény községekben fekvő részjóságait foglalják el bizonyos adósság fejében; ez ellen a fentebb említett 4 fítestvér nővére, Jakabházy Sára, tiszteletes Budai Bornemissza Bolgár Dánielné fia Bornemissza Pál, édes anyja és az egész család nevében tiltakozik. A pörösködésnek 1648-ban Nógrád vármegye viceispánja és táblabírái előtt kötött egyezség vet véget, amit a Jakabházy család részéről a négy fivér, Mihály, István, János és Gáspár (mind mint alias Eötvös) és nővérük Sára, Bornemissza Dánielné, továbbá Jakabházy István — alias Literati és János — alias Csizmadi — írnak alá. Hogy ezen két utóbbi aláíró milyen rokonságban van az előbbi 5 testvérrel, az az okiratból nem tűnik ki. Az sem állapítható meg, hogy azon Jakabházy Panna és Mihály, akik Oroszlán Istvánnal és Györggyel együtt, mint Abanyi Anna gyermekei 1647-ben osztoznak nagynénjükkel Abanyi Jutkával, Terczi György feleségével, a család melyik ágából származnak.

Az 1649-ik évben már sem Eötvös János, sem felesége nem él s az öt testvér Nógrád vármegye rendei előtt osztozik meg Szécsényben a Csongrád vármegyei jóságokon. Mára és Szer ekkor már puszták, de Ellés és Bökény még lakott helyek, s az egyes osztozó félnek jutott jobbágysok nevei is föl vannak sorolva az osztálylevélben.

A négy fivér közül István — úgy látszik — nem sokára — és pedig örökösök nélkül — elhalt, mert a későbbi okiratok nem tesznek róla említést.

János a végvárakban katonáskodott s 1653-ban már Szécsény várában a gyalogosok kapitánya volt, s mint ilyen érdemeket is szerzett magának, s ezek fejében, hogy családja birtokjogát megerősítse, úgy maga, (csakis *Jakabházy* néven említve,) mint az egész Jakabházy család számára új adomány levelet szerzett Leopold királytól Bökény, Thes, Szer és Mára pusztákra. (Az adomány levélben „Bekénytes és Kisszermána“ van írva.)

Az új adomány levéllel biztosított jóságok azonban — nagyobb részben — nem sokáig maradtak az örökösök kezén. Maga Jakabházy János már 1653-ban zálogba adja bökényi portióját

Boldogházi Kiss Jánosnak 125 magyar forintért, 1656-ban pedig pusztaszeri rész birtokát zálogosítja el 50 körmöczi ezüst tallérért Soós Ambrúznak. Jánosról még csak egy későbbi oklevél 1661-ben tesz említést, további sorsáról s arról, hogy maradtak-e utódai, semmi bizonyosat sem tudunk, csak sejtethetjük, hogy az ő leányai voltak Jakabházy Sára, Ns. Péter Mihály túri lakos felesége és Panna Szentmártony Jánosné, akik 1675-ben mámai és pusztaszeri részjószaikat 60—60 tallérért zálogba adják Kamarás Ambrúzs és felesége Szívós Panna és Patay András és felesége Deák Erzsébet kecskeméti lakosoknak.

A másik testvér, Gáspár, akinek felesége Patkó Zsuzsánna volt, szintén korán kezdte az elidegenítést. 1653-ban bökényi részjóságát ő is Boldogházi Kiss Jánosnak és feleségének Basó Zsuzsánnának adta zálogba 150 magyar forintban. 1659-ben testvéreivel, Mihálylyal pörlekedik. 1679-ben pusztaszeri portióját 30 tallérért Horváth Gergelynek adja zálogba. Úgy látszik, még ez évben meghalt, mert az év végén már fia Boldizsár ir Kamarás Ambrúzs özvegyének Szívós Pannának, az atyja által elzálogosított pusztaszeri birtok tárgyában. Boldizsár maga is csakhamar követte atyját, mert későbbi okiratok csak Jakabházy Gáspár és Patkó Zsuzsánna egyetlen leányáról, Zsuzsánnáról tesznek említést, kiről még alább szólunk.

Leghányatottabb sorsa volt a negyedik testvérnek Mihálynak, aki eleinte szintén a végvárakban katonáskodott. Ő is, mindjárt a megosztás után 1650-ben Máma, Pusztaszer, Ellés és Bökényben fekvő birtokait zálogba adta 62 magyar forintért Ns. Péter Andrásnak, majd újból 1658-ban már magát Bökényt 60 tallérért a szelevényieknek. 1669-ben nagyobb bajba keveredett Jakabházy Mihály; rávette ugyanis a kékkői lovasseregben szolgáló pajtásait, hogy üssenek rajta gr. Bercsényi Miklós generálisnak Hódmezővásárhely mellett fekvő Bánhalma pusztáján, amelyet ő magáénak állított, s hajtsanak el onnan 500 darab marhát. A hatalmas generális természetesen nem hagyta annyiba a dolgot, pörbe fogta az erőszakoskodó katonákat, s ezek elmarasztaltatván, Jakabházy Mihálynak kellett, mint felbujtónak helyt állania, s hogy az elmarasztalt katonák a generálist kielégíthessék, át kellett nekik engedni birtokai nagy részét, névszerint Pusztaszer, Kisszer, Győ, Zés és Ellés egy-egy ötödrészét Csongrád vármegyében, Csanád vármegyében pedig Szent-János-Telke, Böde-Telke, Csorna-Egyház-Telke, Sós-Telke és Bű-Telke egy-egy ötödrészét. — Így birtokaiból, csak mámai részjósza maradt meg; pusztaszeri és ellési portióját

azonban sikerült kiváltania, de csak azért, hogy nem sokára ismét zálogba adja. Mámát és Pusztaszert 95 talléron Patay András és felesége Deák Frzsébet kecskeméti lakosoknak adja át 1674-ben, Ellést pedig 1678-ban 60 magyar forinton Búzás Istvánnak. — Ekkor már a Békés vármegyei Szent-Andráson lakott, s későbbi tanúvallomások szerint öregségében itt a falu nótáriusa volt s ugyanott halt meg. Itt született fia János is, aki később Nagy-Kőrösre jött lakni.

Jakabházy János születése évét nem tudjuk, 1718-ban még született egy leánya, de már 1726-ban kelt okiratban öreg embernek mondja magát, s az 1727-ben megejtett tanúvallatás alkalmával egyik 80 éves tanú azt vallja, hogy emlékszik Jakabházy János születésére, s anyját is ösmerte legény korában. Ugyanez alkalommal mind a két kihallgatott tanú elmondja, hogy a gyulai törökök ráütvén Szent-András falura, Jakabházy Jánost is még gyermekkorában elhurczolták, s a rabságból bátyjai váltották ki. Hogy melyik évben jött Nagy-Kőrösre lakni, arra nincs adatunk. Annyi bizonyos, hogy a 18-ik század elején már itt lakott, s mint annyi sok más beköltözött nemes a város polgárai között elvegyült s itt csakhamar családot is alapított. Nemes voltát azonban mindig hangoztatta; 1769-ben egyik tanú elmondja, hogy Jakabházy Jánost „egy alkalmatossággal a kőrösiek Tizedesnek akarták tenni, de azt nem akarta magára vállalni, mondván, hogy ő Nemes Ember legyen, és így a Tizedeseknek hivatalyát magától eltávoztatta.“ Az ősi birtokok közül Mámán és Gyóján még ő is birt. Egy 1771-ben kihallgatott tanú elmondja, hogy gyermekkorában bátyjával együtt Gyójai pusztára ment tövist szedni, s ekkor az öreg Jakabházy János ott egy földgunyhóban lakván attól kértek tövist, aki is elmondta, hogy gr. Károlyi Sándor kéri ezt a két pusztáját cserébe, de nem adja, mert „az öreg atyjának az atya is mindenkor birta, s jobb az örök acserénél, mivel abban gyermekeinek gyermekei is megnyugodhatnak.“ Az öreg adott is czédulát, hogy akármikor akarnak, hordhatnak tövist a pusztáról, ahol az öreg saját borát is mérte, amiből tanú is ivott.

Ez időben a Jakabházy család ősi birtokai legnagyobb részben elzálogosítva, idegenek kezén voltak. A 17-ik század közepén élt négy fiútestvér közül Mihálynak említett János fián kívül még csak Gáspárnak egy leánya élt, Zsuzsánna, Várady Pál özvegye, aki ez időben már nagyon öreg asszony volt. Várady Pálnénak egyik leánya Zsófia, előbb Papp Péternek, ez időben pedig már Tatay Péternek volt felesége Rév-Komáromban. Tatay Péter szerző

ember volt, aki igyekezett a Jakabházy jusson feleségét illető s elzálogosított birtokokat kiváltani. Először is anyósától a mámai pusztához való jogát szerzi meg 200 Rh forinton, s pár évig ezt békésen együtt bírja Jakabházy Jánossal, akivel az atyafiságos viszonyt mindig fenntartja, s akit feleségével együtt többször meglátogat Nagykőrösön. 1726-ban azután Jakabházy János mindazon részjóságokat, amelyek „Ns Csongrád és Csanád vármegyékben levő Jakabházy Familiát örökös Jussal concernáló Jóságokból és Pusztákból“ neki jutottak volna, fiai „Istók és Miska“ nevében is átengedi 100 Rh forintért és egy pár borjas tehénért“ Tatay Péternek és feleségének, hogy „szabadossan birhassák, usuálhassák ő kegyelmek mint örököket, ha kikereshetik és kiválthatták“, mert ő már „öreg ember lévén másképpen is alkalmatlan és elégtelen azon Pusztáknak kikeresésére.“

Tatay Péter ezen szerződés alapján csakhamar kiváltotta Máman kívül Ellés és Pusztaszer egy részét is. Pusztaszert azonban nem sokáig bírhatta, mert a kincstári jogügyek igazgatója, Grassalkovich Antal a „neoaquisitica comissió“ előtt perbe idézte s végre is kénytelen volt a jogigazgatóval 200 Rh forintban mint leány negyed — quarta puellaris — illetékben kiegyezni. Ellést és Mámát is csak rövid ideig bírta Tatay Péter. Ezen pusztákra ugyanis több Csongrád vármegyei uradalommal együtt Schlick tábornok is donációt kapott, akitől pedig ezeket gr. Károlyi Sándor szerezte meg; a Jakabházy család ugyan tiltakozott a beiktatás ellen, s így gr. Károlyi Sándor nem juthatott e puszták tényleges birtokába, de mint a szomszéd uradalmak tulajdonosa, igyekezett ezeket is megszerezni, s még 1726-ban meg is egyezett Tatay Péterrel és feleségével, akik az említett pusztákat 300 Rh forintért, s egy részükre Hódmező-Vásárhelyen 100 tallérban inscribált telekért átengedték a grófnak. Tatay Péter és felesége mintegy 10 esztendeig ott is laktak Hódmező-Vásárhelyen a gróf által nekik átadott telken, 1737-ben azonban eladták e telket 250 német forintért a városi tanácsnak s Komáromba visszaköltöztek.

Visszatérve Jakabházy Jánoshoz, halála évét nem tudjuk; talán az 1739-iki pestis járvány ragadta őt is el, amelynek oly sok áldozata volt városunkban, akik névszerint nincsenek bejegyezve halottas anyakönyvünkbe.

Jakabházy Jánosnak 1770. évi tanúvallomások szerint 3 fia volt, János, István és Mihály. János fiatal korában halt el; 1726-ban már nem élt, mert a fentebb említett szerződésben apja csak másik két fiát említi, akik ekkor serdülő legények lehettek, mert

apjuk „Istóknak és Miskának“ nevezi őket. István 1731-ben vette nőül Izsákról Gacsa István leányát Erzsébetet, Mihály pedig 1735-ben helyből Deák István leányát, Annát. Mindketten korán haltak el, — talán ők is apjukkal együtt a pestis áldozatai lettek, — mert haláluk éve nincs bejegyezve a halottas anyakönyvbe. Annyi bizonyos, hogy 1753-ban már nincsenek életben.

Mihály két gyermeke kis korában elhalt. Istvánnak azonban 2 fia maradt, István és János, kik közül István 1752-ben lépett iskolánk bölcsészeti osztályába. Ezekhez fordult már 1753-ban s ismét 1762-ben Papp József, Várady Zsófiának, Tatay Péternének első férjétől, Papp Pétertől származott fia, Jakabházy Zsuzsánna unokája, — aki különben már 1737-ben tiltakozott az ellen, hogy anyja és mostoha apja Ellést és Mámát gr. Károlyi Sándornak eladják, — hogy az ősi Jakabházy jószágokat együtt kisértsék meg visszaszerezni.

E végből Jakabházy István 1763-ban gr. Károlyi Antalhoz, — Sándor unokájához — fordult, kifejtve levelében, hogy Tatay Péter és felesége csak a maguk jussát adhatták el Ellésben és Mámában, de a többi családtagokét nem, s épen ezért barátságos egyezségekre kérte a grófot. A gróf azonban hivatkozva arra, hogy nagyatyja az eladókat teljesen kielégítette, nem volt hajlandó egyezkedni. A barátságos egyezkedés hosszas tárgyalások után sem sikerülvén, 1780-ban Jakabházy István és János Papp Dániellel, a Papp József fiával együtt zálogváltási pert indított a gróf Károlyi család ellen Ellés és Máma, s egyszersmind Kecskemét város ellen Pusztaszer birtoka iránt.

E közben Jakabházy István és János hiteles tanúkihallgatásokkal igazolván Jakabházy alias Eötvös Mihálytól való leszármazásukat, nemességük igazolására Nógrád vármegyétől bizonyítványt kértek, s ezt 1770-ben meg is kapták, s e bizonyítvány 1772-ben Pest-Pilis-Solt vármegyék közgyűlésén ki is hirdettetett.

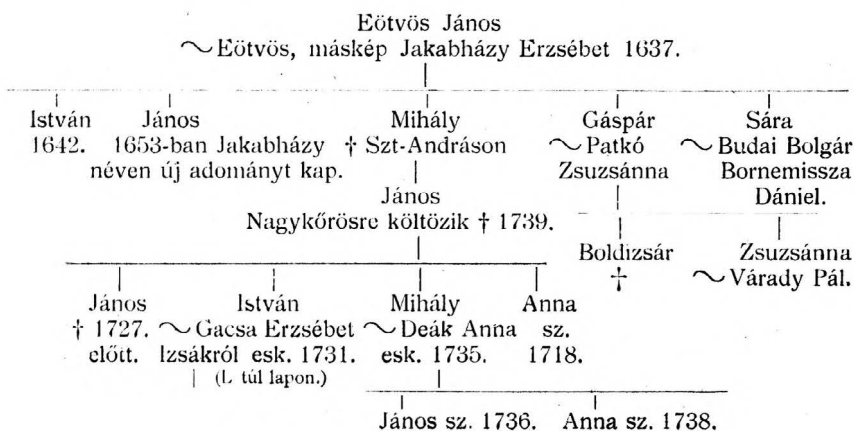
János ekkor már családos ember volt; 1765-ben vette nőül Boros Mihály leányát Sárát, nem sokkal ezután 1773-ban István is megnősült, s Halász Mihály leányát, Zsuzsánnát vette el Dabaszról, s maga is Dabasra költözött, s utódai is ott maradtak, s így csak János leszármazói élnek Nagykőrösön.

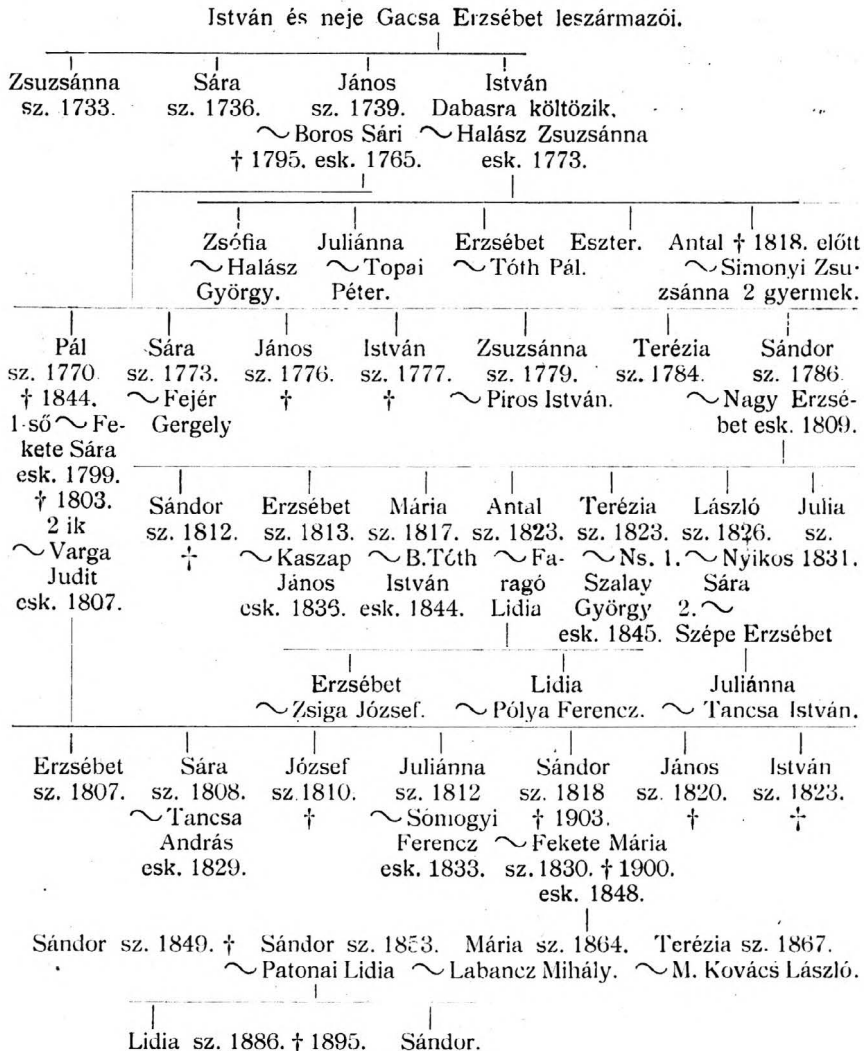
A hosszadalmas zálogváltó pör végét a két testvér közül egyik sem érte meg, pedig lehetőleg sürgették, s egy 1794-ben Dabason kelt egyezség szerint ügyvédüknek, Sáróy Sámuelnek, hogy buzgalmit fokozzák, a visszaszerzendő Pusztaszerben osztályrészt ígértek.

1818-ban már a két testvér gyermekei, u. m. János utódai: Sándor, Pál, Sára Fejér Gergelyné, és Zsuzsánna Piros Istvánné, és Istvan utódai: Zsófia, Halász Györgyné, Juliánna Topai Ferenczné, Erzsébet Tóth Pálné, Eszter, és Antal özvegye Simonyi Zsuzsánna, — ekkor már Sárközy Józsefné — mint első férjétől származott 2 gyermekének gyámja — egyezkednek Pusztaszer iránt Kecskemét városával, s a pörlekedésbe és költekezésbe belefáradva — az egyezségnek a család levelesládájában levő fogalmazványa szerint — 13 ezer frtéért lemondanak a további perlekedésről.

Még tovább húzódott a gr. Károlyi család ellen Ellés és Mäma puszták visszaváltása iránt indított pör. 1847-ben jutott annyira az ügy, hogy a királyi tábla a tett kifogások elutasításával a Jakabházy család felperességét megállapította. Az 1848—49-iki szabadságharcz természetesen e per folytatását is megakasztotta, s csak a nemzeti küzdelem lezajlása után újították meg a pört 1853-ban a zálogváltó pört kezdett János unokái: Pál fia Sándor és Sándor fia Antal a többi érdektársak nevében is. A pör azonban pár év múlva a legfőbb törvényszék kedvezőtlen ítéletével a család igényeinek elutasításával ért véget.

A századokkal ezelőtt ősi jogon birt puszták e szerint, nem kerültek vissza többé a család birtokába. De a családnak városunkban megtelepedett tagjai az elvesztett ősi vagyont kitartó szorgalommal és józan takarékosággal igyekeztek pótolni s fáradozásukat siker is koronázta, mert városunkban szereztek maguknak a család számára tisztes jóllétet biztosító vagyont. A család leszármazását egész a legújabb nemzedékig a mellékelt táblázat mutatja.

96 JALSOVICZKY (Jalsovai).

A Jalsoviczky család is azon családok közé tartozik, melynek eredetét a Dráva tájékán kell keresnünk. A XIV. században tűnik fel először Stephanus filius Joannis de Jalsovch . . . vagyis mai írással Jalsoviczi István János fia, aki 1385-ik évben emeltetik a

a nagykemléki várjobbágyok (nobiles jobbagiones castri de nog kemluk) sorából az ország nemesei közé. A török elől ezen család is ősi származási helyéről sok más szlavoniai családdal közösen Magyarország felső részébe menekült s a török kiűzése, illetőleg Buda várának visszavívása után Pest vármegyében talált otthont.

A lefolyt századok alatt a Jalsoviczky családnév több változtatban (mint: Jalsovczky, Jelsoviczky, Galseviczky stb.) használva fordúl elő.

Pest vármegyébe Mihály fiai Pál és Mihály költöztek. Pálnak fia volt Pál, akinek fiutódai nem maradtak, hanem csak két leánya: Borbála, aki Ns Szabó Istvánhoz Ujvidékre, és Judit, aki Ruttkai Ruttkay Jánoshoz Csabára ment férjhez.

Először Pál maglódi lakos igazolta Pest vármegyében régi nemességét, aki az elrendelt nemesi felkelésekben hol felváltólag, hol személyesen insurgált; majd a már említett Mihály unokái, Mihály és Sámuel hirdették ki a vármegyének 1811-ik évben tartott közgyűlésén régi nemességöket s erről bizonyáglevelet is nyertek.

Az előbb említett Pál testvérének, Mihálynak felesége Ferenczy Borbála 1770-ben már mint özvegy perel Nógrád vármegye színe előtt a szőlősi birtokukban Gedey István, Horánszky Mátyás és társaik által történt megháborításáért. Több gyermeke közül csak az 1749-ben Pilisen született Mihály folytatta családját. Felesége Pinka Katalin volt, aki 1824-ben halt meg, már városunkban: ugyanis gyermekeivel, Mihálylyal, Sámuellel és Katalinnal férjének 1790-ben történt halála után Nagykőrösre költözött, ahol rokonaik voltak. Leánya Katalin innen ment férjhez, először Schütz Leopoldhoz Jászapátira, majd mint özvegy, másodszor 1807-ben Benedicty Lászlóhoz Pilisre.

A két fivér, Mihály és Sámuel mikor városunkban akart megtelepedni, a város akkori helyhatósági szabályaihoz képest, hogy házat szerezhessenek, felvétették magukat városi polgároknak; ennek megtörténtével az idősebb, Mihály, aki 1775-ben született, örökbevallással megszerezte Szigethy Jánostól és feleségétől Szoboszlav Rákheltől a hajdani Tószeghy fundus egyik felét, majd a másik felét is Torma Ilonától és fiától Tószeghy Sándortól, s így újra egyesítvén a Tószeghy fundust, hozzácsatolta még a Nánási Szűts Miklós maradékától megvett telket is. E három telken fekszik ma a család Széchenyi-tér 14. sz. háza.

1818-ban Muraközy János özvegyétől, Inárcsi Farkas Erzsébettől megszerzi azon 110 k. holdnyi birtokot, amelyet ő a Nyárs-

apáti pusztá belső részében a várostól birt zálogban, s a város főbirája és tanácsa is kiállítja erre nézve a „confirmatoria fassio“-t. 1820-ban idősb Gubody Jánostól alzálogba veszi 5000 conv. frtért azon 92 hold földet, amelyet ő Nyársapát pusztá Besnyő részében zálogban birt; de később Gubody János leánya, Zsuzsánna e birtokot férjével, Beretvás Lajossal visszaváltja. 1821-ben Tanárky Józseftől, az ország pénztárja tisztjétől örökáron megszerezte a bokrosi hegyben levő „ösi szőlőt“. Majd Kalocsa András cs. kir. huszár alhadnagytól zálogba vette ennek Besnyőben levő örökrészét. Öröktulajdonul megszerezte Molnár Alberttől besneyi tanyás földjét, amelynek dombos részén állott — a hagyomány szerint — az elpusztult Besnyő régi temploma(?) Az ott még ma is található sok terméskő törmelék megerősíteni látszik e hagyományt. Ugyancsak a Nyársapát-Besnyő pusztán a város tulajdonát képezett u. n. város laposát előbb 1823-ban haszonbérbe, majd 1825-ben 24 évre zálogba vette, de még a zálogos idő letelte előtt 24.414 conv. ezüst frt és 23 denár ráfizetéssel öröktulajdonul szerezte meg.

1826-ban Jánossy Dániel közbirtokostól 80 conv. forintért 15 évre zálogba vette „azon földesúri jussához tartozó részét, melyet ezen Körös város határában helyezettett közönséges erdőbe a többi közbirtokos urak sorában bir, és amely rész másfél u. n. földesúri quotákból áll.“ Ebből láthatjuk, hogy a belsőségtől egész a legújabb időkig elválaszthatatlan faizási jog *ingatlan tulajdonnak* vétetett, s mint ilyen volt zálogba adható.

1831-ben a váczai káptalan, mint hiteles hely előtt bevallotta neki öröktulajdonul Kisjáczi Szeles József körösi közbirtokos városi belső fundusát, minden hozzátartozó földesúri jussal.

Ugyancsak a váczai káptalan előtt való örökbevallással szerezte meg — már fiával, Mihálylyal együtt — Berczeli Berczelly István huszárcapitány és neje Keókeszi Csernus Zsuzsánna törteli részjóságát, amely őket Bábonyi Balogh jusson illette, amely egy Balogh résznek egy harmada, s az egész pusztának 32-ed része volt, s amelyet előbb Szajoli Fejér Miklós birt zálogban.

1839-ben ugyancsak a váczai káptalan előtt szerzi meg csere útján Batori Sigray Mihálytól azon curialis telkét, a melyet napkeletről Inárcsi Farkas Ferencz, nyugotról Beretvás János, északról a Gellén örökösök fundusai, délről pedig a „közönséges utca“ határol.

Tápiószelén és a hozzátartozó Birinsek és Félégyháza pusztákon fekvő részbirtokához, — a melyet az első felesége Szvo-

boda Borbély Erzsébet öröksége is gyarapított, még 1819-ben kiváltotta második feleségével Nemes Johannával azon ősi birtokrészt, a mely feleségére mint Dubraviczky leányági leszármazóra szállott, de a melyet még nagyszülei Bohunka Ferencz és Komjáthy Juliánna 1782-ben zálogba adtak. — Több felé volt e mellett nagyobb bérlete is, így Barkassy Györgytől éveken át haszonbérelte Pó pusztát.

Az 1809-ik évi utolsó nemesi felkelésben testvérével Sámuellel együtt két lovas katonát állítottak ki, szereltek föl s tartottak el; 1810-ben pedig hadi czélokra lovakat ajándékoztak; később pedig 300 régi pozsonyi mérő zabot ajánlottak fel mint önkéntes adományt s e hazafias tényükért nem csak a hadparancsnokság fejezte ki 1817-ben köszönetét, — a mely a „Vereinigte Ofner-Pester Zeitung“ 1817 december 21-iki számában is megjelent, — hanem 1818-ban, a cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnak a család birtokában ma is meglevő leirata szerint, királyi elismerésben is részesültek.

Részt vett Jalsoviczky Mihály 1839-ben a Fáy András kezdeményezésére létesült Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület megalapításában is. — Mint ezekből láthatjuk, szorgalmas, szerző ember volt, de e mellett jószívú és adakozó. Az 1826-iki tűzvész után, a melyet városunkban az öregek még ma is „nagy égés“-nek neveznek, — mint a város köszönő irata tanúsítja — nyomban 100 véka búza, 100 font szalonna és 30 frt. készpénzadománnyal segítette károsult lakostársait. Ezt azonban — saját feljegyzései szerint — jóval meghaladta a házánál kiosztott segedem. — Ugyanekkor a bicskei égetteket is segítette.

Buzgó vallásos ember volt, amit bizonyít nem csak az, hogy már életében is a XVIII-ik század végén és a XIX-ik század elején alakult protestáns egyházak környékünkbeli templom építéseit rendszeren nagyobb anyagi segélylyel támogatta, s a kőrösi templom tornyának újjá építésére is 1843-ban 100 frtot adott; hanem végrendelete is, a melyben a nagykőrösi, irsai (hol anyja született) a pilisi (hol atyja született) a kecskeméti és ceglédi protestáns egyházakról s ezen helyek szegényeiről is megemlékezett, 1700 frtot tevő adományt hagyományozván e czélokra.

Kétszer nősült. Első felesége Szvoboda Borbély Mátyás tápiószzelei közbirtokos és Halász Klára (a ki után a család Dabason örökölt részjóságot) leánya, Erzsébet volt, a ki azonban már 5 évi házasság után meghalt, 1809-ben 25 éves korában. — Második neje Liptó vármegye törzsökös családjának, az ősrégi Behárfalvi

Nemes családnak sarja volt, annak Nógrád vármegyébe szakadt ágából, Nemes Gábor turopoljai ev. lelkész és Draskóczi és Jordánföldi Bohunka Anna leánya Johanna (1791—1864). Mindkét házasságából maradtak gyermekei, s így lett ő családja Nagykőrösön ma is virágzó ágának alapítója. 79 éves korában halt meg 1854-ben.

Első házasságából született gyermekei közül csak az 1808-ban született Mihály ért ember kort. A jogi pályára lépett s a joggyakorlatot Pesten és Pozsonyban Dubraviczky Simon Pest vármegyei alispán és országgyűlési követ oldalán töltötte. Az ügyvédi oklevelet megszerezvén előbb Pesten telepedett meg, majd hazatért szülővárosába s élénk részt vett annak társadalmi életében s jelentékeny tényező volt városunk első *olvasóköriének* megalapításában. Mint gazda, különösen a lótenyésztésre fektetett nagy súlyt; Halász Gedeon és Szalay Mihály közbirtokos társaival 150 darabot meghaladó ménesük volt, a melyből évenként átlag 15 darab lovat szolgáltatnak a katonai kincstárnak; a lótenyésztés körüli érdemeit külön is kiemeli a „Mezei Gazdaság könyve“ 1855-ben. A szabadságharcban nemzetőr százados volt, s részt vett a rácok ellen Verbász környékén lefolyt csatározásokban. 1866-ban hunyt el s feleségétől Muthnai és Csepcsányi Vladár Judittól, Vladár Sámuel és Hankovszky Mária leányától egyetlen fia maradt az 1847-ben született *László*. Ő városát 25 éven át szolgálta mint gazdatanácsnok s 1905-ben halt meg. Feleségétől Molnár Irmától, — Molnár László és Gubody Terézia 1852-ben született leányától — született fia *László* jogtudor, jelenleg városunk tisztii főügyésze; családját a táblázat mutatja.

Jaloviczky Mihálynak Nemes Johannával kötött házasságából — a kiskorukban elhaltakat nem említve — 4 leánya és 1 fia maradt. — A leányok közül az 1817-ben született Mária 1836-ban mint hajadon hunyt eltüdőgyulladásban. A legidősebb leány az 1815-ben született Erzsébet, aki 1888-ban halt meg, 1832-ben ment nőül Dubraviczai Dubraviczky Miklós tápiószelei közbirtokoshoz, Dubraviczky Bálint és Bró Rüd Vilhelmin fiához. Az 1820-ban született Terézia 1841-ben Bátori Sigray József és Baracska Szűts Anna fiához *Márlonhoz*, Pest vármegye esküdtjéhez ment nőül, s 1866-ban halt meg; még a legifjabb leány, az 1833-ban született Karolina 1853-ban Bátori Sigray János köncsögi közbirtokos neje lett s 1862-ben hunyt el.

Jaloviczky Mihály és Nemes Johanna egyetlen fia Károly 1823-ban született. Középiskoláit itthoz szülővárosában, majd Sop-

ronban és Pozsonyban végezte, a jogot pedig Eperjesen. Joggyakorlaton ő is, mint bátyja Dubraviczky Simon alispán és követ mellett volt, később Bitskey táblabíró és Kapczy Tamás táblai ügyvéd mellett mint a pesti királyi tábla hites jegyzője működött, s az ügyvédi vizsgát 1845-ben letétén Pest vármegye tiszteletbeli tisztí ügyészévé nevezetett ki.

Később a vármegye rendes alügyésze, majd főszolgabíró lett. Ez utóbbi állásáról lemondván, 1851-ben járásbíróvá nevezette ki magát Czeglédre azon cél által vezettetve, hogy az igazságot honfirtársainak abban a szomorú időben is ne idegenek szolgáltassák. De csakhamar belátta, hogy ha továbbra is megmarad hivatalában hazafias meggyőződésével jön ellentétbe, mert mindinkább előtérbe lépett a kormánynak azon szándéka, hogy az országot az „összbirodalom”-ba beolvassza: hivataláról tehát lemondott, daczára annak, hogy előléptetéssel kecsegtették, s visszatért városunkba s élénk részt vett itt a közügyek intézésében. Az u. n. „kis alkotmány” idején 1861-ben Pest vármegye a Kecskeméten székelő törvényszék első ülnökévé választotta, s ezen rendes táblabírói minőségében, — minthogy Nyáry Pál alispán — a törvényszék rendszerinti elnöke — folyton Pesten volt hivatalában elfoglalva, állandóan ő helyettesítette a törvényszéki elnöki teendőket.

A rövid alkotmányos időszak megszűntével ismét visszavonult városunkba, s tevékeny részt vett az 1863-iki aszályos esztendő csapásainak enyhítésében; arra is törekedett, hogy oly intézményeket létesítsen, a melyek az ismét bekövetkezendő inségnek lehetőleg elejét vegyék, s e célra takarékmagtárak felállítását tervezte, s azok tervezetét ki is dolgozta.

Érezte, hogy az elnyomatás korszakában is vár teendő a nemzet fiaira, és ez az ipari és gazdasági erősödés munkálása. Ezen meggyőződéstől vezéreltetve vetette fel Czeglédén, mint alkalmas, legfőként szemtermeléssel foglalkozó mezőgazdasági központon egy *gőzmalom* létesítésének eszméjét, a mi 1864-ben meg is valósult, s az alapító letételének ünnepélyén mint a részvénytársaság *elnöke* ő mondta az alkalmi beszédet s fejtette ki meggyőzően fentebb említett nézeteit.

Mikor a haza sorsának jobbra fordulása 1865-ben derengeni kezdett, a képviselő választási mozgalmak által felkorbácsolt politikai párt szenvedélyek csillapítására nem egyszer emelte fel mérséklő szavait. Polgártársai egy része őt szemelte ki a képviselő választásnál Tanárky Gedeonnal szemben ellenjelöltül, de ő Tanárky Gedeon ellenében, — a kihez benső barátság fűzte — nem akarván föl-

lépni, a jelölés elől kitért. Nem érhetette meg hazája újra ébredését, meghalt 1866-ban 42 éves korában.

A szabadságharcban 1848 őszén mint nemzetőr főhadnagy vett részt gr. Eszterházy László parancsnoksága alatt a tuladunai táborozásokban, midőn is Sárkeresztúr tájékán sikerrel szorították vissza a pártütő horvátokat.

A Dunántul törzsökös Kenessey családból házasodott; 1852-ben vette nőül Kenesei Kenessey Károly, Fejér vármegyei főszolgabíró és Bátori Sigray Amália (mindketten a kőrösi Kalocsa család leányági leszármazói) leányát Idát, a ki 1899-ben halt meg özvegyiségének 34-ik, s életének 67-ik évében. Ő — különösen özvegyiségében — mint a nőegylet buzgó elnöke, majd később tiszteletbeli elnöke, tevékeny részt vett városunk női társadalmi vezetésében s egyik főtörekvését valósította meg azzal, hogy a városi árvaházat a nőegylet kezelése alá vehette.

Jaloviczky Károly és Kenessey Ida gyermekei:

1) Ferencz, a ki 1857-ben kiskorában elhalt.

2) Sándor szül. 1857-ben; belügyminiszteri osztálytanácsos, a vármegye törvényhatóságának és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület választmányának tagja. Házasságra lépett Budaházi és Veskóczi Budaházy István szatmár vármegyei földbirtokos és Kenessey Amália leányával Annával 1882-ben Debreczenben. Gyermekeik a táblázaton vannak feltüntetve.

3) István, szül. 1859-ben; okleveles gazda, vármegyénk törvényhatósági bizottságának tagja, tiszteletbeli szolgabírája s a Nagykőrösi Népbank igazgatóság tagja volt s 1893-ban hunyt el. Emlékére édes anyja és testvérei Pest vármegyénél a magyar nyelv sikeres tanítására ösztöndíjul; Nagykőrös városánál segélyre szoruló munkaképtelen lakos-társak gyámolítására, a helybeli ref. főgymnasiumnál szegény tanulók tápintézeti ellátására, a törteli ref. egyháznál — a mely megalakulásakor főgondnokává választotta — az egyház község céljaira, és a budapesti Nagypénteki ref. társaságnál alapítványokat tettek, a melyek tőke összege meghaladja a 12,000 koronát.

4) Ilona, a ki 1891-ben ment nőül lothárdi és törteli Lösch József m. kir. honvéd huszár ezredeshez.

A városunkban letelepült másik testvér, Jalsoviczky Sámuel, 1780-ban született. Ő a Zombory-féle fundust szerezte meg s arra 1818-ban kőházat építtet, majd csakhamar aklot és szőlőt is szerzett 1820-ban Kelecsényi Mihálynétól Muraközy Máriától zálogba vette

a Mocsy örökösök szomszédságában lévő nyilasi részt, a mit később confirmatoria fassióval örökösen is megszerezett. Több felé hasznóbérelt, így Tápió-Szent-Mártonban, Hartán és Pilisen s ez utóbbi helyen véletlenül éppen szemtanúja volt mikor Beleznay gróf a szönyű apagyilkosságot elkövette.

Felesége a Túrócz vármegyei törzsökös Dvoreczi Kontsek családból származott, Pál és Blaskovits Judit leánya Judit volt, kitől — a kiskorukban elhunytakat nem említve — 5 leánya és 3 fia maradt. A leányok közül az 1813-ban született Amália 1846-ban Andrassy Jánoshoz ment nőül s 1861-ben hunyt el; Karolina, a ki 1815-ben született és 1848-ban halt meg, Kovásznai Kovács Imre felesége lett; az 1818-ban született Ludovika Esser Károly második felesége lett, s nagy kort érve mint özvegy halt meg 1904-ben; Zsuzsánna-Jusztina, a ki 1822-ben született s 1892-ben hunyt el Bohus Pálhoz ment nőül Tiszaföldvárra; végül a legfiatalabb leány Ida, a ki 1830-ban született s 1860-ban halt meg Hellebronth János felesége lett.

A legidősebb fiú Lajos 1809-ben született s az ügyvédi vizsgát 1834-ben tette le Pozsonyban s Pest vármegye tb. tiszti ügyésze lett; majd a Báró Podmaniczky-féle Martfű pusztát hasznóbérelte; a bérlettel felhagyván haza jött Nagykőrösre lakni. 1867 után állami hivatalba lépett, s mikor nyugalomba vonult fiához Jánoshoz költözött Rónahátra s ott halt meg 82 éves korában 1891-ben. Kétszer nősült: első felesége Czeller Karolina volt, a kitől egy fia maradt, Lajos, aki 1848-ban született Kenderesen, s jelenleg a győri királyi tábla ítéldbírája. Nejétől, Nadasdi Sárközy Ilonától, Sárközy Dénes Somogy vármegyei földbirtokos és Györgyfalvi Csépán Apollónia leányától született gyermekei a táblázaton láthatók.

Jaloviczky Lajos másodszor korán elhunyt első felesége testvér húgát Czeller Rozinát vette nőül a kitől — a kiskorukban elhunytakat nem említve — két fia és egy leánya maradt. Leánya Luiza Hähnel Ferenczhez ment nőül.

Az idősebb fiú Géza 1852-ben született Nagykőrösön; okleveles gépész mérnök s igazgató a budapesti m. kir. felsőipariskolán. A szakirodalomban a „Gőzgépek szerkezete és kezelése“, a „Gőzkazánok szerkezete és készítése“, a „Tűzgépek szerkezete és szerkesztése“, „Gépelemek“, „Papirgyártás“ című munkáival és még több önálló művével és kisebb dolgozatával kiváló nevet szerzett. Neje Sárközy Irén, — szintén Sárközy Dénes és Csépán Apollónia leánya — akit 1886-ban vett nőül, s kitől született gyermekei a táblázaton vannak feltüntetve.

Az ifjabb fiú, János 1861-ben született Martfűn; jelenleg a szerencsi czukorgyár r.-t. gazdasági felügyelője. Nejétől Pessina Jenkétől született gyermekei a táblázaton láthatók.

Jalsoviczky Sámuel és Kontsek Judit második fia Béla 1825-ben született s 1870-ben hunyt el; ő is ügyvédi oklevelet szerzett s 1848/9-iki szabadságharczban a gróf Károlyi huszárezredben hadnagy, később pedig szolgabíró volt. Nejétől Kemény Amáliától született fia Béla kiskorában elhalt.

A harmadik fiú, Dániel 1828-ban született s 1893-ban hunyt el; tiszanyagrévi földbirtokán gazdálkodott. Nejétől Hellebronth Amáliától két leánya született, közülük Irén kis korában elhalt; Izabella előbb Jurenák Miklóshoz ment nőül, majd tőle elválva Kormos Miklós felesége lett.

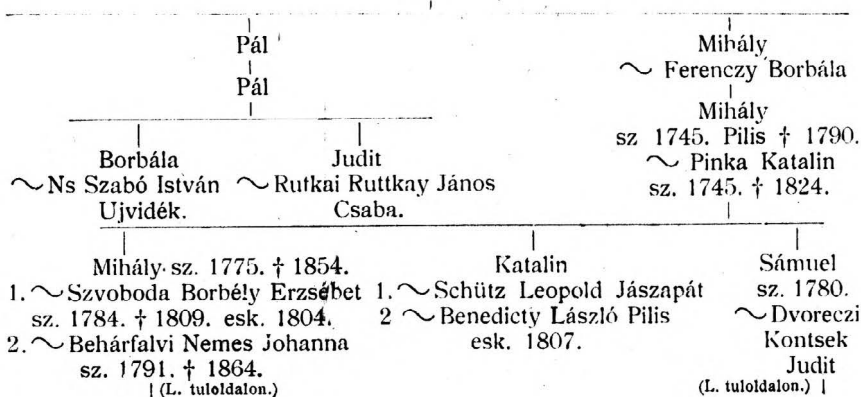
Régebben a család az oroszlánt használta czimerében; újabban a következő czimerrel él:

Kék paizs alján széles zöld mező; e fölött vágatató lovon vörös nyeregtakaróval arany zsinórzatú kék ruhás magyar vitéz ül, fején arany zsinóros fekete kucsma; jobbában kivont kardot tart rászúrt török fővel; a paizs jobb felső sarkában ezüst félhold, balról arany csillag. Sisakdisz: kék ruhás növekvő magyar vitéz jobb kezében fehér-vörös zászlót tart, balját kardja markolatján nyugtatja. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

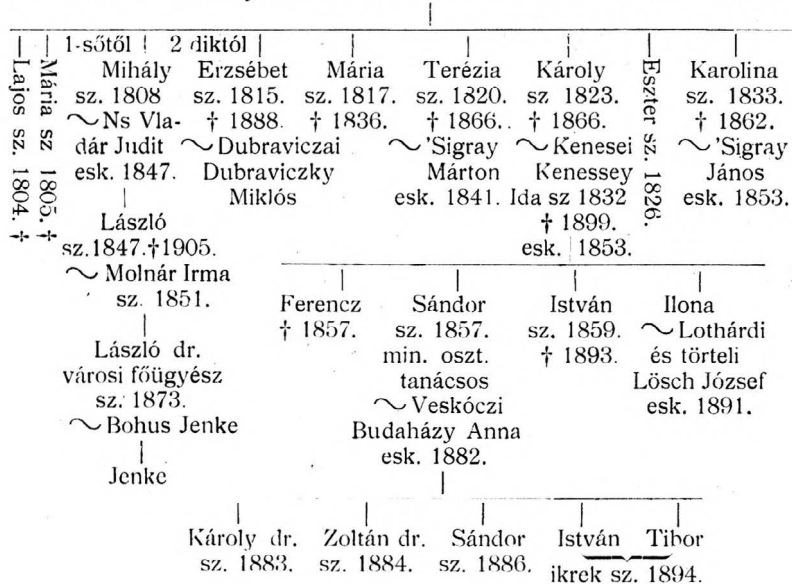
A család protestáns vallású, és pedig Mihály ága református, Sámuel ága evangélikus.

A család nagykorúsi ágának leszármazását a mellékelt táblázaton lehetett összeállítani:

Jalsovai Jalsoviczky Mihály.

1. $\sim$ Szvoboda Borbély Erzsébet és 2. $\sim$ Behárfalvi Nemes Johanna leszármazói

Lajos sz. 1809. † 1891 1. ~ Czel- ler Karolin 2. ~ Czel- ler Rozália	Amália sz. 1813. † 1861. ~ And- rássy János esk. 1846.	Karolina sz. 1815. † 1848. ~ Kol- vásnai Kovács Imre.	Ludovika sz. 1818. † 1904. ~ Esser Károly.	Zsuzsánna sz. 1822. † 1832. ~ Bohus Pál.	Béla sz. 1825. † 1870. ~ Ke- mény Amália	Károly sz. 1826. † 1827.	Sándor sz. 1827. † 1859.	Dániel sz. 1828. † 1893. ~ Hel- lebronth Amália sz. 1839.	Ida sz. 1830. † 1860. ~ Hel- lebronth János
1-sőtől		2-től		Béla 1866.					
Lajos sz. 1848. táblabíró ~ Sárközy Iлона	Gábor† Karolin sz. 1852.	Géza mérnök sz. 1852. felső igazgató Bpest, ~ Sárközy Irén esk. 1886.	Luíza ~ Hähnel Ferencz	János sz. 1861. gazdasági felügyelő Szerencs ~ Pessina Jenke	Izabella Irén.† 1. ~ Jurenak Miklós. 2. ~ Kormos Miklós.				
Lajos gépész- mérnök London.	Endre tiszt- helyettes.	Imre†							
Irén Margit		Géza Béla.	Jenke Iлона		János.				

97. JANKÓ.

1811-ben Ns Jankó András a Feketén birtokos Ns Farkas András szomszédságában. A vármegyei levéltárban feltalálható adat szerint Jankó Mihály és fia *András*, 1796-ban jegyeztettek be Pozsony vármegye bizonyítványa alapján a vármegye nemesei közé. Több adatot a családra vonatkozólag nem találunk.

98. JÁNOSSY.

Heves és Nográd vármegyékben szerepelt nemes család, a mely a 18-dik század első felében került városunkba. Ugyanis 1744-ben Alsódabasi Halász János, kinek első felesége Jeney Erzsébet ekkor már elhunyt, másodszor Jánoissy György özvegyét Keréjkjártó Erzsébetet vette nőül Miskolczról, a ki első házasságból származott két fiát Györgyöt és Dánielt is magával hozta, s ezek mostoha testvéreikkel együtt itt városunkban nevedektek. Az idősebb, György 1746-ban irt alá iskolánk törvényeinek, s az orvosi pályára lépet s a doktori czimet is megszerezte. 1768-ban vette nőül Szalay József özvegyét Konkoly Thege Zsófiát Monorról, a ki később ismét özvegyen maradván Nyáregyházi Nyáry Lajos főbíró felesége lett. Dr. Jánoissy Györgynek sok kellemetlensége volt mostoha testvéreivel Halász Jánossal és Ádámmal, a kik őt egyizben erőszakkal meg is verték. E miatt perbe fogta őket, s ezek „nagyobb hatalmaskodás“ bűnében el is marasztaltattak, s jelentékeny bírságra ítéltettek, s a pörlekedésnek csak Halász János halála után 1783-ban lett vége, a mikor Jánoissy György Halász Ádámmal és közös testvérükkel Péterrel egyezsége lépett. Jánoissy Györgynek és Konkoly Thege Zsófiának egyetlen fia maradt Károly, kinek le- származóiról nincs tudomásunk.

Jánoissy György testvérevel Dániellel együtt 1767-ben kapott nemes voltáról Heves vármegyétől bizonyítványt, s ennek alapján jegyeztetett be vármegyénk kétségtelen nemesei közé.

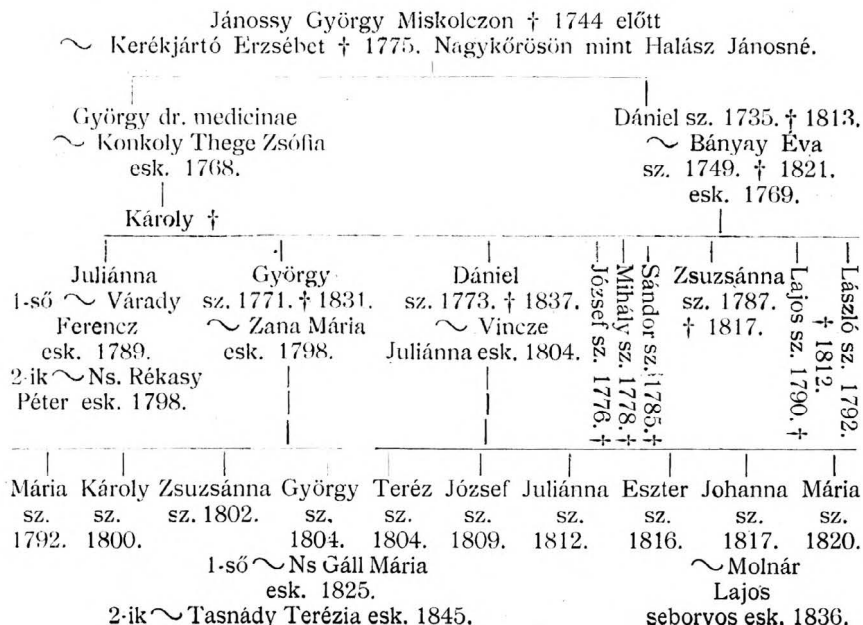
Jánoissy Dániel, a ki 1735-ben született s 1813-ban halt meg. 1769-ben vette nőül Kecskemétről Bányay Mihály leányát Évát, ki mint özvegy 1819-ben hunyt el 72 éves korában. Házasságukból 7 fiú és két leány született. A fiúk közül 4, József, Sándor, Mihály és Lajos kis korában halt el, míg László, ki 1792-ben született, mint tanuló ifjú hunyt el 1812-ben. Az ifjabb leány, Zsuzsánna, mint hajadon halt meg 30 éves korában 1817-ben, míg az idősebb leánya, Juliánna, előbb 1789-ben Várady Ferencz helybeli ref.

lelkészhez ment nőül, majd özvegyen maradván 1798-ban Ns Rékasy Péter túrkevei praedikátor felesége lett.

Jánossy György és Bányay Éva fiai közül ketten éltek ember kort és alapítottak családot: az 1771-ik évben született György és az 1773-ban született Dániel. Közülük György kelme festő, Dániel pedig asztalos lett, de e mellett compossessorok is voltak, s mint ilyenek részt vettek az erdő gyűlésen, egyházi gyűléseken stb. 1821-ben, mikor a kőrösi nemes birtokosok meg akarták szerezni Nagykőrös egyik földes urának gr Keglevichnek kőrösi jussát, ők is részesek voltak a vállalkozásban. — Jánossy György, ki 1831-ben hunyt el, 1798-ban vette nőül Zana Máriát, kitől azonban később elvált. Gyermekük a táblázaton láthatók. Dániel pedig, a ki 1837-ben halt meg, 1804-ben vette feleségül Vincze Juliánát, a kitől született gyermekei szintén a táblázaton láthatók.

A család czimere a Jánossy Dániel 1780-ik évi aláírása mellett található czimeres pecsét szerint a következő: Paizs-alak: könyöklő pánczélos kar, görbe kardot tart, hegyén török fővel. Sisak disz: jobb lábában kavicsot tartó darú.

A család leszármazását a fentebbi adatok alapján a következőkben lehet összeállítani:

99. J E N E Y.

Tősgyökeres nagykőrösi család, a melyből Sámuel 1695-ben ir alá iskolánk törvényeinek. Városunk közéletében Jeney Istvánnak volt kiváló szerepe, aki már 1702-ben a város hites jegyzője, később szenátora, 1721-ben pedig főbírája volt. Egy 1702-ben kelt szerződésen aláírása mellett a következő czimeres pecsét látható: Paizsalak: könyöklő kar kivont kardot tart, hegyén török fővel; a paizs felső részén jobbról félhold, balról csillag látható. Sisakdisz elmosódott.

Az 1726-ik évben több helybeli nemes társával együtt ő is donációt kapott III-ik Károly királytól Pótharaszttjára, s ennek alapján a pusztá birtokába be is vezettettek. Ezen adománylevél kieszközlése azonban tulajdonképen a város tulajdonjogának biztosítására történt, s az adományosok a város részére biztosító okmányt állítottak ki arról, hogy ők e pusztához sem maguk, sem utódaik részére semmi jogot nem követelnek.

1728-ban, midőn Csikváry máskép Kalocsa Ádám a II-ik Rákóczy Ferencztől confiscált Tetétleni pusztát (illetőleg az egész pusztá fele részét, a mai Felső-Tetétlent) a királyi fiscustól 2600 Rh. forintért megszerezte: minthogy az egész összeget saját erejéből nem tudta kifizetni, még a beiktatást megelőzőleg a váczí káptalan előtt id. Beretvás Istvánt, *Jeney Istvánt* és Bósa Annát, Cseplész János kurucz ezredes özvegyét adományos társainak vallja. Majd 1731-ben a nádori hivatal előtt elősmervén, hogy a nevezettek a királyi adomány felkérésében s a 2600 Rh. frt. befizetésében is részt vettek: az adományul nyert fél pusztá egy-egy negyed részét az illetőknek örökösen bevallja. Ekkor azonban Jeney István már nem volt életben, s így az örökbevallás helyette leánya, Halász Jánosné javára történt.

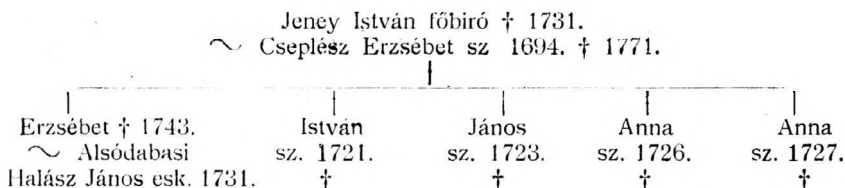
Jeney István Cseplész János kurucz ezredes és Bósa Anna 1694-ben született leányát Erzsébetet vette nőül, aki Jeney István halála után másodszor 1732-ben Ns. Kalotsa Istvánhoz ment nőül Kecskemétre s nagy kort érve, mint másodszor is özvegy 1771-ben hunyt el városunkban.

Jeney István és Cseplész Erzsébet házasságából több gyermek született, akik azonban egynek kivételével, kiskorukban mind elhaltak, s Jeney István halálakor már csak egyetlen leánya Erzsébet volt életben, aki 1731-ben Alsódabasi Halász János felesége

lett. Ő apja halála után 1733-ban egyezkedik édes anyjával, aki ekkor már Kalotsa István felesége volt, az apja után maradt javak felett. Az egyesség tárgyát képezi: két szőlő, a lakóház, major s a kecskeméti út melletti mezei kert, továbbá házi bútorok, marhák, lovak, juhok s mintegy 400 Rh. frt. készpénz. A tetéltleni részbirtok, mint fentebb említettem, egészen Jeney Erzsébetet illetvén, az egyezésben erről említés sincs téve.

Jeney Erzsébet Halász Jánosné 1743-ban elhunyt, s később semmi adatunk sincs a Jeney családról.

E rövid ideig szerepelt család nemzedékrendje a következőkben állítható össze:

100. JESZENSZKY (Nagyjeszeni).

Túróc vármegyei eredetű, s ma is szélesen elágazott s virágzó régi nemes család, a melynek egyik ága a 18-ik század második felében szakadt városunkba. Jeszenszky Zsigmond nagykőrösi lakos ugyanis 1784-ben kapott Túróc vármegyétől nemesi bizonyítványt, s jegyeztetett be ennek alapján vármegyénk igazolt nemesei közé. Rőla vagy leszármazóiról azonban nincs több biztos adatunk. 1793-ban azonban Jeszenszky András és fiai Mihály, András és István jegyeztetnek be a vármegye nemesei közé, kik szintén mindnyájan városunk lakosai voltak, s az ő leszármazóikról már bőven találunk adatokat. A család ugyan városunk közéletében nem szerepelt, de csakhamar szereztek az egyes családtagok maguknak városunk határában különféle birtokokat. — Így 1801-ben Jeszenky Mihály már aklot ad el, 1802-ben András háztulajdonos; 1803-ban András és István szőlejüköt adják el sógoruknak Zsoldos Mihálynak, a Jeszenszky Sára férjének. Ugyancsak 1803-ban Jeszenszky Zsuzsánna, Pintér János özvegye szőlejét adja el, 1825 Jeszenszky Juliánna, ifj. Német Gergelyné és Judit, ifj. Cs. Kiss Istvánné eladják atyjukról Jeszenszky Andrásról örö-

költ rétjüket és kender földjüket 1823-ban Jeszenszky István és neje S. Nagy Erzsébet házukat adják el, 1833-ban pedig István özvegye S. Nagy Erzsébet képében fia István ad el egy rétet, stb.

Az előbb említett Jeszenszky Andrásnak Kocsi Zsuzsánna volt a felesége, aki 1797-ben 81 éves korában hunyt el. Említett 3 fián kívül 2 leánya is volt: Zsuzsánna Pintér Jánosné, és Sára Zsoldos Mihályné. A fiúk közül Mihály, ki 1744-ben született, 1800-ban nőtelenül hunyt el. András, ki 1749-ben született, s 1831-ben halt meg, kétszer nősült. Első felesége nevét nem tudjuk, másodsor 1812-ben vette nőül Kovács István özvegyét Domokos Ilonát. Csak első házasságából született két leánya: Juliánna, ki ifj. Német Gergelyhez és Judit, ki ifj. Cs. Kiss Istvánhoz ment nőül. — A harmadik fiú, István 1764-ben született s 1830-ban hunyt el. Nejétől I. Nagy Erzsébettől egy leánya született Sára, ki Fodor Istvánhoz ment nőül Szentesre, s egy fia István, ki 1797-ben született s 1851-ben halt meg s 1830-ban vette nőül Földváry Zsuzsánnát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók.

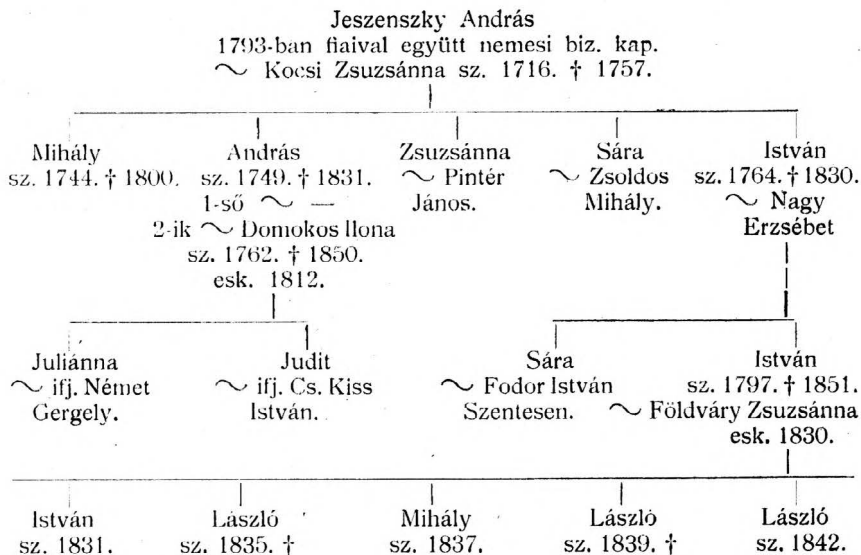
Jeszenszky András fiain kívül élt városunkban a mult század elején Jeszenszky János is, kinek apja nevét nem tudjuk, nem lehetetlen, hogy az 1788-ban szereplő Zsigmondnak volt fia. Ő kétszer nősült, első felesége Pozsár Molnár Andrásnak 1780-ban született leánya Sára volt, aki 1820-ban hunyt el, s ezután Jeszenszky János 1821-ben Cseri Máriát vette feleségül. Első házasságából 3 leány és 2 fiú született; a leányok közül Sára 1821-ben Ns. Illés Sándorhoz, Judit 1831-ben Sipos Varga Istvánhoz és Teréz 1833-ban Komonyi Lajoshoz ment nőül.

A fiúk közül András 1826-ban vette nőül Deák Sárát, kitől egy leánya született 1827-ben, Judit, Mihály pedig 1831-ben Gáll Teréziát vette feleségül, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. — Jeszenszky Jánosnak második feleségétől Cseri Máriától egy fia született István 1824-ben, aki 1848-ban Vigkedvű Erzsébetet vette nőül.

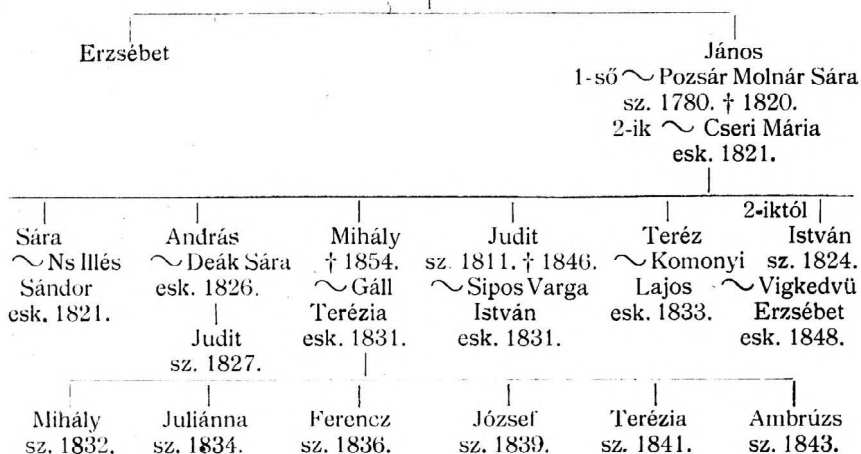
Ez ősrégi család nagykőrösi ágának nemzedékrendjét a fentebbi adatok alapján az alábbi 2 táblázaton állítottam össze.

A család ősi czimere: Arany színű paizsban zöld téren emelkedő zöld lombos fa előtt haladó s hátra néző medve, melyet két, szürke felhőkből előtűnő nyilat tartó kar derékon véresre döf. Sisakdisz: növekvő medve zöld lombos fát tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

JESZENSZKY.

II. Jeszenszky ...

101. J O Ó.

Tősgyökeres nagykőrösi család, a melyből Mátét (máshol Mátyásnak is írva) és feleségét Borbély Katát, és öcscsét Mihályt s ennek feleségét Darányi Zsuzsánnát gr. Keglevich Miklós, Nagykőrös egyk földesura 1671-ben maradékaikkal együtt libertálja, s nekik azt a fundust, a melyen itt Nagykőrösön laktak, 450 tallérban inscribálja, s azt is igéri, hogy nekik ármálist szerez. — A nemes levelet ki is eszközölte még ugyanezen évben, s abba be vannak foglalva: Joó Máté és Borbély Kata fia István és leánya Erzsébet, és Joó Mihály és Darányi Zsuzsánnának négy gyermeke: János, Gergely, Katalin és Erzsébet. — A családnak ekkor adományozott czimer a következő: Kék paizs

alján zöld mezőben zöldelő pálmafa, ez alatt egy meztelen fiú egyik karjával a pálmafát átöleli, másik kezében pedig borostyán koszorút tart. Sisakdisz: ezüst borostyán koszorút tartó kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst, mint azt a mellékelt rajz mutatja.

A család ekkor már a város tekintélyes családjai közé tartozott, amit bizonyít az is, hogy Joó Mátyás szenátor és 1655-ben, majd újból 1660-ban a város másodbirája volt. Jó mód-

ban is kellett lenni a családnak, hogy a felszabadításért és inscrip-tióért 450 tallért, — azon időben igen tekintélyes összeget — fizethetett.

A nemességszerző Mihály és Darányi Zsuzsánna egyik fiának Jánosnak felesége Ns Oláh Anna volt, aki mint özvegy 1688-ban Losonczon lakó Ns Kandó Ádámhoz ment nőül. A másik fiú Gergely 1688-ban vette nőül Szijj János leányát Zsuzsánnát. Gergelynek és Szijj Zsuzsánnának 2 gyermekéről tudunk: Jánosról, ki 1761-ben hunyt el. Első felesége Vaikó Mihály leánya Erzsébet volt, kitől 1719-ben születet egy fia György, aki azonban kis korában elhunyt. Második neje s özvegye Kovács Katalin 1763-ban egyezkedik sógorfőjével, Joó Gergely és Szijj Zsuzsánna másik gyermekével Ilonával, Sárkány Jánosnéval, illetőleg ennek leánya-

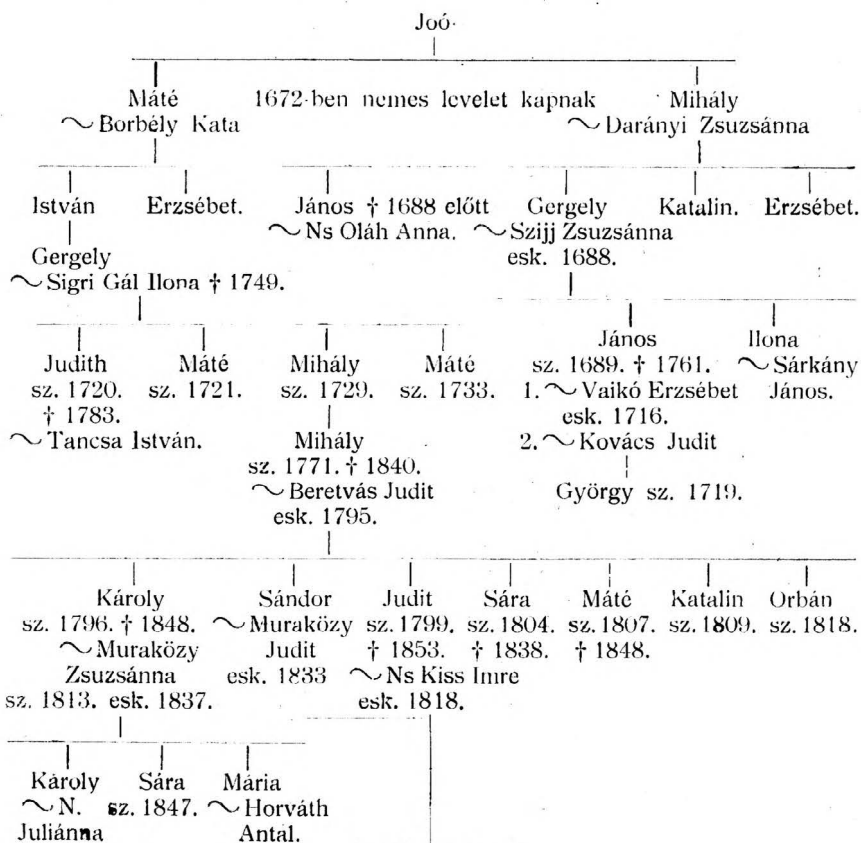
val. Joó Mihály és Darányi Zsuzsánna további leszármazóiról nincs tudomásunk. — A vármegyei nemesi összeírásokban a 1724- és 1730-ik évekről Joó Gergely fordul elő. Hogy vajjon a nemesség-szerző Mihály fia volt-e ez a Gergely, vagy a másik nemesség-szerző unokája, kiről később lesz szó, azt biztosan nem lehet megállapítani, valamint azt sem, hogy közülük melyik volt az, aki a városnál 1711-ben, majd újból 1716-ban és 1720-ban másod-bírósgot viselt.

A másik nemességszerzőnek Máténak vagy Mátyásnak Borbély Katától született s az ármálisba is befoglalt fiának Istvánnak egy fiáról Gergelyről van biztos tudomásunk, akinek felesége Sigri Gál Ilona volt, s aki 1764-ben pörösködik. — Joó Gergelynek és Sigri Gál Ilonának 1721-ben született leánya Judit, ki 1783-ban hunyt el, Tancsa Istvánhoz ment nőül. Kivüle még egy fiuk, Mihály ért ember kort, ki az 1754-ik évi megyei nemesi összeírásba már föl van véve, s aki 1773-ban ellene mond annak, hogy az atyja után örökölt feketei mezei kertet anyja eladja. Ezen Mihálynak — kinek felesége nevét nem tudjuk — fia volt Mihály, ki 1771-ben született s 1840-ben hunyt el. A város közelében ő ismét jelentékeny szerepet vitt, 1807-ben szenátor majd 1809-ben és 1810-ben másodbíró lett, 1824-ben pedig a főbírói székbe ültette a közbizalom s e minőségében 3 évig egy folytában állott a város élén. 1795-ben vette nőül Beretvás Mihály és Szelei Szabó Sára 1775-ben született leányát Juditot, kitől született gyermekei közül 3 fiú és 1 leány ért ember kort. Leányuk Judit, ki 1799-ben született s 1853-ban hunyt el, 1818-ban Ns Kiss Imréhez ment nőül Kecskemétre, a fiúk közül pedig Máté, ki 1807-ben született, 1848-ban nőtelenül hunyt el. — A másik fiú Károly, ki 1795-ben született s 1848-ban hunyt el, 1837-ben vette nőül Muraközy László és Karay Mária 1813-ban született leányát Zsuzsannát, kitől 1 fia és 2 leánya született. Fiuk Károly, kinek neje ... Juliánna volt, mag nélkül halt el, a leányok közül pedig Mária Horváth Antal későbbi városi tanácsnokhoz ment nőül.

A 3-dik fiú Sándor, ki már 1819-ben comiszáriussá választott, 1833-ban vette nőül Muraközy László és Karay Mária 1811-ben született leányát Juditot, kitől született gyermekei közül 3 fia terjesztette tovább a családot u. m.: Sándor, ki 1834-ben született s feleségétől Ns Szűts Esztertől, Szűts Ferencz és Kiss Mária leányától született gyermekei — közöttük Gyula, a kecskeméti jogakadémia tanára, — a táblázaton láthatók, másodszor Antal, ki 1837-ben született, s aki Beretvás Albert és Muraközy Erzsébet 1836-ban

született leányát Erzsébetet vette nőül 1861-ben, de akitől később elvált; végre Kálmán, ki kétszer nősült, első felesége Bodrogi Gál Mária volt, 2-szor pedig Zsarolyáni Márton Idát vette nőül, kitől később elvált. Gyermekei csak első házasságából születtek, s a táblázaton láthatók.

A családnak fentebbi adatokból összeállított leszármazási táblázata nem teljes. Hiányzik arról az a Mihály, kinek özvegye Kabai Anna 1738-ban Komjáthy Zsigmond felesége lett; azután Anna, ki 1737-ben Patonay Gergelyné volt, továbbá Judit, aki 1763-ban Kovács Pál özvegye volt, s az a másik Judit, aki Szabó Tamásné volt s 1775 előtt hunyt el.

(L. tul oldalon.)

Joó Sándor és neje Muraközy Judit leszármazói.

Sándor sz. 1834. † 1887. ~ Ns Szűts Eszter sz. 1853.	László sz. 1834. † ~ Beretvás Erzsébet sz. 1836. esk. 1861. elvált.	Antal sz. 1837.	Károly sz. 1838	Zsuzsánna sz. 1854. † 1890. esk. 1881.	Kálmán 1. só ~ Bodrogi Gál Mária sz. 1854. † 1890. esk. 1881. 2 ik ~ Zsarolyáni Márton Ida (elvált).	
Gyula sz. 1876. jogakadémiai tanár Kecskemét ~ Révész Mariska sz. 1881.	Emma sz. 1883. tanítónő.	Etelka sz. 1885. tanítónő.				
Gyula sz. 1904.	Mária-Judit sz. 1905.					
1-sőtől						
Elemér sz. 1882. † 1905.	Kálmán sz. 1883. † 1904.	Endre sz. 1885.	Irén sz. 1886.	István sz. 1887. † 1887.	Mária sz. 1888.	Julia sz. 1890. † 1906.

102. KAKAS.

Az 1654-dik évben Ns Kakas Gergely egy telket szerzett a város egyik földes urától Szinthey Mártontól; később azonban sem róla, sem leszármazóiról nincs semmi adat.

103. KALMÁR.

A 18-ik század közepe táján jött városunkba Ns Kalmár János mint *borbély*, vagyis seborvos. 1743-ban nejével Ns Mádi Sárával a Tormáson vett 75 út szőlőt egy lóért; 1744-ben házukat 90 tallérért adták el, de még ugyan ezen évben megveszik a városi tanácstól a tanács által Tóth Andrástól elvett házat, aki feleségével és családjával együtt a városból „*extermináltatott*“. 1753-ban Kalmár János mint a „város borbélyja“ ír alá tanúképen egy végrendeletet, 1759-ben és 1768-ban pedig mint „Pest vármegye ord. comissariusza“ szerepel. Özvegyen maradván 1777-ben már mint 70 éves ember újból megnősült, tiszteletes Gonda János özvegyét Berkes Juditot vette nőül Kecskemétről, kivel még 7 évig élt együtt, s 1784-ben 77 éves korában halt meg s az anyakönyvbe mint „a vármegye

emeritus commissarius“ van bejegyezve. — Leszármazói nem maradtak.

1764 évi aláírása mellett a következő czimeres pecsét látható: Paizsalak: Jobb lábában kövecset tartó darú. Sisakdisz: a paizsalak.

104. KALOTSA.

Kecskeméti eredetű család, a mely azonban már a 18-ik század elején városunkba is átszármazott, s városunk közéletével összeforrott, s városunknak kiváló erélyű főbírákat, másodbírákat és szénatorokat adott.

Az 1668 junitus 30-ikán Bécsben kelt ármális szerint I. Lipót király Kalotsa Jánost és nejét Balassa Zsuzsannát, s fiait Jánost és és Ambrúzst s leányát Juditot, és fivérét Istvánt nemesíti meg. — A nemeslevél Füleken 1668 november hó 6-án Heves és Külső-Szolnok vármegyék s ugyan ez év november hó 16-dikán ugyanott Pest vármegye közgyűlésén hirdettetett ki. — A család ezen alkalommal a következő czimert nyerte: Kék paizs alján zöld mezőben almás-szürke lovon vörös mentés, kék nadrágos és öves, sárga csizmás magyar vitéz vágat jobb felé, fején fekete szegélyű vörös kalap fekete sas tollal diszítve, baljával a ló kantárát fogja, jobbájában kivont kardot tart. Sisakdisz: két kiterjesztett fekete sas szárny között növekvő fehér egyszarvú. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A nemes levélben befoglalt ifjabb testvér, István, 1704-ben midőn II. Rákóczy Ferencz fejedelem táborával a vármegye területére szállott, s a Kecskeméten tartott megyei közgyűlésen a megyének meg nem jelent tisztviselőit letétette: a megye főszolgabírája választatott.

Kalotsa Istvánnak két gyermeke maradt: egy leánya Judit, ki először városunkba Sepsei Szabó Jánoshoz, 2-szor pedig Czeglédy Istvánhoz ment nőül, s egy fia András, ki 1696-ban született. — Kalotsa András 1718-ban városunkból vette nőül Cseplész János kurucz ezredes és Bósa Anna leányát Ilonát, és maga is városunkba telepedett le. Itt csakhamar tekintélyes vagyont szerzett. 1731-ben ugyanis Csikváry másképp Kalotsa Ádám — aki azonban nem ezen Kalotsa családból származott, — s aki még 1728-ban megszerezte a II-dik Rákóczy Ferencztől confiscált Felső-Tetétlent a királyi fiscustól 2600 Rh. forintért, s erre királyi adományt is nyert, ezen pusztá egy negyedének kétharmad részét a nádori hivatal előtt

örökösen bevallotta Cseplész Ilonának és férjének Kalotsa Andrásnak, akik — a többi szerzőkkel együtt — ezen örökbevallásra 1732-ben királyi beleegyezést is nyertek s 1733-ban be is iktattattak.

1746-ban Cseplész Jánosné halála után gr. Keglevich Gábor Cseplész Ilonának és férjének Kalotsa Andrásnak inscribálja azon nagykőrösi telket, a mit még Cseplész János szerzett a Somogyiaktól. E közben tekintélye polgártársai között is folytonosan emelkedett, s előbb tanácsnökká, majd 1735-ben másodbíróvá s 1742-ben a város főbírájává választatott, s a tanácsnak egész 1764-ben bekövetkezett haláláig tagja volt. Kalotsa Andrásnak gyermekei nem maradtak, s így egész vagyonát felesége Cseplész Ilona örökölte, ki férjét 10 évvel élte túl, s 1774-ben végrendekezett. Kezeim közt levő végrendeletében először is jótékony hagyományokat tesz: a helybeli ref. egyházra 200 Rh. frt, a városnak „Ispotály“ szerzésére szintén 200 Rh. frt, a helybeli „Deák Oskolára“ 50 Rh. frt, a kőrösi eklézsia szegényeinek 10 Rh. forintot, a debreczeni ref. Collégiumnak 100 Rh. forintot, az abonyi, tószegi, vezsenyi és ókéscei ref. egyházaknak 15–15 Rh. forintot. — A „nagykőrösi Eklézsia Tiszteletes két Prédikátorának, úgymint: Tiszteletes Mocsy István uramnak, nemkülönben Szélesi Pál uramnak 50—50 Rh. frtot.“ Továbbá „Tiszteletes Szalay György uramnak is, ki mostan vacantiában itt Kőrösön vagyon, de annak előtte ide való Predikatori hivatalban volt“ 50 Rh. frt, tiszteletes Nkőrösi Professor Halász József uramnak 15 Rh. frt, a „nagykőrösi oskolában tanuló szegény Mendikáns gyermekek számára“ 50 Rh. forintokat.

Megemlékszik ezután férje rokonairól, s Kalotsa Sárának Ns Tormássy Istvánnének, Kalotsa Erzsébetnek Mádi Jánosnénak és Kalotsa Zsuzsánnának Ns id. Sárközy János feleségének 100—100 Rh. forintot és 50—50 darab juhot hagyományoz. Igen jelentékeny hagyományt juttat Ns Muraközy Sámuelnek és feleségének Ns Veres Juditnak. Vagyonának legnagyobb részét azonban testvérei: Cseplész Zsuzsánna, Dömsödi Hajós Györgyné és Cseplész Erzsébet, előbb Jeney Istvánné, 2-szor pedig Kalotsa Istvánné gyermekeire, illetőleg unokáira hagyományozta, s különösen tetétleni rész birtokát és nagykőrösi residenciális házát Dömsödi Hajós Györgyre és Kalotsa Istvánra hagyja, akiről később lesz szó.

A nemes levél másik szerzőjének Kalotsa Jánosnak és Balassa Zsuzsánnának az ármálisba is befoglalt leánya Judit Nagy Istvánhoz ment nőül; később született két leányuk közül Erzsébet Kutassy István, Anna pedig Biró István felesége lett. — A nemes levélben szintén befoglalt fiúk közül az ifjabbik, Ambrúzs, Ns Kamarás

Ambrúzs és Ns Szívós Anna leányát Zsuzsánnát vette nőül, akitől egyetlen fia született, Ambrúzs, akinek viszont feleségétől Horváth Judittól 3 leánya maradt: Judit, Sára és Anna.

Kalotsa János és Balassa Zsuzsánna idősebb fiának Jánosnak feleségétől Hajós Erzsébettől 2 fia és 2 leánya született. A leányok közül Sára Ns Tormássy Istvánhoz, Erzsébet pedig Mády Jánoshoz ment nőül; a fiúk közül Ambrúzs Bájik Máriát vette feleségül, kitől 1711-ben született s 1795-ben elhalt leánya Zsuzsánna id. Sárközy János felesége lett, két fia András és János pedig magtalanul halt el. Az idősebb fiú István testvérével Ambrúzsossal 1727-ben osztozkodik Kecskemét város tanácsa előtt, s ez alkalommal a felsorolt ingóságokon, jószágokon és készpénzen kívül a kezem közt levő osztálylevél szerint „Kalotsa István uramnak esett az Ujj Ház udvarostól és a külső Malom, a mellette lévő Majorral vagyis Akollal edgyütt. A Város Háza mellett lévő Pincze s a felett való Ház is, jól lehet ő kglmének esett, de úgy, hogy Kalotsa Ambrús uramat 40 Tallérral tartozzék kifizetni. — Kalotsa Ambrús uramnak esett az régi Ház a mint sorban vagyon Udvarostúl e mellé az utcán által levő 4 Bolt, a mellett lévő Kertel és az Ház mellett lévő Malommal.“ — Kalotsa István kétszer nősült. Első feleségétől, kinek nevét nem tudjuk, egy fia született, János, kinek nejétől Kecskeméthy Sárától két gyermeke volt: István, matkói ref. lelkész és Sára, Nagy Andrásné; közülük István 1791-ben már nem volt életben, mert özvegye Kéri Zsuzsánna, akkor már Ns Tormássy Ádám felesége volt, s mint ilyen egyezkedett sógornőjével, illetőleg ennek férjével.

Kalotsa István másodszor 1732-ben nősült, s városunkból vette el Jeney István főbíró özvegyét, Cseplész Erzsébetet, Cseplész János kurucz ezredes és Bósa Anna leányát, Cseplész Ilona, Kalotsa Andrásné testvérét. Második feleségével csak 4 évig élt együtt, s őt 1736-ban özvegyen hagyta. E házasságból egyetlen fiú született: István, kit özvegy édes anyja magával hozott városunkba s itt nevelt fel. — Cseplész. Erzsébet majd 30 évvel élte túl második férjét, s midőn 1763-ban végrendelkezett, elmondja végrendeletében, hogy fiára maradt édes atyja után Kecskeméten egy szőlő, egy száraz malom, egy kőpincze, egy major és egy mezei kert, amiket ő összesen 1230 Rh forintért adott el, s ezen kívül gulyabeli marha, ló, juh s egyéb jószág; s elmondja, hogy ezen összeget Alsó-Tetétlen egy tized részének zálogba vételére, s residenciális lakóházának kijavítására fordította, éppen azért ezeket — első házasságából született lányától, Jeney Erzsébettől, Alsó-Dabasi Halász

Jánosnétól származó unokái kizárásával kizárólag fiának hagyja. Hasonlóképen fiának Kalotsa Istvánnak és feleségének Ns Molnár Erzsébetnek hagyja Felső-Tetétlenen levő örökös portióját is. — Kalotsa István nagykőrösi birtoka nem sokára még jelentékenyebb gyarapodást nyert. Nagynénje Cseplész Ilona özv. Kalocsa Andrásné ugyanis — kinek magának nem voltak gyermekei, még életében átengedte tetétleni örökös birtokát — Felső-Tetétlen 2/12-ed részét neki és unokatestvérének Dömsödi Hajós Györgynek. Ő azután nagynénje halála után 1776-ban a királyi fiscussal egyességre lépett ezen a kincstárra visszaszállandó részbirtok iránt, oly módon, hogy ezen részbirtok 1000 Rh frt lefizetése mellett az ő és örökösei birtokában maradjon; a legfelsőbb jóváhagyást azonban csak úgy nyerhette meg, hogy az egyezségben kikötött 1000 Rh frt helyett két ezret fizetett. Ő ezen feltételnek eleget is tett még ugyan azon évben, s minthogy Dömsödi Hajós Györggyel is egyezsége lépett 1777-ben oly formán, hogy Hajós György nagynénjük Cseplész Ilona hagyatékához való minden jogát 2400 Rh forintért átengedte neki, így a tetétleni rész egészen az ő birtokában maradt, s az édes anyjáról örökölt részzel együtt a fél pusztá egynegyed részét tette ki. Nagynénje után még más örökség is szállott Kalotsa Istvánra, t. i. azon nagykőrösi telket a mit gr. Keglevich Gábor még 1746-ban Kalocsa Andrásnak és nejének Cseplész Ilonának inscribált, Cseplész Ilona szintén ő reá és unokatestvéire hagyta. Ő azután unokatestvérei jussát is megszerezve, maga lépett — feleségével — a telek birtokába, s arra — száz körmőczyi arany lefizetésével — Gróf Keglevich Ádámtól a maga és örökösei részére újabb inscriptiót szerzett.

E közben polgártársai között is folyton emelkedett Kalotsa István tekintélye. Előbb szenátorrá, majd 1775-ben másodbiróvá választatott s 1788-ban és 1792-ben a főbirói székbe ültette a közbizalom.

Kalotsa István kétszer nősült; első felesége Molnár János és Bodó Papp Erzsébet leánya Erzsébet volt, akit 1758-ban vett nőül, s aki 1784-ben hunyt el; másodszor pedig 1785-ben Kovács Márton özvegyét Horváth Sárát vette feleségül. Első házasságából 5 gyermeke született, 2 leány és 3 fiú. A leányok közül az 1760-dik évben született Erzsébet 1777-ben Mocsy István solti praedikátor neje lett, míg az 1777-ben született Zsuzsánna Ns Thenke Nagy Sándorhoz ment nőül. — Kalotsa István második házassága gyermektelen maradt. — Kalotsa István 1793-ban végrendekezett, s végrendeletében elsorolja birtokait, a tetétleni örökös birtokrészen

kivül, ugyanott birt árendás földjét, residentiális házát, a Feketén és Besnyőben bíró örökös kertjeit, s Pótharaszti árendás kertjét, a Temető hegyben és Zsiros hegyben levő szőlejét, a Varga aklot, Kiss Samu vetemény földet, a Kolozsvári nevezetű földet, a Nagy aklot, a Szemere aklot, a káposztás kertet, Szalay nevezetű kukoriczás földet, a zsiros hegyben levő kender földet, a Táz- és Zsiros hegyben levő erdőt s 2 száraz malmot; a ménes és gulyabeli marhák mellett 1600 darab juhot. Készpénzben leányainak 3—3 ezer forintot, fiainak pedig 1000—1000 forintot hagyományoz, s tetétleni örökös portióját leányai kizárásával — csakis fiaira hagyja, a mely rendelkezését később leányai, illetőleg leszármazóik pörrel támadták meg s érvénytelenítették.

Kalocsa István 1793-ban történt halálakor gyermekei közül István, Zsuzsánna és Ambrúzs még kiskorúak voltak, s mostoha anyjuk Horváth Sára gondozása alatt maradtak, ki annyira szerette mostoha gyermekeit, hogy — magának egyik házasságából sem lévén gyermeke — 1800 január 9-ikén kelt végrendeletében a saját vagyonát is mostoha gyermekeire hagyta. Nem sokkal ezután 1802 július 5-dikén el is hunyt.

Kalotsa István 3 fiától a családnak 3 ága jön le. A legidősebb fiú András, ki 1765-ben született s 1829-ben halt meg atyja halálakor már önállóan gazdálkodott s házas volt; 1781-ban vette nőül Inárcsi Farkas Sárát, Inárcsi Farkas Sándor és Beretvás Ilona 1762-ben született leányát, aki 1792-ben hunyt el. Rövid özvegység után Kalotsa András újból megnősült, még ugyan ezen évben Alsódabasi Halász Péter és Gombay Mária 1776-ban született leányát Teréziát vette feleségül. — Atyja példáját követve ő is részt vett városunk közéletében, s már előbb tanácsnokságot s 1820—21-ben pedig főbírószágot viselt. De a mellett mint jó gazda, kiváló gondot fordított vagyona gyarapítására. Midőn az 1825-ik évben végrendekezett, birtokait a következőkben sorolja el: Tetétlenen ősi örökség 235 hold; besnyői zálogos föld 45 hold, Nyársapáton 3 darabban 84, 42 és 20 hold, a Feketén 24 hold. Második felesége után való tetétleni föld 45 hold, a Feketén pedig 33 hold. Pótharasztján árendás kert 56 hold. Belsőbirtokok: residentiális ház nagy udvarral, szőlő: a Világos-, Temető-, Zsiros- és a Bokros hegyben, ez utóbbi helyen kettő is. A zsirosban 2 darab *Szilos* és kenderföld, a Feketei középső hegyben szintén kenderföld, s az alsó Gátszélben u. n. *Vadas*; 3 akol és egy száraz malom.

Kalotsa Andrásnak első házasságából született gyermekei kiskorukban elhaltak; második házasságából 7 gyermek, 4 leány és

3 fiú ért ember kort. A leányok közül Krisztina 1816-ban Ns Pálinkás Sámuel quietált kapitány-, az 1802-ben született Borbála pedig 1821-ben Ns Molnár Pál szenátor felesége lett. Terézia, ki 1804-ben született 1830-ban Balázsfalvi Kiss Mihályhoz ment nőül Kecskemétre, végül az 1806-ban született Katalin 1829-ben Inárcsi Farkas Ferencz felesége lett.

A fiúk közül legöregebb volt az 1794-ben született László. Ő a jogi pályára készült, s a jogi tanfolyamot Kassán végezte. De már 1813-ban részt vett a nemesi fölkelésben, s a vármegye közgyűlése *alhadnagygyá* választotta. Hazatérve édes atyjának segített tekintélyes gazdasága vezetésében, majd édes atya halála után — mint kiskorú öccsének, Balásznak is gyámja, — egészen át vette azt. E mellett részt vett városunk közéletében is, 1821-ben szenátorrá választatott, 1836-ban pedig a főbirói székbe ültette a közönség bizalma. Pest vármegye táblabirósággal, a dunamelléki ref. egyházkerület pedig tanácsbirósággal tüntette ki. Az 1848/9-iki szabadságharczban kora miatt maga ugyan már nem vett részt, de hazafias áldozatkészségét kimutatta azáltal, hogy nagyértékű ezüst készletét a haza oltárára ajándékozta; jelentékeny részt vett a Károlyi huszárezred szervezésében s a városunkban alakult század kiállításában.

Kalotsa László Beretvás Péter főbiró és Molnár Zsuzsánna 1800-ban született leányát Juditot vette feleségül. Házasságuk azonban gyermektelen volt, s 25 évvel fiatalabb öccsét, a gyámságára bízott Balázst nevelte fia gyanánt, s midőn ez a forradalomban való részvétele miatt Aradon sánczfogságra ítéltetett s vagyona elkoboztatott, a fogságból való kiszabadulása után a saját vagyonát megosztotta vele, s bár később királyi kegyelem útján Balázs öccse visszakapta vagyonát, 1854-ben kelt végrendeletében vagyona legnagyobb részének örökösévé őt tette.

Kalotsa András és Halász Terézia második fia Antal a katonai pályára lépett, de csakhamar, mint főhadnagy quietált s megnősült, Ethrekarcsai Ethre Annát vette el s Hont vármegyébe telepedett. 1834-ben Pest-Pilis-Solt vármegyétől testvéreivel és unokatestvéreivel együtt nemes voltárról bizonyítványt kapott, a mely még ugyanazon évben kihirdettetett Hont vármegyében is. Hont vármegye közéletében, mint ellenzéki szónok jelentékeny szerepet vitt. 1834-ben már volt egy fia László, ki a nemesi bizonyítványba is be van foglalva, de emberkort csak egy leánya élt Etelka, ki Szerémy Lajos felesége lett.

Kalotsa András és Halász Terézia legifjabb fia Balázs 1819-

ben született és így atyja halálakor még csak 10 éves volt. — Neveltetése egészen László bátyjára maradt, kit atyja gyámjául is rendelt. Ő is a katonai pályára lépett, s az 1848/9. évi szabadságharc mint a Kóburg huszárezred főhadnagyát találta, s az ezreddel együtt ő is a haza védelmére sietett s a szabadságharcot mint százados küzdötte végig. A világosi gyásznapi után az aradi vértörvényszék, mint a szabadságharcban részt vett volt katona tisztet, őt is halálra ítélte, a mely ítélet kegyelem útján 10 évi várfogságra és vagyonának elkobzására enyhített. E 10 évből egy pár évet tényleg el is szenvedett az aradi vár börtönében, hol fafaragással foglalkozott, a miben meglepő ügyességre tett szert s később sok sajátkezűleg készített csinos emléktárgyat osztott szét rokonai és barátai között. Midőn pár év múlva kegyelmet nyert, László bátyja meleg szeretettel fogadta itthon s vagyonát megosztotta vele, 1854-ben pedig saját vagyonát is vissza kapta. Még ugyanezen évben meghalt László bátyja is, aki vagyonának legnagyobb részét reá hagyta.

Kalotsa Balázs elvonulva családjának és gazdaságának élt, s a város közeletében csak annyiban vett részt, hogy mint a ref. egyház presbytere s a tanítóképző intézet igazgató tanácsosa, egyháza ügyeinek intézésében s a gondjaira bízott intézet fölvirágoztatása körül buzgólkodott, s annak érdekében már életében is jelentékeny áldozatokat hozott. Vecseszéki Ferenczy Annával, Gőzon Imre övegyével kötött házassága gyermektelen lévén 1891-ben kelt végrendeletében vagyona legnagyobb részét jótékony célra hagyta.

E vagyon pedig igen tekintélyes volt, mert Kalotsa Balázs az édes atyjáról és László bátyától örökölt javakat okszerű gazdálkodással és józan takarékossgal gyarapította. Végrendeletében így sorolja el vagyonát. 1. Tizenkét drb Pesti Hazai Első Takarékpénztári részvény. 2. 15 drb Nagykőrösi Népbanki részvény. 3. 30 drb Czeglédi Gőzmalom részvény. 4. Lakóház és 1 holdnyi területű belsőség. 5. Szőlő a Zsiros hegyben 5 hold. 6. Szőlő és erdő a Bánomban 9 hold. 7. A Feketén 33 és fél hold. 8. A nyilasban 47 hold. 9. Nyársapáton legelő illetőség 76 hold. 10. Tetétlenül 245 hold. 11. Pusztá Kocséron 207 hold.

Ezen több mint fél millió korona értékű vagyon felől oly formán intézkedik, hogy a nyársapáti legelő illetéket unokaöccsének Molnár Gedeon városi főjegyzőnek hagyományozza; Antal bátyja leányának, Kalotsa Etelkának Szerény Lajosnénak 10 ezer frtot hagyományoz, többi testvérei leszármazóinak holtig tartó kisebb-

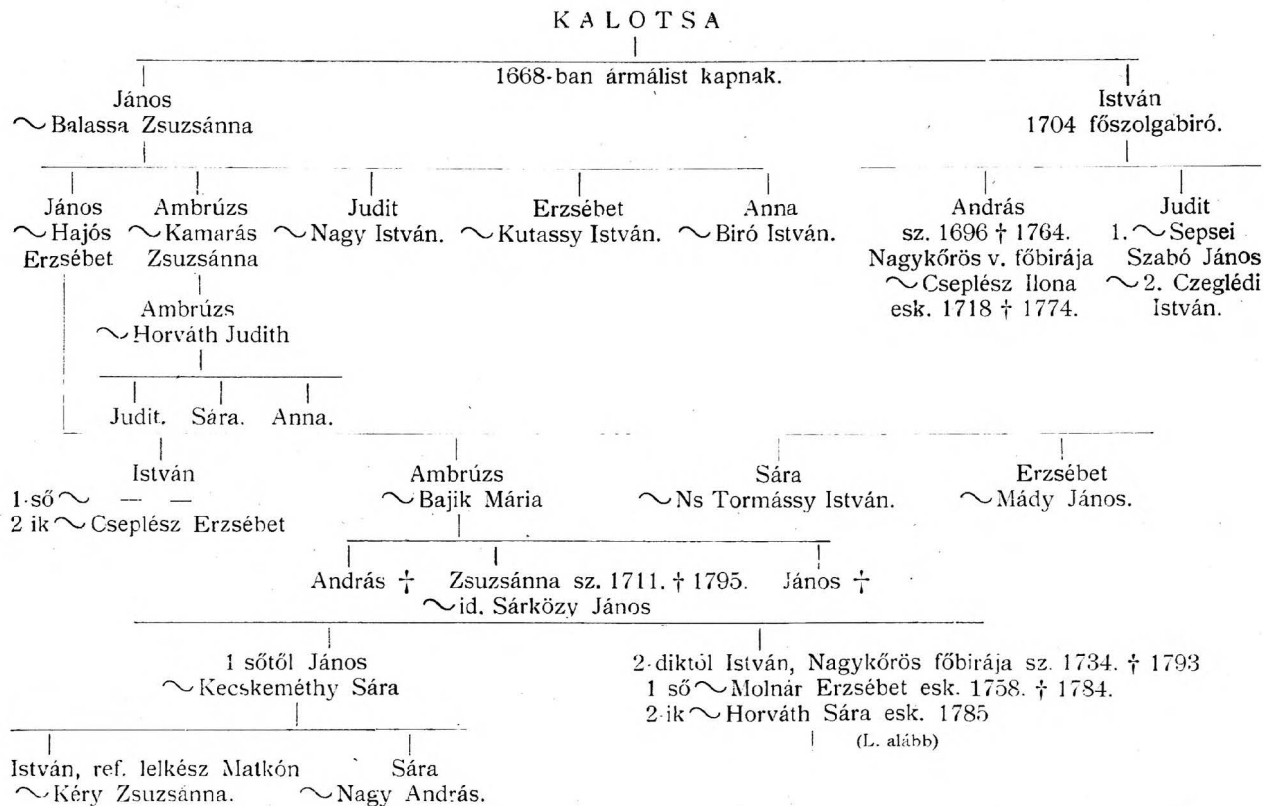
nagyobb évjáradékot rendel, bútorait, értékes könyvtárát Katalin testvére Inárcsi Farkas Ferenczné unokáinak hagyta, vagyona többi részéből pedig 3 alapítványt kíván létesíteni. Az első alapítvány: „Kalocsa Balázs-féle kiseddóvó alap“ s e célra hagyja lakóházát, amely halála után mindjárt kiseddóvónak rendezendő be, továbbá feketei és nyilasi földbirtokait.

A második alapítvány: „Kalocsa Balázs egyházi és iskolai alapítványa“ s e célra hagyja: „Első Hazai Takarékpénztár“ 12 drb részvényét. Ennek jövedelme mindaddig tőkésítendő, a míg az így tőkésített jövedelem 350,000 frtra nem szaporodik; ekkor 300 ezer frt jövedelme a végrendeletben részletesen megjelölt egyházi és iskolai célokra fordítandó, míg 50 ezer frt jövedelme, az eredeti részvények jövedelmével együtt tovább tőkésítendő, míg újabb 350 ezer frtra nem szaporodik, és így tovább.

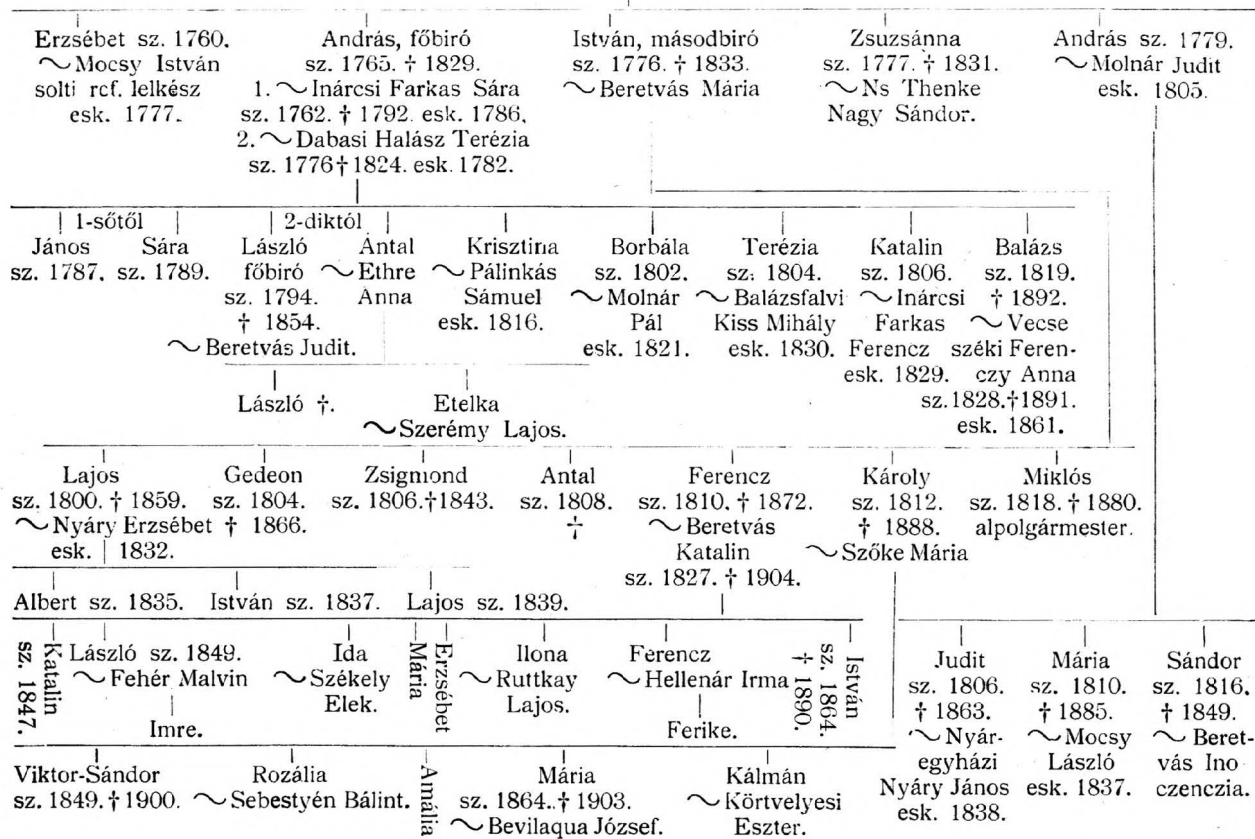
A harmadik alapítvány: „Kalocsa Balázs városi alapítványa“ nevet visel, s erre hagyja a fent megjelölteken kívül összes vagyonát, s a kezelésre, illetőleg a jövedelem tőkésítésére nézve itt is ugyan olyan módozatot jelölt meg, mint az egyházi és iskolai alapítványnál, s a jövedelem itt is csak azután fordítható — java-részen — a megjelölt városi célokra, ha a jövedelemből az első 350 ezer forint összegyűlt.

Kalotsa Balázs nem sokkal azután, hogy ily módon végrendelezett, 1902. év február havában meg is halt. Halála után oldalági örökösei, testvérei gyermekeinek egy része végrendeletét megtámadta s a várost, mint főörököst perbe fogta azon az alapon, hogy a városnak hagyományozott birtokok jelentékeny részét oly feltétellel örökölte Kalotsa Balázs atyjától Kalotsa Andrástól, illetőleg testvér bátyjától Lászlótól, hogy a mennyiben leszármazói nem lennének, e vagyonokban az utóörökösdés testvérei gyermekeit illeti. A város a pörösködőkkel egyezsége lépett s így békés úton véget vetett e pörnek.

Kalotsa István és Molnár Erzsébet második fia István 1776-ban született s 1833-ban hunyt el. A városnál ő is szenátorságot, s 5 ízben másodbírságot is viselt. Beretvás Mihály és Szelei Szabó Sára 1778-ban született leányát Máriát vette nőül, kitől sok gyermeke született, s 1834-ik évben Pest vármegye által kiadott nemesi bizonyítványában 7 fia: Lajos, Gedeon, Zsigmond, Antal, Ferencz, Károly és Miklós van befoglalva. Közülük Lajos, ki 1800-ban született s 1859-ben halt meg, 1820-ban már a kir. tábla hites jegyzője volt, 1832-ben Nyáregyházi Nyáry Bálint és Vajkó Juliánna 1800-ban született leányát Erzsébetet vette nőül; Ferencz ki 1810-

Kalotsa István és neje Molnár Erzsébet leszármazói:

ben született s 1872-ben halt meg, Beretvás Pál és Szalay Mária leányát Katalint vette feleségül, végre Károlynak ki 1812-ben született s 1888-ban hunyt el, felesége Szőke Mária volt. Mindhár-mójuknak gyermekei a táblázaton láthatók.

Kalotsa István és Molnár Erzsébet legifjabb fia Ambrúzs 1779-ben született s 1845-hunyt el, 1805-ben vette nőül Molnár Albert főbíró és Nagy Zsuzsanna 1781-ben született leányát Juditot, ki-től 2 leánya és egy fia született. A leányok közül az 1806. évben született Judit 1838-ban Nyáregyházi Nyáry János felesége lett, Mária pedig, ki 1810-ben született, 1837-ben Ns Mocsy László-hoz ment nőül. Fiuk Sándor pedig, ki 1816-ban született és 1849-ben halt meg, Beretvás János és Inárcsi Farkas Krisztina 1818-ban született leányát Inocenciát vette nőül, házasságuk azonban gyer-mektelen maradt, s özvegye másodszor Rosenzweig János kapi-tány neje lett.

Az elsorolt adatok alapján a Kalotsa család leszármazását a nemes-ségszerző ősöktől kezdve a mellékelt táblázatokon állítottam össze.

105. K A N D Ó (Egerfarmosi).

Előnevéről ítélve Heves vármegyei eredetű nemes család, a mely azonban már a 17-ik században Nógrád vármegyében is vi-rágzott. Ref. egyházunk anyakönyvének bejegyzése szerint Loson-czon lakó Ns Kandó Ádám 1688-ban vette nőül Ns Joó János özvegyét Ns Oláh Annát. Kandó Ádám maga is városunkba köl-tözött, mert már 1694-ben több nemes társával együtt ő is aláírja a királyhoz intézett s a királyi cancellária által a vármegyéhez leküldött azon folyamodványt, melyben a városi tanács túlkapásai ellen orvoslást kérnek. Később is volt kellemetlensége a tanácscsal, mert ennek panasa folytán Sótér Ferencz alispán rendeletére Fit-tos Ferencz szolgabíró és Siros Mihály esküdt 1696-ban tanúval-latást tartanak arra nézve, hogy „Tudja-e nyilván s hallotta-e bizonyosan a Kandó Ádám mindazoknak az időknék s esztendőknék elfolyásokban, melyekben Kőrös városában lakott, minémű böcstelenségekkel, szitkokkal s Isten ellen való cáromkodásokkal illette légyen megirt helynek bírait s tanácsát és az közönséges lakosít, tudván nyilván s hallván bizonyosan? hite után vallja meg igazán a tanú.“

Házasságából csak egy leánya született Mária, a ki 1714-ben

Szegeden lakó Muraközy András felesége lett, másodsor pedig mint özvegy Nagy Mihályhoz ment nőül Kecskemétre.

E városunkban mindössze két igt ért család nemzedékrendje a következő:

Kandó Ádám ~ Ns Oláh Anna esk. 1688.

↓
Mária, 1760 ban végrendelkezik

1-ső ~ Muraközy András esk. 1714.

2-ik ~ Nagy Mihály.

106. K A P C Z Y.

1638-ban Kapczy Tamás és neje Csapó Ilona, továbbá fivére István és ennek neje Nagy Katalin kapott III-ik Ferdinánd királytól nemes levelet, a mely 1639-ben hirdettetett ki Abauj vármegyében. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Vörös paizsban hármaz zöld halom, a két szélsőről fölfelé emelkedő, könyökénél kissé kifelé hajlitott egy-egy vértezett kar pallózt tart czölöpösen. Sisak dísz: a paizsbeli két kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. E család csak a 19-ik század első felében tűnik fel városunkban; 1839-ben Kapczy Tamás ügyvéd, táblabíró, majd az árvatörvényszék elnöke és fivére János Kapczy Tamás borsodi táblabíró fiai, Borsod vármegye bizonyítványa alapján jegyeztetnek be Pest vármegye nemesei közé. Közülük Tamás városunkból nősült, Tanárky Józsefnek az országos pénztár gondviselőjének és Ns Thenke Erzsébetnek leányát Borbálát vette feleségül, s városunkban települt le. Házasságából 12 gyermek származott — köztük Vilmos, a gödöllői járás nem rég elhunyt főszolgabírája, a Ferencz József rend lovagja, — kik a táblázaton láthatók.

Kapczy Tamás Borsod vármegye tiszti főügyésze sz. 1775. † 1843 Niskolcz.
~ Barkassy Anna

Anna	Borbála	Terézia	Johanna	Judit	Tamás	János
~ Szűts	~ Pinczés	sz. 1806. † 1834.	~ Szűts	~ Kun	sz. 1810. † 1862. †	
György.	János.		György.	Kálmán.	~ Tanárky Bor-	
					bála sz. 1814. † 1899.	
					(L. túl lapon.)	

Kapczy Tamás és neje Tanárky Borbála leszármazói.

Ida sz. 1840. † 1857	Vilmos sz. 1842. † 1904. főszolgabíró Gödöllőn Vág-Szerdahelyi Prepeliczai Irén esk. 1891.	Kálmán sz. 1844. † 1864 párban	Tamás sz. 1845. † 1905	Laura sz. 1845. † 1848	Ilona sz. 1849. † 1839	Borbála sz. 1856. † 1853	Zoltán sz. 18.1. † 1875	Dezsó sz. 1854. † 1905	Elek sz. 1856. † 1857	Andor sz. 1859. † 1890
-------------------------	---	--------------------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	-----------------------------	----------------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------------

107. K A R A I.

Városunknak egyik régi családja, amely már a 17., majd a 18- és 19-ik században is többször adott városunknak fő- és másodbírákat és szenátorokat. A család nemes voltára nézve nincsen biztos adatunk. A megyei nemesi összeírásokban nem fordul elő, de másfelől a városi jegyzőkönyvekben a család tagjainak neve mellé sokszor oda van téve a „Ns“ jelző, és Karai Gergely 1764-ben, s egy másik Gergely 1794-ben aláírása mellett czimeres pecsétet használ. Mind a két pecséten a következő czimer látható: Paizsalak: Korona fölött kivont kardot könyöklő kar, a könyök hajlásában arany csillag. Sisakdisz ugyanez, a csillag nélkül.

A családból legelőször Karai Ferenczről van biztos adatunk, a ki már előbb szenátor, 1679-ben pedig másodbíró volt, majd 1688-ban, 93-ban és 98-ban a főbírói székbe ültette polgártársai bizalma. Ő Pákozdy István leányát Juditot vette nőül. Egyetlen fiáról Gergelyről van tudomásunk, a ki Domokos András leányát Juditot vette feleségül. Karai Gergely nem szerepel városunk közéletében, s 1723-ban már nem volt életben, mert ekkor 3 fia István, Gergely és Mihály osztozik az atyai örökségen. E 3 fiún kívül még két leánya is volt Karai Gergelynek és Domokos Juditnak: Sára, ki előbb Csete Gergelynek, másodszer pedig Berei Mihálynak felesége volt és Ilona, ki előbb 1723-ban Inárcsi Farkas Gergelyhez, másodszer pedig 1734-ben Beretvás Istvánhoz ment nőül.

A 3 fiú közül István, úgy látszik magtalanul halt el, legalább sem róla, sem utódairól nincs későbbi adatunk. Gergely Tóth Ilonát vette nőül, kivel 1742-ben a Lencsésben szerzett szőlőt. Ekkor már szenátor volt s később 1755-ben és 1763-ban másodbírásgot is viselt. Leszármazóiról szintén nincs tudomásunk.

A harmadik fiú Mihály korán elhalt, özvegye Ns Kovács Sára sokkal túlélte őt, s még 1761-ben is életben volt. Egyetlen fiuk maradt Gergely, a ki a városnál szintén szenátor volt, s 1770-ben

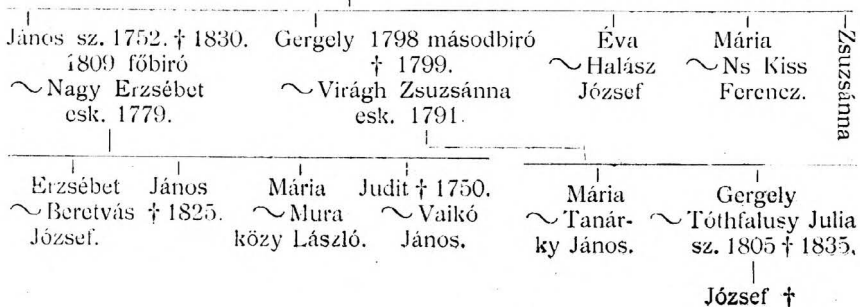
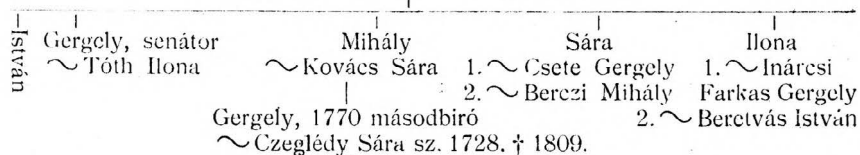
másodbiró. Ő 1791 előtt halt el, s feleségétől Czeglédy Sárától 2 fia és 4 leánya maradt. A leányok közül Éva Halász József professzor, s későbbi szuperintendes felesége lett; Sára Horváth Péterhez, Mária pedig Ns Kiss Ferenczhez ment nőül, míg Zsuzsánna hajadon maradt.

Az idősebb fiú János, ki 1752-ben született s 1830-ban hunyt el, szintén szenátor volt a városnál, majd 1795-ben másodbiróvá, 1805-ben s ismét 1806-ban pedig főbiróvá választották. Ő 1779-ben vette nőül Ns Nagy Ferencz leányát Erzsébetet, kitől 3 leánya született: Erzsébet, a ki Beretvás Józsefhez, Mária, aki Muraközy Lászlóhoz és Judit, a ki Ns Vaikó Jánoshoz ment nőül. Egy fia is volt János, de ez ifjan elhalt. Az ifjabbik fiú Gergely szintén szenátor volt a városnál s 1798 és 99-ben másodbiró, de még ugyanezen évben elhunyt. Ő 1791-ben vette nőül Ns Virágh Sámuel kunszentmiklósi szenátor leányát Zsuzsannát, kitől egy leánya és egy fia született. Leánya Mária Tanárky János orvos felesége lett, fia Gergely pedig 1828-ban Tóthfalusy Juliánnát vette feleségül, a ki azonban már 1835-ben elhunyt. Egy fiuk József ifjan hunyt el, más leszármazóiról nincs biztos adatunk s így az sem állapítható meg, hogy a városunkban ma is szépszámmal élő Karaiak e család ivadéka-e.

E család leszármazása a fentebbi adatok alapján a következőkben állítható össze:

Karai Ferencz 1679 másod- 1688 főbiró ~ Pákozdy Judit

Gergely † 1723 ~ Domokos Judit

108. K A R I K A.

Komárom vármegyei nemes család, amelyből János kecskeméti és Pál nagykőrösi tanár 1840-ben jegyeztetik be Komárom vármegye bizonyítványa alapján vármegyénk igazolt nemesei közé. Karika Pál 1811-ben született Gyermelyen, Komárom vármegyében, Karika János ref. lelkész és Szánthó Klára szülöktől. 1836-ban hívja őt meg az „erdő gyűlés“ az iskolánk mellett szervezendő tanítóképző és gazdasági intézet vezetésére. Ő azonban előbb — az egyházkerület anyagi segítségével — külföldi tanulmány útra ment, majd a tótmegyeri gazdasági intézetben praktizált, s csak 1839-ben kezdte meg tanári működését, de ekkor is csak gymnasiumunk körében, s folytatta azt 1848-ig, a mikor állásáról leköszönt, s a szabadságharcban — iskolánk felsőbb osztályainak növendékeivel együtt — ő maga is részt vett. Ekkor már özvegy ember volt, mert felesége Kisjáczi Szeles Zsuzsánna, Szeles János és Sütő Erzsébet 1815-ben született leánya, még 1845-ben elhunyt. A szabadságharc után előbb Abonyba, majd Tatára költözött, s ott halt meg 1879-ben. — 1840-ben az „Országos Gazdasági Egyesület“ 130 aranyból álló pályadíját ő nyerte el két társával készített „Gazdasági Kistükör“ cz. munkájával.

109. K A S Z A P (Nagy).

Fehér vármegyei eredetű régi nemes család, amelyből Ilona, Kovács aliter Szabó János felesége, id. János, és ifj. Kaszap aliter Nagy János és felesége Diószeghi Katalin 1667-ben Toldi Mártonnal és Dezső Jakabbal s nővérével Dezső Katalinnal együtt királyi adományt kapott Leopold királytól a Finta Albert magvaszakadtával a fiscúsrá szállott következő javakra: Keresztes, Berki pusztá, egy pusztá nemesi kuriával, továbbá Bodmér, Velence, Gárdony és Káposztás Nyék Fehér megyei, Ketye, Fiad, Ráknyi Zala megyei és Megyer Tolna megyei pusztákra. Finta Albert e jószágokat feleségével Pettendy Ilonával kapta, s minthogy fia Mihály nőtlenül halt el, csak két leány örököse maradt, u. m.: Borbála, a ki Kaszap Balázs felesége volt, s egy második, kinek kereszt nevét nem tudjuk, a ki Dezsőné volt, s a fentebb említett adományosok legnagyobb részben e két leány leszármazói voltak. Kaszap Nagy János Ferencz fiától származó unokájának

Mihálynak két fia volt, u. m.: Mihály és István, a kik 1764-ben Fehér vármegyétől nemesi bizonyítványt kaptak, a mely vármegyénkben 1768-ban hirdettetett ki. Közülük István a türkevei ref. egyház papja volt. István fia Kaszap Nagy János, mint „hites földmérő“ városunkban települt le, innen vevén nőül Ns Szemere Juliánnát, a ki 1756-ban született s 1830-ban hunyt el. Kaszap Nagy János csakhamar birtokot is szerzett városunkban, s 1805-ben, 1811-ben, 1815-ben stb. mint „compossessor“ vesz részt az „erdő gyűléseken“. Ő 1822-ben hunyt el. Három fia és egy leánya maradt. Leánya, Zsuzsánna atyja halálakor hajadon volt. Legidősb fia József 1811-ben vette nőül Kisdobronyi Izsák László leányát Teréziát. Felesége birtokára költözött s Kálmán fiától származott unokája Kálmán ma is Szathmár vármegyében él, mint tehetős birtokos.

Másik fia, Károly, ki 1785-ben született s 1837-ben hunyt el, kétszer nősült. Először 1816-ban Ns Fekete János és Kovács Anna leányát Zsuzsannát vette nőül, a kinek 1825-ben történt halála után még ugyanazon évben Mogyorósy Máriával kelt egybe. Második házasságából született két fia a táblázaton látható.

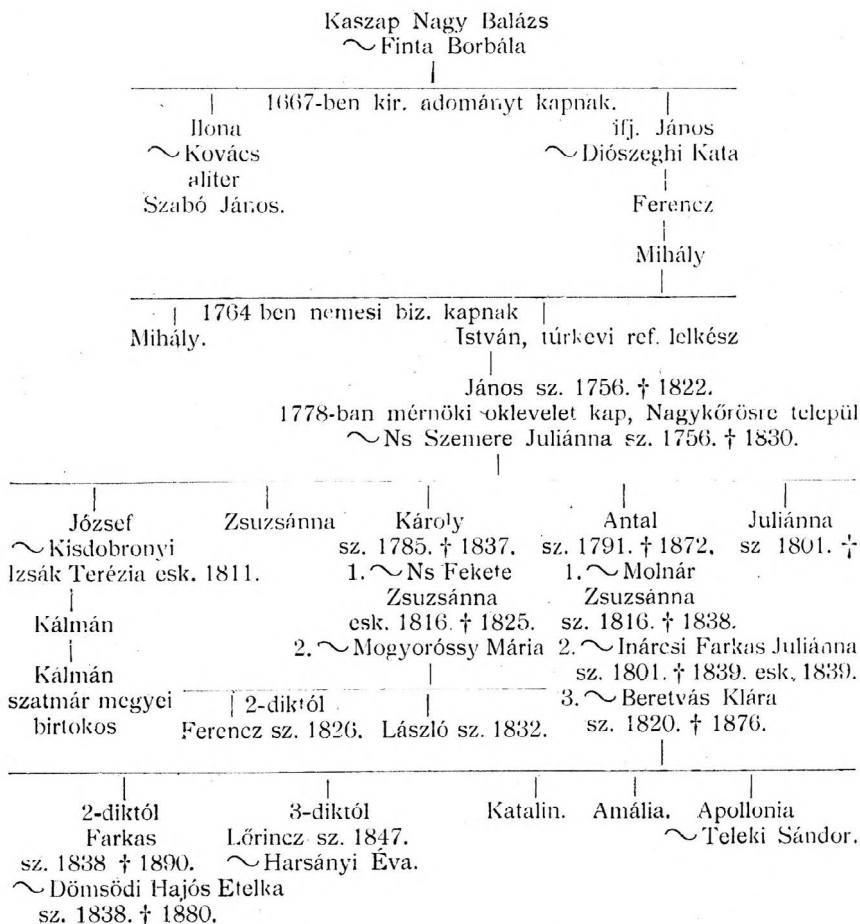
Kaszap Nagy János harmadik fia Antal 1791-ben született s 1872-ben hunyt el. Ő háromszor nősült. Először 1832-ben Ns Molnár János és Koncsek Katalin 1816-ban született leányát Zsuzsánnát vette nőül, aki 1838-ban hunyt el. Másodszor 1839-ben Inárcsi Farkas Mihály és Deák Juliánna 1801-ben született leányát Juliánnát vette el, ki azonban még ugyanazon évben meghalt gyermekágyban. Harmadszor Ns Beretvás János és Végh Klára 1820-ban született leányát Klárát vette nőül, a ki, mint özvegy 1876-ban hunyt el. Első házasságából nem maradtak gyermekei; második házasságából egy fia született: Farkas, a ki 1865-ben a városnál első aljegyző, 1874-ben árvaszéki ülnök, majd a községi takarékpénztár igazgatója lett, s mint ilyen hunyt el 1890-ben. Ő Dömsödi Hajós György és Beretvás Terézia 1838-ban született leányát Etelkát vette feleségül, a ki 1880-ban hunyt el. Házasságuk gyermektelen maradt.

Kaszap Nagy Antalnak harmadik feleségétől Beretvás Klárától egy fia és 3 leánya maradt. Fia Lőrincz, a ki 1847-ben született, Harsányi Évát vette nőül, házasságuk gyermektelen; a leányok közül Katalin — okleveles tanítónő — és Amália hajadon maradt, Apollónia pedig Teleki Sándorhoz ment nőül.

A család tagjai a következő czimert használják: Vörös paizs alján zöld mező fölött kék magyar ruhás vörös öves farkas kaczagányos,

hosszan lógó bajuszú magyar vitéz áll szemközt fordulva; sárga csizmáin szétszakított rabbilincs; jobb kezében görbe kardot tart rászúrt turbános török fővel. Sisakdisz: a paizsalak növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Az elsorolt adatokból a család nagykőrösi ágának leszármazását Kaszap Nagy Balázstól kezdődőleg a következő táblázaton lehetett összeállítani:

110. KASSZAY.

E család a 18-ik század végén származott át Túrócz vármegyéből vármegyénkbe s egyes család tagok 1790-ben jegyeztettek be Túrócz vármegye bizonyítványa alapján vármegyénk igazolt nemesei közé. Városunkba csak 1841-ben települt le Ns Kasszay István törteli lakos a mikor Ns Fekete István és György Judit 1820-ban született leányát Lidiát vette nőül, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók:

Kasszay István			
~ Ns Fekete Lidia sz. 1820. † 1899. esk. 1841.			
Lidia sz. 1842.	István sz. 1845. †	István, ügyvéd sz. 1846.	Imre sz. 1847.

111. KATONA.

Katona Benedek 1639-ben a város főbirája volt; ugyan ő 1648-ban az Inárcsi Farkas család egy egyezségét tanú gyanánt, mint „nömös személy“ írja alá. Később a 17-dik század végén, illetve a 18-ik század elején Katona Györgyöt és Katona Gergelyt találjuk a város szenátorai között. Később nincs a családról említés téve, s a 18-ik századbéli vármegyei nemesi összeírásokban nem fordul elő.

112. KATTUS.

A mult század elején települt le városunkban Ns Kattus János, a Kecskeméten lakott Kattus János fia, ki 1823-ban nemesége igazolására bizonyítványt mutatott fel, s azt is igazolta, hogy személyesen insurgált. Ő kétszer nősült, először 1812-ben Nagy Máriát vette feleségül, a ki azonban már 1814-ben elhunyt, másodszor pedig 1817-ben Inárcsi Farkas Mihály és Deák Juliánna 1793-ban született leányát Máriát vette nőül, a ki 1823-ban halt meg. Első házasságából 2 leánya született u. m.: Zsuzsánna, ki 1831-ben Papp Sándor felesége lett, és Mária, ki kis korában hunyt el. Második feleségétől két leánya és egy fia született. A leányok

közül az 1818-ban született Terézia hajadon maradt, az 1819-ben született Mária pedig — ki 1904-ben halt meg, — Gulyás Istvánhoz ment nőül Kisújszállásra. A fiú Károly 1822-ben született, s iskolánkban 1840-ben subscribált, s alig 25 éves korában 1847-ben halt meg.

A leszármazás a következőkben állitható össze:

Kattus János Kecskeméten 1757-ben nemesi bizonyítványt kap				
János Nagykőrösön 1823-ban nemesi bizonyítványt kap			Terézia	
1. ~ Nagy Mária esk. 1812. † 1814.			sz. 1785. † 1838.	
2. ~ Inárcsi Farkas Mária esk. 1817. † 1823.			~ Tenke Nagy Sándor	
1-sőtől		2-iktől		
Zsuzsánna sz. 1813.		Mária		Terézia
~ Papp Sándor		sz. 1814. †		sz. 1818.
esk. 1831.				sz. 1819. † 1904.
				~ Gulyás István.
				sz. 1822.
				† 1847.

113. K Á L D Y.

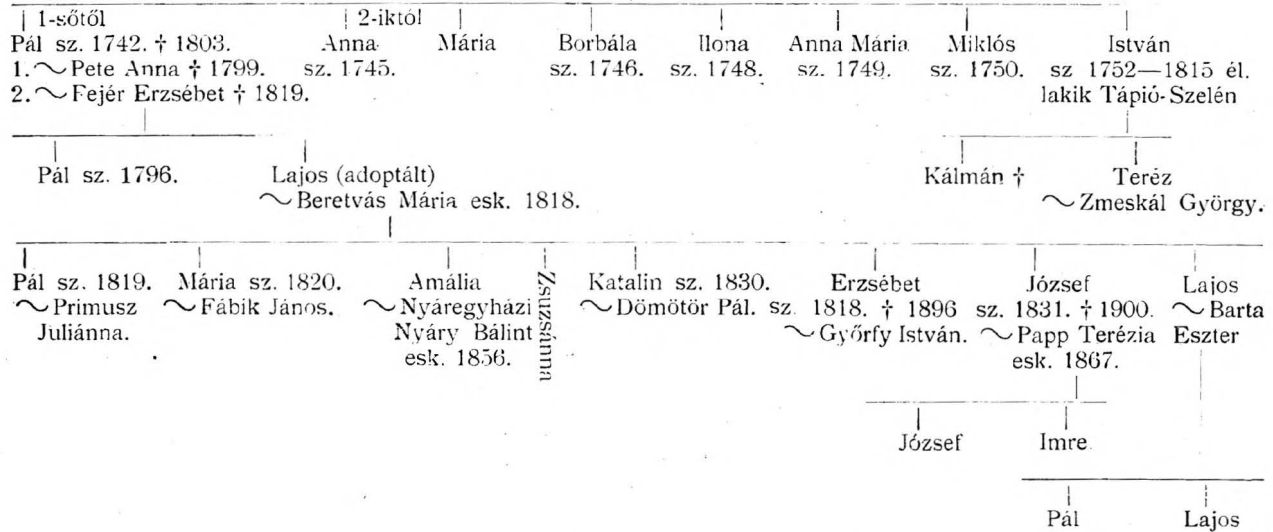
(Alsó- és Felső-Káldi.)

Tul a Dunának ősrégi nemes családja, a mely némely geneologusunk szerint a Herény nemzetségből veszi eredetét. Városunkba a 18-ik század első felében jött, a mikor is Káldy Miklós és György Mária fia, Pál városunkból nősült, Csikváry, máskép Kalotsa Ádám özvegyét, Siros Annát, Siros Mihály és Beretvás Anna leányát vette feleségül 1740-ben, s maga is itt települt le. Már 1741-ben, mint helybeli birtokos volt jelen Tetétlenen Alsódabasi Halász Jánosnak beiktatásán azon részbirtokba, a mely Csikváry Ádám magvaszakadtával a fiscusra szállott vissza, s a mire Halász János szerzett királyi adományt; felesége nevében tiltakozott is a beiktatás ellen. Ugyan ezen évben Vas vármegye bizonyítványa alapján bejegyeztetett vármegyénk igazolt nemesei közé. Siros Annával való házasságából egyetlen fia született 1742-ben, Pál, kinek születése után Siros Anna még ugyanezen évben meghalt. Káldy Pál csakhamar újból megnősült, Tápió-Szeléről vette el Dubraviczky Péter leányát Annát, kitől, mint a táblázaton látható, több gyermeke született, de közülük csak az 1752-ik évben született István ért ember kort. Káldy Pál magas kort ért s vagyonát folytonosan gyarapította; 1770-ben mint Fekete-i birtokos van említve,

Káldy Miklós neje: György Mária

Pál Nagykörösre költözik † 1788 előtt

1. ~ Siros Anna esk. 1740. † 1742.
2. ~ Dubraviczai Dubraviczky Anna

1782-ben pedig a várossal pörösködött a miatt, hogy az általa már évek óta birt pótharaszti kertet a tanács tőle erővel elakarta venni, s másnak adni, s embereit, kik az ottani erdőben az ő rendelkezése szerint fát vágtak, a tanács fegyveres emberekkel kergettette el, s a fával megrakott szekereket elfoglalta. A vármegye hatósága a hatalmaskodó tanácscsal szemben Káldy Pálnak adott igazat, s a tanács kénytelen volt vele méltányos kártérítésben kiegyezni. — 1788-ban már nem volt életben Káldy Pál, mert két fia, az első házasságából született Pál, és a második házasságából származó István ekkor egyezkedik egymással az atyai örökségen. Közülük István Tápió-Szelén települt le, hol nevét máig is fentartotta a Káldy-tanya elnevezés. Az aláírásuk mellett látható czimer pecsét szerint a család czimere a következő: Kék paizsban koronás szíren, két kezével a felfelé görbitett kettős halfarkat fogja. Sisakdisz: paizsalak növekvően.

Káldy István 1815-ben még életben volt, s Tápió-Szelén lakott, az anyja jussán örökölt birtokon, s a táblázaton látható leszármazói is ott éltek. Ifj. Káldy Pál, ki 1742-ben született s 1803-ban hunyt el, kétszer nősült; első felesége Pete Anna volt, a ki 1799-ben hunyt el, második felesége pedig Fejér Erzsébet. Első feleségétől nem volt gyermeke; második feleségétől származott adoptált fia Lajos, kinek nejétől, Beretvás Máriától született gyermekei és unokái a táblázaton láthatók.

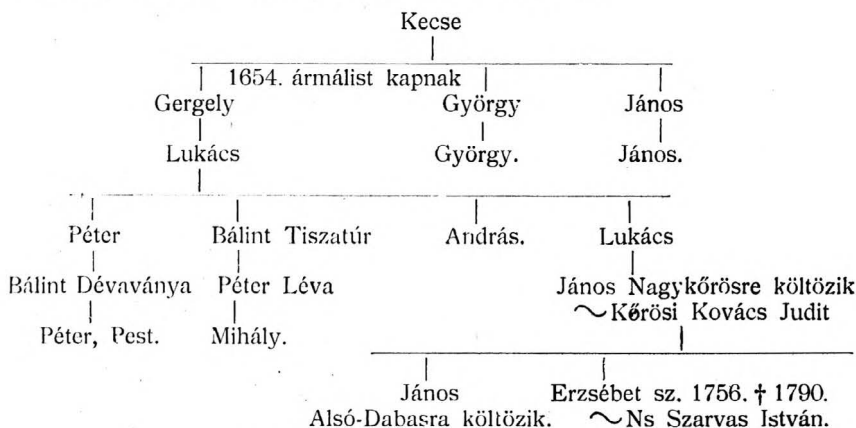
Az elsorolt adatokból a Káldy család nagykőrösi ágának leszármazását a mellékelt táblázaton állítottam össze.

114. K Á L L A Y.

1728-ban Ns Kállay Erzsébet, néhai tiszteletes Kecskeméthy János özvegye egy ezüst tányért ajándékoz a kőrösi ref. egyháznak, a következő körirattal: „Néhai jó emlékezetű Tiszteletes Kecskeméthy János Uram özvegye Árva Ns Kállay Erzsébeth Asszony tsináltatta a N. Kőrösi Reformata Szent Eklézsiának 1728 esztendőben. Emlékezzél megh rólam én Istenem nékem Jómra“. Hogy vajjon Kállay Erzsébet a Nagy-Kállói Kállai családból származott-e, arra nincs biztos adatunk. A nemes Kállay család más sarjával nem találkozunk városunkban. Többen fordulnak ugyan elő Ns Kállai Szondy néven, de ezeknél a Kállai előnév csak a család származási helyének megjelölésére szolgál.

115. KECSE.

Heves vármegyei eredetű nemes család, a mely 1654-ben kapott nemes levelet. — A nemesség szerzői Kecse Gergely és fia Lukács, s unokái Péter, Bálint és András és fivérei György és János hasonló nevű fiaikkal. A nemességszerző Lukácsnak később született Lukács fiától származott unokája János, városunkból nősült, Kőrösi Kovács Juditot vette feleségül, s maga is itt települt le, s 1751-ben Kecse Andrással együtt az akkor szervezett u. n. nemesi kompániában káplár volt. Fia — ugyancsak János — Alsó Dabasra költözött, s 1789-ben eladta anyjáról örökölt házát testvérének, Erzsébetnek, Ns Szarvas István házastársának. Később a családnak városunkban nincs nyoma, de a Dabasra költözködött János leszármazói többször viseltek a megyénél táblabírói s más tisztséget. Orosz Ernő „Heves és a Volt Külső Szolnok egyesült vármegyék nemes családjai“ cz. művének és anyakönyveinknek adataiból a következő leszármazás állitható össze:

A család czimere a következő: Kék paizsban jobbra néző arany griff kivont kardot tart. Sisakdisz: paizsalak növekvően. Takarók: vörös-ezüst, kék-arany.

116. KECSKEMÉTHY.

Egyházunk és városunk történetében több ízben találkozunk a *Kecskeméthy* család névvel, a nélkül azonban, hogy az illetők nemes voltára nézve teljesen biztos adatot találjunk. 1681-től 1708-ig, majd ismét 1712-től 1722-ig egyházunk egyik lelkésze

volt Kecskeméti Sartoris János, kinek özvegye 1728-ban egy ma is meglevő ezüst tányért ajándékozott a ref. egyháznak.

1708-ban Kecskeméthy György iskolánk rectora volt, s városunknak a ráczok elleni védelmében fegyverrel vett részt. Majd a városnál jegyző, szenátor s 1740-ben főbíró lett. Már 1728-ban mint *birtokos* van említve, 1738-ban pedig mint tanú így írja magát alá „Libertinus Georgius Kecskeméthy.“ 1754-ben özvegye gyanánt Hatvani Ilona van említve, aki először Bujdosó Györgynek, másodszer pedig Vajkó Jánosnak felesége volt. Leszármazóiról nincs tudomásunk.

1788-ban Kecskeméthy István physicust a városi tanács a városba hívja meg sebésznek, s ugyan ő 1790-ben már mint vármegyei sebész Abaúj vármegyétől kapott nemesi bizonyítványt, s ennek alapján vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett.

117. KELECSÉNYI (Csúzi).

Nyitra vármegyének egyik régi birtokos nemes családja, amely nevét e vármegyében Ürmény mellett fekvő Kelecsénről vette, ahol a család tagjai már a 14-ik században birtokosok voltak, s közülük Tamás 1367-ben egy beigtatásnál *homō regius* — királyi megbízottként — is szerepelt. 1622-ben a család II. Ferdinándtól újított ezimeres nemes levét kapott, a melyben a család czimere

igy van leírva: Kék paizsban könyöklő pánczélos kar kivont kardot tart; e fölött 3 hat ágú arany csillag, s balra fordult ezüst fél hold. Sisakdisz kivont kardot tartó pánczélos kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst; mint azt a mellékelt rajz is mutatja. — A család már a 17-ik században Trencsén, Bars, Hont és Komárom vármegyékben is elágazott. A család egyik ága, amely református vallású volt, s *csúzi* előnévvel élt, a 17-ik században Komárom vármegyébe került s belőle Pál

1640-ben igtattatott e vármegye igazolt nemesei közé. Fiától Gergelytől származó 3 unokája Márton, István és György 1728-ban kapott nemes voltáról Komárom vármegyétől bizonyítványt. Közülük a legifjabb, György, költözött városunkba. Ő már felsőbb iskoláit is itt végezte s 1723-ban iskolánkban szénior volt, s neve

után ez van bejegyezve az anyakönyvbé: per 10 annos praeceptor filiarum, dein filiorum; vagyis népiskolánkban 10 évig volt a lányok tanítója, azután pedig a fiúké. Kelecsényi György városunkban csakhamar családot alapított s vagyont is szerzett: így 1737-ben 3 rendbeli szőlőt vásárolt. Felesége Szilágyi Sára volt, a ki 1753-ban hunyt el, míg maga Kelecsényi György 1759-ben halt meg.

Kelecsényi György és Szilágyi Sára 3 fia György, Miklós és Gergely az atyjuk részére kiállított bizonyítvány alapján 1771-ben kapott Komárom vármegyétől nemesi bizonyítványt, s ennek alapján 1772-ben vármegyénk igazolt nemesei közé mindhárman bejegyeztettek.

Közülük Miklós, ki 1734-ben született s 1805-ben hunyt el, asztalos volt, ő kétszer nősült; először 1766-ban Tegzes Annát vette nőül Kecskemétről. A 20 éves fiatal asszony azonban szerencsétlenül járt: még ugyanezen évben egy deszkával megrakott szekér udvarukban felborult, s a lehulló deszka a szerencsétlen asszonyt agyon nyomta. Kelecsényi Miklós másodszor 1767-ben Monaki Erzsébetet vette nőül, a ki 1750-ben született s 1798-ban hunyt el. Második házasságából 4 fia és 2 leánya született; fiai közül azonban három úgy látszik korán elhalt, mert 1804-ben, midőn házát eladta, s ehhez gyermekei is hozzá járultak, csak két leánya és Pál fia volt életben. A leányok közül az 1771-ben született Zsuzsánna Módra Jánosné, Anna pedig Gulátsi Jánosné volt. Kelecsényi Pál, ki 1767-ben született, 1797-ben részt vett a francziák elleni nemesi fölkelésben. 1809-ben végrendelkezett, de csak 1835-ben hunyt el. Első felesége Szabó Erzsébet 26 éves korában halt meg 1806-ban, tőle csak egy leánya született, Erzsébet 1804-ben, és egy fia Pál, 1806-ban aki azonban kiskorában elhalt. Másodszor 1807-ben Tóth Erzsébetet vette nőül, kitől 3 fia és egy leánya született. A fiúk közül István Marosvásárhelyre költözött, s mint ottani lakos adta el 1833-ban anyjáról örökölt szőlejét. A második fiú Pál, ki 1808-ban született, Deák Máriát vette nőül, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. A harmadik fiú, Miklós, Asztalos Máriát vette feleségül, kitől egy leánya született, Mária, Szabó Lajosné, és 4 fia; a fiúk közül Ferencz Amerikába költözött, a többi 3 fiú pedig városunkban él mint iparos, közülük kettő családos, s gyermekeik a táblázaton láthatók. Kelecsényi György és Szilágyi Sára másik fia, az 1739-ben született Gergely 1805-ben hunyt el; 1788-ban vette nőül Pintér Sárát, gyermekeik kik úgy látszik, kiskorukban elhunytak, a táblázaton láthatók.

Kelecsényi György és Szilágyi Sára legidősebb fia György 1730-ban született s 1811-ben halt meg. Feleségétől, Sánta Zsuzsánától 3 fia és egy leánya született, de közülük György még 1789-ben, 18 éves korában elhunyt. Az idősebb fiú Gergely Tóth Erzsébetet vette nőül kitől 2 gyermeke maradt Erzsébet és István, a kkk 1830-ban egyezkednek az atyai örökség fölött, két gyermeke kis korában hunyt el. -- A harmadik fiú, Mihály, ki iskolánkban 1797-ben subscribált, a jogi pályára lépett, s ügyvédi oklevelet szerzett. — 1807-ben, mint „Pest megye leveles tárában levő cancellista“ városi cancellistává választatott meg. — 1809-ben vette nőül Ns Molnár István özvegyét Ns. Muraközy Máriát, Muraközy Sámuel és Veres Judit leányát, kitől 3 fia és egy leánya született. 1822-ben Pest vármegyétől fiaival együtt nemesi bizonyítványt kapott. Leánya, az 1823-ban született Zsuzsanna Kőrösy Ferenczné lett. A fiúk közül a legidősebb, György, aki 1810-ben született s 1881-ben hunyt el, iskolánk törvényeinek 1825-ben irt alá, a városnál 1854—60-ig számvevő, majd 1861-től 1867-ig tanácsnok volt. Feleségétől Záborszky Zsuzsánától származott egyetlen leánya Mária, a ki 1847-ben született s 1902-ben hunyt el, Széll Elek neje volt.

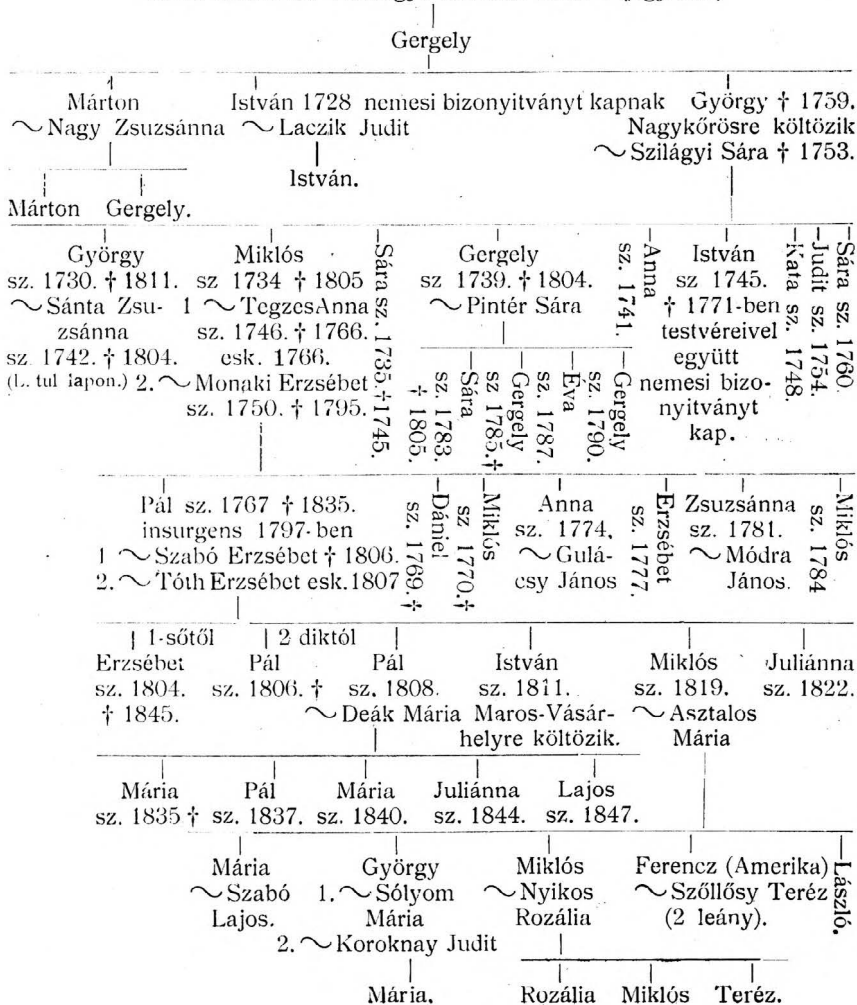
A második fiú, Mihály 1813-ban született s 1829-ben subscribált iskolánkban. Ő a papi pályára lépett, s Horvátországban, a Verőcze megyei Szent László ref. egyházának lett lelkésze. Dóczy Sándor lelkész és Végh Rákhel leányát Erzsébetet vette feleségül, kitől született egyetlen fia Mihály, a szentlászlói papságban utóda lett. Ő Kerek Sándor turonyi ref. lelkész és Kovács Mária leányát, Máriát vette nőül 1883-ban, de tőle 1906-ban elvált; gyermekeik nincsenek.

A legifjabb fiú, László 1820-ban született s 1835-ben lépett iskolánk bölcsészeti osztályába. A mérnöki pályára készült s Vukovárott települt le, Ns Joó Károly özvegyét, Ns Muraközy Zsuzsannát, Muraközy László és Karay Mária 1813-ban született leányát vette feleségül, kitől két fia született. Az első Húgó, jelenleg m. k. államvasúti főmérnök Szombathelyen, a ki 1883-ban Hevesi Hevessy Károly, Bács megye volt főmérnöke és Heinrich Viktória leányát Jolánt vette nőül, kitől született s kis korukban elhunyt gyermekei a táblázaton láthatók.

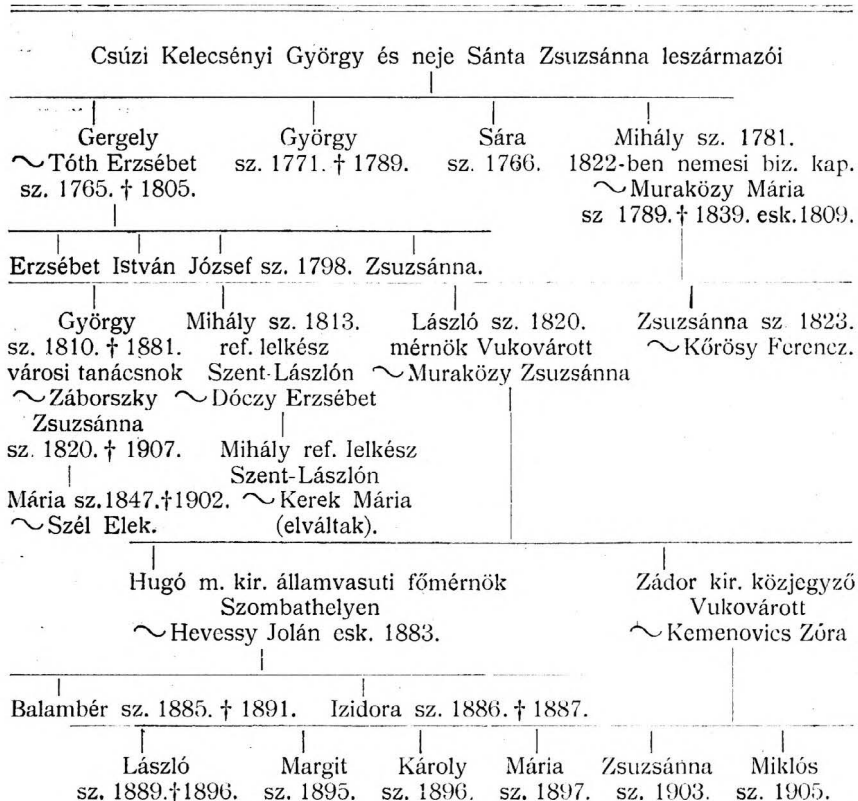
Kelecsényi László és Muraközy Zsuzsanna második fia Zádor a jogi pályára lépett, ügyvédi oklevelet szerzett s jelenleg kir. közjegyző Vukovárott. Kiváló buzgóságot fejt a dunamelléki ref. egyházkerület missziói dolgaiban, a miért is az egyházkerület tanács-

A Kelecsényi család kőrösi ágának leszármazása a fentebbiek alapján a következőkben állitható össze.

Csúzi Kelecsényi Pál
1640. Komárom vármegye nemesei közé bejegyezve,

118. K E S Z É Y.

Mosony vármegyei eredetű nemes család, a melyből Keszeý alias Szabo János és neje Szerenchés Zsuzsánna, Mihály, Péter, János, Sámuel, Erzsébet és Anna gyermekeikkel 1668-ban kapnak I. Leopold királytól nemes levelet. A családnak ezen alkalommal adományozott czimer a következő: Kék paizs alján zöld mező fölöött homokórán (clepsydra) egy természetes színű daru áll jobbra fordulva, s jobb lábával kövecset tart. Sisakdisz jobbra néző arany griff növekvően, jobb lábában hármás lilium szálát tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. Az eredeti nemes levél, amely Mosony vármegyében még ugyanezen évben kihirdettetett, ma városunkban Keszeý József birtokában van. A nemességszerző fiak közül Péter 1694-ben Magyar-Óvár város tanácsnoka volt; a másik fiú

János Erdélybe szakadt, s Apaffy Mihály fejedelem udvarában nyert alkalmazást, előbb mint az ifjú Apaffy Mihály nevelője, később volt tanítványa titkára, s mint ilyen többször vett részt diplomáciai kiküldetésben is, s a fejedelemtől több adományt is nyert egyes kisebb birtokok részekre, 1699-ben pedig I. Leopoldtól czimerbővítő nemes levelet — és a magyaróvári előnevet — kapta; a bővített czimernek csak egyik részletét képezi az 1668-ban adományozott ősi czimer. Keszeý János Erdélyben családot is alapított, Gotzmeister Anna Máriát vévén nőül, azonban ivadékaí fiágon már az első izen kihaltak. Később is találkozuuk ugyan Erdélyben Keszeýekkel, de ezek János testvérének Péternek leszármazói, a kik — talán János bátyjuk pártfogása mellett — szakadtak szintén Erdélybe. Azonban Keszeý Péter, ki 1799-ben végrendelezett, végrendeletében csak 3 nővére gyermekeiről emlékezik meg s így — mint látszik, — a fiág vele Erdélyben kihalt. Ezen erdélyi ág részletes történetét Nagy Iván írta meg családtörténeti munkája hatodik kötetében.

A nemeségszerző harmadik fia Sámuel Magyaróvárótt maradt. — Péter fiától származótt unokája János, ugyanótt élt a 17-ik század első felében. — Ezen János fia József költözött városunkba a 18-ik század közepe táján. 1752-ben Ns Szalay András helybeli vasárús segéde volt, s ekkor osztozkodótt az atyai örökségen Magyaróvárótt lakó bátyja István özvegyével Molnár Erzsébettel, s készpénzül kapótt örök részét 240 Rh. forintot Szalay Andrásnak adta kölcsön. Csakhamar családot is alapított: 1754-ben nőül vette Ns Papp Sámuel özvegyét Ns Kovács Zsuzsánnát. Ugyanezen évben Mosony vármegye bizonyítványa alapján vármegyénk igazótt nemesei közé is bejegyeztetett. 1798-ban végrendelezett.

Kovács Zsuzsánával kötött házasságából két gyermeke származótt; leánya Zsuzsánna 1761-ben született, s 1823-ban hunyt el; s 1780-ban Ns Nagy Áronhoz a lányok tanítójához, ment nőül. Fia János 1755-ben született s 1821-ben halt meg. 1772-ben vette nőül Abonyból Fitos János és Kiss Sára 1759-ben született leányát Erzsébetet. Ő már 1770-ben szőlőbirtokos a temetőhegyben, s később mint *compossessor* fordul elő, s 1789—90-ben a városnál *adószedő bíró* volt. 1821-ben több kőrösi birtokos nemes társaival egyútt ő is részt vett abban a vállalkozásban, amely gr. Keglevich István nagykőrösi jussának megszerzését tűzte ki czélül. — 1820-ban fiaival Józseffel, Pállal és Istvánnal egyútt a vármegyétől nemesi bizonyítványt kapótt. Fitos Erzsébettel kötött házasságából ezen 3 fián kívül — a kiskorukban elhunytakat nem említve

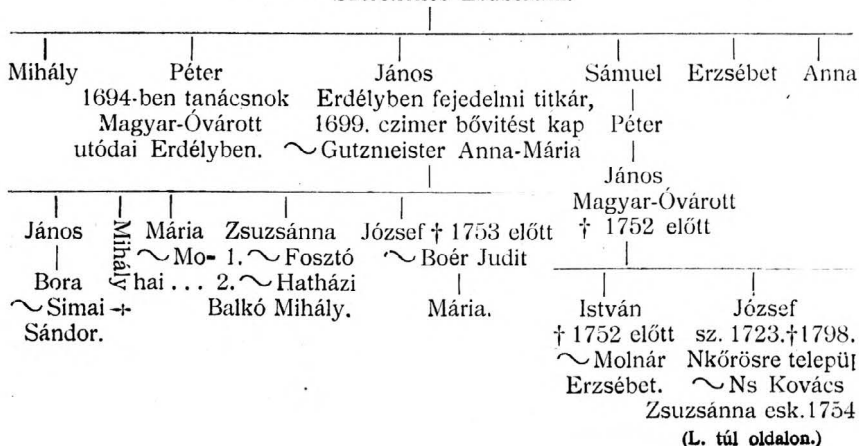
— két leánya származott; közülük Erzsébet 1811-ben Ns Sánta Ferenczhez, Zsuzsánna pedig 1815-ben Pintér József dunavecsei főjegyzőhöz ment nőül.

Keszei János és Fitos Erzsébet legidősebb fia József 1786-ban született s 1842-ben hunyt el; 1816-ban a város hadnagya volt. 1808-ban vette nőül Ns Illés Máriát, ki 1874-ben 91 éves korában halt meg, házasságuk azonban gyermektelen maradt. — A második fiú Pál 1787-ben született, mint compossessor, sokszor vett részt az erdőgyűléseken, s 1848-ban nőtelenül halt el, s vagyonát testvéreire, illetőleg azok gyermekeire hagyta. — A legifjabb fiú István 1802-ben született s 1854-ben hunyt el. Ő hosszabb időn át mint székbérlő gyarapította vagyonát. Feleségétől Kerek Zsuzsánától, — a kis korokban elhunytakat nem említve — 7 gyermeke származott, 3 leány és 4 fiú. A leányok közül Zsuzsánna 1847-ben Ns Baky Józsefhez, Kis-Kun-Halas város jegyzőjéhez ment nőül; az 1834-ben született Mária Ns Papp Imre, az 1842-ben született Terézia pedig Ns Szalay József felesége lett.

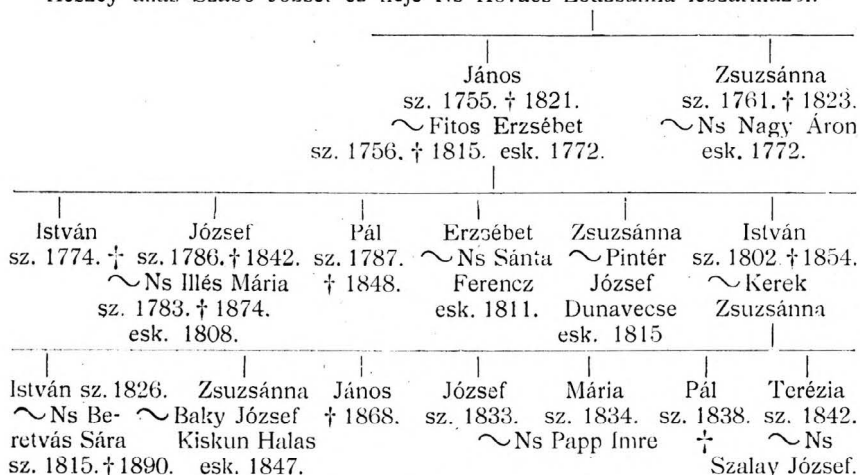
A fiúk közül a legidősebb István 1826-ban született s 1895-ben hunyt el; ő Beretvás Pál és Farkas Sára leányát Sárátvette nőül, azonban házasságuk gyermektelen maradt. Nőtelenül halt el 1858-ban János, valamint az 1838-ban született Pál is. Jelenleg is él nőtelenül József, ki 1838-ban született, s ő városunkban a Keszei család utolsó férfi tagja.

A család leszármazása a következő:

Keszei alias Szabó János 1668-ban armalist kap
~ Szerenchés Zsuzsánna

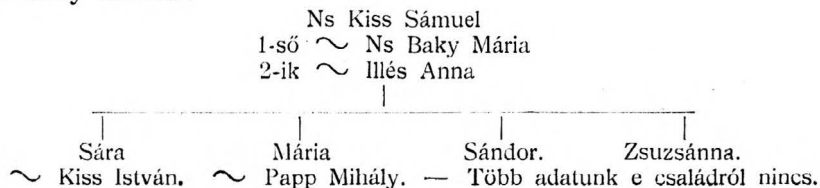
Keszezy alias Szabó József és neje Ns Kovács Zsuzsánna leszármazói.

119. KISS.

Az 1723-ik évi nemesi összeírásban városunkból *Kiss Gergely* fordul elő mint *ármalista*. Ugyan ezen évben Ns Kiss Sára Ns és Vitézlő Margitay István felesége férjével együtt kálmánhegyi szőlőbirtokos. Hogy azonban ők egymással milyen rokonsági viszonyban voltak, s melyik Ns Kiss családból származtak, arra nézve nincs semmi adatunk.

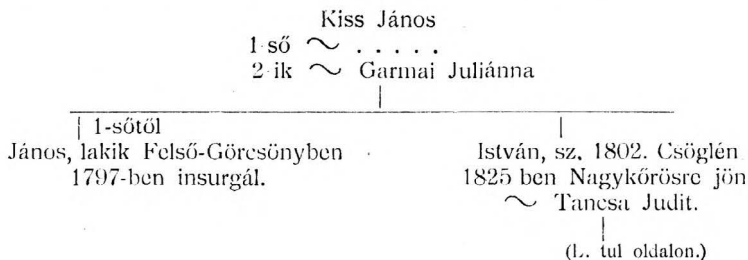
A 18-ik század második felében Ns Kiss Sámuel praeceptor volt városunkban, e század utolsó, illetőleg a 19-ik század első évtizedeiben fia Ns Bátorkeszi Kiss Sándor él városunkban, a ki 1797-ben mint tanú írja alá özv. Kalotsa Istvánné és mostoha fiai egyezségét, s aláírása mellett a következő czimeres pecsét látható: Paizsalak: Fállábon álló, jobbra néző s szárnyait kiterjesztő madár. Sisakdisz ugyan az. Ugyan ő 1811-ben házat cserél, s azt 1816-ban eladja. Az ő családjára vonatkozik az a pár leszármazási adat, a mely egy 1806 évi periratból állitható össze, s a mely szerint:

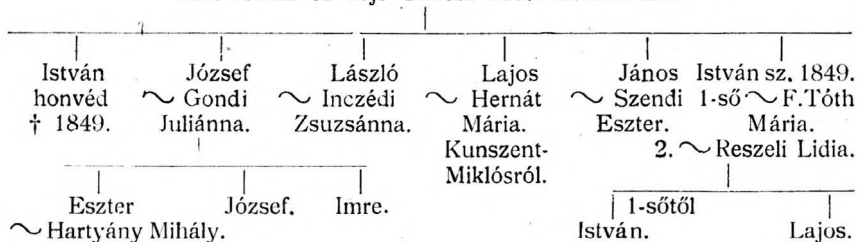
1839-ben Kiss Demeter nagykőrösi kereskedő Bihar vármegye bizonyítványa alapján jegyeztetett be vármegyénk igazolt nemesei közé. Felesége Kremniczer Johanna volt. Több adat az ő családjáról sem található.

1818-ban Ns Kiss Imre Kecskemétről veszi nőül városunkból Ns Joó Mihály és Beretvás Judit 1799-ben született leányát Juditot, s egyházunk anyakönyvében van feljegyezve még ugyenezen évről fiuk András születése. Özvegye városunkban hunyt el 1852-ben.

A 19-ik században Veszprém megyéből is jött egy nemes Kiss család városunkba Kiss István takács mester személyében. A család már a 18-ik század elején Veszprém vármegyében lakott, eredetileg Kis Görcsönyben, majd Pápán, Felső Görcsönyben és Takácsiban. 1728. jan. 14-ikén a családból 3 testvér János, Mihály és Ferencz pápai lakosok kapnak a vármegyétől nemesi bizonyítványt. Hogy ezek közül melyiknek leszármazója volt az az István a ki városunkba költözött, arra nincs adatunk. — Takácsi község előjárósága 1829-ben arról állított ki részére bizonyítványt, hogy ő 1802-ben Csöglén született, mint Ns Kiss János és Garmai Juliánna fia, s hogy testvérbátyja (de csak apáról) János, a ki Felső-Görcsönyben lakott 1797-ben a nemesi fölkelésben személyesen vett részt, s hogy Kiss István korán árván maradván Takácsiban nevedekett. 1825-ben Eöri Szabó Gábor Veszprém megye szolgabírája állít ki részére úti levelet, a melyben igazolja, hogy „Ns Kiss István Takács legény“ mesterségének tökéletesítése végett jön Nagy-Kőrösre. Kiss István azután városunkban megnősült, Tanca Juditot vette feleségül, s itt meg is telepedett, de vármegyénkben nemességét nem igazolta, s így vármegyénk nemesei közé nem is jegyeztetett be. Feleségétől 6 fia maradt, kik közül a legidősebb István, mint honvéd esett el 1849-ben, s az ő halála után született a legifjabb fiú, a ki szintén István nevet nyert. — Fiai és unokái a következő táblázaton láthatók:

Kiss István és neje Tancsa Judit leszármazói.

120. Balázsfalvi Kiss.

Kecskeméti eredetű s ott virágzó nemes család, a melynek tagjaival városunk nemes családjai több ízben léptek házassági összeköttetésbe. Így 1747-ben Ns Kiss János Kecskemétről veszi nőül Nyáregyházi Nyáry Mihály és Erdőssy Erzsébet 1731-ben született leányát Zsuzsánnát. Majd 1781-ben Nyáregyházi Nyáry Lajos főbíró midőn másodszor is özvegyen maradt, Gonda István kecskeméti praedikátor özvegyét Ns Kiss Zsuzsánnát vette harmadszor feleségül. 1810-ben Ns Molnár János Balázsfalvi Kiss Mihály és Ns Pintér Mária leányát Teréziát vette nőül ugyancsak Kecskemétről; 1830-ban pedig Balázsfalvi Kiss Mihály veszi feleségül városunk főbírájának Ns Kalocsa Andrásnak és Dabasi Halász Teréziának leányát, az 1804-ben született Teréziát. Végül Ns Molnár Gedeon városunk főjegyzője 1861-ben szintén Kecskemétről vette nőül Balázsfalvi Kiss Károly és Kisfaludi Madarász Anna leányát Irént.

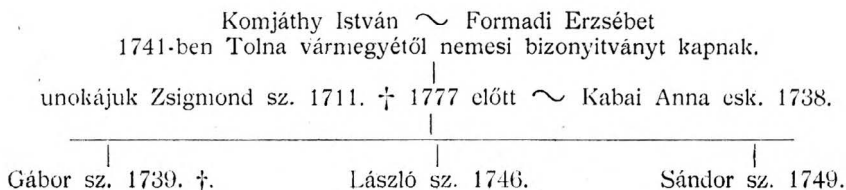
Az itt említett kecskeméti nemes Kiss család tagjai közül Pál és Mihály 1806-ban királyi adománynyal „balázsfalvi“ előnevet s czimerbővítést kaptak, s ezen alkalommal kapott bővített czimer a következő: Négy felé osztott paizs, egy ötödik közép udvarral, amely a paizs aljáról gula alakban ékeli be magát a két alsó udvar közé és amelyben fekete mezőben arany búza kéve látszik. — A paizs első udvara kék színű s ebben egy fölemelt lábában kövecset tartó daru áll zöld mező fölött. A 2-ik és 3-ik ezüst színű udvarban zöld mező fölött, pej lovon vörös nyeregtakarón ülő kék magyar ruhás huszár vágat, fején prémes kalpag vörös fityegővel, egyik kezében a kantárt, a másikkban pedig vörös-zöld zászlót tart. A negyedik kék színű udvarban piros lábú fehér galamb áll piros csőrében zöld galyat tartva. Sisakdisz: növekvő kettős farkú oroszlán jobb lábában kivont kardot tart. Takarók kék-ezüst, fekete-arany.

121. KOMÁROMY.

A 18-ik században a nemes Komáromi családnak több tagja élt városunkban. Egy 1726. évi tanúkihallgatás alkalmával Ns Komáromi János 27 évesnek vallja magát. 1786-ban Ns Komáromi Krisztina, tiszteletes Szalay György özvegye eladja házát s a városból elköltözik. Komoróczi Helmezy rva, Ns Sipos Gábor özvegye pedig 1798-ban kelt végrendeletében többek közt tiszteletes Szalay György feleségének Ns Komáromi Klárának is rendel hagyományt. Hogy az illetők egymás között milyen rokonsági viszonyban állottak s melyik Komáromi családból származtak: arra nézve nincs semmi adatunk.

122. KOMJÁTHY.

A Tolna vármegyei nemes Komjáthy családból származott Komjáthy Zsigmond, a ki 1738-ban városunkból vette nőül Ns Joó Mihály özvegyét Kabai Annát, s maga is városunkban telepedett meg. Egy 1749-ik évi tanú vallatás alkalmával 38 évesnek vallja magát, s így 1711-ben születhetett. Nagyatyja István és neje Formady Erzsébet 1749-ben kapott Tolna megyétől nemesi bizonyítványt, a melybe az ő neve is be volt foglalva, s ennek alapján 1743-ban jegyeztetett be vármegyénk igazolt nemesei közé. Föl van véve az 1754-ik évi országos nemesi összeírásba is, s ugyan ezen évben fiai Gábor és Sándor neve is bejegyeztetett vármegyénk nemesi főkönyvébe. 1777 előtt hunyt el, mert ez évben már felesége mint özvegy tanúskodik. Fiai, úgy látszik, elköltöztek városunkból, mert sem róluk, sem leszármazójukról nincs több adat sem anyakönyveinkben, sem a városi jegyzőkönyvekben. — E városunkban mindössze két ízig szereplő család leszármazása a fentebbi adatok alapján a következőkben állitható össze:

123. KOMORÓCZY.

Városunknak egyik földesúri családja, a melynek tagjai azonban nem laktak városunkban. A család földesúri joga onnan származott, hogy Perényi Katalin — Perényi István egyik leánya — a ki II-ik Lajos király 1526-ik évi rendeletével Nagy Kőrös egy negyedének birtokába visszaiktattatott, Zabary Benedekhez ment nőül. Leánya Zabary Juliánna Garay Mártonné lett, ennek leánya, Garay Anna pedig Zoltay Jánosné. Zoltay Jánosnénak két leánya volt, kik közül Dorka Ramocsaházy Istvánhoz, Katalin pedig Hagymássy Györgyhoz ment nőül. Hagymássy Györgynének 2 fia és egy leánya osztozott a nagykőrösi birtokrészen, s ez utóbbi, Hagymásy Erzsébet, *Komoróczy Györgyhoz* ment nőül, a ki 1659-ben feleségének kőrösi 8 telkét 150 magyar forintért adta zálogba Gőcze Istvánnak. De a család kezén is maradt a kőrösi telkekből, mert 1738-ban Komoróczy György, 1739-ben pedig Komoróczy Péter adta el nagykőrösi telkét 50—50 talléron Ns Beretvás Istvánnak és nejének. Ők voltak a Komoróczy családból az utolsó birtokosok városunkban.

124. KONCSEK (Dvoreczi).

Túróc vármegyei régi birtokos nemes család, a melynek tagjai közül a 18-ik században többen vármegyénkbe költöztek, s Turóc vármegye bizonyítványa alapján a megye igazolt nemesei közé bejegyeztettek. Városunkban csak a 19-ik század elején tűnik fel a család egy tagja Pál, a ki Szöllősy Juditot vette nőül, s itt települt le, azonban már 1830-ban, 32-éves korában elhunyt. Két leánya maradt, kik közül Mária 1836-ban Ns Dingha József, Zsuzsánna pedig 1843-ban Meszlényi Marthon Károly mérnök felesége lett.

125. KOSSÚTH.

Ref. egyházunk anyakönyvének bejegyzése szerint Ns Szondi Sámuel 1771-ben vette nőül Pilisről Ns Kossúth Máriát, a ki mint özvegy 1834-ben hunyt el 87 éves korában. Hogy vajjon az Udvardi Kossúth család sarja volt-e, arra nincsen adatunk.

126. KOVÁCS

Városunkban már a 17-ik században szerepel egy Ns Kovács család, amely többször Kőrösi Kovácsnak van írva, nyilván megkülönböztetésül más Kovács családoktól. E családból István már előbb tanácsnokságot, 1630-ban pedig főbiróságot visel a városnál. Ugyanő 1635-ben fiával Gergelyvel zálogba veszi Hagymássy Györgynek és Andrásnak nagykőrösi kúriáját összes tartozékaival és földesúri jogaival együtt. 1643-ban Kovács János, Oláh Mihály, Fekete András, Farkas János és Szarka János nemes társaival együtt megveszi a város részére Besnyői Fekete Gergelytől Pótharásztja pusztához való jussát. — Ugyan ő 1648-ban az Inárcsi Farkas család tagjainak egy egyezségét mint tanú írja alá. 1694-ben Kovács István, János és Gergely több nemes társaikkal együtt a királyhoz folyamodnak a városi tanácsnak a nemesekkel szemben elkövetett visszaélései ellen. Közülük János és Gergely egy 1710 évi jegyzőkönyvi adat szerint „testvér atyafiak“, István a városnál szenátorságot, majd 1703-ban másodbiróságot, 1712-ben pedig főbiróságot viselt. 1723-ban mint ármalista fordul elő a vármegyei összeírásban s ugyan így szerepel még 1730-ban is Gergelyvel együtt. Kovács István 1737-ben hunyt el. Felesége Bozó Ilona, Ns Bozó Pál másodbíró leánya volt, kitől 1716-ban született leánya Sára 1734-ben Ns Sigray Mihály felesége lett, s 1777-ben hunyt el.

Kovács Gergely özvegye 1742-ben végrendelkezik, s végrendeletében 4 gyermekét említi, u. m.: Gergelyt, Jánost, Ilonát és Istvánt. További leszármazóikról nincsenek adataink.

Ugyan e családból származott Kovács Mihály, kinek felesége Ns Tóth Zsuzsánna — Tóth Gergely és Borbély Kata leánya — volt, a ki másodszor Ns Dallos Albert felesége lett. Kovács Mihály 1739. előtt hunyt el, mert ez évben egyezkedik az apai örökség felett, két leánya: Zsuzsánna ki ekkor Ns Papp Sámuel felesége volt, 1754-ben pedig mint özvegy, Ns Keszey Józsefhez ment nőül, és Ilona, a ki 1717-ben született s Ns Ónodi Kovács István neje volt s 1773-ban hunyt el.

Végül ugyanezen család tagja volt Kovács Sára, a ki mint Karai Mihály özvegye 1715-ben végrendelkezett.

127. KOVÁCS.

A 18-ik század első felében egy az előbbtől különböző Ns Kovács család települt meg városunkban, a mely később megkülönböztetésül Czira Kovácsnak nevezetett. 1735-ben vette nőül Ns Kovács Ferencz, Beretvás István főbíró és Dabasi Halász Zsuzsánna 1718-ban született leányát Annát, s maga is városunkba költözött. Fiuk István, ki 1765-ben a vármegyétől nemesi bizonyítványt kapott, az édes anyjáról örökölt dabasi, délegyházi és ordasházi részbirtokukat 1765-ben adta el nagynénjének Halász Annának és férjének Ns Szabó Mihálynak. Kovács István Czira Zsuzsánnát vette nőül, s gyermekei s ezek utódai innen kapták a Czira Kovács elnevezést. Kovács Istvánnak és Czira Zsuzsánnának 3 fia és 3 leánya maradt. — A leányok közül Zsuzsánna Salamon Mihályhoz ment nőül Kecskemétre, Erzsébet Kovács Sándor felesége lett, míg Éva hajadon maradt. A fiúk közül Péter Szarvasra költözött, János pedig nőtelen maradt, s csak Istvánnak maradtak városunkban utódai.

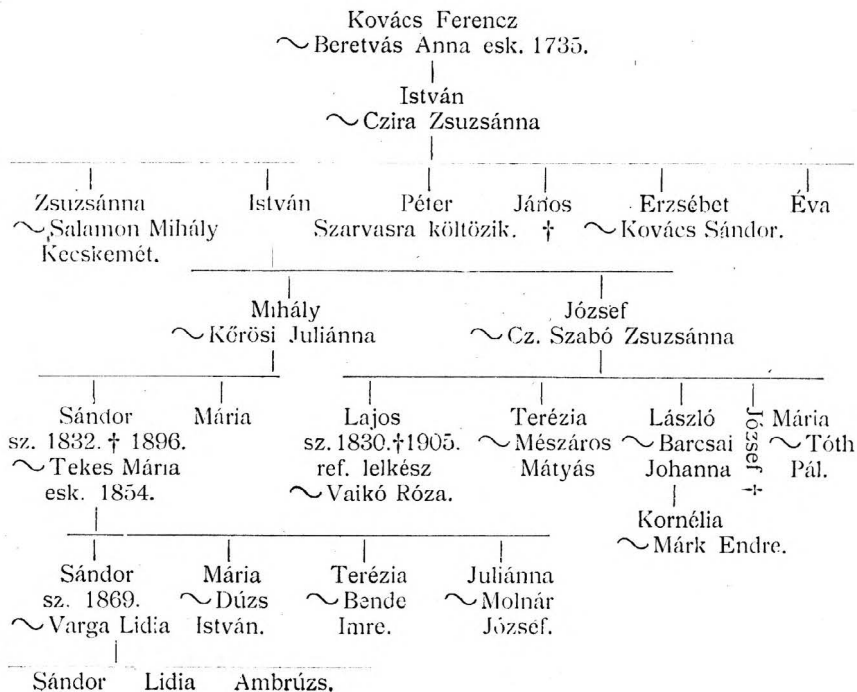
Kovács Istvánnak két fia maradt, Mihály és József. Mihály Kőrösy Juliánnát vette feleségül, kitől egy fia és egy leánya született. Leánya Mária hajadon maradt. Fia Sándor, ki 1832-ben született s 1896-ban hunyt el 1854-ben vette nőül Tekes Máriát, kitől egy fia és 3 leánya született. A leányok közül Mária Dúzs Istvánhoz, Terézia Bende Imréhez s Juliánna Molnár Józsefhez ment nőül. Fiuk Sándor, a ki 1869-ben született Varga Lidiát vette nőül, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók.

Kovács István másik fia József Cz. Szabó Zsuzsánnát vette nőül, kitől 3 fia és 2 leánya született. Leányai közül Terézia Mészáros Mátyáshoz, Mária pedig Tóth Pálhoz ment nőül. Idősebb fia Lajos, ki 1830-ban született, 1845-ben iratkozott be iskolánk bölcseleti osztályába. Az 1847/8-ik évben az I-ső gymn. osztály köztanítója volt, de az 1848-ik évi események őt is a haza védelmére szólították, s önként be állott a honvédek közé, hol a küzdelem végére hadnagyi rangot nyert. A szabadságharcz befejezése után Kecskemétre ment teológiát hallgatni s letétén a papi vizsgálatot, Báthory Gábor h. püspök maga mellé rendelte városunkba segéd lelkésznek, s kevés megszakítással itt működött e minőségben 1857-ig, közben ideiglenesen, mint tanítóképződei vallás tanár is. 1857-ben külföldre ment s egy tanévet a tübingai egyetemen töltött s közben Schweiczer is meglátogatta. Az 1861-ik évben gyülekeztünk

Filó Lajos mellett második lelkészévé választotta, s itt működött egész 1905-ik évben bekövetkezett haláláig. A kecskeméti ref. egyházmegye érdemeiért előbb pénztárnoksággal, majd tanácsbíró-sággal tüntette ki. Irodalmi téren is működött; életében is több halotti imája és beszéde s alkalmi beszéde jelent meg nyomtatásban, halála után pedig végső rendelkezéséhez képest egyházi beszédeiből is közre bocsátottak egy kötetet. Végrendeletében tekintélyes vagyonának jelentékeny részét a kőrösi ref. egyháznak hagyta, alapul egy új templom építésére. Neje Vaikó Róza, — Vaikó Ferencz és Thenke Mária leánya — előbb Voigt Aladár özvegye még férje előtt elhalt s gyermekeik nem maradtak.

Kovács József és Cz. Szabó Zsuzsánna második fiának Lászlónak nejétől Barcsai Johannától egyetlen leánya maradt, Kornélia, ki Márk Endréhez ment nőül, míg harmadik fiuk, József, a ki nejétől elvált, gyermektelenül halt el.

A fentebbi adatok alapján a család leszármazása a következőkben állítható össze:

128. KOVÁCS.

Az előbbiektől különböző család sarja volt azon Ns Kovács Erzsébet, a ki mint Bunda Veress Mihály özvegye 1802-ben megjelent a városi tanács előtt, s a jegyzőkönyv adatai szerint a következő okmányokat tette le egy bádóg tokban elhelyezve a város levéltárában, u. m.: 1. I-ső Leopold királynak 1690 aug. 3-án kelt s Kovács György és neje Kovács Katalin részére kiállított nemes levelét. 2. Egy 1720-ban Kolozsvárott kelt osztálylevelet Kovács György és Nádudvary István között. 3. Pest vármegye bizonyítványát arról, hogy a fentebbi nemes levél 1725 febr. 19-én, vármegyénkben is kihirdettetett. 4. Kőrös város tanácsának 1721-ben eszközölt tanúvallatását afelől, hogy Kolozsvárott lakó Kovács György, hogy volt átyafia a városban lakó Kovács János nagyapjának. — Úgy látszik, hogy Kovács Erzsébet utolsó sarja volt városunkban azon Kovács családnak, a melyre a fentebb említett okmányok vonatkoztak, azonban talán máshol éltek a család leszármazói, mert Kovács Erzsébet pár hónap múlva újra kivette a városi levéltárból a letétbe helyezett okmányokat.

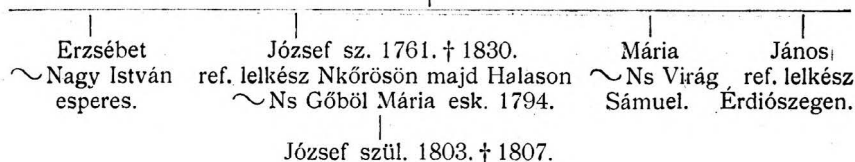
129. KOVÁCS (Háló-Kovács).

1791-ben hívta meg ref. egyházunk második lelkészéül Ns Háló Kovács Józsefet, Háló Kovács János lelkész és Ns Rácz Ilona fiát. Ő 1761-ben született Győrött; tanulmányait Debreczenben végezte, a hol 1785-ben a poéták praeceptora, s mint ilyen Csonkai Vitéz Mihálynak is tanítója volt. Pár évig akadémikus rektor volt Derecskén, majd 1789-ben külföldre ment s a német, hollandi és az angol egyetemeket látogatta, s Utrechtben és Göttingában időzött legtovább s ez utóbbi helyről hívta meg a nagykőrösi ref. egyház lelkészéül. Itt csakhamar megnősült: 1794-ben vette nőül Ns Göböl Gáspár kecskeméti ref. lelkész és esperes leányát Máriát. Az egyházi számadások feljegyzései szerint az egyház tartotta ki a tiszteletes lelkész úr lakodalmát, s arra Nstes Molnár Albert kurátor 64 frt 69 denárt költött, a mely összegben a megivott tokaji bor ára 9 frttal szerepel. Házasságukból egyetlen fiuk született, József, 1803-ban, a ki azonban már pár év múlva 1807-ben elhunyt. Az elkeseredett apa egy szép latin elégiában siratta meg egyetlen fia halálát, a mely még ugyanazon évben megjelent

Bécsben a „Magyar Kurir“ melléklete gyanánt, újabban pedig Ádám Gerzson adta ki „Nagykőrösi Athenás“-ában. — De nemcsak latin nyelven verselt Kovács József: magyarul is sok verset irt, s korának egyik kedvelt költője volt, kinek versei az akkori magyar hirlapokban és folyóiratokban, köztük a „Magyar Hirmondó“-ban s a bécsi „Magyar Musá“-ban jelentek meg. A reformátusok 1808-ban megújíttatott énekes könyvében is van 3 éneke a 148. 149. és 161. sz. dicséret. Virgil Aeneisét is lefordította magyar versekben s 3 részletben adta ki. Alkalmi és emlékbeszédei és versei is nagy számmal jelentek meg. Kovács József 1815-ig lelkészkedett egyházunkban, a mikor is Tormási János püspök halála után a halasi ref. egyház hívta meg lelkészéül. Itt működött 1826-ig, a mikor szeméi gyengesége miatt nyugalmába vonult, s vissza jött Nagy-Kőrösre lakni, s itt halt meg 1830 okt. 10-ikén. Temetőnkben ma is meglevő sírkövén a következő felirat van: Itt nyugszik a jobb élet reménységében N. T. T. Háló Kovács József úr, kit két nagy ekklezsia sóhajnt mint papját, két örökbe fogadott leány sirat mint atyát, két szép munka hirdet mint poetát, két nagy haza mint literatorát. Két kedves Józsefnek emeli e gyászemléket egy kesergő anya és feleség Ns. Göböl Mária. Adjatok helyt holtak ez új lakosnak, ki valamint a felvilágot nektek Prédikálásával idvességessé tette, úgy e halál árnyékának setét völgyét is Poeziséval meg fogja vidámitani.“

Egyetlen fiuk halála után feleségével együtt több rokon gyermekét fogadtak házukhoz s neveltek itt fel, s többet közülök ők adtak férjhez, így pl. nevelt leányukat Mező Krisztinát, 1831-ben Ns Szána Dániel t.-igari közbirtokoshoz, majd Göböl Máriát, Göböl György ápokai ref. lelkész leányát, a ki szintén náluk nevedett, 1836-ban Ns Matyók Zsigmond gárdonyi közbirtokoshoz. Özvegye sokkal túlélte Háló Kovács Józsefet, s 1852-ben hunyt el 77 éves korában. Már mint özvegy adta el férjével együtt szerzett 100 hold nyársapáti földjét 4200 frtéért Ns Kalocsa Lászlónak 1839-ben. A szerződésen aláírása mellett férje czimeres pecsétjét használja, a melyen oldalt K. I. betűk láthatók, a paizs alak pedig: cserkoszorúban szájában leveles galyat tartó bárány; sisakdisz: két kiterjesztett sas szárny között álló madár. — Háló Kovács József Bihar vármegye bizonyítványa alapján jegyeztetett be vármegyénk igazolt nemesei közé, s a halála alkalmával mondott gyászbeszédből, illetve búcsúztatóból a leszármazás pár izre a következőkben állitható össze:

Ns Háló Kovács János, győri, majd érdiószegi ref. lelkész
 ~Ns Rácz Ilona

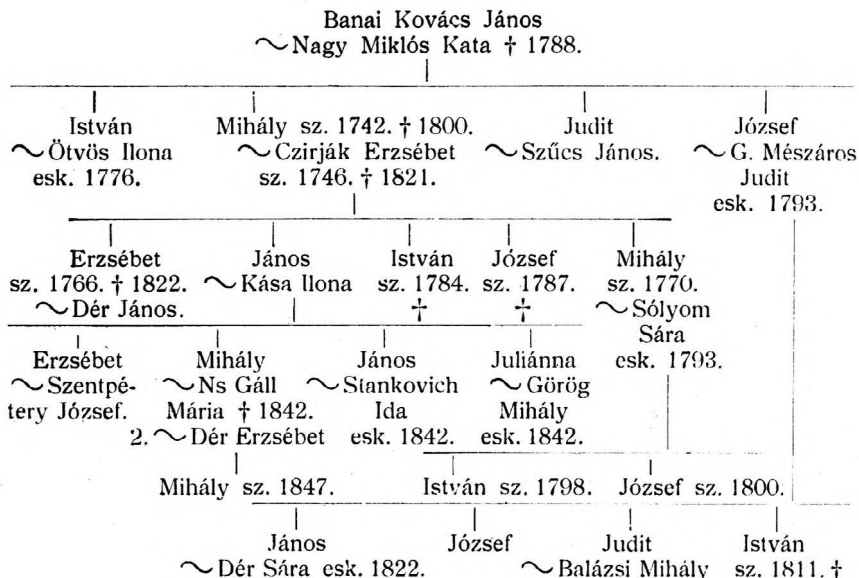

130. Banai KOVÁCS.

Egy 1768-ik évi tanú kihallgatás alkalmával az egyik kihallgatott tanú Nobilis Joannes Banai Kovácsnak van irva. Ugyan ő 1769-ben Ns Csete Jánossal pörösködik, s az 1774/5 évi egyházi adólajstromban is Ns Banai Kovács névvel van fölvéve. Özvegye Nagy Miklós Kata 1788-ban hunyt el 72 éves korában. Három fiuk és egy leányuk maradt. Leányuk Judit Szűcs Jánoshoz ment nőül. Ligidősebb fiuk István 1776-ban vette nőül Bekő István özvegyét Ötvös Ilonát; leszármazóikról nincs tudomásunk. Második fiuk Mihály, ki 1742-ben született s 1800-ban hunyt el Czirják Erzsébetet vette feleségül, ki mint özvegy 1821-ben hunyt el 75 éves korában. Gyermekeik közül kettő kiskorában elhalt s anyjuk halála után 1822-ben már csak egy leány és 2 fiú osztozkodott az ősi örökségen. A leány Erzsébet, ki 1766-ban született és 1822-ben hunyt el, ekkor már Dér Jánosné volt. A fiúk közül Jánosnak Kása Ilona volt a felesége, kitől 4 gyermeke maradt, a kik a táblázaton láthatók. A második fiú Mihály 1793-ban vette nőül Sólyom Sárát, a ki mint özvegy még 1846-ban is életben volt. E házasságából két fiú született, kik a táblázaton láthatók. További leszármazóikról nincs tudomásunk.

Banai Kovács János és Nagy Miklós Kata harmadik fia József 1793-ban vette nőül G. Mészáros Juditot; 1824-ben már egyikőjük sincs életben, s nem él már 1811-ben született István fiuk sem, mert ekkor már csak három gyermekük osztozik a szülei örökségen, és János kinek neje Dér Sára és a még nőtlen József eladják örökölt kenderföldjüket nővérüknek Juditnak, ki ekkor már Balázsi Mihály felesége. — A két fiú további leszármazóiról nincs tudomásunk.

A fentebbi adatok alapján a következő töredékes leszármazási táblázat állitható össze:

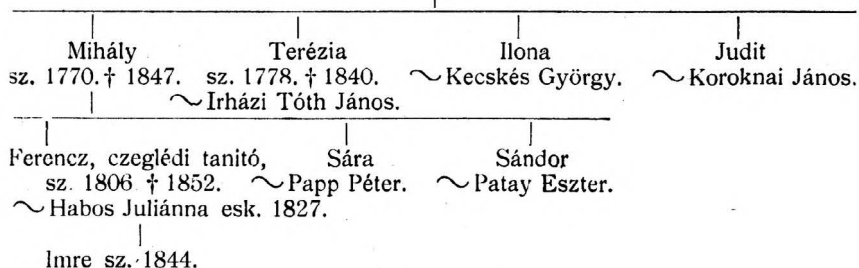

131. KOVÁCS (Kulla).

1779-ben egy Ns Kovács István felesége Kulla Ilona volt, a kinek nevére már férje is és utódai *Kulla Kovácsoknak* neveztetnek Ns Kulla Kovács István 1813-ban hunyt el 85 éves korában; felesége mint egy 10 évvel élte őt túl, s gyermekeik: Mihály, Terézia Irházy Jánosné, Ilona Kecskés György özvegye és Judit Koroknai Jánosné 1824-ben adták el szüleikről örökölt házukat. Mihály 1847-ben hunyt el 77 éves korában, s anyakönyveinkben 3 gyermekéről van említés téve. — Közülük Ferencz, ki 1806-ban született, s mint czeglédi tanító 1827-ben vette nőül városunkból Habos Juliánnát, s itt hunyt el 1852-ben. — Egy gyermekének Imrének születése is egyházunk anyakönyvében van bejegyezve 1844-ről. Kulla Kovács Mihály leánya Sára 1846-ban már Papp Péter özvegye volt, második fiának Sándornak pedig 1844-ben Patay Eszter volt a felesége. — Ezen adatok alapján a töredékes leszármazás a következőkben állitható össze:

Ns Kovács István sz. 1728. † 1813.

~ Kulla Ilona

132. KOVÁCS (Galambos).

Az 1771-ik évben egy tanúvallatás alkalmával egyik tanú Nobilis Gregorius G. Kovács, a ki az 1774/5 és 1777 évi egyházi adó lajstromban Galambos Kovács Gergelynek van írva. Az 1769-ik évi városi jegyzőkönyvben is szerepel Ns ifj. Galambos Kovács Gergelyné. 1785-ben pedig Galambos Kovács János és Szűcs Erzsébet fia Gergely születése van bejegyezve. Valószínű, hogy a család — talán valamelyik anyai ősről — kapta a Galambos előnevet, de hogy melyik nemes családdal van itt dolgunk, arra nézve nincs biztos adatunk. Nincs is egyéb adatunk a családra vonatkozólag, csak még annyi, hogy 1844-ben Galambos Kovács Erzsébet özv. Róka Nagy Mihályhoz ment nőül.

133. Ónodi KOVÁCS.

Borsod vármegyei eredetű nemes család, amelyből Ónodi Kovács Péter 1582-ben kapott nemes levelet. — A családból Ónodi Kovács András a 17-ik század végén költözött városunkba. Valószínű, hogy házassága révén került ide, de felesége nevét nem tudjuk. Három gyermekéről van tudomásunk. Legidősebb fia István 1696-ban született, s városunkban a tekintélyes birtokosok közé emelkedett, gyarapítva vagyonát az által is, hogy Ns Kőrösi Kovács Mihály és Ns Tóth Zsuzsánna jómódú leányát Ilonát vette feleségül. Jó módját bizonyítja az is, hogy midőn „bizonyos bánátusi rácz püspök” — a mint Balla Gergely Nagy Kőrösi Krókája írja — 1734-ben Bécsben járt, és vissza térőben városunkon ment keresztül, egy éjjelre az ő vendége volt.

Ez a „bizonyos bánátusi rácz püspök“ azt ígérte Bécsben, hogy az egész ráczságot a római catholika hitre téríti át, s hazatérve hozzá is kezdett ígérete beváltásához, s ezzel közvetlen okot szolgáltatott a következő évben a Péro-féle lázadás kitörésére. A felkelés ellen Halász Péter „ültette fel“ Kőrös és Kecskemét városát, s mind Kőrösön, mind Kecskeméten két-két „compagniát“ szervezett. „Auditornak és secretarius“-nak Ónodi Kovács Istvánt vette maga mellé. Mire a felültetett nemesség a lázadás színhelyére érkezett, az már le volt verve, s így nekik tulajdonképen már csak a szétvert s menekülő lázadók összefogdosásában juttatott teendő.

Polgártársai előtt is folyton emelkedett Ónodi Kovács István tekintélye, s szenátorrá választották. Mint ilyen több társával együtt ő vezette 1744-ben azt a lovas bandériumot, a mely gróf Althán váczai püspök látogatása alkalmával a határig ment elébe.

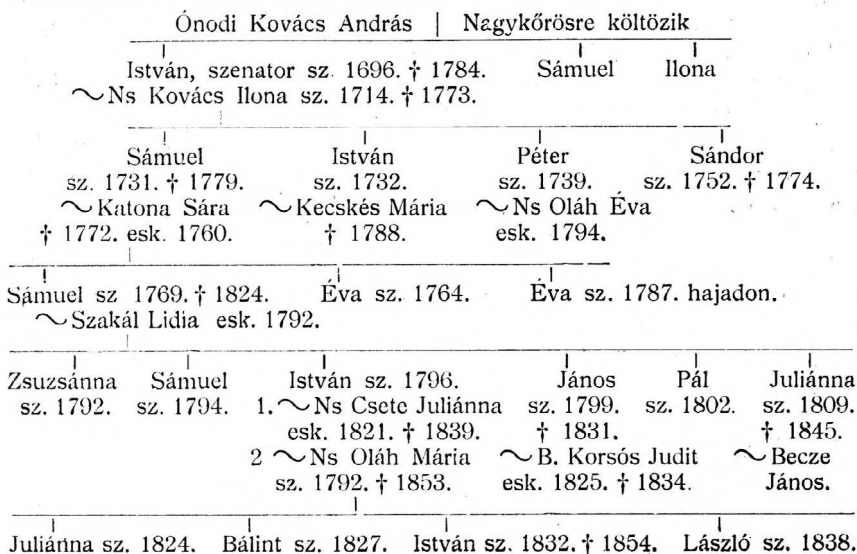
1746-ban nemessége igazolására Borsod vármegyétől bizonyítványt kapott, s ennek alapján vármegyénk kétségtelen nemesei közé bejegyeztetett. Ez idő tájban többször szerepel mint végrendeleti tanú, így 1739-ben Ns Czira Nagy Gergely, 1745-ben Ns Bósa Anna, Cseplész János kurucz ezredes özvegye s 1755-ben id. Beretvás János végrendeletén. Aláírásai mellett levő pecsétről a család czimere következőleg állapítható meg: paizsalak: szemközt néző kivont kardot tartó magyar vitéz. Sisakdisz: paizsalak növekvően.

1741-ben jelen van Dabasi Halász János tetétleni statutióján, 1762-ben pedig Gombay András és neje Uzapanyiti Uza Mária statutióján azon kőrösi telkek birtokába, melyeket ők Uza örökös társaiktól szereztek meg. 1769-ben nejével Kovács Ilonával királyi parancsot eszközöl ki inscriptionális pörök ujra fölvételére. Ugyan ilyen parancsot kapnak ez évben testvérei Sámuel és Ilona is, kikről, valamint leszármazóikról azonban egyéb adatunk nincs. 1762-ben újból nemesi igazolványt kap Ónodi Kovács István Borsod vármegyétől, s ebbe már be van foglalva 4 fia: Sámuel, István, Péter és Sándor neve is. Nagy kort érve s szenátorságát mindhalálig megtartva 88 éves korában hunyt el 1784-ben, míg felesége már előbb, 1773-ban meghalt.

Fiai közül a legifjabb, Sándor, aki 1753-ban született, 21 éves korában halt el 1774-ben. Az 1732-ben született István, ki 1846-ban irt alá iskolánk törvényeinek, Kecskés Máriát vette feleségül, aki 1788-ban halt meg. Péter, ki 1750-ben lépett iskolánk bölcsészeti osztályába, későn nősült 1794-ben vette el Oláh Évát; egyi-

köjűk leszármazóiról sincsenek adataink. A legidősebb fiú Sámuel 1731-ben született, s szintén 1746-ban subscribált iskolánkban, 1760-ban Katona Sárát vette nőül, a ki 1772-ben hunyt el, míg maga Sámuel 1779-ben halt meg. Két gyermekük maradt, egy leány Éva, ki 1787-ben még mint hajadon adja el örökölt földbirtokát bátyjának, és Sámuel, ki 1764-ben született s 1824-ben hunyt el. — Több nemes birtokos társával együtt 1821-ben ő is egyezkedik gróf Keglevich Istvánnal nagy kőrösi jussa megszerzése végett. Ő 1792-ben vette nőül Szűcs, másképp Szakál Lidiát, kitől 2 leánya és 4 fia maradt. A leányok közül Juliánna, ki 1809-ben született Ns Becze János felesége lett. A fiúk közül az 1802-ben született Pál kiskorában hunyt el; Sámuel, ki 1794-ben született, mint közbirtokos többször vesz részt az erdő gyűléseken; ház, szőlő és földbirtokos, s még 1847-ben életben van; leszármazóiról nincs adatunk. — Az 1799-ben született János, ki 1825-ben vette nőül B. Korsós Juditot, 1831-ben, míg felesége 1834-ben hunyt el, az ő leszármazóikról sem tudunk. Végül az 1796-ban született István először 1821-ben Ns Csete Juliánnát vette nőül, aki azonban 1839-ben 33 éves korában elhunyt, s ekkor Ns Oláh Mária lett Kovács István felesége. Csak első házasságából születtek gyermei, kik a táblázaton láthatók.

A család töredékes leszármazását a fentebbi adatok alapján a következőkben lehet összeállítani:

A családtagok közül, a kik gyakran csak Ónodi néven fordulnak elő, nem lehetett a táblázaton elhelyezni Jánost, kinek felesége 1827-ben Papp Éva volt, s azon másik Jánost, ki 1834-ben Ns Vladár Máriát vette feleségül.

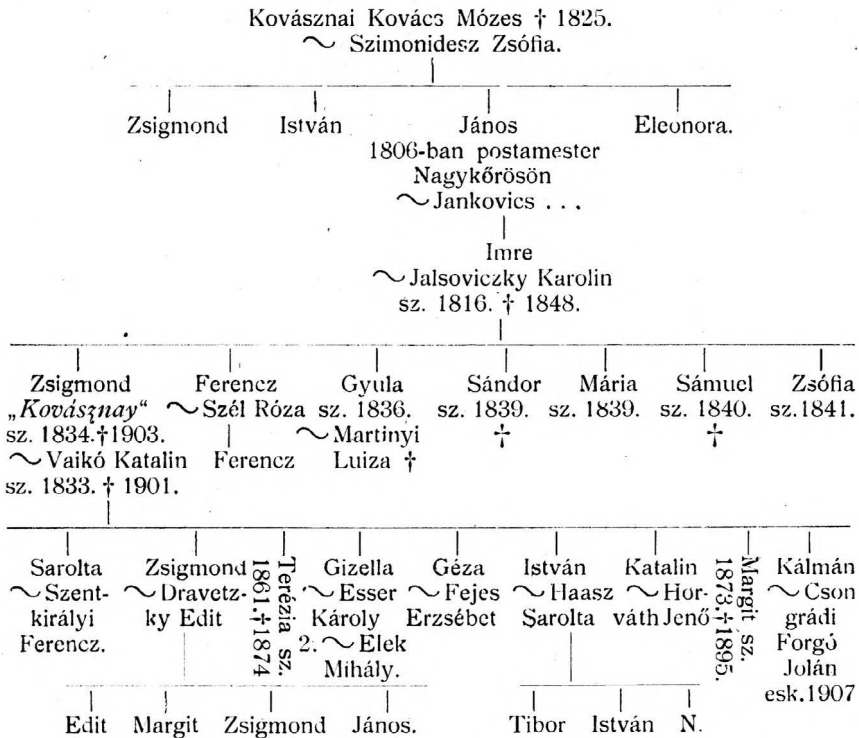
134. Kovásznay (Kovácsnai) előbb Kovásznai Kovács.

Nagy Iván szerint erdélyi székely nemes család, a melyből Mózes a 18-ik században jött Magyarországra, s lett a család magyarországi ágának megalapítója. Mint gazdatiszt s később mint haszonbérlo nagy vagyont szerzett. Nejétől, Szimonidesz Zsófiától több gyermeke származott. Ezek közül János a 19-ik század legelején 1806-ban városunkban volt postamester. Neje — a családtól nyert adatok szerint — Jankovics leány volt. Fia Imre szintén városunkból nősült, Jalsoviczky Karolint, Jalsoviczky Sámuel és Dvorecki Koncsek Judit leányát vette feleségül, a kitől 5 fia és 2 leánya született. A fiúk közül Sámuel, a ki 1840-ben született, kiskorában halt el. Az 1839-ben született Sándor nőtelenül halt meg. Az 1836-ban született Gyulának, a ki Abonyba költözött, felesége Martinyi Luiza volt, de gyermekei nem maradtak. Ferencznek feleségétől Szél Rózától egyetlen fia maradt, Ferencz.

Kovács Imre és Jalsoviczky Karolin legidősebb fia Zsigmond 1834-ben született s előbb a tetétleni birtokon gazdálkodott, majd ezt eladva Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyében volt nagy bérlete, s úgy vármegyénk, mint Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közéletében is élénk részt vett, s közéleti szerepléséért a Ferencz József rend lovag keresztjét kapta. Majd Tápió-Sülyben gazdálkodott, s élete utolsó éveit maglódi nyaralójában töltötte s ott is hunyt el 1903-ban. Családja vezetéke nevét királyi engedéllyel *Kovácsnay*-ra változtatta. Ő Vaikó János és Nagyoroszi Mocsy Terézia 1833-ban született leányát Katalint vette nőül, kitől, — a kiskorukban elhunytakat nem említve — 4 fia és 4 leánya maradt. A leányok közül Margit mint hajadon hunyt el hirtelen halállal. Sarolta Sepsiszentkirályi Szentkirályi Ferencz honvéd alezredes neje. Gizella előbb Esser Károly mérnökhöz, majd tőle elválva Pazonyi Elek Mihály csász. és kir. kamarás, m. kir. honvéd huszár ezredeshez ment nőül, Katalin pedig Palocsai Horváth Jenő kir. táblabíró felesége. A fiúk közül a legidősebb Zsigmond a m. kir. méneskarban szolgált, s jelenleg nyugalmazott százados; nejétől Drávetzi

Drávetzky Edittől született gyermekei a táblázaton láthatók. — A második fiúnak, Gézának, ki jelenleg városunkban gazdálkodik, felesége Fejes Erzsébet, gyermekei nincsenek. A harmadik fiú, István, m. kir. méneskari százados; feleségétől Haász Saroltától született gyermekei a táblázaton láthatók. A legifjabb fiú, Kálmán, bank tisztviselő, 1907-ben vette nőül Csongrádi Forgó Jolánt.

A család nagykőrösi ágának leszármazása a következőkben állitható össze:

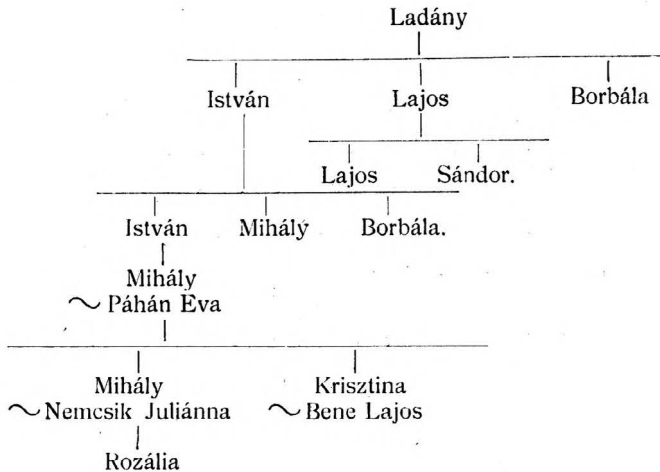
A család a következő czimert használja: Vörös és kékkel hasított paizs, a jobb vörös mezőben hármas zöld halom, a középső fölött koronával, e fölött kivont kardot tartó pénzéles kar; a kék balmezőben zöld talajból növe lecsontolt fa két ágán szembe fordulva két galamb áll szívdíszű leveles galyaeskát tart. A paizs fölött korona. Takarók mind két oldalon kék-ezüst.

135. KÖVÉR.

Egy 1641-ik évi tanúvallatás alkalmával Boldizsár Márton, a város főbirája azt vallja, hogy tudja, hogy Ns Kövér Benedek előbb Törtelen lakott, s 1606 után mikor Bocskay fejedelem „az fölséges császárral békességet szörze“ városunkba jött lakni s itt házat is épített, s az ő fia Ns Kövér János. A 17-ik század második felében Ns Kövér István szerepel többször városunkban; 1653-ban, majd 1669-ben és 1672-ben fordul elő részint mint tanú, részint mint gyűléseken jelenlevő, s a városnál szenátorságot is viselt. 1694-ben több nagykőrösi nemes társaival együtt ő is panaszt emel a királynál a városi tanácsnak a helybeli nemesekkel szemben elkövetett túlkapásai miatt. Az 1724-ik évi vármegyei nemesi összeírásban Ns Kövér Mihály van fölvéve; később a családnak városunkban semmi nyoma, sőt a későbbi vármegyei összeírásban sem fordul elő.

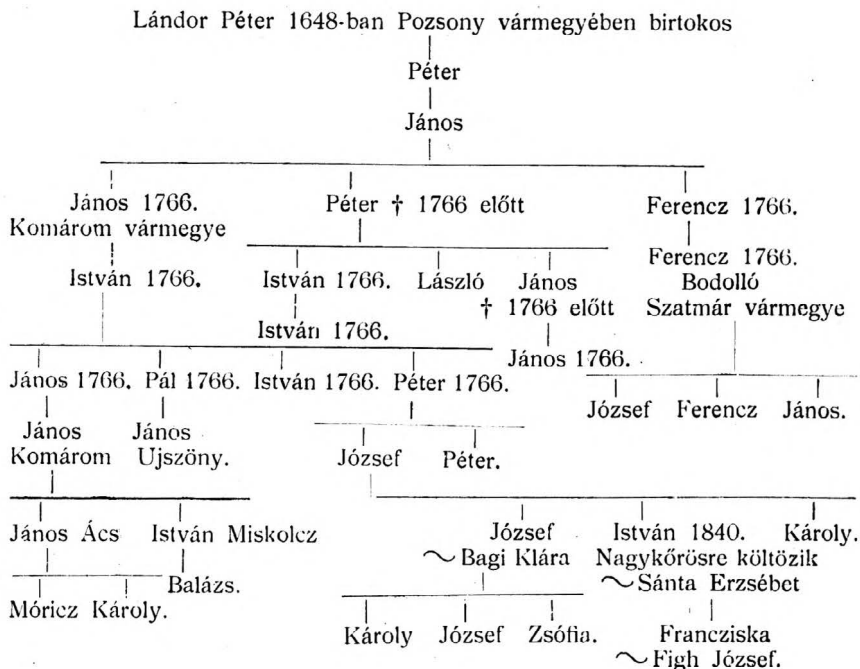
136. LADÁNY.

A család 1686-ban kapott I. Lipót királytól czimeres nemes levelet. Az ármális szerzői voltak; Ladány István és neje Hodor Juliánna, s gyermekeik: János, István, Mihály, Ferencz, Katalin, Judit és Erzsébet és vejük Tuba János. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján széles zöld mező, ezen túl érett kalászhokkal fedett szántóföld. A mezőben vörös ruhás sárga csizmás magyar vitéz áll födetlen fővel, jobb kezében kivont kardot, a balban pedig 3 búzakalászt tart. Sisakdisz: vörös ruhás férfi kar 3 búza kalászt tart. Takarók: kék-arany, vörösczüst. A nemes levél — a mely ma is meg van a család birtokában — a rajta levő följegyzés szerint először Pozsony vármegyének 1686-ban Pozsonyban tartott közgyűlésen hirdettetett ki; majd újból kihirdettetett Tolna vármegyének 1744-ben Simontornyán tartott közgyűlésén Ns Tuba Istvánnak az ármálisba befoglalt Tuba János unokájának kérelmére. A 18-ik század közepén 1754-ben már vármegyénk igazolt nemesei közé is bejegyeztettek a család tagjai közül: Ferencz; János és fiai, Zsigmond és János, továbbá István és Mihály. Városunkba csak a mult század közepe felé került a család, s leszármazói ma is élnek itt, s tőlök nyert adatok alapján a következő töredékes nemzedék rendet lehetett összeállítani:

137. LÁNDOR.

Régi nemes család, a melynek őse Lándor Sándor 1464-ben kapott Mátyás királytól nemes levelet. A család eredetileg Borsod és Heves vármegyében, majd a felvidéken, Bereg, Árva és Pozsony vármegyékben volt birtokos, s innen származott el Komárom, Szatmár, Arad, Temes és Pest vármegyékbe is. Nagy Iván alapvető munkájában nem említi a családnak azon ágát, a mely Komárom vármegyébe költözött, s a melynek tagjai 1766-ban Pozsony vármegye bizonyítványa alapján jegyeztettek be e megye igazolt nemesei közé. Ezen ágból származott Lándor István, aki mint asztalos mester a 19-ik század első felében városunkban települt le s itt Sánta Erzsébetet vette nőül. Házasságából egyetlen leánya született, Francziska, a ki Figh Józsefhez ment nőül. 1840-ben Komárom vármegyétől nemességéről bizonyítványt kapott, a melybe az 1766 évi bizonyítvány is bele van foglalva; ezek alapján a család ezen ágának leszármazását az 1648-ban Pozsony vármegyében birtokos Lándor Pétertől kezdve összelehet állítani a következőkben:

138. LASKAI.

A 18-ik században szerepel városunkban Ns Laskai János, a ki Ns Pálffy Mihály leányát Annát vette nőül s valószínűleg házassága révén települt le városunkban, s már 1736-ban feleségével házat is szerzett. — Vagyona s ezzel együtt tekintélye is folyton emelkedett polgártársai előtt s előbb szenátorrá, majd 1750-ben s ismét 1756-ban és 57-ben másodbíróvá, 1760-ban s újból 1763-ban és 1769-ben pedig főbíróvá választották. 1762-ben jelen van Gombay András és neje Uzapanyiti Uza Mária statutióján, s 1766-ban id. Dabasi Halász János végrendeletét mint tanú írja alá. — Úgy ezen, mint egy másik még 1739-ik évi aláírása mellett czimeres pecsét van, de annyira elmosódott, hogy ennek alapján a család czimerét nem lehet megállapítani. Úgy látszik, gyermektelenül halt el, legalább a családnak városunkban később semmi nyoma sincs.

139. LENKEI.

Ref. egyházunk anyakönyvében van bejegyezve az 1789-ik évről, hogy Ns Lenkei István leányát Ilonát nőül vette Bakó János. Egyébb adat e családról városunk és egyházunk levéltárában nem található, s a megyei nemesi összeírásba is csak későbből 1839-ről van fölvéve a Lenkei család Arad vármegye bizonyítványa alapján.

140. LESTÁR.

Kecskeméten lakó nemes család, a melyből Ns Lestár Sándor a 19-ik század elején vette nőül városunkból Ns Nagy Áron és Ns Keszey Zsuzsánna leányát Erzsébetet, a ki 1842-ben adta el szüleiről örökölt szőlőjét, míg 1846-ban már fia Péter, Kecskemét város későbbi polgármestere adja el édes anyja megbízásából szüleiről örökölt földbirtokát.

A család tulajdonképen Heves vármegyei eredetű s eredeti neve Török volt. E néven kapott nemes levelet 1648-ban III-ik Ferdinánd királytól; és pedig a nemes levél szerzői voltak: Török Gergely és neje Magos Dorottya és fiuk István, továbbá fivére Pál, ennek neje Borbás Zsófia s fia Boldizsár; másik fivére András s neje Anna és fia Demeter, s végül harmadik fivére Mihály, ennek neje Kovács Dorottya s fia János. 1699-ben e családból származó András s az 1724-ik évi investigatio alkalmával Ferencz Verpelethen már Lestár néven fordulnak elő, de hogy e névhez hogy jutottak, az a Heves vármegye levéltárában feltalálható iratokból nem tűnik ki.

141. MADARÁSZ.

A 17-ik században szerepel városunkban Ns Madarász Gáspár. 1648-ban az Inárcsi Farkas család egyik egyezségét tanúként írja alá, mint „nömös személy“. A városnál szenátorságot is viselt. Később a családnak városunkban semmi nyoma, s a vármegyei nemesi összeírásban sem fordul elő.

142. MAGYAR.

A 18-ik század első felében Zámolyon volt oskolamester Magyar András, aki a zámolyi ref. egyház anyakönyvében *Kölsi*-nak van írva, s így — úgy látszik — Komárom vármegyei szárnázású volt. 1743-ban született nejétől Csók Annától András fia, a kinek 1764-ben kiállított születési bizonyítványában a zámolyi ref. lelkész az atyát már mint *néhait* említi. Ezen ifjabb András költözik városunkba a hol talán anyjának Csók Annának voltak rokonai, (mert Csók család akkor már élt városunkban) s itt vette nőül 1771-ben Némedi Farkas Borbély János 1753-ban született leányát Erzsébetet. A Magyar család sem Komárom, sem Győr vármegye, 1754-ik évi nemesi összeírásban nem fordul elő; id. András talán már ekkor nem is volt életben; fia, a városunkban megtelepedett András sem igazolta vármegyénkben nemességét; de úgy ő mint fia Sándor is czimeres pecséttel élt (mindkét pecsét nyomó — M. A. illetőleg M. S. betűkkel — ma is meg van a család birtokában), s a család többi tagjai is állandóan használták e czimeres pecsétet; így Tapoltsányi Krisztinának 1838-ban kelt s vármegyénk levéltárában feltalálható végrendeletén, a melyet mint tanú a család 4 tagja irt alá, mindegyiknek aláírása mellett ugyan ez a czimeres pecsét látható. E szerint a család czimerében a paizsalak: kettősfarkú jobbra néző ágaskodó oroslán kiyont kardot tart; sisakdisz: a paizsalak növekvően.

Magyar András 1820-ban hunyt el városunkban; két fiának Sándornak és Lászlónak maradtak utódai.

Az idősebb fiú, *Sándor* 1775-ben született, s 1804-ben vette nőül *Bartók István* és *Inárcsi Farkas Lva* 1780-ban született leányát, Máriát, a ki 1804-ben halt meg, Három fiuk és egy leányuk maradt. Leányuk, Judit, a ki 1816-ban született, 1840-ben Ns Ács József felesége lett, s 1894-ben hunyt el; a fiúk közül Ambrúzs utódok nélkül halt meg; a legidősebb fiú Sándor 1810-ben született, s előbb Nagy-Kun-Madarason, majd városunkban működött mint orvos, s 1873-ban hunyt el. Nejétől Nagy Esztertől 5 fia és egy leánya maradt; leánya az 1845-ben született Mária mint hajadon hunyt el 1897-ben. — A legidősebb fiú, szintén *Sándor*, 1836-ban született, ugyancsak az orvosi pályára lépett s járási főorvos volt Kiskőrösön; 1892-ben hunyt el. — *Koronczói Pesthy István* és *Simon Zsófia* 1845-ben Pakson született leányát *Etelkát* vette nőül 1865-ben Szegszárdon, a ki 1895-

ben hunyt el Budapesten. Tőle született gyermekei a táblázaton láthatók. A második fiú, Antal 1837-ben született Nagy-Kun-Madarason. A theológiai tanfolyam elvégzése után az utrehti egyetemi ösztöndíjat megnyervén, külföldi egyetemek látogatására indult, s időközben meglátogatta Londont, Párist, Brüsselt, Németország és Helvéczia nevezetesebb tanintézteit. Hazatérve a Dégenfeld grófok nevelője lett Szirákon, majd 1861-ben Mohácsra ment segéd lelkésznek, a honnan még ugyanezen évben Hódmező-Vásárhelyre választották meg gymnasiumi tanárnak. 1870-ben tanítóképezdénk tanára s 1875-ben annak igazgatója lett, s mint ilyen hunyt el 1882-ben szívszélhűdésben. Szakképzett, buzgó tanár, gondos, kötelességtudó igazgató volt, s szakjában — a meny-nyiségtanban — több tankönyvet írt. Ns Fitoss Ferencz és Ugró Amália leányát Emiliát vette nőül, akitől született egyetlen fia Imre kiskorában elhalt. — A harmadik fiú László 1839-ben született s 1892-ben hunyt el; a jogi pályára lépett, s ügyvédi oklevelet, szerzett; majd Kecskeméten települt le s 1868-ban nőül vette Kisigmándi és Abakajtori Simon Pál és Fekete Teréz 1849-ben született leányát Vilmát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. A negyedik fiú Endre a mérnöki pályára lépett s Miskolczon települt le; feleségétől Vécsey Irmától egyetlen fia született 1876-ban Endre. Az ötödik fiú az 1846-ban született Pál szintén ügyvéd s Kecskeméten lakik.

Magyar Sándor és Bartók Mária második fia Pál 1822-ben született; a jogi pályára lépett s ügyvédi oklevelet szerzett. 1848-ban a városi közönség aljegyzőnek, 1849-ben pedig főjegyzőnek választotta, 1853-tól 1859-ig pedig városunk főpolgármestere volt, s kiváló érdemeket szerzett úgy a város fejlesztése, mint különösen iskolánk újjá szervezése körül. A kir. közjegyzőségek szervezésekor 1875-ben városunk első közjegyzőjévé neveztetett ki, s mint ilyen hunyt el 1892-ben. Egyházát is kiváló buzgósággal szolgálta mint presbyter egész haláláig. 1855-ben vette nőül Dömsödön unokatestvérét, Magyar László és Akáb Katalin 1838-ban született leányát Katalint, a ki mint özvegy 1901-ben halt meg. Két fiuk és egy leányuk maradt; leányuk Jusztina, ki 1859-ben született mint hajadon 1898-ban hunyt el. — Az idősebb fiú az 1856-ban született Ambrúzs, jogtudor, ügyvéd, édes atyját követte a közjegyzőségben; 1889-ben vette nőül Réső Ensel Kálmán és Danielisz Hortense leányát Szerénát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. Az ifjabb fiú Kázmér 1858-ban született, okleveles gazda, gazdasági tanfelügyelő, kir. tanácsos, a Ferencz

József rend lovagja; 1858-ban vette nőül Tanárky Gedeon államtitkár és Báthory Mária leányát Alicet.

Magyar András és Farkas Erzsébet ifjabb fia László 1791-ben született, s 1879-ben hunyt el Dömsödn; 1819-ben vette nőül Sárkeresztesen Ákáb Sámuel 1800-ban született leányát Katalint, kitől 2 leánya és 2 fia maradt. A leányok közül az idősebb, Klára, Bárczay Sámuel ref. lelkészhez ment nőül, az ifjabb az 1838-ban született Katalin pedig unokatestvére, Magyar Pál felesége lett. A fiúk közül Károlynak nem maradtak utódai. Az idősebb fiú, László a jogi pályára lépett s ügyvédi oklevelet szerzett; városunkban települt le, s az ötvenes években közjegyző, 1863-tól 1866-ig pedig a város főbirája volt. Majd az Első Hazai Takarékpénztárnál vállalt hivatalt, s mint ennek vezértitkára halt meg 1889-ben. E minőségében szerzett kiváló érdemei elismerésül új nemességet kapott „Dömsödi“ előnévvel. 1855-ben vette nőül Dunavecscén Bolyó Mihály és Somogyi Zsuzsánna 1835-ben született leányát Zsuzsánnát, a ki 1892-ben hunyt el Budapesten; 4 fiuk és 4 leányuk maradt.

A leányok közül Otilia Ledniczei Ledniczky Márton fővárosi ügyvédhez, Ilona Iglói Szontágh Miklós orvosdoktorhoz, Uj-Tátrafüred tulajdonosához, Zsuzsánna pedig Nemesküthi Rexa Arthúrhoz ment nőül, míg Mária hajadon maradt. A legidősebb fiú az 1857-ben született Gyula a katonai pályára lépett, s jelenleg vezérőrnagy s több magas rendjel tulajdonosa; nejétől Schellenberg Camillától — Sch. Ágoston és Werner Lina leányától — egyetlen leánya született, Gizella. — A második fiú az 1858-ban született László, jogtudor s ügyvéd, a Magyar Lovar Egylet vezértitkára; 1883-ban vette nőül Beretvás Farkas és Beretvás Irma leányát Irmát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. A harmadik fiú, Balázs első feleségétől Potyondy Ilonától elvált s 1904-ben Appli Lipóczy Miksa és Fessler Irén leányát Máriát vette nőül. A negyedik fiú Elek 1874-ben született; nejétől Schaller Arankától, Sch. János és Csebi Pogány Janka leányától született gyermekei a táblázaton láthatók.

Magyar András (Kotsi) iskolamester Zámolyon † 1764 előtt. neje Csók Anna

András sz. 1743 Zámolyon † 1820. Nagykőrösre költözik, neje Némedi Farkas Erzsébet sz. 1753. esk. 1771.

Éva sz. 1773.

Sándor sz. 1775.

József sz. 1780.

László sz. 1791. † 1879.

~ Bartók Mária sz. 1780. † 1837. esk. 1804.

Dömsöd

~ Ákáb Katalin

sz. 1800. esk. 1819.

Sándor sz. 1810. † 1873. orvos

Judit sz. 1816. † 1894.

Ambrúzs.

Pál sz. 1822. † 1892.

Sárkeresztur.

~ Nagy Eszter

~ Ns Ács József esk. 1840.

polgármester, kir. közjegyző

~ Magyar Katalin

sz. 1838. † 1901. esk. 1855

Sándor dr.

Antal

László

Endre

Pál ügyvéd Kec

Mária

járási főorvos sz. 1837. † 1882.

sz. 1839. † 1892.

mérnök

sz. 1849. † 1897.

Ambrúzs dr.

Kázmér

Justina sz. 1859. † 1898

Kiskőrös tankp. igazgató sz. 1836. † 1892.

~ Kisigmándi és abakajtori

Miskolcz

~ Vécsey

kir. közjegyző sz. 1858.

kir. tanácsos

~ Koronczói ~ Fitos Emilia

Simon Vilma

Irma

sz. 1846.

Nagykőrös sz. 1856.

~ Résző Ensel r l. gazdasági

Pesthy Etelka sz. 1845 esk. 1865.

sz. 1849. esk. 1868

Endre sz. 1876.

sz. 1870.

Szeréna sz. 1870.

~ Tanárky

Imre †

sz. 1872.

sz. 1873.

sz. 1882.

esk. 1889.

Alice sz. 1868.

Sándor dr.

Ilona

Erzsébet

Ernő

Dezső

Vilma

állam vasuti sz. 1867.

sz. 1872.

sz. 1873.

sz. 1882.

sz. 1888.

esk. 1888

fogalmazó ~ Kiss Antal

~ Csabay

~ Varjasi

sz. 1880.

sz. 1880.

sz. 1894.

~ Schreiber Olga sz. 1882.

Gyula.

Suhajda Mária

Szeréna

Hortense

Pál

Ambrús

Kálmán

György

sz. 1881. esk. 1907.

sz. 1891.

sz. 1893.

sz. 1894.

sz. 1895.

sz. 1902.

~ Klára

László ügyvéd, az I. Hazai tkp. vezértitkára † 1889

Károly

Katalin sz. 1838. † 1901.

~ Bárczay Sámuel.

~ Bolyó Zsuzsánna sz. 1835. † 1892. esk. 1855.

sz. 1830.

~ Magyar Pál esk. 1855.

Otilia Gyula sz. 1857.

László dr. ügyvéd sz. 1858

Ilona sz. 1860.

Balázs sz. 1861.

Zsuzsánna

Mária

Elek sz. 1874.

~ Led. cs. k. vezérőrnagy sz. 1858

sz. 1860.

1 ~ Potyondy sz. 1865.

sz. 1868.

~ Schaller

~ Nemeskuthi

Aranka

~ Schellenberg ~ Beretvás Irma

~ Iglói Szontag

Ilona (elvált)

2 ~ Appli Lipóczy

Rexa Arthur sz. 1875 esk. 1897.

Mária esk. 1904.

esk. 1894.

Ledniczky Camilla sz. 1866. sz. 1864. esk. 1883.

Miklós esk. 1889

sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1889.

Márton

Gizella sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1889.

sz. 1884.

sz. 1885

sz. 1886.

sz. 1898

sz. 1899

Edi: sz. 1900.

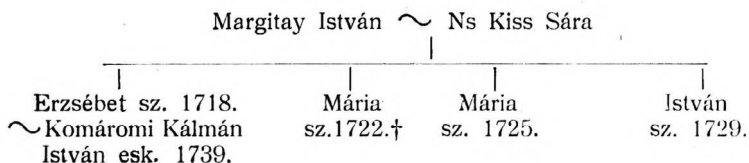
Balázs sz. 1901.

László sz. 1884. Kálmán sz. 1885 Margit sz. 1886. Tibor sz. 1898 Elek sz. 1899 Edi: sz. 1900. Balázs sz. 1901.

143. MARGITAY.

A 18-ik század elején szerepelt városunkban e család, a mi-
kor is Margitay István városunk jegyzője s később szenátora volt.
A városi jegyzőkönyv szerint 1728-ban „Ns és vitézlő Margitay
István úr“ nejével Ns Kiss Sárával kálmánhegyi szőlőbirtokos s
megveszi a szomszéd szőlejét 100 talléron. Maga Margitay István
még ugyan ez évben elhunyt, mert már 1729-ben özvegye, mint
kiskorú leánya Erzsébet gyámja, adja el ugyanezen szőlőt Hel-
meczy Istvánnak, a későbbi szuperintendensnek. Leányuk születése
1718-ról, valamint többi kiskorukban elhunyt gyermeke is egyhá-
zunk anyakönyvébe van följegyezve, valamint Erzsébet leányuknak
Komáromi Kálmán Istvánnal 1739-ben történt egybekelése is, egyéb
följegyzés azonban a családról sem egyházi anyakönyvekben sem
a városi jegyzőkönyvben nem található, és így valószínű, hogy az
özvegy elköltözött városunkból.

A két izre terjedő leszármazás a következő:

144 MARTON (Meszlényi).

A Meszlényi Marton család 1768-ban jegyeztetett be Vas vár-
megye bizonyítványa alapján Heves vármegye nemesei közé. —
A 18-ik század végén a család több tagja Szelevényen volt bir-
tokos. E családból származott Meszlényi Marton Károly mérnök,
a ki 1843-ban városunkból vette nőül Dvoreczi Koncsek Pál és
Szöllősy Judit leányát Zsuzsannát, kit azonban már 1846-ban öz-
vegyen hagyott. — Halála ref. egyházunk anyakönyvébe van be-
jegyezve.

145. MÁDY.

A 18-ik század közepén városunkban települt Ns Kalmár János mint borbély vagy is seborvos; első felesége Ns Mády Sára volt, a ki urával együtt csakhamar szőlőt és házat is szerzett a városban. Hogy melyik nemes Mády családból származott, arról nincs adatunk.

146. MÁRTON. (Zsarolyáni és Mándi).

Szatmár vármegye ősrégi birtokos nemes családja. A család egyik ága még a 18-ik század elején Pest vármegyébe költözött; ebből származott Sámuel, a ki a 18-ik század végén városunkból vette nőül Ns Bitzó Mihály és Katona Szabó Juliánna 1773-ban született leányát Évát s e révén városunkban maga is birtokos lett. 1842-ben már özvegye osztja fel nagykőrösi birtokát két gyermeke, u. m.: Lajos és Mária, Ns Matolcsy László özvegye között. Lajosnak, ki nemcsak vármegyénknek, hanem Heves és Nógrád vármegyének is táblabírája volt, fia volt Ferencz, irói néven Abonyi Lajos, a pár évvel ezelőtt elhunyt jeles regény- és színműíró.

A család czimere: kék paizsban zöld téren álló s szembe néző pánczélos és sisakos vitéz jobb kezében buzogányt tart. Sisakdisz: természetes színű zerge növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

147. MEDGYESSY.

Szatmár vármegyei eredetű nemes család, a melyből Medgyessy Pál kapott meg nem nevezett feleségével és gyermekeivel együtt 1642-ben III. Ferdinánd királytól nemes levelet, a mely Szatmár vármegyének 1643-ban Szathmárt tartott közgyűlésén hirdettetett ki. A család ezen alkalommal a következő czimert kapta: Fölfelé irányuló ezüst ékkel hármasan hasított paizs. Alsó kék részében zöld mezőből zöldelő fenyőfa nyúlik fel az ék szárai között. A két felső sarok vörös benne egy-egy esüst liliummal. A koronás nyílt sisak disze: Természetes színű s jobbra fordult daru ballábjában kövecset tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

E családból származott iskolánk hirneves rektor-professzora, majd egyházunk lelkésze Medgyessy Pál. Ő Debreczenben született 1752-ben mint Medgyessy Pál bíró és Dabasi Oláh Mária fia; iskoláit is ott végezte, még pedig oly fényes eredménnyel, hogy már 1775-ben a költészeti osztály vezetésével, majd 1777-ben a metafizika tanításával és a könyvtárnoksággal, majd pedig a szeniorsággal bízták meg. Ezután külföldre ment, s pár évet Bernben töltött meglátogatván Schweicz és Német ország több egyetemét is. Előbb orvosnak készült, de természete nem egyezvén e pályával, hajlamának engedve a papi pályára lépett s a teológiát hallgatta. Midőn Halász József, a későbbi tuladunai püspök iskolánktól 1781-ben eltávozott, egyházunk Medgyessy Pált hívta meg iskolánkhoz rektor-professornak, s ő még ugyanezen évben el is foglalta állását. Már mint rektor-professor tette le az 1783-ik évben papi vizsgálatát még pedig oly kiváló sikerrel, hogy mint vizsgázó és vizsgáztató is szerepelt egyszerre, s Szőnyi Virág Mihály püspök őt bizta meg az egyházkerületi közgyűlés tagjai előtt tartandó prédikálással, s az egyházkerületi jegyzőkönyv különös dicsérettel emeli ki tudományát és ékesszólását. Egyházunk is méltányolta ezt s Szelessy Pál halála után 1792-ben lelkészévé választotta Háló Kovács József mellé; a kecskeméti ref. egyházmegye 1818-ban az esperesi, az egyházkerület pedig tanácsbírói, majd papi vizsgálói állással tüntette ki. Mindezen állásaiban kiváló sikerrel működött 1826-ban bekövetkezett haláláig. Irodalmi munkásságot is fejtett ki; s több sikerült egyházi beszéde jelent meg nyomtatásban.

Medgyessy Pál csakhamar azután, hogy iskolánknál állását el foglalta, meg is nősült. 1782-ben vette nőül Gonda István kecskeméti lelkész és Ns Kiss Zsuzsánna (a később Balázsfalvi előnevet nyert Kiss családból) leányát Katalint, a ki 1831-ben hunyt el. Házasságából több gyermeke származott, s ezek érdekében is 1796-ban Szabolcs vármegyétől bizonyítványt kért nemes voltáról, s ennek alapján még ugyanezen évben bejegyeztetett Pál, József és Ferencz fiaival együtt vármegyénk igazolt nemesei közé. Említett fiain kívül 5 leánya is született. A legidősebb Mária, 1783-ban született s 1853-ban halt meg; a második Katalin, 1791-ben született s 1871-ben hunyt el; Zsuzsánna Fábán József t. vázsonyi lelkész felesége lett 1816-ban; Judit, ki 1797-ben született s 1887-ben hunyt el Mészöly Andráshoz ment nőül; Terézia pedig 1832-ben Ns Gál Ferencz helybeli vásárus felesége lett.

A fiúk közül a legidősebb, Pál, ki 1784-ben született s 1799-

ben irt alá iskolánk törvényeinek, orvosi pályára lépett, s közben a gróf Teleky családnál nevelősködvén 1819-ben szerzett orvosi oklevelet. Ekkor városunkban települt le s itt működött pár évig mint gyakorló orvos, míg a Hajdú kerület főorvosává választotta. Ekkor Hajdú-Böszörménybe költözött s itt halt meg 1831-ben 47 éves korában. Egy leánya maradt Zsuzsánna.

Medgyessy Pál és Gonda Katalin másik fia az 1789-ben született József, ki 1802-ben lépett intézetünk bölcsészeti osztályába, nőtlenül halt meg mint akademikus rektor Laczházán. — A harmadik fiú Ferencz, ki 1795-ben született, s 1807-ben irt alá iskolánk törvényeinek a jogi pályára lépett s ügyvédi oklevéletszerzett. Már mint táblai ügyvéd vett városunkban 1836-ban egy ház-helyet, s itt is hunyt el 1846-ban 51 éves korában nőtlenül.

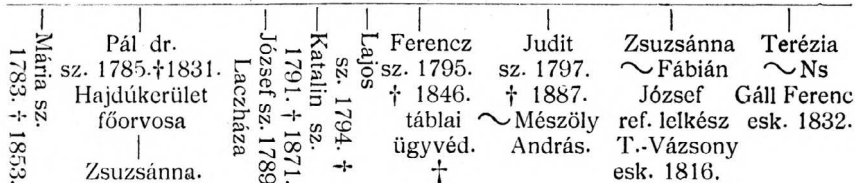
E városunkban mindössze két nemzedéket ért család leszármazása a következőkben állitható össze:

Medgyessy Pál debreczeni bíró

~ Dabasi Oláh Mária

Pál nagykörösi tanár, majd lelkész sz. 1752. † 1826.

~ Gonda Katalin sz. 1765. † 1831. esk. 1782.

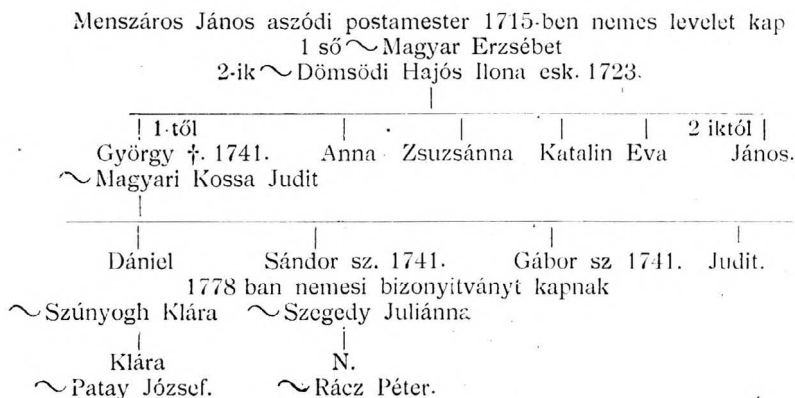

148. MENSZÁROS.

1715-ben Menszáros János aszódi postamester és neje Magyar Erzsébet, György, Anna, Zsuzsánna, Katalin és Éva gyermekeikkel czimeres nemes levelet kaptak. A nemességszerző özvegyen maradván, másodszor városunkból nősült, 1723-ban Dömsödi Hajós Ilonát, Molnár János özvegyét, Hajós János leányát vette feleségül, s talán maga is városunkba költözött, legalább halála ref. egyházunk anyakönyvébe van bejegyezve mint „Posta Mészáros János“ 1736-ról. 1738-ban Hajós Ilona már mint Menszáros János „elmaradott özvegye“ van említve János nevű fiacskájával együtt, a ki azonban kis korában elhalt. -- Menszáros János első

házasságából való fia György szintén szerepel városunkban: 1739-ben azon szerződést, amelylyel Komoróczy Péter nagykőrösi telkét eladja Beretvás Istvánnak, egyik tanúként ő írja alá mint „Georgius Menszáros postarum magister“. — Csakhamar ő is elhunyt, szintén városunkban 1741-ben; 1742-ben már özvegye Magyar Kossa Judit pörösködik Thassy Pálnéval. Ő több évig lakott városunkban, azonban 1745-ben már mint Ns Hodossy Jánosné van említve egy pörben gyermekeivel Menszáros Dániellel, Sándorral és Judittal együtt. Menszáros Dániel és Sándor 1778-ban kaptak Pest vármegyétől nemességükről bizonyítványt a nagyatyjuknak adományozott ármálsra vonatkozólag. Későbbi sorsukról s leszármazóikról csak annyit tudunk, hogy Dániel felesége Szúnyogh Klára volt, s leánya, Klára, Patay József felesége lett, s Sándornak feleségétől Szegedy Juliánától több gyermeke marad kik közül egy leány Rácz Péterhez ment nőül Máramarosba. — Az elsorolt adatok alapján a következő, pár izre terjedő leszármazás állítható össze:

149. MÉSZÁROS.

Túl a dunai eredetű család, a melyből Mészáros Mátyás és Pál 1649. ápril 28-ikán kapott II. Ferdinánd királytól nemes levelet, a mely még ugyanazon évben Sopron vármegyében ki is hirdettetett. — A család a Dunántúl nagyon elágazott s egyik tagja *Péter* a 18-ik század elején Komáromból költözött városunkba. Egyik fia György Kun-Szent-Miklósra költözött. Itt született unokája, Sámuel fiának fia, Bénéjám 1787-ben, a ki, mint iskolánk

egyik tanára, újból városunk lakosa lett. Ő tanulmányait Debreczenben végezte s 1810-ben már a II-ik encyclopaedicus osztály tanítója s egyszersmind szénior volt. 1812-ben külföldre ment s a göttingai egyetemet látogatta. Mikor külföldről hazatért, több egyház óhajtotta lelkészül megnyerni, ő azonban iskolánk meghívását fogadta el s 1815-ben foglalta el állását mint a „humaniorák professora.“ 1818-ban Fehér vármegyétől kapott nemességéről bizonyítványt, — a melybe testvérei s ezek gyermekei is be vannak foglalva, s ennek alapján jegyeztetett be vármegyénk igazolt nemesi közé. Ugyanezen igazoló levélbe be van foglalva Mészáros István nagykőrösi lakos is István fiával, továbbá Mészáros Péter fia Sándor ugyancsak nagykőrösi lakos is. E szerint ők is ugyanezen Mészáros családból származtak, de Bénjáminnal való rokonságuk foka nincs kitüntetve. Anyakönyvünk s a városi jegyzőkönyv adatai szerint id. Istvánnak felesége Bang Ilona volt — 1832-ben már özvegye, — ifjabb Istváné pedig Dús Imre és Bikkfalvy Zsuzsánna leánya Zsuzsánna, kit 1821-ben vett nőül, míg Mészáros Sándor felesége Szépe István és Veres Éva leánya Zsuzsánna volt, a ki másodszor Ns Tormássy Istvánhoz ment nőül Kecskemétre. Ezen ágra vonatkozólag nincs több adatunk.

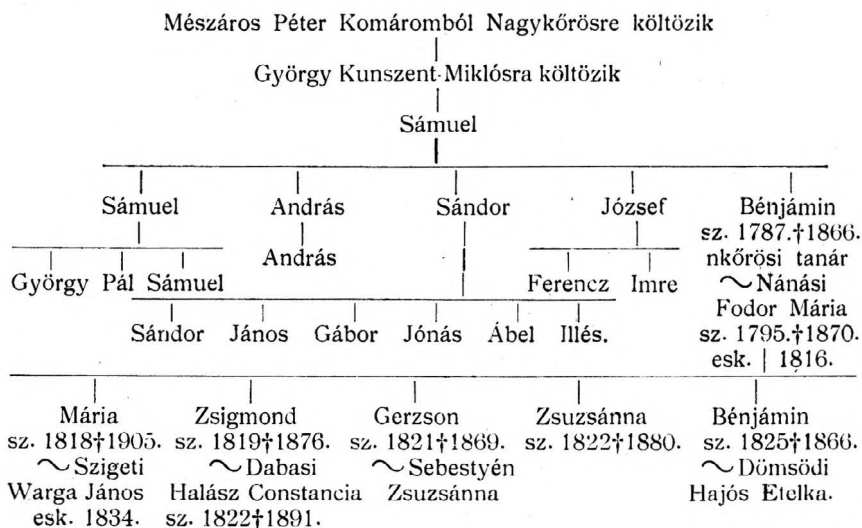
Mészáros Bénjámin 1816-ban vette nőül Nánási Fodor Gerzson lelkész, egyházkerületi főjegyző, és Ns Molnár Mária 1795-ben született leányát Máriát. Mint tanár tudományossága és társadalmi műveltsége folytán nem csak a tanuló ifjúság, hanem a városi előkelőbb körei előtt is közkedveltségre tett szert. A városi előjáróság azonban nem nézte jó szemmel, hogy a városi közönség és a compossessoratus közötti viszálykodásban — mint maga is nemesember és közbirtokos — az utóbbihoz húzott. Éppen azért, mivel időközben vagyoniilag is számot tevő jólétre tett szert, 1837-ben lemondott a tanárságról, s később papi karakterét is letette. Később is tevékeny részt vett azonban úgy a városi, mint az egyházi ügyek intézésében, ez utóbbiakban az egyházmegyén és egyházkerületen is; 1845-ben vármegyénknek is táblabírája lett. Nagy kort érve, s szellemi frissességét mindvégig megtartva 1866-ban halt meg, míg felesége 1870-ben hunyt el.

Házasságukból 2 leány és 3 fiú született. Legidősebb leányuk Mária, ki 1818-ban született s nagy kort érve 1905-ben hunyt el, 1834-ben Szigeti Warga János rektor-professor neje lett, míg a második leány Zsuzsánna, ki 1822-ben született, mint hajadon hunyt el 1880-ban. A fiúk közül Gerzson, ki 1821-ben született, s 1869-ben hunyt el s kinek neje Sebestyén Zsuzsánna volt, és

Benjámín, ki 1825-ben született s 1866-ban halt meg, s felesége Dömsödi Hajós Etelka volt, maradék nélkül haltak el. Közülük Benjámín az 1848/9-ik évi szabadságharczban, mint Károlyi huszárhadnagy vett részt. A legidősebb fiú, Zsigmond, az ötvenes években főszolgabíró, majd 1869- és 70-ben városunk főpolgármestere volt, s már előbb 1861-ben vármegyénk táblabírájává neveztetett ki, ref. egyházunkban pedig 1876-ban bekövetkezett haláláig a főgondnoki tisztelet viselte. Ő Dabasi Halász Ferencz és Beretvás Mária 1822-ben született leányát Constanciát vette nőül, a ki őt jóval túlélve 1891-ben hunyt el. Házasságuk gyermekei nem maradt.

A Mészáros család czimerét Mészáros Zsigmond aláírása mellett használt czimeres pecsétről a következőleg állapíthatjuk meg: Paizsalak: jobb lábában kivont kardot tartó ágaskodó oroszlán. Sisakdisz: ugyanaz növekvően.

A család ezen ágának leszármazását a fentebbi nemesi bizonyítvány és anyakönyvünk adatai alapján a következőkben állíthatjuk össze:

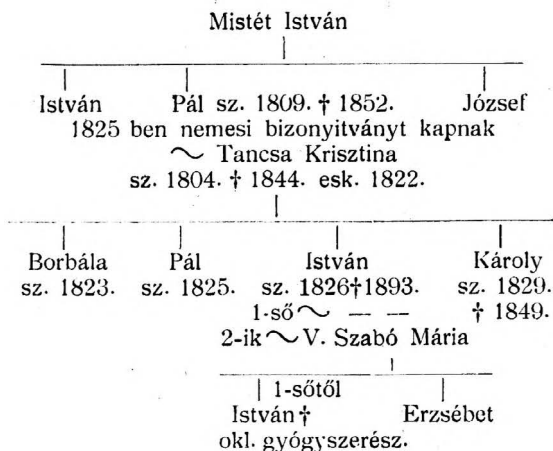

150. MISTÉT.

Túl a dunai eredetű nemes család, mely csak a 19-ik század elején származott városunkba. 1822-ben ugyanis Mistét Pál téri székbérlő városunkból vette nőül Tancsa Krisztinát, s maga is

városunkban települt le. 1829-ben István és Józset testvéreivel együtt az édes atyjuk István részére Esztergom vármegye által kiadott nemesi bizonyítvány alapján vármegyénk igazolt nemesei közé jegyeztetett be. Ő maga 1852-ben 52 éves korában hunyt el, míg felesége, ki 1804-ben született, 1844-ben halt meg. Házasságukból 4 gyermek, 1 leány és 3 fiú született. A fiúk közül az 1829-ben született Károly 20 éves korában hunyt el. István, ki 1826-ban született, 1844-ben irt alá iskolánk törvényeinek, majd a jogi pályára lépett, de az 1848-ik évi események következtében félbeszakította tanulmányait; részt vett a szabadságharcban, azután gazdálkodott. Majd a városnál 4 évig mezei rendőrbiztos, azután 15 évig mint csendbiztos s 6 évig mint utibiztos szolgált; öregségére a hivataltól visszavonult, s másodszor is megnősült s vendégfogadós lett. Már idősebb korában kezdett a költészettel foglalkozni. s nép költeményeket irt s ezeket közre is bocsátotta.

A leszármazás a következőkben állitható össze:

151. MOCSY (Nagyoroszi).

A család Nagyoroszi előnevet használ, s erről ítélve Nógrád vármegyei eredetű. Nógrád vármegyéből azonban már régen elszármazott, úgy hogy ott már az 1754/5-ik évi országos nemesi összeírásban nem fordul elő. Iskolánk növendékei között már a 17-ik században vannak Mocsyak; így György 1685-ben, Miklós

pedig 1687-ben ir alá iskolánk törvényeinek; állandóan azonban csak Mocsy István települt le városunkban 1740-ben. Ő 1707-ben született Tatán (legalább halála bejegyzésénél „tataiensis“-nek van jelezve). Iskoláit Debreczenben végezte, s már ott is 1733-ban az Etymologistákat s 1735-ben az orátorokat tanította, 1736-ban pedig iskolánk rektora lett. De csak két évig működött itt, azután a hollandi akadémiákra ment, s legtovább Utrechtben időzött. — 1740-ben egyházunk hívta meg a második lelkészi állásra, majd Csáti Dániel superintendens halála után 1757-ben első lelkész lett s e minőségben szolgált egész 1777-ben bekövetkezett haláláig, s egyben 1760-tól kezdve a kecskeméti ref. egyházmegye esperese is volt. Nem sokkal lelkészszé választása után 1741-ben meg is nősült: Debreczeni Kovács János vecsési praedikátor leányát Katalint vette feleségül, ki férjét sokkal túlélve 1799-ben hunyt el. Házasságukból 3 leány és 6 fiú maradt. — A legidősebb leány, az 1742-ben született Mária 1760-ban Földvály István monori ref. lelkész neje lett, míg a másik leány, Sára, Madarász Tóth Andráshoz ment nőül, a harmadik leány pedig Éva, 1780-ban még hajadon volt. A fiúk közül az 1748-ban született József 1815-ben már nincs életben; János, a ki 1754-ben és Bálint, a ki 1756-ban született, 1815-ben még életben vannak, s másik 3 fivérökkel együtt Bács vármegye bizonyítványa alapján jegyeztettek be vármegyénk igazolt nemesei közé; de míg 3 fivéröknek gyermekei is be vannak foglalva a kiállított nemesi bizonyítványba, ők csak maguk vannak megemlítve, s leszármazóikról nincs is tudomásunk.

A fiúk közül a legidősebb, az 1745-ben született István, atyja nyomdokait követve a papi pályára lépett, s 1777-ben mint solti lelkész vette nőül Ns Kalocsa István és Ns Molnár Erzsébet 1760-ban született leányát Erzsébetet. Az 1815-ben kiállított nemesi bizonyítványba Mocsy Istvánnak és Kalocsa Erzsébetnek 4 fia van befoglalva: József, István, Bálint és Gábor; kívülük még egy leányuk maradt, Márta, a ki Tóth Jánoshoz ment nőül. A négy fiú közül Józsefnek felesége Csekey Juliánna volt, a kitől született egyetlen leánya Johanna Kurtz Ferenczhez ment nőül. A legifjabb fiú Gábor, kinek felesége Tóth Zsuzsánna volt, folytatta testvérei képviselőtében is azon pört, a mit még édes anyja kezdett a múlt század huszas éveiben testvérei ellen atyja Kalocsa István végrendeletének érvénytelenítése végett, s amely 1855-ben rájuk nézve kedvező ítélettel nyert befejezést.

Mocsy István és Kovács Katalin másik fia Mihály, a ki 1750-ben született, szintén a papi pályára lépett. Neje Ns Nagy Mária

volt, a kitől született 6 fia, u. m.: Antal, Sándor, János, Lajos, Ferencz és Ambrúzs van befoglalva az 1815-iki nemesi bizonyítványba. Ugy látszik, Mocsy Mihály még ez évben elhunyt, mert

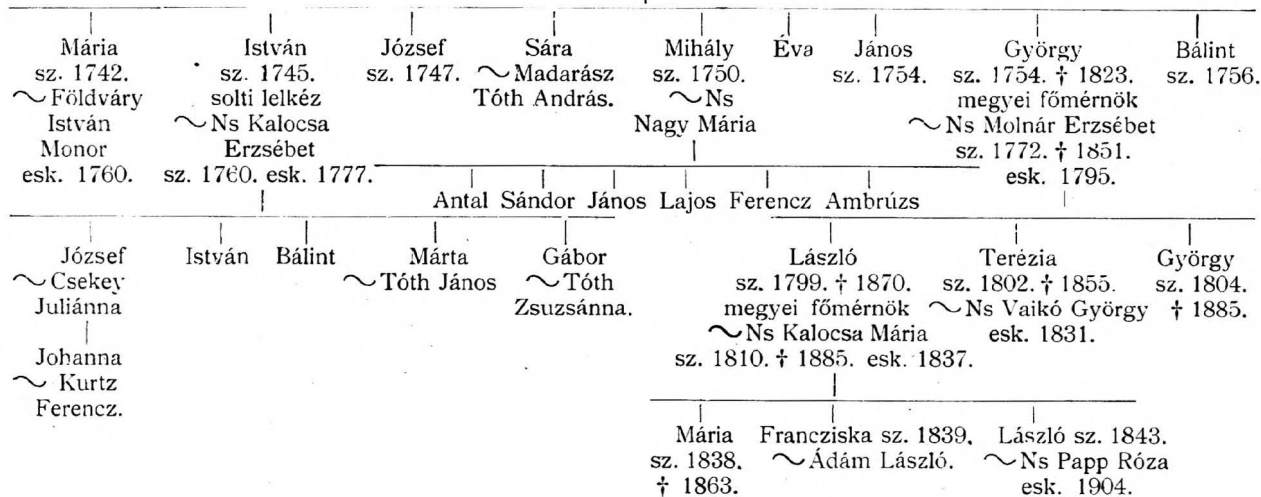
az 1815-ik év végén már özvegye, illetőleg ennek megbízásából János fia adta el nagykőrösi szőlőjét 5000 Rh forintért.

A harmadik fiú György, a ki 1754-ben született s János iker testvére volt, a mérnöki pályára lépett, s már előbb megyei segéd-mérnök, 1812-ben pedig Balla Antal főmérnök lemondása után megyei főmérnökévé választott, s ez állásban maradt 1823-ban bekövetke-

zett haláláig. Ő 1795-ben vette nőül Ns Molnár Albert főbíró és Nagy Zsuzsánna 1772-ben született leányát Erzsébetet, a ki 1851-ben hunyt el. Házasságukból 2 fiú és egy leány maradt. Leányuk Terézia, ki 1802-ben született s 1855-ben hunyt el, 1831-ben ment nőül Ns Vaikó Györgyhöz; az ifjabb fiú, György 1804-ben született s 1885-ben nőtlenül hunyt el. Az idősebb fiú, László, a ki 1799-ben született s 1870-ben halt meg s iskolánkban 1812-ben subscribált, szintén a mérnöki pályára lépett s 1832-ben vármegyénk főmérnökévé választott, s ez állásáról 1848-ban mondott le. Ő 1837-ben vette nőül Ns Kalocsa Ambrúzs és Ns Molnár Judit 1810-ben született leányát Máriát, a ki 1885-ben hunyt el. Házasságukból két leány és egy fiú született. Az idősebb leány Mária, a ki 1838-ban született, 1863-ban mint hajadon hunyt el; az ifjabb leány Francziska 1839-ben született, s Ádám László városi mérnök — később polgármester — felesége lett. — Mocsy László és Kalocsa Mária fia László, ki 1843-ban született 1904-ben vette nőül Ns Papp Imre és Ns Keszey Mária leányát Rózát.

A fentebbi adatok alapján a család nagykőrösi ágának leszármazását a következőkben lehet összeállítani;

Mocsy István sz. 1707 Tatán † 1777.
 ~ Debreczeni Kovács Katalin sz. 1724. † 1799. esk. 1741.

Megemlítem még, hogy egyházunk anyakönyvébe van bejegyezve 1751-ről Ns Mocsy Erzsébet, Tolnai Szabó Pálné elhunytá, a ki talán nővére volt a városunkban letelepült Mocsy Istvánnak.

A család a következő czimert használja: Kék paizs alján három zöld halom fölött természetes színű s nyíllal átlőtt nyakú szarvas áll hátsó lábain. Sisakdisz: a paizsalak növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst; a mint azt a mellékelt rajz mutatja.

152. MOKCSAY (Mokcsai)

Ung vármegye egyik legrégibb birtokos nemes családja, a mely városunkban is már a 16-ik században birtokos volt. 1671-ben Mokcsay András egri prépost és testvérei János, Gáspár és Ferencz gróf Wesselényi Ferencz nádortól *új adományt* nyertek a Nagy-Kőrösön levő Mokcsay és Szinthay birtokrészekre s abba ugyanazon év szept. 15-ikén minden ellentmondás nélkül be is iktattattak Füleken. E birtokrészből egy telket Mokcsay János Gáspár Ferencz és Pál 1692-ben a nagykőrösi iskolának ajándékoztak, ezen épült később a gymnásiumi épület mellett volt tanári lakás. 1701-ben a város az egész Mokcsay részt 3000 forintért zálogba vette, azonban azt Mokcsay László és neje Losonczy Ilona kiváltották, s 1755-től kezdve évi 200 forintért vette bérbe a város. Később a Mokcsay juss nagy részét helybeli birtokos családok, — legnagyobb részben a Gombay család — vették meg, s ezeknek fizette a város a bérösszeget egész 1848-ig, a mikor is a város a fizetést beszüntette. Az érdekelt családok egy része — Beretvás Endre és társai — 1880-ban pert indított a város ellen a Mokcsay család 32 nemesi telkéből Mokcsay Gáspár és Ferencz örököseit illető, s az örökösöktől az ő elődeik által megszerzett s a város által csak zálogban birt 22 telek értéke iránt, azonban a pört a város nyerte meg.

A Mokcsay család tulajdonképpen sohasem lakott városunkban, de mint városunknak egyik földesúri családjáról, érdekesnek tartottam a fentebbi adatokat megemlíteni. A család története és leszármazása közölve van Nagy Iván alapvető munkájának hetedik kötetében, s csak az ott közlött leszármazás kiegészítésül említem meg a következő — egy kezeim közt levő osztálylevélből vett — adatokat. Az új adományt nyert testvérek közül Ferencznek leánya Éva Beszterczy Ferenczhez ment nőül. Az új adományos Jánosnak egyik leánya Ilona Balogh Péterné volt. Ezen János unokájának Istvánnak Nagy Iván táblázatán feltalálható 3 fián kívül 2 leánya

is volt, u. m. Anna, Árfa Lászlóné és Klára Leörinczyné. Ugyanezen János másik unokájának Lászlónak és Losonczy Ilonának nem egy leánya volt mint Nagy Iván közli, hanem kettő, u. m. Terézia Bay Lászlóné és Rozália Vékey Lászlóné. A harmadik unokának Sándornak Nagy Ivánnál említett 3 fián kívül még egy negyedik is volt, Pál kiről 1786-ban ez van megjegyezve: száműzött (exul). Végre a negyedik unokának Pálnak Nagy Ivánnál feltüntetett 3 leányán és egy fián kívül még egy fia volt: István.

153. MOLNÁR.

A Molnár család Nagy-Kőrös város törzsökös családjai közé tartozik. Már a 17-ik században a család tagjait a jómódú polgárok között találjuk, kik a város legelső családjaival házasodtak össze.

A család első — okiratilag kimutatható — őse Molnár Mihály ki a 17-ik század végén élt s Beretvás Annát, az 1667-ben nemességet nyert Beretvás István főbíró leányát vette nőül, a ki özvegyen maradván, másodszor Siros Mihályné lett. Két fiuk maradt; az egyikről Mihályról csak annyit említenek a családi irások, hogy a ráczok a tetétleni földről magukkal hurczolták, talán az 1708-iki rablótámadás alkalmával, aztán nyoma veszett. A másik fiú István Tallas Katalint vette nőül, a ki a városnak egyik régi s a város életében előkelő szerepet vitt, ma már kihalt családjából származott.

Molnár Istvánnak és Tallas Katalinnak egy fia maradt, János, a ki a 18-ik század elején született, s kétszer nősült. Első felesége Veres Anna volt, Veres Gergely leánya Kecskemétről, kit 1732-ben vett el, de a kivel csak egy-két évig élt együtt, mert 1735-ben már egy meglevő nyugtatóvány szerint elhunyt neje rokonait a hozomány iránt kielégítette. Második felesége Bodó Papp Erzsébet volt, Tóth Gergely özvegye, kivel 1740 márcz. 8-ikán kelt egybe s kitől 3 gyermeke született, Erzsébet, később Ns Kalotsa István neje, Albert és Mihály. Így családot alapítván s vagyoniilag is folytonosan gyarapodván, családja számára a nemesi szabadságokat is biztosítani akarta. Minthogy családja hagyományai szerint elődei nemesek voltak, de a városba beköltözés alkalmával — épen azért, hogy a beköltözés elé a városi tanács akadályt ne gördítsen — mint mások is sokan, nemes voltukkal nem csak hogy nem dicsekedtek, sőt inkább azt el is titkolták, először *régi* nemessége igazolásáért folyamodott Mária Terézia királynőhöz. Minthogy azonban a be-

költözés oly régen történt, hogy ez irányban már tanúkihallgatásokat eszközölni nem lehetett, a család régiebb okiratai pedig — mint látszik — elvesztek, a régi nemesség igazolása nem sikerült. Ekkor Molnár János új nemes levélért folyamodott, s azt meg is nyerte Mária Thérézia királynőtől 1758 jun. 3-ikán. Az ez alkalommal adományozott czimer a következő: Ezüst paizsban zöld mező fölött aranyzsinóros kék ruhás, arany csattokkal diszitett arany öves, vörös csizmás magyar vitéz áll szemben, panyókára vetett mentével, fején kék fityegős nyest süveggel, jobb kezében kivont kardot, balkezüben pedig 3 arany búzakalászt tart. Sisakdisz: két kiterjesztett fekete sasszárny között 3 arany búzakalász. Takarók: kék-arany vörös-ezüst.

Molnár János 2 fiától két ágon jön le a ma is virágzó nagy kiterjedésű család, a mely az elmúlt másfél század alatt — egész a legújabb időkig — annyi kitűnő közhivatalnokot adott városunknak, s a mely leányai s általában a beházasodás révén a városunkban ma élő legtöbb úri családdal rokonságban van.

A család részletes történetét és leszármazási tábláját lásd: Nagy Iván Családtörténeti Értesítő I-ső évf. 1899. 4-ik füzet.

154. MURAKÖZY.

A család 1625-ben kapott II. Ferdinánd királytól nemes levelet Muraközy (az ármálisban Murakeöszynek van írva) János és neje Csorba Sára, s fogadott fia Chehy Márton és leánya, Muraközy Katalin személyében. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján hármás zöld halmon természetes színű és kiöltött piros nyelvű oroszlán áll hátsó lábain, s első jobb lábával hármás virágú fehér lilomot tart. Sisakdisz: vörös-ezüst, illetőleg kék-arannyal vágott kiterjesztett sasszárny között a paizsalak növekvően. Takarók: vörös-ezüst és kék-arany. E családból származott azon Muraközy András, a ki ref. egyházunk anyakönyvi bejegyzése szerint, mint szegedi lakos vette nőül 1714-ben Ns Kandó Ádám és Ns Oláh Anna leányát Máriát. Maga Muraközy András is városunkban települt le s itt birtokot szerzett, így a többek között 1738-ban feleségével együtt a Kálmán-hegyen vett 140 talléron szőlőt. Halála évét nem tudjuk, de felesége jóval túl élte őt, s 1760-ban már Nagy Mihály felesége volt Kecskeméten. Muraközy András és Kandó Mária gyermekei közül csak kettő ért ember kort egy leány és egy fiú. A leány Erzsébet,

1715-ben született és Ns Bükky Mihályhoz ment nőül 1731-ben; 1747-ben már mint özvegy van említve, s urát sokkal túl élve 1787-ben hunyt el 72 éves korában.

Muraközy András emberkort ért fia Sámuel 1732-ben született s 1764-ben vette nőül Ns Veres Pál főbíró és Hajdú Erzsébet 1743-ban született leányát Máriát, a ki 1800-ban hunyt el. Maga Muraközy Sámuel 1794-ben halt meg, 62 éves korában, úgy hogy mikor kilovagolt lova elesett s ő a ló alá kerülve lábát törte s belső sérülést is szenvedett. Ő is gyarapította a szüleiről reá maradt vagyont, mint takarékos gazda, s e mellett szépen örökölt Ns Kalocsa Andrásnéről, Ns Cseplész Ilonáról. Cseplész Ilona 1774-ben kelt végrendeletének 12-ik pontja ugyanis így szól: „Nemes Muraközy Sámuelnek és feleségének Ns Veres Juditnak, úgy Gyermekének és successorinak, kiket az Úr Isten gondviselése adott nékem és kevés Javaim gondviselőinek, kik is mellettem és csekély Jóságom körül csaknem húsz esztendőktől fogva már ifjúságuknak erejét és idejét eltöltötték és az én Javaimnak velem együtt hűséges gyarapítói voltak, sőt ezen Testamentumban befoglalt Capitalissaimnak nagyobb részét már özvegységemben ő vellem szerzettem különben is hozzám vér szerént való atyafiak lévén jó lelkeim esmérété szerint való szabadakaratombul hagyok nekik kész pénzt ezer az az 1000 Rh forintokat. E felett hagyom nekik Tetétleni és Nyárs Apáti Pusztákban lévő zálogos Portióimat az ott lévő Vendégfogadóval együtt, ugyan azon Pusztában lévő minden olyan és hasonló zálogos Jussal, a minővel én most bírom. Továbbá hagyom nekik ezen városon Zsiros nevezetű Szőlő Hegyben lévő egész szőlőmet, Kunyhójával és veteményes földjeivel együtt. Az itt való nevezet szerint az Aklomat, benne lévő épületekkel együtt; az káposztatermő földemet és Isztróngámat. E felett hat ökröket a jobbik szekérrel és hozzá tartozó minden eszközökkel együtt és egy szántó ekéhez való szerszámot. A kocsis Lovaimat kocsikkal és minden hozzávaló készülétekkel együtt; hat borjas teheneket, hat öreg méneses Lovakat és két száz idest, 200 öreg Juhokat. Mind ezeket, mondom fent nevezett Muraközy Sámuelnek és Feleségének s maradékinak hagyom.“ Végrendeletének egy másik pontjában még egy „mezei kert“ felét hagyja Muraközy Sámuelnek, s gabonájáról, házijóságairól, tőkepénzeiről, s egyéb ingóságairól is úgy intézkedik, hogy azok 3 felé osztatván, egy részt Muraközy Sámuel kapjon belőle. Végül a 26-ik pontban ezt mondja: „Feltésem ezt is: Minthogy még Muraközy Sámuelnek itt Háza nincs, de az is bizonytalan míg élek addig szerez-

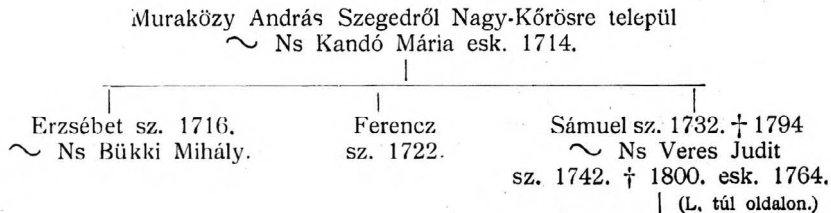
het-e vagy nem, addig amig házat szerezheth, ha mind fél eszten-deig is az atyafiak ezen házamban meg szenyvedjék“.

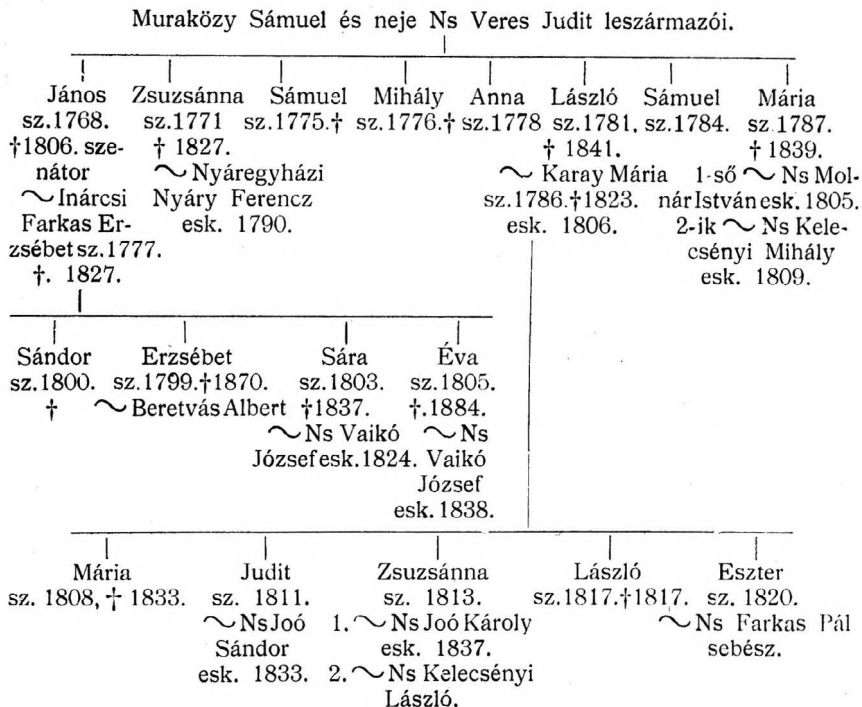
Muraközy Sámuelnek és Veres Juditnak — a kis korokban elhunytakat nem említve — 2 fia és 2 leánya maradt. A leányok közül az 1771-ben született Zsuzsánna 1790-ben Nyáregyházi Nyáry Fe-renczhez ment nőül, s 1827-ben hunyt el, az 1787-ben született Mária pedig előbb 1805-ben Ns Molnár István, majd 1809-ben Ns Kelecsényi Mihály felesége lett, s 1839-ben halt meg.

A fiúk közül az idősebb, József, ki 1769-ben született s 1806-ban hunyt el, a városnál szenátorságot s 1801/2-ben másodbíró-ságot viselt. 1798-ban vette nőül Inárcsi Farkas Sándor és Beret-vás Ilona 1777-ben született leányát Erzsébetet, a ki 1827-ben hunyt el, s a kitől 3 leánya és egy fia született. A leányok közül a legidősebb Erzsébet, a ki 1799-ben született s 1870-ben hunyt el, 1821-ben Beretvás Albert városi főjegyző — későbbi főbíró — felesége lett. A második leány Sára, 1803-ban született, s 1857-ben halt meg, s 1824-ben Ns Vaikó Józsefhez ment nőül; a harmadik leány Éva, ki 1805-ben született s 1884-ben hunyt el, nővére halála után 1838-ban Vaikó József második felesége lett. A fiú, Sándor, ki 1800-ban született magtalanul halt el.

Muraközy Sámuel és Veres Judit második fia László 1781-ben született s 1841-ben hunyt el. Ő 1806-ban vette nőül Karay János főbíró és Nagy Erzsébet 1786-ban született leányát, Máriát, a ki 1823-ban hunyt el. A házasságból 4 leány és egy fiú szüle-tett, de a fiú, László, alig pár hetes korában meghalt. A leányok közül a legidősebb, Mária, ki 1808-ban született, mint hajadon halt meg 1833-ban. Az 1811-ben született Judit 1833-ban Ns Joó Sándorhoz ment nőül; az 1813-ban született Zsuzsánna előbb 1837-ben Ns Joó Károly felesége lett, ennek halála után pedig másodsor Ns Kelecsényi Lászlóhoz ment nőül; a legifjabb leány, az 1820-ban született Eszter Ns Farkas Pál sebész felesége lett.

A család e szerint városunkban fiágon kihalt; a kőrösi ág leszármazása a következőkben állítható össze:

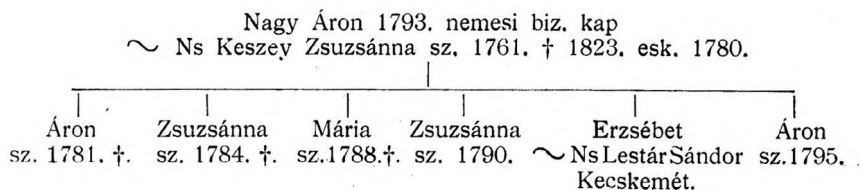

Egyházunk anyakönyvébe van még bejegyezve 1848-ról Ns Muraközy József özvegyének Illés Annának 92 éves korában történt elhunyt, a kit, mint tiszteletes Kúthy Ádám özvegyét 1809-ben vette nőül Ns Muraközy József kecskeméti lakos.

155. N A G Y.

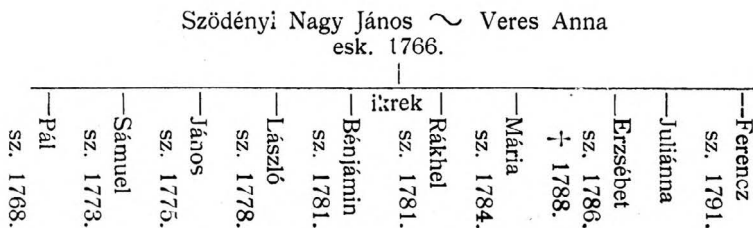
A 18-ik század utolsó s a 19-ik első negyedében volt ref. népiskolánk egyik tanítója, „praeceptor“, Nagy Áron, a ki nemeségének igazolására 1793-ban Somogy vármegyétől kapott bizonyítványt. Ő 1780-ban vette nőül Ns Keszey József és Ns Kovács Zsuzsánna 1761-ben született leányát Zsuzsánnát, a ki 1823-ban hunyt el. Feleségével is kapott hozományt, s maga is takarékos iparkodó ember lévén, csakhamar házat és birtokot szerzett, s a 19-ik század elején már a *compossessorok* között szerepel. 1807-

ben hegybíró volt s 1821-ben ő is közte van azon nagykőrösi birtokos nemeseknek, a kik gróf Keglevich István nagykőrösi jusát meg akarják szerezni. Házasságukból több gyermek származott, a kik közül azonban csak egyetlen leány, Erzsébet, ért emberkort, a ki Ns Lestár Sándorhoz ment nőül Kecskemétre. Gyermeküket e táblázat tünteti föl:

156. NAGY (Szödényi).

Ns Szödényi Nagy János Nádudvarról 1766-ban vette nőül Ns Veress Pál főbíró és Kiss Judit leányát Erzsébetet, s maga is városunkban települt le, s itt birtokot is szerevezve több mint 30 évig volt városunk lakosa. 1800-ban azonban nejével s gyermekeivel együtt visszaköltözik Nádudvarra s az ősi Veress házat, a mely örökségben feleségének jutott, Ns Fitos Pál abonyi lakosnak akarja eladni, az eladás ellen azonban úgy a vőtársak, mint a város is tiltakoznak. Egyébb birtokait, köztük besnyői szántó és bokrosi vetemény földjét már 1798-ban eladta s családjával együtt tényleg elköltözött városunkból. Házasságukból sok gyermek született, kik egyházunk anyakönyvében vannak bejegyezve, s kik közül a legidősebb, Pál, 1783-ban irt alá iskolánk törvényeinek. Gyermeküket e táblázat tünteti föl:

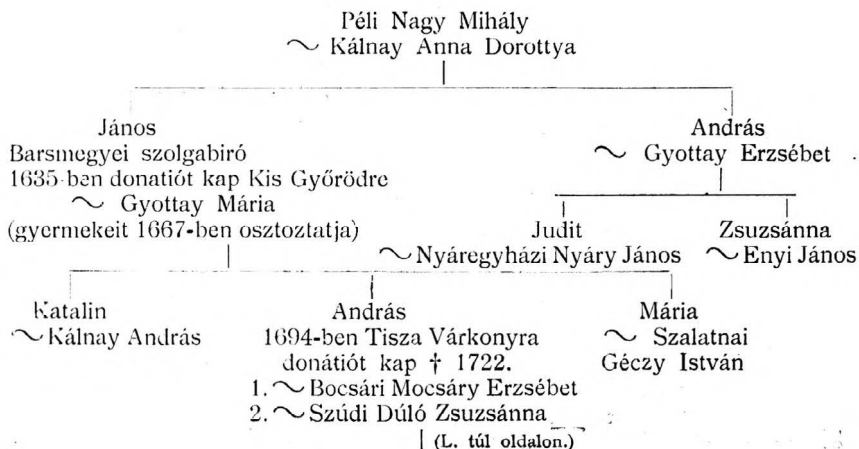
Szödényi Nagy János 1800. évi aláírása mellett czimeres pecsét van, a melyen a paizsalak: Nyíllal átlőtt szívből kinövő öt szál rózsza. Sisakdisz: görbe kardot tartó kar.

157. NAGY (Péli).

A Péli Nagy család Borsod vármegye ősrégi, ma már kihalt nemes családja, a melyből András már 1498-ban kapott királyi adományt a család előnevét adó Bolgár-Pélre II-ik Ulászló királytól. A 16-ik század végén élt a családból Péli Nagy Mihály a kinek felesége Kálnay Anna volt. E révén örökösdött a család a Kálnay javakban, s később, 1697-ben a Kálnayak magvaszakadtával királyi adományt is kapott — a Liptayakkal együtt — a Kálnay jószágokra. Már előbb Péli Nagy János, a fentebb említett Mihály unokája, a ki Bars vármegye szolgabírája volt, 1635-ben Kis Győrödre kapott királyi adományt. Özvegye Gyottay Mária 1667-ben osztogatja gyermekeit. — Fiai közül András volt nagy vagyon szerző, a ki nem csak a fentebb említett Kálnay jószágokra szerzett királyi adományt, hanem 1694-ben a városunk közelében fekvő Tisza-Várkonyt, — a melynek egyik előző adományos birtokosa anyai nagyatyja Gyottay Benedek volt, — szintén felkérte, s 1000 frt. lefizetése mellett I. Leopold királytól királyi adományt is kapott rá. Péli Nagy András kétszer nősült. Első felesége Bocsári Mocsáry Erzsébet, második pedig Szudi Dúló Zsuzsánna volt, kiktől 3 leánya és 2 fia maradt. 1722-ben történt halála után fiai — a leányokat készpénzben elégitvén ki — úgy osztzkodtak meg, hogy második házasságából született fiának Jánosnak jutott több kisebb birtok rész mellett egész Tisza-Várkony. Péli Nagy János maga is tiszavárkonyi birtokára költözik, s csakhamar megnősült, városunkból vette nőül 1724-ben Ns Gáll István főbíró leányát Annát, kitől született gyermekei közül több egyházunk anyakönyvében van bejegyezve, így András 1726-ról és Zsuzsánna 1728-ról. Gyermekei közül azonban csak egy fia és egy leánya ért ember kort. Leánya Juliánna, Pásztor Mihályhoz ment nőül, fia István ki 1731-ben született, kétszer nősült; első felesége Szkárosi Farkas Mária, második pedig Tolcsvai Bónis Sára volt, azonban mindkét házasságából csak leányai maradtak, úgy hogy a család tiszavárkonyi ágának ő volt utolsó férfi tagja. — Ő városunkban is birtokos volt, anyjáról többek között egy tázerdei szőlőt is örökölt, a mit 1763-

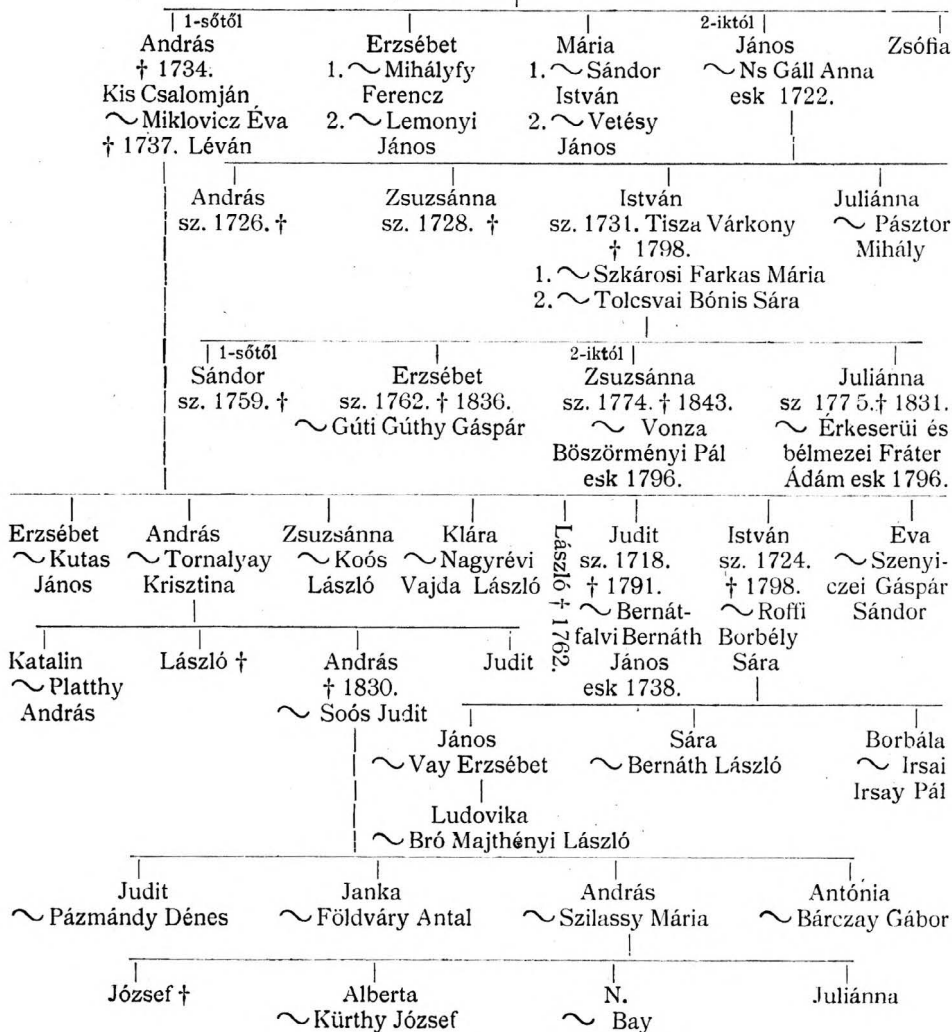
ban adott el 235 Rh. forinton. A kőrösi családokkal, különösen a Gáll és Inárcsi Farkas családdal fenntartotta az atyafiságot, s egyik unokahúgát Gáll Gergely és Dömsödi Hajós Judit leányát udvarházában nevelte s ő is adta férjhez 1758-ban Ns Földy Istvánhoz. Idősebb korában maga is kőrösi rokonai körében városunkban akart megtelepedni. Már 1772-ben jelenti egyik tanácsstag a tanácsnak, hogy „Péli Nagy István úr Nagy Kőrösön lakni szándékozik és tisz. Mocsy István úr házáat árendálni“. Ez ellen még a tanács nem tesz kifogást, s kimondja, hogy „árendálni szabad“. Mikor azonban 1777-ben „Ns Ónodi István úr jelentette, hogy Patay József úr házáat megvette tettes Pély Nagy István úr. T. Pély István Úrnak Várkonyon küldött a N. tanács levelet, melyben az Urat kéri, hogy változtassa meg azon szándékát, mely szerint néhai Laskói János úr háza felét meg akarja venni, mivel itten zúgolódások vannak, hogy a házak nem adót fizető embereknek adatnak.“ Péli Nagy István ezután le is mondott, szándékáról s Tisza-Várkonyon maradt 1798-ban bekövetkezett haláláig.

Nagy Iván alapvető munkájában (VIII. k. 55. l.) nem említi a család Kis-Győrödre és Tisza-Várkonyra kapott donációit, s a család leszármazását is hiányosan közli; a tiszta-várkonyi ágat egészen elhagyja, s a másik ágon is egy egész izet elhagy. Érdekesnek tartom ezért e család leszármazását itt közölni a mint azt a Bernát-Péli Nagy új osztály pörben foglalt geneológiából és adatokból, a tiszta-várkonyi ágra vonatkozólag pedig közvetlenül az illető anyakönyvek adataiból össze lehetett állítani:

Péli Nagy András leszármazói.

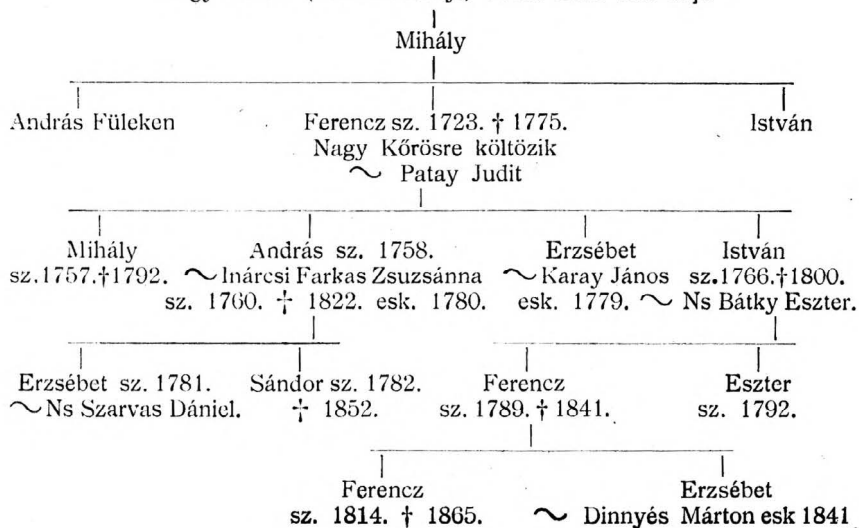

158. NAGY (máskép Mártonyi).

A nemességszerző: Nagy máskép Mártonyi István, a ki 1668-ban kapott I. Leopold királytól ármalist, a mely Nógrád vármegyébe hirdettetett ki 1669-ben. Az 1755-ik évi nemesi vizsgálat

a nemességszerző unokáit irta össze Füleken; közülük azonban Ferencz, a ki 1723-ban született, városunkból nősült, Ns Patay Juditot vette feleségül s maga is itt települt le s itt is hunyt el 1775-ben. 1766-ban jegyeztetett be Gömör vármegye bizonyítványa alapján — már ekkor élő 2 fiával Mihálylyal és Andrással együtt — vármegyénk igazolt nemesei közé. Házasságából említett két fián kívül még egy fia és egy leánya maradt. Leánya, Erzsébet, 1779-ben Karay János szenátorhoz — később főbíró — ment nőül. Fiai közül Mihály, ki 1757-ben született, 1792-ben hunyt el nőtelenül. András, ki 1758-ban született, 1780-ban vette nőül Inárcsi Farkas Sándor és Beretvás Ilona leányát Zsuzsánnát, kitől két gyermeke maradt: Erzsébet, a ki 1781-ben született és Ns Szarvas Dánielhez ment nőül, és Sándor, a ki 1782-ben született s 1852-ben hunyt el. A harmadik fiú, István, ki 1766-ban született s 1800-ban halt meg, Ns Bátky Esztert vette nőül, a kitől egy fia és egy leánya maradt, az 1789-ben született Ferencz, ki 1841-ben halt meg, s az 1792-ben született Eszter. Ő 1792-ben kapott a vármegyétől nemességéről bizonyítványt, a melybe akkor még alig pár éves fia Ferencz is be van foglalva. Talán ezen ifjabb Ferencznek fia volt az a Ferencz, aki 1814-ben született s 1865-ben hunyt el, s szintén az ő leánya azon Erzsébet, a ki 1841-ben Ns Dinnyés Mártonhoz ment nőül. — A család nagykőrösi ágának leszármazása a nemességszerző őstől kezdve a következőkben állítható össze:

Nagy István (alias Mártonyi) 1668. nem. lev. kap.

159. NAGY (Csatai).

A Csatai Nagy család már a 17-ik században szerepel városunkban. E század első felében István majd a század közepe táján János visel a családból szenátorságot. Ugyanezen János 1669-ben a város másodbírája. Ugyan ő ez évben feleségével és fiával Istvánnal együtt nemes levelet kap, s az vármegyénkben kihirdettétvén, az igazolt nemesek közé bejegyeztetik. Előzőleg a család a gróf Keglevich család jobbágya volt, s 1670-ben gróf Keglevich Miklós átengedi neki és maradékinak az általuk eddig is birt háztelket minden tartozékával együtt „nyolczvan magyar forintokban, jó fokú pénzben“. — Talán ugyanezen Jánosnak fia volt az a Csatai Nagy Gergely, a kinek felesége 1698-ban Ns Erdőssy Mihály leánya Ilona volt. Később a család — legalább Csatai Nagy névvel — nem szerepel.

160. NAGY (Peremartoni).

Nagy György — többekkel együtt — 1625-ben nyert II-ik Ferdinándtól királyi adományt a Veszprém megyei Peremarton helysége, s ő volt a megalapítója a Peremartoni Nagy családnak. Ebből származott Peremartoni Nagy Dániel nagy székel-i ref. lel-kész. Az ő és neje Boros Juliánna 1807-ben született leányát Juliánnát vette nőül reform. egyházunk lelkésze, ifj. Báthory Gábor helyettes szuperintendens. Peremartoni Nagy Juliánna 1860-ban hunyt el Bécsben, de itt van eltemetve, s itt nyugszik nővére Krisztina is, aki 1803-ban született, s mint hajadon 1852-ben halt meg, valamint édes anyja Boros Juliánna is, aki 1870-ben hunyt el 85 éves korában.

161. Nagy családbeliek.

Itt sorolom el azon adatokat, a melyek olyan nemes Nagy családbeliekre vonatkoznak, a kiktől nem lehet meg állapítani, hogy az eddig tárgyalt családok közül valamelyikhez tartoznak-e. 1653-ban Ns Nagy Istvánt említi a városi jegyzőkönyv. 1728-ban Ns Nagy Ilona Domokos András özvegye. 1734-ben Ns Nagy Ferencz és első felesége Tallas Judit, valamint második felesége

Berta Sára örökösei porlekednek. 1778-ban hunyt el Ns Beretvás János felesége Ns Nagy Judit, a ki Kecskemétről Nagy István és Kalotsa Judit leánya volt. 1783-ról Köpeczi Nagy István 62 éves korában történt elhunyt van bejegyezve ref. egyházunk anyakönyvébe. 1794-ben Ns Nagy Annát Ns Barta Pál veszi nőül Barackáról. 1801-ben Ns Nagy Istvánné Thenke Ilona. 1806-ban Ns Nagy Éva Ns Papp Sámuel özvegye. 1808-ról Ns Kölesdi Nagy János és Ádám Anna István fiának, 1817-ről pedig ugyancsak Kölesdi Nagy János és Sági Mária leányának Juditnak születése van bejegyezve ref. egyházunk anyakönyvébe. 1807-ről pedig Kölesdi Nagy Istvánné, Juhász Juditnak 72 éves, és 1814-ről Kölesdi Nagy Istvának 97 éves korában történt elhunyt van bejegyezve. — Végül 1834-ben Ns Nagy Pál özvegye Ns Harnócz Éva Varga András-hoz megy nőül.

162. Nyáregyházi Nyáry.

E ma is két ágon — a báróin és nemesin — virágzó család ősi fészke a pestmegyei Nyáregyháza. Már 1411-ről mint nyáregyházi birtokost említi a családot Csánky Dezső a Hunyadiak földrajzában.

Hogy a család mikor kapott nemességet és czimert, arra nézve a családi levéltár nem ad felvilágosítást; már Albert király 1438. jan. 27-ikén Székesfejérvárott kelt adomány levelében úgy említi Nyáry Lajost, mint „udvari hiv szolgáját“ s e minőségben szerzett érdemeiért új királyi adományt ad neki Nyáregyházára. Ezen királyi adományt nyert Nyáry Lajostól a nenizedék rend a mai napig szakadatlanul összeállítható, — Lajosnak és feleségének Sáfár Juditnak egy fia maradt, Pál, a kinek feleségétől Kölláthy Zsuzsánnától 3 fia és 2 leánya született. A fiúk közül Kelemen és Péter részt vett a mohácsi csatában 1526-ban s itt a haza védelmében el esett, a két leányt pedig a mohácsi vész után szerte száguldozó török csordák elrabolták, úgy hogy csak maga az akkor alig 17 éves Mihály menekült meg. Mihály Egerbe menekült, s útközben a törökök Kátáknál rajta ütöttek s szekerét két szolgájával együtt elfogták, s a családi irásokat, köztük a királyi adománylevelet „az iktató és határlevelekkel“ együtt szolgálai személtára elégették.

Mihály nagy kort ért s 1592-ben végrendelkezett Egerben, mint 83 éves ember. Ő maga Egerben alapított családot, s utódai

is mintegy 200 éven át a felsőbb vidéken, Heves, majd Bars megyében székeltek, itt szereztek maguknak birtokokat s családi összeköttetéseket. A család tagjai azonban később is, ha szükség volt reá készséggel siettek a haza védelmére. Így Mihály egyik unokájának, Mihálynak két fia, Imre és Gáspár, mint Tököly hivei, Munkácsnál estek el, egy későbbi utód, Nyáry Péter fia István pedig az 1848/9-iki szabadságharcban az ácsi csatában esett el mint honvéd.

Mihálynak egy másik unokája volt János. Ennek és Péli Nagy Juditnak fia volt Zsigmond, kinek neje Uzapanyiti Uza Mária volt. Tőlük született 1693-ban azon Nyáry Mihály, a ki Nagy Kőrösre költözött, s aki a család ma élő nemesi ágának törzse, míg öccse Péter a bárói ág törzsatyja.

Nyáry Mihály házassága révén lett nagykőrösi lakos. Ő ugyanis 1721-ben nőül vette Erdőssy Mihály kőrösi főbíró és Bíró Erzsébet leányát Erzsébetet, már ekkor Zombory Feje György özvegyét, s minthogy a menyecske nem akarta Nagy Kőröst elhagyni, Nyáry Mihály költözött ide a kedvéért, s az egybekelés előtt írásban nyilatkoztatta, hogy feleségével állandóan itt fog lakni; az erről kiállított eredeti okirat ma is meg van a család levéltárában.

A város új polgára csakhamar nagy tekintélyre tett szert polgártársai előtt, s már 1733-ban 12 évvel a városba költözése után a város főbirájává választották, s ettől fogva e tisztelet s ezzel a ref. egyház főgondnokságát 1758-ig még 6 ízben viselte s midőn 1735-ben Halász Péter ezredes a Peró lázadás ellen királyi megbízás folytán a kőrösieket „felültette“, az első compania vezetését Nyáry Mihályra bízta.

E közben Nyáry Mihály arra is törekedett, hogy birtokát, a mit a város határában, mint Uza örökös birt, gyarapítsa; e végből több Uza örököstől kőrösi jussát örökösen megvette, — s erre nádori beleegyezést is kapott 1751-ben, másoktól pedig itteni részjóságukat zálogba vette. Mig 1735-ben Beretvás Jánossal és Halász Jánossal együtt egyezséget kötött a királyi fiscussal, mely szerint ez a reoacquisitikus perben a Pallagi örökösök elmarasztalásával a királyi fiscusra szállott 3 nagykőrösi fundust 500 frtért nekik átengedte, s erre a megszerzett telekre társaival együtt 1751-ben nádori adományt eszközöl ki. Mig előbb 1749. nov. 28-ikán öccsével Péterrel együtt nádori új adományt kapott Nyáregyházára is, s a pusztát, a mit már évszázadok óta csekély évi bérért leginkább a kecskenémetiek használtak, saját kezelésébe vette.

Nyáry Mihálynak fia csak egy maradt, Lajos, a ki apja nyom-

dokait követve kora ifjúságától a városi közügyeknek szentelte életét, s előbb szenátor lett a városnál, később pedig 1772-től 1798-ig összesen 12 ízben viselte a főbirói s ezzel együtt a ref. egyház főkuratori tisztét. Utódai is, egész a legújabb időkig mindég előkelő szerepet vittek nem csak városunk, hanem egyszersmind vármegyénk közéletében is, s az ő unokája — Pál és Beretvás Erzsébet fia — volt Nyáry Pál, Pest vármegye hírneves alispánja, s a szabadságharcz „honvédelmi bizottságának“ tagja.

A család tagjai által évszázadok óta használt ősi czimer: Kék paizsban zöld mező fölött arany koronán nyugvó s kivont kardot tartó pánczélos kar; a paizs jobb felső sarkában arany csilag. Sisakdisz: a paizsbeli kardot tartó kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A család részletes történetét s leszármazási tábláját lásd: Nagy Iván, Családtörténeti Értesítő. III-ik kötet 1901. 10-ik füzetében.

163. OLÁH.

Városunknak régi — ma már kihalt — tősgyökeres családja, a melynek több tagja már a 17-ik században szenátorságot, másod és főbiróságot viselt. A családból Oláh Mihály kapott 1629 nov. 5-én Ferdinand királytól nemeslevelet feleségével Kovács Annával, s gyermekeivel Istvánnal, Katalinnal és Zsuzsánnával s végül nővérével Erzsébettel együtt. A kezeim közt levő nemeslevél *leírása* szerint a család ez alkalommal a következő czinnert kapta: Kék paizs alján hármassal zöld halom; a középső fölött érett kalászból kötött kéve áll egyenesen fölfelé. Sisakdisz: vörös ruhás férfi alak növekvően fején kalászból font koszorúval balkezét csipőjére teszi, jobb kezében pedig — előrenyújtva — kalászból font koszorút tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. Az ármálison lévő *czimerrajz* annyiban tér el a leírástól, hogy a paizs alját a hármassal helyett fehér mező foglalja el s ennek közepén egy piros rózsza van. A nemes levél Pest vármegyének 1631 márczius 26-ikán Szécsényben tartott közgyűlésén hirdettetett ki. Ekkor már Oláh Mihálynak szabad birtoka is volt. Ugyan Szinthy Márton feleségével és gyermekeivel együtt Diós-Győrben 1630 okt. 18-án kelt okmányban kijelenti, hogy „mi megtekéntvén az mi jámbor jobbágyunknak Nagy Kőrösön lakozó Oláh Mihálynak eleitől fogván való hűségét és jámborságát, adtuk neki és maradékinak egy házhelyet örökben, száz

magyar tallérban, mely házhelyet hínak Balaskó András háza helinek, az nagy utczában egy felül való szomszédsága vagy on az predicator háza, másfelül Herczegh István háza, ilyen okkal és móddal, hogy mi tőlünk és mind öröké szabados ember legyen, s mi nekünk se maga se maradékja semmi adófizetéssel ne tartozzanak, hanem bírják szabadoson“. Ez volt ama telek, az u. n. Oláh fundus a mai Szolnoki-utczában, amely több mint két századon át a család birtokában volt, s a ma meglevő két lelkészi lak között feküdt, s a család utolsó tagjától szerezte meg egyházunk kántori lakás telkéül, de azután az első lelkészi lakás telkéhez csatoltatott. Oláh Mihály e telken kívül több birtokot is szerzett, 1643-ban ugyan Fekete András, Farkas János, Kovács János és Szarka János nemes társaival a *város részére* szerzi meg Pótharasztja pusztá felét Besnyői Fekete Gergelytől, de már 1646-ban a saját maga részére kap nádori adományt azon inárcsi portióra, a mely Biró János és Fejes Péter magvaszakadtával szállott a fiscusra. — Oláh Mihály már 1630-ban másodbíró, 1638-ban pedig, majd újból 1644- és 1649-ben is a város főbírája, s 1647-ben Pest vármegye assessora volt.

Az ármálisba befoglalt gyermekein kívül még egy fia maradt Oláh Mihálynak, János, a ki a városnál szintén szenátorságot, majd 1679-ben főbírószágot is viselt, s a testvérek közül csak is neki maradtak utódai. Ő már 1685-ben elhunyt, mert özvegye Ns Kökény Ilona 1688-ban az iránt emelt panaszt a vármegyénél, hogy őt, már mint özvegy asszonyt 1685-ben egyszer midőn a városházánál időzött Ns Úrházy Péter főbíró megfogatta és fogságba vettette, a mely gyalázatot és nemesi szabadságának megsértését 100 frtért föl nem vette volna. Minthogy a bevádolt Úrházy Péter a vármegye idézésére nem jelent meg, a vármegye kimondta, hogy „ahhoz képest az I (incattus=in causa attractus), az A (actor) ellen in tuta Acquisitione convincáltatik“. Azonban a pörlekedés — mint azt az ítéletre Sőtér Ferencz vicispán és Lendvay György szolgabíró 1691 szept. 28-ikán rávezették — barátságos egyezséggel ért véget.

Oláh Jánosnak és Kökény Ilonának két gyermekéről van tudomásunk. Leányuk, Anna először Ns Joó Jánoshoz ment nőül, majd özvegyen maradván másodszor 1688-ban Ns Kandó Ádám losonczi lakos felesége lett, a ki azután felesége kedvéért maga is Nagy-Kőrösön települt le. — Fiuk szintén János volt, a kit 1699-ben a vármegye valami okból 100 német frt. büntetésben marasztalt, a mit ő, mint azt Sőtér Ferencz alispán nyugtázza, még azon

évben „jámborul megadatott“. Az 1724-ik és 1730-ik évi vármegyei nemesi összeírásokban az Oláh családból csak is ő van fölvéve. 1728-ban nádori adományt kapott azon telekre, a melyet, mint fentebb említettem Szinthay Márton adott el még 1630-ban nagyatyjának. Oláh János szintén szenátor volt, s mint ilyent ragadta el az 1739-ik évi nagy pestis, a melynek ezrekre menő áldozata volt városunkban. — Ő 1712-ben vette nőül Ns Beretvás János és Hegedűs Ilona árva leányát Zsuzsánnát. Házasságukból 3 fiú és 2 leány származott. A leányok közül Judit Kaszap Istvánné, Erzsébet pedig a ki 1725-ben született s 1783-ban hunyt el, Ns. Fekete István szenátor felesége lett.

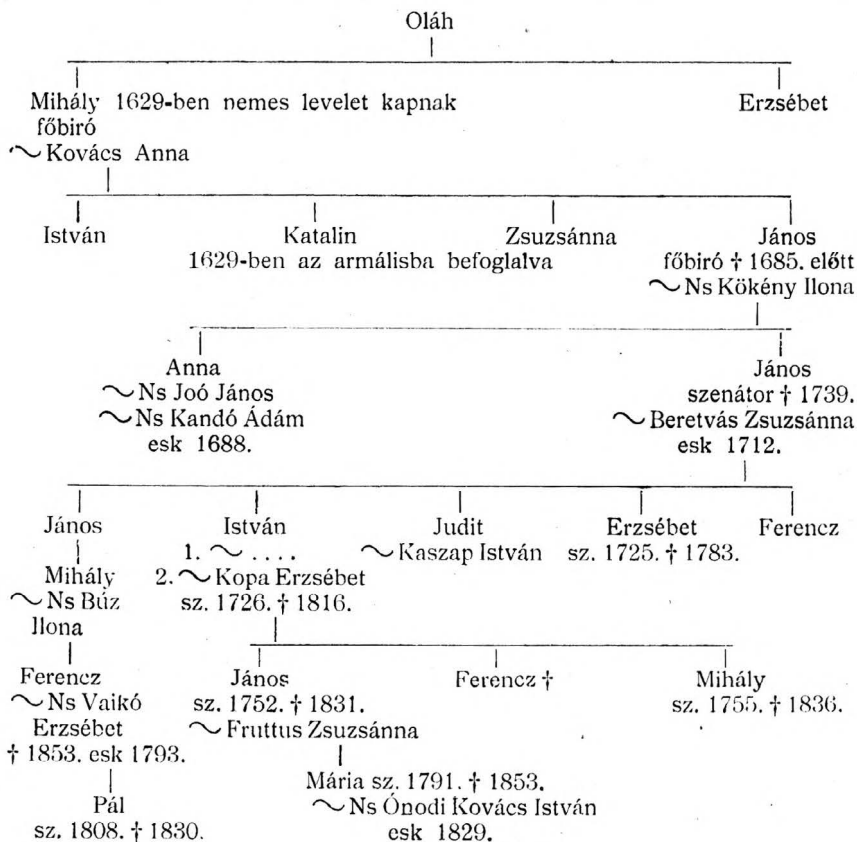
A fiúk közül az idősebb, János, az 1755-iki vármegyei nemesi összeírásba fel van véve, de 1770-ben már nincs életben, s felesége — kinek neve nincs megemlítve — szerepel mint Búz Fáskert szomszéd birtokosa. Fia Mihály ki 1750-ben ir alá iskolánk törvényeinek, 1766-ban „a lázongók ellen“ harczol. 1793-ban már özvegye Ns Búz Ilona protestál egy eladás ellen. Fiuk Ferencz 1793-ban vette nőül Ns Vaikó Erzsébetet, Vaikó Mihály és Kuti Judit 1772-ben született leányát, a ki 1853-ban hunyt el 81 éves korában.

Oláh János és Beretvás Zsuzsánna második fia István az 1751-ik évi nagykőrösi nemesi kompániában mint közlegény vesz részt, s föl van véve az 1755-iki nemesi összeírásban, valamint az 1775-ikiben is. Első felesége — kinek neve nincs följegyezve 1788-ban hunyt el 59 éves korában, s ekkor újból meg nősült, s özvegye Kopa Erzsébet 90 éves korában halt meg 1816-ban. Három fiáról van tudomásunk u. m. először Jánosról, ki 1752-ben született s 1831-ben hunyt el, s 1789-ben vette nőül Fruttus István leányát Zsuzsánnát, a kitől 1791-ben született leánya Mária 1853-ban hunyt el mint Ns Ónodi Kovács István felesége; másodsor Mihályról, ki 1759-ben született s 1836-ban halt meg.

Oláh János és Beretvás Zsuzsánna harmadik fia Ferencz még 1775-ben előfordul a nemesek jegyzékében. — Leszármazói nem maradtak.

A család tagjai a 18-ik század közepétől kezdve nem szerepelnek városunk közéletében: nincsenek is róluk biztos adataink, s már előbből sem tudjuk megállapítani, hogy azon Éva, kit Ns Kovács Péter 1794-ben vett nőül, kinek a leánya volt. Így a család leszármazását csak hiányosan és csak a 19-ik század elejéig lehet a következőkben összeállítani:

164. Papp alias Bodó.

1585-ben II. Rudolf király Prágában Bodó Mátyás és felesége Gaztony Katalin, továbbá fiuk János és leányaik Zsuzsánna és Erzsébet számára nemes levelet állít ki, s ezen alkalommal nekik a következő czimert adományozza: Vörös paizs alján zöld mezőben balról zöldelő magas tölgyfa van; e mellett jobbról a fa felé fordult s csőrében kigyót tartó természetes színű gólya áll. Sisakdisz: bal lábán álló, kiterjesztett szárnyú, s előre nyujtott jobb lábával vörös almát tartó aranyos csőrű barna színű madár. Takarók: mindkét oldalon vörös-ezüst. Ezen eredeti nemes levél a 17-ik század végén — úgy látszik — elkallódott (de újból elő-

került, s ma is meg van a család birtokában) vagy legalább a család nemes volta kétségbe vonatott, mert 1697-ben Bodó más-kép Papp József szükségesnek látta, hogy a királyhoz folyamod-jék a végből, hogy családja a kétségtelen nemesek közé soroztas-sék s a fentebb leírt s az eredetiben kezem között levő folya-modványban lefestett czimert használhassa. A folyamodvány hát-irata szerint a kérelmet többek között gr Draskovich János és Mátyásovszky László nyitrai püspök is támogatta, s az ő ajánla-tukra még ugyan ezen évben ki is állította I. Leopold király a család részére az újabb ármálist, a mely Pest vármegyének 1697 évi közgyűlésén hirdettetett ki. Ezen újabb ármálisban nincs ugyan kitéve, hogy újított nemes levél, de hogy ilyenl van dolgunk, azt kétségtelenné teszi nem csak a czimer teljesen azonos volta, hanem az is, hogy az ármális szövegéből hiányzik a szokott for-mula, hogy „kivéve őket a paraszt rendből, a melyben eddig vol-tak“, s csak az van mondvá, hogy „Magyarország kétségtelen ne-mesei közé sorozandók“. Ezen újabb ármálisba be van foglalva Bodó más-kép Papp József felesége Rózsa Anna, valamint fiaik János, István és Mihály is.

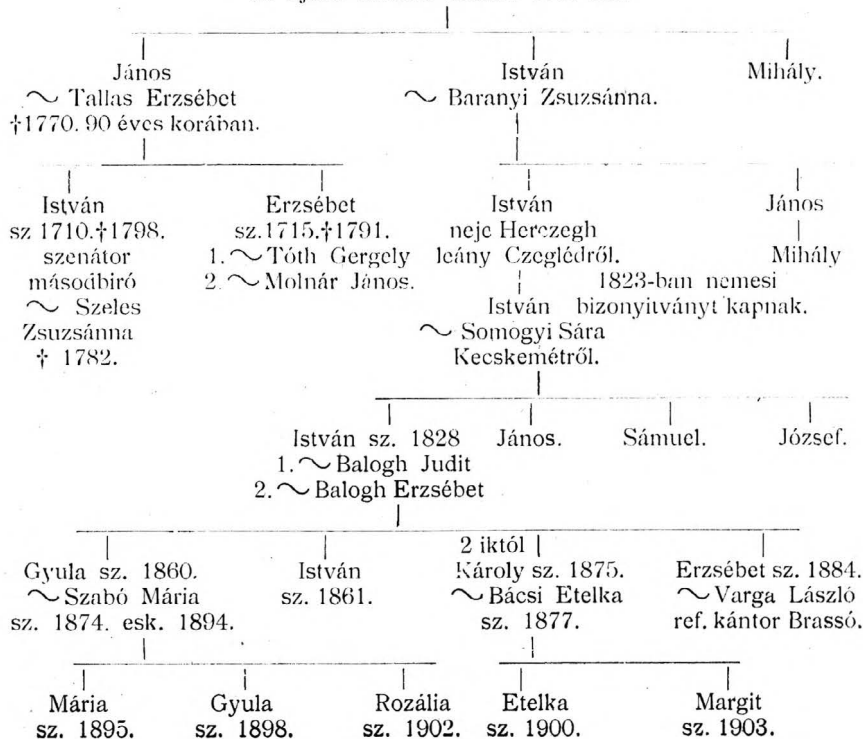
Abból, hogy ezen második nemes levél Pest vármegyében hirdettetett ki, megállapíthatjuk, hogy a család már ekkor is Pest megyében lakott, de arra nincs semmi adatunk, hogy Bodó Papp József és Rózsa Anna kőrösi lakosok lettek volna. Az azonban bizonyos, hogy fiaik közül János városunkban telepedett le s mint nagykőrösi lakos fordul elő az 1724/5-iki és 1730-ik évi várme-gyei nemesi összeírásokban. Ő városunkból nősült, Tollas (máskép Tallas) Erzsébetet vette nőül, azon Tallas család sarját, mely vá-rosunk közeletében a 16-ik és 17-ik században jelentékeny szere-pet vitt, s tagjai közül a 17-ik században négyen viseltek főbiró-ságot. Tallas Erzsébet, mint özvegy 1770-ben halt meg 90 éves korában.

Bodó Papp Józsefnek és Tallas Erzsébetnek két gyermeke maradt, u. m. István és Erzsébet. István, ki 1710-ben született, s a városnál szenátorságot és másodbiróságot viselt, 88 éves ko-rában 1798-ban halt meg. — Felesége Ns Szeles Zsuzsánna már előbb, 1782-ben hunyt el s tőle gyermeke nem maradt. — Bodó Papp Erzsébet előbb Tóth Gergelyhez ment nőül, majd 1740-ben Molnár János második felesége lett s 1791-ben halt meg 71 éves korában.

Midőn Bodó Papp István özvegyen maradt, mint hogy gyer-mekei nem voltak, czeglédi rokonait vette pártfogásába. Apjának

testvére István ugyanis — kinek felesége Baranyi Zsuzsánna volt, — Czepléden települt le, s fiai István és János az 1756-iki nemesi összeírásban mint czeplédi lakosok vannak bevezetve. Ezek közül Istvánnak fiát Istvánt vette magához Bodó Papp István, s előbb iskoláztatta, majd a csizmadia mesterségre taníttatta ki. Ugyanezen István 1823-ban unokatestvérével János fia Mihálylyal együtt Pest vármegyétől nemes voltáról bizonyítványt kapott. Ugyanők az 1830-ik évben a megyénél pört kezdenek a nagykőrösi Ns Molnár család ellen Bodó Papp István szenátor hagyatéka iránt, a pert azonban a Molnár család, mint Bodó Papp István testvérenék Erzsébetnek egyenes leszármazója nyerte meg. Ezen czeplédi Bodó Papp István maradékai a múlt század 40 es éveiben városunkba költöztek, s leszármazóik ma is itt élnek. — A család nemzedék rendjét az újabb ármális szerzőitől kezdve a felsorolt és a családtól nyert adatokból a következőkben lehetett összeállítani:

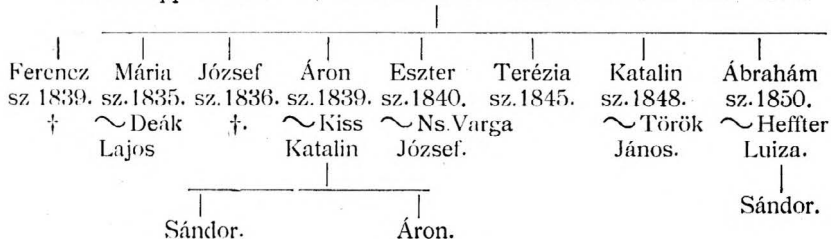
Bodó alias Papp József ~ Rózsa Anna
az újabb ármális szerzői 1697 ben

165. BÓKA-PAPP.

Gömörvármegyei eredetű nemes család, a melyből Bóka Mihály, neje Miklósházy Dóra s gyermekeik János, Sámuel, István, Mihály, Dániel, András, Orsolya, Katalin, Ilona és Zsuzsánna 1633-ban kaptak czimeres nemes levelet. A család a 18-ik század elején Heves vármegyében lakott, a 19-ik század elején pedig egyik ága Kecskemétre költözött s Heves vármegye bizonyítványa alapján bejegyeztetett vármegyénk igazolt nemesei közé. Ezen kecskeméti ágból származott azon Sándor, a ki 1831-ben városunkból vette nőül Ns Kattus János és Nagy Mária 1813-ban született leányát Zsuzsánnát, s a ki maga is városunkban települt le, s gyermekei is egyházunk anyakönyvébe vannak bejegyezve. — Gyermekeit, illetve unokáit e táblázat tünteti föl:

Bóka Papp Sándor ~ Ns Kattus Zsuzsánna sz. 1813. esk. 1831.

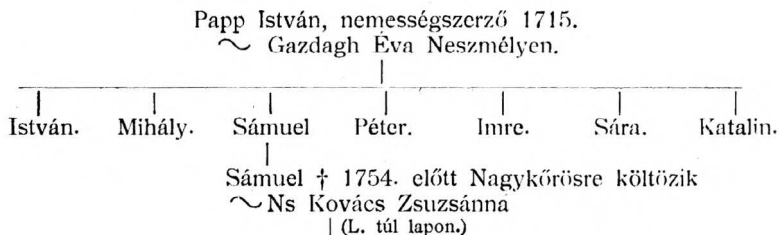

166. P A P P.

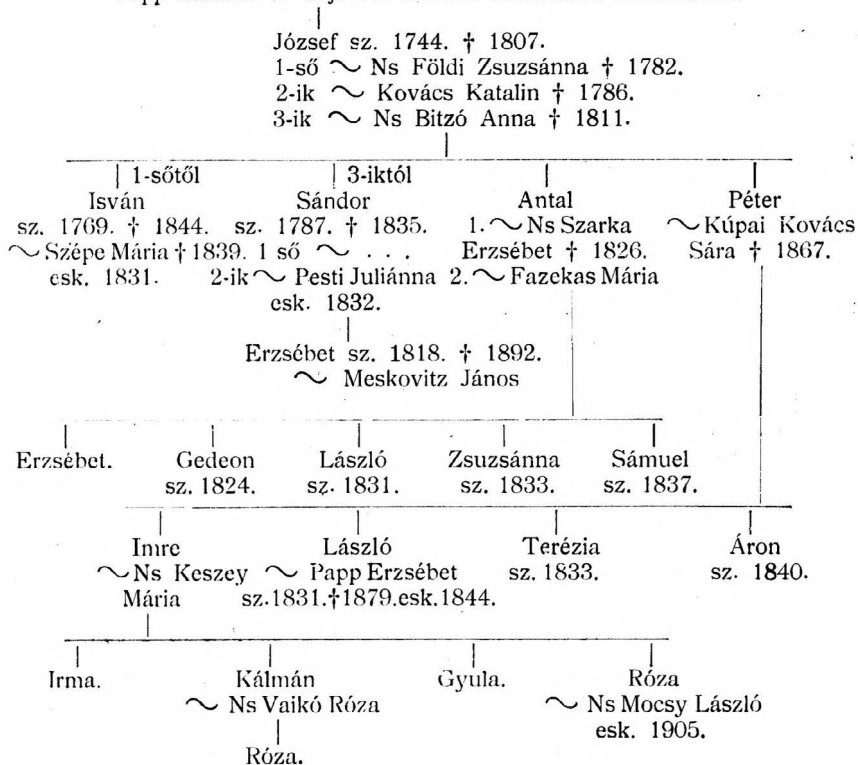
Komárom vármegyei eredetű család, a melyből 1715 május 30-dikán István előbb mocsai, majd neszzmélyi lakos és neje Gazdagh Éva s gyermekeik István, Mihály, Sámuel, Péter, Imre, Sára és Katalin kapott III-ik Károly királytól nemes levelet. A nemes-ségszerző Sámuel fia 1749-ben még Neszzmélyen élt, mint „udvar-
telkes nemes“. Az ő fia Sámuel városunkból nősült, Ns Kovács Mihály leányát, Zsuzsánnát vette nőül, aki 1754-ben mint özvegy másodszor Ns Keszey József felesége lett. — Papp Sámuelnek és Kovács Zsuzsánnának egy fia maradt, József, aki 1744-ben született s 1807-ben hunyt el. Ő háromszor nősült. Először Ns Földy András és Ns Farkas Ilona 1751-ben született leányát Zsuzsánnát vette nőül, aki 1782-ben hunyt el. Második felesége Kovács Katalin

volt, aki 1786-ban halt meg. Harmadszor még ugyanezen évben Ns Bitzó Mihály és Lendvai Szabó Anna 1755-ben született leányát, Annát, — már ekkor Simon Márton tószegi ref. lelkész özvegyét — vette feleségül. Első házasságából egy fia született 1765-ben, István, ki 1839-ben hunyt el; feleségétől Szépe Máriától gyermekei nem maradtak. Második házasságából nem maradtak gyermekei, míg harmadik feleségétől 3 fia született. Közülök Sándor 1787-ben született s 1835-ben hunyt el, kétszer nősült; másodszor 1832-ben vette nőül Pesti Juliánnát; leánya Erzsébet, ki 1818-ban született s 1832-ben hunyt el, Meskovicz János felesége volt. A másik fiú, Antal is kétszer nősült; első felesége Ns Szarka Erzsébet, Szarka Mihály és Zabolay Erzsébet 1797-ben született leánya 1826-ban hunyt el, s ekkor Fazekas Máriát vette nőül. Mindkét házasságából maradtak gyermekei, akik a táblázaton láthatók. A harmadik fiú, Péter Kúpai Kovács Sárát vette nőül, aki 1867-ben hunyt el. Három fia és egy leánya maradt. Fiai közül az 1840-ben született Áron nőtelen; László 1848-ban Papp Erzsébetet vette nőül, de gyermekei nem maradtak. A legidősebb fiú Imre a jogi pályára lépett, s az ügyvédi oklevelet megszerezvén 1851-től 1867-ig a város ügyésze volt. A kir. bíróságok szervezése alkalmával a helybeli járásbirósághoz járásbirónak neveztetett ki, majd a kecskeméti kir. törvényszék bírója lett, s mint ilyen vonult nyugalomba. Ns Keszei István és Kerek Zsuzsanna 1834-ben született leányát Máriát vette nőül, kitől két leánya és 2 fia maradt; leányai közül Irma hajadon, Róza pedig Nagyoroszi Mocsy Lászlóhoz ment nőül 1905-ben. Fiai közül az idősebb, Kálmán csász. és kir. lovasszázados, Ns Vaikó Pál és Beretvás Róza leányát Rózát vette nőül, kitől egy leánya született; ifjabb fia, Gyula, miniszteri tisztviselő, nőtelen.

A család nagykőrösi ágának leszármazását a következőkben lehet összeállítani.

Papp Sámuel és neje Ns Kovács Zsuzsánna leszármazói.

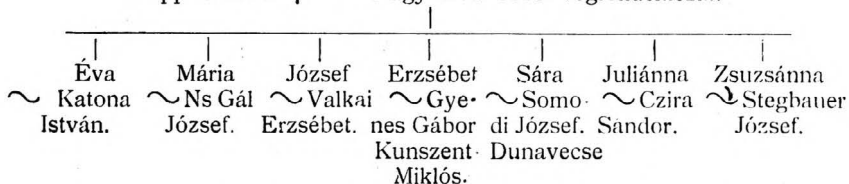
167. PAPP családbeliek.

Városunkban már a 17-ik században találunk nemes Papp családot: ugyanis Papp János nagykőrösi lakos 1668-ban mutatta be a vármegyénél ármálisát s jegyeztetett be ennek alapján a vármegye igazolt nemesei közé. Talán e családból származtak: József, ki 1692-ben, János, ki 1719-ben s ismét 1729-ben, s István, ki 1748-ban és 1751-ben másodbiróságot viselt, s ifj. István, ki 1755-ben volt másodbiró. Ez utóbbi 1774-ben, mint tanú írja alá Ns Kalocsa Andrásné, Ns Cseplész Ilona végrendeletét s aláírása mellett a következő czimeres pecsétet használja: Paizsalak: Nyelvét kiöltő ágaskodó oroszlán kivont kardot tart. Sisakdisz: csillag.

Adatok hiányában nem dönthető el, hogy a család sarja volt-e azon Ns Papp Sámuel, kinek özvegye Nagy Éva 1813-ban vég-

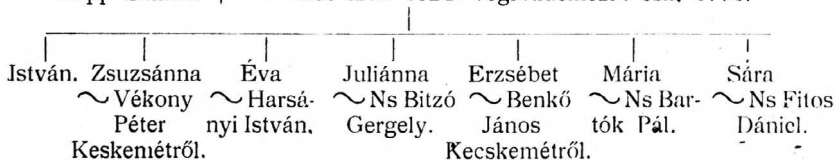
rendelkezik s kinek gyermekeit e végrendelet alapján e táblázat tünteti föl:

Papp Sámuel † ~ Nagy Éva 1813. végrendelegzik.

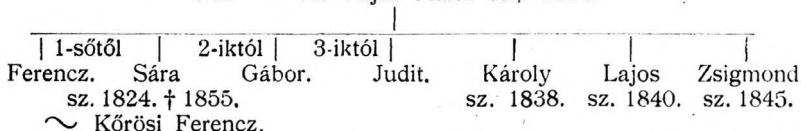
Egy másik Ns Papp Sámuel özvegye Illés Éva 1824-ben végrendelegzik. Gyermekeit e táblázat mutatja:

Papp Sámuel † ~ Illés Éva 1824. végrendelegzik esk. 1773.

A czimerről ítélve egy másik nemes Papp családból származott azon Gábor, a ki 1847-ben 54 éves korában végrendelegzett, s gyermekeit így sorolja el:

- Ns Papp Gábor 1847. végrendelegzik sz. 1793. † 1848.
 1-ső ~ Ns Szarvas Sára esk. 1820. sz. 1801. † 1826.
 2-ik ~ Ns Szarvas Zsófia esk. 1827. sz. 1809. † 1833
 3-ik ~ Ns Vajda Mária esk. 1833.

Papp Gábor aláírása mellett a következő czimeres pecsét látható: Paizsalak: koronából növekvő egyszarvú. Sisakdisz: ugyanaz.

1844-ben Ns Keszei Papp István és neje Bárány Sára gyermekei István és Zsuzsánna, Sági Istvánné egyezkednek.

168. P A T A Y.

Pozsony vármegyei eredetű család, a melyből János 1614-ben kapott II. Mátyás királytól czimeres nemes levelet. E családból származott azon Patay János „academicus Professor“, a ki a 17-ik század végén élt, s a kinek felesége Varga Ilona volt. Ő 1715 előtt elhunyt, mert özvegye már ez évben Inárcsi Farkas Jánoshoz ment nőül városunkban. Varga Ilona első házasságából származott

fiát, Patay Jánost is magával hozta városunkba, s ő is itt települt le s innen is nősült, Inárcsi Farkas Mihály és Gál Katalin leányát Ilonát vette feleségül. Ő is ifjan hunyt el s kiskorú fia az 1730-ban született József nevelése anyai nagyapjára maradt. Patay József volt az első a családból, a ki városunk közéletében jelentékeny szerepet vitt. Már előbb tanácsnok, 1773 s ismét 1783-ban másod-bíró, 1785, 86, 87-ben s újból 1791-ben és 1794-ben pedig főbíró volt. — Nejével, Ns Bobits Erzsébettel, Bobits Ferencz leányával Kecskemétről, a kit 1753-ban vett nőül, nagyszámú családot alapított: 5 fia és 5 leánya maradt. Előrehaladottabb korában nemes-ségét igazolni kívánta, s minthogy családi irásai még az ő serdületlen gynrmekkorában az 1744-ik évi nagy tűzvész alkal-mával elégték: 1803-ban — hivatkozva arra, hogy elődei mindég nemesi szabadsággal éltek s igazoló iratai az ő hibáján kívül semmisültek meg, — azon kérelemmel fordult József nádorhoz, hogy a felségtől eszközöljön ki az ő és fiai számára *újított* nemes levelet. Kérelmét a vármegye is támogatta, igazolván fölterjeszté-sében mind azt, hogy Patay József elődei nemesi szabadságot élveztek, mind azt, hogy iratait az 1744-ik évi tűzvész semmi-sítette meg. Daczára azonban annak, hogy a kérelem teljesítését gróf Brunszvik József királyi főasztalnok és Szentiványi Ferencz „judex Curiae“ is ajánlotta, annak kedvező elintézéséről nincs tudomásunk. Úgy látszik, később nem is volt rá szükség, mert — mint Nagy Iván alapvető munkájában írja — fiainak sikerült a fentebb említett nemességszerző családjából való leszármazásukat igazolni, s ennek alapján Pozsony vármegyétől bizonyítványt nyertek nemes voltukról, s ez nemcsak vármegyénkben, hanem 1828-ban Nógrád vármegyében is publikáltatott.

Maga Patay József 82 éves korában 1812-ben hunyt el. Leányai közül Sára Eördögh Andrásné lett Jászkiséren, Zsuzsánna 1775-ben Ns Sánta Ferenczhez, Erzsébet, a ki 1760-ban született s 1843-ban hunyt el, Varga Jánoshoz, Ilona 1785-ben Ns Hajdú Ferenczhez Turkevébe, az 1771-ben született Éva pedig — a ki 1840-ben halt meg — 1793-ban Kúpai Kovács Mihályhoz ment nőül.

Fiai közül a legidősebbnek, Jánosnak, leszármazóiról nincs tudomásunk, s ő maga sem vitt jelentékeny szerepet városunk közéletében; 1788-ban irt alá iskolánk törvényeinek s 1803-ban még életben volt. Halála évét nem tudjuk. A második fiúnak, Jó-zsefnek felesége Fitos Erzsébet volt; ő sem szerepelt városunk közéletében s 1851-ben hunyt el. Gyermekei és unokái a táblá-zaton láthatók.

Patay József és Ns Bóbits Erzsébet harmadik fia, Sámuel 1773-ban született s 1857-ben hunyt el. Ő 1788-ban subscribált iskolánkban, s tanulmányai befejezése után még apja életében a város szolgálatába lépett, s 1802-től 1807-ig a város jegyzője volt. Majd tanácsnok, s 1830 és 31-ben a város főbirája lett s 1837-ben is, mikor már az egész városi közönség választási joga lépett életbe: szenátorrá választatott, s ez állásban meg is maradt egész 1848-ig. — Ő Beretvás János főbíró és Decsi Éva 1777-ben született leányát Évát vette nőül, aki 1857-ben hunyt el. Gyermekeik nem maradtak, s ezért már életükben is sokat áldoztak közczélokra, így 1831-ben 500 Rh forintot ajánlottak fel iskolánkban „az ujonnan állítandó Tanítói székek fundálására“, 1857 február 27-dikén kelt közös végrendeletükben pedig tekintélyes vagyonuk jelentékeny részét jótékony célra hagyták: így nevezetesen besnyői 60 hold földjüket azon célra, hogy a jövedelem *fele* a városi szegények között osztassék ki, a másik fele pedig a legjobban tanuló 2 szegénysorsú főgymnásiumi növendék ösztöndíját képezze. Még jelentékenyebb a tanítóképző intézet céljaira tett alapítványuk: Pusztadánoson fekvő 131 hold földjüket ugyanis szintén a ref. egyháznak hagyományozták a ref. tanítóképző intézet egy tanári székének alapjául.

Patay József és Bóbits Erzsébet negyedik fia Pál 1778-ban született, s 1854-ben hunyt el. Ő a jogi pályára lépett s már 1803-ban megszerezte az ügyvédi oklevelet. Ő ugyan közhivatalt nem viselt, de azért kiváló része volt úgy városunk, mint egyházunk közügyeinek intézésében. A közbirtokosság u. n. erdőgyűlésén 1831-ben egyik főtényezője volt azon határozat meghozásának, a melylyel a közbirtokosság kimondotta, hogy iskolánk szervezésére „a kívánt költségeknek megszerzésére ezer holdak 1600 ölével fogassanak fel“. Vármegyénk is már 1829-ben táblabíróssággal tüntette ki. Ő 1812-ben vette nőül Dabasi Halász Péter és Gombay Mária 1787-ben született leányát, Máriát. Házasságukból azonban csak 3 leány született: Karolina, ki 1813-ban született s 1833-ban mint hajadon hunyt el, Terézia, a ki 1814-ben született s 1832-ben Kiszjátzi Szeles Jánoshoz ment nőül, s végül az 1818-ban született Constancia, a ki 1839-ben Beretvás Györgyhoz ment nőül s 1848-ban hunyt el.

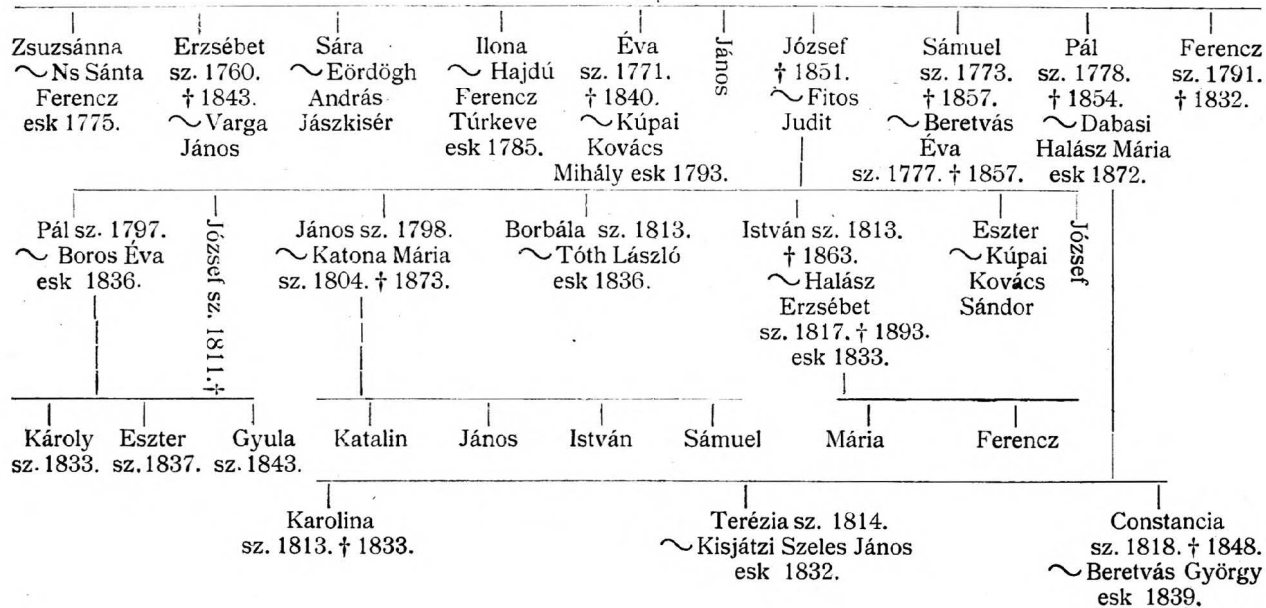
Patay József és Bóbits Erzsébet legifjabb fia, Ferencz, 1791-ben született, s a katonai pályára lépett, de pár év múlva mint főhadnagy nyugalmaztatta magát s nőtlenül halt meg 1832-ben.

A család nagykorúsi ágának leszármazását a fentebbi adatok alapján a következőkben lehet összeállítani:

Patay János (académiai professor)
 ~ Varga Katalin

János
 ~ Inárcsi Farkas Ilona

József sz. 1730. † 1812.
 ~ Ns Bóbits Erzsébet esk 1753.

Az 1614-ben kapott s a család által ma is használt czimer a következő: Kék és vörössel hasított paizs alján hármás zöld halom fölött két szembe fordult, kettős farkú, természetes színű, ágaskodó oroszlán áll első lábaival összekapaszkodva. Sisakdisz: kardot tartó oroszlán növekvően.

169. PATAKY.

A 18-ik század második negyedében volt városunk nótáriusa Pataky István, a ki 1728-ban Komoróczy Helmezy János, ref. egyházunk első lelkésze, — a későbbi híres superintendens — és első neje Szegi Erzsébet leányát Évát vette feleségül. Vagyonban és tekintélyben folyton gyarapodott; már 1732-ben a Kálmán hegyen értékes szőlőt, 1738-ban Geöcze Istvántól egy telket, később pedig a tanácstól 150 Rh forintért házat szerzett; s előbb már 1736-ban szenátorrá, majd 1750-ben, 1751-ben s ismét 1753-ban főbíróvá választott.

1741-ben Mária Thérézia királynőtől czimeres nemes levelet kapott, s ez alkalommal a következő czimert nyerte: Vízszintesen ezüst és vörös szinnel két felé vágott paizs: ebben kék magyar ruhás vörös nadrágos s fekete csizmás szembe néző vitéz, jobb kezében fekete hüvelyből kihúzott kardot tart. Sisak disz: paizs-alak növekvően. Takarók: kék-ezüst, vörös-ezüst. Az ármális vármegyénk 1742-ik évi közgyűlésén publicáltatott. 1746-ban Báró Sztáray Imre egyik nagykőrösi telkét incibálja Ns Pataky Istvánnak és nejének, a következő évben pedig ugyanő nagykőrösi birtokrészét 17,000 frt és 100 aranyért a városnak adja el s minthogy a város akkor még nemesi birtokot nem szerezhetett, ez a vétel több nemes tanácsstag, — köztük Pataky István — nevére történt.

Id. Beretvás István 1745-ben kelt végrendeletében külön hagyományban részesíti „Nemzetes vitézlő Pataky Istvánt és feleségét“. 1751-ben még jelen volt Halász János tetétleni statutioján, s még az 1754-ik évi vármegyei nemesi összeírásban is előfordul, azonban nem sokkal ezután elhunyt, 1756-ban 58 éves korában. Vele az általa alapított nemes Pataky család sirba szállott, mert gyermekei nem maradtak. Felesége, Helmezy Éva, másodszor Ns Sipos Gáborhoz ment nőül, s nagy kort érve, mint másodszor is özvegy, 1798-ban hunyt el, s gyermekei egyik házasságából sem maradván, úgy a saját, mint két férjéről örökölt vagyonának nagy részét jótékony célra hagyta.

170. PATHI.

A 17-ik század végén 1692—94-ig volt iskolánk rectora Pathi Miklós, a kit, mint böddi lelkészt, 1686-ban a törökök feleségével és egy kis fiacskájával együtt rabul hurczoltak el, s a kit, mint idevaló fiatal embert városunk váltott ki a rabságból. Felesége és fia kiváltására már maga gyűjtött költséget, a török azonban csak az asszonyt volt hajlandó elbocsátani, a fiút nem, s így fiával együtt az anya is ott maradt. Pathi maga nagykőrösi rectorása után előbb szentesi, majd gyomai s végül vésztői pap lett s ez utóbbi helyen hunyt el, s a török rabság nyomát egész haláláig viselte, mert a viselt rabláncz miatt mind végig sánta maradt. Fia Miklós a törököknél magasabb hivatalra emelkedett, s 1730 táján a török követtel mint annak belső titkára járt Bécsben, s utazása közben kőrösi atyafiait is meglátogatta. Talán ugyan e családból származott az a Pathi József, ki 1775-ben adóbíró, 1778-ban pedig másodbíró volt. 1805-ben Pathi Szentes István és Miklós nagykőrösi lakosok nemességüket kívánták a vármegyénél igazolni, azonban a vármegye 1806-ban a törvény rendes útjára utasítja őket. Hogy a nemesség igazoló pört megkezdték volna, annak a megyei levéltárban nincs nyoma, és így a család nemes voltára nincs semmi biztos adatunk. Ma már nem laknak Pathiak városunkban.

171. P Á H Y.

Városunkban a 17-ik században szereplő birtokos család. 1651-ben Szinthy Márton s leánya Erzsébet Rosnyó-Bányán lakó Szabó Jánostól 198 fírtot vett fel, s ennek fejében, mint írják „adtuk ezért mi is szabad akarattunkból örök áron Kőrös városában lakozó Páhi Lukács nevű jobbágyunkat, azzal az egész fundusával együtt és minden hozzá tartozó földével, réteivel, kerteivel és mind pertinentiájával együtt, hogy birják mint saját örököt“. A következő évben, 1652-ben már Görei Szabó Istvánné bírja ezt a telket s ő Páhy Lukácsot s fiait Mihályt, Istvánt, Gergelyt és Jánost az általuk birt telekkel együtt 300 magyar forintért felszabadítja. Hogy azonban a család a felszabadítás után nemes levelet is kapott-e, arra nézve nincs adatunk. A 17-ik század végén 1694-ben Páhy Anna, Mihály leánya, Kecskeméten lakó Csete János felesége 23 tallérért adja el atyjáról örökölt házát Seres Mártonnak. 1702-ben pedig Páhy Lukács

örökösei a városnak adják el házhelyöket 100 Rh forintért, még 1728-ban Ns Berkes István és Ns Búz János, mint Páhy Lukács unokái nagyatyjukról örökölt jussukat 100 Rh forintért adják el Ns Erdőssy Mihálynak és Ns ifj. Farkas Istvánnak. — Később a családról nincs említés, s ma sem fordul elő városunkban.

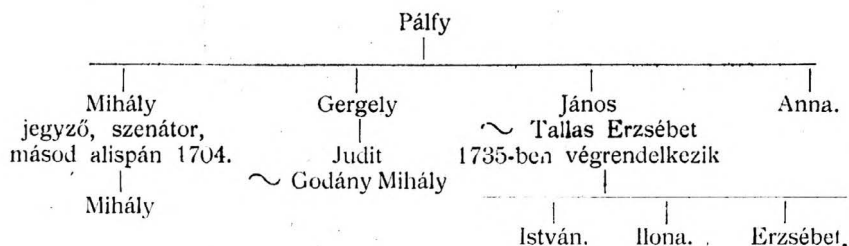
172. PÁLFY.

A 17-ik század legvégén volt városunk jegyzője — s később tanácsnoka Pálfy Mihály, a ki 1694-ben testvéreivel Gergelylyel, Jánossal és Annával együtt kapott I-ső Leopold királytól nemes levelet. — Az ármális szerint a család ez alkalommal a következő czimert nyerte: Kék paizsban zöld mező fölött arany koronán álló daru jobb lábát előre nyújtja s azzal 3 nyil vesszőt tart. Sisakdisz: növekvő tigris jobb lábával kivont kardot tart, a balt előre nyújtja. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. A nemes levél vármegyénk 1695-ik évi közgyűlésén hirdettetett ki.

Pálfy Mihály jelentékeny szerepet vitt városunk közéletében. 1703-ban ő is közte van azon nemes tanácsstagoknak, a kiknek nevére a város Pótharasztja pusztát bevallotta; 1704-ben pedig, midőn II-ik Rákóczy Ferencz fejedelem táborával vármegyénk területére szállott s a megyének Pesten maradt tisztikarát letétette, a május 15-ikén Kecskeméten tartott közgyűlésen a vármegye másod-alispánjává választatott. Halála évét nem tudjuk. 1724-ben már fia, Mihály, fordul elő a vármegyei nemesi összeírásban, a ki 1732-ben Patay Ferencznek adja el egyik házáat. Ugyan ő 1741-ben jelen van Dabasi Halász Jánosnak tetéltleni beiktatásán, de még ugyan ezen évben „mint igaz nemes ember minden maradék nélkül lévén“ elmegy Mária Thérézia szolgálatára, s házáat „örökösen conferálja igaz jóakaró sógorának ifj. Beretvás Istvánnak“. Ugyanő 1743-ban kálmánhegyi szőlejét, majd a piacon lévő boltját adja el ifj. Beretvás Istvánnak, s ezen utóbbi eladás ellen tiltakozik apja öcscsének Gergelynek leánya Judit, ekkor már Godány Mihályné. Később 1786-ban egy Pálfy Mihály tiszt. Szalay György özvegyének házáat veszi meg, de hogy ez azonos-e a fentebbi Mihálylyal, arra nézve nincs adatunk.

A harmadik testvér, János, özvegye Tallas Erzsébet 1735-ben végrendelkezik, s 3 gyermekét említi, u. m. Istvánt, Ilonát és Erzsébetet. — Talán ez az Erzsébet az, a ki 1799-ben, mint Ns Bozoky István özvegye fordul elő. A családról még csak egyetlen adatot

találunk, hogy t. i. 1736-ban Pálffy Anna Ns vitézlő Laskai János felesége volt. Ma nincs ily nevű család városunkban. Ezen néhány adatból a családnak mindössze pár izre terjedő leszármazását a következőkben lehet összeállítani:

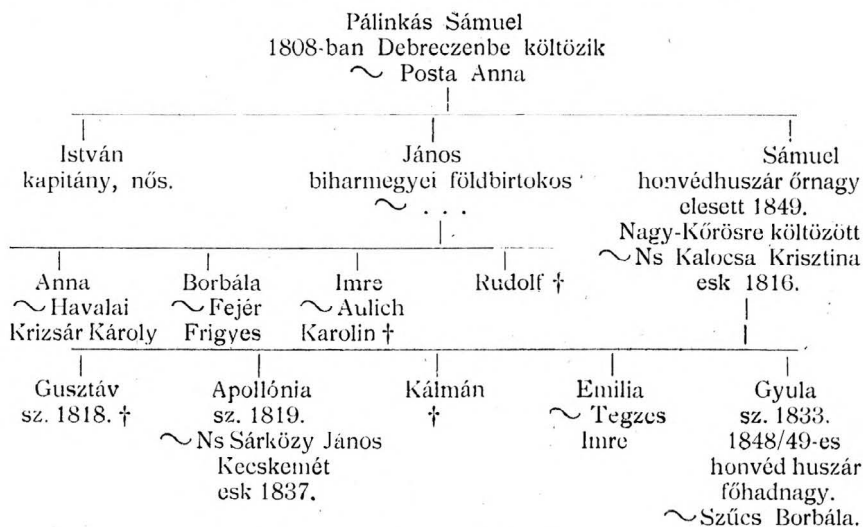

173. PÁLINKÁS.

A család a múlt század elején került Zemplén vármegyéből — Szerencsről — Bihar vármegyébe s nevezetesen Debreczen városába. Pálinkás Sámuel 1808-ban vétetett fel Debreczen város polgárai közé, s tette le e minőségében a polgári esküt. Már ekkor családos volt, s feleségétől Posta Annától született 3 fia élt. Fiai közül István a katonai pályára lépett, s mint kapitány ment nyugalomba; utódairól nincsenek adataink; másik fia János, mint föld-birtokos Bihar vármegyében maradt, s utódai — a családtól nyert adatok alapján — a táblázaton láthatók. Harmadik fia Sámuel szintén katonának készült, de még mint főhadnagy kilépett s 1816-ban városunkból vette nőül Kalocsa András főbíró és Dabasi Halász Terézia leányát Krisztinát. Házasságuk alkalmából szülei átengedték neki Debreczenben a Hatvani-utczában lévő házukat, a szepesi pusztán lévő tanyájukat, Szerencsen levő szőlejeket a városban lévő présházzal és szüretelő edényekkel s húsz gönczi hordó borral, a gyulai pusztán lévő takarmányukat s 10,000 frt készpénzt, összesen 30 ezer frt értéket. Ő azonban ennek dacára városunkban települt le s felesége birtokán gazdálkodott. A szabadságharcz alkalmával a városunkban alakult Hunyady huszár ezredbe mint százados állott be, majd Nyáry Miklóssal és Szilassy Györggyel együtt tevékeny részt vett a Károlyi huszár ezrednek 1848. nov. 1-sején városunkban megindított szervezésénél, s őrnagyi ranggal ezen ezredbe lépett át, s az első őrnagyi osztály parancsnoka lett. Több csatában vitézül vezette osztályát, míg nem Tóth-Komlósnál egy ágyúgolyó által találva hősi halált halt.

Kalocsa Krisztinától született s a táblázaton látható gyermekei közül csak két leány s egy fiú ért ember kort. Leányai közül az 1819-ben született Apollónia 1837-ben Ns Sárközy Jánoshoz ment nőül Kecskemétre, Emilia pedig Tegzes Imre felesége lett Halason. Fia Gyula, ki 1833-ban született, mint alig serdülő gyermek ifjú maga is részt vett a forradalomban; előbb a Lehel huszárokhoz állott be közvitéznek, s itt csakhamar tizedes, majd őrmester lett. Ezután a Hunyady huszárokhoz lépett át hadnagyi ranggal, végül a Károlyi huszár ezredbe került, s az ezreddel együtt mint főhadnagy tette le a fegyvert. A szabadságharc után előbb az 57-ik gyalogezredbe sorozták be mint közlegényt, a hol csakhamar őrmester lett, majd a császári huszár ezredhez tették át s csak 8 évi szolgálat után szabadult ki s jöhetett haza. Később a városnál hivataloskodott, majd nyugalomba vonult, s élvezi honvéd főhadnagyi nyugdíját is. — Felesége Szűcs Borbála; házasságából azonban gyermekei nem származtak.

A családnak, a mely sokszor *Pálinkássynak* írva is fordul elő, leszármazását pár izre a következőkben lehet összeállítani.

174. PÁZMÁNY.

A 17-ik század végén volt városunk jegyzője Pázmány György, a ki az 1687. évi regestrumban Georgius Pázmány de Pusztá Fedémes-nek írja magát, s a jegyzőkönyvekben, s egyéb hivatalos

iratukban is mindig nemesnek van említve, így pl. egy 1690. évi jegyzékben ez áll: „Primo 1688. die 8 Februarii Georgius Kállai jur. senator cum *nobili* Georgio Pázmány jurato notario dicti oppidi Kőrös annumeravit Rhen fl. 1008.“ Az 1688-ik évi jegyzőkönyvben van ez is feljegyezve: Notárius Pázmány Györgynek Pestre, hogy a lövésben feküdt, küldtünk 9 gar. 6 julii. Hogy ezen itt említett sebesülés következtében halt-e meg, vagy pedig elköltözött városunkból, arra nézve nincs adatunk, annyi bizonyos, hogy — ellentétben a legtöbb jegyzővel, a kik jegyzőségükből szenátorságra s sokan főbiróságra emelkedtek — városunk tanácsnokai között nem fordul elő és sem róla, sem maradékairól nincs később említés. Ma sem él ily nevű család városunkban.

175. PECZÖK.

Az 1663-ik évben Peczök (néhol Pöczöknek is írva) János nagykőrösi birtokos nemességének igazolására a vármegye tanúvallatást eszközöl s a kihallgatott tanúk eskü alatt vallják, hogy Peczök Jánosnak már atyja is — a kit azonban nem neveznek meg — igaz nemesnek tartott. Ennek alapján Peczök János ez évben bejegyeztetett vármegyénk igazolt nemesei közé. Egyébb adatot sem rá, sem esetleges leszármazóira vonatkozólag nem találunk levéltárainkban, a család emlékét azonban fenntartotta városunkban a Pöczök-köz és a Pöczök-hegy.

176. PINTÉR.

Az 1747-ik évben Pintér Fülöp és fiai Xav. Ferencz és Nep. János kapnak Mária Thérézia királynőtől nemes levelet, a mely Veszprém vármegyének ugyan ez évi közgyűlésén hirdettetett ki. — A nemességszerző fiai közül János borbélymester 1759-ben városunkba költözött, s itt települt le. Az ő egyik leszármazója, István makói lakos ugyanis 1844-ben bizonyítványt kért és kapott is városunk tanácsától arról, hogy ő az 1759-ben városunkban letelepült Ns Pintér János ivadéka, s ő ennek folytán Veszprém vármegye bizonyítványa alapján ez évben be is jegyeztetett vármegyénk igazolt nemesei közé. A család városunkban élt tagjai nincsenek felvéve a vármegyei nemesi összeírásokban, s így sem a család kőrösi ágának leszármazását nem lehet összeállítani, sem

azt megállapítani, hogy pl. azon Sándor, a kinek felesége Szeles Mária 1878-ban hunyt el, vagy az 1820-ban született Zsuzsánna, ki mint Ns Szente Jánoshé 1897-ben halt meg, azon nemes Pintér családból származtak-e.

177. P Ó K A.

A Póka család, a mely különösen a forradalom után vitt jelentékeny szerepet városunk közéletében, s újabb időben három polgármestert is adott városunknak, szintén nem tartozik Nagy Kőrös benszülött családjai közé, s csak a 18-ik század első felében költözött városunkba. Már előbb a 17-ik század végéről, 1683-ról is van ref. egyházunk anyakönyvében egy bejegyzés, hogy Póka János Fruttus Pál leányát Erzsébetet vette nőül. Talán ezen Póka Jánosnak fia lehetett az a Póka Péter, a ki mint a komáromi magyar gyalog katonaság vajdája, illetőleg kapitánya (vajvoda sev ductor) 1712-ben nemes levelet kapott. Ezen ármális szerint a család czimere a következő: kék paizs, felső részéről jobbról és balról egy-egy rohanó ezüst patak siet alá, a melyek a paizs alján egyesülve széles ezüst tavat képeznek, a melyen bíborszínű evezős hajó úszik. Sisakdisz: egyik oldalról arany félholdas, a másik oldalról pedig arany csillagos veres zászló között kardot tartó pánczélos kar. E nemes levélbe be van foglalva Póka Péter egyetlen élő fia János is.

Nagy Kőrösre Póka László költözött, ki 1722-ben született, mert mikor 1806-ban meghalt, 84 évesnek van bejegyezve. — Ő 1761-ben Komárom vármegyétől nemesi bizonyítványt kapott, a mely Pest vármegyében még ugyan ezen évben kihirdettetett. A bejegyzés szerint a nemesi bizonyítvány „a nagybátyjának Póka Péternek 1712-ben adományozott ármálisra vonatkozólag” állította ki. E bejegyzésnek azonban hibásnak kell lennie, mert, mint látjuk, az 1712-ben kiállított nemes levélben Póka Péternek egy testvére sincs befoglalva, s így a nemesítés *testvére gyermekeire*, — még ha lettek volna is — nem terjedt ki. Valószínű, hogy a bejegyzésben írás hibából van *nagybátya nagyatya* helyett írva, s hogy a városunkba költözött Póka László a nemességszerző Póka Péternek unokája, s Póka Jánosnak fia volt, a mint azt a táblázaton is feltüntettem.

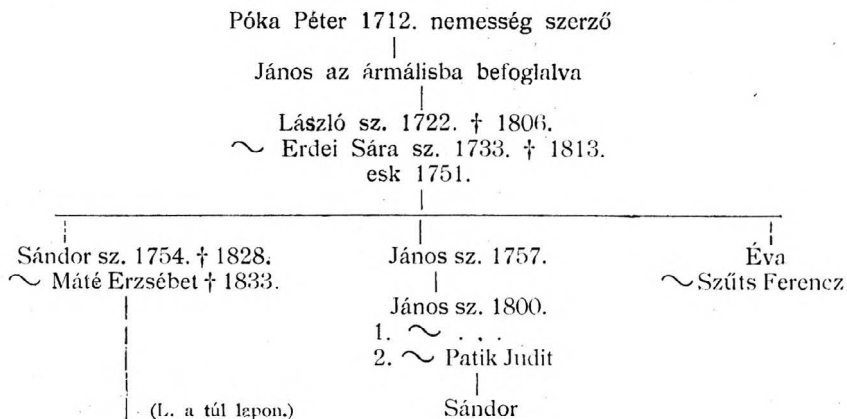
Póka László is házassága révén költözött városunkba, innen

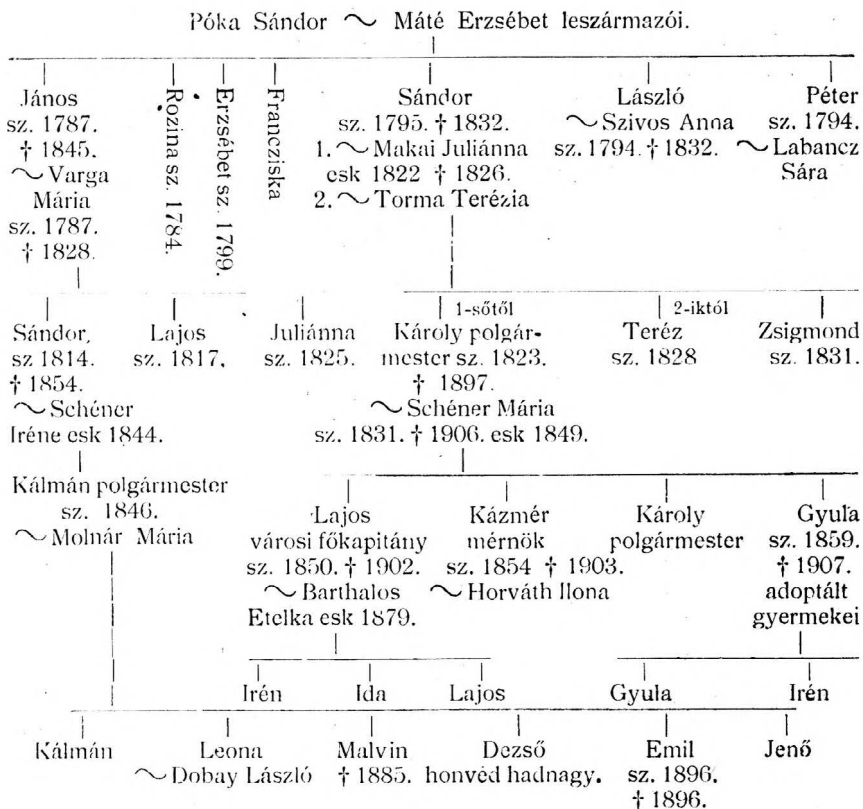
vette ugyanis nőül 1751-ben Erdei Mihály leányát Sárát, kivel itt csakhamar családot alapított, házat s más birtokot is szerzett.

Póka Lászlónak és Erdei Sárának 3 gyermeke maradt, Sándor, János és Éva, Szűts Ferenczné, közülük azonban János már 1813-ban édes anyjuk halálakor nem volt életben. Ezen Jánosnak fia lehetett azon másik János, ki 1845-ben, mint 45 éves ember végrendelkezett s kinek ekkor már második felesége, Patik Judit, volt életben (a kit 1840-ben vett nőül), s egyetlen fia Sándor. Póka László második fia, Sándor 1754-ben született s 1828-ban halt meg; felesége, illetőleg özvegye Máté Erzsébet 69 éves korában 1833-ban hunyt el. Négy fiuk és egy leányuk maradt. A fiúk közül Lászlónak felesége Szivos Anna, az 1802-ben született Péternek pedig, — ki kalapos mesterséget folytatott — Labancz Sára volt. Utódai egyikjüknek sem maradtak. A legidősebb fiú János volt, a ki 1787-ben született Tétényben, s szintén iparos — lakatosmester — volt, s felesége Varga Mária volt, a ki 1828-ban 40 éves korában hunyt el. Három gyermekük volt: Sándor, ki 1824-ben született, továbbá a fiatalon elhunyt Lajos és Juliánna. Póka Sándor, a János fia, iskolánkban 1831-ben subscribált, s az ügyvédi pályára lépett s az ügyvédi vizsgálatot kitüntetéssel tette le. Ekkor a Hódmezővárhelyi ref. lyceum tanárául hívta meg, s itt majdnem két esztendeig tanárkodott, mikor Csongrád vármegye aljegyzőjévé választotta, majd pedig Hódmezővásárhely főjegyzője lett. Mint megyei tisztviselő igazolni kívánta nemességét, s 1847-ben Pest vármegyétől nemesi bizonyítványt kért, s ezt, hivatkozással a szép apja Póka László részére 1761-ben kiállított bizonyítványra, meg is kapta. Hódmező Vásárhelyen vette nőül Schéner Irénét, a kitől 1846-ban született Kálmán fia. — A szabadságharcban, mint nemzetőr kapitány vett részt, s e miatt az önkényuralom 1850-ben ügyvédi oklevelétől megfosztotta, s ezt 1854-ben bekövetkezett haláláig sem sikerült visszakapnia. — Özvegye másodszor Nyisnyay Gusztávhoz, a jeles zeneszerzőhöz ment nőül. Póka Sándor és Schéner Iréne fia Kálmán, 1869-ben tanulmányai befejezte után visszatért városunkba s itt előbb a fenállott városi törvényszéknél, mint telekbíró, majd az újonnan szervezett kir. járásbírósnál mint telekkönyvvezető szolgált, miután pedig az ügyvédi oklevelet megszerezte, 1876-ban ügyvédi irodát nyitott. 1880-ban a város főügyészévé, 1888-ban pedig polgármesterré választatott, s e minőségben 10 évnél tovább szolgált városát. 1876-ban vette nőül Molnár Mihály és Gubodi Krisztina leányát Máriát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók.

Póka Sándor második fia volt Sándor, ki szintén iparos volt, kalapos mesterséget folytatott. Ő kétszer nősült, először 1822-ben Makai Juliánnát vette nőül, ki azonban már 1826-ban 23 éves korában elhunyt. Másodszor Torma Teréziát vette feleségül, a ki Póka Sándornak 1832-ben történt halála után 1833-ban Ns Sallai Sándor gyóni ispán felesége lett. Első házasságából egy fia született, Károly 1823-ban, a másodikból pedig egy leánya, Teréz, 1828-ban s egy fia Zsigmond 1831-ben. Póka Sándor és Makai Juliánna fia Károly, 1839-ben subscribált iskolánkban; majd jogi tanfolyamot végzett s ügyvédi oklevelet is szerzett. A szabadságharcban, mint nemzetőr százados vett részt. A forradalom után mindjárt városi ügyészszé választatott, s 1848-tól 1851-ig, majd ismét 1867 május 1-től 1868 aug. 1-ig viselte e hivatalt, 1873-tól pedig 1880 évig a város polgármestere volt. Póka Károly Schéner Máriát vette nőül, s vele családot alapított. Fiai közül *Károly* városunk jelenlegi polgármestere, nőtelen. Kázmér mint az államasítak főmérnöke hunyt el, özvegyet hagyva hátra. Lajos Félegyháza város főkapitánya volt, özvegye s gyermekei a táblázaton láthatók; végül Gyula 1907-ben hunyt el, mint városi ellenőr, adoptált gyermekei a táblázaton láthatók.

A család leszármazását a következő táblázaton állitotottam össze. Megemlítem azonban, hogy a táblázaton elhelyezett családtagokon kívül ref. egyházunk anyakönyvében az 1782-ik évről egy Póka Mihály feleségéül Fehér Kata, 1785-ről pedig Póka Sándoréul Kovács Erzsébet van bejegyezve, s hogy 1820-ban Póka Sára Irházy Jánosné volt.

178 RUTTKAY.

Túróc vármegyének egyik legrégibb tősgyökeres s rendkívül elágazott nemes családja, a melynek több ága már századok előtt vármegyénkbe szakadt. Ezek közül a Ruttkai és *Nedeczai* előnevet használó ág lépett több ízben házassági összeköttetésbe városunk nemes családjaival. Így Szalay Mihály, vármegyénk szolgabírája, Ruttkay Dániel és Kalmár Zsuzsánna 1772-ben született leányát, Máriát vette nőül Abonyból, aki mint özvegy 1847-ben hunyt el. Az ő testvérenek Jánosnak fia Sándor tápiószelei lakos pedig Beretvás János és Inárcsi Farkas Krisztina 1819-ben született leányát, Krisztinát vette feleségül, míg legújabban ennek unokája, Ruttkay János tábornok leánya Vilma, Dr. Beretvás Farkas ügyvéd neje lett.

179. S Á F Á R.

Városunk régi családja, a melyből Sáfár Demeter már a 17-ik század elején szenátor volt. 1653-ban a város egyik földesura Szinthey Márton leányával Erzsébettel együtt Sáfár István jobbágyát 280 magyar forintért felszabadítja. Hogy azonban az így felszabadított Sáfár István *nemes levelet* is kapott volna: arra nincs semmi adatunk. A vármegyénél nincs bejegyezve, s a későbbi nemesi összeírásokban nem fordul elő a család. Ily nevű család ma is él városunkban.

180. S Á N T A.

Városunk régi családja, a melyből Balázs már 1681-ben a város főbirája volt. Talán e Balásznak fia volt Ferencz, a ki 1701-ben feleségével Kőrös Judittal, valamint gyermekeivel: Ferenczcel és Iionával s mostoha leányával Biró Katalinnal együtt gróf Batthányi Ferencz ajánlatára czimeres nemes levelet kapott, amely vármegyénk 1702-ben tartott közgyűlésén hirdettetett ki. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Vörös paizs alján zöld mezőben természetes színű medve közeledik egy zöldelő platánfa felé s első lábaival arany koronát tart. Sisakdisz: zöldelő platánfa. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A nemességszerző Ferencz 1702-ben, mint „tanácsbeli nömös személy“ van említve. Az 1724 és 54 évi nemesi összeírásokban már fia Ferencz fordul elő, a ki már 1729-ben szintén tanácsnok volt. 1769-ben már a nemességszerző fiának Ferencznek özvegye Szappanos Sára — a ki 1778-ban hunyt el 61 éves korában — és unokái Ferencz és János szerepelnek. Ezek közül Jánosnak felesége Ns Becze Krisztina volt, leszármazóikról azonban nincsenek biztos adataink. A másik unoka: Ferencz, a ki 1745-ben született és 1803-ban hunyt el, 1775-ben vette nőül Ns Patay Ferencz főbiró és Bóbits Erzsébet leányát Zsuzsánnát. E házasságból 2 fia és egy leánya maradt. Leánya Zsuzsánna 1783-ban született, s Gál Józsefhez ment nőül. Az idősebb fiú Lajos, a ki 1776-ban született s 1817-ben halt meg, nőtelen maradt. Az ifjabb fiú Ferencz, a ki 1785-ben született, 1810-ben vette nőül Ns Keszey János és Fitos Erzsébet leányát, Erzsébetet. 1821-ben ő is társ volt azon helybeli birtokos nemesekkel, a kik gr. Keglevich István nagykőrösi jussát akarták megvenni. Rendesen részt vett a compossessorátus gyűlésein, de különben városunk közéletében

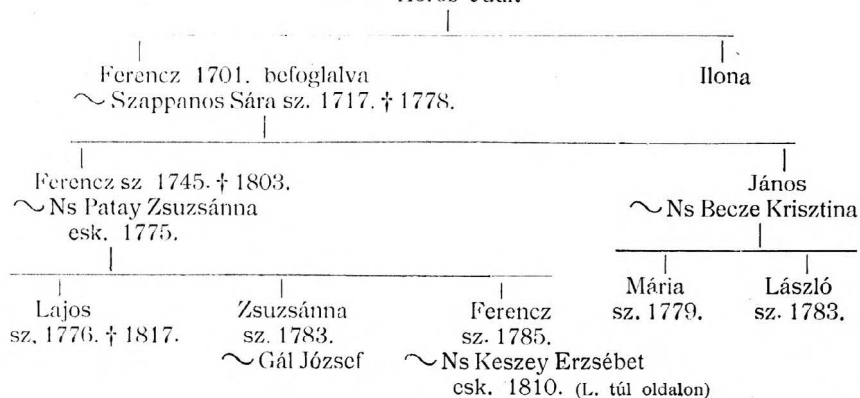
nem szerepelt. — Házasságából 3 fia és 3 leánya maradt. Leányai közül Zsuzsánna, Bálint iker testvére, ki 1817-ben született, 1841-ben fiatalon hunyt el; Erzsébet 1843-ban Sánta Lajos professor felesége lett, míg Juliánna 1849-ban Somodi Alberthez ment nőül.

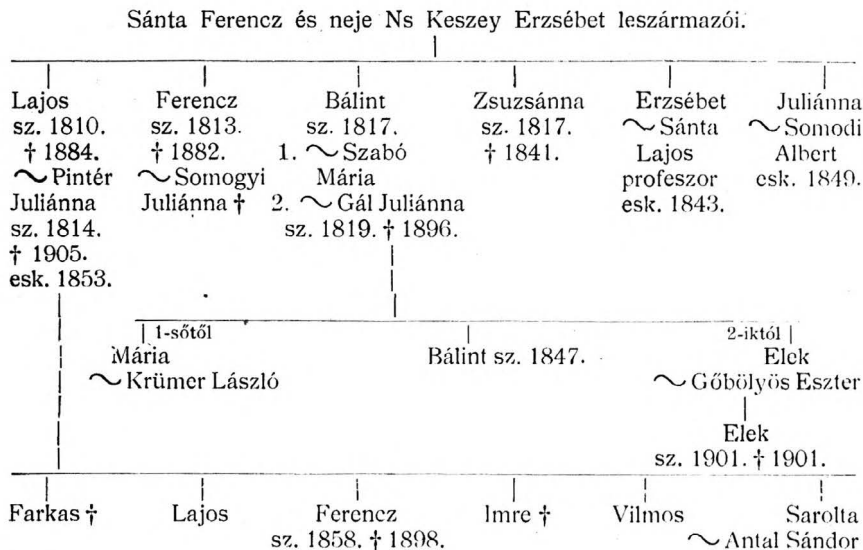
A legidősebb fiú, Lajos 1810-ben született s 1884-ben hunyt el. Feleségétől, Pintér Juliánnától — ki 1814-ben született s 1903-ban halt meg — született gyermekei a táblázaton láthatók. A második fiú Ferencz, ki 1813-ban született s 1882-ben halt meg, Somodi Juliánnát vette feleségül; gyermekeik azonban nem maradtak s így özvegye vagyona jelentékeny részét jótékony célra s különösen lakóházát egy református árvaházra hagyományozta. — A harmadik fiú, Bálint, ki 1817-ben született, kétszer nősült, először Szabó Máriát, másodszer pedig Gál Juliánnát vette feleségül. Az első házasságából egy fia és egy leánya, a másodiktól pedig egy fia maradt, kik a táblázaton láthatók.

A család leszármazásának összeállítását megnehezíti az a körülmény, hogy városunkban másik Sánta család is lakik és így az anyakönyvi adatokból nem lehet mindig megállapítani, hogy melyik vonatkozik ezen és melyik a másik család tagjaira. Így csak azon ágnak — a Ferencz és Patay Zsuzsánna ágának — leszármazását lehetett pontosan összeállítani, a melyre nézve a családtagoktól is kaptam adatokat. Ennek folytán természetesen több családtag lemaradt a táblázatról; így pl. az a Benedek, a ki 1804-ben Ns Vladár Juliánnát vette nőül, s a ki 1824-ben hunyt el; továbbá az a Bálint, a ki 1838-ban pörösködik, s az a János, kinek neje Vajkó Éva 1900-ban hunyt el 80 éves korában stb.

Sánta Ferencz nemességszerző 1701.

~ Kőrös Judit

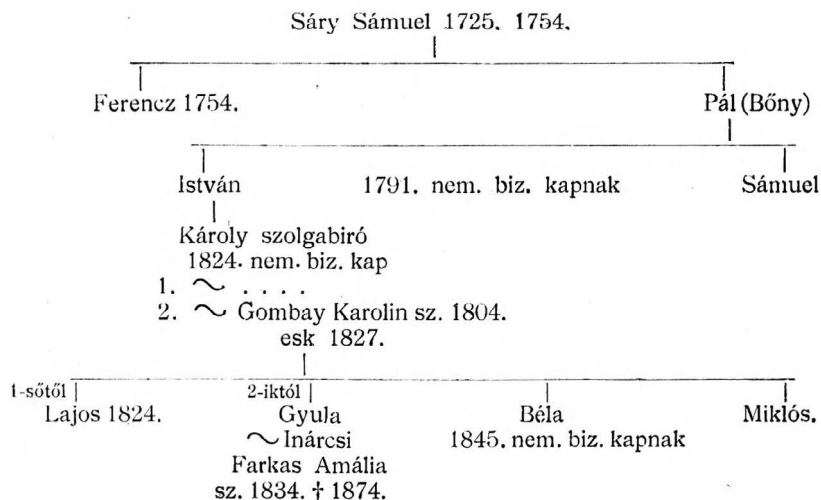
181. S Á R Y.

Túl a dunai eredetű nemes család, a melyből id. Sáry, más-kép Kajdóczy István 1646 okt. 12-én kapott III-ik Ferdinánd királytól czimeres nemes levelet, amely Veszprém vármegyének 1647-ik évi közgyűlésén hirdettetett ki. A 18-ik század elején már Győr vármegyében él a család és Sáry Sámuel 1725-ben felmutatja az eredeti nemes levelet, s igazolja a nemességszerzőtől való leszármazását, s ennek alapján igazoltatik, s az 1754-ik évi országos nemesi összeírásba is fiaival együtt felvétetik. 1791-ben ezen Sámuel unokái: István és Sámuel kapnak Győr vármegyétől nemes voltukról bizonyítványt. 1824-ben pedig István fia Károly, Győr vármegye szolgabírája kér és kap a vármegyétől bizonyítványt, a melybe az előbbi bizonyítvány is egész terjedelmében be van foglalva.

Sáry Károly már ekkor nős volt, s fia, Lajos neve is be van foglalva a bizonyítványba. Csakhamar azonban özvegyen maradt, s másodszor városunkból nősült, 1827-ben Gombay István és Nyáregyházi Nyáry Apollónia 1804-ben született leányát, Karolinát vette nőül. E házasságból 3 fia született, Gyula, Béla és Miklós, a kikkel együtt 1845-ben Győr vármegye bizonyítványa alapján

vármegyénk igazolt nemesei közé is bejegyeztetett. Fiai közül Gyula újból városunkból nősült: Inárcsi Farkas Ferencz és Kalocsa Katalin 1834-ben született leányát, Amáliát vette nőül, aki 1874-ben hunyt el. Maga Sárý Gyula is városunkban települt le s itt halt meg 1876-ban.

Az 1824-ik évi — kezeim közt lévő — nemesi bizonyítványba a család nemesi czimere is bele van festve, s az e szerint a következő: Vörös paizs alján hármás zöld halom középsőjén piros lábú s piros csőrű fehér galamb áll s csőrében zöld ágat tart. Sisakdisz: a paizsbeli galamb. Takarók: mindkét oldalon vörös-ezüst. A fentebb idézett nemesi bizonyítványok alapján a család leszármazását a 18-ik század elején élt Sámueltól a következőkben lehet összeállítani:

182. SÁRKÖZY.

Városunkban tulajdonképen nem székelt Sárközy nevű nemes család, azonban városunk nemes családjai a 18-ik és 19-ik század folytán két Sárközy családdal is léptek több ízben házassági összeköttetésbe.

Az első a Nagybóchai Sárközy család, a melyből Mihálynak és feleségének Mikolay Katalinnak, s gyermekeiknek Mihálynak, Annának és Zsuzsánnának II-ik Ferdinánd adományozott 1628-ban

czimeres nemes levelet, a mely Hont vármegyében hirdettetett ki. A család egyik ága még a 17-ik század végén Kecskemétre származott, s ennek sarja volt azon Sárközy János, a kinek özvegye, Kalocsa Zsuzsánna, városunkban hunyt el 1795-ben 84 éves korában. Sárközy Jánosné leányánál lakott, illetőleg halt meg városunkban; ugyanis leányát, Évát, 1769-ben vette nőül városunkból Ns 'Sigray István. Sárközy Éva, mint özvegy szintén városunkban halt meg 1825-ben 72 éves korában. Ugyancsak a Nagy-bóchai Sárközy családból származott azon János, aki 1837-ben Pálinkás Sámuel és Kalocsa Krisztina 1819-ben született leányát, Apollóniát vette városunkból nőül. Végül Ns Thenke László is e családból vette feleségül Kecskemétről Nagy-bóchai Sárközy Lőrincz és Érkeserői és Bélmezei Fráter Juliánna leányát, Erzsébetet.

A második a Nádasdi Sárközy család, a Dunántúlnak ősrégi nemes családja, a melyről már a 15 ik század végéről vannak okleveles adataink. E családból vette nőül városunkból Gombay András 1771-ben Sárközy János és Ihárossy Terézia leányát, Teréziát; s Gombay András maga is Somogy vármegyében települt le s a megye főszolgabírája lett. A következő évben 1772-ben Gombay András nővérét — András és Uzapanyiti Uza Mária leányát — Borbálát, sógora Nádasdi Sárközy József vette feleségül. Legújabbban pedig 1891-ben Nádasdi Sárközy Jenő vette nőül városunkból Beretvás János és Dabasi Halász Apollónia leányát, Mariskát.

183. SEBESTYÉN.

Túl a dúnai eredetű nemes család, a melyből a 18-ik század második felében települt le városunkban János, a ki Budai Török János főbíró és Beretvás Anna 1771-ben született leányát, Annát vette feleségül. Maga Sebestyén János 1780-ban hunyt el 40 éves korában, míg özvegye, Török Anna őt sokkal túl élve 1805-ben halt meg. Házasságukból 4 fiú és egy leány maradt. Leányuk az 1779-ben született Erzsébet 1797-ben Ns ifj. Szakáll Jakabhoz ment nőül. A fiúk közül a legidősebb János, a ki 1817-ben 56 éves korában hunyt el, 1791-ben Szabó János özvegyét, Szűcs Sárát vette nőül. Fia János korán elhunyt, mert 1832-ben már özvegye, Dús Judit ad el egy rétet. Ez a János 1826-ban nagybátyjaival: Gáborral, Mihálylyal és Józseffel együtt Veszprém vármegyétől kap nemesi bizonyítványt s ennek alapján jegyeztetnek be vármegyénk igazolt nemesei közé. A család több tagjának alá-

írása mellett található czimeres pecsét szerint a család ezt a czimert használta: Paizsalak: kivont kardot tartó pánczélos kar; sisakdisz ugyanaz.

Sebestyén János és Török Anna másik fia Mihály, ki 1803-ban a város hadnagya volt, Dabis Ilonát, Fekete János özvegyét vette feleségül. Leszármazóikról nincsenek adataink.

A legifjabb fiú József, ki 1772-ben született s 1847-ben hunyt el, 1803-ban Kovács Juditot vette nőül, kitől egy leánya és két fia maradt. Leánya, Erzsébet 1804-ben született. Idősb fia József 1831-ben vette nőül Ns Szivos János és Losonczy Sára leányát, Teréziát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. Ifjabb fia az 1817-ben született Mihály 1839-ben V. Szűcs Zsuzsánnát vette feleségül s gyermekei a táblázaton láthatók.

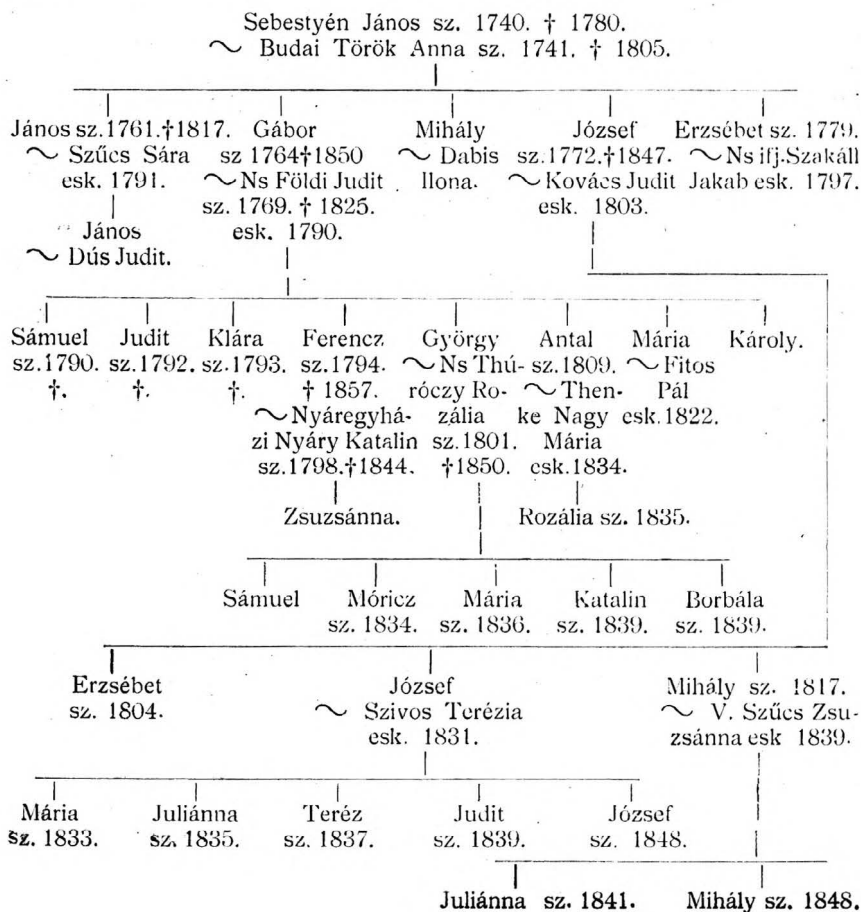
Sebestyén János és Török Anna második fia Gábor, a ki 1764-ben született, a tudományos pályára készült s 1779-ben irt alá iskolánk törvényeinek. 1790-ben, midőn már praeceptor volt iskolánkban, Ns Földy István leányát, Juditot vette nőül Tisza-Várkonyról, a ki 1825-ben hunyt el 56 éves korában. Sebestyén Gábor 1804-ben már kunszentmiklósi professor, de csakhamar — talán édes anyjának 1805-ben bekövetkezett halála után — hazatér s itthon gazdálkodik. 1805-ben eladja testvéreivel együtt anyjáról örökölt szőlejét, 1807-ben pedig aklát. 1813-ban már pótharaszti kertet bir; 1817-ben rétjét adja el, de ugyanekkor már házbirtokos is, 1830-ban udvara nagyobbitására megveszi a szomszédos telket. 1835-ben vadasi kertjét adja el, de már 1836-ban megveszi öcsce, József rétjét; 1842-ben 77 éves korában végrendelkezik, de csak 1850-ben hunyt el. A kis korukban elhunytakat nem említve 4 fia és egy leánya maradt. Leánya Mária 1822-ben ment nőül Fitos Pál professorhoz.

Legidősebb fia Ferencz 1794-ben született s 1810-ben irt alá iskolánk törvényeinek és 1821-ben már ügyvédi oklevele volt, s városi fiskálisnak tétetett. 1827-től 1831-ig városunk jegyzője, majd tanácsnoka, 1851-ben pedig főbirája volt. — 1823-ban vette nőül Nyáregyházi Nyáry József és Kismányai Hangyás Zsuzsánna 1794-ben született leányát, Katalint, a ki 1844-ben hunyt el, míg maga Sebestyén Ferencz 1857-ben halt meg. Egyetlen leányuk maradt: Zsuzsánna. Sebestyén Gábor és Földy Judit második fia, György gazdálkodott; már atyja életében 1829-ben Ns Varga József tetetleni birtokát árendálta. 1828-ban vármegyénktől nemesi bizonyítványt kapott. Nejétől Ns Thúróczy Rozáliától — aki 1850-ben hunyt el 49 éves korában — született gyermekei a táblázaton láthatók.

Harmadik fiuk, Antal 1809-ben született, s a városnál előbb cancellista volt, majd 1833-ban komissáriusnak választott. 1834-ben vette nőül Thenke Nagy Máriát, kitől 1835-ben egyetlen leánya született: Rozália; felesége azonban már pár év múlva, 1837-ben elhunyt, s ő maga sem sokkal élte túl, mert 1844-ben már leánya, mint teljesen árva van említve.

Sebestyén Gábor és Földy Judit legifjabb fiáról, Károlyról csak annyi adatunk van, hogy 1819-ben irt alá iskolánk törvényeinek s 1839-ben vármegyénktől nemesi bizonyítványt kapott. Későbbi sorsáról s leszármazóiról nem tudunk.

A nagyon elágazott családnak így csak töredékes leszármazását lehet a következőkben összeállítani:

184. SERES.

Seres Márton, a ki 1687-ben, s ismét 1692-ben és 1699-ben a város főbirája volt, s a ki 1694-ben Seres Mihálylyal együtt 23 talléron megveszi Páhy Annától, Kecskeméten lakó Csete János feleségétől, atyjáról örökölt házát, több helyen mint nemes van említve: azonban a vármegyei nemesi összeírásokban nem fordul elő, s így a család nemes voltára nincs biztos adatunk.

185. Bátori 'SIGRAY.

A 'Sigray család nevet adó bölcsője a Szepes vármegyében Szepes várától nem nagy távolságra, a Szepes Olasziból Szepesváralja felé vezető út mentén fekvő Zsegra község, melynek neve hajdan Siga alakban használtatott.

A család első ismert őse János comes, a ki a XIII-ik század második felében Siga helységben fekvő ősi birtokán házat építtetett, 1275-ben pedig az ottani egyháznak malmot és rétet ajánlkozott.

Nagyon valószínű, hogy ő építtette Sigrának a XIII-ik századból származó románnal vegyes csúcsives (átmeneti) stylú szép kis templomát is, de mindenesetre családja építtette, mert a mellékelt ábrán látható czimerük a ma is épségben fennálló templomban többször előfordul, sőt egy 600 évesnél régebbi 'Sigray családbeli sir szintén épségben meg van ma is a templomban.

A 'Sigray család sorsa azonos sok más felső-magyarországi nemes családéval. Egyes oligarchák nagyon elhatalmasodván, a kiket csak lehetett, elnyomtak. Így tettek Szepesben a Thürzók több családdal, közöttük a tekintélyes 'Sigray János comes utódaival is.

A XVII-ik században az ország három különböző részén találunk 'Sigrayakat. A Dunántúl feltűnt 'Sigrayak Felső- és Alsó-Surányi előnévvel bárói, majd grófi rangra emelkedtek. Ugyancsak a XVII-ik században, 1637-ben, 'Sigray János Zsegrán nyert királyi adományt. Ivadéakai ma is élnek Zemplén vármegyében; úgy ezek, mint a 'Sigray grófok katolikus vallásúak.

A XVII-ik század második felében Szabolcs vármegyében Nyír-Bátorban találjuk 'Sigray Márton, a ki református vallású volt s fia Mihály a debreczeni collégiumban tanult, honnan rector professornak előbb Kecskemétre, majd innen Nagy-Kőrösre jött, azután csakhamar megházasodott nőül vévén 1734 febr. 23-án Kőrösi Kovács István nagykőrösi közbirtokos és neje Bozó Ilona leányát, Sárát.

Még mielőtt Pest vármegyében megtelepedett volna, nemesége igazolására Szabolcs vármegye karai és rendeitől „testimoniális“ kiállítását kérte, a mi részére a megyének 1730 júl. 13-án, Újfehértón tartott közgyűléséből ki is adatott. Ezen nemesi bizonyítványt 'Sigray Mihály Pest vármegyének 1736 szept. 2-án tartott közgyűlésén hirdettette ki, s ekkor jegyeztetett be ennek alapján vármegyénk igazolt nemesei közé.

'Sigray Mihálynak — úgy látszik — tudományos készsége mellett is hajlama volt a katonáskodáshoz. Már 1735-ben, midőn a Péró-féle lázadás ellen Halász Péter — felsőbb rendeletre Nagy-kőrös és Kecskemét városát „felülttette“ — 'Sigray Mihály is önként elment a lázadók ellen, s az egyik kőrösi kompánia strázsmestere lett. Hogy miként végezték a „felült“ kőrösiék és kecskemétiék kötelességüket: ismeretes; parancsnokuk Halász Péter ezredes kitüntetésül arany nyaklánczczal diszítettett fel. A lázadás leverése után visszatérve 'Sigray Mihály nem foglalta el újból a rector professori állást, hanem mint közbirtokos folyt be városunk közeletébe, s csakhamar szenátornak is megválasztották. — A tanácscsal azonban csakhamar összeütközésbe jött, s talán ez volt az oka, hogy hajlamának engedett, a mely a katonai élet-hez vonzotta, s így midőn Pest vármegye 1741-ben a megtámadott dinasztia védelmére két lovas-ezredet állított fel, a Halász Péter ezredében őt kapitánynak választották meg a megye. rendei életfogytiglan 60 frt havi fizetéssel. Már 1741 júl. 4-ikén a híres hadi tanácsból Pozsonyban kelt parancscsal értesített 'Sigray Mihály, mint a Sziléziába betört porosz és brandenburgi csapatok ellen Pest vármegye által felállított és „Holas“ (Halász) Péter ezredes parancsnoksága alatt álló lovas — militz megválasztott kapitánya, hogy Ő Felsője által érdemeinek méltatásául „királyi lovas százados“ (kőnigl. Rittmeister) neveztetett ki a Beleznay-főle (ma a Vilmos német császár és porosz király nevét örök időkre viselő 10 sz.) huszár ezredbe, a mi kétségtelenül jelentős kitüntetés számba ment, mert a felkelő nemes seregből az állandó hadseregbe való átvétel rendesen nem ugyanazon, hanem egy fokozattal alantabb rangban történt.

Mint kapitány 75 hónapon át szolgált a Beleznay-féle huszár ezredben, ekkor azonban saját kérelmére elbocsáttatott a hadsereg kötelékéből, mert 1748 márc. 26-án, mint huszárezred-parancsnok, a német alföldi államok szolgálatába lépett. — Az egyesült német alföldi államok — tudvalevőleg — Mária Terézia szövetségesei voltak, így tehát nem csak hogy nem akadályozták, hanem készséggel megengedték távozását (gr. Teleky Sámuel ezredes, a Beleznay ezred parancsnokának 1748 márc. 31-ikén Gross-Sondertben kelt parancsa szerint) „ezen vitéz és fáradhatatlan katonának, a ki igen kitüntette magát a csatákban.“ Úgy látszik, új állásának is derekasan megfelelt, mert már 1748 ápril 13-ikán az orániai és nassauai herczeg helytartó-kapitány s az egyesült államok főtengernagya, állami huszár-hadtest kapitánynyá — brigadérossá — nevezte őt ki, s az esküt ezen minőségben 1748 ápril 29 ikén a „magas állam urak“ kezeibe le is tette.

Hogy 'Sigray Mihály változatos katonai pályafutása alatt sem lett hűtelen a „Múzsák“-hoz s hogy igaz kálvinista hitét és vallásos lelkületét mindvégig megőrizte, arról tanuskodik azon verszet, a mit az Inárcsi Farkas család levéltárában találtam fel, Inárcsi Farkas János — 'Sigray Mihály kortársa, s az ő idejében városunk főbírája s a ref. egyház főkurátora — kezeirásában, a mit hogy csakugyan 'Sigray Mihály szerzett, kiténik a versfőkből, a melyek az ő nevét adják ki. A vers a következő:

Sok búval megterhelt szíveknek orvosa!
Mennyei füledet a panasz meghassa!
Nincsen bús szívemnek másutt succursusa;
Légy birám, előtted fojjon processusa.

Igaz, hogy valakit anya világra szül,
Senki sintsen szíved sebhető bűn nélkül;
Kivált, ha választá mennyet törvényszékül:
Sententia örök halált nékie szül.

Gazdag kegyelmedre mégis támaszkodik,
Én Istenem, szolgál hozzád fohászkodik!
Bizony nem is azért itten panaszkodik,
Mintha jók közt volna elsőb vagy második.

Rakva van sok bűnnel inkább mások felett.
Menedékül akár hol keressen helyet,
Lelkiismerettül csak ez a felelet
Bűncim egcket érik fejem felett.

Az ily nagy kinomat még sincs, a ki szánja;
Talán minden szívnek érez, kő alkotmánya.

Siess édes Jézus, Istennek Báránya!
Légy búsult fejemnek pájján kormánya.

Jaj! elfáradt lelkem, testem készen légycen,
Pihenést elsőbben csak keveset végyen;
Istenemhöz osztán mihenyt sirva mégyen,
Keserves sirással ilyen panaszt tégyen:

Megvallom, különös vétkeim sokasága
Okoza, hogy rám szállt Isten bosszúsága.
Földerül még reám nagy Irgalmassága,
Vigasság lesz ekkor szívem társasága.

Igen is Istenben van nagy reménységem;
Meggyógyítja lelki s testi betegségem.
Szent oltalma alá zárja egységem:
Bizony elhiszem, nincs benne kétségem.

Hogy is érne veszély, halált okozó kár,
Tellyes bizodalmam mikor van bened már.
Istenem egyedül te vagy az a végvár:
Bátorsággal nyukszik, kit magába bészár.

Ambár szegény fejem sok ezer bünt tettél,
Örök kárhozatot méltán érdemlettél;
De te kegyes Jézus értem megölettél,
Szerelmes Atyádnak kedvében ejtettél.

Lássátok hát ti is, magasságos eggek,
Utt Istennél lakó sok ezer seregek.
Triumfus így ebben mindezeknek végék,
Kiknek ez a Bárány lészen segiccségek.

Ily jókban Felséges Isten részeltessen,
Jó vitéz barátim sokáig élteszen.
Sok nehéz próbákat veletek tétessen,
Hogy osztán menyégben magához vitessen.

'Sigray Mihály életének további folyása ismeretlen előttünk. 1755-ben már nincs életben; valószínű, hogy Nagykörösrön halt meg; ugyanítt hunyt el édesanyja is még 1736-ban. — Feleségével és apósával, Kovács Istvánnal 1746-ban örökáron megszerezte Komoróczy György, Péter és András szatmármegyei lakósoktól, mint Hagymássy jogutódoktól, ezeknek az apósa elei, Kőrösi Kovács István és fia Gergely által Hagymássy Györgytől és Andrástól még 1635-ben zálogba vett nagykörösi kúriáját összes tartozékaival és földesúri jogaival egvűtt, amely kúriát unokája Mihály 1839-ben örökösen elcserélt id. Jalsovai Jalsoviczky Mihály itteni nemesi fundusával. A Homolytáján és a Feketén is szerzett részbirtokot.

Kőrösi Kovács Sárával kötött házasságából több gyermeke származott, akik közül azonban csak István fia folytatta családját. István 1740 nov. 4-én született Nagykőrösön. Szorgalmas, vagyonszerző, nemesszivű ember, rendkívül vallásos, erős protenstáns érzületű férfi, jeles ügyvéd, Pest vármegye táblabírája, a dunamelléki ref. egyházkerület tanácsbírája, s a kecskeméti egyházmegye gondnoka volt. Vallásos érzületét mutatja az is, hogy naponként eljárt a templomba, hol külön padja volt, — néhai Ádám Gerzson közlése szerint — a templom délnyugati középpillére mellett, amely abban az időben, mikor ugyanis a szószék még a templom közepén állott, közvetlen a szószék följárata mellett esett.

Érezte, hogy a kiváltságos rendhez való tartozósága, amelyre büszke volt, kötelességekkel jár. A XVIII-ik század végén és a XIX-ik század elején a Napoleon elleni háborúk céljaira a köteles subsidiumokon kívül, amikor mint aggastyán személyesen föl nem kelhetvén, hol egy, hol két lovas katonát állított ki és szerelt fel, emellett évenként önként több száz forintot adományozott hadi célokra s *naturalekben* is jelentős adományokat tett. Mikor Debreczent 1803-ban a tűzvész nagyrészből elpusztította s a collégiumot is elhamvasztotta: a városnak és a collégiumnak külön 200 — 200 Rh forintot küldött segélyképen. Már előbb a kecskeméti égetteknek is juttatott 100 Rh forintot, a nagykőrösi iskolára pedig — id. Sárközy Jánossal együtt, aki, mint látni fogjuk, ipa volt — 350 frtos adományt tett.

Házasságra 1769 árpilis 4-én lépett Sárközy Évával, Kecskeméten lakó Nagybócsai Sárközy János és Ns Kalotsa Zsuzsánna leányával, akivel a nagybócsai és köncsögi részbirtokokat kapta. Megszerezte városunkban több kisebb-nagyobb részbirtokon kívül az u. n. Mokcsay zálogos jog egyrészét, mely, minthogy természetben kimutatható nem volt, a város bérösszeget fizetett utánna egész 1848-ig, a mikor abérfizetést beszüntette. Emiatt az újabb időben 'Sigray István utódai pört indítottak a város ellen, azonban pörvesztesek lettek.

Hogy 'Sigray István mily buzgó vallásos és emelkedett gondolkodású férfi, jó hazafi, gyöngéd férj és szerető családapa volt, legjobban mutatja 1806 ápr. 26-ikán Nagy-Kőrösön Ns Medgyessy Pál, Ns Kovács József ref. leikészek, Nánási Fodor Gerzson rektor professor, Ns Nagy-Kaszap János és Ns Bitzó Mihály, mint e végre convocatus tanúk előtt tett végrendelete, melyben első sorban a „publicum“-ról emlékezik meg s először is 1000 frt alapítványt tesz arra a célra, hogy annak kamata fölváltva a pesti és nagy-

kőrösi ref. lelkészeknek adassék egy oly predikácziónak készítésére és elmondására, a melynek — így szól — „argumentuma a keresztyén vallásnak igazsága és isteni származásának megmutatása legyen, mivel noha az Isten dicsősége és a keresztyén vallás igazsága ilyen eszközök nélkül nem szűkölködik: mindazáltal más külső országi példáknak követésére ezen szándékomat az Isten dicsőségére és keresztyén felebarátainknak idvességes hasznú s következő munkának reménylhetem“. Végrendeletének 2-ik pontja pedig így szól: „Hogy a polgári társaságnak és azon classisa iránt, melynek tagja vagyok, reflexióval legyek, valamint a közelebbi mult insurrectió alkalmatosságával a csekélyebb sorsú nemeseknek valamely részben lehető segéllésekre adtam 200 Rh forintokat, úgy most is ezen czélra Pestvármegye adminisztrációja alá rendelék 200 Rh forintokat, olyan meghatározással, hogy ez a summa capitalisnak maradjon és az értesse gyűjtődjön arra az időre, mikor az ország szüksége insurrectiót kívánván, az említett interesből a gyengébb értékű Pestvármegyei nemesek a t. Vármegye ítélése szerint segítsenek.“

Majd ezután egyenként 300 frtot hagy a váczi siketnémák intézetének, iskolás ifjaknak ösztöndíj és jutalomkönyv alapítványul, a nagykőrösi főiskolánál felállítandó tápintézetre, a szegényeknek; 200 forintot a szegény betegeknek; megemlékezik — többek közt — külön a főiskola könyvtáráról; „az oskolai Physicum instrumentumnak szaporítására“ hagy 100 frtot; adományt tesz, vallási türelmességének jeléül minden nagykőrösi hitfelekezetnek: a róm. kath., a görög keleti és az izraelita egyházaknak. Az általa tett kegyes alapítványok kezelésére 6 tagból álló alapítványi székot rendel felállítani, amely mint „'Sigray kegyes alapítványi szék“ városunkban — a főgymnasium kebelében — ma is jótékonyan működik s évi gyűlését rendszerint az alapító elhalálózása napjának évfordulóján tartja.

A „publicum“ után főkötelességének tartja „kedves hitestársáról“ gondoskodni. Hagyja neki 30,000 Rh forint tőkének kamatait, de megjegyzi, hogy ezen összegen kívül jóval több pénze van, a „melynek quantitása két öregebbik fiánál rubricába is registrálva vagyon“; neki hagyta továbbá a tetétleni földnek és a Mokcsay jusnak haszonvételét, „melyre — ekként folytatja — és még azokra nézve, a következő pontokban (belsőségek haszonélvezete) feleségem számára rendelék, kívánom, hogy még neveletlen gyermekeimnek az istenfélelemben, a jó erkölcsökben és minden hozzájuk illendő tisztességes tudományokban való neveltetésekre édes-

anyai gondja legyen; nemcsak, hanem, minthogy maga kezei között is azonkívül, a mit hagyok szép summa vagyon, az esztendőnként neveltetésekre reájok fordítandó költségnek felét a magáéból tegye és magok a költségnek csak fele terhét hordozzák. Valamint más-résről gyermekeimet intem és a gyermekeket szerető Jézus vére hullására kérem, hogy édes anyjukat, míg él, illendő becsületben tartsák, meg ne szomorítsák, sőt még néki szenvedjenek is és erejekkel s tanácsukkal a könnyebb élethez lineájába segítségére is legyenek. Ezenkívül feleségemet még arra is emlékeztetem, hogy maga is annak idejében a közönséges jótéteményekről, az Isten házáról és a keresztyéni szeretet munkáinak gyakorlásáról el ne felejtkezzen“.

Egyébként gyermekeit nem osztogatja meg, csak egyes részeket említ meg, hogy melyik kinek jusson okvetetlenül, így, hogy residentialis háza — régi szokás szerint — a legkisebb fiúé, Mihályé legyen. — 1810. febr. 4-én halt meg; epitaphiumát, mint-hogy az érdekesen jellemzi 'Sigray Istvánt, ide iktatjuk:

„Itt fekszik Néhai Tek. N. Nemzetes és Vitézlő Zsigray István Úr, a ki született MDCCXL-dik Eszt. Nov. 4-dik n. meghalt MDCCCX-dik Eszt. Febr. 4-ik n. melly idő alatt a polgári társaságot, mint Pesth Vármegye Tábla Birája (az Anya Sz. Eggy-Házat mint Superintendentialis Assessor és a Ketskeméthi T. Tractus Vice Curatora, a Helybeli Gymnasiumot, mint annak tudós és adakozó Maecenassa példásan szolgálván) a Tudományokban nevezetesen világi ember léttire is Theológiában, természeti hajlandóságánál fogva pedig különösönn a Históriában polgári élete neméhez képeest, végre a Törvénytudásban való olyan jártasságával, hogy az elsőbbség és utólsóbban, Grotiusnak, a másodikban Herodotusnak követőjének tartódhatna a vele egyidőbeli emberkornak fáklyát tartván némellyeknek tsudállását, legalább tiszteletét, többeknek szeretetét megnyerte és mind életében gyűjtött érdemével, mind kivált halála előtt tett testamentomi rendelkezéseivel a háládatos maradéknak mind áttalában a Magyar Keresztyén Anya Sz. Egyháznak, mind különösebben a Nagy-Kőrösi Ekklesiának, mind leginkább az ugyan itt lévő Oskolának emlékeztetése is just szerzett, a mellynek fennmaradásának eszközlése végett a Közönség nevében ezen emlékezet Oszlopot emelték a b. e. Urnak özvegye Sárközi Éva, kivel házasságában töltött XL. Esztendőket, és gyermekei: Zsigray László hitvesével Huszár Lidiával, József kedvesivel Szűts Annával, Therézia Férjével Gellén Károlylyal, Mária élete párjával Kapitány Halász Lászlóval, Zsigmond, István, és Mihály MDCCCX. Esztendőbenn.“

A 'Sigray család sirja az ó-temető elején az út mellett balra esett, melyet 'Sigray István szépunokája, Pál, felbontatván az ott talált hamvakat átszállíttatta az új temetőbe az egyház által felajánlott sirhelyen építtetett sirboltba, a mit az emlékkő új talapzatába vésett következő felirat is jelez:

„Bátori 'Sigray István hamvai a mellette elporladt övéivel együtt a megszüntetett ó-temetőből a hitbuzgó és áldozatkész jeleseit megbecsülni tudó nagykőrösi ev. ref. egyház, és a hálás utód Bátori 'Sigray Pál kegyeletéből 1901 évben e sirboltba át helyeztettek. Szilárd kösziklánál szilárdabban álljon emléke!”

Felesége *Sárközy Éva* született 1751. jul. 17-én Kecskeméten, meghalt 1825. dec. 1-sején. Mikor hagyatékát összeírván ládáját felnyitották, a kötelező levelekből kitűnt, hogy Kecskemét városa 20,000 frttal szerepel adósként.

'Sigray Istvánnak és Sárközy Évának 7 gyermeke maradt; öt fiú és két leány; a harmadik leány az 1780-ban született Juliánna, Kismányai Hangyás Dávidhoz ment nőül s ifjan halt el; 1804-ben már nincs életben. A legidősebb leány, az 1773-ban született Terézia 1796-ban Gellénfalvi Gellén Károlyhoz, Gellén Sándor és Inárcsi Farkas Éva fiához ment nőül Losonczra, míg a legifjabb leány, Mária, Alsódabasi Halász László kapitány felesége lett.

A legidősebb fiú *László* 1778 május 6-ikán született, s Dercikai Huszár Lidiát vette feleségül, kivel a rétszilasi, sárbogárdi és sismándi részbirtokokat kapta, melyek közül ez utóbbi zálogos birtok volt. Nemességét 1818 szept. 14-ikén Fejér vármegyében is kihirdettette, s Zsigmond, Antal, János és Dénes fiaival együtt Fejér vármegye igazolt nemesei közé is bejegyeztetett. Gyermekei:

1. *Zsigmond*, sz. 1803. aug. 4-ikén Vadkerten, felesége *Simon Lidia*, kitől fia *István*, siófoki jegyző (m. h. 1894) származott.

2. *Antal*, sz. 1808. márc. 14. Feleségül vette *Molnár Jankát* (m. h. 1835) a révkomáromi nemes Molnár család sarját; gyermekei: a) *Gyula*, törvényszéki jegyző Székesfejervárott, sz. 1845. Neje *Németh Mária* (a hies Nyéki Németh Imre causarum regalium direktor unokája); b) *Ilona* (1850—1859.) c) *Sándor* sz. 1853. Felesége *Simon Ambrúzs* czecei birtokos leánya *Ida*. — Mindkettő gyermekeit a táblázat mutatja.

3. *János* sz. 1817 szept. 27. Sárbogárdon, m. h. 1880. jun. 8. Kecskeméten. 1853 nov. 19-én vette nőül Jalsovai Jalsoviczky Mihály és Behárfalvi Nemes Johanna 1833-ban született leányát

Karolinát, a ki 1862-ben hunyt el; — gyermekeik a táblázaton láthatók.

4. *Dienes*, még legénykorában elhalt.

5. *Lidia*, a ki Dömsödi Hajós Ferencz és Kenesei Kenessey Terézia 1800-ban született fiához *Péterhez* ment nőül.

István második fia József 1776 ápril 29-ikén született és 1836 szept. 8-án (a „kis cholera“ idejében) halt meg. Ő is, mint atyja, buzgó vallásos ember volt, a minek beszélő tanúja a *gyóni* ref. templom, melyet 1821-ben ő építtetett rokonával Halász Miklóssal együtt Dűtrich József pesti építő mesterrel. Feleségül Baracska Szűts Péter és Alsódabasi Halász Juliánna 1783 jan. 3-ikán született leányát Annát vette, a ki 1828-ban hunyt el. Feleségének anyja Halász Péter kapitány és Ragályi és Kiscsoltói Ragályi Juliánna leánya, s a már többször említett Halász Péter ezredes és Bottyán Klára unokája volt. Feleségével 'Sigray József — Halász révén — a gyóni alsó-dabasi, babádi, ordos- és délegyházi rész-birtokokat és Radmonyest község egy részét kapta. Nemességét László bátyjával egyidejűleg Fejér vármegyében ő is kihirdettette Lajos, Gedeon, Péter és József fiaival együtt, minthogy felesége után e megyében is birtokos lett. Gyermekei:

1. *Lajos* sz. 1804 szept. 21. Baracsán, m. h. 1871 jul. 26 Gyónon; nőtlen volt; 1874 márc. 30-án kelt végrendeletében 5000 frt. hagyott alapítványképen a budapesti ref. theologia javára, azon kikötéssel, hogy az alapítvány akkor kezdje meg működését, ha kamataival 100,000 frtra felszaporodik. (Ma már mintegy 60,000 korona.)

2. *Gedeon* sz. 1806 aug. 22. Gyónon, m. h. 1879 máj. 5. Budapesten. *Lovas János* tetei közbirtokos és *Ns Zombory Borbála* 1818 márcz. 15-én született leányát *Krisztinát* vette feleségül. Gyermekeik:

a) *Pál* sz. 1839 jun. 18. Nagy Bótsán; megszerezte a dűnapentelei rész-birtokot s igazgatója a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnek; a budapesti ref. egyház presbytere, mely egyház kezelése alatt 1902-ben 40,000 koronás ösztöndíjalapítványt tett, oly feltétellel, hogy az működését akkor kezdi meg, ha 80,000 koronára szaporodik, amikor is az alapítvány két 40,000 koronás alapítványra választatik szét s egyikének kamatából a budapesti ref. főgymnasiunban, a másikkéből pedig a budapesti tudományos egyetem jogi szakán jelesen tanuló két-két ifju részesül segélyben. — Kétszer nősült; első felesége Dabasi Halász Móricz és Halász Erzsébet leánya Rozália volt, (m. h. 1875 febr. 6.) kitől egy leánya, Margit

született 1872-ben, de aki 16 éves korában meghalt. Másodszor 1878 febr. 18-ikán Szelke Petronellát vette nőül, akitől egy leánya és 3 fia született; leánya Hermina (sz. 1878 decz. 14.) Dr. Tóth Bélához ment nőül; fiai :Béla, Pál és István, mint a táblázat mutatja.

b) *János* sz. 1854 Nagy Bócsán; építész, műszaki tanácsos a székesfővárosi közmunka tanácsnál; nőtlen.

c) *Anna*, meghalt kiskorában.

3. *Péter* sz. 1808 szept. 5. Nagykőrösön; fia *Péter*, s ennek fia *László* postamester Tázlárón.

4. *József* sz. 1810 okt. 28. Gyónon; katona volt s magtalanul halt el.

5. *Amália* sz. 1813 jun. 8. Gyónon, m. h. 1849 Petenden Fejérvármegyében, hol férje Kenesei Kenessey Károly (sz. 1792 m. h. 1859) főszolgabíró volt.

6. *Juliánna* sz. 1816 aug. 19 Gyónon, meghalt ifju korában.

7. *Márton* sz. 1819 márc. 8-án Gyónon, m. h. 1878 decz. 16. Nagy Kőrösön; fiatal korában mint esküdt szolgálta a vármegyét; a nagykőrösi ref. templom restaurálásához — ősei példáját követve — jelentős összeggel járult. 1841-ben vette nőül *Jalsovai Jalsoviczky Mihály* és *Behárfalvi Nemes Johanna* 1820-ban született leányát *Teréziát*, aki 1866-ban halt meg. Gyermekük közül *István* mint ifjú s *Ilona* is legszebb hajadon korában hunyt el. *Terézia* leányuk Beretvás György nagykőrösi birtokos özvegye.

'Sigray Istvánnak és Sárközy Évának harmadik fia *István* fiatalon halt el; a negyedik fiú *Zsigmond*, vármegyénk főadószedője volt s 1836-ban hunyt el Pesten, s végrendeletében kifejezett kívánságához képest a pesti ref. templom alatt levő sírboltban van eltemetve. Gyermektelen volt, vagyonát testvérére hagyta. — Az ötödik fiú *Mihály* volt, akinek csak egy fia maradt szintén *Mihály*; ennek egyetlen fia *Zoltán* nőtlenül halt el.

A család évszázadok óta a következő czimert használja: Kék paizsban hármaz zöld halmon jobbra fordult ágaskodó ezüst egyszarvú. Sisakdisz: a paizsalak növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst, a mint azt a mellékelt rajz is mutatja.

A bátori 'Sigray család leszármazási táblája.
Márton (Szabolcs vármegyében. Meghalt 1730 előtt.

Mihály
Pest vármegyébe költözik, Nagykőrösön telepedik meg, előbb tanár, majd huszárkapitány; a hollandi hadseregben pedig ezredes, később brigadéros; 1755-ben már nem él, felesége Kőrösi Kovács Sára.

István szül. 1735. márc. 21.	Ilona szül. 1738. jun. 24.	István szül. 1740. † 1810. táblabíró, egyházkerületi tanácsbíró és egyházmegyei algonodnok, felesége Sárközy Éva.	Mihály szül. 1747. nov. 2.
------------------------------------	----------------------------------	---	----------------------------------

Terézia szül. 1773. Gellén Károlyné.	László szül. 1774. ~ Ns Huszár Lidia	József szül. 1776. † 1836. ~ Baracskai Szűts Anna	Juliánna szül. 1780. Kismányai Hangyás Dávidné 1804-ben már nem él.	István szül. 1781. Zsigmond Pest vámegye főadószedője.	Mária ~ Alsódabasi Halász László kapitány.	Mihály † 1848. Mihály Zoltán.
---	---	--	---	---	---	--

Zsigmond szül. 1803. ~ Simon Lidia István községi jegyző Siófokon † 1894.	Antal sz. 1808 ~ Ns Molnár Janka † 1855.	Domsóti Hajós Péterné. Lidia sz. 1817. † 1880. ~ Jalsó- sövi Jalsó- viczky Karolina Kálmán	János Dénés sz. 1817. † 1880. ~ Jalsó- sövi Jalsó- viczky Karolina Kálmán	Lajos sz. 1804. † 1874.	Gedeon sz. 1806. † 1879. ~ Ns Lovas Krisztina	Péter sz. 1808. László postamester Bócsán	József sz. 1810. katona. † 1849. ~ Kenesei Kenessey Károly (1798—1859.) Fejér vármegye főszolgabírája.	Amália sz. 1813. † 1849. ~ Kenesei Kenessey Károly (1798—1859.) Fejér vármegye főszolgabírája.	Juliánna sz. 1816. István. Ilona † 1863.	Márton sz. 1819. † 1878. ~ Jalsó- sövi Jalsó- viczky Terézia Györgyné.
---	---	---	--	-------------------------------	--	---	--	---	--	--

Gyula szfejérvári kir. törvénzki jegyző sz. 1845. ~ Nyéki Németh Mária	Ilona 1850—1859.	Sándor sz. 1853. ~ Simon Ida (Sándor sz. 1888. Gizella sz. 1881.)	János Dénés sz. 1817. † 1880. ~ Jalsó- sövi Jalsó- viczky Karolina Kálmán	Lajos sz. 1804. † 1874.	Gedeon sz. 1806. † 1879. ~ Ns Lovas Krisztina	Péter sz. 1808. László postamester Bócsán	József sz. 1810. katona. † 1849. ~ Kenesei Kenessey Károly (1798—1859.) Fejér vármegye főszolgabírája.	Amália sz. 1813. † 1849. ~ Kenesei Kenessey Károly (1798—1859.) Fejér vármegye főszolgabírája.	Juliánna sz. 1816. István. Ilona † 1863.	Márton sz. 1819. † 1878. ~ Jalsó- sövi Jalsó- viczky Terézia Györgyné.
---	---------------------	--	--	-------------------------------	--	---	--	---	--	--

Pál sz. 1879.	Ilona sz. 1873. † 1897. Vörösmarty Elekné.	Erzsébet sz. 1881.	Mihály szül. 1747. nov. 2.
------------------	---	-----------------------	----------------------------------

A család nagykőrösi ágának teljes leszármazását a táblázat mutatja.

Megjegyzem, hogy a család történetének és leszármazásának összeállításánál alapul és fő forrásul *Jaloviczky Sándor* barátomnak a Nagy Iván családtörténeti folyóirat 1899 évi I. évfolyamának 1-ső füzetében megjelent s e család történetét tárgyzó dolgozatát használtam.

186. S Y P O S.

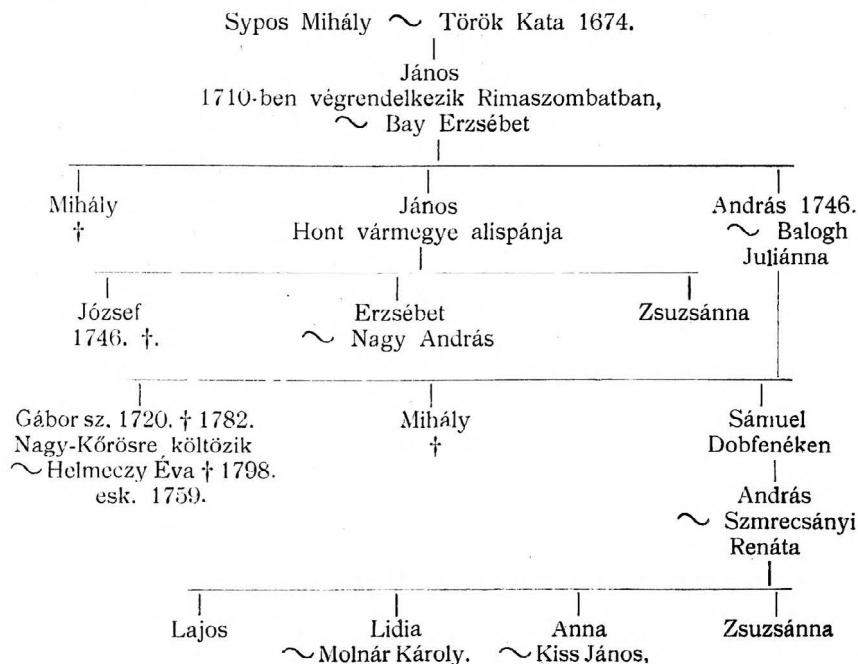
Nógrád, Hont és Gömör vármegyékben virágzott család, a melyből János — Sypos Mihály és Török Kata fia — a 17-dik század második felében vette nőül Bay Erzsébetet, Bay László és Szentpétery Katalin leányát, Bay Gáspár és Pándy Zsófia unokáját. A Bay család ezen ága, mint Pándy Zsófia leszármazója városunk egyik földesura volt; 1641-ben 22 telek kétharmadrészen osztottak a Bay testvérek s így jutott Bay Erzsébet után a Sypos család is Nagy Kőrösön földesúri jogok birtokába. Sypos János 1710-ben végrendelkezett Rimaszombatban, s fiainak városunkban 7 telek jutott. Fiai közül Mihály magtalanul hunyt el; Jánosnak, aki Hont vármegye viczeispánja volt, egy fia és 2 leánya maradt. Fia József 1746-ban nagybátyjával Andrással s ennek fiával Gáborral megszerezte örökös társaitól a nagykőrösi telkekhez való jogot, s arra még ez évben nádori donátiát is kaptak s 1747-ben a beiktatás is minden akadály nélkül megtörtént. József ezután nemsokára meghalt, mert már egy 1759-ik évi egyezség, amelyet a Sypos örökösök épen a nagykőrösi telkekre vonatkozólag unokabátyjukkal Kenézlői Bay Lászlóval kötöttek, csak két nővérét említi, Erzsébetet, ki már ekkor Nagy Andrásné volt, és Zsuzsannát.

Sypos János és Bay Erzsébet legifjabb fia András volt, kinek nejétől, Balogh Juliánnától 3 fia maradt. Közülük a második, Mihály magtalanul halt meg. A legidősebb, Gábor, a ki 1720-ban született, városunkban települt le, s 1759-ben nőül vette Ns Pataky István özvegyét Komoróczi Helmecezy Évát, Helmecezy István superintendens és Szegi Erzsébet leányát. Feleségével együtt ő építtette városunkban az első emeletes házat a mai fennálló, régen u. n. „palotát“. Ennek kapuja felett, valamint Sypos Gábor sírkövén a következő czimer látható: A paizs felső részében hármass pólya; az alsó részben hármass halom középsője felett könyöklő kar buzogányt tart. Sisakdisz: növekvő magyar vitéz jobb kezében buzogányt tart.

gányt tart. Sypos Gábort nemcsak vármegyénk, hanem mint sirfelirata mondja, Nógrád, Heves, Hont és Gömör vármegyék is táblabíráik sorába iktatták. 1782-ben hunyt el, 62 éves korában. Felesége jóval túlélte őt, s 1798-ban végrendelkezett, s minthogy gyermekeik nem maradtak, vagyona jelentékeny részét jótékony célra hagyta. A „palotát“ halála után Ns Szalay Mihály szolgabíró vette meg árverésen mint legtöbbet ígérő 2255 frtéért. Sypos András és Balogh Juliánna legifjabb fia Sámuel az édes anyjuk után örökölt Dobfenéki birtokon települt le. Egy fiáról van tudomásunk, Andrásról, kinek felesége Szmrecsányi Renáta volt. 1818-ban már ő egyezkedett városunk tanácsával a nagykőrösi telkek tárgyában, de ez egyezség ellen fia, Lajos tiltakozott a váczai káptalan előtt. 1835-ben már nem él Sypos András, s özvegye egyezkedik gyermekeivel, a fentebb említett Lajossal, s 3 leányával, kik közül Lidia ekkor már Ns Molnár Károly özvegye, Anna Ns Kiss Jánosné, Zsuzsánna pedig még hajadon.

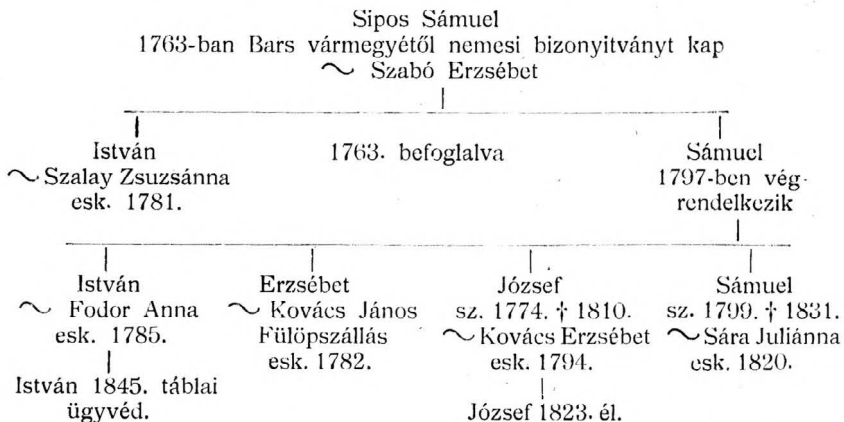
A vármegye és az országos levéltárban található ezen adatokból a család leszármazását egy pár izre a következőkben lehet összeállítani:

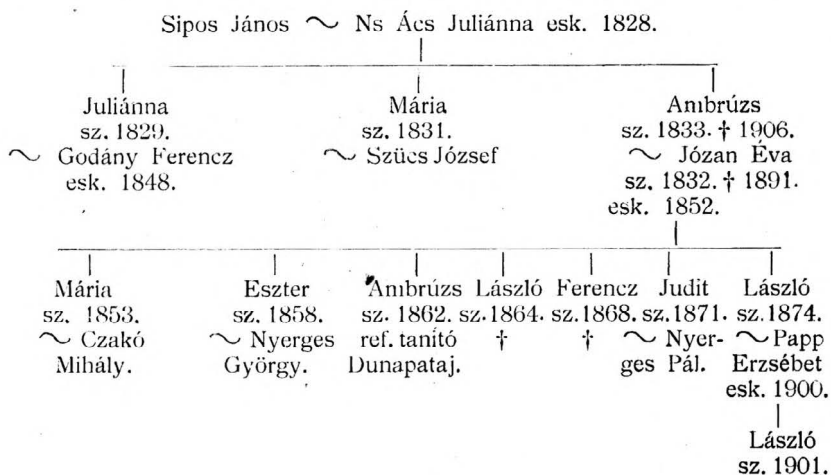
187. S I P O S .

Az előbbtől különbözik az a Sipos család, a melyből 1763-ban Sámuel és fiai István és Sámuel nagykőrösi lakosok *Bars vármegye* bizonyítványa alapján jegyeztettek be vármegyénk igazolt nemesei közé. A család különböző voltát mutatja nem csak az a körülmény, hogy ennek tagjai *Bars vármegyétől* hoztak nemesi bizonyítványt, hanem a czimer különbözősége is. Sipos Sámuelnek Inárcsi Farkas György 1781. évben kelt végrendeletén levő aláírása mellett ugyanis a következő czimeres pecsét látható: Paizsalak: jobbra néző ágaskodó egyszarvú. Sisakdisz a paizsalak növekvően. E családra nézve nincsenek közelebbi adataink, de a leszármazást ref. egyházunk anyakönyvének adatai alapján pár izre a következőkben meg lehet állapítani:

A czimer hasonlóságáról ítélve talán ugyanezen családnak egy másik ágából származott az a Sipos János timár mester, a ki a 19-ik század elején települt le városunkban, ki igazolta, hogy abból a Sipos családból származott, a mely 1641-ben III-ik Ferdinánd királytól a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld mező; jobbra hármassal zöld halom, e felé fordulva ágaskodó fehér egyszarvú. Sisakdisz: a paizsbeli egyszarvú növekvően. Takarók: kékezüst, vörös-arany. Sipos János Ns Ács Juliánát vette nőül 1828-ban, kitől két leánya és egy fia maradt. Leányai közül, az 1829-ben született Juliánna, 1848-ban Godány Ferenczhez ment nőül, míg Mária, a ki 1831-ben született, Szűcs József felesége

lett. A fiú Ambrúzs, 1833-ban született s 1906-ban hunyt el, s 1852-ben vette nőül Józsan Évát, a ki 1832-ben született s 1891-ben halt meg. Tőle született gyermekei az alábbi táblázaton láthatók:

188. 'SIROS.

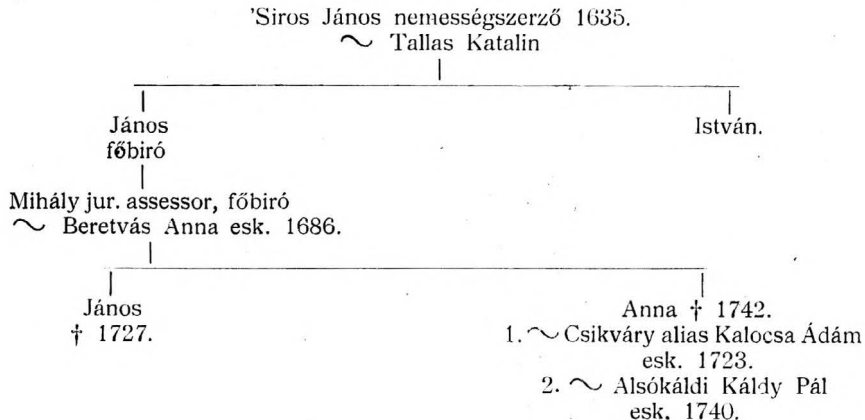
A család 1635-ben kapott nemes levelet 'Siros János és felesége Tallós Katalin, továbbá fiai, János és István személyében, s az ármális Esztergom vármegyének 1636-ik évi közgyűlésén hirdettetett ki. E szerint a család Esztergom vármegyei eredetű volna. — Azonban a nemesség szerző felesége, — az ármálisban Tallós Katalinnak írva — valószínűleg városunkban már a 17-ik század elején virágzott Tollas — sok helyen Tallasnak irt — család sarja. Annyi bizonyos, hogy a nemességszerző János fia már városunkban települt le, sőt már a nemes levél keltekor 1635-ben városunk másod bírāja, 1646-ban és 1652-ben pedig főbírája volt. 1651-ben Szinthay Márton, a város egyik földesura és leánya, Erzsébet egy telket adott el 'Siros Jánosnak, a melyre ennek unokája később nádori donatiót kapott.

'Siros János fiának, Mihálynak, szintén jelentékeny szerepe volt városunk közéletében. Már előbb tanácsnok, majd 1697-ben és még 3 ízben, 1703-ban, 1709-ben és 1714-ben pedig a város főbírája volt. E mellett már 1694-ben vármegyénk „juratus assessora“. 1703-ban ő is közte van azon nemeseknek, a kiknek a város Pótharasztja pusztát szinleg eladja; 1704-ben ő veszi bérbe

Beretvás Istvánnal és Jánossal és Szivos Istvánnal II. Rákóczy Ferencz fejedelem engedélyével az ő megbízottjától Ajtics Horváth Ferencztől a város részére az egész tetétleni pusztát 50 frtért és 2 pár kordován csizmáért. 1686-ban vette nőül Molnár Mihály özvegyét, Beretvás István és Grabant Erzsébet leányát, Annát, a ki 1819-ben már mint özvegye fordul elő.

'Siros Mihály és Beretvás Anna házasságából egy fiú és egy leány maradt. A fiú, János, 1724-ben felmutatván a nagy atyjának adományozott eredeti nemes levelet, bejegyeztetett vármegyénk igazolt nemesei közé. 1727-ben még egy pörében prókátort vall, de úgy látszik még ez évben elhunyt, mert 1728-ban már csak nővére, Anna ekkor már Csikváry, máskép Kalocsa Ádám felesége, kap nádori adományt azon telekre, a melyet nagy atyjuk vett meg 1651-ben Szinthy Mártontól. Ebből egyszersmind azt is következtethetjük, hogy 'Siros János maradék nélkül halt el, s később csakugyan nem is találjuk a család nyomát városunkban. 'Siros Anna Kalocsa Ádám halála után 1740-ben Alsó Káldi Káldy Pálhoz ment nőül, azonban már 1742-ben elhunyt. Ugy látszik, ő volt a 'Siros családnak utolsó sarja városunkban.

A család leszármazása a következőkben állitható össze :

189. Somody alias Hollósy.

Az 1724-ik évi vármegyei összeírásban fordul elő Somody alias Hollósy András. Városunkban a 18-ik század közepe táján lakott

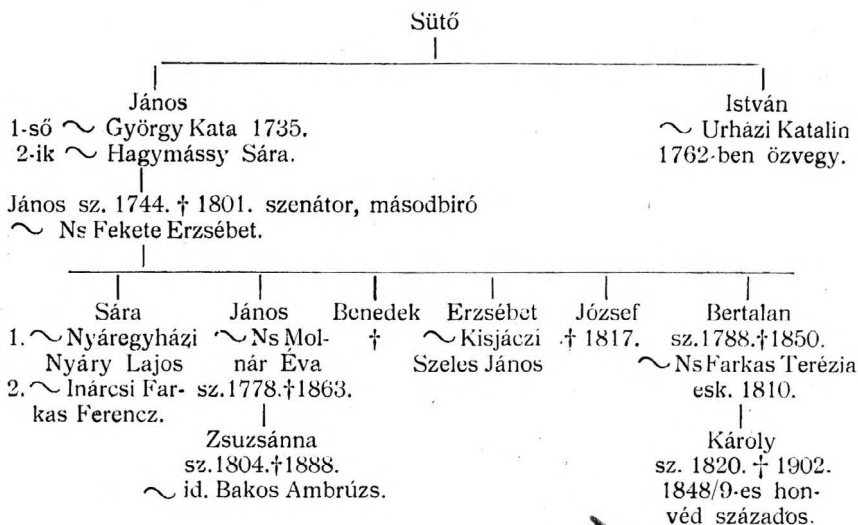
e családból Mátyás chyrurgus, ki 1760-ban mint tanú is szerepel. Leszármazóinak s általában a családnak később városunkban nincs semmi nyoma, a szomszédos Kecskeméten azonban ma is él a család.

190. S Ü T Ő.

Városunkban már a 18-ik század első felében szerepel Sütő család. 1735-ben Sütő János és György Kata eladják zsírosi szőlőjüket. De 1744-ben már ugyanezen János „úr“ felesége gyanánt Hagymásy Sára, előbb Tóthné, van említve 1762-ben pedig István özvegye Ns Urházy Katalin fordul elő. Sütő János és Hagymásy Sára 1744-ben született fia, János, már jelentékeny szerepet visz városunk közéletében. Már előbb szenátor, majd 1784-ben s ismét 1791- és 1792-ben másodbíró volt. Ns Fekete István főbíró és Ns Oláh Erzsébet leányát Erzsébetet vette nőül, akivel — többek közt — 1795-ben a feketei középső hegyben szerzett egy jókora darab szőlőt, mi mutatja, hogy városunkat abban az időben még erről az oldalról, — a Fekete felől is szőlőskert környezte. Sütő János 1801-ben, — felesége pedig 1810-ben hunyt el. Két leányuk és 4 fiuk maradt. Leányaik közül Sára, először 1784-ben Nyáregyházi Nyáry Lajoshoz ment nőül, másodszor pedig 1798-ban Inárcsi Farkas Ferencz felesége lett. A második leány, Erzsébet, Kisjáczi Szeles Jánoshoz ment nőül. A fiúk közül Benedek, a ki 1795-ben irt alá iskolánk törvényeinek, még anyja halála előtt elhunyt. Magtalanul halt el a másik fiú József is, 1817-ben. A legidősebb fiú, János, a ki 1788-ban lépett iskolánk bölcsészeti osztályába, ismét jelentékeny szerepet vitt városunk közéletében. Már előbb szenátor, majd 1807-ben és 1808-ban s ismét 1817- és 1818-ban Thenke Sándor mellett másodbíró volt. Ő Ns Molnár Albert főbíró és Nagy Zsuzsánna 1778-ban született leányát Évát vette nőül, a ki 1863-ban hunyt el. 1804-ben született leányuk Zsuzsánna aki 1888-ban hunyt el, városunk hirneves főbírójának id. Bakos Ambrúznak felesége volt. A legifjabb fiú, Bertalan, a 1788-ban született s 62 éves korában 1850-ben hunyt el, 1810-ben vette nőül Ns Farkas Teréziát, özv. Farkas Jánosné leányát. Gyermekeik közül csak az 1820-ban született Károly ért ember kort, a ki a szabadságharcban mint gyalogsági százados vett részt, majd mint agglegény élt városunkban s 1902-ben 82 éves korában gyógyithatatlán baja miatt önkézüleg vetett véget életének.

A család nemes voltára nézve biztos adatunk nincs; 1775-ben ugyan Sütő József és János bejegyeztettek vármegyénk igazolt nemesei közé, azonban, hogy ez utóbbi a városunkban 1744-ben született s itt szenátorságot és bíróságot viselt, Jánossal azonos-e azt nem tudjuk kétségbe vonhatatlanul igazolni. — Annyi bizonyos, hogy Sütő Sára, előbb Nyáregyházi Nyáry Lajosné, másodszor pedig Inárcsi Farkas Ferenczné, mint másodszor is özvegy, a megye előtt mindég mint nemes asszony pörlekedik; Sütő Bertalan pedig 1830. és 1833. évi aláírásai mellett czimeres pecsétet használ, de a mely annyira elmosódott, hogy arról a család czimerét megállapítani nem lehet.

A leszármazás a következőkben állítható össze:

191. SZABÓ családbeliek.

Városunkban Szabó névvel több nemes család szerepelt. Már 1638-ban kihirdettetik a vármegyénél Szabó Mihály ármálisa, aki azután városunk közéletében hosszú ideig szerepelt. 1651-ben mint szenátor ő fizeti meg a város részéről Ráday András Pest vármegyei alispánnak Pótharasztja pusztáért a 160 tallér árendát aranyban. 1665-ben és ismét 1671-ben a város főbírája volt s ekkor

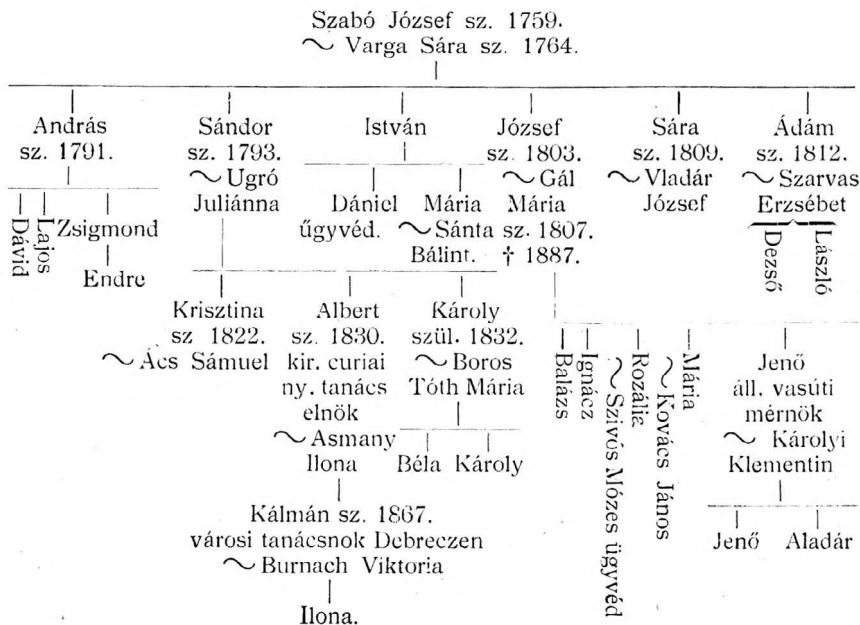
„Nemzetes és vitézlő *Vásnoki* Szabó Mihálynak van irva. Még az 1678-ik évi vármegyei összeírásban is előfordul. Később azonban sem róla sem leszármazóiról nincs semmi adat.

1648-ban egy Szabó János „nömös személy“ írja alá mint tanú az Inárcsi Farkas család egyik egyezségét, 1671-ben pedig egy „Ns Szabó András“ fordul elő mint tanú.

1740-ben Szelei Szabó Mihály Udvary János özvegyét Juditot veszi nőül, 1761-ben pedig az ő leánya Sára megy nőül Ns Beretvás Mihályhoz; míg 1756-ban Szelei Szabó István leányát Erzsébetet Ns Dalmady János veszi nőül Tápió-Szt-Mártonból. Az 1740-ben szereplő Szelei Szabó Mihály a következő czimert használta: Kék paizs alján zöld mező fölött ezüst egyszarvú ágaskodik. Sisakdísz: a paizsalak növekvően. Takarók: fekete-arany, vörös-ezüst.

1765-ben Ns Szabó Mihályné Dabasi Halász Anna megveszi unokaöccsre Ns Kovács István dabasi és délegyházi porcióját. — 1777-ben Ns Szabó Erzsébet, Ns Veress Pál özvegye, ekkor már Ns Sipos Sámuelné egyezkedik testvérével Sárával Szemere Gergelynével. 1787-ben Ns Szabó Juliánna Ns ifj. Bitzó Mihály felesége 1813-ban Szabó Zsigmond nagykőrösi lakos és fiai Zsigmond és Antal, továbbá János, Komárom vármegyétől kapnak nemességükről bizonyítványt, s ennek alapján jegyeztetnek be vármegyénk igazolt nemesei közé.

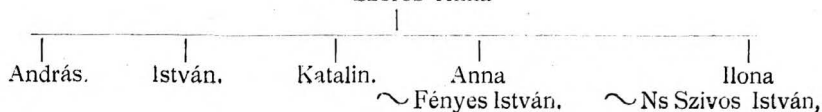
Az 1724-dik évi vármegyei nemesi összeírásban városunkból Ns Szabó János fordul elő. Ugy látszik ő azonos azon Szabó Jánossal, aki 1699-ben Vintze Jánossal, Bontz Andrással és többekkel nádori adományt nyer Inárcs pusztá háromnegyed részére, de az 1700 évben megkísérlett beiktatásnak az Inárcsi Farkas család ellent mondott. Ezen adománylevél hiteles másolatát 1809-ben Ferencz király rendeletére kiadta a garamszentbenedeki konvent Szabó József, István, Mihály és András részére. E kiadvány alapján Szabó József és családja tagjai nemesi származásuk megállapítása, illetve a vármegyei nemesi összeírási jegyzékbe iktatás végett a törvényes eljárást meg is indították, mely azonban az 1848. évi politikai események bekövetkeztéig befejezést egészen nem nyert. Az eljárást megindítók közül Szabó Józsefnek egyik unokája, Szabó Albert, a m. kir. kúria nagyérdemű ny. tanácselnöke, a ki a család leszármazását a következőkben volt szíves összeállítani;

192. SZABÓ (alias Kőrösi).

1689-ben Darvas János, mint gr. Forgács Simon jószágainak inspektora és egyszersmind „plenipotentiárusa” libértálja nagykőrösi jobbágyát Szabó Jánost. Ezt írja felszabadító levelében: „kegyelmes urunktól ármálist privilégiumot impetrálván is, annak is consentiálok”. Szabó János meg is szerezte 1690-ben a nemes levelet, s ennek alapján vármegyénk igazolt nemesei közé fiaival együtt Szabó alias Kőrösi névvel be is jegyeztetett. Fiainak, úgy látszik nem maradtak utódai, mert 1719-ben özvegye, Szőrös Anna zálogosít el egy telket, s ezt később leányainak utódai váltják ki. Leányai közül Anna Fényes Istvánhoz ment nőül, az 1690 után született Ilona pedig, a kit anyja nevééről Szőrös Szabó Ilonának is neveztek, Ns Szívós István felesége lett. A mindössze két izre terjedő leszármazás tehát ez lesz:

Szabó János (alias Kőrösi) 1690. nem. lev. kap
 $\sim$ Szörös Anna

193. Sepsei SZABÓ.

Városunk régi, ma már kihalt családja, a melyből *János* már 1667-ben a város főbírája volt. Ugyanőt 1671-ben gróf Keglevich Miklós feleségével és gyermekeivel együtt a jobbágyság alól felszabadítja s felszabadító levelében ezt írja: „jobbágyságuk alól felszabadítottuk és exemtussá tettük, úgy hogy *magunk is meghozatván kegyelmes koronás király urunktól armálisukat*, melyet maga megnevezett Sepsei Szabó János, felesége és utriusque maradékai, mint igaz nemes emberek, instar alium nobilium, országunk nemesi szabadságával élhessen.“ Egyszersmind az általuk birt telket 400 tallérban inscribálja a családnak. A nemes levél csakugyan még ugyanezen évben meg is érkezett Szepsi alias Szabó János és felesége Agárdy Erzsébet és gyermekei István, János, Anna, Katalin és Erzsébet nevére kiállítva, s vármegyénk 1672-ik évi közgyűlésén hirdettetett ki. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld halom tetején üreg, a melyből kiterjesztett szárnyú természetes színű szajkó száll ki mintegy szabadságának örvendve; sisakdísz: ugyan ilyen szajkó csőrében hármás lombot és tarka virágokat tart. Maga Sepsei Szabó János, úgy látszik, nem sokkal ezután meghalt, leányai közül az egyik Búz Istvánhoz, a másik pedig Miklós Istvánhoz ment nőül. Fiai közül Jánosról csak egyetlen adatunk van; 1678-ban bátyjával Istvánnal együtt megveszi 43 talléron Búz István és Búz Mihály sógoraiktól mezei kertjüket. Később sem magáról Sepsei Szabó Jánosról sem leszármazóiról nincs említés és így valószínű, hogy magtalanul halt el.

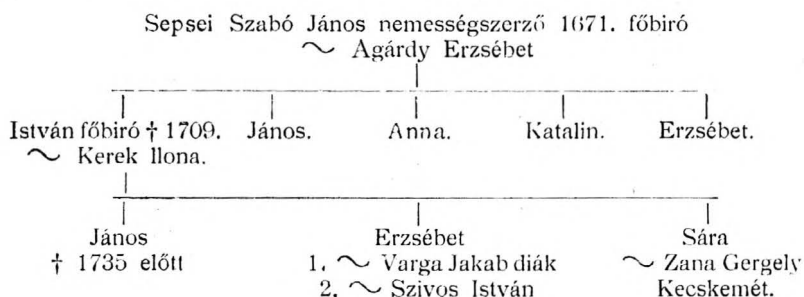
Az idősebb fiú, István, jelentékeny szerepet vitt városunk közéletében; már előbb tanácsnok, 1690-ben másodbíró 1696-ban, majd ismét 1702-ben és 1706-ban pedig a város főbírája volt. Ilyen minőségben volt jelen városunk képviselőjében Halason 1702-ben midőn a német lovagrend beiktattatott a Jászkun kerületek zálogos birtokába. 1677-ben 11 talértért zálogba vette Balogh Istvánné Anna asszony 4 fogás feketei földjét Adám Gergely szomszédságában, 1702-ben pedig feleségével Kerek Ilonával együtt megveszi Szabó Margit, Csősz Miklósné piactéri boltját 69 Rh frtért. — 1694-ben ő is közte van azon kőrösi nemeseknek, a kik a városi tanács ellen a királynál tesznek panaszt nemesi szabadságaik megsértése miatt; de már 1703-ban ő is azon nemes tanácstagok közt van,

a kiknek a város Pótharasztja pusztát *szinleg* eladja. 1709-ben végrendelezett, s még ugyanazon évben meg is halt.

Végrendeletében egy fiát és 2 leányát említi. Leányai közül az idősebb, Erzsébet, előbb Varga Jakab deákhhoz, másodsor pedig Szivos Istvánhoz ment nőül, míg az ifjabb, Sára, Zana Gergely felesége let Kecskeméten. Fia János 1723-ban mint városunkban lakó *armalista* van említve, s előfordul még az 1724-ik évi vármegyei nemesi összeírásban is, de már 1735-ben *özvegye* Kalocsa Judit szerepel, a ki 1739-ben már mint Czeglédy Istvánné porlekedik. Gyermekeiről nincs említés téve, s így valószínűleg ő volt a család utolsó férfi sarja.

A mindössze három nemzedéket ért nemes család leszármazása a következőkben állitható össze.

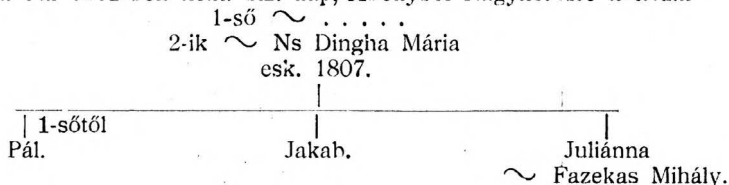

194. SZAKÁL.

Vármegyénkbe Nógrád vármegyéből jött e nemes család, a mely csak a 19-ik század első éveiben költözött városunkba, Már 1797-ről van ugyan ref. egyházunk anyakönyvébe bejegyezve, hogy Ns ifj. Szakál Jakab városunkból vette nőül Ns Sebestyén János és Budai Török Anna 1779-ben született leányát Erzsébetet, azonban ő még nem volt városunk lakosa. 1807-ben vette nőül Ns Rutkai Szekerka János özvegyét Ns Dingha Máriát, Ns Szakál Pál abonyi lakos, a ki azután maga is városunkba költözött, s már 1813-ban házat is épített. Szakál Pálnak ekkor már két fia és egy leánya élt első házasságából, Pál, Jakab és Juliánna, s 1812-ben fiaival együtt nyert a vármegyétől nemesi bizonyítványt. 1818-ban még életben van, mert egy rétjét adja el, de 1823-ban már özvegye van említve mint házbirtokos. Az özvegy-

gyel mostoha fiai több ízben pörlekedtek, s így 1840-ben is ellene mondanak, mikor mostoha anyjuk aklát el akarja adni. — Szakál Pálné Dingha Mária 1840-ben halt meg 76 éves korában; a fiúk leszármazóiról nincsenek adataink, s így azt sem lehet megállapítani, hogy a ma városunkban élő Szakál család azonos-e az itt tárgyalttal. A nemzedékrend e szerint csak két izre állapítható meg:

Szakál Pál 1812-ben nem. biz. kap, Abonyból Nagykőrösre költözik

195. SZALAY.

A sok nemes Szalay család közül városunkban is többnek ivadékaival találkozunk. Midjárt a 18-dik század elején tűnik fel városunkban az a család, a melyből Szalay András és neje Kiss Anna s gyermekeik Pál és András valamint testvére György, János és István fiaival 1691-ben nyert czimeres nemeslevelet. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék palzs alján zöld mezőben fészken ülő természetes színű pelikán kiterjesztett szárnyakkal, csőrével mellét föltépve 3 fiát vérevel eteti. Sisakdisz vörös

ruhás kar kivont kardot tart s a könyök hajlásában a kard alatt arany csillag van. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst, a mint azt a mellékelt rajz mutatja. Ez ármális vármegyénkben 1708-ban hirdettetett ki. A nemességszerző testvérek közül az idősebbnek, Andrásnak mindkét fia, Pál és András városunkba települt le; Pál már 1723-ban, mint városunkban lakó ármalista van össze-

írva, s ugyan ő még az 1730-iki nemesi összeírásban is szerepel. 1754-ben azonban már nincs életben; testvére András azonban él, s mint ekkor már szintén nagykőrösi lakos nyer a vármegyétől nemesi bizonyítványt fiával Andrással s unokaival Istvánnal és Andrással továbbá unokaöccsével Andrással — az elhunyt Pál fiával s ennek fiával Andrással, Jánossal és Istvánnal együtt. Mint láthatjuk, a család már ekkor is nagyon elágazott, éppen azért

annak *teljes leszármazását* összeállítani — tekintettel a több egyező névre is — csaknem lehetetlen. Két ágra nézve kaptunk a családtól adatokat, s így a továbbiakban csakis ezekről szólhatunk.

Az 1754-ben nemesi bizonyítványt kapott egyik András 1720-ban született s 1778-ban hunyt el; 1751-ben a nemesi kompánia *furirja* volt s még 1766-ban is elment a lázongók ellen. — Nejétől Czira Nagy Erzsébettől már 1754-ben 3 fia élt András, János és István, s 1760-ban még egy fia született: Mihály. — Közülük kettőnek, Andrásnak és Mihálynak leszármazóiról van tudomásunk.

Andrásról azt mondja a családi hagyomány, hogy tatai várparancsnok volt, s utódai ma is őrzik Mária Thérézia korabeli kardját. Két fia maradt, András és László. Közülük csak Andrásnak maradtak utódai: 4 fia, u. m. István, József, Mihály és Pál.

A legidősebb fiú, István kolerában hunyt el, özvegye Gyalokai Judit 1851-ben halt meg 58 éves korában; két leányuk maradt: Lidia, a ki Dabizs Antalhoz és Juliánna, a ki Balogh Istvánhoz ment nőül. A harmadik fiú, Mihály, 1852-ben halt meg 48 éves korában, s Mihály fia maradt. A legifjabb fiú, Pál 1810-ben született s 1879-ben hunyt el, s 1830-ban vette nőül V. Faragó Zsuzsánnát. Házasságuk gyermektelen maradt s özvegye már életében is jelentékeny alapítványokat tett iskolai és jótékony czélokra egyházunknál, városunknál s a debreczeni kollégiumnál, s egyik ref. népiskolánk is az ő nevét viseli; s végrendeletében is nagyobb összeget hagyományozott jótékony czélra.

A második fiú, József, 1820-ban vette nőül Tóth Máriát, a ki 1801-ben született s 1846-ban halt meg. Három fiuk s egy leányuk maradt. — A fiúk közül József mint makádi tanító, Károly pedig mint pápai juratus halt meg.

A legidősebb fiú, Lajos, 1848-ban vette nőül F. Szabó Erzsébetet, a kitől 3 fia született. Közülük László magtalanul halt el. Az idősebb fiú Lajos, városi képviselő s presbyter, s fizetés nélküli tanácsnok, Szabó Juditot vette nőül, gyermekei nincsenek. A legifjabb fiú Ambrúzs ref. egyházunk gondnoka; nejétől Szabó Teréztől született gyermekei a táblázaton láthatók.

A család másik ága, a melynek leszármazásáról biztos adataink vannak Szalay András és Czira Nagy Erzsébet legifjabb fiától, Mihálytól jön le. Ő 1760-ban született; iskolánk törvényeinek 1778-ban írt alá, majd a jogi pályára lépett s már 1788-ban juratus assessor volt s 1790-ben vármegyénknel viceszolgabíróvá, 1798-ban pedig főszolgabíróvá választatott, 1811-ben hunyt el. Ő

Rutkai és Nedeczei Ruttkay Dániel és Kalmár Zsuzsánna 1772-ben született leányát Máriát vette nőül, a ki őt sokkal túl élve mint özvegy 1847-ben halt meg. Három fiukról van tudomásunk Lászlóról, Györgyről és Mihályról. Közülük Mihály, ki 1835-ben mint édes anyja megbízottja adja bérbe birtokait, nőtlenül halt meg 1848 után.

A legidősebb fiúról, Lászlóról, csak kevés adatunk van. 1826-ban már katonai biztos volt, s mint ilyen adta el városunkban levő házát; el is költözött városunkból s később 1847-ben egyik gróf Zichy uradalmának direktora lett. A szabadságharcz kezdetén a magyar kormány a Hunyadi gyalogság szervezésével bízta meg ezredesi ranggal, később pedig Belgiumba küldte ki, hogy a honvédség részére fegyvereket vásároljon. A világosi fegyverletétel után ő is külföldre menekült, s később Amerikába ment, s ott is halt meg. Özvegye Gotwill Teréz férje halála után városunkba költözött s itt is hunyt el; gyermekeik nem maradtak.

A második fiú, György, aki 1799-ben született Vonza-Böszörményi Böszörményi Pálnak, Debreczen város jeles főbirájának és Péli Nagy Zsuzsánnának leányát Rozáliát vette nőül 1829-ben. Felesége, mint Péli Nagy örökös után Tisza-Várkony egyik földesura lett, s mint takarékos jó gazda vagyonát folyton gyarapította, s Tisza-Várkonyon felesége testvéreitől ezek örökségét is legnagyobb részben megszerezte. Eleinte tiszavárkonyi birtokán gazdálkodott s itt és abonyi bérelt birtokán lakott, később városunkban a piactéri első emeletes házban, az u. n. „palotában“ lakott, a mit még atyja szerzett meg a „palota“ építtetőjének Komoróczy Helmechy Évának, Sypos Gábor özvegyének halála után. Közhivaltat nem viselt ugyan, de vármegyénknek táblabírája volt. Nagy kort érve 1886-ban hunyt el. Két fia maradt.

Az idősebb, József, 1830-ban született Tisza-Várkonyon. Mint serdülő ifjú 1848. ápril havában — atyja ellenzését csak nehezen győzve le — Győrben beállott az alakuló 5-dik önkéntes honvéd zászlóaljba, s még ez év augusztus havában a zászlóaljjal együtt a déli táborba küldetvén, részt vett a szerbek elleni harcban. Itt csakhamar altiszt lett s december havában pár heti szabadságot kapva szülei látogatására sietett. Ez alatt történt meg Windischgrätz előnyomulása s a magyar kormány menekülése Pestről Debreczenbe; épen azért, szabadsága lejártával — nem tudván, hogy hol találhatja fel az 5-ik honvéd zászlóaljat — ő is Debreczenbe ment s itt Mészáros hadügyminiszternél jelentkezett, tőle kérvén utasítást. A hadügyminisztériumban sem tudták akkor, hogy hol is van az ötödik zászlóalj, s épen azért Mészáros azt az utasítást

adta neki, hogy menjen Nagy-Váradra Hodossy teljhatalmú kormánybiztoshoz, az majd útba igazítja; ha pedig rövidesen nem tud eljutni az 5-ik zászlóaljhoz: jelentkezék szolgálatra bármely zászló-alj parancsnokságánál, a melylyel útjában legközelebb találkozik. Nagy-Váradon meg tudván, hogy Békés-Gyulán az első honvéd vadász ezred részére toborzanak, ő is oda sietett, hogy a toborzó tisztnél jelentkezék. A toborzótiszt örömmel fogadta a már több hónap óta szolgált s ütközetben is részt vett fiatal honvéd altisztet, s mindjárt szakaszvezető *alvadásznak* nevezte ki, s őt bízta meg a Gyulán és környékén toborzott mintegy 400 ujoncznak Nagy-Váradra vezetésével. Az út Nagyváradig több napot vett igénybe, s Szalay, kinek megvolt honvéd egyenruhája és fegyvere, az ujonczokat a megállóhelyeken gyakoroltatta és némi katonás rendhez szoktatta, úgy, hogy mikor Nagy-Váradra beérkeztek egészen meglepte a vadász ezred szervezésével megbízott Ormai ezredes azzal, hogy midőn az ujonczokat neki bemutatta, ezek már bizonyos katonás rendet és fegyelmet mutattak, s Ormai ki is nevezte őt azonnal a vadász ezred *hadnagyává*. Az ezred pár hétig Nagy-Váradon maradt, s mikor már nagy részben ki volt egészítve, felruházva és fegyverezve, Debreczenbe mentek. Alig voltak itt pár hétig, mikor Szalay a hadügyminisztertől fontos megbízatást kapott. 90,000 forint készpénzt kellett — mindössze egy vadász altiszt segítségével — elszállítania a Tisza mellékén Szolnok tájékán táborozó Damjanicsnak. A feladat nem volt épen könnyű; tél idején hóborította puszták tájakon át kellett előfogatokkal szállítani a jelentékeny súlyú ládákat, mikor a Tiszán túl alig pár mértföldnyire az osztrák csapatok táboroztak. De Szalay szerencsésen végrehajtotta a rábízott feladatot s eljuttatta a pénzt Mezőtúrra Aulich tábornokhoz.

Mikor a vadászezred már teljesen be volt gyakorolva, az az osztálya, a melyhez Szalay József is be volt osztva előbb Ungvárra, majd innen a turjaremetei vashámor őrzésére küldetett ki. Később a Munkácsot ostromló osztrák sereg ellen, majd ez időközben elvonulván, a galicziai határra vezényeltettek. Bártfa mellett Lőfalú közelében táborozott a vadász-osztály, mikor 1849 június 19-én hírül hozták, hogy a zabovai szorosban kiállított előőrsöt egy erős kozák csapat támadta meg. Lázár őrnagy Szalay József hadnagyot küldte egy szakasz vadászszal az előőrs támogatására, kiadva egyszersmind a rendeletet, hogy az első szakaszt legfeljebb 50 lépésnyi távolságban kövesse, a másik három szakasz is. A csatározó előőrs mintegy 20 percznyi távolságban volt a tábortól

egy szűk sorosban. A mint Szalay csapatával odaért, a kozákok már erősen szorongatták az előőrsön volt huszárokat, úgy hogy ezek hátrálni voltak kénytelenek; a vadászok — átbocsátva maguk közt a visszavonuló huszárokat, — átfogták a szorost, s sortüzet adtak az üldöző kozákcsoportra, a mely erre eszeveszett gyorsasággal megfordult, s Szalay szakaszával szurónyszegezve utánnuk nyomult, abban a hitben, hogy közel van hozzá a tartalékul küldött 3 szakasz, a mely támadásukat sortüzével támogathatja. — Mihelyt azonban mintegy 20 lépésnyire kiérték a szorosból, s a kozákok látták, hogy csak egy maroknyi csapat vadászszal van dolgok, — mert a várt tartalék még mindig nem érkezett meg — visszafordultak s erős rohammal szétverték a kis csapatot. Maga Szalay is előbb jobb oldalába egy lándzsa szurást kap, majd egy golyó mindkét czombját átlövi, úgy hogy arczra esett; egy kozák ekkor leszált lováról, s két csapást mérve nyakára fejét igyekezett levágni, majd jobb kezét darabolta össze, hogy pecsét gyűrűjét leszakíthassa, s kirabolva ott hagyta a tehetetlen sebesültet.

Órákig feküdt így a sebesült, míg végre vadászhai rá akadtak, s előbb puskáikon kocsira, majd ezen a táborba szállították. A magyar kormány hivatalos lapja, a Közlöny 1849. június 26-án megjelent 141-ik számában így emlékezik meg e napról: „Dicsően tanúsítá a haza iránti szerelmét Gulácsi Imre százados vezetése alatt a honvéd vadász csapat is. De *kitünő hőse e napnak Szalay hadnagya volt*, aki az ellenség csapatjába először nyomult be övéi közül“.

A tábori főorvos nagyjából bekötözvén a súlyos sebeket, Eperjesre vitték a tábori kórházba. Útközben Demethe közelében Dembinszky találkozott a sebesültet vivő szekérrel, megállította, s megtudva, hogy ki van rajta s hol kapta súlyos sebeit, megparancsolta táborkari főtisztjének, hogy Szalay a másnapi parancsban már mint *főhadnagya* említették föl.

Hónapokig feküdt a sebesült Eperjesen a kórházban élet-halál között; jobb karját a könyök táján le kellett vágni, s bal kezén is csak 3 ujjja maradt meg; a golyózúzta jobb láb csontjai hibásan forrtak össze, úgy hogy ez a másiknál mintegy 6—7 centiméterrel rövidebb lett. Így csonkán bénán, de mégis felgyógyulva az 1850-ik év tavaszán hagyhatta el a kórházat, s térhetett vissza a szülei házához.

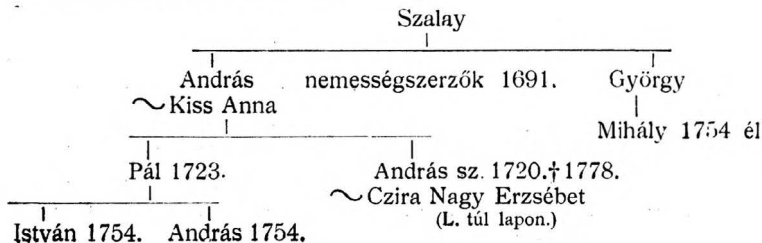
Az ily borzasztóan összedarabolt s megcsonkult fiatal hősnél győzött az életerő, s bár a járás mindig nehezebbre esett, az édesatyjától kikapott anyai örökségen, a tiszavárkonyi részbirtokon

gazdálkodott s később meg is házasodott; azonban megbénult s rosszul összeforrt lábával nagyon sokat szenvedett, s végre teljesen képtelen lett a járásra, s évtizedek óta kis kocsijában tologatták városunk utcáin, a melynek népe atyáitól s nagyatyáitól örökölt hagyományos tisztelettel emelte le kalapját szabadságharcunk ezen sokat szenvedett hőse előtt, aki nagy kort érve 78 éves korában 1908 évi június 25-én hunyt el. Méltányolta hősi szenvedéseit az alkotmányos magyar kormány is, a mely honvéd főhadnagyi nyugdíját kétszeresre emelte; de elismerte városunk intelligens társadalma is, a mely 1899 évi június 19-én, a zabovai ütközet 50 éves évfordulóján megható szép ünnepélyt rendezett a hős tiszteletére, s egyszersmind a budavári honvédszobor bronz másolatával ajándékozta meg őt e felirattal: „A zabovai hősnek — tisztelői.“

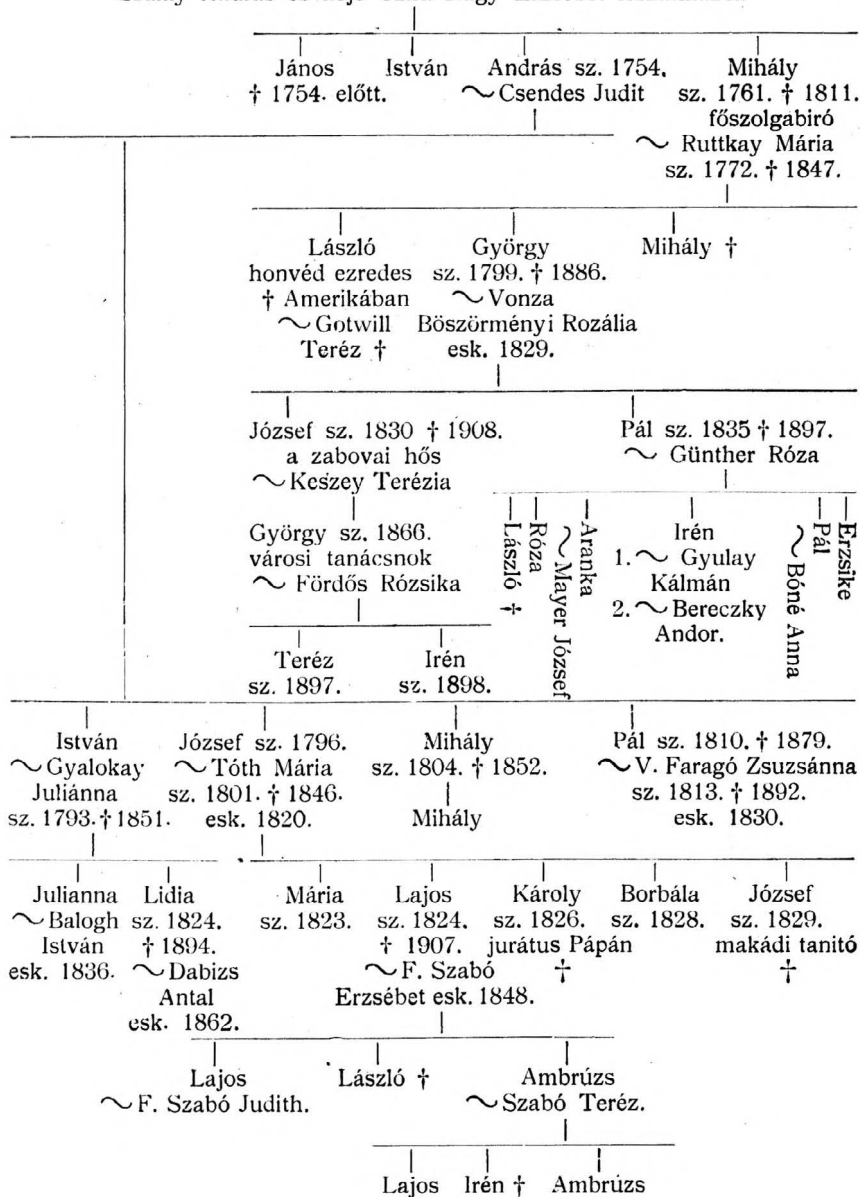
Szalay József Keszey Teréziát, Ns Keszey István és Kerek Zsuzsánna 1842-ben született leányát vette nőül, a kitől egyetlen fia született 1866-ban: György, a ki jelenleg városunk katonügyi tanácsnoka s szolgálaton kívüli m. kir. honvéd hadnagy. Nejétől Fördös Rózsikától született gyermekei a táblázaton láthatók.

Szalay György és Böszörményi Rozália ifjabb fia, Pál, 1835-ben született, s 1897-ben halt meg. Előbb katonáskodott, s mint huszár főhadnagy vette nőül Csehországban Günther Rózát. Majd kilépett a katonai szolgálatból, s pár évig gazdálkodott, azután Heves- és Külső Szolnok vármegyében vállalt tisztséget, s előbb esküdt, majd pedig központi szolgabíró volt, s mint ilyen Szolnokon lakott. A vármegyei szolgálatot elhagyva, később a kataszternél vállalt állást mint becsló biztos. Nyugalomba vonulva Leányfalun szerzett kisebb birtokot s ott halt meg. A táblázaton látható gyermekei közül Aranka Mayer Józsefhez ment nőül, Irén előbb Gyulay Kálmán, majd özvegyen maradván másodszor Bereczky Andor huszár főhadnagy felesége lett, Pál pedig Bóné Annát, Bóné Géza cs. és kir. kamarás és Foktúy Vilma leányát vette feleségül.

A család néhány tagja *Zalaszentgyörgyvölgyi* előnevet használ. A család ezen itt tárgyalt ágainak leszármazását a következőkben lehet összeállítani:

Szalay András és neje Czira Nagy Erzsébet leszármazói.

196. SZALAY.

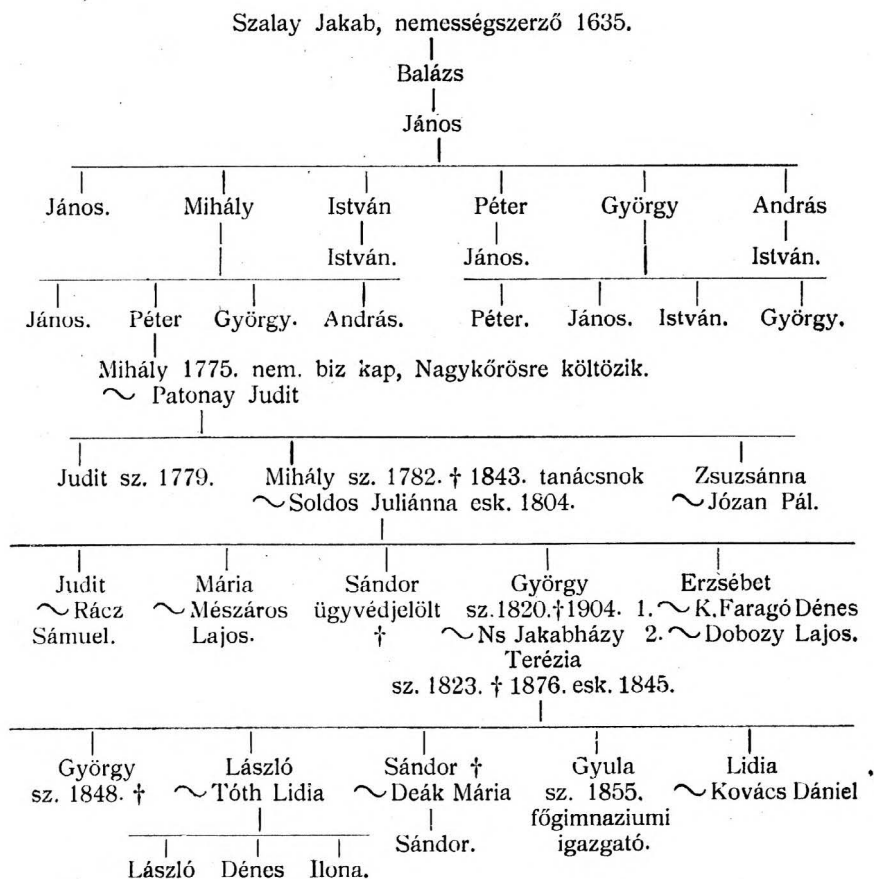
Az előbbtől különböző Zala vármegyei eredetű nemes család, amely előnevét Zalaegerszegről írja. A nemes levelet 1635-ben szerezte Szalay Jakab, a ki ez alkalommal a következő czimert nyerte: Kék paizs alján hármás zöld halmon természetes színű nyitott szájú koronás fejű kettős farkú oroszlán áll hátsó lábain, első lábait mintegy ragadozásra nyújtja ki. Sisakdisz a paizsalak növekvőn. Takarók: Kék-arany, vörös-ezüst. — A család túl a Dunán csakhamar szélesen elágazott, s 1744-ben már Komárom-, Zala-, Győr- és Fejér vármegyékben van elterjedve, s mindezen megyékben eszközölt tanú kihallgatások alapján a nemesség szerző Balázs fiától származott unokájának, Jánosnak 6 fiától eredő 10 férfi dédunokája nyer Zala vármegyétől nemesi bizonyítványt s jegyeztetik be ennek alapján Fejér vármegye igazolt nemesei közé. Ezek egyikének, Péternek fia, Mihály költözött városunkba a 18-ik század második felében, s 1776-ban Fejér vármegyétől kap bizonyítványt nemes voltáról, — a melybe az előbb említett Zala vármegyei bizonyítvány is be van foglalva — s ennek alapján vezetetik be vármegyénk igazolt nemesi közé. Szalay Mihály házassága révén lett városunk lakosa, ő ugyanis Patonay Juditot vette nőül városunkból. Tőle 2 leánya és 1 fia marad. A 2 leány: Judit, ki 1779-ben született, s Zsuzsánna, a ki Józán Pál felesége lett.

Fiuk Mihály, 1782-ben született, s 1804-ben vette nőül Sol-dos Juliánnát. 1837-ben, mikor először lépett életbe az egész nép választási joga, ő is tanácsnökká választatott, de már 1843-ban elhunyt, 3 leánya és 2 fia maradt. Leányai közül Judit Rácz Sámuelhez, Mária Mészáros Lajoshoz, Erzsébet pedig először K. Faragó Déneshez, majd ennek halála után Dobozy Lajoshoz ment nőül. — Fiai közül Sándor ifjan, mint ügyvédjelölt halt el. Másik fia György, a ki 1820-ban született s 1903-ban hunyt el 1845-ben vette nőül Ns Jakabházy Sándor és Nagy Erzsébet 1823-ban született leányát Teréziát, a ki 1886-ban hunyt el. Négy fiuk s egy leányuk maradt. Leányuk, Lidia Kovács Dániel felesége lett.

A fiúk közül György ifjan halt el. László Tóth Lidiát vette nőül, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók; Sándor felesége Deák Mária, gyermekei szintén a táblázaton láthatók; míg a legifjabb fiú Gyula, a ki 1855-ben született, főgymnasiumunk jelenlegi érdemes igazgatója, nőtelen.

Megemlítem, hogy ugyan e családból származott Pál szentesi és György izsáki praedikátor, a kik mindketten szintén Fejér vármegye bizonyítványa alapján vétettek föl 1798-ban vármegyénk igazolt nemesei közé, a kik közül György, 1787-ben városunkból vette nőül Ns Farkas Gáspár leányát Lidiát, s a kinek fia Benjámin születése egyházunk anyakönyvébe van bejegyezve 1788-ról.

A fentebbi nemesi bizonyítványok s ref. egyházunk anyakönyveinek adatai alapján a nagyon elágazott család nagykőrösi ágának leszármazását a nemességszerző őstől kezdve a következőkben lehet összeállítani:

197. SZALAYAK.

Egyházunk és városunk levéltárában egész csomó Ns Szalaykra vonatkozó adatot találunk, nem lehet azonban megállapítani, hogy az illetők ezen eddig tárgyalt két család közül tartoznak-e valamelyikhez, vagy pedig más család tagjai. Az 1817—23 évi összeírásokban 9 nagykorú nemes Szalay van fölvéve, míg az 1846/7-ik évben 14. 1793-ban egyezkednek egy Ns Szalay András gyermekei András, János, Mihály, Erzsébet Gábor Jánosné és Sára Tóth Gergelyné; ezek közül Mihály 1800-ban hunyt el, s ekkor testvérének Andrásnak, már egy Mihály nevű fia is fel van említve.

1804-ben Ns Szalay Péter felesége Vörös Sára, Vörös Mihály és Molnár Ilona leánya, a ki 1851-ben 76 éves korában hunyt el; ennek leánya Zsuzsánna 1839-ben Varga Sándorné. 1830 előtt hunyt el egy Ns Szalay András, a kinek felesége Egyedy Judit volt gyermekei pedig: Ferencz, Mihály, József, Judit Salamon Péterné, Erzsébet Nagy Istvánné, Zsuzsánna Ns Vaikó Istvánné.

1831-ben Ns Szalay Ilona Máté Mózesné eladja a testvérei István és Pál szomszédságában levő földjét.

1872-ben 68 éves korában hunyt el Szalay József, megyei pénztárnok, az első hazai takarékpénztár titkára, a kinek neje Gubody Juliánna volt.

1843-ban Ns Szalay Mihály örökösei: Károly, Mária, Ferencz és Juliánna eladják atyjukról örökölt házukat.

1844-ben hunyt el Ns Szalay Sándor, Pestvármegye irnoka 26 éves korában. 1853-ban, 70 éves korában végrendelkezik Ns Szalay István, a kinek felesége Patonai Mária volt, s két leánya maradt: Zsuzsánna Kovács Pálné és Juliánna Tanca Andrásné.

198. SZARKA.

Vármegyénkben már a 16-ik század végén birtokos volt egy nemes Szarka család. Bugin lakott, de a 17-ik század elején, mint egy tanú mondja „az háborúság reánk jöven Kőrössé befutottak“. Városunkban lakó Szarka János 1639-ben nemességét igazolni akarván, e végből tanú vallatást eszközölt. A kihallgatott első tanú Szarka János mostoha nagyanyja, a 60 éves Tóth Ilona, Tóth Máté leánya volt, a ki a következőket vallja: „Engömet az én nőmös jámbor uram Szarka Balázs Bugira vitt, én akkor leány voltam, én előttem pedig ezen megnevezett nőmös Szarka Balázs uramnak volt másik felesége. Azon feleségétül Mihályf Ballabás

leányátul lettenek volt két fiai Szarka Dömötör és Szarka János, ez megnevezett uram fia Szarka János katonává lévén esett rab-ságra s vitetett az gályára, mely most is oda vagyon. Szarka Dömötör emberkort érvén s megházasodván ennek az Szarka Dömötörnek maradott fia Szarka János, mely mostan Kőrös városában lakozik“. Elmondja továbbá ugyanó tanú vallomásában, hogy a nemes Szarka családnak Bugyin két házhelye volt; egyik ősi Szarka birtok, a másik pedig Mihályf Ballabás leányának öröksége és hogy a Szarka család bírja Babád pusztát is. Kivüle még más négy — szintén eskü alatt kihallgatott — tanú erősíti meg az általa előadottakat, s ezek alapján Pest vármegye rendei 1639-ben Füleken tartott gyűlésükből ki adják Szarka János részére a kért nemesi bizonyítványt.

Szarka János élt is folyton nemesi szabadságával; 1643-ban több kőrösi nemes társával: Oláh Mihálylyal, Fekete Andrással, Farkas Jánossal és Kovács Jánossal együtt megszerezte Besnyői Fekete Gergelytől Póthárasztjához való jussát; ez a vétel azonban tulajdonképen a város részére történt. Ekkor már tanácsnoka volt a városnak, 1646-ban pedig másodbíróságot viselt. 1653-ban van róla utolszor említés téve a tanács gyűlésen jelen voltak között:

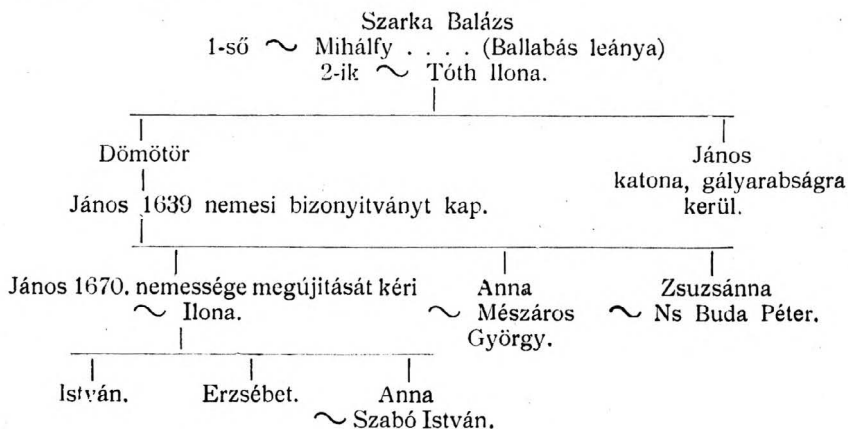
Szarka Jánosnak 3 gyermeke maradt, egy fia és két leánya. Leányai közül Anna Mészáros György felesége volt, míg Zsuzsánna, Ns Buda Péterhez, a város későbbi főbírójához ment nőül. Szarka Zsuzsánna Jenőn is birtokos volt, — habár csak zálogos jussón — mert Battik Péter viczispán 1669-ben „nemes Buda Péter uram felesége nemes Szarka Zsuzsánna instantiájára tiszajenői kaszáló és zálogos jobbágya dolgából“ eszközöltetett tanú kihallgatást.

Szarka János fia, János 1670-ben már szintén családos ember volt, s nem elégedve meg a vármegye által apja részére kiadott s fentebb idézett nemesi bizonyítvánnyal — vagy mivel talán egyéb irásaival együtt ez is elveszett — a királyhoz folyamodott újított nemes levélért. Elmondja folyamodványában, hogy elődei is mindig nemesi szabadsággal éltek, de okiratai a török dúlások alatt elvesztek, ezért kéri nemességének s a bemutatott czimernek megerősítését. — A kérvényben lefestett czimer a következő: Kék paizsban szyrén, kezében sarlót tart, felül két csillag. Sisakdisz: griff madár, jobb lábán szarka.

Hogy a kérvénynek lett-e fogamatja, arra nézve nincs adatunk; a királyi könyvekbe nincs bejegyezve. Városunk levéltárában sem találunk több adatot sem Szarka Jánosról, sem a kérvényben el-

sorolt leszármazóiról, s így valószínű, hogy a család vele, illetőleg gyermekeivel — legalább városunkban — kihalt.

A család leszármazását a fentebbi adatok alapján a következőkben lehet összeállítani:

199. SZARKA.

Csak nem egy századdal azután, hogy az előbb tárgyalt Szarka család városunkban nyomtalanul eltűnt: a 18-ik század közepe táján egy másik nemes Szarka család sarja költözik városunkba. Ez a család Pozsony vármegyei eredetű, s ott élt a 16-ik század utolsó negyedében két testvér, István és Mihály. István fia András volt, s az ő utódai továbbra is Pozsony vármegyében Tejfaluban maradtak míg Mihály — a családi hagyomány szerint, — vallásos üldözés miatt, Komárom vármegyébe költözött. Mihálynak két fia volt, Gergely és István, kik közül Gergely Győr vármegyébe költözött, s nemessége igazolására 1724-ben Komárom vármegyétől kapott bizonyítványt. Fia György Nagy Bajcsón lakott s 1755-ben Győr vármegyétől kapott nemesi bizonyítványt. Feleségétől Szabó Annától 3 leánya maradt: az 1743-ban született Erzsébet, a ki Ns Bartalos Istvánhoz ment nőül Nagy Bajcsón, egy másik leány, kinek keresztnévét nem tudjuk, s a ki ugyancsak Nagy Bajcsón Ns Dobos Istvánné lett, s végül Katalin, aki Szép Jánoshoz ment nőül.

Szarka Mihály második fia István, Komárom vármegyében maradt, s előbb Aranyoson, majd Megyercsen lakott; Aranyosról azért költözött el, mert a tűzvész alkalmával, a mely a falu két-

harmadát elpusztította, az ő háza is leégett. Feleségétől Naszvady Klárától 2 fia maradt: János és Mihály. János, a ki 1713-ban született, Komáromban maradt, míg az 1728-ban született Mihály városunkba költözött. Mindketten nagy kort értek, s különösen János igen tekintélyes vagyona tett szert. 1791-ben nemességüket kívánták igazolni, s minthogy az arapyosi tűzvész alkalmával a családi irások is elégték: Komárom vármegye előtt nemességvitató pört kezdtek. Tanú kihallgatásokat eszközöltek Komárom- és Győr vármegyékben, s többek között a Nagy-Bajcon lakott Szarka György leányát Erzsébetet, Ns Bartalos Istvánnét, s vejeit Dobos Istvánt és Szép Jánost s unokáját is kihallgattatták, a kik igazolták, hogy nagyatyjuknak Szarka Gergelynek testvére volt István, a tanúvallatást eszközölők atyja. Minthogy azt is igazolták, hogy atyjuk is folyton nemesi jogokat gyakorolt, a nemességvitató pör 1802-ben az ő javukra dőlt el, s nemességük igazolása királyi jóváhagyást is nyert (Királyi könyvek LX. 924). Két év múlva 1804-ben a két testvér királyi adományból czimer bővítést is nyert. — (Királyi könyvek LXI. 198. és 206. lap). — Az adománylevél kiemeli az agg Szarka Jánosnak azt az érdemét, hogy az 1797-ik évi nemesi fölkelés alkalmával nem csak egy lovaszt állított ki és élelmezett a saját költségén, hanem ezen kívül még 100 mérő zabot is adott hadicélra. — Az adománylevél így írja le a bővített czimert: Négyelt paizs, szivpaizszsal; az első és negyedik arany mezőben kiterjesztett szárnyú s kinyújtott piros nyelvű egy fejű fekete sas áll; a második kék mező alján koronás hár-

mas zöld halom foglalja el, s e felett pánczélos kar kivont kardot tart; a harmadik szintén kék mezőben 3 arany búzakalász áll egy arany koronán keresztül húzva. A koronás szivpaizs vörös színű, a melyben arany színű oroszlán áll hátsó lábain, kinyújtott vörös nyelvvel, s jobb első lábával kivont kardot, a ballal pedig borostyán koszorút tart, s mellette fent jobbról arany nap, balról pedig növekvő ezüst hold látható.

Sisakdisz: két kiterjesztett fekete sas szárny között kék ru-

hás magyar vitéz növekvően, ezüst gombokkal és ezüst övvel, fején vörös fityegős medvebőr kucsmával, jobbában kivont kardot tart, míg balját csipejére teszi. Takarók: vörös-arany, kék-ezüst, a mint azt a mellékelt rajz mutatja. — A bővített czimert adományozó levél úgy Komárom, valamint Pest vármegyében még ugyanezen évben ki is hirdettetett.

Szarka János kétszer nősült; első felesége Csizmazia Éva, a második pedig Lengyel Zsuzsánna volt; mindkét házasságából maradtak gyermekei, s az 1791-ben kezdett nemesség vitató pörben 4 fiáról van említés téve: az 1743-ban született Jánosról, továbbá Andrásról, a ki a pör folyamában meghalt, az 1759-ben született Pálról s a második nejétől 1772-ben született Sándorról. További leszármazóikról azonban nincs semmi adatunk.

Szarka János testvére Mihály városunkban települt le, s itt vette nőül 1753-ban Szűts István 1736-ban született leányát Zsuzsánát, a ki 1820-ban hunyt el. Ugyanezen évben hunyt el maga Szarka Mihály is 92 éves korában. Hosszú élete alatt nem csak tekintélyes vagyont szerzett, de polgártársai előtt is közbecsülésben állott. Feleségétől 8 gyermeke maradt, 4 fia és 4 leánya. — Leányai közül az 1755-ben született Éva Ns Hoffer Istvánhoz ment nőül s 1804-ben halt meg. Erzsébet, a ki 1759-ben született, Hadadi József felesége lett Szabadszálláson; az 1761-ben született Zsuzsánna Komáromi Andráshoz ment nőül. A fiúk közül az 1773-ban született Mihály és az 1777-ben született János, az 1791-ben kezdett nemességvitató pörben még meg vannak említve, de — úgy látszik — utódok nélkül haltak el, mert atyjuk, mikor 1814-ben végrendelkezik, sem őket sem utódaikat nem említi többi 6 gyermeke mellett, s az ő halála után is csak hatan osztoznak a hagyatékon. A legidősebb fiú az 1763-ban született József 1829-ben hunyt el s nejétől Farkas Máriától 1 fia és 2 leánya maradt; a leányok közül az 1810-ben született Mária 1827-ben Ns Gál István kalapos felesége lett, míg a fiú, József, mint agg legény halt meg 1859-ben.

A második fiú István 1769-ben született s 1828-ban halt meg. Felesége az 1775-ben született Zabolay Erzsébet volt, a ki szintén 1828-ban hunyt el; 5 fiuk és 2 leányuk maradt. A leányok közül az 1797-ben született Erzsébet Papp Antalhoz ment nőül s 1826-ban hunyt el, Juliánna pedig Ns Bitzó Gergely felesége lett. 1846-ban még mind az öt fiú: Mihály, István, Lajos, János és Sándor életben volt, s együtt kaptak nemességükről Pest vármegyétől bizonyítványt, közülük azonban Jánosnak és Sándornak

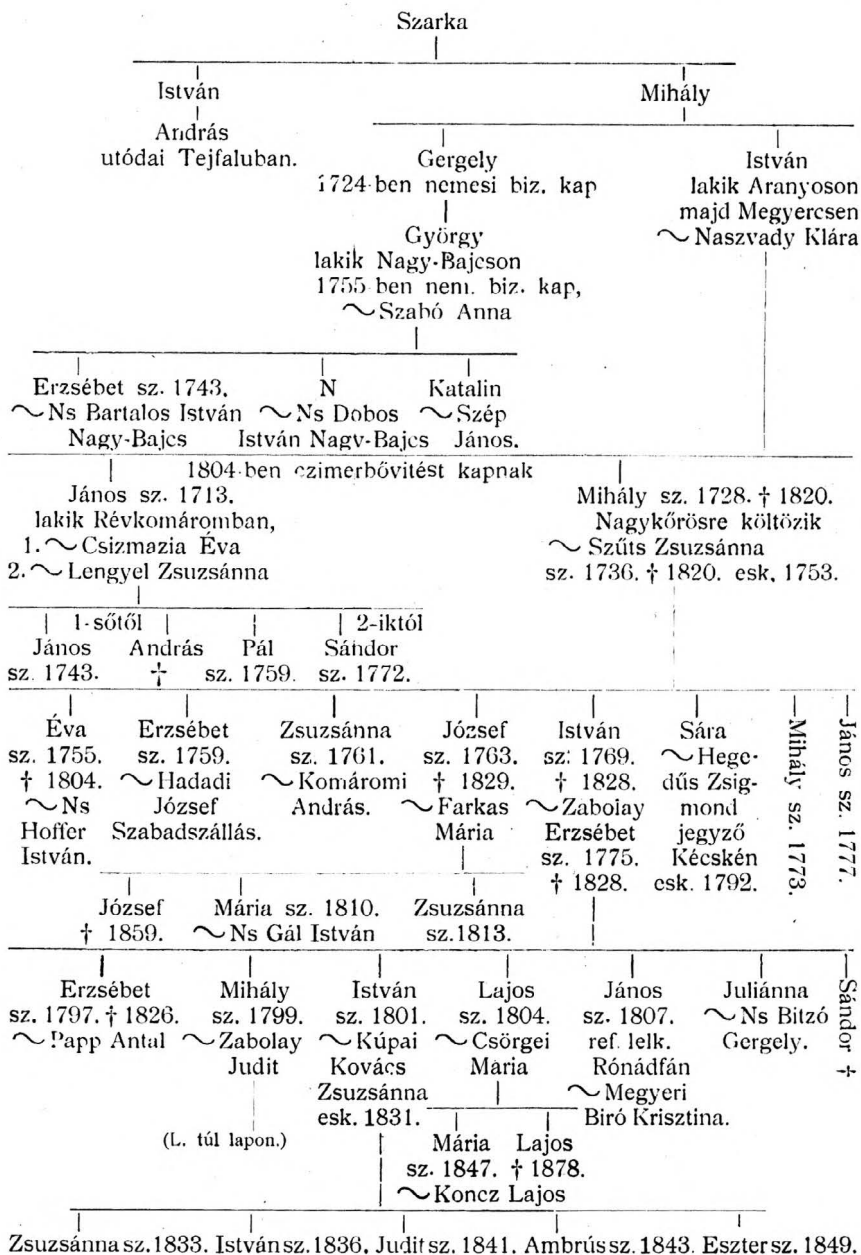
nem maradtak utódai; János ref. lelkész volt Rónádfán, özvegye Megyeri Biró Krisztina ma is él.

A legidősebb fiú Mihály, a ki 1799-ben született, Zabolay Juditot -- Zabolay Sámuel és Barcsay Judit leányát -- vette nőül Kecskemétről, kitől 3 fia és egy leánya született; leánya Judit, Csörgey Lajoshoz ment nőül. — A fiúk közül a legidősebb, Mihály 1832-ben született. Középiskoláit itthon elvégezván az 1850/1-ik évben senior és egyszersmind a syntaxisták tanítója volt s 1851-ben a budai polytechnicumba lépett a hol mérnöki oklevelet szerzett. 1855-ben főgymnasiumunkhoz a menzhiiség tanárául hivatott meg, s itt működött 1874-ig, de közben egy évre szabadságot nyerve, azt külföldön, leginkább Berlinben töltötte. — 1874-ben a budapesti VI. ker. állami főreáliskola igazgatója lett, s mint ilyen vonult nyugalomba 1886-ban, s azóta nyársapáti birtokán gazdálkodik, a hol 40 holdnyi virágzó szép szőlőtelepet és gyümölcsöszt létesített, s a közügyek terén nyugalomba vonulása óta is kitartással s áldozatkészséggel buzgólkodik. Birtokán tanyai iskolát alapított s a magyar államvasútak nyársapáti megálló-helyének rendez állomássá fejlesztését főleg ő tette lehetővé az által, hogy nemcsak az állomás részére szükséges területet engedte át ingyen, hanem e célra még jelentékeny összegű készpénzt is adományozott. Feleségétől Tarcsai Majzik Szerenától — Majzik Alajos és Futásfalvi Hamar Vilma leányától — egyetlen fia van, Zoltán, a cs. és kir. 4-ik huszárezred nyugalmazott kapitánya; egyetlen leányuk Gizella, 9 éves korában hunyt el. Szarka Mihály és Zabolay Judit másik fia, Dániel 1837-ben született, s mint kereskedő Makón települt le; nejétől Raffai Lidiától 3 gyermeke van: Sámuel, jegyző Kunágotán, kinek neje Fábián Emma, Dezső, gazdaszt a gróf Benyovszky uradalomban, felesége Zarubay Ilona, és Ilona, a ki Juhász Ferenczhez ment nőül Hódmezővásárhelyre. — Szarka Mihály és Zabolay Judit harmadik fia Sámuel ref. lelkész volt Dunapatajon, s mint agglégény hunyt el.

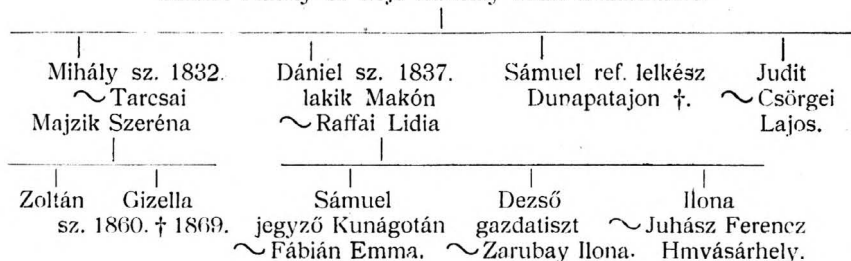
Szarka István és Zabolay Erzsébet második fia István 1801-ben született, s 1831-ben vette nőül Kúpai Kovács Zsuzsánnát, a kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. — A harmadik fiúnak az 1804-ben született Lajosnak felesége Csörgei Mária volt, a kitől 1847-ben egy leánya született Mária, ma Koncz Lajosné, s később 1 fia Lajos, a ki boszniai hadjárat alkalmával mint katona eltűnt.

A család leszármazását a fentebbi adatok alapján a következő táblázaton lehet összeállítani:

Szarka Mihály és neje Zabolay Judit leszármazói.

200. SZARVAS.

A család 1655-ben kapott III-ik Ferdinánd királytól nemes levelet, a mely Nógrád vármegye 1656-ik évi közgyűlésén hirdettetett ki. E családból származott Szarvas Mihály, a ki a 18-ik század közepe táján települt le városunkban. Az 1745-ik évről van följegyezve a városi tanács jegyzőkönyvében, hogy a tanács beleegyezését adja ahhoz, hogy „Nem régiben ide származott gombkötő ifjú mester Szarvas Mihály megveszi Ns Bozóky István hadnagy feleségétül ennek házát“. Szarvas Mihály előbb Rimaszombatban folytatta mesterségét, s onnan jött városunkba, s 1745-ben meg is nősült, Szecsei István kécskei praedikátor és Ns Bozóky Éva leányát Zsuzsánnát vette feleségül, s így a Bozóky házat épen azon a jusson szerezte meg, hogy feleségének anyja Bozóky István testvére volt. 17 évig élt együtt első nejével s ennek 1762-ben történt ehunyta után, 1763-ban Farkas Gergely özvegyét Tiszt. Molnár Mihály leányát, Molnár Zsófiát vette feleségül, a ki 1793-ban hunyt el. Maga Szarvas Mihály második nejét is sokkal túl élte s 1820-ban 92 éves korában halt meg. 1792-ben Hont vármegyétől kapott nemesi bizonyítványt, a melynek alapján úgy ő, mint fiai: István, József, János, Sámuel, Pál, Péter és Dániel, valamint már ekkor elhunyt Mihály fiának fia Mihály bejegyeztettek vármegyénk igazolt nemesei közé.

Szarvas Mihály igen kiterjedt családot alapított városunkban. Két házasságából 14 gyermeke maradt, 9 fia és 5 leánya. Leányai közül az 1751-ben született Zsuzsánna Tómoné lett Halason, az 1754-ben született Éva Nagy Istvánhoz ment nőül, míg az 1762-ben született Judit Szoboszlai Mihály felesége lett Czegléden.

A fiúk közül Sándor ifjan halt el; nőtelenül hunyt el 1815-ben, az 1767-ik évben született Pál is, a ki katonai pályára lépett s kapitányságig vitte föl.

A legidősebb fiú, István 1747-ben született, s a városnál komissáriusságot viselt, s 77 éves korában 1825-ben hunyt el. Ő háromszor nősült. Először Ns Kecse János és Kőrösi Kovács Judit 1756-ban született leányát Erzsébetet vette nőül, a ki 1790-ben hunyt el. Másodszor még ugyan ezen évben 1790-ben, Szűcs András özvegyét Balogh Zsuzsánnát vette feleségül. Másodszor is özvegyen maradván újból megnősült: Pál Juditot vette el, a ki mint özvegy 1835-ben hunyt el 60 éves korában. Gyermekai csak első és harmadik házasságából maradtak; első házasságából 3 fia és 2 leánya, a harmadikból egyetlen leánya, az 1816-ban született Mária. Első házasságából született leányai közül az 1781-ben született Erzsébet 1811-ben Pákozdi Ferenczhez ment nőül Pestre. Legidősebb fia, István, 1779-ben született s 1810-ben vette nőül Vida Juditot, a ki 1791-ben született s 1839-ben halt meg. Tőle született gyermekei a táblázaton láthatók. Közülük az 1814-ben született Mária Ns Búz Áronhoz ment nőül; János pedig, a ki 1816-ban született, 1843-ban Kereszturi Klárát vette feleségül. — A második fiú Dániel 1784-ben született s 1836-ban hunyt el. Ő háromszor nősült. Először 1803-ban Nagy András 1784-ben született leányát Erzsébetet vette feleségül, a ki 1809-ben hunyt el. Másodszor 1810-ben Beretvás Pál és Szigethy Klára 1792-ben született leányát Juliánnát vette el, a ki 1826-ban halt meg. Harmadszorra 1830-ban Ns Szarvas Lajos özvegyét Hencz Erzsébetet vette nőül, a kivel azonban csak egy évig élt együtt, mert 1831-ben ez a felesége is elhunyt. Mind három házasságából maradtak gyermekei, a kik a táblázaton láthatók. Közülük az 1820-ban született József 1845-ben Sütő Teréziát vette nőül, az 1814-ben született Terézia Józan Józsefhez ment nőül, az 1823-ban született Juliánna pedig ifj. Halasi József felesége lett Kecskeméten.

Szarvas Mihály és Szecsei Zsuzsánna második fia, az 1748-ban született Mihály, még atyja életében 1790-ben elhunyt. Ő Német Annát vette feleségül, a ki később, mint özvegy, Kaszap Jánoshoz ment nőül. Két fia és két leánya maradt. Leányai közül az 1779-ben született Éva Ádám János, az 1783-ban született Zsófia pedig Kerekes Péter neje lett. Az idősebb fiú, Mihály 1775-ben született s 1849-ben hunyt el; ő kétszer nősült. Először 1798-ban Kaszap Zsuzsánnát, majd ennek halála után 1820-ban Gyarmathy Évát vette nőül; első házasságából 2 leánya és 3 fia, a másodikból pedig 2 leánya és 1 fia maradt, a kik a táblázaton láthatók. — Közülök az 1799-ben született Mária Tóth Istvánhoz, az 1804-ben született Éva M. Tóth Jánoshoz, az 1821-ben szüle-

tett Juliánna pedig ifj. Szellő Pálhoz ment nőül. — Sándor, a ki 1807-ben született, 1832-ben Kovács Juliánnát vette feleségül, a kitől született 7 gyermeke a táblázaton látható; míg az 1814-ben született József 1844-ben Szabó Juliánnát vette nőül.

Szarvas Mihály és Német Anna legifjabb fia István 1787-ben született, takács mesterséget folytatott s 1830-ben vette nőül Varsányi Juliánnát, kitől született gyermekei a táblázaton láthatók.

Szarvas Mihály és Szecei Zsuzsánna harmadik fia, János, 1758-ban született. Kétszer nősült; előbb Balogh Annát, ennek halála után pedig Valkai Juditot vette feleségül. Első házasságából egyetlen leánya született, a ki kis korában hunyt el. Második házasságából született gyermekei a táblázaton láthatók, kik közül az 1811-ben született Erzsébet 1837-ben Ns Szabó Adámhoz ment nőül.

Szarvas Mihály és Szecei Zsuzsánna negyedik fia, József, 1759-ben született. Ő 18-ik század utolsó éveiben városunkban postamester volt s mint ilyen hunyt el 1803-ban. Kétszer nősült. Első felesége Perjésy Erzsébet volt, a ki 1773-ban született s 1796-ban hunyt el, s a kit 1793-ban vett nőül. Másodszor Vecseri Annát vette el. Csak második házasságából született egyetlen leánya, az 1808-ban született Terézia ért embert kort.

Szarvas Mihály és második neje, Molnár Zsófia fia, Sámuel, 1765-ben született, s 1804-ben hunyt el. Ő gazdálkodott, s többek közt a Bokroson is volt nagyobb szőlőbirtoka. 1790-ben vette nőül Thenke Nagy István leányát, Évát, kitől egy fia és két leánya született. Leányai közül Juliánna mint hajadon hunyt el, az 1792-ben született Mária pedig Ns Vághy György tápiószelei közbirtokos felesége lett. Fia Lajos 1790-ben született, s 1815-ben Hencz Erzsébetet vette feleségül, a ki özvegyen maradván másodszor 1830-ban Szarvas Dániel harmadik felesége lett. Szarvas Lajos és Hencz Erzsébet házasságából a táblázaton látható 3 leány született, a kik közül az 1822-ben született Terézia 1849-ben Rácz Istvánhoz ment nőül.

A városunkban letelepült Szarvas Mihálynak második feleségétől Molnár Zsófiától született 8-ik fia Péter 1777-ben született s 1839-ben hunyt el. Ő szintén gazdálkodott, s a városban háza, rétje, szőleje volt. 1799-ben vette nőül Ns Dobos János 1781-ben született leányát, Sárát, a ki 1835-ben halt meg. Gyermekeik közül 3 leány és egy fiú ért emberkort: Sára, ki 1800-ban született, 1823-ban Ns Papp Gábor felesége lett, de már 1826-ban elhunyt; az 1804-ben született Juliánna 1823-ban Ns Vajda Ferencz kántor

Szarvas Mihály s nejei 1. Szecei Zsuzánna és 2. Molnár Zsófia leszármazói.

6	7	8	2-től	9	10	11	12	13	14
József sz. 1759. † 1803. 1. ~ Perjési Ezsébet sz. 1773. † 1796. esk. 1793. 2. ~ Vecseri Anna sz. 1803. Terézia sz. 1803.	Erzsébet sz. 1762. Lajos sz. 1790. ~ Hencz Erzsébet esk. 1815.	Judit sz. 1765. † 1804. i k r e k Szoboszlai Mihály esk. 1790. Czegléd. Mária sz. 1792. ~ Ns Vághy György Tápiószéle.	2-től Sámuel sz. 1765. † 1804. ~ Nagy Éva esk. 1790. Juliánna sz. 1797.	9 Sámuel sz. 1765. † 1804. ~ Nagy Éva esk. 1790. Juliánna sz. 1797.	10 Pál kapitány sz. 1767. † 1815.	11 Sándor sz. 1772. esk. 1769.	12 Mária sz. 1772. esk. 1772.	13 Péter sz. 1777. † 1839. ~ Dobos Sára sz. 1780. † 1835. esk. 1799.	14 Dániel sz. 1781. † 1849. 1. ~ Ádám Erzsébet esk. 1807. 2 ~ Dobos Judit esk. 1838.
Erzsébet sz. 1819.	Juliánna sz. 1822. ~ Rácz István esk. 1849.	Mária sz. 1824.	Sára sz. 1800. † 1826. ~ Ns Papp Gábor esk. 1823.	Juliánna sz. 1804. ~ Ns Vajda Ferencz esk. 1823.	Pál sz. 1808.	Zsófia sz. 1811. † 1833. ~ Ns Papp Gábor esk. 1827.			
			1-től István sz. 1808. ~ Ns Szenthe Bálint esk. 1837.	Erzsébet sz. 1811.		2-diktől Pál sz. 1825.	Dániel sz. 1838.		

felesége lett, míg az 1811-ben született Zsófia néneje halála után ugyancsak Ns Papp Gáborhoz ment nőül 1827-ben, azonban alig pár év múlva 1833-ban ő is elhunyt. A fiúnak, az 1808-ban született Pálnak leszármazóiról nincsenek adataink.

Az öreg Szarvas Mihálynak második feleségétől Molnár Zsófiától született legifjabb fia Dániel volt, a ki 1781-ben született s a katonai pályára lépett; 1807-ben azonban kapitányi ranggal penzionáltatta magát s még ugyanezen évben nőül vette Ádám Erzsébetet, Ádám Mihály és Ns Tóthfalusy Anna leányát. Az ő halála után 1838-ban másodsor is megnősült, s Dobos Juditot vette feleségül. Mindkét házasságából született gyermekei a táblázaton láthatók.

A felsorolt adatokból a család leszármazását — habár nem is a legújabb időkig — de legalább egy pár izre a mellékelt táblázaton lehet összeállítani.

201. SZATHMÁRY.

1771-ben Tiszteletes Nemes Szélessy Pál nagykőrösi praedikátor nőül veszi Tiszt. Ns Szathmáry Pál kecskeméti ref. lelkész leányát, Máriát, a ki mint özvegy, másodszor 1792-ben Nyáregyházi Nyáry Lajoshoz, városunk főbirájához ment nőül, azonban még ugyanezen évben 37 éves korában meg is halt. Több adat városunkban a nemes Szathmáry családra vonatkozólag nem található.

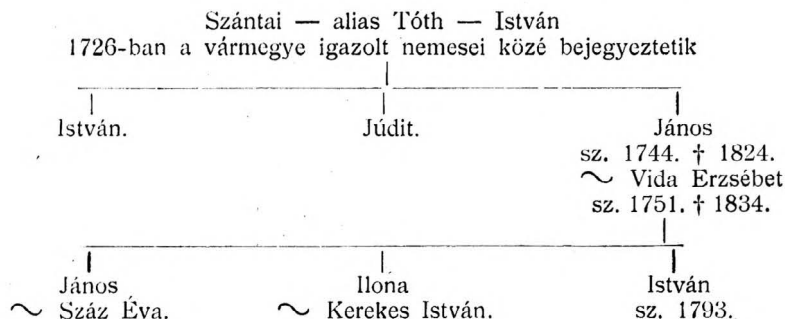
202. SZÁNTÓ.

A Török-Magyarkori Okmánytár adatai szerint 1670-ben városunk másodbirája Ns Szántó Balázs volt, a ki a városi jegyzőkönyvek szerint mezei kertet is birtokolt. Később nem találkozunk városunk tisztviselői között a család tagjaival, s anyakönyveinkben sem fordul elő ez a név. Így nem lehet megállapítani bizonyosan azt sem, hogy Ns Szántó Balázs azon családból származott-e, a mely 1658-ban kapott ármálist Szántó János és neje Pándi Anna személyében. Annyi bizonyos, hogy a 18-ik század folytán e család leszármazói vármegyénkben el voltak terjedve.

203. SZÁNTAI (alias Tóth).

Vármegyénk nemesei közé 1726-ban jegyeztetett be Hont vármegye bizonyítványa alapján Szántai alias Tóth István. Hogy ő városunkban lakott-e arra nézve nincs biztos adatunk, azonban fiai már itt laktak, s közülük István 1755-ben nemessége igazolása végett bővebb próbákra utasított. Az igazolás sikerült is, mert már 1769-ben a városi tanács Halász Pált és nejét 30 pálcza illetve korbácsütéssel bünteti a miatt, hogy Szántai Tóth István „nemességét csúfolták”. Szántai János és István nővére Judit szintén városunkban lakott. Szántai István 1773-ban 250 Rf.-ért adta el homolytályi kertjét. Jánosnak felesége Vida Erzsébet volt, a ki 1834-ben hunyt el mint özvegy 83 éves korában. Egy 1807-ik évi okmányban Szántai Jánosnak és Vida Erzsébetnek 3 gyermeke van megemlítve: János, a kinek felesége Száz István és Ns Gál Erzsébet leánya Éva, továbbá az 1793-ban született István, és Ilona,

Kerekes Istvánné. A család tagjai az anyakönyvekben majd csak Szántai, majd csak Tóth, s néhai Szántai Tóth néven vannak bejegyezve, épen azért a család leszármazását ezekből nem is lehet összeállítani; csak is a fentebbi okmány alapján lehet egy pár izz megállapítani:

204. SZEKERKA

(de Alsó Rutka).

Túrócz vármegye régi nemes családja, a mely előnevét Alsó Rutkáról írja. A 18-ik században a család több vármegyébe — így Hevesbe, Pest vármegyébe és a Jászkun-területekbe is — elágazott. Városunkban 1792-ben halt meg 65 éves korában Alsó Rutkai Szeckerka Ferencz, akinek 4 fia maradt, u. m.: János, Sámuel, András és Pál, akik János fiával ifj. Jánossal együtt 1801-ben nemes voltukról Túrócz vármegyétől bizonyítványt kaptak, s ennek alapján vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztettek. A legidősebb fiú János, 1761-ben született s Ns Dingha Máriát vette nőül, aki Szeckerka Jánosnak 1806-ban történt halála után másodszor 1807-ben Ns Szakál Pál abonyi lakoshoz ment nőül. Egyetlen fiuk János, úgy látszik, kis korában elhalt, mert később nincs róla említés. A második fiú Sámuel nőtlen maradt. A harmadik fiú András, aki 1766-ban született s 1831-ben hunyt el, Kuszi Borbált vette nőül, aki 1770-ben született s mint özvegy 1854-ben halt meg 84 éves korában. Szeckerka Andrásnak tekintélyes vagyona volt. 1802-ben 100 talléron vett szőlőt a középső Bokroszon; 1811-ben házat, 1817-ben pedig nagyobb darab földet vesz. 1818-ban egyik házat elcseréli a plébánossal, de 1820-ban eladja az igr

kapott házat. Gyermekük a táblázaton láthatók. A legifjabb fiú Pál 1773-ban született s 1826-ban hunyt el. 1802-ben vette nőül Kiss Zsuzsannát, aki 1776-ban született s 1838-ban halt meg. Ő is ház, szőlő, rét és akol birtokos volt. Gyermekük a táblázaton láthatók. A család — úgy látszik — később elszármazott városunkból, legalább ma nincsenek lakosaink között Szekerkák, a szomszédos Kécskén azonban ma is találhatók. A mindössze 3 izre terjedő leszármazás így állítható össze:

205. SZELES (Kisjáczi).

Nyitra vármegyei eredetű nemes család, a mely az előnevét adó Kis-Jáczon már a 16-ik században birtokos volt. 1632-ben Szeles Mátyás testvérével Szeles János kanonakkal együtt, — mint írja — „mivel az dühödt töröknek pusztítása és égetése végett minden nemesi levelünköt megfosztattunk“, II-ik Ferdinánd királytól újító és előbbi nemességét megerősítő czimeres levelet nyert. Szeles Mátyás 1662-ben még életben volt s egy Nyitrában kiállított okiratban ezeket mondja családjáról: „Én alább irt nemes Szeles Mátyás adom tudásukra mindazoknak valakik ezt jövedőbe olvasni fogják, hogy az háborús időben kedves gyermekeim közül Ferencz, Bálint és György az háború végett az országban szélyel bújdostak. Ezek közül öregségemre legöregebb fiam Szeles Ferencz meglátogatott, kin is nagyon örültem, hogy még az dühödt töröknek rabjává nem lett, mint a kívül én kiszabadultam, s örömömnem atyai indulatjából adtam ezen fiamnak száz magyar forintokat, kiért is kezem csókolásával jó fiam

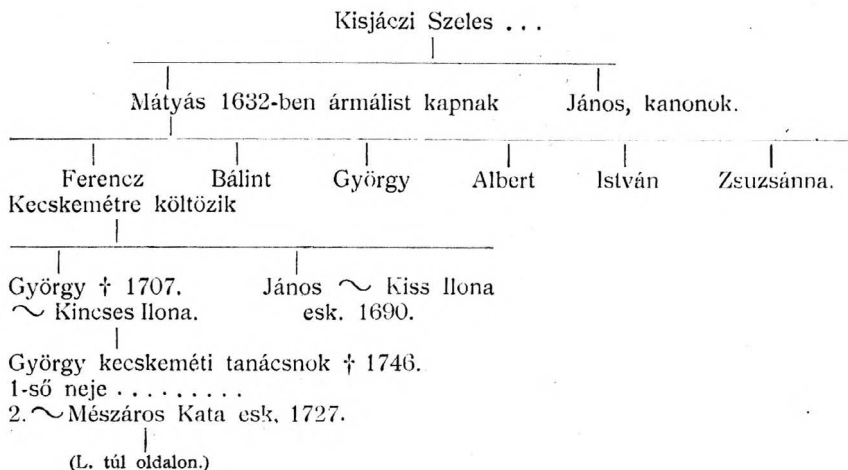
kezeit adta, hogy soha sem engem, sem idehaza levő Albert, István és Susanna testvérjeit s az haza kerülhetőket is meg nem háborítja“. — Szeles Mátyás itt elsorolt gyermekei közül csak is *Ferencznek* leszármazóiról van tudomásunk. Ő, mint édes atyja is mondja, Nyitrából elbujdosott, s vármegyénkben, Kecskeméten települt meg s az azóta is, vármegyénkben virágzó család ő tőle származik le. Két fiáról van adatunk. János 1690-ben vette nőül városunkból Kiss Gergely árváját Ilonát, Györgynek pedig, a kit 1707-ben a ráczok öltek meg, Kincses Ilona volt a felesége. György fia — szintén György — Kecskemét városánál már szenátorságot visel s mint ilyen halt meg 1746-ban. Ő kétszer nősült, és pedig másodszorra ő is városunkból: 1727-ben Veres Márton özvegyét Mészáros Katát vette el, Két fiában újból két felé ágazott a család. Idősb fia, az első házasságából született János, a ki Kecskemét városának szintén tanácsnoka volt s 1758-ban hunyt el, Patay Péter és Dabasi Halász Zsuzsánna leányát Rákhelt vette nőül. Gyermekeik közül az 1746-ban született János 1774-ben városunk főjegyzője lett, s 1792-ben ref. egyházunk kurátora is volt. — Ugyancsak 1774-ben meg is nősült, Baky István és Nyáregyházi Nyáry Mária 1754-ben született leányát Máriát vette feleségül, a ki 1756-ban elhunyt férjét sokkal túlélve mint özvegy 1826-ban hunyt el 72 éves korában. Két leányuk és négy fiuk született; a leányok kis korukban hunytak el. A fiúk közül az 1783-ban született György mint tanuló ifjú hunyt el 1800-ban. Bálint, a ki 1791-ben született, szintén nőtlenül halt meg 1826-ban. 1821-ben ő is részes volt azon vállalkozásban, midőn több helybeli birtokos nemes gr. Keglevich Istvánnak nagykőrösi jussát akarta megszerezni; tevékeny részt vett mint compossessor az erdőgyűléseken is. A legifjabb fiú József, ki atyja halála évében 1796-ban született, 1833-ban hunyt el; 1828-ban vette nőül Boris Máriát, leszármazóiról nincs tudomásunk. Szeles János és Baky Mária fiai közül a legidősebb az 1781-ben született János 1805-ben vette nőül Sütő János szenátor és Ns Fekete Erzsébet leányát Erzsébetet, kitől 3 leánya és 3 fia született. Leányai közül az 1806-ban született Mária Pintér Sándor számtartóhoz ment nőül Ócsára s 1879-ben halt meg; az 1815-ben született Zsuzsánna 1845-ben Ns Karika Pál professor felesége lett, azonban még ugyanazon évben elhunyt, végre az 1817-ben született Erzsébet 1838-ban mint hajadon halt meg. A fiúk közül György 1807-ben született s mint tanuló ifjú 1827-ben hunyt el; hasonlóképen ifjan halt el 1825-ben az 1809-ben született János is. Végül az 1819-ben szü-

letett Ferencz, a ki 1861-ben a város tanácsnoka is volt, szintén nőtelenül hunyt el 1877-ben.

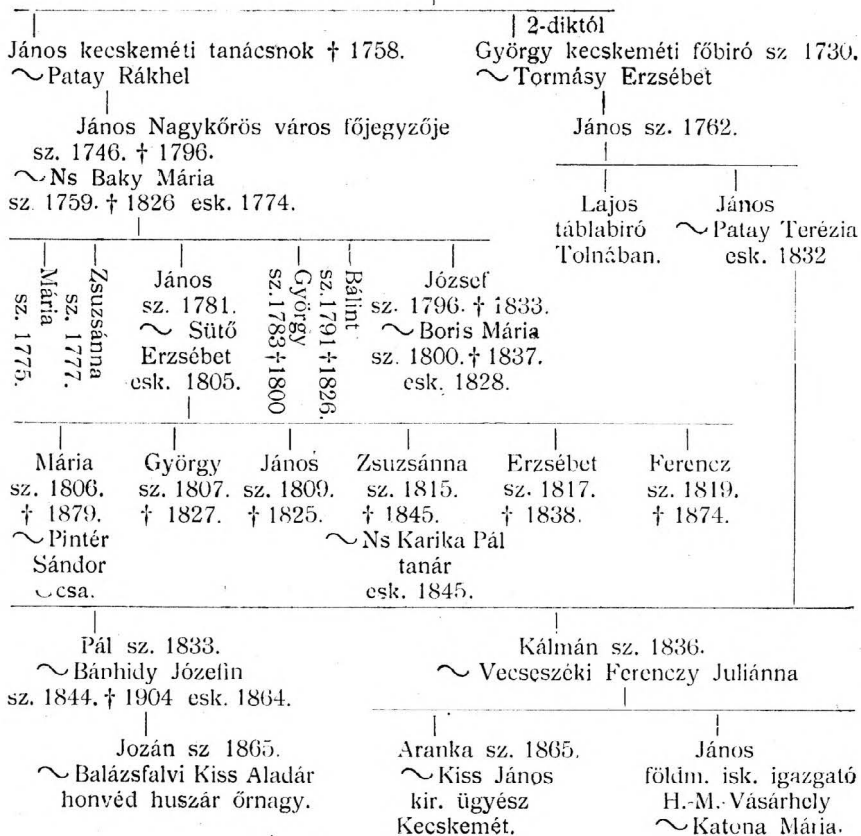
A mult század elején a szomszéd Kecskemét városában virágzó Szeles családnak egy másik ága is átszármazott városunkba. Ugyanis a fentebb említett György kecskeméti szenátor második feleségétől 1730-ban született fiának szintén Györgynek, — a ki Kecskeméten főbiróságot viselt — János fiától született unokája, János 1832-ben szintén városunkból nősült: Ns Patay Pál és Dabasi Halász Mária 1814-ben született leányát Teréziát vette nőül. Házasságából 2 fia született: 1833-ban Pál és 1836-ban Kálmán. Közülük Pál városunkban települt meg, s nagyatyja Patay Pál ősi házában lakik. Bánhidy Jozánnal kötött házasságából egyetlen leánya született: Jozán, a ki Balázsfalvi Kiss Aladár honvéd huszár őrnagy felesége lett.

A család a következő czimert használja: Három arany csillaggal ékesített kék pólya által vízszintesen két részre osztott álló paizs felső vörös mezejében 3 fiát vérével tápláló pelikán ül felnyújtott szárnyakkal; az alsó arany mező közepén nyolczszögű fehér csillagban kinyílt piros rózsza látszik. Sisakdisz: fiait vérrel tápláló pelikán. Takarók kék-arany, vörös-arany.

A nagyon elágazott család részletes leszármazását közli Nagy Iván alapvető munkájánknak X-ik kötetében, a mellékelt táblázaton közlöm ebből a városunkban virágzott ágazatokra vonatkozó részt, kiegészítve a mai napig terjedő adatokkal:

Kisjázsi Szeles György leszármazói.

206. SZEMERE.

Városunknak régi tekintélyes családja, a melyből Pál már a 17-ik század második felében tanácsnokságot, 1672-ben pedig — és ismét 1678-ban és 1685-ben — főbírószágot is viselt. 1701-ben Szemere István és neje Magyar Anna, valamint leányuk Ilona, továbbá Vajkó Mihály és neje Nagy Erzsébet és gyermekeik Mihály, Gergely, Zsuzsánna, Katalin és Ilona, továbbá testvére Vajkó János fiával Istvánnal és nővére Ilona Gyenesné, közös czímeres nemes levelet kapnak. Ennek szövegéből azonban nem tűnik ki, hogy ezen egy ármálisban összefoglalt Szemere és Vajkó családot

micsoda rokonság fűzte össze. A kihirdetett nemes levél alapján Szemere István 1702-ben vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett, s ugyan ő elő fordul még az 1724- és 1730-ik évi megyei összeírásokban is mint ármálista. Minthogy a későbbi összeírásokban e család tagjaival nem találkozunk, s az ármálisba is Szemere Istvánrak csak egy leánya van befoglalva: valószínű, hogy e nemes családnak ő volt egyetlen férfi sarja. A 18-ik század folytán — sőt még a 19-ik század elején is — találkozunk ugyan még egyházunk anyakönyveiben Szemerékkal, minthogy azonban a „ns“ megjelölés náluk kitéve sehol sincs, valószínű, hogy ezek nem az ármálist nyert István utódai. Ma ily nevű család nem fordul elő városunk adózó polgárai között.

Az 1701-ben kapott czimer a következő: Kék paizs alján széles zöld mezőben arany koronából 3 búza kalász emelkedik ki. Sisakdisz: vörös ruhás kar 3 arany kalászt tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

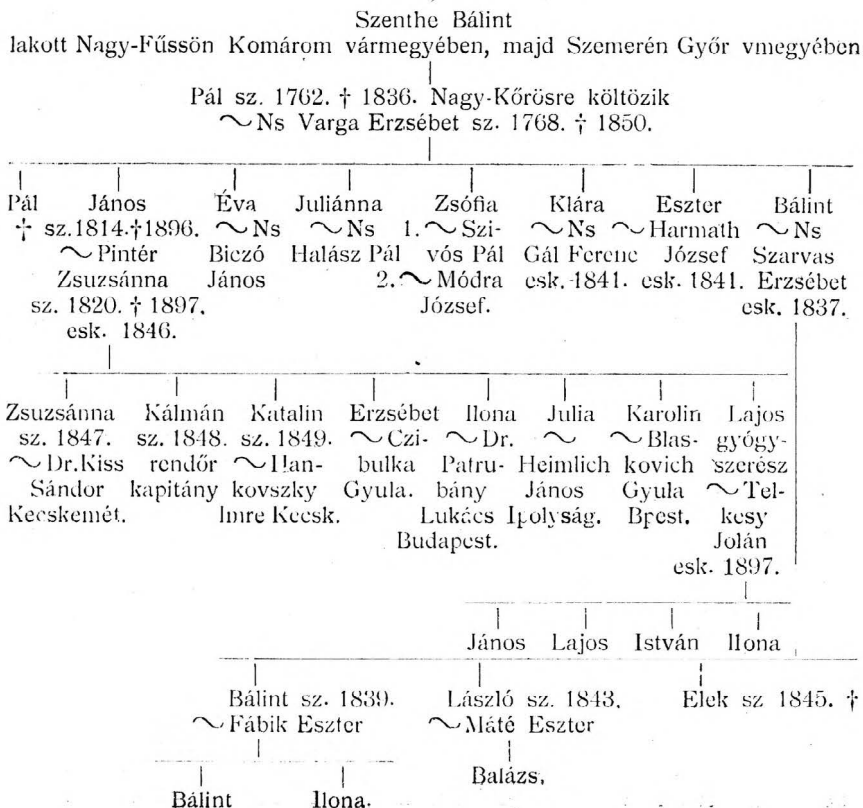
207. SZENTHE.

Túl a Dunán szereplő nemes család, a melyből a 18-ik század második felében Bálint előbb Nagy Füßsön Komárom vármegyében, majd Szemerén lakott Győr vármegyében. Itt született 1763-ban fia Pál, a ki városunkba költözött s Komárom vármegyéttől kapott nemesi bizonyítványa alapján 1797-ben vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett. Ő városunkból nősült, Ns Varga Erzsébetet vette nőül, a ki 1768-ban született s 1850-ben halt meg, míg maga Szenthe Pál 1836-ban hunyt el. Házasságukból 3 fiú és 5 leány született. A leányok közül Éva Ns Biczó Jánoshoz, Juliánna Ns Halász Pálhoz ment nőül, Zsófia előbb Szívós Pál, másodsor pedig Módra József felesége lett; Klára Ns Gál Ferencz festőhöz, Eszter pedig Harmath József borbélyhoz ment nőül, mindkettő 1841-ben. A fiúk közül a legöregebb, Pál, nőtelenül halt el. A második fiú János, a ki 1814-ben született, az ügyvédi pályára lépett, s a városnál közgyám is volt; 1846-ban vette nőül Pintér Zsuzsánnát, a ki 1820-ban született s 1897-ben hunyt el, míg Szenthe János 1 évvel előbb 1896-ban halt meg, tekintélyes vagyont hagyva hátra 8 gyermekére. Gyermekei között 6 leány és 2 fiú volt. A leányok közül Zsuzsánna Dr. Kiss Sándorhoz ment nőül Kecskemétre, Katalin Hankovszky Imre felesége lett szintén Kecskeméten. Erzsébet Czibulka Gyula gyógyszerészhez, Ilona pedig Dr. Patrubány Lukács tanárhoz ment

nőül; Júlia Heimlich Jánosné lett Ipolyságon, végül Karolin Blaskovich Gyula számtanácsos felesége Budapesten. A fiúk közül az idősebb, Kálmán, városunk szolgálatába lépett, s előbb közgám volt, majd alkapitány. Az ifjabb fiú, Lajos, mint gyógyszerész Budapesten települt le, s nejétől Telkesi Jolántól született gyermekei a táblázaton láthatók.

Szenthe Pál és Varga Erzsébet legifjabb fia Bálint lakatos mester volt, s Ns Szarvas Dániel és Ádám Erzsébet leányát Erzsébetet vette nőül, kitől 3 fia született. Közülük az 1845-ben született Elek ifjan hunyt el. Az 1839-ben született Bálintnak nejétől Fábik Esztertől egy fia és egy leánya, az 1843-ban született Lászlónak pedig nejétől Máté Esztertől egy fia született.

A fentebbi adatok alapján a család nagykörösi ágának leszármazását a következőkben lehet összeállítani:

A család a következő czimert használja: kék paizs alján zöld mezőben arany eke, a melynek törzsébe 3 rózsa van szúrva. Sisakdisz: 3 rózsa.

208. SZENTPÉTERY.

Zemplén vármegyei eredetű család; ott hirdettetett ki 1648-ban a Szentpétery János és neje Pap Katalin és testvére András részére még 1640 július 10-ikén II. Ferdinánd király által adományozott ármális; s ott igazoltatott 1724-ben a nemességszerző Jánosnak János fiától származó unokája Mihály, királyhelmecczi lakos. Ugyanő — a családtól nyert adatok szerint — később vallási üldözés miatt kénytelen volt a család ősi fészket Király Helmecczet elhagyni és Jászkisérre költözött. Ezen Mihálynak Sámuel fiától származó unokája Mihály volt az, a ki özvegy édes anyjával még gyermekkorában városunkba költözött a 18-ik század második felében. Ő már városunkból nősült. Nejétől Bang Annától azonban csak egy fia maradt, Sándor, a ki 1800-ban született. — Szentpétery Sándor volt az első a családból, a ki városunk közéletében jelentékeny szerepet vitt. Ő a jogi pályára lépett s ügyvédi oklevelet szerzett. 1848-ban a városi tanács újjászervezésekor ő lett a város első főpolgármestere, s egész 1850-ig viselte e tisztelet. Közben 1848-ban a városunkban szervezett nemzetőrségnek is ő volt a kapitánya. A szabadságharcz után közhivatali nem viselt, de 1861-ben vármegyénk táblabírájává neveztetett ki, s 1867-ben hunyt el. Nejétől, Alsómesteri Tóth Zsófiától, Tóth István és Dabasi Halász Erzsébet leányától három fia maradt.

Legidősebb fia Sándor, a ki 1830-ban született, szintén a jogi pályára lépett s ügyvédi oklevelet szerzett. A szabadságharczban mint alig 18 éves ifjú vett részt s a 69-ik honvéd gyalog zászlóaljban főhadnagyságig emelkedett; 1861-ben a városnál aljegyző, 1865-ben rendőrkapitány, 1868-ban pedig városi ügyész lett, s e minőségben szolgálta városát 1880-ig. Nejétől Kiss Sárától, Kiss Imre és Muraközy Zsuzsánna leányától, két fia és egy leánya maradt. Leánya Juliánna Prikkal Jánoshoz ment nőül. Idősebb fia, Géza, a városnál számtiszt, s nejétől Lifner Bertától született gyermekei a táblázaton láthatók; ifjabb fia Sándor, szintén nős, neje Katalin, kitől egy leánya született, Júlia.

Szentpétery Sándor és Tóth Zsófia második fia Gyula 1832-ben született. A szabadságharczban ő is részt vett s a 101-ik hon-

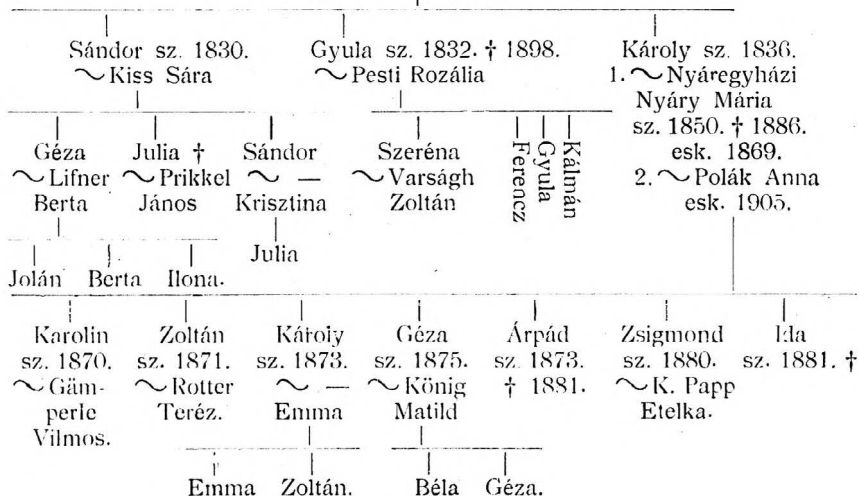
Szentpétery Mihály Nagykőrösre költözik

~ Bang Anna

Sándor sz. 1800. † 1867.

1848-ban nemzetőr kapitány, a város első polgármestere

~ Alsómesteri Tóth Zsófia

véd zászlóaljban szintén főhadnagy lett. A szabadságharc után besorozták mint közlegényt, s csak 10 év múlva szabadult meg s jött haza. 1869-ben a városnál tanácsnok, majd „egyesbíró“ lett, később pedig a városi takarékpénztár igazgatója. Az 1884-ik évi országos képviselő választáskor jelöltül lépett föl, de kisebbségben maradt; később elköltözött a városból a fővárosba, s ott halt meg 1898-ban vejénél Dr. Varságh Zoltánnál. Nejétől Pesti Rozáliától születeit gyermekei a táblázaton láthatók.

Szentpétery Sándor és Tóth Zsófia legifjabb fia Károly 1836-ban született; 1873-tól 1880-ig, s majd újból több évig a város mérnöke volt, de e közben és ez időtől fogva is mint városi képviselő, ref. presbyter s a helybeli függetlenségi párt elnöke, élénk részt vett a város közéletében. Ő kétszer nősült; először 1869-ben vette nőül Nyáregyházi Nyáry Zsigmond és Szabó Borbála 1850-ben született leányát Máriát, a ki 1886-ban hunyt el. Második neje Polák Anna. Gyermekei csak első nejétől születtek: a kiskorukban elhunytakat nem említve 4 fiú és 1 leány. Leánya Karolin, a ki 1870-ben született Gämperle Vilmoshoz ment nőül.

Mind a 4 fia nős; közülük Zoltánnak, a kinek neje Rotter Teréz és a legifjabbnak Zsigmondnak, a ki bölcsészettudor s tanársegéd a kolozsvári Ferencz József tudomány egyetemen, s a ki csak a múlt évben 1907-ben vette nőül K. Papp Etelkát, nincsenek gyermekei. Károlynak és Gézának, nejétől König Matildtól született gyermekei a táblázaton láthatók.

A család 1640-ben a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld dombon természetes színű leopárd áll hátsó lábain jobbra fordulva. Sisakdisz: növekvő ezüst egyszarvú kivont kardot tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A család nagykőrösi ágának leszármazását a fentebb elsorolt adatok alapján a mellékelt táblázaton lehet összeállítani.

209. SZÉLESY.

A család 1712-ben kapott czimeres nemes levelet Szélesy Mihály személyében. A családnak ezen alkalommal adományozott czimer a következő: kék paizsban széles zöld mező fölött ágaskodó griff első jobb lábával író tollat, a ballal pedig arany szegélyű vörös könyvet tart. Sisakdisz: növekvő griff jobb lábával 3 fehér lilomot, a ballal vörös könyvet tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A család, úgy látszik, Nógrád vármegyében székelt, legalább Szélesy Pál, a ki mint lelkész települt le városunkban, Nógrád vármegyétől kapott 1776-ban nemes voltáról bizonyítványt, a mi nek alapján vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett. Ő Losonczon született 1740-ben; felsőbb iskoláit a debreczeni kollégiumban végezte a hol classis praeceptor és könyvtárnok is volt. Midőn a külföldi egyetemekről hazatért, mindjárt 1771-ben ref. egyházunk hívta meg második lelkésznek, a mely minőségben 6 évig, majd mint első lelkész 14 évig szolgált egyházunkban. Kitűnő szónok volt, s bár beszédeit életében nem adta ki nyomtatásban, oly nagy volt hírneve, hogy 1791-ben történt halálakor halotti anyakönyvünk Magyarország Aranyházájú Szent Jánosának (Chrysostomus Hungariae) nevezi. Mindjárt lelkészsége első évében 1771-ben családot is alapított: Szathmáry Pál kecskeméti praedikátor leányát Máriát vette nőül, a kítől 1772-ben Pál, 1774-ben pedig Dániel fia született. Vagyonilag is folyton gyarapodott; már 1772-ben 505 Rh forinton, majd újból 1775-ben 750 Rh forintért szerez nejevel együtt szőlőt, 1786-ban pedig házat. — Öz-

vegye 1792-ben Nyáregyházi Nyáry Lajos főbíró felesége lett, de 9 hónapi házasság után ő is elhunyt. Gyermekei elszármaztak városunkból.

A mindössze két izre terjedő leszármazás a következő:

Szélesy Pál ref. lelkész sz. 1740. † 1791.

~ Szathmáry Mária † 1793 esk. 1771.

Pál sz. 1772.

Dániel sz. 1774.

210. SZIJJÁRTÓ.

A 18-ik században városunk jegyzőkönyvei többször említik a Ns Szijjártó, néhai Ns Szijjártó Varga családot. Így 1765-ben Ns Szijjártó János pörösködik; 1788-ban Ns Szijjártó Varga István (egregius) alperes; 1794-ben ugyan ő újból pörösködik. — 1800-ban pedig Ns Szijjártó Varga József fordul elő. Közlebbi adatunk nincs a családról; a vármegyei nemesi összeírásokban — legalább néven — nem fordul elő.

211. SZILASSY (Szilasi és Pilisi).

Vármegyénk ősrégi nemes családja, a melyből György és Vincze (váczi püspök) már 1453-ban adományt nyernek Pándra és Pilisre, György fia Balázs pedig 1477-ben Losoncz Tugárra. A család már a 18-ik század elején jött házasság útján, rokoni összeköttetésbe városunk családjaival, a mely azután később többször is megújult; u. is: 1715-ben Losonczon lakó Szilassy György városunkból vette nőül Erdős János özvegyét Zsuzsánnát. De a család már a 18-ik század első felében birtokos is volt városunkban: a Mokcsay család jussából szerzett meg egy birtokrészt. 1747-ben Szilassy Ádám, a ki Losoncz Tugáron lakott, először szintén városunkból nősült: Nyáregyházi Nyáry Mihály főbíró és Erdőssy Erzsébet 1729-ben született leányát Sárát vette nőül, a ki azonban pár év múlva elhunyt. Szilassy János nagykőrösi birtokrésze osztályában leányának Erzsébetnek jutott, a ki előbb Izsák Lászlónak, majd Döme Antalnak felesége volt, s 1835-ben az ő örökösei egyezkednek a várossal — a többi Mokcsai örökösrel együtt — az általuk birt Mokcsay juss illetőleg birtokrész eladása iránt.

A család czimere a következő: Kék paizsban három küllős aranykerék agyából kiemelkedő ezüst egyszarvú. Sisakdisz: az egyszarvú növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

212. SZIVOS.

Városunk régi családja, a melyből az 1639-ik évi városi jegyzőkönyv Szivos Benedek két fiát, Jánost és Pétert említi. Közülük János „diák“ már előbb a város szenátora 1653-ban második, 1659-ben majd ismét 1664-ben pedig a város főbirája volt. Ugyanőt nejevel és gyermekeivel együtt Hanvay Ferencz, a város egyik földesura 1666-ban libertálja s nekik egy „colonialis fundus“-t inscribál „Mely hozzájuk mutatott jó akaratomért — írja — fizetnek kétszáz jó mértékű aranyokat, annak felette pedig *egy hím-lóban való egyszörű fekele tanult hat gyermeklovakat*“. — Kijelenti továbbá Hanvay Ferencz azt is, hogy beleegyezik abba is, hogy „ármálist és egyszersmind consensus regiust is szerezhessenek és impetrálhassanak magoknak“. -- Az ármálist ki is adta 1667 jan. 8-án Leopold király Szivos János deák és neje Erdős Anna s fiai János, Mihály és István részére, a kik ennek alapján, még ugyanezen év május havában be is jegyeztettek vármegyénk igazolt nemesei közé. A fiúk közül Mihály 1694-ben, több városunkban lakó nemes társával együtt a királyhoz folyamodott a városi tanács velük szemben tanúsított túlkapásai ellen; később azonban Kecskemétre költözött, s nejétől Biczó Zsuzsánától két leánya maradt: Zsuzsánna, a ki Bende Jánoshoz ment nőül városunkban és Katalin, a ki Ferencz Péter felesége lett Halason. A legifjabb fiú István, ki 1713-ban városunk másodbirája volt s már előbb 1699-ben a vármegye juratus assessora, kétszer nősült; először 1690-ben Halasról tiszteletes Zombory György leányát Zsófiát vette feleségül, míg második neje Rúzs Erzsébet volt. Egy fiáról és egy leányáról van adatunk. Leánya Zsuzsánna Ns Buzogány Lászlóhoz ment nőül Irsára, s 1749-ben eladta atyai örökség gyanánt városunkban neki jutott egyik fundusát a piarista atyáknak, a kik erre nádori donációt is szereztek, azonban a rokonnok ellenmondása folytán ennek daczára sem juthattak annak birtokába. A fiúról, Istvánról, csak annyi adatunk van, hogy felesége Sepsei Szabó Erzsébet volt, s hogy egy leánya maradt: Erzsébet, Makai Pálné és egy fia Pál, a ki Győrbe költözött.

Szivos János deák és Erdős Anna legöregebb fia János volt; hogy felesége ki volt, nem tudjuk, s csak egyetlen fiáról van ada-

tunk Istvánról, a ki az 1723-ik és 1730-ik évi vármegyei nemesi összeírásokban föl van véve az ármálisták között. — Ő Ns Szőrös Szabó Ilonát, Szabó János és Szőrös Anna leányát vette feleségül. Ismét csak egy fiukról van adatunk: Jánosról, a ki 1719-ben született s 1778-ban halt meg, s a kinek felesége Balogh Ilona volt, a ki 1726-ban született s 1788-ban hunyt el.

Szivos Jánosnak és Balogh Ilonának 6 fiáról van adatunk. A legidősebb, István 1753-ban született s Tanca Erzsébetet vette nőül, kitől két fia és egy leánya maradt. Leánya Erzsébet Tóth Andrásához ment nőül. Idősebb fia István 1774-ben született s 1848-ban hunyt el, Tóth Évát vette nőül (született 1781. meghalt 1831-ben) kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. Az ifjabb fiú Pál, 1775-ben született s 1824-ben halt meg; kétszer nősült; első felesége Thenke Nagy Erzsébet volt, a kinek 1817-ben történt halála után Nagy Máriát vette nőül. Gyermekei és unokái a táblázaton láthatók.

Szivos János és Balogh Ilona második fia János kétszer nősült. Első felesége Labancz Ilona 1782-ben hunyt el, s 1787-ben vette nőül Kállai Sárát. Két fiáról van adatunk, u. m. először Jánosról, a ki szintén kétszer nősült, először Losonczy Sárát, másodszor pedig 1821-ben Csók Máriát vette feleségül, kiktől, született gyermekei a táblázaton láthatók. Közülük Mózes, a ki 1824-ben született s 1903-ban hunyt el, városi tisztviselő, legutóbb a községi takarékpénztár pénztárnoka volt, s feleségétől Szabó Rozáliától két gyermeke maradt. — A másik fiú Sándor volt, a ki 1828-ban vette feleségül Sütő Zsuzsánnát; gyermekeit a táblázat mutatja. Közülük Albert ügyvéd volt, s nejétől Vajda Judittól született gyermekei a táblázaton láthatók.

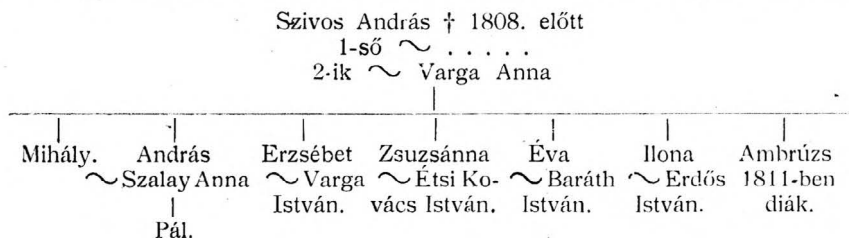
Szivos János és Balogh Ilona harmadik fia József 1760-ban született és 1832-ben hunyt el, 1786-ban vette nőül Halmi Sárát a kitől származott gyermekei és unokái a táblázaton láthatók.

A negyedik fiú Mihály, előbb ugrai majd tiszavárkonyi jegyző volt, 1784-ben vette nőül Ns Varga Máriát. — Két fiáról van adatunk, u. m: Sándorról, a ki 1796-ban született s 1848-ban hunyt el, s a ki egy ideig apja utóda volt a tiszavárkonyi jegyzőségben, s a ki 1829-ben vette nőül Magyar Erzsébetet, a kitől született gyermekei a táblázaton láthatók; és Mihályról, a ki 1804-ben született s 1842-ben halt meg, feleségétől, Zombory Máriától született gyermekeit a táblázat mutatja.

Az ötödik fiú Péter 1788. vette nőül Faragó Sárát, de sem az ő, sem a hatodik fiú, Pál, leszármazóiról nincs semmi adatunk.

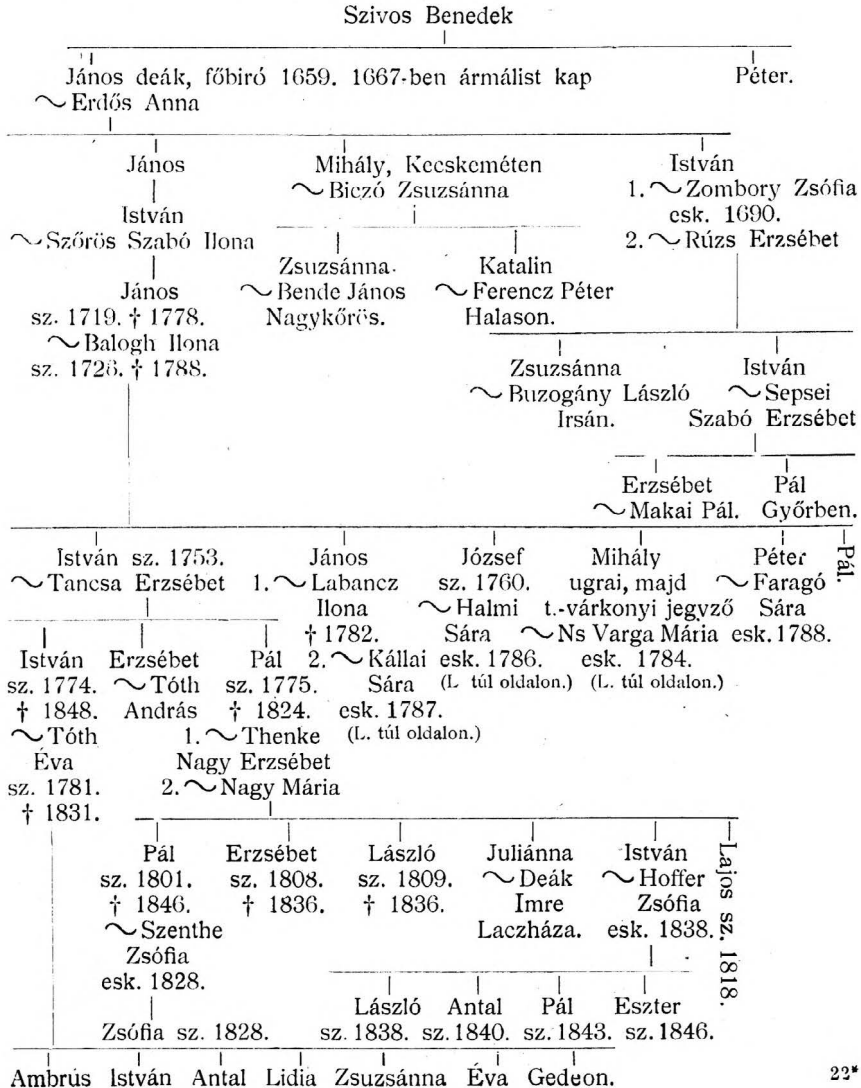
A család leszármazásáról egy töredékes leszármazási tábla — 1813-ig terjedőleg — található vármegyénk levéltárában; ezt egészítettem ki városunk levéltárában található végrendeletek osztálylevelek, továbbá egyházunk anyakönyveinek adatai alapján a múlt század közepéig. A táblázat azonban így is nagyon hiányos; nem csak a leányok hiányoznak a régebbi izekről, — így például nincs rajta Ilona, a ki 1732-ben Szalay Istvánné volt Czegléden, Anna, a ki 1739-ben Harnócz Istvánné volt, Katalin, a ki 1765-ben Darin Varga András özvegye, s Ilona, aki 1776-ban Egyedi Pál özvegye stb., — hanem a fiág is János legöregebb fiától Jánostól csak egy ágon van lehozva. A család pedig városunkban nagyon elágazott; így az 1817-ik évi összeírásban 12 nagykorú családtag van említve, mint birtokos; 1835-ben pedig a következő család tagok kapnak a vármegyétől nemesi igazolványt: István, József, Mihály, János, Pál és Ferencz, és ismét István, Sándor, Ferencz és Mihály, továbbá István fiai: István, Ambrúzs, Antal, Gedeon; Mihály fiai Zsigmond és Gábor; János fiai: Károly és Lajos; Ferencz fia Ferencz; másik István fia: Péter és Bálint; Sándor fiai: Imre és Albert; Ferencz fia: Ádám; és Mihály fia: Simon, mind nagykőrösi lakosok; s jelenleg is a családnak 26 tagja birtokos városunkban. — Ilyen nagymérvű elágazás mellett — a családtól nyerhető adatok hiányában — a család teljes leszármazását összeállítani lehetetlen, annyival is inkább, mert a városunkban ma is nagy számmal élő Szivosok között lehetnek — s bizonyára vannak is — a nemesítészerző János „diák” testvérének Péternek leszármazói is, s s esetleg azon másik Ns Szivos család tagjai is, a mely a szomszéd Kecskeméten székelt, s a melyből Szivos, másként Baráth János és neje Kaszap Judit, valamint fiai János és Pál s leányai Erzsébet és Anna 1697-ben kaptak nemes levelet.

Nem illeszthető bele a táblázatba azon Ns Szivos András sem, a ki 1808 előtt hunyt el, s a kinek özvegye Varga Anna 1821-ben egyezkedik mostoha gyermekeivel; a városi levéltárban levő egyezségből a következő töredékes leszármazás állapítható meg:

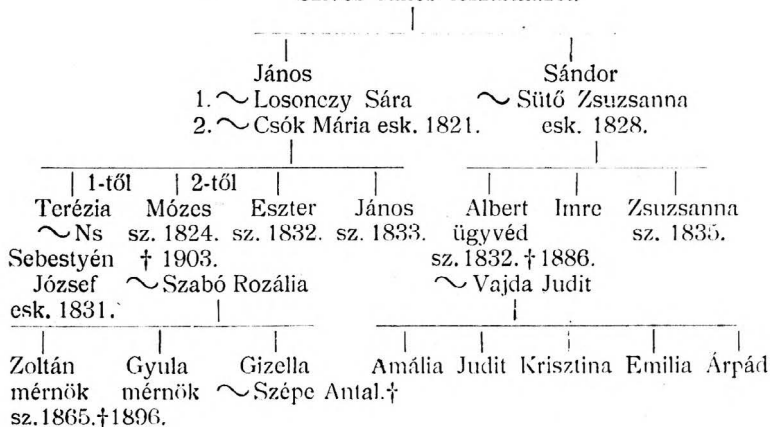

A család Szivos Mózes kir. táblai hites jegyző 1847-ik évi aláírása mellett található czimeres pecsét szerint a következő czimert használja: Kék paizsban zöld mező fölött kiterjesztett szárnyú madár csőrében szőlőfürtöt tart. Sisakdisz: a paizs-alak.

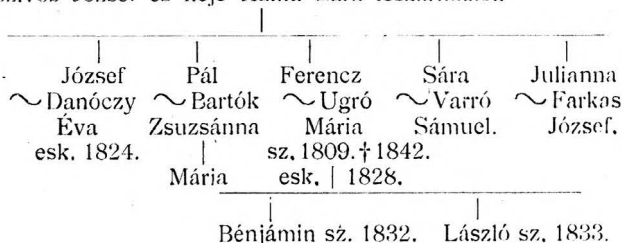
A fentebbi adatatok alapján a család töredékes leszármazása a következő táblázaton állitható össze:

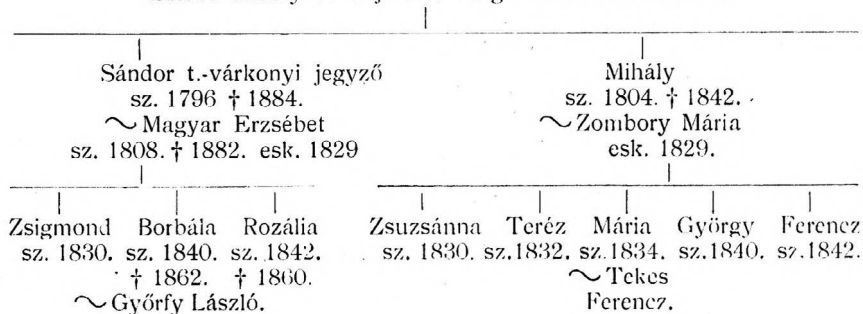
Szivos János leszármazói.

Szivos József és neje Halmi Sára leszármazói.

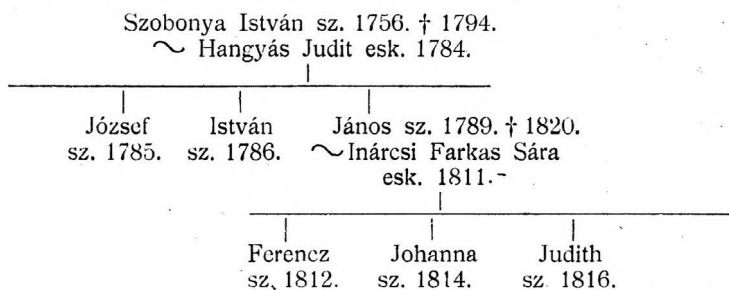
Szivos Mihály és neje Ns. Varga Mária leszármazói.

213. SZOBONYA

(Nagy Endrédi és Födémesi).

Bars vármegye egyik legrégibb nemes családja, a mely az előnevét adó Nagy Endréden már a 15-ik században birtokos volt, s a melynek tagjai közül a 16-ik és 17-ik században többször kerültek ki a vármegye főszolgabírái sőt alispánja és országgyűlési követe is. E családból származott Szobonya István, a ki a 18-ik század utolsó negyedében városunk jegyzője volt. Ő 1784-ben vette nőül Nyáregyházáról Ns Hangyás János leányát Juditot, a ki férjének 1794-ben történt halála után Ns Kiss Mihályhoz ment nőül Kecskemétre. Házasságukból 3 fiú született, a kik közül azonban csak az 1789-ben született János ért ember kort. — 1810-ben ő szerezte meg városunkban az akkor adás-vétel tárgyát képező postahivatalt a hozzá kötött javadalommal együtt s e czélból eladta édes atyjáról örökölt egyik „aklát“ 2200 Rh forintért. 1811-ben nőül vette Inárcsi Farkas Ferencz és Beretvás Sára 1795-ben született leányát Sárát, a ki férjének 1820-ban történt halála után másodszor Gubody Jánoshoz ment nőül. Szobonya János és Inárcsi Farkas Sára házasságából 1 fiú és 2 leány született, mint a táblázaton látható. További leszármazóikról nincs tudomásunk. A mindössze 3 izre terjedő leszármazás a következő:

Szobonya István 1778-ik évi aláírása melletti czimeres pecséten a paizsalak: jobbában kivont kardot tartó ágaskodó oroszlán; sisakdisz: a paizsalak, növekvően.

214. SZOKONYA.

Az 1774/5-ik évi egyházi adólajstromban fordul elő városunkban Ns Szokonya László; felesége Szüle Anna volt, a ki másodszor Nagy György Andráshoz ment férjhez Ókécskére; 1793-ban

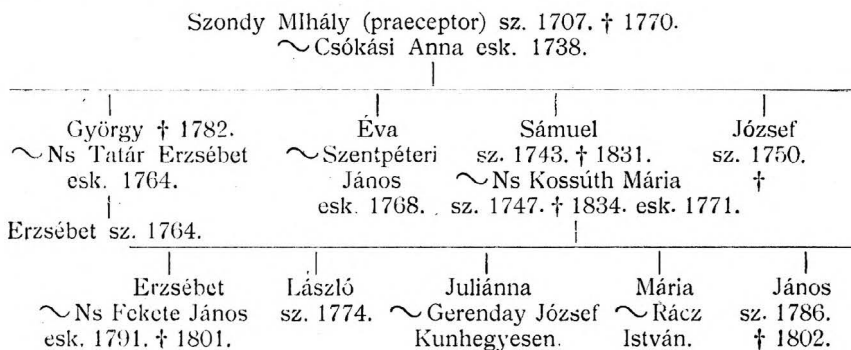
már fiuk István szerepel, a ki 1802-ben szüleiről örökölt egyik szőlejét 450 Rh forintért adja el. 1776-ban Szokonya István a vármegyétől nemesi bizonyítványt kap. Egyébb adat a családról a levéltárakban nem található; s így sem az nem állapítható meg, hogy ezen városunkban élt Ns Szokonya család azonos-e a Bars vármegyéből származott s vármegyénk más részeiben ma is virágzó Segesváry, másként Szokonya családdal, sem pedig az, hogy a városunkban ma is élő ily nevű családok ezen Ns Szokonya László leszármazói-e.

215. SZONDY.

Szabolcs vármegyei nemes család, a melyből Szondy Máté 1619-ben kapott II-ik Ferdinánd királytól nemes levelet. A családnak ezen alkalommal adományozott czimer a következő: kék paizsban két szemközt fordult természetes színű ágaskodó oroszlán első lábaival hegyével fölfelé álló kivont pallózt tart. Sisakdisz: növekvő oroszlán jobb első lábával kivont kardot tart. E családból származott Szondy Mihály, a ki 1707-ben született, s a kit a 18-ik század harminczas éveiben választott meg ref. egyházunk lányok tanítójának. Ő 1738-ban vette nőül Csókási János leányát Annát. Minthogy ő Nagy-Kállóból jött városunkba, Kállai Szondynak, sőt sokszor csak Kállainak nevezték, sőt még anyakönyvi bejegyzés is van családjáról csak Kállai néven. 1770-ben hunyt el. Három fiáról és egy leányáról van tudomásunk. Leánya, Éva 1768-ban ment nőül Szentpéteri Jánoshoz. Legifjabb fia, az 1750-ben született József, kis korában halt el. A legidősebb fiú, György, asztalos mester volt, s 1764-ben vette nőül Ns Tatár Bálint losonczy praeceptor leányát Erzsébetet, a kit azonban 1782-ben özvegyen hagyott. Egyetlen leányuk született 1764-ben Erzsébet, a ki kis korában halt meg, s özvegye másodszor Varga Jánoshoz ment nőül s 1812-be végrendelkezett. Szondy Mihály és Csókási Anna második fia Sámuel 1743-ban született, s nagy kort érve 1831-ben hunyt el. 1771-ben bizonyítványt kapott nemes voltáról, sennek alapján vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett. - Ugyan ezen évben vette nőül Pilisről Ns Kossúth Máriát, a ki 1747-ben született s 1834-ben halt meg. Három leányuk és két fiuk született. — A fiúk közül az 1786-ban született János, mint tanuló ifjú hunyt el 1802-ben. Az 1774-ben született László, úgy látszik, szintén örökösök nélkül halt meg, mert 1834-ben csak is

a 3 leány — illetve leszármazóik — osztozkodnak az atyai, illetve anyai örökségen. A legidősebb leány Erzsébet 1791-ben ment nőül Ns Fekete János szenátorhoz, s 1801-ben hunyt el; a második leány Juliánna Gerenday József Telesége lett Kunhegyesen, míg a legifjabb leány Mária, Rácz Istvánhoz ment nőül.

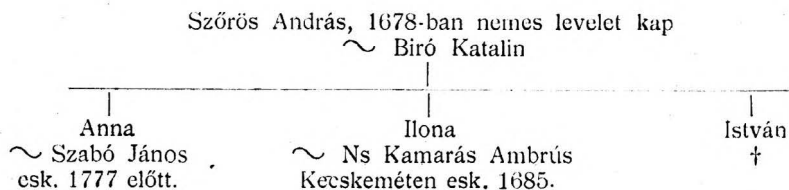
A mindössze 3 izre terjedő leszármazás a következőkben állítható össze:

216. SZŐRÖS.

Az 1677-ik évben gróf Keglevich Miklós ezt írja: „Kőrös-városában, nemes Pest vármegyében levőben, lakozó Szőrös Andrást és feleségét Biró Katát és unokáját Szabó Jánost, mint örökös jobbágyinkat mostani és jövőendőben leendő utriusque sexus maradékival, successorivel és posteritásával in perpetuum et irrevocabiler jobbagyságok alól felszabadítottuk és exemptussá tettük, úgy, hogy magunk is meghozatván kegyelmes koronás király urunktul armálisokat, melylyel maga megnevezett Szőrös András és felesége és utriusque sexus maradéki mint igaz nemes emberek instar aliorum nobilium országunk nemesi szabadságával élhessen.“ Ezen kívül azon telket, a melyen laktak 400 tallérban inscribálja nekik; érdekes azonban, hogy kiköti felszabadító levelében, hogy Szőrös András és utódai nemesi szabadságának ő vele vagy örököseivel szemben „erejek ne lehessen.“ Keglevich Miklós az ígért armálist ki is eszközölte Szőrös András részére, a ki ennek alapján 1678-ban vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett. Minthogy azonban egyetlen fia István, kis korában elhalt, ő volt az egyetlen férfi tagja a Ns Szőrös családnak. Két leánya

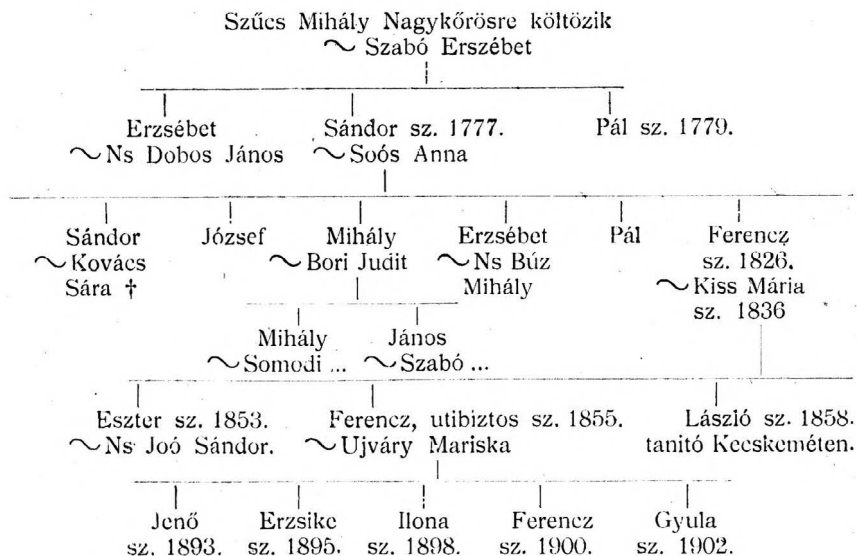
maradt: az idősebb, Anna, vagy mint végrendeletében nevezi, Panna, már 1677 előtt ment nőül Szabó Jánoshoz, míg a fiatalabb 1685-ben lett a Kecskeméten lakó Ns Kamarás Ambrús felesége. Szörös András 1686-ban végrendelezik, s többek közt ezt mondja: „1. Az én kicsiny javaimból a kőrösi keresztény ecclesia számára hagyok 25 tall. 2. Tiszt. Praedicator uram számára 5 tall. 3. Mester uramnak 1 aranyat. 4. Öreg deákoknak 1 tall. 5. Mendi-kásoknak 1 tall. 6. Nazur béki urunknak 1 tehenet.“ Többi javaira azt rendeli, hogy azokat felesége örökölje, s csak annak halála után 2 leánya. — A mindössze 2 izre terjedő leszármazás a következő:

217. SZÜCS.

A család nemes levele 1655-ben kelt, s 1657-ben hirdettetett ki Komárom vármegyében. A nemességszerzők: „Mathias Váradi Szűcs de Kecskemét“ és neje Oláh Anna, fiuk György s leányaik Erzsébet és Katalin, továbbá fivére Váradi Szűcs János és neje Ilona s fiuk István. A család az ármális szerint ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld mezőben természetes színű arany koronás kettős farkú oroszlán hátsó lábain áll kilógó piros nyelvvel, s jobb első lábában hármás piros rózsát tart. Sisakdisz: A paizsalak növekvően. E családból származott Szűcs Mihály, a ki a 18-ik század második felében települt le városunkban, midőn Oskoda Mihály özvegyét Szabó Erzsébetet vette feleségül, kiről leszármazói — megkülönböztetésül — Oskoda Szűcsöknek, vagy sokszor csak O. Szűcsöknek neveztettek. Házasságából 2 fia és 1 leánya maradt; a leány Erzsébet 1794-ben az insurgents Ns Dobos Jánosnak volt felesége. Az ifjabb fiú az 1779-ben született Pál nőtlenül halt el. Az idősebb fiú, Sándor, a ki 1777-ben született, Soós Annát vette feleségül, kitől 5 fia és egy leánya született. A leány, Erzsébet, Ns Búz Mihályhoz ment nőül. A fiúk közül József és Pál nőtlenül haltak el. A legöregebb fiúnak,

Sándornak sem maradt feleségétől Kovács Sárától gyermeke. A harmadik fiú Mihály, Bori Juditot vette nőül; kitől két fia maradt Mihály és János. Mint a táblázaton látható, mindkettő nő. A legifjabb fiú Ferencz 1826-ban született, s Kiss Máriát vette feleségül, kitől egy leánya és két fia született. A leány Eszter, a ki 1853-ban született, Ns Joó Sándorhoz ment nőül. Az idősebb fiú, az 1853-ban született Ferencz, jelenleg utibiztos, nejétől Ujvári Mariskától született gyermekei a táblázaton láthatók. A legifjabb fiú, az 1858-ban született László, nőtlen, tanító Kecskeméten. — A család kőrösi ágának leszármazása a fentebbi adatok alapján a következőben állitható össze.

218. TAKÁCS.

1717-ben Takács György nagykőrösi lakos nemességét igazolni kívánja, s ez iránt inquirál. Az inquisitió eredményéről azonban sem a vármegyei, sem a városi levéltárban nincs adat.

219. TALLAS (Tollas).

Városunk régi családja, a mely különösen a 17-ik században, városunk közügyeinek intézésében vezető szerepet vitt. A városi tanácsban rendszeren 3—4 tagja ült a családnak s már 1600-ban — a legelső évben, a melyről a városi tanács jegyzőkönyve meg van — Tallas István volt a város főbírája, s viselte e tisztelet 1610-ig. 1611-ben Péter, 1614-től 21-ig, s ismét 1626-ban újból István, 1627-ben és 1633-ban Pál, 1635-ben István, 1636-ban s újból 1645-ben János volt a főbíró, s közben mind a négyen a városi tanács tagjai. 1641-ben Tallas János ref. egyházunknak egy úrvacsoraosztó ezüst tányért ajándékozott a következő felirattal: „Tallas János Feleségével Túri Polgár Erzsébetthel együtt készítette és Kőrösönn örökbe az Isten Asztalára tette 1641.“ A tányér peremén pedig ez olvasható: „Joh. VI. és LI. Ego sum panis vivus, qui e coelo descendi, si quis ederit ex hoc pane, vivet in aeternum. Anno Domini 1641 Kőrösi Ekklezsiáé.“ A család, a mely a 17-ik században ennyire virágzott, fiágon, úgy látszik, nem sokára kihalt. Az utolsó adat Tallas Jánosról szól, a ki a 18-ik század első éveiben „tanácsbeli nömös személy“ s 1700-ben másodbíró is volt. Később a család férfi tagjáról már nincs adat s a 18-ik századbéli vármegyei nemesi összeírásokban sem fordul elő; az utolsó adatok a család női tagjaira vonatkoznak: 1735-ben Ns Tallas Erzsébet Ns Pálffy János özvegye volt; 1739-ben a városi jegyzőkönyv a már akkor elhunyt Ns Tallas Juditot említi mint Nagy Ferencz első feleségét. Végül ref. egyházunk anyakönyvében van feljegyezve az 1770-ik évről Ns Bodó Papp Jánosnének Ns Tallas Erzsébetnek 90 éves korában történt elhunyt. Minthogy a 17-ik századról még nincs ref. egyházunknak rendszeres anyakönyve: a fentebbi egy pár adatból nem lehet e ma már kihalt család nemzedékrendjét összeállítani.

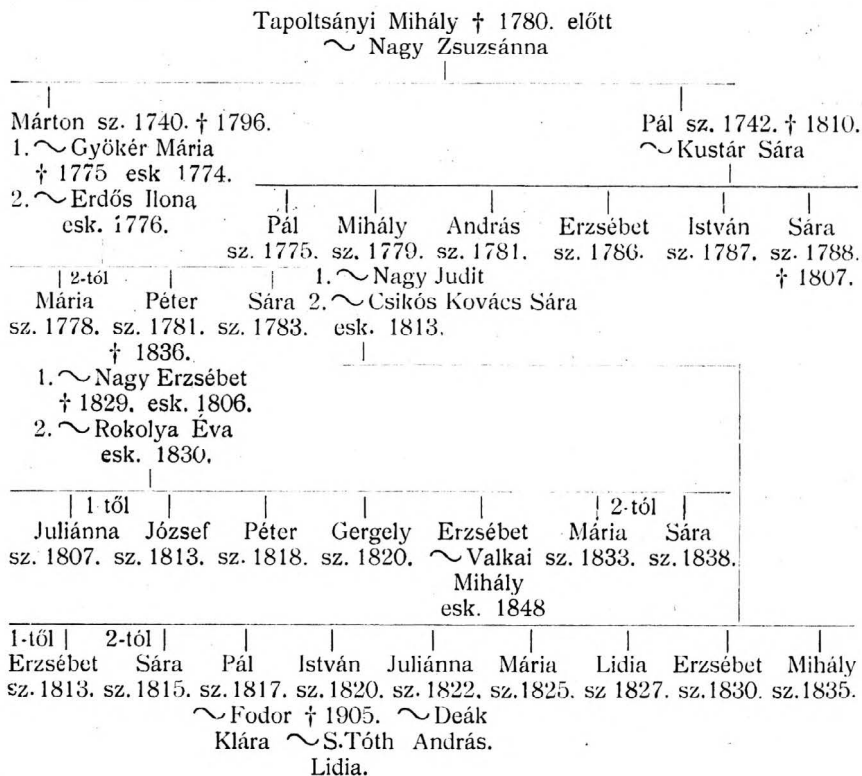
220. TAPOLTSÁNYI.

Vármegyénkben a 18-ik század elején tűnik fel a család Tapolcsányi Ferencz versegi lakos személyében, a ki 1720-ban jegyeztetett be vármegyénk igazolt nemesei közé. Hogy vajjon ő azon ősrégi Kistapolcsányi Tapoltsányi családból származott-e, a mely az előnevét adó Kis-Tapolcsányt Bars vármegyében már a

16-ik században birta, arra nézve nincs biztos adatunk. — Annyi bizonyos, hogy úgy Tapoltsányi Ferencz, mint fia, vagy unokája Mihály, a ki városunkba költözött, szegény sorban volt, s úgy Mihály, mint fiai is, városunkban juhászoktak. Tapolcsányi Mihály 1780 előtt hunyt el, mert ez évben már özvegye, Nagy Zsuzsanna, adta el házát. Két fiáról van tudomásunk: Mártonról és Páiról. Márton 1740-ben született, s 1796-ban hunyt el. Kétszer nősült; először 1774-ben Gyökér János leányát Máriát, vette el, a ki azonban már 1775-ben elhunyt; másodsor 1776-ban Erdős János leányát Ilonát vette feleségül. Gyermekei csak a második házasságából maradtak: két leány és egy fiú. Fia Péter 1781-ben született, s 1836-ban hunyt el. Ő is kétszer nősült; előbb 1806-ban Nagy Erzsébetet vette feleségül, a ki több helyen Sinor Nagy Erzsébetnek, máshol pedig Nagy Gergely Erzsébetnek is van írva. Vele csakhamar tekintélyes vagyont is szerzett; így 1811-ben egyik szőlejüket egy házért cserélik el, 1812-ben pedig bokrosi szőlejüket 1200 Rh forintért adják el. Midőn első felesége 1829-ben 45 éves korában elhunyt, 1830-ban újból megnősült: Rokolya Évát vette feleségül, a ki máshol Nagy István Évának is van írva. Mindkét házasságából maradtak gyermekei, a kik a táblázaton láthatók.

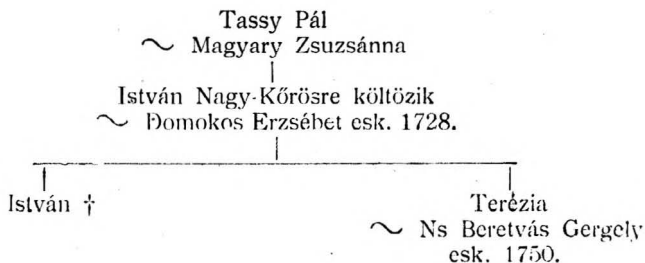
Tapolcsányi Mihály és Nagy Zsuzsanna másik fia Pál 1742-ben született s 1810-ben hunyt el. Ő is juhászokdott, s e közben a törvényt is meggyűlt a baja, mint felesége 1765-ben a vármegyéhez intézett folyamodványában írja, ura „már régebben a vármegye tömlöczében raboskodik“. Mikor kiszabadult, biztosítani akarta magát, hogy máskor olyan könnyen ne bánhassanak el vele, s ezért nemessége igazolására tanú vallatásokat eszközölt, s ezeket 1803-ban hitelesíttette. Feleségétől, Kustár Sárától — mint a táblázaton látható, — több gyermeke maradt, közülük azonban csak az 1779-ben született Mihálynak maradtak utódai. Mihály szintén kétszer nősült, első felesége Nagy Judit volt, a kitől 1813-ban egy leánya született Erzsébet. Nagy Judit ugyanekkor elhunyt, s Tapoltsányi Mihály még ez évben újból meg nősült, Kovács Sárát vette feleségül, a ki több helyen Csikós Kovács Sárának is van írva; tőle született gyermekei a táblázaton láthatók.

A fentebbi adatok alapján a család nagykőrösi ágának leszármazása, a múlt század közepéig, a következőleg állítható össze:

221. T A S S Y.

Komárom vármegyei nemes család, a melyből Tassy István — Tassy Pál és Magyary Zsuzsánna fia — 1728-ban veszi nőül városunkból Ns Domokos András és Nagy János Ilona leányát Erzsébetet, s maga is városunkban telepszik le, sőt ide költözik vele özvegy édes anyja is, s itt pörösködik 1745-ben Ns Menszáros György özvegyével. Tassy István még 1738-ban életben volt s egy pörben protestált, de csakhamar úgy ő, mint felesége is elhunyt s árva gyermekeiket — Teréziát és Istvánt — a nagyanya nevelte. Közülük azonban István még kis korában elhalt; Terézia pedig 1750-ben Ns Beretvás Gergelyhez ment nőül. — E városunkban mindössze két ily ért család leszármazása a következő.

222. THEGE (Konkoly).

Ezen régi túl a dunai családból Konkoly Thege Zsófia került a 18-ik század végén városunkba. Ő először Szalay Józsefnek, másodsor pedig Dr. Jánossy Györgynek volt a felesége Ujfejtón. Mint másodsor is özvegyet vette nőül 1793-ban városunk főbírája Nyáregyházi Nyáry Lajos, a kinek ő már ötödik felesége volt. Vele 6 évig élt, s 1799-ben hunyt el 63 éves korában.

223. THENKE Nagy.

A 18-ik század közepe táján költözött városunkba Thenke Nagy András, a ki 1711-ben született, s Szappanos Márton és Balázs Kata leányát Annát vette nőül. Itt csakhamar tekintélyes vagyonra tett szert, s már 1757-ben megvette Inárcsi Farkas János szárazmalmát. 1765-ben fivéreivel Mihálylyal, Ferenczcel és Istvánnal együtt igazolni akarta nemességét, azonban a vármegye bővebb próbára — aduberiorem probam — utasította. 1773-ban bekövetkezett halála megakadályozta őt ezen bővebb bizonyítékok beszerzésében. Egy fia és két leánya maradt; leányai közül Ilona Nagy Istvánhoz ment nőül, Anna pedig 1752-ben Ns Fekete János szenátor felesége lett. Fia, szintén András, 1741-ben született, s az atyjáról örökölt vagyont ő is folyton gyarapította, s e mellett ő már városunk közéletében jelentékeny szerepet vitt. Már előbb tanácsnok, 1791-ben vármegyei „contractionalis comissarius“, 1798-ban pedig, majd újból még 3 éven át újra és újra megválasztva a város főbírája volt. Tapasztalván, hogy édes atyjának, — nemessége igazolása körül — nehézségei voltak, 1791-ben új nemes levelet kért, s ezt 1796-ban I. Ferencz királytól, nejével Garzó Évával s gyermekeivel, Sándorral, Ilonával és Erzsébettel

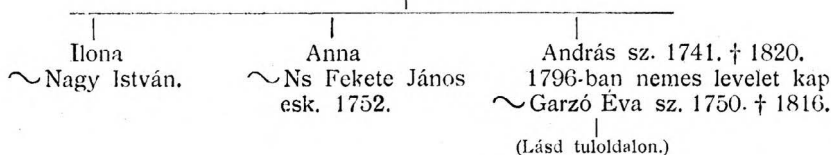
együtt meg is kapta. A nemes levél Thenke András érdemei közül különösen azt emeli ki, hogy a legutóbbi háború alkalmával a hadsereget nagy mennyiségű takarmánynyal segítette. A család ezen alkalommal a következő czimert kapta: Vörös paizs alján zöld mezőn fekvő ezüst nyilon természetes színű, kilógó piros nyelvű oroslán áll hátsó lábain, s első jobb lábával kivont egyezes kardot, bal lábával pedig levágott török főt tart üstökénél fogva, fölötte jobbról emberi arcú arany nap, balra pedig fogyó ezüst hold ragyog. Sisakdisz: kinyujtott piros nyelvű, kiterjesztett szárnyú fekete két fejű sas. Takarók: vörös-arany, vörös-ezüst.

Thenke András 1820-ban halt meg, míg felesége, Garzó Éva, a ki 1750-ben született, 1816-ban hunyt el. A nemes levélben említett gyermekeiken kívül még egy fiuk volt, az 1785-ben született András, a ki azonban kis korában elhalt. A leányok közül Ilona, a ki 1778-ban született s 1835-ben hunyt el, 1798-ban Ns Varga József felesége lett, míg Erzsébet Tanárky Józsefhez, az országos pénzár tisztségéhez ment nőül.

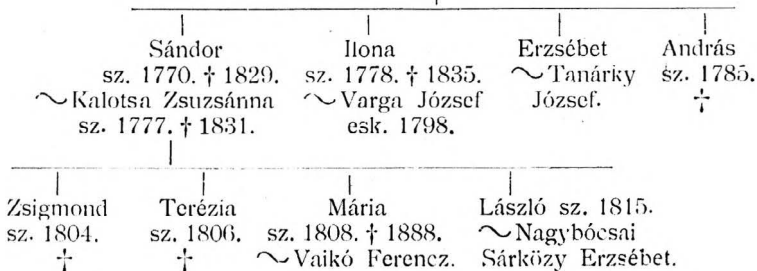
Thenke András és Garzó Éva fia Sándor, a ki 1770-ben született, s 1829-ben hunyt el, már korán városunk szolgálatába lépett: 1794-ben lett városunk „hites nótáriusa“, majd szenátor, 1807-ben pedig főbíró, s ezután még tizszer viselte újból és újból megválasztva a főbírói tisztet. 1803-ban vette nőül Kalotsa István főbíró és Molnár Erzsébet 1777-ben született leányát Zsuzsánnát, a ki 1831-ben halt meg. Gyermekeik közül csak ketten értek ember kort: Mária, a ki 1808-ban született s 1888-ban hunyt el, s Vaikó Ferencz felesége volt, s László, a ki 1815-ben született. Ő vármegyénk közéletében vitt jelentékenyebb szerepet, s a forradalom után hosszabb ideig volt főszolgabíró. Nejétől: Nagybócsai Sárközy Erzsébettől, Nagybócsai Sárközy Lőrincz és Érkeserői és Bélmezei Fráter Juliánna leányától, gyermekei nem maradtak, s így a nemes Thenke családnak ő volt az utolsó férfi tagja. — A család leszármazása a következőkben állitható össze:

Thenke Nagy András sz. 1711. † 1773.

~ Szappanos Anna

Thenke Nagy András és neje Garzó Éva leszármazói.

224. T O R S Á.

A 17-ik század végén, illetőleg a 18-ik század legelején szerepel városunkban Torsá Albert, a ki 1685-ben, majd ismét 1696-ban a város másodbírája, 1704-ben pedig főbírája volt. Az 1702-ik évi jegyzőkönyv mint „tanácsbeli nömös személyt“ említi. 1695-ben kérte Pest vármegye nemesei közé való felvételét az Udvardy, másként Rácz Györgynek 1560-ban adományozott és Pest vármegyében kihirdetett ármálisra hivatkozva, a vármegye azonban leszármazásának igazolására utasította. 1691-ben vette nőül Hatvani Pál özvegyét Erzsébetet, utódai azonban nem maradtak, s a családnak városunkban nyoma sincs, s a vármegyei nemesi összeírásokban sem fordul elő.

225. T Ó T H

(Madarász-Tóth).

1637-ben Madarász Pál és fiai Pál, István és Mihály, továbbá Tóth István közösen kaptak nemes levelet, a mely 1638-ban Sáros vármegyében hirdettetett ki. Tóth István leszármazói megkülönböztetésül Madarász Tóthoknak neveztettek. E családból származott azon Ns Madarász Tóth András, a ki Tápió-Szeléről 1778-ban vette nőül Terbegezdén — Hont vármegyében — lakó Egri Dánielnek városunkban Alsókáldi Káldy Pálnál nevedezett leányát Borbálát. 1781-ben pedig Madarász Tóth Mihály ugyancsak városunkból vette nőül Rudák Mihály özvegyét Fejszés Tóth Erzsébetet. Több adat e családra vonatkozólag sem egyházunk anyakönyvében, sem városunk levéltárában nincs.

226. TÓTH.

Városunkban több nemes Tóth család lakott. Így már a 17-ik század végén a város szenátora volt Ns Tóth Pál, a ki 1702-ben és 1706-ban a város másodbirája, 1711-ben és 1723-ban pedig főbirája volt. — 1702-ik évi aláírása melletti czimeres pecséten a paizsalak: mellét tépő pelikán; sisakdisz: a paizsalak, kiterjesztett szárnyakkal. 1726-ban még életben volt s egy tanú kihallgatás alkalmával mint „Nobilis Paulus Tóth“ teszi vallomását. — Talán ugyan ezen családból származott Tóth Gergely, a ki az 1723-ik évi vármegyei nemesi összeírásban, mint árnalista van fölvéve, de 1739-ben már nincs életben, mert özvegye Borbély Kata ekkor már Nagy Szabó György felesége Ráczeviben. — Egyetlenleányáról van tudomásunk, Zsuzsánnáról, a ki előbb Ns Kovács Mihálynak, másodszor pedig Ns Dallos Albertnek volt a felesége.

Egy másik nemes Tóth családból származott azon Tóth László, a ki 1754-ben, mint városunk lakosa, Hont vármegye bizonyítványa alapján jegyeztetett be vármegyénk igazolt nemesei közé.

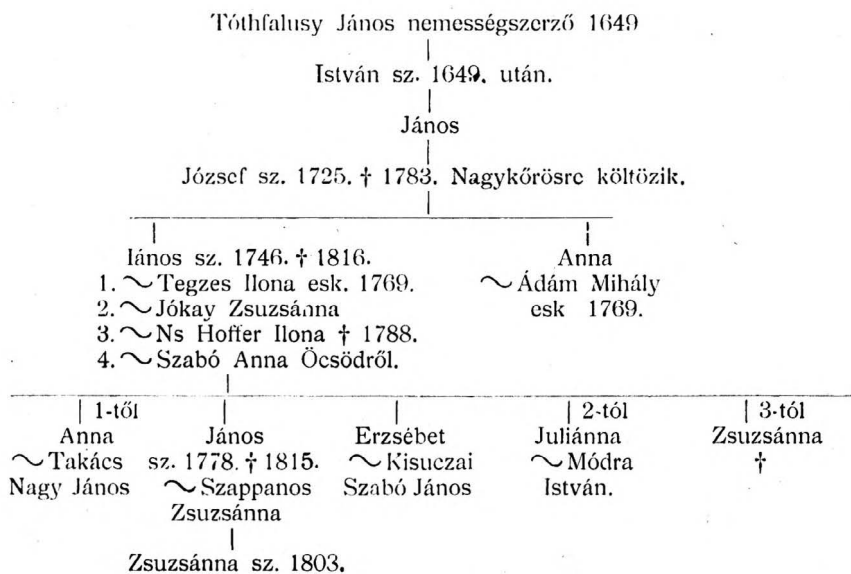
1764-ben Ns Tóth István aláírása mellett látható czimeres pecséten a paizsalak: dombból kinövő 3 rózsaszál. Sisakdisz: jobb lábában 3 rózsaszálat tartó növekvő griff. 1749-ben Ns Tóth Pál özvegye Markó Kata; 1769-ben Ns Tóth Anna Ns CseteJánosné; 1786-ban Ns Tóth Mihály özvegye Ács Éva. 1803-ban Ns Tóth Gergelyné Szalay Sára pörösködik. 1831-ben Ns Alsómesteri Tóth Zsófia Szentpétery Sándor ügyvéd neje. Ennyi a városunkban lakott nemes Tóth családbeliekre vonatkozólag található adat; ezekből természetesen egyik család leszármazását sem lehet összeállítani.

227. TÓTHFALUSY.

Tóthfalusy János 1649-ben kapott III-ik Ferdinánd királytól Márton és János fiaival együtt nemes levelet, a mely az 1650-ik évben Szathmár vármegyében hirdtetetett ki. A család ez alkalommal a következő czímert nyerte: Kék paizs alján fehér kövekől rakott kút közepén vizet okádó oroszlán guggol. Sisakdisz: két kiterjesztett sas szárny között repülésre készülő golya. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. A család a 18-ik század közepe táján került városunkba Tóthfalusy József személyében, a ki 1725-

ben született, s a nemesség szerző 1649 után született István fiának János nevű fiától született unokája volt. Ő 1754-ben, majd ismét 1765-ben Heves vármegyétől kapott nemesi bizonyítványt; ez utóbbiban már 1746-ban született fia János is be van foglalva, s ennek alapján mindketten bejegyeztettek vármegyénk igazolt nemesei közé. Tóthfalusy József 1783-ban hunyt el 38 éves korában; említett fián kívül még csak egy leányáról van tudomásunk: Annáról, a ki 1769-ben Ádám Mihály felesége lett. Tóthfalusy József fia János 1746-ban született s 1816-ban, 70 éves korában végrendelkezett. — Ő négyszer nősült; első felesége Tegzes Ilona, a második Jókay Zsuzsánna, a harmadik Ns Hoffer Ilona, a ki 1788-ban halt meg, a negyedik pedig Szabó Anna volt Öcsödről. Első feleségétől egy fia és 2 leánya, a másodiktól pedig egy leánya maradt, fia azonban még ő előtt, 1815-ben elhalt, úgy hogy az ő halála után 1824-ben már csak leányai egyezkednek mostoha anyjukkal. — Leányai közül Anna Takács Nagy Jánoshoz ment nőül, Erzsébet Kisuczai Szabó Jánoshoz, míg a legifjabb, Juliánna, Móra Istvánné lett. Fia, János 1778-ban született, s felesége Szappanos Zsuzsánna volt, kitől 1 leánya született 1803-ban, Zsuzsánna.

A család nagykőrösi ágának leszármazását a következőkben lehet összeállítani:

Ugyan e családból, de annak másik ágából származott Tóthfalusy Juliánna, Tóthfalusy József dunapataji főjegyző és Már Juliánna leánya, a ki 1828-ban Karay Gergely szenátor felesége lett s 1835-ben hunyt el.

228. TÖRÖK

(Buday vagy Sámbeiki).

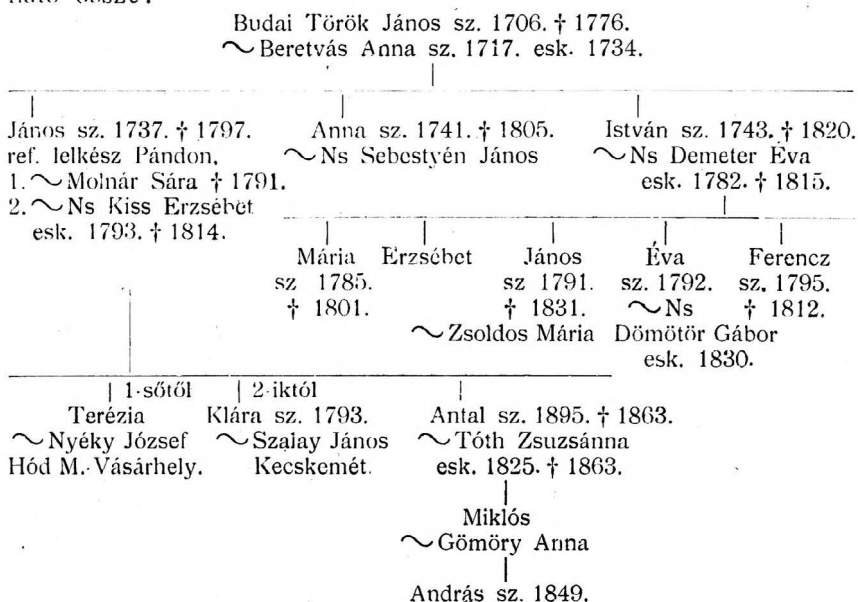
A család 1628-ban kapott nemes levelet Buday másként Török Mihály és neje Csábrághy Katalin s gyermekeik Zsigmond és Magdolna személyében. E családból származott az a Sámbeiknek is nevezett Török János, a ki 1732-ben mint iskolánk tanára települt meg városunkban. Itt csakhamar családot alapított, 1734-ben nőül vévén Beretvás János főbíró és Nagy Judit 1717-ben született leányát Annát. Vagyonilag is folyton gyarapodván, tekintélye polgártársai előtt mind inkább növekedett, s előbb szenátorrá, majd 1775-ben főbíróvá választották. Már előbb 1754-ben családja nemes voltárról Csongrád vármegyétől bizonyítványt eszközölt ki, s ennek alapján még ugyanezen évben fiaival Jánossal és Istvánnal együtt Pest vármegye kétségtelen nemesei közé bejegyeztetett. — Mint kiérdemült főbíró 1776-ban halt meg 70 éves korában. Beretvás Annával való házasságából 3 gyermeke született, egy leánya és két fia. Leánya, az 1739-ben született Anna, Ns Sebestyén János felesége lett, s mint özvegy 1805-ben halt meg. Idősebb fia, István, 1737-ben született, iskolánkban 1752-ben subscribált, a lelkeszi pályára lépett, s Pándon lelkészkedett, s 1797-ben halt meg. Kétszer nősült; első felesége Molnár Sára volt, kinck 1791-ben történt halála után Ns Kiss Erzsébetet, Kulla István özvegyét vette nőül. Két leánya és egy fia maradt. Idősebb leánya Terézia 1799-ben Nyéki József hódmezővásárhelyi nótárius felesége lett, második leánya Klára pedig Szalay Jánoshoz ment nőül Kecskemétre. Fia Antal, ki 1795-ben született, s 1863-ban halt meg, 1825-ben vette nőül Tóth Zsuzsánnát, Tantsa Mihály özvegyét, kitől egy fia született Miklós. Miklós felesége Gömör Anna volt, a kitől született 1849-ben fia András.

Török János és Beretvás Anna második fia István 1743-ban született. — Ő városunkban gazdálkodott, s ő is szenátorságot és 1794/5-ben másodbiróságot viselt s 1820-ban halt meg 77 éves korában. 1782-ben nősült meg, Valkházáról, Bars megyéből vette nőül Ns Demeter János leányát Évát, a ki 1815-ben halt meg 49

éves korában. Öt gyermekük közül az 1785-ben született Mária, 17 éves korában 1802-ben hunyt el; szintén fiatalon, mint tanuló ifjú halt meg fiuk Ferencz 16 éves korában. Az 1792-ben született János már mint nős ember halt meg 1831-ben, özvegye Zsoldos Mária volt. Éva leányuk 1830-ban Ns Dömötör Gábor felesége lett, míg Erzsébet hajadon maradt.

A család tagjai Pest vármegyétől később is még két ízben vettek ki nemesi bizonyítványt; 1781-ben János pándi lelkész és testvére István, 1829-ben pedig János fia Antal és unokatestvérei Erzsébet és Éva.

A család czimere Török István czimeres pecsétje szerint: három zöld halom körül a középső legmagasabb s ebből 3 rózsaszál női ki. Sisakdisz: növekvő, jobbra néző griff jobb lábában 3 rózsaszálat tart. — A család leszármazása a következőkben állítható össze:

229. UDVARDY.

A városi tanács jegyzőkönyve szerint az 1739-ik évben a pestis elragadta Ns Udvardy János szenátort is, a ki egy 1738-ik évi tanú kihallgatás alkalmával 51 évesnek vallja magát. Az Ud-

vardy család városunkban — egyházunk anyakönyveinek tanúsága szerint — nagyon elágazott; minthogy azonban a vármegyei nemesi összeírásokban sem maga Udvardy János, sem az Udvardy család más Nagy-Kőrösön lakott tagjai sem fordulnak elő: nem lehet megállapítani, hogy Udvardy János csakugyan nemes volt-e, s ha igen, a vármegyénkben szerepelt 3 Udvardy család közül melyikből származott.

230. URHÁZY.

A 17-ik században városunk egyik virágzó s vagyonos családja volt, a melynek tagjai városunk közéletében is jelentékeny szerepet vittek. 1671-ben 3 testvér, u. m. Urházy János, feleségével Fekete Zsuzsánnával s fiukkal Andrással, továbbá Péter, nejével Csúty Annával, s gyermekeikkel Mihálylyal, Jánossal, Ilonával és Orsolyával, s végül István nejével Szemes Margittal I. sz. Leopold királytól czimeres nemes levelet nyert, a mely Pest vármegyének az 1673-ik évben Füleken tartott közgyűlésén hirdettetett ki, s ugyan ekkor Urházy Péter a vármegye esküdtjének mindjárt meg is választatott. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld téren arany búza kéve áll, a mi fölött természetes színű sas örködik. Sisakdisz: a paizsalakhoz hasonló repülésre kész sas csőrében sarlót tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. A 3 testvér közül a legifjabb: István, már 1674-ben a városnál tanácsnok, 1677-ben pedig székbiró volt; leszármazói-ról nincs semmi adatunk. A középső testvér Péter, szintén szenátor, 1676-ban másodbiró, 1684-ben pedig főbiró volt. E minőségben Ns Oláh János özvegyét, Ns Kökény Ilonát valami ügyből kifolyólag fogházba záratván, a megsértett nemes asszony a vármegyénél tett panaszt, s a vármegye 1687-ben utasította Ns Buda Pétert, hogy a vármegye egy másik esküdtjével együtt Ns Urházy Péter javait a per eldőlitéig vegyék zár alá. — Urházy Péter a pör tárgyalására sem jelenván meg, 1688-ban el is marasztaltatott, azonban 1691-ben a panaszossal békésen kiegyezvén a pört megszüntette. Ez időtájtban más kellemetlensége is volt Urházy Péternek. Fia, a nemes levélbe is befoglalt Mihály ugyanis Ns Farkas István lakodalma alkalmával több ifjú társával — az úgy nevezett hős társaság tagjaival — lakodalmi szokás szerint lövöldözvén, véletlenül egy terhes asszonyt lőtt meg olyan szerencsétlenül, hogy ez sebébe bele is halt. Az ifjút e miatt a ref.

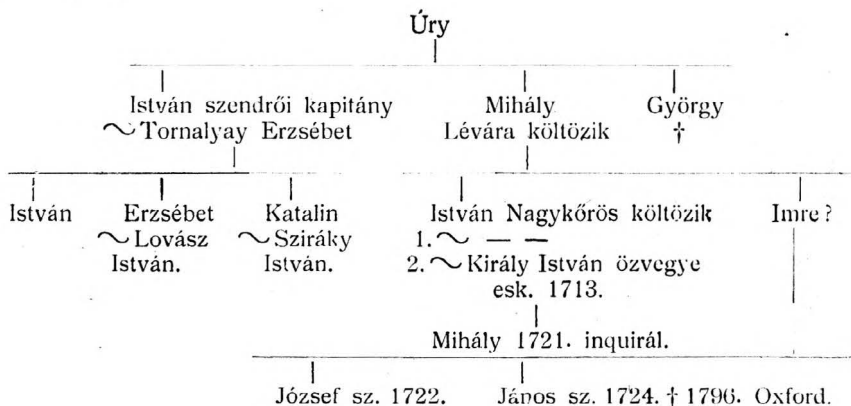
gyülekezetből kirekesztésre s eklézsia követésre ítélték. Hogy Urházy Péter mikor halt meg, nem tudjuk; a nemes levélben befoglalt két fiának leszármazóira nézve nincs semmi adat városunk anyakönyvében. És minthogy a nemes levelet nyert 3 testvér legidősebbikének Jánosnak fia András is elköltözött városunkból, így a 18-ik század legelején végkép eltűnik városunkból ezen csak egy pár évtizeddel előbb is annyira szereplő és virágzó család.

231. Ú R Y.

A 17-ik század második felében 3 nemes Úry testvér élt Borsod vármegyében; közülük György a török elleni harczban elesett, István pedig Szendrő várában kapitány volt. A harmadik testvér Mihály Szendrőről Lévára költözött, fia István pedig városunkba jött, itt telepedett meg s családot is alapított. 1721-ben máregyik fia Mihály felnőtt volt, s családja nemes voltának igazolása végett — apjával együtt — Borsod vármegyében tanú vallatásokat eszközölt. Ez alkalommal Úry István szendrői kapitány özvegye Tornalyai Erzsébet vallja, hogy boldogult urának testvére volt a Lévára költözött Úry Mihály, s hogy ennek fia a Nagy-Kőrösön lakó István, a ki így az ő urának másod atyafia. — E vallomást megerősítik vejei: Ns Lovász István és Ns Sziráky István, s más tanúk is. E vallomások alapján 1724-ben úgy Úry István, mint fia Mihály 1724-ben vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett. — Úry István kétszer nősült; első felesége nevét nem tudjuk, másodszor 1713-ban Király István özvegyét Juditot vette nőül. — 1762-ben még életben volt, mert egy végrendeleten tanúskodik. Rendszeres anyakönyve a 17-ik század végén még nem lévén ref. egyházunknak: nem állapíthatjuk meg, hogy a 18-ik század elején szereplő Úry Imre fia vagy testvére volt-e Istvánnak. Ezen Imrének két fia van bejegyezve ref. egyházunk anyakönyvébe: 1722-ről József és 1724-ről János, a később nagy hírű tudós. Ő 1739-ben irt alá iskolánk törvényeinek, majd Debreczenbe ment felsőbb tanulmányai folytatására. Innen külföldre ment s a harderwijki egyetemen 1753-ban a bölcsészet, 1755-ben pedig a hittudományok doktora lett, majd 1756-ban a lejdei egyetemen jogot kezdett tanulni, s ebből is letette a doktori vizsgálatot. Ezután Angliába ment, s az oxfordi egyetem könyvtárában talált alkalmazást, amelynek keleti kézíratait rendezte, s itt működött egész 1796-ban be-

következett haláláig. Számos theológiai és keleti nyelvészettel foglalkozó művet írt, a melyek nagy hírnevet szereztek neki. Később a családról városunkban még csak egyetlen adat fordul elő, t. i. hogy Ns Úry Erzsébet 1791-ben Fitos Istvánné volt. — Ezen adatok alapján a következő töredékes nemzedékrendet lehet összeállítani:

232. U Z A (Uzapanyiti).

Az Uzapanyiti Uza család egyike Abaúj vármegye legrégibb törzsökös családjainak, a melynek törzse Uza IV. Béla király korában élt. A család egyik ága a 17-ik században Gömör vármegyében virágzott s e vármegyének több alispánt is adott. Ezen ágnak — mint Bay leszármazónak — városunkban is több telekhez volt földesúri joga. A 17-ik század végén Uza Zsigmond és Szathmáry Katalin leánya Mária, Nyáregyházi Nyáry Zsigmondhoz ment nőül. Az ő idősebb fia Nyáry Mihály 1721-ben városunkból nősült s maga is ide költözött, s itt az édesanyja után birt részbirtokhoz 1743-ban megvette a Tornallyay Zsuzsánna jussát is, a melyet ez nagyanyja Uza Judit után birt, s e vételre nádori beleegyezést is eszközölt ki. Majd 1746-ban a Bárczay Zsigmond, Tornallyay Gáspár és Rétey Zsigmond — mindannyian Uza utódok — nagykőrösi portióit, 1747-ben pedig Uza Zsigmond, Sándor és Judit örökösének részét vette zálogba 1000 Rh frintért. A 18-ik század közepe táján Uza Zsigmondnak és Szathmáry Katalinnak egy másik unokája, Ferencznek leánya Mária költözött

szintén városunkba. Ő Gombay András felesége volt, a kivel előbb Jászkiséren lakott, majd 1760-ban városunkba jött. — Itt férjével együtt 1762-ben új donatiót kapott a nádortól az ősi jogon már előbb is birt telkekre, 1766-ban pedig férjével együtt megszerezte Tornallyai Tornallyay Mihály egri vicze kapitánytól azon nagykőrösi részbirtokát, a melyet ez nagyanyja Uza Judit után birt. Uza Mária 40 évi házaselet után 1774-ben maradt özvegyen, s minthogy férje halála után 2 ifjabb fia István és László sok keserűséget okozott neki, 1793-ban kelt végrendeletében úgy rendelkezett, hogy ezen két fiát a végrendeletben felsorolt s jelentékeny értékű szerzeményi birtokokból kizárta, s csak az ősieken örökösíté, míg a szerzeményi javakat András fiának és 2 leányának hagyományozta. Ezen rendelkezés gyermekei között hosszantartó pörre vezetett, a mi végre is egyezséggel végződött. Uza Mária még ez évben 1793-ban elhunyt; ő volt az Uza család egyetlen tagja, a ki városunkban lakott.

A család czimere a következő: Kék paizs alján zöld mező, e fölött ágaskodó oroszlán első jobb lábával kivont kardot tart. Sisakdisz: kivont kardot tartó. pánczélos kar. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A családról bővebben lásd: Nagy Iván Magyar ország Családai XI. k. 421. l.

233. VAJDA.

A mult század első negyedében jött városunkba Vajda Ferencz, mint ref. egyházunk kántora, a ki 1823-ban vette nőül Ns Szarvas Péter és Dobos Sára 1804-ben született leányát Juliánnát. Ő egyházunk jegyzőkönyveiben s anyakönyveiben is több helyen „Nemes“-nek van írva; a vármegyei nemesi összeírásokban sem ő, sem a Vajda család más tagja sem fordul elő, s így a család nemes voltára biztos adatunk nincs.

234. VAIKÓ.

Városunk régi családja, a melyből a városi jegyzőkönyv már 1636-ban emliti Vaikó Mártonnét. 1701-ben Vaikó Mihály és neje Nagy Erzsébet s gyermekeik Mihály, Gergely, Katalin és Ilona, és testvére Vaikó János s felesége Gyenes Ilona s gyermekeik István és Anna s velük együtt Szemere István és neje Magyar Anna s leányuk Ilona, közös czimeres nemes levelet kapnak, a mely Pest

vármegyének 1702-ben tartott közgyűlésében hirdettetett ki. — A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján széles zöld mező fölött arany koronából 3 búzakalász emelkedik ki. Sisakdisz: vörös ruhás jobb kar 3 búzakalászt tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

A nemességszerző testvérek közül az ifjabbik, János, már a 18-ik század első évtizedében szenátor, 1722-ben és ismét 1726-ban pedig a város másodbirája volt. Föl van véve az 1724-ik és 1730-ik évi vármegyei nemesi összeírásokban. 1733-ban végrendelkezik, s elsorolja gyermekeit; a nemes levélbe befoglalt István fia ekkor már nem él, valamint 1724-ben született Gergely fia sem, s így csak egyetlen fiát említi: Jánost, és négy leányát: Annát, Szabó Istvánnét, Sárát, a ki Balogh Gergely felesége Czegléden, Juditot, Sági Jánosnét, és Ilonát, a ki a Kecskeméten lakó Faragó Péter neje. Fiáról, Jánosról csak annyit tudunk, hogy felesége Hatvani Ilona volt, a ki előbb Bujdosó Györgyné volt, 1757-ben pedig már Kecskeméthy György özvegye. Az idősebb testvér, Mihály, és Nagy Erzsébet gyermekei közül Erzsébet 1716-ban Joó Jánoshoz ment nőül, Katalin pedig 1719-ben Szabó János felesége lett Losonczon. — A nemes levélben befoglalt 2 fia közül csak Mihálynak voltak leszármazói: anyakönyvünkben két leánya és 3 fia van bejegyezve. Leányai közül az 1722-ben született Anna, 1739-ben Ns Dobos Andrásához ment nőül. Nem találjuk ugyan az anyakönyvbe bejegyezve: de valószínűleg az ő fia volt azon Miklós is, a kinek 1771-ről van bejegyezve egy fia, János születése. Ezen János 1812-ben Karay Juditot vette feleségül, a ki 1850-ben hunyt el — s a kitől 1813-ban született egyetlen leánya Borbála 1831-ben Ns Gáll Ambrúzs tanácsnok felesége lett. Vaikó Mihály legidősebb fia Mihály 1724-ben született s 1778-ban hunyt el. Föl van véve az 1754-ik évi vármegyei nemesi összeírásban s 1766-ban, bár már ekkor családos ember volt, ő is elment a „lázongók ellen“. 1747-ben vette nőül Tassról Kúty Juditot, a ki 1803-ban hunyt el. A kiskorukban elhunytakat nem említve 4 fia és 4 leánya van bejegyezve egyházunk anyakönyvébe. Leányai közül az 1759-ben született Judit 1781-ben Szűry Antalhoz ment nőül Kiskun-Halasra; Zsuzsánna, a ki 1767-ben született, 1798-ben Tálás Mihály felesége lett Tisza-Kürthön, a legifjabb pedig, az 1772-ben született Erzsébet 1793-ban Ns Oláh Ferenczhez ment nőül. — A fiúk közül Gergely nőtelenül hunyt el 1816-ban. — István, a ki 1770-ben született 1819-ben vette nőül Ns Szalay Zsuzsánnát, azonban gyermektelenül

hunyt el 1831-ben. A második fiú Mihály, 1759-ben született s 1792-ben hunyt el; feleségétől, Kopa Evától két fia született, kik közül azonban az ifjabb, az 1792-ben született Mihály korán elhalt. Az idősebb fiú, Gergely, a ki 1787-ben született, 1836-ban hunyt el. 1821-ben ő is közte van — unokatestvérével Jánossal együtt — azon nagykőrösi birtokos nemeseknek, a kik gróf Keglevich István nagykőrösi jussát akarják megszerezni. — Ő kétszer nősült: első felesége Varga Krisztina volt, a ki 1780-ban született és 1803-ban hunyt el, egyetlen fiúnak, a kiskorában elhunyt Pálnak adván életet. Másodszor 1806-ban Ns Molnár Mihály és Inárcsi Farkas Sára 1783-ban született leányát Évát vette feleségül, a ki 1832-ben hunyt el. Második házasságából egy fia és két leánya született. Ifjabb leánya az 1815-ben született Sára kiskorában halt el 1823-ban; fia Mihály, a ki 1806-ban született nagy kort érve nőtelenül hunyt el 1877-ben; másik leánya Judit, a ki 1811-ben született, bátyjával megosztotta agglegénységét, s szintén nagy kort érve, mint hajadon hunyt el 1888-ban.

Vaikó Mihály és Kúty Judit legidősebb fia János 1749-ben született, 1764-ben irt alá iskolánk törvényeinek, és 1798-ban hunyt el. A városnál szenátor, 1785-ben adóbiró és 1787-ben másodbiró is volt. Ő kétszer nősült. Először 1774-ben Inárcsi Farkas Gergely és Fülöp Éva 1756-ban született leányát Évát vette feleségül, a ki azonban már 1779-ben elhunyt. Tőle egyetlen leánya maradt: az 1775-ben született Juliánna, a 1796-ban Nyáregyházi Nyáry Bálint felesége lett. Vaikó János másodszor 1782-ben Szász József leányát Katalint vette feleségül. E házasságból négy fia és egy leánya maradt. Leánya, az 1785-ben született Mária 1812-ben Ns Molnár Mihály felesége lett. A fiúk közül Sándor, a ki 1788-ban született s 1805-ben irt alá iskolánk törvényeinek, nőtelenül halt el 1836-ban. A legidősebb fiú, János, 1782-ben született, 1797-ben lépett iskolánk bölcsészeti osztályába, és 1854-ben hunyt el. 1831-ben vette nőül Nagyoroszi Mocsy György és Molnár Erzsébet 1802-ben született leányát Teréziát, a ki 1855-ben halt meg. E házasságból 4 fia és 3 leánya született. — Leányai közül a legifjabb, az 1840-ben született Erzsébet kiskorában elhalt; az 1833-ban született Katalin Kovásznai Kovács (később Kovásznay) Zsigmondhoz ment nőül, míg az 1837-ben született Terézia Szentmarjai Szentmarjay Pál felesége lett. — A fiúk közül a legifjabb, Kálmán, a ki 1839-ben született, nőtelenül hunyt el 1866-ban. A legidősebb fiú, György, a ki 1832-ben született s 1846-ban irt alá iskolánk törvényeinek, 1907-ben hunyt el. Nejé-

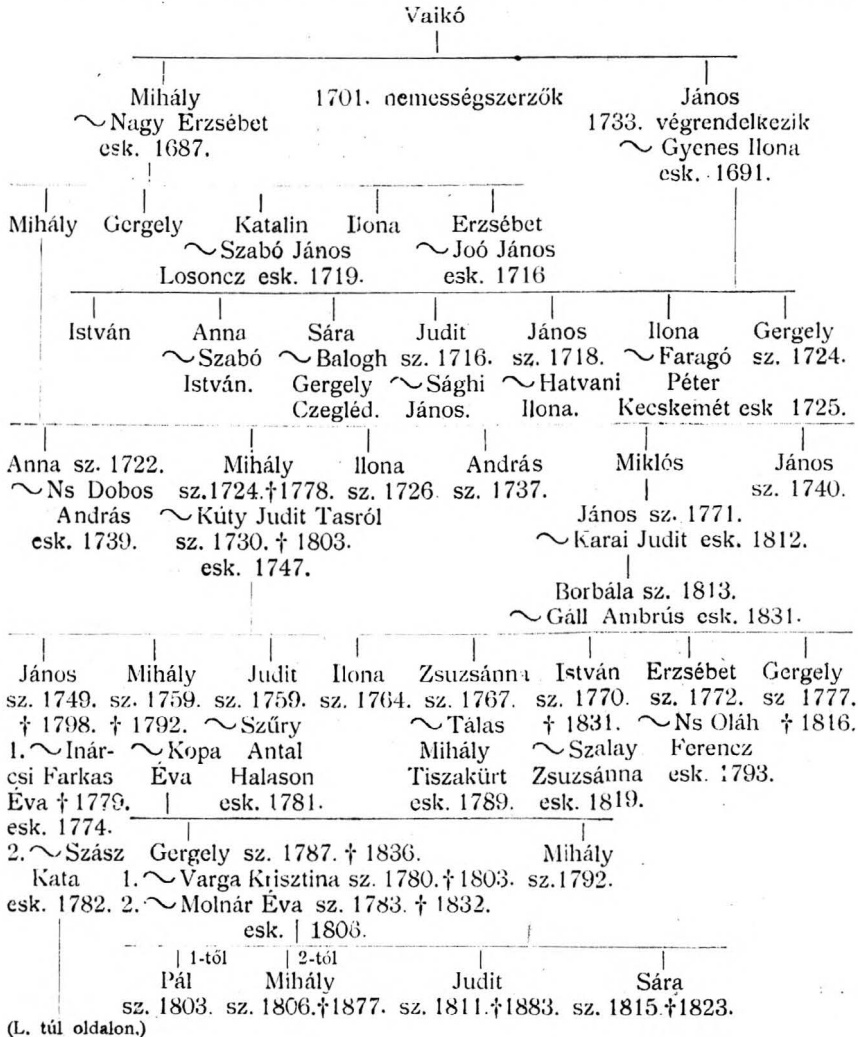
től K. Faragó Teréziától gyermekei nem maradtak. A második fiú János, a ki 1835-ben született 1867- és 68-ban városunk rendőrkapitánya volt s nőtelenül hunyt el 1882-ben. — A harmadik fiú Antal, 1836-ban született s 1889-ben hunyt el, mint a városi takarékpénztár igazgatója. Ő kétszer nősült. Első felesége Inárcsi Farkas Ferencz és Kalocsa Katalin 1840-ben született leánya Terézia volt, aki 1872-ben hunyt el. Másodszor 1885-ben Kisfaludi Lipthay József és Ramocsaházi Markos Mária 1845-ben született leányát Helént vette nőül. Gyermekei egyik házasságából sem maradtak.

Vaikó János és Szász Katalin harmadik fia Ferencz 1796-ban született és 1853-ban hunyt el. 1825-ben vette nőül Ns Thenke Nagy Sándor főbíró és Ns Kalotsa Zsuzsánra 1808-ban született leányát Máriát, a ki férjét sokkal túlélve, mint özvegy 1889-ben halt meg. Házasságukból több gyermek született, a kik közül azonban csak ketten értek emberkort, egy fiú és egy leány. — Leányuk Rozália, a ki 1831-ben született és 1901-ben hunyt el, először Voigt Aladárhoz, másodszor pedig, mint özvegy Ns Cz. Kovács Lajos helybeli ref. lelkészhez ment nőül. Fiuk Pál, a ki 1826-ban született előbb birtokán gazdálkodott, majd mint kataszteri becslóbiztos, közhivatalt vállalt. — Ő kétszer nősült; először 1855-ben Beretvás Lajos és Gubody Zsuzsánna 1827-ben született leányát Agnest vette feleségül; özvegyen maradván, sógornőjét az 1833-ban született Beretvás Rozáliát vette nőül. — Első házasságából egyetlen leánya maradt, Margit, a ki Ujszászi Gyula kir. járásbíró felesége lett. Második házasságából 2 fia és 2 leánya maradt. — Leányai közül Ilona 1881-ben, Tóth József ügyvédhez ment nőül, míg az ifjabb, Róza, Ns Papp Kálmán, cs. és kir. ménes karbeli százados felesége lett. Idősebb fia, Pál a birói pályára lépett, s jelenleg a budapesti kir. tábla bírója s kiegészítő bíró a magy. kir. kurián. Nejétől Török Margittól született gyermekei a táblázaton láthatók. Ifjabb fia István a katonai pályára lépett, s jelenleg cs. és kir. huszár százados. Neje Nagy Lida, Nagy Jenő főispán leánya, kitől egy leánya született Judit.

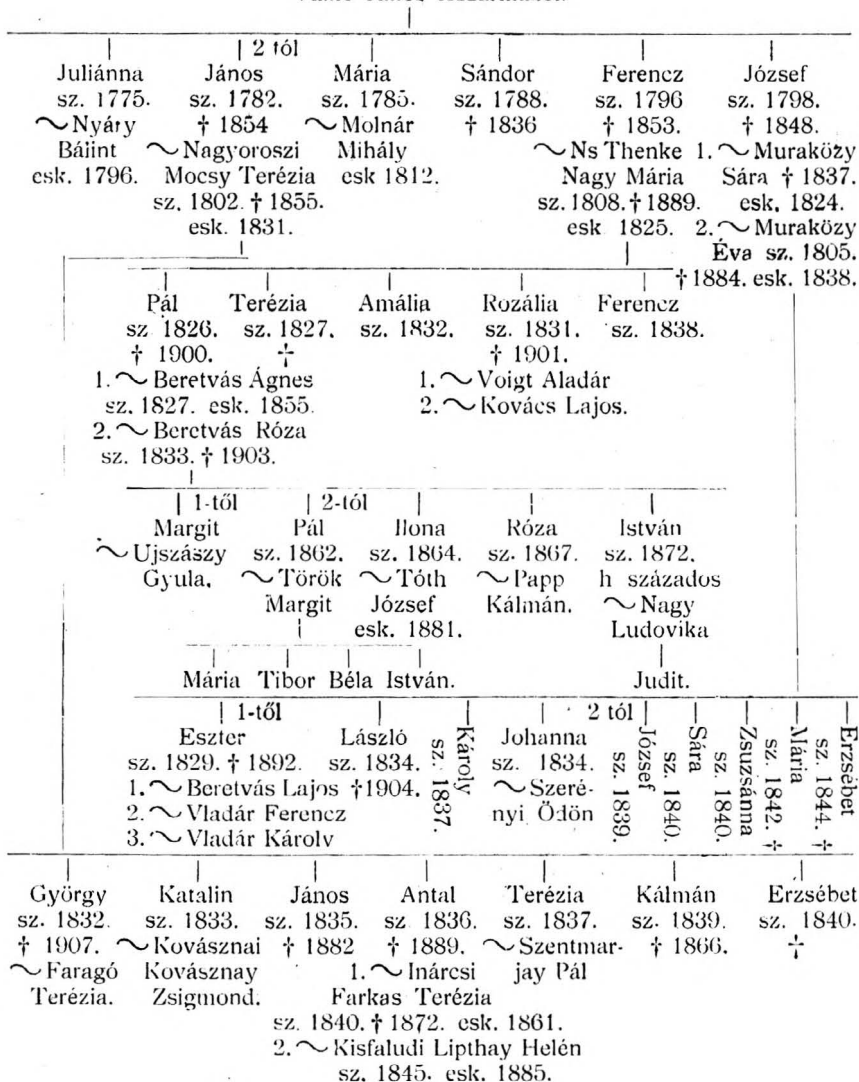
Vaikó János és Szász Katalin legifjabb fia József 1798-ban született s 1848-ban hunyt el. Kétszer nősült. Először 1824-ben Ns Muraközy János és Inárcsi Farkas Erzsébet 1803-ban született leányát Sárát vette nőül, a ki 1837-ben hunyt el. — Másodszor 1838-ban sógornőjét az 1805-ben született Muraközy Évát vette feleségül, a ki férjét sokkal túl élve mint özvegy 1884-ben halt meg. Mindkét házasságából született gyermekei a táblázaton láthatók. Közülük a fiúk — az egy Lászlót kivéve — kiskorukban

elhunytak. László, a ki 1834-ben született, 1869-ben városi tanácsnok, s 1874-től 1880-ig árvaszéki ülnök volt s mint agg leány halt meg 1904-ben. A leányok közül csak az 1829-ben született Eszter ment férjhez, a ki 1892-ben hunyt el. Ő először Beretvás Lajos, másodsor Vladár Ferencz, harmadszor pedig Vladár Károly felesége volt.

A család leszármazását a következő táblázaton lehet összeállítani :

Vaikó János leszármazói.

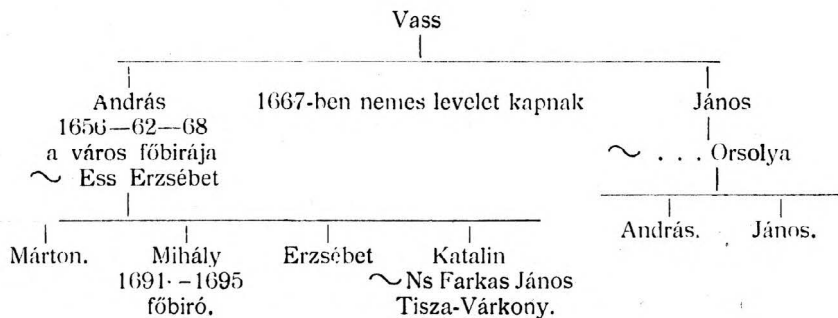
235. VALASZKY.

A 19-ik század első felében volt városunkban Ugró István, neje Ns Valaszky Katalin. — Több adat a családról városunkban

nincs, s a vármegyei nemesi összeírásokban sem fordul elő; Nagy Iván Valaszky nevű nemes családot Bihar vármegye nemesi sorában említ.

236. V A S S.

A 17-ik században városunk egyik legtekintélyesebb családja, a melyből András már a század közepén tanácsnok, 1656-ban, majd ismét 1662-ben és 1668-ban a város főbírája volt. 1667-ben Vass András és neje Ess Erzsébet, s gyermekeik: Márton, Mihály, Erzsébet és Katalin, továbbá fivére, János czimeres nemes levelet kapnak, a mely vármegyénk 1668-ik évi közgyűlésén hirdettetett ki. A családnak ezen alkalommal adományozott czimer a következő: Kék paizs alján zöld mező közepén sebes folyó, ennek jobb partján hármasszikián ágaskodó természetes színű leopárd első lábaival horgonyt tart. A paizs baloldalán zöld domb tetején arany koronából búza kéve emelkedik ki. Sisakdisz: növekvő griff búza kévét tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. — A nemességszerző András fia Mihály, szintén jelentékeny szerepet visz városunk közéletében. Előbb tanácsnok, majd két ízben, 1691-ben és 1695-ben a város főbírája volt; az 1702-ik évi városi jegyzőkönyv mint „tanácsbeli nömös személyt“ említi, az 1703-ik évi mint „generosus et nobilis“-t. Az 1724-ik évi vármegyei nemesi összeírásban még előfordul. Később csak azt az adatot találjuk még a családról, hogy Ns Vass Katalin 1734-ben Ns Farkas János tiszavárkonyi lakos neje volt. Hogy a városunkban ma is élő Vass család az itt ismertetett család leszármazója-e, adatok hiányában nem lehet megállapítani, s így a leszármazás csak egy pár izre állítható össze:

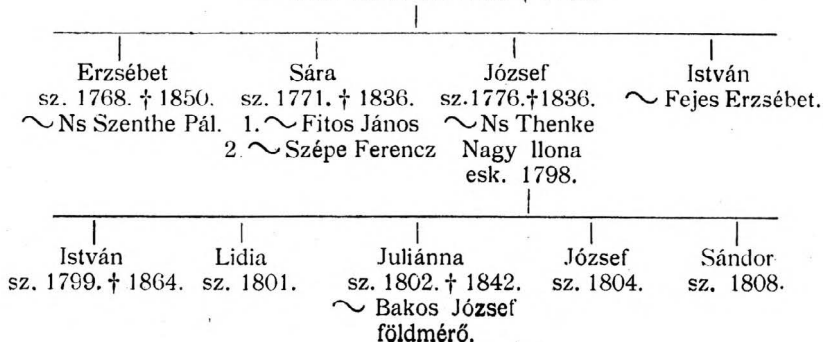

237. VARGA.

Városunkban több nemes Varga család lakott. Már a 17-ik században szerepelt egy Varga család, a melyből Miklós, János, Mihály és István szenátorok voltak, s közülük Mihály 1651-ben, János pedig 1668-ban másodbíró is volt. Hogy ez a család azonos-e azzal, a melyből 1780-ban id. István és fiai József és István nagykőrösi lakosok a vármegyétől nemesi bizonyítványt kaptak, arra nézve nincs adatunk. Ezen István 1720-ban született és 1789-ben halt meg, míg felesége Tóth Anna 1781-ben hunyt el 47 éves korában. A nemesi bizonyítványban befoglalt 2 fián kívül még 2 leánya is volt. Erzsébet, a ki 1768-ban született és 1850-ben hunyt el, mint Ns Szenthe Pál felesége, és Sára, a ki 1771-ben született és 1836-ban halt meg, s először Fitos Jánosnak, másodszor pedig Szépe Ferencznek volt a felesége. A fiúk közül József, a ki 1776-ban született s 1836-ban halt meg, 1803-ban a város hadnagya volt. 1798-ban vette nőül Ns Thenke Nagy András és Garzó Éva 1778-ban született leányát, Ilonát, a ki 1835-ben hunyt el. Házasságukból mint a táblázaton látható több gyermek származott, a kik közül azonban csak ketten értek emberkort: István, a ki 1799-ben született s 1864-ben hunyt el, s timár mester volt, és Juliánna, a ki 1802-ben született és 1842-ben halt meg, s Bakos József földmérő neje volt; 1836-ban ketten adják el tetétleni földjüket, a melyet atyjuk a város által megvett Alsó-Tetétlenből szerzett. Varga István leszármazóiról nincs adatunk. Id. Varga István és Tóth Anna másik fiáról Istvánról is csak annyit tudunk, hogy felesége Fejes Erzsébet volt. A fentebbi adatokból a következő, 3 izre terjedő leszármazást lehet összeállítani:

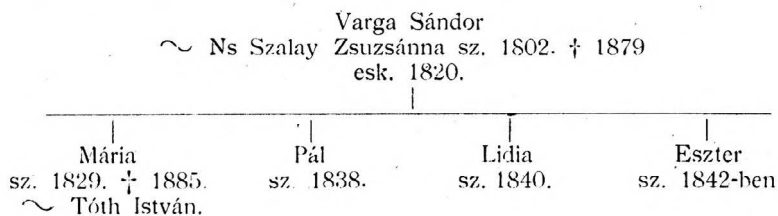
Varga István sz. 1720. † 1789.

~ Tóth Anna sz. 1734. † 1781.

Talán ezen Varga család czimere az, amely egy czimeres pecséten látható, s a melyen a paizsalak: Egymás felé hajló két gerendán két szemközt fordult oroszlán kivont egyenes kardot tart. Sisakdisz: görbe kardot tartó kar.

Egy másik nemes Varga családból származott azon Ns Varga Sándor abonyi csizmadia mester, a ki 1820-ban városunkból vette nőül Ns Szalay Zsuzsánnát, Ns Szalay Péter és Vörös Sára 1802-ben született leányát. 1837-ben Ns Varga Sándor a tanácstól kérte a város lakosául leendő föl vételét, a mi akadály nélkül meg is történt, s ez után született gyermekei egyházunk anyakönyvében vannak bejegyezve, s ennek alapján ez a töredékes leszármazás állítható össze:

238. WARGA (Szigeti).

A Szigeti Warga család 1638-ban kapott nemes levelet I. Rákóczy Györgytől, Warga másképp Szigeti Taligás Miklós és Pál személyében, s az ármális még ugyan ezen évben Máramaros vármegyében hirdettetett ki. — A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs mezejét a felső rész közepéből

kinövő s erre is arra is lehajló virágok foglalják el s magának a czimer paizs-nak széleit is körülveszik. A paizs fölött koronás zárt sisak s *ez alatt* marokra fogott kalász csomót tartó kar. A család azonban már hosszú idő óta e leírástól eltérőleg a következő alakban használja a czimert: A paizs kék mezejében bő ruhás jobb kar kalászcsonmót tart; a paizsra koronás nyílt sisak borul sisakdisz nélkül. Takarók: kék-ezüst, vörös-arany, a

mint azt a mellékelt rajz is mutatja. — E családból száрма-

zott Warga Mihály, a ki a 18-ik század elején Ugocsa vármegyéből Fertős-Almásról a Szabolcs vármegyei Bezdédre költözött, s 1739-ben Ugocsa vármegyétől nemességéről bizonyítványt kapott. Feleségétől, Balogh Évától — Balogh Ferencz leányától — két fia maradt. András és László. Közülük László Bezdéden maradt, András pedig, a ki felsőbb tanulmányait Debreczenben és Sárospatakon végezte, Abauj vármegyében Kovács-Vágáson települt le, s ott halt meg 1788-ban. Nejétől, Ns Fodor Erzsébettől egy fia és 3 leánya maradt. Fiának, Jánosnak, a ki 1818-ban hunyt el, feleségétől Ns Papp Sárától szintén egy fia és 3 leánya maradt. Fia János 1782-ben született s 1837-ben még életben volt Kovács-Vágáson, s felesége Tamkó Juliánna, tiszteletes Tamkó György leánya volt, s tőle született 1804-ben fia, Warga János, a ki mint tanár városunkba költözött. Ő közép és felső iskoláit Sárospatakon végezte, a hol esküdt deák, s kántus préses is volt, s 1830-ban a III-ik gymnasiumi osztályban, 1831/2-ben pedig a bölcsészeti osztályban tanított. Ugyanitt ő alapította meg Szemere Bertalannal együtt a „Sárospataki nyelvművelő társaság“-ot. Már tanuló korában föllépett a Pantheon cz. folyóiratban, s a Felső Magyarországi Minervá-ban is. A nagykőrösi ref. egyháztanács 1833-ban hívta meg gymnasiumunkhoz a mennyiségtan és természettan tanítására, a mely szakot később a bölcsészet és a klasszikus nyelvek tanításával cserélt föl. — Mielőtt tanszékét elfoglalta volna, külföldi utat tett, s meglátogatta a német országi egyetemeket. Legtovább Berlinben időzött a hol a különböző nevelő intézetek tanulmányozása mellett legnagyobb előszeretettel hallgatta Hegel philosophiai előadásait. Mire külföldről haza ért, itthon várta a hír, hogy a magyar tudományos akadémia által matematikai kérdésre kitűzött 100 arany pályadíjat ő nyerte el, 1834-ben ismét megkoszorúzta az akadémia: a népnevelés és tanításra kitűzött Marczibányi másodrendű jutalmat neki ítélte, 1835-ben pedig levelező tagjává választotta. Az 1836-ik évben újból pályadíjat nyert a magyar tudományos akadémiánál a kitűzött bölcsészeti kérdés megoldásával. Általában kedvencz tudománya volt a bölcsészet és a paedagógia sily tárgyú dolgozatai évről-évre nagy számmal jelentek meg az Athaeneumban, Tudománytárban és Figyelmezőben. Mint bölcsész főleg Hegel elveit követte, bár később az újabb angol bölcselőkkel való foglalkozás is meglátszik működésén. 1867-ben tudományos működéséért a magyar tudományos akadémia a Marczibányi jutalommal és tiszteletére vert emlékérmmel tüntette ki. Tudományos működése mellett páratlan szor-

galmat fejtett ki a tankönyvirás terén is. Előbb az elemi iskolák, majd a gymnasiumok és tanítóképezdek számára irt tankönyveket, úgyszolván minden szakból. Irt ABC-t, magyar olvasó könyvet az elemi iskolák és ugyancsak a középiskolák számára, természettant, mértant, latin nyelvtant és mondattant, vallástani kézikönyveket, s különösen — a melyek e nemű munkái között legértékesebbek — bölcsészeti és neveléstani kézi könyveket a gymnasium és tanítóképző intézet számára. Mint tanár a társadalmi téren is nagy tevékenységet fejtett ki s elévülhetetlen érdemeket szerzett nem csak városunk iskoláinak fejlesztése hanem általában egyetemes ref. egyházunk tanügyének magasabb színvonalra emelése körül. Kiváló része volt főgymnasiumunk föllendülésében s az abszolút korszakban újra alakulásában, s ez időben — 1851—1860-ig — ő állott mint igazgató az intézet élén. Később is, sor szerint váltakozva több ízben volt az intézet igazgatója, s mint ilyen vonult 41 évi terhes szolgálat után 1874-ben 70 éves korában nyugalomba.

De nem csak saját intézete, a gymnasium, fejlesztése körül vannak Warga Jánosnak kiváló érdemei. Már a 40-es években sürgette városunkban felsőbb leány nevelő intézet létesítését, s ugyan csak ez időben ő alapította városunkban az első kisdudóvót, — mint ekkor nevezték „dadogót“, — a melynek vezetését csekély fizetésért fejlettebb tanítványaira bízta. Főtényező volt abban is, hogy a közbirtokossági „Erdőgyűlés“ nagy lelkű adománya segítségével már 1839-ben megnyílt főgymnasiumunkkal kapcsolatban a *gazdasági és tanítóképző intézet*. Igaz, hogy a kedvezőtlen viszonyok miatt 1850-ben ez kénytelen volt működését megszüntetni: de a tanítóképző intézet alig pár év múlva, 1855-ben új életre kelt, s ebben ismét Warga Jánosnak volt kiváló érdeme, s az intézet az ő *igazgatása* alatt kezdte meg újból működését s nagy részben neki köszönhető az is, hogy Patay Sámuel és Beretvás Éva gyermektelen és gazdag hitvestársak közös végrendeletükben 131 hold pusztá dánosi birtokukat az új intézet alapjául hagyományozták. Az egyház és különösen az iskola körül szerzett érdemei méltánylásául a kecskeméti ref. egyházmegye tanácsbírói és pénztárnoki tiszttel, egyházkerületünk pedig szintén tanácsbíróssággal tüntette ki, s egyszersmind a papi vizsgáló bizottság tagjává választotta, szülő vármegyéje Abaúj pedig táblabíróssággal tisztelte meg. — A jól megérdemelt nyugalmat félévig sem élvezhette: 1875. jan. 10-én elhunyt. Egyháztanácsunk emlékét a gymnasiumban és tanítóképezdében nevére tett alapítvánnyal örököltette meg,

s arczképét is lefestette gyűlés terme számára Biczó Géza festő művésszel. Tanítványai és családja is tettek mindkét intézetnél nevére alapítványt, s gazdag könyvtárát is a két intézet között osztotta meg a család.

Warga János a mint intézetünknel állását elfoglalta, mindjárt a következő évben 1834-ben meg is nősült; tanártársa Mészáros Bénéjmin és Nánási Fodor Mária 1817-ben született leányát Máriát vette nőül, a kivel 40 évig élt boldog családi életet, s kitől 4 fia és 2 leánya maradt. Már mint családapa kapott Ugocsa vármegyétől nemesi bizonyítványt 1839-ben, s ennek alapján be is jegyeztette vármegyénk igazolt nemesei közé.

A leányok közül Mária Kúpai Kovács Zsigmond földbirtokoshoz ment nőül, míg Francziska hajadon maradt. A fiúk közül a legidősebb, János, 1835-ben született s a papi pályára lépett, s mint nyugalmazott tábori lelkész hunyt el nőtelenül 1885-ben. — A második fiú, Gerzson, a ki 1836-ban született szintén nőtelenül hunyt el 1871-ben. — A harmadik fiú Bénéjmin, a ki 1838-ban született, a jogi pályára lépett s az ügyvédi oklevelet megszerezve 1867-ben a városnál tanácsnok, később pedig a városi takarékpénztár ügyésze volt. 1896-ban hunyt el. Nejétől Kerschbaum Ilonától, Kerschbaum Mihály és Ns Vörös Anna leányától született gyermekei a táblázaton láthatók.

A legifjabb fiú, László, a ki 1841-ben született, az orvosi pályára lépett, s jelenleg tiszti orvos a fővárosban. Nejétől Földényi Iréntől egy fia és két leánya született. Leányai közül Irén Dr. Kozma Jenőhöz, Mária pedig Baitner Ernő honvéd huszár századoshoz ment nőül; fia, László, földmivesiskolai igazgató, szintén nő, felesége Komlóssy Etelka.

A család nagykőrösi ágának leszármazása a következőkben állitható össze:

Szigeti Warga Mihály Bezdédre költözik s 1739-ben nemesi bizonyítványt kap

~ Balogh Éva

László.

András † 1788. Kovács-Vágásra költözik

~ Ns Fodor Erzsébet

János † 1818.

~ Ns Papp Sára

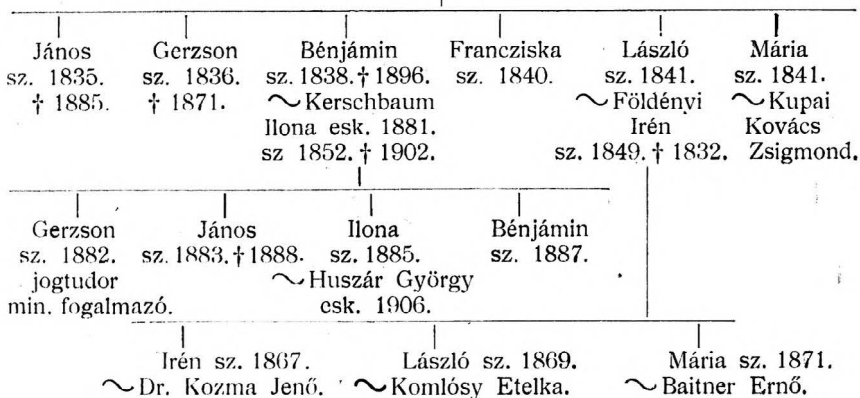
János sz. 1782.

~ Tamkó Juliánna

(L. túl lapon.)

Szigeti Wargha János és neje Tamkó Juliánna leszármazói.

János sz. 1804. † 1875. Nagykőrösre költözik
 ~ Mészáros Mária sz. 1817. † 1905. esk. 1834.

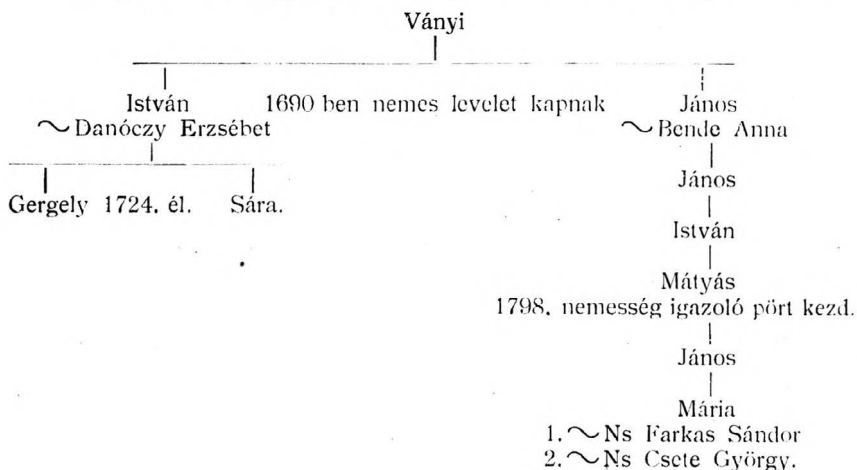

239. V Á N Y I.

Városunk régi családja, a melyből Ványi István és neje Danóczy Erzsébet, s gyermekeik Gergely és Sára, továbbá testvére János s ennek neje Bende Anna 1690-ben kapott czimeres nemes levelet, a mely vármegyénk ugyan ezen évben tartott közgyűlésén hirdettetett ki. A család ez alkalommal a következő czimert kapta: Kék paizs alján zöld halmon nyugvó arany koronán könnyöklő vörös ruhás kar arany markolatú kivont kardot tart. Sisakdisz: vörös ruhás, párducz kacagányos, prém kalpagos növekvő magyar vitéz jobb kezében kivont kardot, bal kezében pedig üstökénél fogva egy levágott török főt tart. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. Alig hogy megkapták a nemes levelet, 1694-ben már mind a hárman: István, Gergely és János, szintén aláírják többi kőrösi nemes társaikkal a királyhoz intézett azon folyamodványt, a melyben bepanaszolják a kőrösi tanácsot, hogy nemesi szabadságukat nem tartja tiszteletben. István 1696-ban egy tanúkihallgatás alkalmával 53 évesnek vallja magát. — 1724-ben már csak Gergely fordul elő a vármegyei nemesi összeírásban. 1798-ban Ványi Mátyás nagykőrösi lakos a vármegyénél nemesség igazoló pört kezd, azonban a pör 1816-ban befejezetlenül abban maradt, így tehát azt sem lehet megállapítani, hogy a városunkban ma is

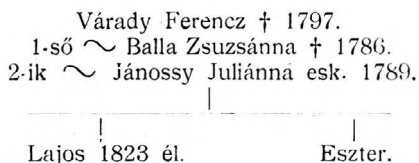
élő Ványi család a nemességszerzőktől származik-e. Az igazoló pört kezdő Mátyás unokája, Mária, előbb Biki Farkas Sándornak, 1832-ben pedig már Ns Csete Györgynek volt a felesége.

Ványi Mátyás így kötötte magát össze a nemességszerzőkkel:

240. V Á R A D Y.

A 18-ik század utolsó negyedében volt egyházunk második lelkésze 1777-től 1791-ig tiszteletes nemes Várady Ferencz. Első felesége Ns Balla Gergely és Dabasi Halász Zsuzsánna leánya, Zsuzsánna volt, a ki 1786-ban hunyt el. Másodszor 1789-ben Ns Jánossy Dániel és Bányai Éva leányát Juliánnát vette nőül. Pár év múlva azonban, 1791-ben Várady Ferencz tőlünk Tószegre, majd innen Dunavecsére távozott s ez utóbbi helyen halt meg 1797-ben. Özvegye 1798-ban Ns Rékasy Péterhez ment nőül. — Egy 1823-ik évi tanú vallomás Ns Várady Ferencznek és Jánossy Juliánnának két gyermekét említi. További leszármazóiról nincs adatunk, s így mindössze ez a két izre terjedő leszármazás állítható össze:

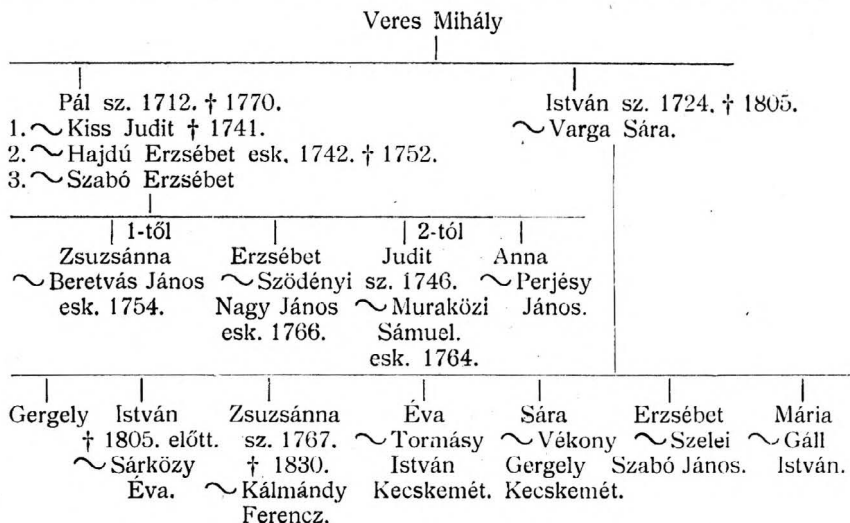
241. VERES.

A 18-ik század elején származott városunkba a nemes Veres család, a mely azután e század folytán jelentékeny szerepet vitt városunk közéletében. Balla Gergely ezt írja krónikájában az 1715-ik évről: „Ez esztendőben Hatvani Gergely malma vicinitásában Ohai Torsa Albertről maradott pusztá esztrenga helyet adtak el Ns Veres Mihálynak és posteritásának in et pro frnis 15, melyen semmiképen meg nem maradhatott volna, hanem hogy a szomszéd földesuraknak telekjeiből bővítették volna, de Veres familia olyan volt, hogy a közönséges utczábul nem szégyenlette a maga esztrenga helyét bőviteni és ott magának lakóhelyet formálni; mert Túr-Pásztón meg nem maradhatott míg kún volt, hanem ott hagyta és itt Kőrösön álnok úton módon magának házat csinált. Azon kívül valami épület találtatik, vagy a Forgács gróf fundusából, vagy a közönséges utczábul bővítettett, melyre a magisztrátusnak nem lévén nagy gondja, észre sem vette, hogy Veres Mihály mi-ben sántikáljon“. — Balla Gergely 1750. táján tehát több mint egy emberöltővel e telek megszerzése után írta krónikáját, s így természetesen csak szájhagyomány után mondja el annak részleteit, s tollát — úgy látszik — a Veres család iránti ellenséges érzület is vezérli. A kérdéses telket eredetileg a város egyik földes ura, Bay Zsófia adta el Ns Oláh Jánosnak; tőle került Ns Torsa Albert birtokába, a kinek magvaszakadtával szerezte meg Ns Veres Mihály. Hogy Veres Mihályról polgártársai nem úgy gondolkoztak, mint Balla Gergely, kitűnik abból, hogy már ekkor több év óta szenátor, 1714-ben pedig másodbíró is volt. Halála évét nem tudjuk; 1723-ban még mint ármalista fel van véve a vármegyei nemesi összeírásban. Balla Gergely fentebb idézett előadása szerint Veres Mihály Túr-Pásztóról költözött városunkba, de a család tulajdonképen Bars vármegyei eredetű, s Veres Mihály fia Pál 1754-ben e vármegyétől kapott nemesi bizonyítványt. Veres Mihálynak két fiáról van tudomásunk. Idősebb fia Pál 1712-ben született s 1770-ben hunyt el, 1735-ben a Peró lázadás ellen „felültetett“ egyik nagykőrösi compagnia „furir“-ja, pár év múlva szenátor, 1747-ben, 1749-ben és 1754-ben másodbíró, 1764- és 1765-ben pedig a város főbírája volt. Ő háromszor nősült; első felesége Kis Judit volt, a ki 1741-ben hunyt el; másodszor 1742-ben Hajdú István leányát Erzsébetet vette el Turkevéből, a ki 1752-ben halt meg, s ekkor Veres Pál harmadszor is meg nősült: Szabó Erzsé-

betet vette nőül, a ki azután túl is élte őt. — Első feleségétől 2 leánya, s a másodiktól is szintén kettő maradt. Legidősebb leánya Zsuzsánna 1754-ben Beretvás Jánoshoz ment nőül; második leánya Erzsébet 1766-ban Szödényi Nagy János felesége lett; harmadik leánya Judit, a ki 1746-ban született és 1800-ban hunyt el, Ns Muraközy Sámuelhez, negyedik leánya Anna pedig Perjésy Jánoshoz ment nőül.

Veres Mihály második fia, István, a ki 1724-ben született, szintén jelentékeny szerepet vitt városunk közéletében. Már előbb szenátor, 1764-ben s majd később még 4 ízben „adóbiró“, 1765-ben pedig másodbíró volt s nagy kort érve 1805-ben hunyt el. Feleségétől Varga Sárától 2 fia és 3 leánya maradt. A leányok közül Zsuzsánna Kálmándy Ferenczné volt. Éva Tormásy Istvánhoz, Sára pedig Vékony Gergelyhez ment nőül, mindketten Kecskemétre. Erzsébet Szelei Szabó Istvánné, Mária pedig Gál Istvánné volt. A fiúk közül István apja halálakor már nem volt életben, s csak özvegye Sárközy Éva szerepel, de sem az ő, sem az 1805-ben még élő testvére Gergely leszármazóiról nincs semmi adatunk, s így a mindössze 3 izre terjedő leszármazás így állítható össze:

A család czimere a Veress Pál 1750. és 1764. évi aláírásai mellett látható czimeres pecsét szerint: paizsalak; Korona fölött könyöklő kar kivont kardot tart, hegyén török fővel. Sisakdisz: kivont kardot tartó könyöklő kar.

242. VERESEGYHÁZY.

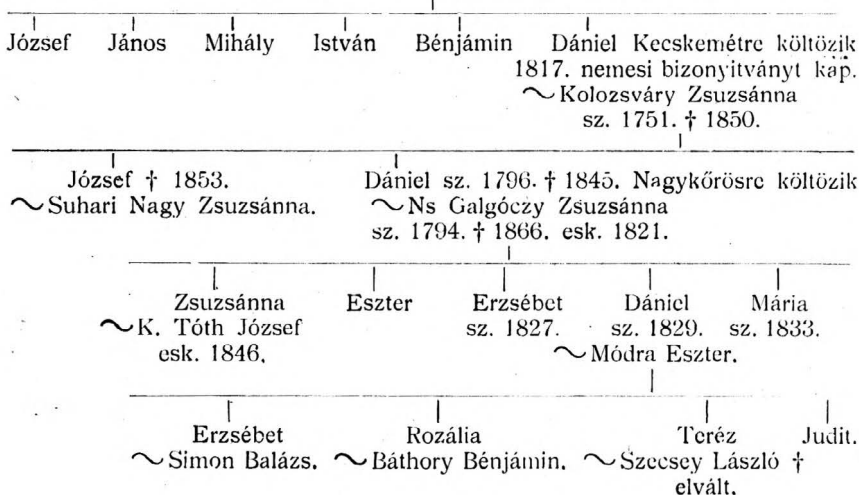
A 17-ik század végén, illetőleg a 18-ik század elején volí városunk jegyzője Veresegyházy János, a ki több helyen „Ns“-nek van írva. 1725-ről be is van jegyezve egyházunk anyakönyvébe egy fiának Jánosnak születése: később nincs városunkban a családról semmi adat, s minthogy a család a vármegyei nemesi összeírásokban nem fordul elő, nem dönthetjük el, hogy Veresegyházy János csakugyan nemes volt-e.

243. VÉGH (Verebi).

A Verebi Végh család Fejér vármegye adományos birtokos családja, a melyből Verebéli Végh István (a nemes levél másolatában így van írva) 1606-ban kapott II-ik Rudolf királytól czimeres nemes levelet. A családnak ezen alkalommal adományozott czimer a következő: Kék paizs alján zöld téren ágaskodó természetes színű oroszlán első jobb lábával kivont kardot tart. Sisakdisz: a paizsalak növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst. A családból Végh Péter a 18-ik század elején új adományt kapott Verebre. Négy fia közül kettő: Ignác, a ki kamarai tanácsos és különösen Péter, a ki országbíró, fia István pedig koronaőr volt, emelte magasra a családot. A negyedik fiú József szintén a kormányshéknél viselt kisebb hivatalt, s 1768-ban kapott Fejér vármegyétől nemességéről bizonyítványt, a melybe 6 fia: József, János, Mihály, István, Bénéjmin és Dániel neve is be van foglalva. Ezek közül Dániel Kecskemétre költözött s itt Kolozsváry Zsuzsánnát vette nőül. 1817-ben újabb nemesi bizonyítványt kapott Fejér vármegyétől, — a melybe az 1768-ik évi bizonyítvány is egész terjedelmében be van foglalva — s ennek alapján úgy ő, mint fiai József és Dániel, bejegyeztettek vármegyénk igazolt nemesei közé. A fiúk közül József előbb ordasi, majd kecskeméti jegyző volt, s ott halt meg 1853-ban; nejétől Suhari Nagy Zsuzsánnától nem maradtak gyermekei. A másik fiú Dániel, a ki 1796-ban született, asztalos mester volt, s 1826-ban kérte városunk tanácsánál lakosul leendő föl vételét, a mit ez akadály nélkül meg is adott. Végh Dániel már ekkor nős volt: 1821-ben vette nőül városunkból Ns Galgóczy Gábor és Dúzs Erzsébet 1794-ben született leányát Zsuzsánnát. Végh Dániel maga 1845-ben, felesége pedig 1866-ban hunyt el. Házasságukból 4 leány és 1 fiú maradt; a leányok közül csak Zsuzsánna ment férjhez K. Tóth Józsefhez 1846-ban. A fiú Dániel,

1829-ben született, s Módra Esztert vette nőül, a kitől született 4 leánya a táblázaton látható. A leszármazás a következőkben állítható össze:

Végh József 1768-ban Fejér vármegyétől nemesi bizonyítványt kap.

244. VIRÁGH.

A családból György és felesége Fóris Zsuzsánna s testvére Gáspár 1622-ben kapott II-ik Ferdinánd királytól ármálist. Ezen Sopronban 1622. jun. 15-én kiállított nemes levél még ugyan ez évben kihirdettetett Heves és Külső-Szolnok vármegyék Fülek várában tartott közgyűlésén. A 18-ik század közepén a család már Fejér, Komárom, Pest-Pilis-Solt vármegyékben és a Jászkun kerületekben is el volt ágazva, s Komárom vármegyének 1759-ben Tatán tartott közgyűlésén a család tagjai közül a következők igazoltattak: István és János szőnyi, Mihály kunszentmiklósi, András laczházi és Péter karczagi lakosok. Ők mind az öten testvérek, Péter szőnyi lakosnak, a nemességszerző György unokájának fiai voltak. — Közülük Mihály kunszentmiklósi ref. lelkész, a dunamelléki egyházkerület püspöke volt, s ő kezdte magát Szőnyi Virághnak írni; ő városunkból vette nőül Őri Fábián Pál lelkész leányát. Feleségével városunkban többek között egy szőlőt is örökölt, a mit fia András — mint apjának plenipotentiáriusa — 1769-ben adott el 300 Rh forinton. A püspök egyik unokája,

fiának Sámuel kunszentmiklósi szenátornak leánya Zsuzsánna szintén városunkban ment nőül Karay Gergely szenátorhoz.

A püspök testvére András Laczházán lakott, azonban 3 fia István, János és Mihály városunkba költöztek, s 1781-ben már mint nagykőrösi lakosok jegyeztettek be — unokatestvéreikkel együtt — Veszprém vármegye bizonyítványa alapján vármegyénk igazolt nemesei közé. A 3 testvér közül Mihály leszármazóiról nincs adatunk. — István 1792 előtt hunyt el, mert ez évben már özvegyének Fejes Juditnak megbízásából sógora János adja el a házát. 1798-ban már János sincs életben, mert ekkor már özvegye szerepel mint házbirtokos, a ki 1803-ban el is adja házát.

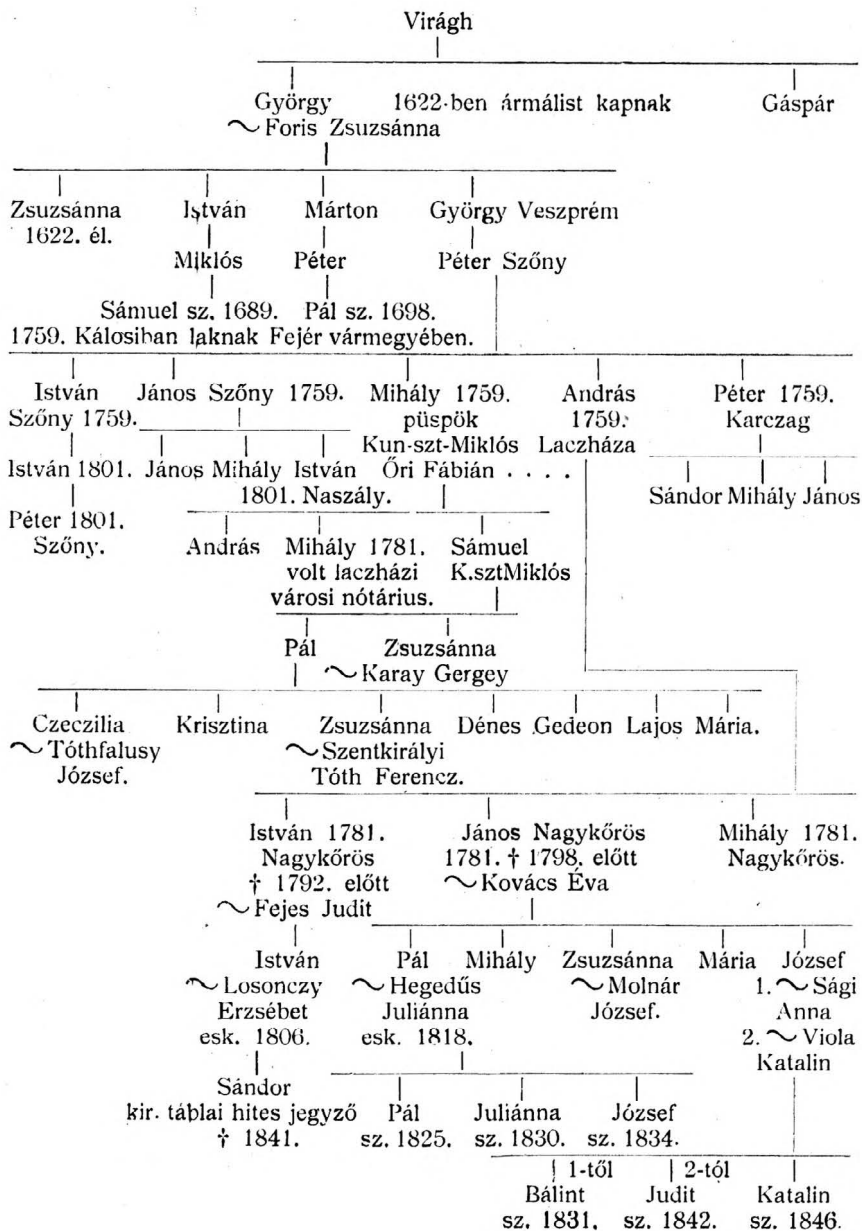
Virágh Istvánnak és Fejes Juditnak egy fiáról van tudomásunk Istvánról, a ki 1781-ben már életben volt s a nemesi bizonyítványba be is van foglalva, s a ki 1806-ban vette nőül Loшонczy Erzsébetet. Tőle csak egy fia maradt Sándor, a ki 1826-ban irt alá iskolánk törvényeinek, 1834-ben már a kir. tábla hites jegyzője volt, s 1835-ben a városhoz cancellistaságért folyamodott. — 1839-ben a városnál csendbiztos volt, de korán elhalt a negyvenes évek elején.

Virágh Jánosnak és Kovács Évának két fia — Pál és Mihály — már 1781-ben életben volt, s szintén be vannak foglalva a nemesi bizonyítványba. Közülük Pál előbb Tiszaföldváron lakott, de már 1815-ben „aklot“ vásárolt városunkban, 1818-ban pedig városunkból vette nőül Hegedűs Juliánnát, s maga is itt települt le s a táblázaton látható gyermekei is egyházunk anyakönyvébe vannak bejegyezve. Mihály leszármazóiról nincs adatunk. Virágh János és Kovács Éva később született gyermekei közül Zsuzsánna Molnár Józsefhez ment nőül; a legifjabb fiú József kétszer nősült, első felesége Sági Anna, második pedig Viola Katalin volt; mindkettőtől született gyermekei a táblázaton láthatók.

Városunkban ma is élnek Virág-ok — egyrészüket R. Virágnak írja magát — de hogy e család leszármazói-e, közelebbi adatok hiányában nem dönthetjük el.

A család eredeti ármálisa a kunszentmiklósi gymnasium könyvtárában van; e szerint a család czimere a következő: Vörös paizsban zöld dombocskán ágaskodó jobbra néző fehér egyszarvú jobb körében 3 fölfelé álló nyilat tart. Sisakdisz: a paizsalak növekvően. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Ugyancsak a kunszentmiklósi gymnasium könyvtárában található nemesi bizonyítványokból — a nagykőrösi ágra vonatkozólag anyakönyveink adataival kiegészítve — a család leszármazását a következő táblázaton lehet összeállítani:

245. VLADÁR. (Nagy Csepcsényi és Muthnai).

Túróc vármegyének ősrégi birtokos családja, a mely a Sándor, Csepcsényi és Batiz családokkal közös törzsből ered. A család ősei már a 13-ik században birtokosok voltak a család előnevét adó Muthnán, 1343-ban pedig új adományt nyertek Muthnára és Csepcsényre. Évszázadok folytán a család nagyon elágazott, a nemzetségi birtok mind több felé oszlott, sok részben idegen kézre is került, s ez volt a fő ok, a mi miatt a család tagjai Hont, Gömör, Bars, Szabolcs, Zemplén, Pest stb. vármegyékbe is elszakadtak. A 18-ik század elején Vladár György fia Dániel Nagy-Csepcsényből a Bars vármegyei Zeliz községbe költözött, s 1735-ben Túróc vármegye bizonyítványa alapján Bars vármegye igazolt nemesei közé bejegyeztetett. Az ő unokája, János fiának 1737-ben született fia, Péter, a 18-ik század második felében városunkba költözött s itt 1764-ben nőül vette Ns Fényes István és Kőrösi Szabó Anna 1743-ban született leányát Erzsébetet. 1766-ban Bars vármegye bizonyítványa alapján vármegyénk igazolt nemesei közé bejegyeztetett. Vladár Péter csakhamar tekintélyes vagyona tette szert, házában kívül több felé volt szőleje is; 1775-ben világosi, 1781-ben pedig középső hegyi szőlejét adja el, s e mellett a temetőhegyen is birtokos volt. Ő maga nagy kort érve 1822-ben, míg felesége jóval előbb 1808-ban hunyt el.

Vladár Péternek és Fényes Erzsébetnek 4 fia és 2 leánya maradt. A leányok közül az 1777-ben született Juliánna, a ki 1844-ben hunyt el, 1804-ben Ns Sánta Benedekhez ment nőül, míg az 1783-ban született Erzsébet Lehota Jánosné volt, s 1833-ban még életben volt: ekkor adta el házbeli jussát testvéreinek Sámuelnek.

A fiúk közül a legidősebb, József 1768-ban született s 1849-ben hunyt el. 1799-ben székberlő, 1809-ben pedig a város hadnagya volt, 1821-ben testvéreivel Jánossal együtt ő is közte volt azon nagykőrösi birtokos nemeseknek, a kik gr. Keglevich István nagykőrösi jussát akarták megszerezni; 1822-ben elcseréli házáat, 1824-ben pedig 4 hold feketei földjét testvéreinek Sámuelnek adja el. Ő kétszer nősült. Először 1790-ben vette nőül Rab Annát, a ki 1771-ben született s 1799-ben hunyt el; másodszor még 1799-ben Kecskeméti Annát vette feleségül. Első feleségétől csak egyetlen fia maradt, Péter, a ki 1791-ben született s 1847-ben hunyt el. Mint compossessor, többször vesz részt a közbirtokosság erdőgyűlésén s 1826-ban „aklot” szerez. Felesége Kecskeméti Sára

volt, a ki 1795-ben született s 1849-ben halt meg. Két fia és 6 leánya maradt; leányai közül az 1820-ban született Teréz 1841-ben Ns Zombory Fejes Ferenczhez ment nőül s 1890-ben hunyt el; az 1823-ban született Lidia Monori Kovács János felesége lett; Mária, a ki 1828-ban született s 1893-ban halt meg, Ns Búz Ferencz ügyvédhez ment nőül, míg az 1834-ben született Juliánna Czira Lajosné volt. A fiúk közül Lajos fiatalon halt el, Péter, a ki 1816-ban született, s szűrszabó mester volt, 1840-ben vette nőül Sütő Teréziát, de már 1841. elhunyt s utódai nem maradtak.

Vladár Józsefnek második feleségétől Kecskeméti Annától 5 fia és 2 leánya maradt. A fiúk közül Sándor, a ki 1800-ban született, 1827-ben Kerekes Sárát vette nőül, a kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. A második fiú, János 1804-ben született, s felesége Szabó Éva volt; gyermekeiket a táblázat mutatja. A többi fiú ifjan illetőleg nőtelenül halt el.

Vladár Péter és Fényes Erzsébet második fia István 1770-ben született és 1842-ben hunyt el; felesége Godány Erzsébet volt, kitől 3 fia és 2 leánya született, de közülük csak 2 leány és 2 fiú ért ember kort. A leányok közül az 1796-ban született Erzsébet először 1826-ban Ns Csontos Péterhez, másodszor pedig 1836-ban Váradi Pálhoz ment nőül, míg a másik leány, Mária, a ki 1802-ben született, Katona Gergelyné lett. A fiúk közül az ifjabb, Lajos, a ki 1815-ben született, Fülöp Juliánnát vette feleségül, a ki 1832-ben született, s 1852-ben hunyt el, gyermekeik nem maradtak. Az idősebb fiú, Károly, 1806-ban született, s asztalos mester volt. Ő kétszer nősült. Először 1831-ben Vajda Ferencz kántor és Szépe Juliánna leányát Juliánnát vette feleségül, a ki azonban 1842-ben elhunyt; másodszor, még ugyanezen évben Zsoldos Juliánnát vette nőül. Első házasságából egy leánya és egy fia, a másodikból pedig 2 leánya és 2 fia született. Első házasságából született fia Károly, a ki 1839-ben született és 1898-ban hunyt el gépésznek készült, s mint gőzmalom tulajdonos, jelentékeny vagyont szerzett. Kétszer nősült. Először Vaikó József és Muraközy Sára 1829-ben született leányát Esztert vette feleségül, a ki először Beretvás Lajosnak, másodszor pedig Vladár Ferencznek volt felesége, s 1892-ben hunyt el. Másodszor Borsos Szabó Elvirát vette nőül, a kitől egy leánya maradt: Elvira.

Vladár Péter és Fényes Erzsébet harmadik fia János 1773-ban született és 1841-ben hunyt el. 1798-ban vette nőül Czira Ádám leányát Sárát, kitől 5 fia és 3 leánya született. A leányok közül az 1810-ben született Sára 1834-ben Szigeti Ferencz fele-

sége lett; Mária, ki 1812-ben született, 1833-ban Szigeti Dávidhoz ment nőül, végre a legifjabb, Borbála, a ki 1824-ben született, Papp Sándorhoz ment nőül Győrbe. A fiúk közül Lajos nőtelenül halt el. László, a ki 1815-ben született, Kalicza Máriát vette feleségül, a ki 1818-ban született és 1888-ban halt meg; gyermekeik nem maradtak. — János, a ki 1818-ban született, s 1878-ban halt meg, Losonczy Máriát vette feleségül, de utódai neki sincsenek. A legifjabb fiú Ferencz, a ki 1819-ben született 1837-ben irt alá iskolánk törvényeinek s azután a jogi pályára lépett, s az ügyvédi oklevelet is megszerezte. 1850—52-ig a város rendőrkapitánya volt s 1868-ban hunyt el. Beretvás Lajos özvegyét, Vaikó Esztert vette feleségül, azonban gyermeke nem maradt. A legidősebb fiú József 1803-ban született s 1869-ben hunyt el; 1829-ben vette feleségül Szabó Sárát, Szabó József és Varga Sára 1809-ben született leányát, a ki 1841-ben halt meg; 4 fiuk és egy leányuk maradt. — Leányuk Borbála, a ki 1831-ben született s 1880-ban hunyt el, Göbolyös Sándorné lett. A fiúk közül az 1835-ben született Illés ifjan halt meg. A legidősebb fiú, Boldizsár, a ki 1830-ban született, kék festő mester volt s Ns Becze Borbálát vette nőül, kitől 3 leánya és egy fia maradt. A leányok közül Mária Göbolyös Sándorhoz, Rozália pedig Gál Sándorhoz ment nőül, míg Ilona Kovács Sándor felesége volt, de tőle elvált. A fiú, József, Záboji Erzsébetet vette nőül, a kitől született gyermekei a táblázaton láthatók. — Vladár József és Szabó Sára második fia Bálint, 1831-ben született s 1868-ban hunyt el, felesége Molnár Judit volt, a ki 1835-ben született s 1905-ben halt meg. Két leányuk és négy fiuk maradt. A leányok közül Judit, a ki 1857-ben született, Váczi Károly tanítóhoz ment nőül Tószegre, Mária pedig Puskás Sándorné lett. A fiúk közül László Ns Biczó Terézt, Biczó Imre és Dobozy Sára leányát, Ferencz Huszár Juliánnát, Lajos, kelmefestő pedig 1890-ben Gáll Rózát vette nőül; mindhármójuk gyermekei a táblázaton láthatók. A legifjabb fiú, Pál, a ki 1864-ben született, Budapesten lakik, s 1897. Pest vármegye alispánjától bizonyítványt kapott nemes voltárról. Ő Czira Ilonát vette nőül, de tőle elvált.

Vladár Péter és Fényes Erzsébet legifjabb fia Sámuel 1779-ben született, s 1812-ben a város hadnagya volt; még 1829-ben életben volt: ekkor adta el házát Inárcsi Farkas Ferencznek és nejének. Feleségétől Hankovszky Máriától 4 leánya és 4 fia született. A leányok közül az 1800-ban született Juliánna 1829-ben Técsi Sándorhoz ment nőül, míg Mária 1834-ben Ónody János neje lett; végül az 1827-ben született Judit 1847-ben Jalsoviczky

Mihályhoz ment feleségül. A legidősebb fiú Sámuel, a ki 1807-ben született, 1841-ben vette nőül Köpeczy Juliánnát; 1846-ban halt meg. Az 1811-ben született Pál és az 1824-ben született Ferencz ifjan halt el, míg a legifjabb fiú Sándor, a ki 1829-ben született, elköltözött a városból, s a családi irások nagy részét is magával vitte; további sorsáról s leszármazóiról nincs tudomásuk.

A család ősi czimeré a következő: Kék paizs alját elfoglaló folyamban úszó s első lábaival kikapaszkodó szarvas; fölötté jobbra arany csillag, balra ezüst félhold. Sisakdisz: Nyíllal átlőtt szívből

3 fehér lilomszál emelkedik ki, s a középsőn fehér galamb áll összecsupott szárnyakkal. Takarók: kék-arany, vörös-ezüst; amint azt a mellékelt rajz is mutatja.

A család nagykőrösi ágának leszármazása a fentebbi adatok alapján a következőkben állítható össze:

Vladár Dániel 1735. Turóc vármegyétől nemesi bizonyítványt kap

György

Mihály

János

Péter Nagykőrösre költözik sz. 1737. † 1822.
 ~ Fényes Erzsébet sz. 1743. † 1808. esk. 1764.

1

József sz. 1768. † 1849.

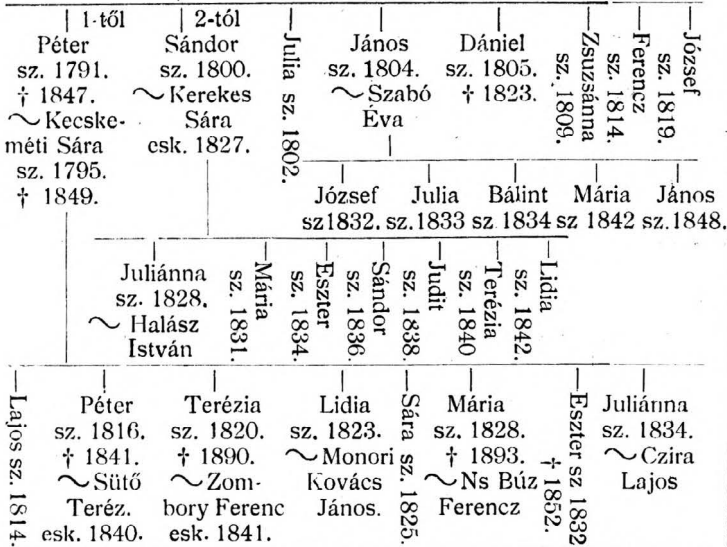
2

(L. túl lapon)

István sz. 1770. † 1842.

1. ~ Rab Anna sz. 1771. † 1799. esk. 1790.
 2. ~ Kecskeméti Anna esk. 1799.

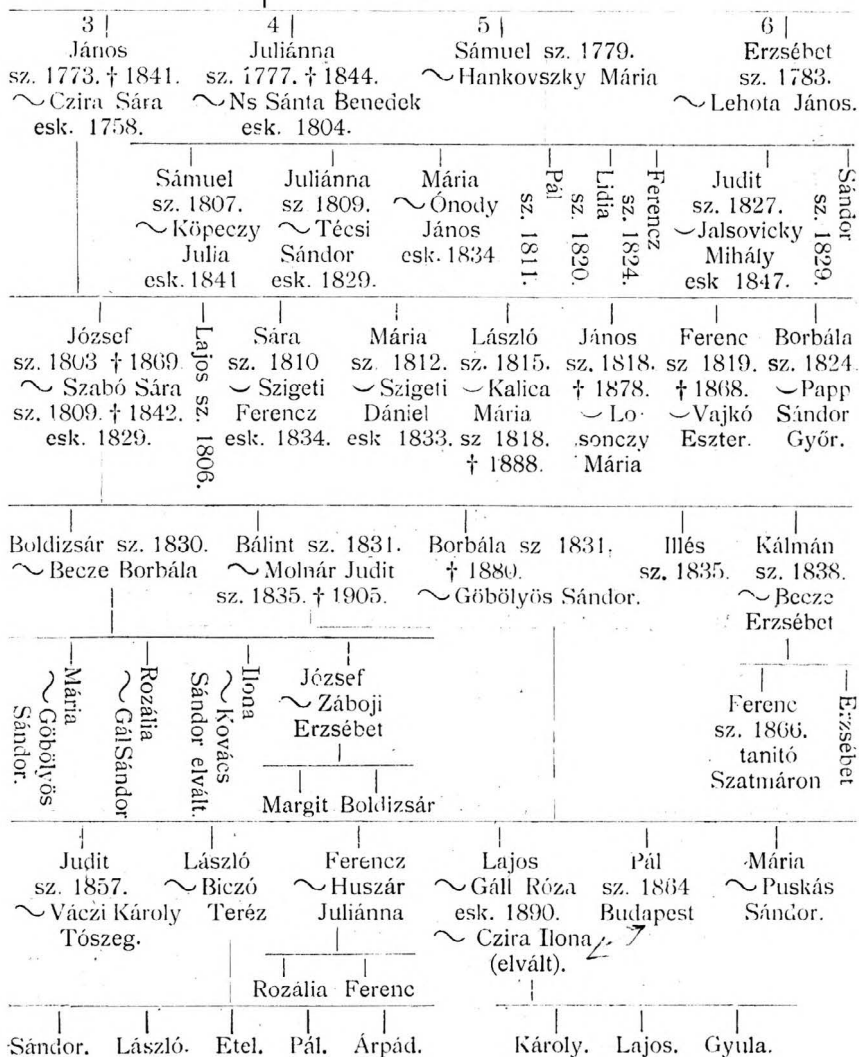
~ Godány Erzsébet

Erzsébet sz. 1796. 1. ~ Ns Csontos Péter esk. 1826. 2. ~ Váradi Pál esk. 1836.	Dániel sz. 1798.	Mária sz. 1802. ~ Katona Gergely.	Károly sz. 1806. 1. ~ Vajda Juliánna sz. 1813. † 1842. 2. ~ Zsoldos Juliánna esk. 1842.	Lajos sz. 1815. ~ Fülöp Juliánna sz. 1832. † 1852. esk. 1848.

1-től		2-től	
Juliánna sz. 1834. ~ K. Szabó Bálint.	Károly sz. 1839. † 1898. 1. ~ Vajkó Eszter † 1892. 2. ~ Borsos Szabó Elvira 2-től Elvira.	Ferencz sz. 1843. † 1892.	Dániel sz. 1848. Eszter sz. 1846. Borbála sz. 1845.

Vladár Péter és Fényes Erzsébet leszármazói.

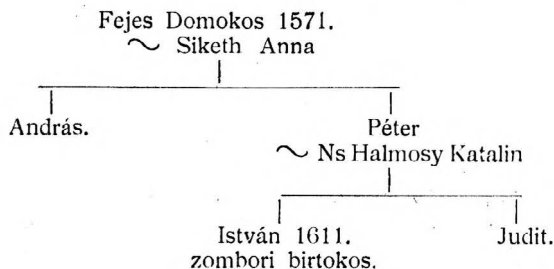
246. ZÁBORSZKY.

1830-ban van a városi jegyzőkönyvekben említve városunk lakosa gyanánt Ns Záborszky László, kinek anyja Perjéssy Zsuzsánna volt. A Záborszky család már az 1755-ik illetve 1747-ik évben bejegyeztetett vármegyénk igazolt nemesei közé Sáros, illetve Túrócz vármegyék bizonyítványa alapján; de hogy a városunkban lakott László ezen régi s Túrócz vármegyében már a 31-ik században birtokos családból származik-e, azt közelebbi adatok hiányában nem lehet megállapítani.

247. ZOMBORY Fejes.

A városunkban és a szomszéd Kecskeméten ma is virágzó Zombory — helyesebben Zombori Fejes — család Zemplén vármegyei eredetű régi nemes család. Ősi fészke a 18-ik században leégett hegyaljai városka Zombor volt, a mely a mai Mező-Zombor és Mád között feküdt. A család eredete még ma sincs tisztázva. Nagy Iván — Szirmay után — alapvető munkája IV. illetve XII-ik kötetében ezen családot a Ráthold nemből 1321 előtt élt Kukas mester két fiától eredezteti. Szirmay Antal Zeplén vármegye történetében már 1321-ben a Zombor és Tarczal közt fekvő Fejeői pusztai birtokosa gyanánt említi a Zombory Fejes családot.

A 15-ik és 16-ik századbeli okiratokban többször találkozunk a Ns Zombory Fejes család tagjaival, mint birtokosokkal. 1579-ben Fejes Domokos és Siketh Anna fiai András és Péter még „Mihályi Fejesek”-nek vannak nevezve, de közülök Péter már zombori birtokos. — 1588-ban ugyanis felesége Ns Halmosy Katalin, Halmosy Péter és Ns Zalay Anna leánya a leleszi konvent előtt örökös bevallást tesz férje részére zombori nemesi kuriájáról és 4 drb. szőlejről viszonzásul azért, hogy férje sokat fáradozott az ő ősi jószágainak visszaszerzése körül. 1611-ben ezen Fejes Péter és Halmosy Katalin fia, István (Nobilis Stefanus Fejes de Zombor) nemesi kuriáját és fél sessiót Zomborban 300 magyar forintért adja zálogba Ns Almásy Péter mádi birtokosnak. Az eddigi adatokból a következő pár izre terjedő leszármazást lehet összeállítani:

Sem Zombory Fejes István, sem nagybátyja András további leszármazóiról nincs közvetlen adatunk; egy 1670 ik évi okmányban id. Ns Fejes János és Zombory Márton zombori birtokosok fordulnak elő, mint „atyafiak”.

Hogy az eddig felsorolt család tagokkal milyen fokú rokonságban állott az a Zombory Fejes János, a ki 1625 nov. 13-ikán kapott II. Ferdinánd királytól czimeres nemes levelet, arra nézve nincs adatunk. — Ő a ma virágzó családnak első *okiratilag*

megállapítható őse, a kitől a leszármazás a mai napig lehozható s okmányokkal igazolható. — A család ez alkalommal a következő czimert nyerte: Egyenesen álló kék paizsban zöld mező fölött álló természetes színű s kilógó piros nyelvű leopárd ágaskodik s első jobb lábával kivont kardot tart. Sisakdisz: kiterjesztett szárnyú arany koronás egy fejű fekete sas csőrében piros tollat tart; takarók kék-arany, vörös-ezüst; mint azt a mellékelt rajz mutatja.

Az ármálist szerző Zombori Fejes Jánosról nem sokat tudunk, feleségével Ns Gyöngyösy Zsuzsánnával, Gyöngyösy Mihály és Kőrösy Ilona leányával szép vagyont kapott; Zombornak egy harmadrészét birta, Zomborban nemesi kuriája, Mádon háza, s a zombori és mádi hegyen több darab szőleje volt. 1648-ban, midőn felesége osztozik testvéreivel Judittal, Ns Kántor Istvánnéval és Gyöngyösy Lászlóval Ns Garay Ferencz szolgabíró és társai előtt a szüleiről maradt jószágokon, Zombory Fejes János már nincs életben. Özvegye 1659-ben tiltakozik nővérével Kántor Istvánnéval együtt a leleszi konvent előtt Wesselényi Ferencz nádor ellen

a miatt, hogy zombori szőlejüket már évek óta elfoglalva tartja. Az özvegy 1670-ben végrendelkezik s zombori nagy kuriáját, 15 sessió földjét, rétjeit, erdeit, 2 drb szőlejt egyenlően osztja fel 3 leánya és egyetlen fia között. A leányok közül Anna ekkor már Csonka Jánosnak, Zsuzsánna pedig Czindon Jánosnak volt felesége, míg a harmadik nővér ekkor még hajadon volt.

Zombory János és Gyöngyösy Zsuzsánna egyetlen fia, a már 1625-ben életben levő György a papi pályára lépett, s külföldi akadémiákon is járt, s 1670-ben már váczí lelkész s a solti ref. egyházmegye seniora volt; később 1678-ban halasi lelkész lett, s a dunamelléki egyházkerület superintendense. Az osztályban neki jutott zombori kúriát, ahhoz tartozó földjeit, s két drb szőlejt, mint hogy „hozzá messze volta miatt kellőképpen nem adminisztrálhatja, kiváltképpen penigh közelebb és hasznosabb jószágot akarván szerezni“ zálogba adja 10 évre Szendrői Olasz Györgynek 650 forintért.

Zombory György negyvennégy évi lelkészkedés után 1692-ben halt meg. Nejétől Ns Bogdányi Zsuzsánnától 5 leánya és 1 fia maradt. A leányok: Erzsébet Ns Vecsey János ráczkevi lelkész neje, Judit, Ns Kecskeméti Kamarás Jánosné, Mária, Dömsödy János nótárius felesége, Zsuzsánna, Farkas Jánosné és Anna, Maday Istvánné 1706-ban édes anyjukkal együtt meghatalmazzák testvérüket Zombory Györgyöt, hogy az elzálogosított Zernplén megyei birtokokat kiválthassa. Ezen Zombory György volt az, a ki városunkba költözött. Ő ugyanis Nagy-Kőrösről nősült: Ns Erdőssy Mihály főbírónak és Ns Biró Erzsébetnek leányát Erzsébetet vette nőül 1710-ben, a ki is özvegyen maradván, másodszor 1721-ben Ns Nyáregyházi Nyáry Mihály felesége lett.

Zombory György és Erdőssy Erzsébet házasságából több leány és egy fiú született. A leányok közül Judit először 1730-ban Keresztesi Pál helybeli ref. lelkészhez ment nőül, másodszor pedig 1735-ben Szőnyi Virágh Mihály kunszentmiklósi praedikátor felesége lett.

A fiú — szintén György — mostoha apja, Nyáry Mihály — a városnak több ízben főbírája — vezetése alatt nevekedett. — Midőn édes anyja 1721-ben másodszor férjhez ment, a városi tanács, Nyáry Mihály kérésére „inventáltatta“ az árvának apjáról maradt vagyonát, s úgy adta Nyáry Mihály „tutorsága“ alá; e szerint „maradott 2 ház, kamrával együtt, jó épületek, istállóval, szőlő 5 pásztából álló; jármás ökor 12, gulyabeli marha 56, ménes lovak 24, juhok száma 312, kocsiló 3 drb.“ Édes anyjáról is

jelentékeny vagyont örökölt városunk határában; ennek daczára, mihelyt önnálló lett, hozzá kezdett a Zemplén vármegyei — atyja, s részben még nagyatyja által elzálogosított — jószágok visszaszerzéséhez. 1736-ban Ns Baxa Zsuzsánnától, Zsoldos Mihálynétól váltja ki 14C magyar forintért a nagyatyja által elzálogosított régi szőlőt. 1737-ben pedig Zemplén vármegye előtt pörösködik Tolnay Sámuelné Mezőssy Sára ellen, a ki évek óta elfoglalva tartja az őt illető „Csörgő-féle“ szőlőt; a pör 1745-ben a kir. tábla előtt az ő javára dőlt el. 1736-ban Zemplén vármegyétől tanú valatást kér arra nézve, hogy mik voltak családja ősi birtokai, 1738-ban pedig Halas és Nagy-Kőrös városa, valamint atyja testvér nénje Ns Vecsei Jánosné adnak részére pecsétes bizonyság levelet genealógiájáról. 1755-ben Zemplén vármegyei összes birtokait eladja a váczy káptalan előtt báró Orczy Lőrincznek 20 drb csikós kancza loért, 2 paripa csikóért, 100 magyar forintért és két „gyermek loért“.

Igy végkép megválván távol fekvő birtokaitól, idejét teljesen nagykőrösi gazdaságának szentelhette. A város közéletében már előbb is tevékeny részt vett; 1735-ben a Péro lázadás ellen „felült“ egyik kőrösi kompániának zászlóartója volt, s később a városnál szenátorságot viselt. 1756-ban féltestvérével Nyáry Lajossal olyan egyezsége lépett, a mely szerint az anyjukról reájuk maradt ősi Erdőssy-féle fundus egészen ő neki jutott.

Zombory György ifjan nősült, 1733-ban vette nőül Ns Daby Sámuel, előbb nagykőrösi tanár, majd solti ref. lelkész és neje Ns Komáromy Anna leányát, Évát, kitől 4 leánya és 3 fia született. A leányok közül az 1737-ben született Éva 1771-ben Baky Jánoshoz ment nőül Kunszentmiklósrá, s minthogy őt nagyanyja Komáromy Anna, végrendeletében megkülönböztette, e miatt édes anyjával és testvéreivel pörbe is keveredett. Az 1741-ben született Anna Tóth Miklósnak, az 1755-ben született Erzsébet pedig Boros Mihálynak lett a felesége, az utóbbi szintén Kunszentmiklóson.

A fiúk közül az 1744-ben született György Szentpétery Erzsébetet, az 1753-ban született Sándor pedig Szorító Szabó Annát vette nőül, s mindkettő tovább is terjesztette családját, leszármazóik a táblázaton láthatók.

A legifjabb fiú, az 1758-ban született János 1788-ban vette nőül Inárcsi Farkas István és Szeley Judit leányát Teréziát. Ő szépen gyarapította a reá szállott ősi vagyont; 1792-ben Nyáregyházi Nyáry Lajostól — a ki atyjának féltestvére volt — csere útján

örökösen szerzi meg az ősi Erdőssy-féle kúria fele részét, a melynek másik felében ő maga is részes volt; 1808-ban testvére, György zsirosi szőlejét veszi meg 900 frért; 1818-ban Ns Fekete Ferencz egyik aklát 500 frért, 50 véka búzáért és 2 akó borért; 1823-ban pedig Fekete Ferencz özvegyének Ns Hangyás Rozáliának aklát veszi meg 800 frért. A Napoleon elleni háborúk idején két ízben is részt vett a nemesi fölkelésben; először — kapitánya, Irsai Szabó János pecsétes bizonyáglevelé szerint — az 1798-ik évi insurrectiót szolgálta végig személyesen, elejétől végig kitartva; másodszor pedig 1809-ben insurgált, még pedig ekkor már 20, illetőleg 19 éves fiaival, Jánossal és Istvánnal együtt. Inárcsi Farkas Teréziával kötött házasságából 2 leánya és 5 fia származott, akik mind külön ágakon terjesztették tovább a családot, s leszármazóik a táblázaton láthatók. A legifjabb fiú, az 1806-ban született László előbb 1825-ben katonának állott s a Nádor huszároknál szolgált, de csakhamar hazajött gazdálkodni s 1839-ben nőül vette Katona Mihály és Karai Mária leányát, Máriát, a kitől, mint a táblázaton látható, több gyermeke származott, közülük a legidősebb fiú, az 1842-ben született László volt a családnak egyik legkiválóbb tagja.

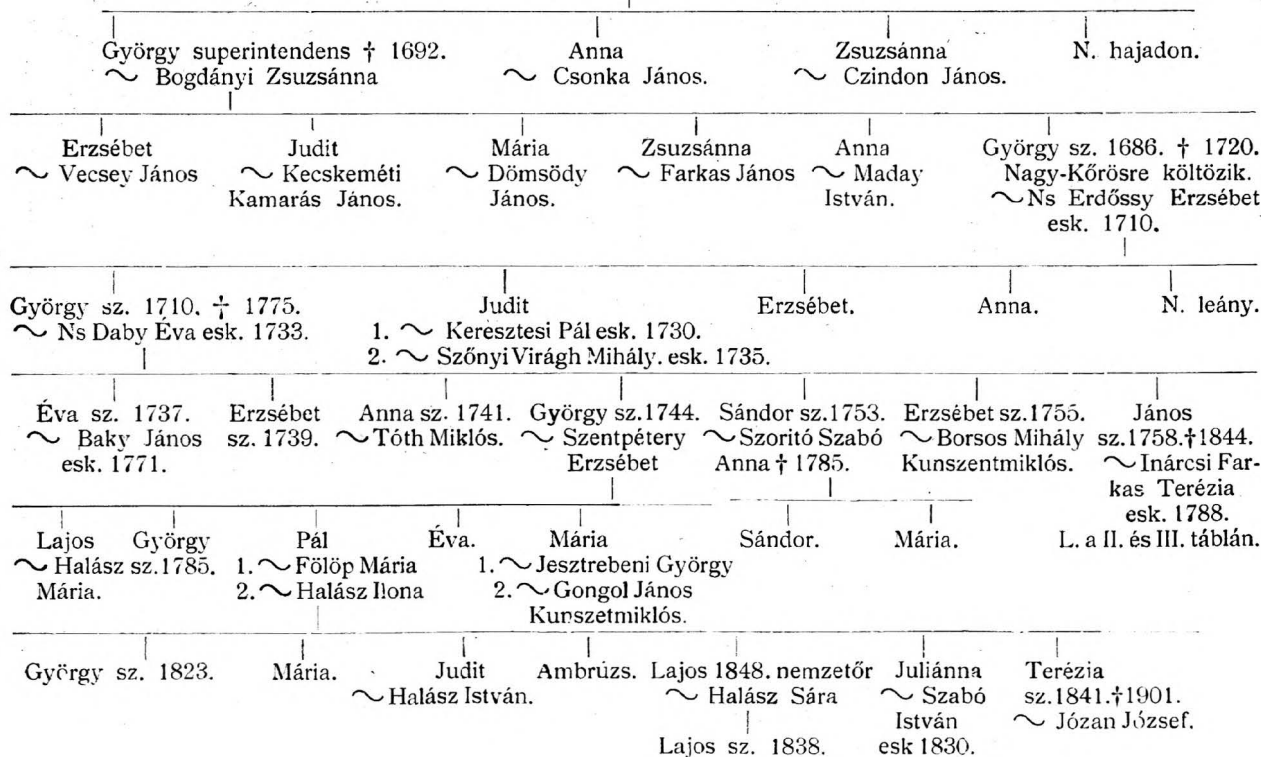
Zombory László már tanuló korában magára vonta tanítói és tanárai figyelmét éles felfogásával és kiváló szorgalmával. Középiskolai tanulmányait akkor folytatta főgymnasiumunkban, mikor azt Arany János és társai — a nagy tanári-kar — országos hírvé tették. Jogi tanulmányait Pesten végezte el, s az ügyvédi vizsgát jeles eredménnyel tette le s Czeglédén települt meg mint gyakorló ügyvéd, hol csakhamar a legkeresettebb irodával dicsekedhetett, s e mellett mindazon szakkörök, a melyekkel érintkezett, felismerték kiváló jogi talentumát. Kecskemétről nősült, Ns Forián Károly országos képviselő és Felsővadasitzi Brassics-Gassich Szidónia leányát, Irmát vette feleségül s midőn a törvényszéket Czeglédéről Kecskemétre helyezték át, a hetvenes évek elején ő is át tette irodáját Kecskemétre, a hol a város közönsége már 1878-ban tiszti főügyésszé választotta, s viselte e megtisztelő állást egész 1902-ben bekövetkezett haláláig. Ugyancsak 1878-ban választott az ügyvédi kamara elnökévé is, s ez állásban is mindaddig megmaradt, míg súlyos betegsége lemondásra nem kényszerítette. Halála alkalmával úgy Kecskemét város közönsége, mint különösen ügyvéd társai, fényesen méltatták a kiváló férfi érdemeit. A táblázaton látható gyermekei közül legidősebb fia, Géza, hovádhuszár százados, a ki nagy segítségemre volt a szélesen elágazott család

I. tábla.

Zombory Fejes János, az ármális szerzője 1620.

~ Ns Gyöngyösy Zsuzsánna

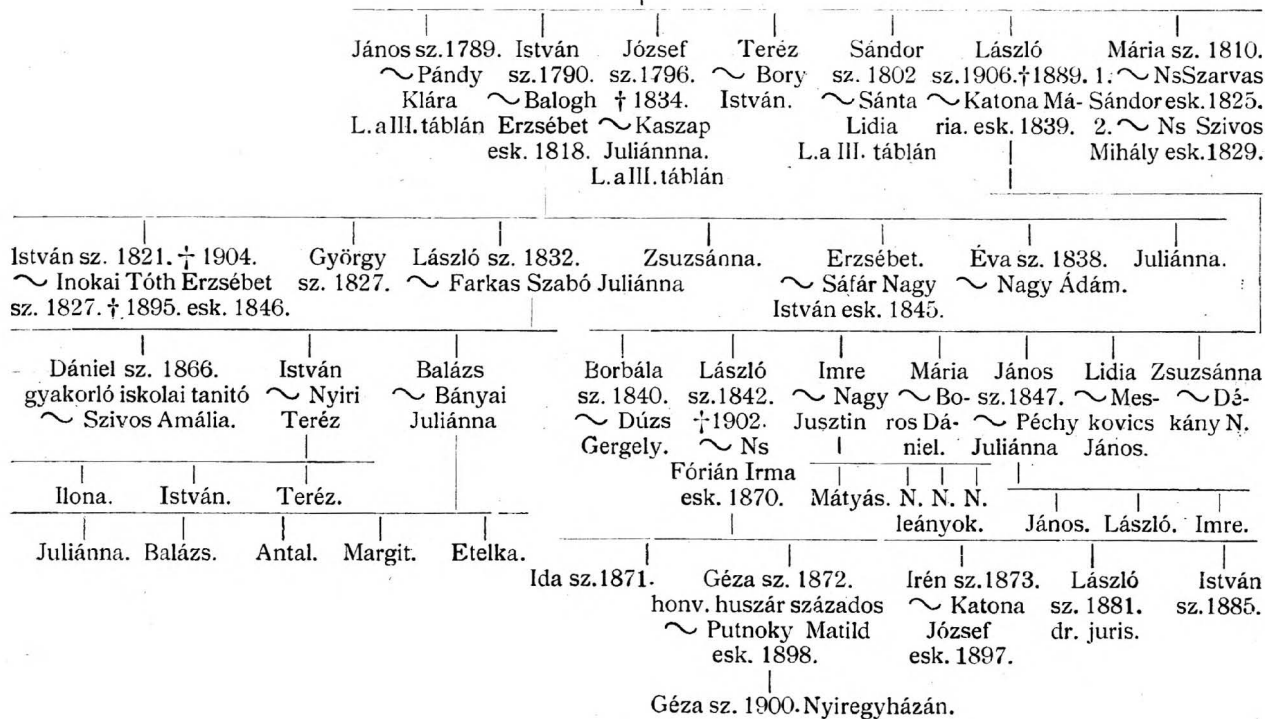

II ik tábla.

Zombory Fejes János sz. 1758. † 1844.

~ Inárcsi Farkas Terézia esk. 1788.

(kik az első táblán)

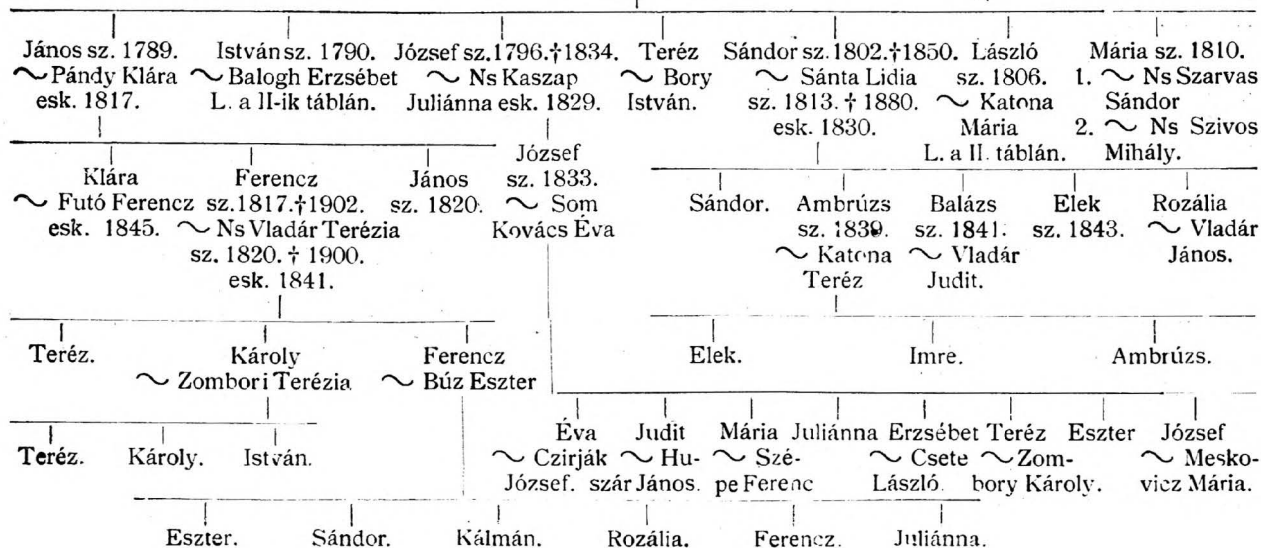

III-ik tábla.

Zombory Fejes János sz. 1758. † 1844.

~ Inárcsi Farkas Terézia esk. 1788.

(kik az első táblán)

leszármazásának összeállításában. Sokat köszönhetek e tekintetben tanítóképző intézetünk gyakorló iskolája tanítójának, Zombory Dánielnek is, a ki Zombory János és Inárcsi Farkas Terézia egy másik ágbeli unokájának, Lászlónak és Farkas Szabó Juliánnának fia. Az ő segítségével a mellékelt táblázatokon a családnak csaknem teljesnek mondható leszármazását sikerült összeállítanom.

248. ZSARNÓCZAY.

Az 1754-ik évi vármegyei nemesi összeírásban fordul elő Zsarnóczay István, mint városunk lakosa, aki igazolta, hogy azon Zsarnóczay családból származik, a melynek Zsarnóczay (másként Sarnóczay) György és fiai István és András szereztek 1655-ben nemes levelet, a mely még azon évben Zólyom vármegyében hirdettetett ki. Több adat nincs a családról városunkban, s később a vármegyei nemesi összeírásokban sem fordul elő.

Igazitás és pótlás a GALGÓCZY családhoz.

1. A Nagykőrösön lakó Galgóczyiakra (sajógalgóczyi és ecsegi) vonatkozó adatok, akiknek ősük Borsod megyéből került Nagykőrösre, Pest vármegye levéltárában, a nemesi iratok közt „G. 24.“ jelzet alatt vannak elhelyezve. „Nemes családok Pest vármegyében“, írta Kőszeghi Sándor, Pest megye főlevéltárosa 1899-ben című munka 109. lapján téves, hogy ennek a Nagykőrösön két század óta lakó Galgóczy családnak neve hajdan Krumholz lett volna, és hogy az Trencsén megyéből származnék; azonkép téves az is, hogy a Kőszeghi munkájában említett Galgóczy Pál és Mihály nagykőrösi lakosok lettek volna. Ezek kiskőrösi és apostagi lakosok voltak s Kiskőrösnek a törökvilág megszűnése után történt újra telepítésekor, a nyitrai megyei Galgóczról, a honnan jöttek, vették ott fel a Galgóczy nevet. Galgóczy Károly neve pedig Nagykőrösről, aki 1878-tól kezdve, több szakaszon át, Pest vármegye tiszteletbeli főjegyzője volt, szintén csak tévedésből került a Krumholzból lett Galgóczyak közé, akik különben Kiskőrösön is csak ideiglenesen viselték a Galgóczy nevet, a melyet 1803-ban nemességük igazolása mellett, ismét Krumholzra változtattak vissza.

2. Galgóczy Károly és Csanády Mária leányának, Jolánnak férje Dr. Kesserű Lajos kir. ügyész Budapesten, esküvő 1902 év július 12-én.

3. A III. Ferdinánd király által 1651-ben adományozott és Szabolcs megyében 1652 év február 15-én Petneházán kihirdetett czimeres nemes levél eredetije ez idő szerint Galgóczy Károlynál van, hitelesített másolatba pedig Pest vármegye levéltárában, a nemesi iratok közt „G. 24“ száma alatt van, a hol a Kőszeghi munkájába becsuszott tévedések is 81530. kig. 1899. szám alatt ki vannak igazítva.

4. Galgóczy Károly csak hadi törvényszék alá volt rendelve, mint a szabadságharcban fegyverrel részt vett egyén; annak legyőztetése után pedig a nagykőrösi ev. ref. iskolában ismét megválasztott tanár. A hadi törvényszék előtt is elég tisztességesen bántak vele. Becsukva nem volt soha. Csak internálva volt 1849. decz. 1-től 1850. júniusig Pestre és Nagykőrösre, míg ítéletét megkapta. Azt, hogy az őt a hadi törvényszék elé állító rendelet mikor kelt, nem tudja. Vele az iskolatanács gyűlésén éppen Erzsébet napján 1849. november 19-én közöltetett, amikor egyszersmind a tanárságtól elrendelt felfüggesztéséről is értesítést kapott. G. K.